JAN 10 1977			
DEC 21 1976		97 11 16	
SEP 12 1977		97 11 06	
AUG 10 1977			
78 01 09		97 11 10	
77 12 23			
78 02 08			
78 02 23			
78 03 09			
78 09 26 MW			
87 07 11			
87 06 29			
89 11 30			
89 11 19			

KING PRESS NO. 303

REGISTRUM

EPISCOPATUS MORAVIENSIS

E PLURIBUS CODICIBUS CONSARCINATUM

CIRCA A.D. MCCCC.

CUM CONTINUATIONE DIPLOMATUM RECENTIORUM

USQUE AD A.D. MDCXXIII.

EDINBURGI. M.DCCC.XXXVII.

PRESENTED

TO THE BANNATYNE CLUB

BY THE LATE AND THE PRESENT

DUKES OF SUTHERLAND.

THE BANNATYNE CLUB.

M.DCCC.XXXVII.

THOMAS THOMSON, ESQ.

PRESIDENT.

RIGHT HON. JAMES ABERCROMBY, SPEAKER OF THE HOUSE OF COMMONS.

EARL OF ABERDEEN.

RIGHT HON. WILLIAM ADAM, LORD CHIEF COMMISSIONER OF THE JURY COURT.

EARL OF ASHBURNHAM.

DUKE OF BEDFORD.

LORD BELHAVEN AND HAMILTON.

ROBERT BELL, ESQ.

WILLIAM BELL, ESQ.

10 WILLIAM BLAIR, ESQ.

REV. PHILIP BLISS, D.C.L.

JOHN BORTHWICK, ESQ.

MARQUIS OF BREADALBANE.

GEORGE BRODIE, ESQ.

CHARLES DASHWOOD BRUCE, ESQ.

O. TYNDALL BRUCE, ESQ.

DUKE OF BUCCLEUCH AND QUEENSBERRY.

JAMES CAMPBELL, ESQ.

WILLIAM CLERK, ESQ.
20 LORD COCKBURN, VICE-PRESIDENT.
DAVID CONSTABLE, ESQ.
ANDREW COVENTRY, ESQ.
JAMES T. GIBSON CRAIG, ESQ., TREASURER.
WILLIAM GIBSON CRAIG, ESQ.
LORD COREHOUSE.
EARL OF DALHOUSIE.
JAMES DENNISTOUN, ESQ.
GEORGE DUNDAS, ESQ.
ROBERT DUNDAS, ESQ.
30 RIGHT HON. W. DUNDAS.
LORD FRANCIS EGERTON.
CHARLES FERGUSSON, ESQ.
ROBERT FERGUSON, ESQ.
GENERAL SIR RONALD C. FERGUSON.
COUNT MERCER DE FLAHAULT.
LORD FULLERTON.
WILLIAM GOTT, ESQ.
ROBERT GRAHAM, ESQ.
LORD GRAY.
40 RIGHT HON. THOMAS GRENVILLE.
EARL OF HADDINGTON.
DUKE OF HAMILTON AND BRANDON.
ED. W. A. DRUMMOND HAY, ESQ.
SIR JOHN HAY, BAR^{T}.
JAMES MAITLAND HOG, ESQ.
LORD HOLLAND.

THE BANNATYNE CLUB.

JOHN HOPE, ESQ., DEAN OF FACULTY.

COSMO INNES, ESQ.

DAVID IRVING, L.L.D.

50 JAMES IVORY, ESQ.

REV. JOHN JAMIESON, D.D.

SIR HENRY JARDINE.

LORD JEFFREY.

JAMES KEAY, ESQ.

JOHN GARDINER KINNEAR, ESQ.

EARL OF KINNOULL.

DAVID LAING, ESQ., SECRETARY.

EARL OF LAUDERDALE.

REV. JOHN LEE, D.D.

60 ALEXANDER WELLESLEY LEITH, ESQ.

LORD LINDSAY.

JAMES LOCH, ESQ.

MARQUIS OF LOTHIAN.

WILLIAM M'DOWALL, ESQ.

LORD MACKENZIE.

JAMES MACKENZIE, ESQ.

JOHN WHITEFOORD MACKENZIE, ESQ.

JAMES MAIDMENT, ESQ.

THOMAS MAITLAND, ESQ.

70 VISCOUNT MELVILLE.

WILLIAM HENRY MILLER, ESQ.

EARL OF MINTO.

LORD MONCREIFF.

RIGHT HON. JOHN A. MURRAY, LORD ADVOCATE.

WILLIAM MURRAY, ESQ.

MACVEY NAPIER, ESQ.

SIR FRANCIS PALGRAVE.

LORD PANMURE.

HENRY PETRIE, ESQ.

80 EDWARD PIPER, ESQ.

ROBERT PITCAIRN, ESQ.

ALEXANDER PRINGLE, ESQ.

JOHN RICHARDSON, ESQ.

ANDREW RUTHERFURD, ESQ.

EARL OF SELKIRK.

JAMES SKENE, ESQ.

WILLIAM SMYTHE, ESQ.

EARL SPENCER.

JOHN SPOTTISWOODE, ESQ.

90 MAJOR-GENERAL SIR JOSEPH STRATON.

SIR JOHN DRUMMOND STEWART, BART.

HON. CHARLES FRANCIS STUART.

DUKE OF SUTHERLAND.

ALEXANDER THOMSON, ESQ.

WALTER C. TREVELYAN, ESQ.

DAWSON TURNER, ESQ.

PATRICK FRASER TYTLER, ESQ.

ADAM URQUHART, ESQ.

RIGHT HON. SIR GEORGE WARRENDER, BART.

100 ARCHDEACON WRANGHAM.

THE PREFACE.

THE more ancient Register of the Bishoprick of Moray [a] is a parchment volume of 169 leaves, written at very different times; the earliest portions being in a hand of the thirteenth century, while the latter part engrosses deeds down to 1569. Several of the early parts have originally formed separate records, and were undoubtedly collected, nearly in their present order and form, about the end of the fourteenth century, a few years after the Cathedral, and in it most of the original writs and muniments of the diocese, had been burned in an inroad of Alexander Steward, Earl of Buchan and Lord of Badenoch, now better known by the title of the Wolf of Badenoch. This collection appears to have been made in pursuance of a Papal commission [b] issued in 1394, which, after narrating, on the information of the Bishop, the destruction of the Cathedral, and of the books, charters, and other muniments "necessary for proving the rights of the Church itself, of the mensal "churches of the Bishop, of the Dean and Chapter, of the Priories of Urquhart "and Pluscardin, of the Maison Dieu of Elgin, and of the Hospital of the Bridge "of Spey," enjoins Gilbert, Bishop of Aberdeen, to examine such witnesses, books, rolls, quires (quaternos), writs, and other adminicles, as the Bishop and Dean and Chapter of Moray shall produce, and to record the evidences so collected. Probably under that authority, certainly about that period, the first part of this volume THE OLDER CHARTULARY.

[a] Advoc. Lib. A. 1. 40.

[b] N. 461.

was collected; and it consisted of such materials as might be expected from the total destruction of the original archives and muniments of the See. The *Liber*

II. LIBER DECANI.

Decani,[c] which is placed first in the collection, and which is the only part that seems to have been completed as an entire record previously, was the peculiar register of the Dean and Chapter, and is distinguished from the other sections, by recording at great length the foundation and constitutions of the Chapter, and the progressive increase of the canonries and prebends of the Cathedral. It commences with a soleman invocation suited to the beginning of some great work,[d] and originally concluded with a thanksgiving in the same strain.[e] The Index of its contents, "*rubrice* "*cartarum in hoc libro*," has been misplaced in arranging the collection.[f]

I. LIBER EPISCOPI.

The next part, in order of binding, is what is here printed first, and appears to have been a record formed for the Bishop's use. It wants the long and very curious and important canons and constitutions of the church; but contains a greater number of charters conferring or explaining Episcopal privileges and property. Many of the entries in these two registers are naturally copies of the same originals; and where-ever a charter occurs in the latter only, a note is to be found on the margin, in a hand not later than 1400, "*ista non scribitur in libro Decani*." [g]

These two portions of the record, written by different hands, may be ascribed nearly to the same period; and, with the exception of a sheet interpolated in the former,[h] and blanks in both filled with entries of a somewhat later date, seem to have been written in the latter half of the thirteenth century. From various indications, it is certain that neither has been copied from the other, nor both from any common transcript of earlier date. There is no reason, in short, to doubt that they are both transcribed immediately from the original deeds.

The Papal commission, which has been quoted, directed the commissioner's search, after the muniments of the Bishop and the Dean and Chapter, to the evidences of the Priories of Urquhart and Pluscardin. None of these, however, have been collected in the Chartulary, with the exception of an ancient charter in favour of Urquhart,[i] which is twice engrossed, but so unsatisfactorily, that it has been thought allowable to print it from a collation of these copies with another transcript occurring in the Chartulary of Dunfermline.

III. CARTE HOSPITALIS.

Next in order, in the collected registers, as in the Papal rescript, follow the writs

[c] P. 37. [d] P. 37. [e] P. 119. [f] It stands at *Fol.* 65. [g] At *N.* 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11, 16, 17, 20, 22, 24, 26. [h] *Fol.* 32–3. [i] *N.* 254.

1

Assit principio sancta maria meo — Dum michi solamen sit alma mane

2

Bricius dei gratia Moraviensis episcopus universis sancte matris ecclesie filiis tam futuris quam presentibus eternam in domino salutem. Cum antecessores et ab antiquis retroactis temporibus usque ad nostre administrationis tempus in episcopatu Moravie predecessores nostri Moravienses episcopi certum et stabilem cathedralis sedis locum minime tenuere certa, sed quilibet eorum pro libito et voluntate sua in una trium ecclesiarum scilicet de Birneth et de Spyny et de Kenedor sedem suam et capitulum episcopale. Nos autem

3

Confirmacio Ric' epi de episcopatu Moraviensi.

Willelmus dei gratia Rex Scottorum episcopis abbatibus comitibus baronibus justiciariis vicecomitibus prepositis ministris et omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem. Sciant presentes et futuri me concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Ricardo dei gratia Moraviensi episcopo episcopatum Moravie et omnibus iustis pertinentiis suis. Tenendum sibi in libere quiete et honorifice sicut aliquis episcopus in

4

Finito libro sit laus et gloria Christo. Amen; dicant omnia.

1 Fol. 1, P. 37
2 P. 10
3 Fol. 13, P. 37
4 Fol. 30, P. 119

nō ascribit' in decim

Witt' di gra Rex Scotor. Omnibz pbis hominibz tocius tre sue clicis et laicis Salt. Sciant psentes et futuri me dedisse et concessisse. et hac carta mea confirmasse. Ric epo de Morau. decem libs de firma burgi mei de Elgin. singlis annis pcipiendas. Dono ecctiam suis epis p salute anime mee et ancessor meor ecctiam de Elgin p decessum Ric de pbenda cliq mei et Walti clici eiusdem Ric. cum captla sci Andr. et cum captla de Quilley. cum omibz aliis ptinenciis suis. in captlis. et tris. et omnibz decimis et elemosinis. et rectitudinibz ecclesiasticis

[illegible] Anno dni millmo ccc^{mo} nonagesimo sexto [illegible] Septembr' apud Perth coram dno Robto Rege Scotie [illegible]

[illegible]

In diebz illis [illegible] regnum [illegible] incendia [illegible] Regni [illegible]

concerning the Hospital of Saint Nicholas beside the bridge of Spey,[k] and the muniments of the *Domus Dei* or *Maison Dieu*, a hospital, probably for lepers, adjoining the town of Elgin.[l] IV. MUNIMENTA DOMUS DEI.

After these follow a miscellaneous collection of deeds, several leaves occasionally being devoted to one subject, but in general entered without regard to the order of subject or date.[m] Nearly the whole of this part has been written before the destruction of the original writs; but it is impossible to determine whether it consisted, like the previous part, of several detached registers, or was the general record of the Church, made up from time to time by different hands, and with varying materials. This part of the volume, though containing much valuable matter, is exceedingly inferior, in accuracy and elegance of writing, to any of the portions already mentioned. At *folio* 115 is the conclusion of the records of the Cathedral, so far as they were written before its destruction in 1390, and collected soon afterwards. Then we find a few charters of the fifteenth century in favour of the Bishoprick,[n] entered apparently nearly contemporaneously, and pass rapidly to the charters of alienation, immediately preceding and following the Reformation, which occupy the remainder of the volume.

The other register of this diocese[o] was once well-known by the name of the Red Book of the Church of Moray, and was, for a few years preceding the Reformation, the formal book of record of the proceedings of the Bishop and the Chapter.[p] It is a thick volume of 320 leaves of parchment, besides six leaves inserted before the commencement of the numbers: THE LATER CHARTULARY.

k P. 120–5. l P. 126–130.

m *Fol.* 44—*fol.* 115.

n Immediately after these, on *folio* 118, is the following docquet:—" 21 Novembris 1540. " Quo die continentur in hoc Registro centum " et septendecim folia scripta, incipiendo et " numerando ad cartam Bricii, et continuando " usque ad presens folium. Testibus magistro " Johanne Gordone vicario de Ketht et domino " Florentino Howm, unacum subscriptione do- " mini Thome Hay notarii publici.—unacum " folio alteri folio consuto.

" Thomas Hay notarius publicus ad hec " manu propria."

The *carta Bricii* is still the first charter of the volume, and the tale of the notary is to this day correct. One leaf, now bound up in this volume, bears marks of sewing.

o Advoc. Lib. a. 1. 41.

p In 1539, we find recorded a solemn process of publication of certain investitures, joined with a warrant by the Commissary of Moray for their registration " *in Registro et libro rubeo ecclesie* " *Cathedralis Moraviensis*," and the deeds immediately follow, *regist. recent. f.* 142. The same process of publication, *in valvis et ad fontes ecclesie*, is observed with regard to several alienations of church lands (*ibid. f.* 155. 158. 160. 191. 239.); but, except in the instance abovementioned, the registration seems to have taken place without a formal warrant.

The first portion, which consists of a transcript of the older chartulary, already described, is written continuously, and by the same hand. At the conclusion of this part of the work, we find a docquet recording the name of the scribe, and the number of leaves written ;[q] from which we learn that the first portion of the volume was in the same state in 1540 as it now is, and that it is the work of a notary who is of frequent occurrence from 1488 to 1512. It is a pretty accurate transcript, leaving no doubt of the original from which it was formed; since it not only preserves the same order, but frequently copies twice charters, which occur twice in the older chartulary, repeats the most manifest errors, and occasionally leaves a blank where the writing, in the more ancient record, is decayed, or otherwise difficult to decipher.[r]

The latter part of this volume, like the other, consists of the charters and writs of the Bishoprick, of date subsequent to the period at which the previous part was copied, and for the most part entered at the time of the transactions they record.

The first half of each volume of these records of the See may be said generally to record the growth and acquisition of the Church property ; while the latter part of both relates to its dismemberment and total alienation.

ORDER OF PRINTING.

The part of the record which has been conjectured to be the Bishop's register has been printed first: Next, the *Liber Decani;* the charters of St Nicholas's Hospital; and the muniments of the *Maison Dieu.* No other liberty has been taken with these, except attempting to arrange the documents in each in chronological order. They have been printed from the older register; and the later chartulary has only been used on the rare occasions where it offered a manifest improvement on the text of its original. Where the same writ occurred in two of these records, it has been printed only in the first, but always from a collation of both.

The remaining materials of both chartularies, previous in date to the commence-

q "2 die mensis Maii 1540. Compertum est "quod sunt hucusque centum et duo folia manu "quondam domini Donaldi Thome scripta seu "registrata coram reverendo in Christo patre et "domino Patricio miseratione divina Moravi-"ensi episcopo monasteriique de Scona com-"mendatario perpetuo.

"Thomas Gaderar notarius et commis-"sarius."—*fol.* 108.

r At the commencement is the same invocation, so far as the scribe could decipher it, and at the end of the *Liber Decani* the same thanksgiving (*fol.* 1. *fol.* 28.)—the charter of Urchard is twice engrossed, as in the old chartulary (*fol.* 29, 31.)—and the charters that occur, both in the *Liber Decani* and the Bishop's Register, are copied twice. The writer has begun to transcribe the charter of Ratemorchus by Alexander II. (*N.* 29.) which occurs on *folio* 38. of the older chartulary, and has stopped, from the difficulty of deciphering his original, which is extremely faint, but not illegible. *Regist. vetust.* *f.* 35.

ment of the wholesale dilapidation of the See, have been printed in the following arrangement:—Charters immediately concerning the Bishop or Bishoprick [s]—The meetings and proceedings of Convocations of the Canons, and their acts and statutes [t]—Endowments of Chaplainries, Altarages, and Vicarages within the Church and Diocese [u]—Documents that do not directly or evidently concern the Diocese of Moray [x]—Lists of Bishops and Canonries, valuations, homages, &c. [y]—Writs perhaps actually used, but inserted apparently as styles for the scribes of the Cathedral [z]—and lastly, A short Chronicle of Events in Scotland and England from 1390 to 1402. [a]

V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.

After all these classes of matter had been disposed of, a mass remained, of immense bulk in the original, consisting almost entirely of the feu-charters and leases of lands, and titles granted by the Bishop and Chapter, during the half century immediately preceding the Reformation. By that time the conveyancing of Scotland had become minute and verbose, and the deeds are by no means interesting in proportion to their length. For the most part, indeed, a pretty uniform style was adopted; and it appeared possible to give all that was useful or interesting of this portion of the chartularies in an abbreviated form, preserving the language and the operative words of the original deeds, and leaving out the tedious and oft-repeated clauses of style. This Abbreviate of the later writs [b] has been arranged according to the alphabetical order of the lands standing first in each conveyance; and where more than one deed has reference to a particular portion of lands, they are classed together in the order of their dates. Three deeds of date subsequent to the temporary restoration of Episcopacy by James VI. [c]—a few instruments of late date commemorating the formal fealty rendered by the Canons to the Bishop [d]—and two deeds recording the foundation of a prebend and certain chaplainries [e]—in an abridged form, have been placed at the end of this collection of feu-charters and leases. It will thus be found, with a few exceptions, that all documents of both chartularies, prior in date to 1500, are printed at length under one or other of the first eleven heads, while those of subsequent date are abridged in the twelfth.

XII.
ABBREVIATIO.

After the conclusion of the whole materials of the Chartularies, or proper Register of the Bishoprick of Moray, it has been deemed proper to print one year's account of the

[s] P. 131. [t] P. 255. [u] P. 273. [x] P. 329. [y] P. 359.
[z] P. 375. [a] P. 381. [b] P. 391. [c] P. 425. [d] P. 427.
[e] P. 429.

XIII. RENTALE. rental of the Bishoprick[f] from the original Rental-book, which is still preserved.[g] It is much to be regretted that this is of so low a date as 1565; and it must be remembered that long before that time, the Church property had been grievously dilapidated, and there then existed very palpable motives for understating the value of the Church benefices, which were heavily taxed for the Crown, and for the ministers of the Reformed Church.

XIV. CARTE ORIGINALES. At the end of the volume are placed a few original charters, intended to illustrate either the antiquities of the district, which forms the subject of the preceding compilation, or of some of the families whose deeds, either of munificent endowment or of aggression against the Church of Moray, are there recorded.

DIOCESE OF MORAY. The Bishoprick of Moray has been more fortunate than the other districts of Scotland, in forming the subject of the labours of a diligent and zealous local historian. Shaw's "History of the Province of Moray," though awkwardly arranged, and defective in many particulars, may yet boast of being the best district history of Scotland. He derived his information in general from authentic sources; and, among other materials, made use of the Chartulary of the Bishoprick. It seems now indeed wonderful that the access to such sources of knowledge, and the acknowledged care and industry of the author, did not produce a more learned and satisfactory work. But it must be remembered that the study of historical antiquities was in his time in its infancy; and that, in Scotland, the Reformation produced such a revolution in laws, customs, manners, and even language, that it is still like venturing to talk in a foreign tongue, for a Scotchman to enter upon the field of ancient ecclesiastical institutions. It is to be hoped that the publication of works like the present may tend to remove this difficulty, without which it is impossible to reach the foundation of local statistics.

This Diocese extended over the shire of Elgin and Forres, or Moray proper, Nairnshire, and a large portion of the shires of Inverness and Banff. The Sheriffdom of Elgin and Forres, in which the Episcopal See was situate, and which is properly called Moray, has always been the subject of the warm and exaggerated

[f] P. 431.

[g] In the Advocates' Library, Edinburgh, (A. 5. 26.) The volume—a small 4to on paper, formerly in the library of Sir James Balfour—contains many notes of payments, acquittances, and arrears, and accounts of the thirds of benefices of the Diocese; but no rental of a complete year, except the one printed in the present volume. On the last leaf is noted—"This Rentall "was writtin be maister Wm Wysman wicar of "Keith, quhae was the best wryttar within the "bisschopreik of Murray at that tyme."

praises of its inhabitants; and some of our historians, who have ever loved any thing approaching to the marvellous, have rated this fine northern region much above more favoured southern climes. Buchanan is satisfied with describing Moray as "frugibus et pascuis foecunda, amoenitate vero et fructiferarum arborum proventu "totius regni facile prima." Bishop Leslie, by birth, education, and benefice attached to the North, dwells more feelingly on its perfections:—"Regio est una "prae caeteris omnibus apud nos ob amoenitatem celebrata. Est enim plana, "minime palustris, quae crebro saltu, odoriferis herbis, pratis, tritico, omni frumenti "genere, pomiferis hortis, ac littore finitimo plurimum delectat. Illic aura salu-"berrima, rariores multo nebulae atque pluviae quam usquam alibi, atque adeo "magna propterea nobilium virorum seges."

A writer, to whom Scotland owes more than to many historians, has given us a description of Moray, somewhat later in date, which derives additional value from the author's near neighbourhood and necessary acquaintance with the district. Sir Robert Gordon of Straloch [h] says, that "in salubrity of climate, Moray is not "inferior to any, and in richness and fertility of soil, it much exceeds our other "northern provinces. The air is so temperate, that when all around is bound up "in the rigour of winter, there are neither lasting snows nor such frosts as damage "fruits or trees; proving the truth of that boast of the natives, that they have "forty days more of fine weather in every year than the neighbouring districts. "There is no product of this kingdom which does not there thrive perfectly; or if "any fail, it is to be attributed to the sloth of the inhabitants, not to the fault of the "soil or climate. Corn, the earth pours forth in wonderful and never-failing abund-"ance. Fruits of all sorts, herbs, flowers, pulse, are in the greatest plenty, and all "early. While harvest has scarce begun in surrounding districts, there all is ripe, "and cut down, and carried into open barn-yards, as is the custom of the country; "and, in comparison with other districts, winter is hardly felt. The earth is almost "always open, the sea navigable, and the roads never stopped. So much of the soil "is occupied by crops of corn, however, that pasture is scarce; for this whole "district is devoted to corn and tillage. But pasture is found at no great distance, "and is abundant in the upland country, a few miles inland, and thither the oxen "are sent to graze in summer, when the labour of the season is over. Nowhere

[h] Apud Blaeu.

" is there better meat, nor cheaper corn ; not from scarcity of money, but from the " abundance of the soil. The natives (as frequently happens in a fertile soil) are " generally sluggish ; but they are expert in sea-fishing, and excel their neighbours " in that art.

" In the low lands along the coast, the natives suffer inconvenience from the want " of turf for fuel, which is the only hardship experienced by that happy region. " And that is only felt in a few places. It must be owned that they generally " counteract the cold by hard drinking ;[1] but those who exert themselves indus- " triously in the labours of agriculture, little feel or care for it.

" The soil is dry, and requires frequent showers in summer to produce abundant " crops. It suffers from nothing so much as drought, quite contrary to the neigh- " bouring districts.

" The country is champaign, low, sometimes swelling into pleasant hills ; for " the most part sandy, but always mixed with clay, which when manured is won- " derfully fertile."

EARLY HISTORY.

A district thus favoured by nature must have been settled early ; but the ancient history of Moray is involved in yet deeper obscurity than that of the rest of Scotland. Of the aboriginal natives we know absolutely nothing from history ; and the province has thus furnished a fair field of combat for the two factions in Scotch antiquities—the Celts and the Goths. In a situation exposed to continual invasions from all the neighbouring shores of the continent, and to descents by the moun-

[1] The same author returns to this imputation. " The drink of those provinces is beer, either " with hops, or more commonly made without " hops, after the old manner. There is plenty " of foreign wine, and cheap enough, in all the " towns. I remember, when I was a boy on " my way home from Paris, finding wine at " Rouen much dearer than it sold a few months " afterwards on that coast. Both had been " brought from Bordeaux ; but the difference " was caused by the lowness of our duty.

" But, besides wine, they have their native " liquor called *aquavitæ ;* and when that is to " be had (which is seldom wanting), they reject " even the most generous wines. This liquor " is distilled from beer, mixed with aromatic " plants. It is made almost every where, and in " such abundance, that there is plenty for all. " They swallow it in great draughts, to the " astonishment of strangers, for it is excessively " strong. Even the better classes are intem- " perate ; and the women are not free from this " disgrace. Travelling in the depth of winter, " in the severest cold, fortified with a jug of this " liquor, and a few small cheeses, for they care " little about meat and bread, they perform " immense journies on foot without inconve- " nience."

taineers of the interior, which it attracted by its superior fertility, Moray must have suffered numerous changes of its population. Nothing, however, can be a greater error than to conclude that each successful invasion, or even every conquest, effected a complete change of the inhabitants. In barbarous times, and in Scotland as elsewhere, a ocnquered native population became a valuable part of the spoil of the victors. Not so much employed henceforward in war as in agriculture and the peaceful arts, it was less exposed to the hazards of successive conquests and revolutions. Even among the warrior ranks, it is unreasonable to suppose that every war was to extermination. Some part would owe their preservation to humanity, some to policy or fear. However preserved, in the lapse of ages, and in constant political agitation, the races must have become mixed; and if it be asserted that one predominates, we may conclude that it is of those energetic races before whom the Celtic people have always yielded, and who have left their impress over all Britain, and perhaps nowhere more than in Moray and the adjoining coast of Buchan. Whether this be so or not can be gathered from no other source than the antiquities of the district, and the featurs, manneres, and language of the inhabitants. These are sufficiently fallacious guides in such an enquiry, but more to be relied upon than the meagre gleanings of Northern Sagas and Irish chronicles, or the genealogies of dreaming seanachies.[k]

[k] The acknowledged fabulousness of our own historians has naturally enough diverted the allegiance of later writers to one or other of those authorities. They are all useful, and all to be received with distrust, and weighed against each other, as well as tested by the common rules of evidence.

There is a romantic exaggeration and a poetical cast of diction in the Sagas, which throw suspicion on their historical accuracy. Even if we hold the writers to intend their works to pass for sober, veracious narrative, we have much to allow for their imperfect information when they speak of foreign events. Their accounts of expeditions for piracy or conquest were necessarily drawn from the boastful reports of the returning heroes; and bear the character of rhapsodies framed to their honour, rather than sober accounts of real actions. They were peculiarly ignorant regarding Scotland, perhaps from the unknown language of part of its people; and they mistake excessively, where they do not altogether despise, the geographical features and nomenclature of the country.

The Irish chronicles present us with little more than a series of *obits*, and a vast confusion of fights. The descriptions of the parties are so loosely given, that they can generally be read with various meanings. They are a sort of authority most convenient for founding theories. They serve equally well for opposite sides.

The internal history of the Highlands of Scotland, and with it the Highland pedigrees, are but of yesterday, when compared with those of England and the Lowlands of Scotland. There appears to be no evidence of Highland Gaelic writing till towards the end of the fifteenth century; and even since that period, the written literature and records of the Highlanders are limited to a few strings of names, arranged like pedigrees, with-

If the distinctive marks of an Eastern origin be so conspicuous as is alleged, it can hardly be accounted for by the conquests and revolutions of the province with which the imperfect history of the North acquaints us. We are told by the Norse writers that Moray, with a great part of the North of Scotland, was occasionally under Norwegian rule, and independent of the Crown of Scotland, for the greater part of two centuries. Thorstein the Red, Sigurd, and Thorfin, ruled either with avowed independence, or with only a nominal acknowledgment of the sovereignty of the Scottish monarchs, from the beginning of the tenth to the middle of the eleventh century. About the termination of their sway, the feeble light of our own history begins to dawn, and presents us with a succession of native lords of Moray, whose names only are preserved, but who appear to have been in some way connected with the reigning family of Scotland, and to have drawn their followers into frequent ruinous insurrections, either in maintaining their claims to the throne, or in resisting the authority of the ruling sovereign.[1] These were at length terminated only by the expulsion of the

out dates or events, differing from each other, and often inconsistent with chronology.

These remarks are by no means intended to discourage the study of such authorities. In the absence of better information, they are necessary for the early history of Scotland. But they require to be carefully compared, and received with caution. Above all, it must be confessed, we still want in Scotland that fairness, and freedom from sectarian bias towards a favourite system, and that wholesome scepticism, which are at the foundation of historical truth.

[1] *Gillcomgain Mac-Maolbryd*, maormor of Mureve, appears to have been the son of *Maolbryd*, the son of *Ruaidhri*, and was thus cousin-german of *Macbeth*, who seems to have been the son of *Finnlaech*, the son of the same Ruaidhri. Mr Skene, whose authority is of great weight, is of opinion that the *Malcolm Mac-Maelbrigdi* of *Tighernac* and the Ulster annals, who died in 1029, was really King of Scotland *"ri Alban"*—as he is styled by *Tighernac*;—though he is omitted by our historians, who join his reign to that of Malcom M'Kenneth, his successor, who died in 1034. It is to be observed, however, that *Finnlaech*, the father of Macbeth, has the same style in the Ulster annals (*"ri Alban"*) which Tighernac gives to his nephew Malcolm. *Gillcomgain* was burnt in 1032.

Lulach Mac-Gillcomgain, maormor of Muref, succeeded his father. He was set up for king after Macbeth's death in 1058. Three months afterwards he was defeated and killed at Essy in Strathbolgy by Malcolm III. The son of Lulach, styled by the Irish annalists

Maelsnectai, succeeded as maormor. He died —*suam vitam infeliciter finivit*—in 1085; and was succeeded by

Angus, whose connexion with his predecessors is unknown. He several times rebelled and set himself up for king. In his last and most formidable insurrection, he seems to have possessed himself of the whole Northern districts of Scotland, until he was defeated and slain at Stracathro in 1130. Like the other Maormors of Scotland, he began to be styled Earl.

From a charter copied by Selden, the authenticity of which is questioned by Chalmers, it appears that Gillocher, Earl of Mar, held also the Earldom of Moray; and that his son Morgund succeeded him in both Earldoms, in the year 1171. If that charter is to be admitted,—

inhabitants, and the settling of a colony of strangers by Malcolm IV.[m]—an exertion of power so extraordinary, that we should hesitate to give it credence unless it were confirmed by numerous authorities; and even when obliged to admit the general truth of the story, it may be permitted to doubt whether the transmigration was so complete and extensive as our historians would have us to believe. There is no reason, however, to doubt that about that time numerous strangers obtained grants of territory in Moray. Some of these are known to have been previously settled in the Southern districts of Scotland; and among them are the once great names of Comyn, Byset, Ostiarii, and the powerful Earls of Fife and Strathern.

From that time the affairs of Moray have no peculiar interest apart from the national history. The Royal authority gradually extended and made itself respected; free towns were founded or endowed with new privileges; the Church spread its civilizing influence; and we find the hitherto rebellious province become the frequent and evidently the peaceful residence of the sovereign.[n]

The most accurate information of the condition of the district, the tenure of property, the laws and manners of the people, is henceforth derived from the records of the Episcopal See, which have fortunately been preserved.

BISHOPS OF MORAY.

Of the first establishment of the Bishoprick of Moray, we have no exact information. There is no reason however, to place its foundation earlier than the reign

and Chalmers's objections are by no means conclusive against it,—it would seem that the Earl of Mar had obtained a grant of Moray from David I. upon the forfeiture or the death of Angus.

In the mean time Wimund, or Malcolm McHeth as he is called by Fordun, asserting himself to be the son of Angus, had raised a new insurrection. His whole adventures have much the air of a bold impostor. But the descent claimed by him serves to confirm the belief produced by the whole imperfect history of the family—that the ancient maormors or Earls of Moray had some claim by descent to the Scottish throne. The pretensions of Wimund and his family were finally extinguished in 1157.—*Hailes*, 1141, 1157.

Record and tradition are alike silent from that period with regard to the ancient race of the Lords of Moray. There is no evidence that the investiture of Gillocher or of Morgund ever took effect. Their descendants, Earls of Mar, did not bear the title of Moray, and they have left no trace of their possessing the territory.

In 1211 we find Malcolm Earl of Fife appointed *Custos Moravie*, an office evidently not hereditary, since it was conferred the following year on William Comyn Earl of Buchan.—*Fordun*.

The Earldom of Moray was not revived as a territorial denomination or title of honour, till the charter in favour of Thomas Ranulph.—(*N.* 264.)

[m] *Anno* 1161.—*Fordun, Hailes*.

[n] A great number of charters were granted by Malcolm IV. and his successor William the Lion, conferring lands on individuals and on the Church within this district; and a considerable number of those of the latter sovereign and his successors are granted by him at Elgin, Inverness, and other places in Moray.

of Alexander I.; and we find evidence that it did then exist. A list of the successive Bishops will serve to correct some mistakes in the lists of Shaw and Bishop Keith, and may be of use to the student of the history and antiquities of the province.

Gregorius is the first Bishop of Moray on record. He held the See in the end of the reign of Alexander I., and the beginning of that of David.

William was Bishop of Moray before 1158 or 1159, when he went on a mission from King Malcolm IV. to the Pope; and in 1160 returned Papal legate to Scotland. He died 9 *Kal. Feb.* 1161.[o]

Felix, 1162-71.

Simon de Toeny, elected 1171.[p] Consecrated 10 *Kal. Feb.* 1172.[q] This is the first Bishop in whose favour deeds are recorded in the Chartulary, and he is the first in a roll of Bishops of the See, certainly of considerable antiquity.[r] He died 15 *Kal. Octob.* 1184.[s]

Richard, *clericus Regis*, elected *Kal. Mar.*, consecrated *Id. Mar.* 1187. King William appears to have resided frequently in the diocese during his Episcopate, and, besides considerable grants to his old servant, repeatedly lent the authority of the civil magistrate for enforcing the tithes and dues of the church, and supporting its jurisdiction. Richard died in 1203.[t]

Bricius, a son of the house of Douglas, previously Prior of Lesmahagu, probably also Dean of Moray, succeeded in 1203. Whether from consanguinity or alliance, he seems to have been closely connected with the powerful family of de Moravia, to which perhaps, he owed his promotion to a benefice so far from his own country. He was a great benefactor to the Church. He procured the cathedral, formerly undefined, and held at Birnay, Spyny or Kinnedor, to be fixed at Spyny.[u] And it would appear that he afterwards applied to Rome for its transference to Elgin,[x] though this change did not take effect till after his demise. He founded a chapter of

William was the great benefactor of the commons of Moray. He conferred the then invaluable privileges of royal burghs on Inverness and Elgin; and was the founder of the burgh of Nairn, and perhaps of Forres. His charters are full of expressions of protection and regard, "*burgensibus meis de Moravia.*"

[o] *Chr. S. Crucis et de Melros.*

[p] *N.* 277.

[q] *Chr. Melr.*

[r] *N.* 277.

[s] *Chr. Melr.*

[t] *Chr. Melr.*

[u] *N.* 46.

[x] *N.* 57, where the Pope speaks of the personal representations of the Bishop. We learn that Bricius attended the Lateran General Council in 1215.—*Chr. Melr.*

eight secular canons, and gave to his cathedral a constitution founded on the usage of Lincoln, which he ascertained by a mission to England. He brought with him into Moray his brothers Archibald, Alexander, Hugh, Henry, and probably Freskinus, and provided for some of them by grants of lands, for others as beneficed churchmen. The promotion of their brother to the Bishoprick, and perhaps the connexion with the great Northern family already mentioned, seems to have laid the first foundation of the power of the family of Douglas, whose name before this period is scarcely known in history. Bricius died in 1222.[y]

ANDREW de Moravia succeeded in 1222,[z] but was not consecrated till after 1223. He was probably the son of Hugh de Moravia, Lord of Duffus, and, before being raised to the Bishoprick, Parson of Duffus, in which character he consented to the erection of the chapel.[a] In his time—in 1224—the transference of the Episcopal See and the Cathedral of the Diocese to Elgin was effected, which had probably been designed and solicited by his predecessor. This Bishop probably built the Cathedral church;[b] and he at different times, and chiefly by munificent endowments obtained from his own relatives, of the families of De Moravia of Duffus and Petty, increased the number of prebends in the Cathedral to twenty-three;[c] of which the Bishop held one, and sat as a simple undignified canon in the chapter.[d] Andrew died in 1242.[e]

SIMON, probably the Dean of Moray, succeeded in 1242. He died 1251.[f]

RALPH, a canon of Lincoln, was elected in his room, but seems to have died before consecration.[g]

ARCHIBALD succeeded. He was not consecrated till 1253. He died 5 *Idus Decembris* 1298.[h]

DAVID de Moravia was consecrated by Pope Boniface VIII., at Agnania, on the

[y] *Chr. Melr.* His seal—from an impression among the Coldingham charters at Durham, communicated by the kindness of Mr Raine, and from several charters in the Melros collection—is engraved, *Plate I. N.* 1. The counter-seal is a small antique gem.

[z] *Chr. Melr.*

[a] *N.* 211.

[b] Without doubt, Master Gregory the mason, and Richard the glazier (*Magister Gregorius cementarius et Ricardus vitrearius*) were two of the persons employed on that work. *N.* 121. It was built on a site granted by King Alexander II. *N.* 26.

[c] It is not quite clear, whether two of these, the prebends of Moy, and of Kynnoir and Dunbanan, were added by Andrew or by Bricius. *N.* 55.

[d] *N.* 81.

[e] *Chr. Melr.*

[f] *N.* 277.

[g] *Mat. Paris.*

[h] *N.* 277. His seal—from a fragment preserved among the Coldingham charters at Durham, appended to a charter of 1268—is engraved, *Plate I. N.* 2.

28 June 1299. This Bishop was a zealous supporter of Bruce in the war of independence—"*dedit eis intelligere praedicando, periculo animae suae, quod non minus* "*possent mereri qui cum domino Roberto in ipsius auxilium contra Regem Angliae et* "*suos insurgerent, et partem ipsius Roberti juvarent, quam si in terram sanctam contra* "*Paganos et Saracenos proficiscerentur.*"[i] He died 5 *Idus Januarii* 1325.

John Pilmore, son of Adam Pilmore, burgess of Dundee, elected Bishop of Ross, was postulated Bishop of Moray, and consecrated by Pope John XXII., at Avignon, 3 *Kal. April.* 1326. He died at Spyny, 28 September 1362.

Alexander Bur succeeded, consecrated at Avignon by Pope Urban V. in the month of December 1362. He was the author of the affecting letter to the King on the burning of the Cathedral by the Wolf of Badenoch.[k] He died at Spyny 15 May 1397.[l]

William de Spyny, consecrated at Avignon by Benedict XIII., 16 September 1397. Died at Elgin, 2 August 1406.

John de Innes, Parson of Duffus and Archdean of Caithness, consecrated at Avignon by Pope Benedict XIII., 23 January 1406. Died at Elgin, 25 April 1414. At the Chapter held for electing his successor, the Canons agreed and made oath that if any of them should be elected Bishop, he should bestow the third of the revenues of the Bishoprick on the building of the Church until its complete restoration.[m] The person elected was

Henry de Lychton, consecrated at Valentia by Pope Benedict XIII., 8 March 1414. Translated to Aberdeen 1421.

David, succeeded, and was Bishop till 1429.[n]

Columba de Dunbar, Dean of Dunbar, succeeded in 1429, who died at Spyny 1435.

John Winchester, *clericus Regis*, Prebendary of Dunkeld, Provost of Lincluden, Lord Register, elected, and confirmed by the Pope, April 1436, consecrated at Cambuskyneth, 9 May 1437. A person in great confidence and high employment under James I. He died 1 April 1460.[o]

James Stewart, Dean of Moray, and High Treasurer, succeeded. He died 5 August 1460.[p]

[i] *Hailes. ad. an.* 1306.

[k] *N.* 173.

[l] A fragment of his seal, appended to a charter of 1373, in the Kilravock charter-chest, is engraved, *Plate I. N.* 3.

[m] *N.* 187.

[n] *Keith's Bishops.* It is remarkable that he is omitted in the list *N.* 277, where immediately after *Henry de Lychton* we find "*cui successit Columba de Dunbar,*" &c.

[o] *Ferne Kalendar.* His seal is engraved, *Plate II. N.* 3.

[p] *Ferne Kalendar.* His small seal, with a shield of his arms, appended to a charter of

David Stewart, consecrated 1461. He built the great tower of the palace of Spyny which still stands, and died 1475.

William Tulloch, Bishop of Orkney, translated to Moray, 1477. He was keeper of the Privy Seal; and died 1482.

Andrew Stewart, son of the Queen-mother by her second marriage with Sir James Stewart of Lorn; elected 1482, consecrated 1483. He died 29 September 1501.[q]

Andrew Forman succeeded in 1501. He was frequently employed in embassies, and was in great favour with James IV.[r] He was Commendator of the Abbeys of Dryburgh and Pittenweem, and of Cottingham in England; and was translated to the See of St Andrews in 1514.[s]

James Hepburn, Abbot of Dunfermline, and High Treasurer, the third son of Adam, Lord Hales, succeeded. He was consecrated in 1516. He died before November 1524, when the Earl of Angus wrote to Cardinal Wolsey to solicit the Pope for the Bishoprick of Moray and Abbacy of Melros, for his brother—" whilkis " ar baith vacant."[t]

Robert Schaw, Abbot of Paisley, promoted to the See of Moray, 1524; died 1527.

Alexander Stewart, son of Alexander, Duke of Albany, by Catharine Sinclair, succeeded in 1527. He held the Abbacy of Scoone *in commendam;* and died in 1534.

Patrick Hepburn, son of Patrick, first Earl of Bothwell, was Bishop in 1535. He had previously held the Priory of St Andrews, and was for some time Secretary. After his promotion to the Bishoprick, he held the Abbacy of Scoone *in commendam*. He was the great dilapidator of the Church possessions; and almost all the charters of alienation, at the conclusion of the present volume, are granted by him.[u] He

1462, in the charter-chest of Kilravock, is engraved, *Plate II. N.* 1.

[q] *Ferne Kalendar.* His seal at a charter of 1490, in the same collection, *Plate II. N.* 2.

[r] The Queen, Margaret of England, writes to her father, immediately after her marriage, " He (my Lorde of Surrey) and the Bichopp of " Murrey ordereth euery thing as nygh as they " can to the Kyngis pleasur. I pray God it " may be for my pore harttis ease in tyme to " come!"—*Laing's Dunbar, II.* 453.

[s] His beautiful seal, from impressions appended to charters in the same collection, *Plate II. N.* 6.

[t] *Mortoun's Teviotdale,* p. 239. Bishop James Hepburn's seal is engraved from an impression at a charter of 1523, in the Kilravock charter-chest, *Plate II. N.* 5.

[u] *N.* 307—460, *Cartae Abbreviatae.*

had numerous children, and he provided for many of them, both sons and daughters, out of the possessions of his Bishoprick and Abbacy. He outlived and braved the Reformation, and continued his former mode of life in his palace and castle of Spyny, and his profuse alienation of church lands, till his death, 20 June 1573.[x]

GEORGE Douglas, natural son of Archibald, Earl of Angus, was appointed Bishop, 12 August, and consecrated 5 February 1573. He was Bishop in January 1584.[y]

On his death the temporality of the Bishoprick of Moray was erected by King James VI. into a temporal lordship in favour of Alexander Lindesay, created Lord Spynie.

It was re-purchased from him by the Crown, and restored to the Church on the re-establishing of Episcopacy in 1606. After that period the Bishops were

ALEXANDER Douglas, 1606; died at Elgin, 1623.

JOHN Guthrie, 1623; ejected in 1640. After the Restoration, when Episcopacy was again restored, the successive Bishops were

MURDOCH Mackenzie, 18 January 1662; translated to Orkney, 14 February 1677.

JAMES AITKIN, 1677; translated to Galloway, 1680.

COLIN Falconar, 1680; died 11th November 1686.

ALEXANDER Rose, 1687; translated to Edinburgh, 1688.

WILLIAM Hay, consecrated February 1688; ejected at the Revolution the same year.

Notwithstanding the unsettled state of Church affairs in Scotland, the Registers of this Bishoprick continued in the hands of the successive Bishops till the final abolition of Episcopacy at the period of the Revolution;[z] soon after which they appear to have been acquired by the Faculty of Advocates, in whose library they still are.

[x] His seal, from numerous charters in the Kilravock charter-chest, engraved, *Plate II. N.* 4.

The seal of the Chapter, apparently of much higher antiquity, which is found at almost all his feu-charters and leases of teinds in his diocese, is engraved, *Plate II. N.* 7.

[y] *N.* 400.

[z] Bishop Nicolson, writing in the beginning of last century, says, "The late Bishop of Moray "had (and perhaps still has) two large and fair "manuscripts in parchment, relating to the af- "fairs of his own diocese, whereby its history "might be much illustrated. These are char- "tularies, and we have besides (in bibl. ICC. "Edinburg) an old Rental of the revenues of "that church."—*Histor. Libr.* William Hay, the Bishop ejected at the Revolution, lived till 1707.

Of the constitution of the Cathedral, we have no information except what is derived from this Register. The Chapter consisted of the eight Canons first endowed by Bishop Bricius, with two more added by him, or by Bishop Andrew immediately on succeeding him; thirteen new Canons, whose prebends were conferred by Bishop Andrew de Moravia; to which long after was added one prebend during the incumbency of the last Catholic Bishop. CHAPTER OF MORAY.

1. The BISHOP had no dignity or pre-eminence in the Chapter. He had a stall in the Choir and place in the Chapter, as Prebendary of the lands of Fothervais, Lythenes, Lunyne, Duldauy, and Logy (*Fernes, Lethen, Dunlichty, and Tullydivie?*).

2. The DEAN had for his Prebend the Church and Parish of Eryn (*Auldearn*).

3. The PRECENTOR (Cantor) had for Prebend the Churches of Lamnabride and Aluays (*Lanbride and Alves*).

4. The TREASURER was Prebendary of the Churches and Parishes of Kennedor and Eskyl.

5. The CHANCELLOR had the Churches and Parishes of St Peter of Strathouen and Urchard, beyond Inverness (*Strathavon and Urquhart*).

6. The ARCHDEAN was endowed with the Churches and Parishes of Forays and Logyn fythenach (*Forres and Logy*).

7. The SUBDEAN had the altarage of Eryn, with the chapelry of Invernarn, and the church and parish of Dolays Michael (*Auldearn, Nairn, and Dollas*).

8. The SUCCENTOR had the churches and parishes of Rathefd' and Fothervays (*Rafford and Ferenes?*).

The remaining Canonries were endowed with the following prebends:—

9. The churches and parishes of Spyny and Kintray.

10. The churches and parishes of Rothuan and Duppol (*Ruthven and Dipple*).

11. The church and parish of Ryny.

12. The churches and parishes of Dunbanan (*Dumbennan*) and Kynnoir.

13. The church and parish of Innerkethny.

14. The churches and parishes of Elechyn and Butthary (*Elchies and Botarie*).

15. The parsonage tithes of the parish of Moy.

16. The churches and parishes of Cromdole and Adwy.

17. The churches and parishes of Kingusy and Inche.

18. The churches and parishes of Croyn and Lunyn (*Croy and Dunlichtie?*). This prebendary was the Bishop's vicar.

19. The vicarage of St Giles of Elgyn, with 100 shillings of the altarage of the same.[a]

20. The parsonage tithes of the parishes of Petyn and Bracholy.

21. The parsonage tithes of the parishes of Bucharm and Abirlouer.

22. The church and parish of Duffus.

23. The church and parish of Dothol.

24. The chapelry of the Blessed Virgin in the Castle of Duffus, erected into the prebend of Unthank, 1542.

Of these, The Chancellor, Treasurer, Archdean, The Canon of Duppol, The Subdean, Succentor, and Canon of Duffus, were bound to provide *priests* as their vicars to serve in the Cathedral:

The Canons of Petty, Innerkethny, Kingusy, Botarie,[b] and Aberlouer provided *Deacons:*

The Canons of Spyny, Ryny, Moy, Duthel, and Cromdole, *Subdeacons.*

REVENUE OF BENEFICES.

The Revenues of these benefices it is not now easy to ascertain. The Rental printed in this volume, which must have served for levying the Bishop's rents, is perhaps the best authority that can now be referred to. It must be remembered, however, that long before its date large portions of the Church lands had been alienated to feuers; and although all the conveyances made for that purpose, as well as the leases for lives, or for a term of years, bear to be for an augmentation of the former rental, there is reason to believe that that rental was often merely nominal, and the clause devised to elude the danger of challenge by a successor in the benefice.

The Bishop's Mensal Churches were Elgin, St Andrews, Dyke, Ugstoun, Ro-

[a] This prebendary was sometimes styled *prebendarius centum solidorum,* which was the original prebend. The vicarage of the Bishop's mensal church of St Giles of Elgin was added to it by Bishop David de Moravia.—*N.* 133.

[b] In the list of the canonries (*N.* 278) drawn up more than a century after the settlement of the chapter by Bishop Andrew (*N.* 81) Botarie is placed in the number of those canons who were only bound to provide *Subdeacons* for the cathedral service.

In the same list the prebendary of Croy is set down with those whose vicars in cathedral must be in *Priest's* orders: the prebendaries of Kynnoir and of St Giles of Elgin among those who provided *Subdeacons* as their vicars.

themaye, Keyth, Grantully, Dulbatelauch or Wardlaw, Rothemurcus, Davit, Tallaracie, Innerallian.

In the register of valuation of benefices, 1561, [c] the temporality of the bishoprick is stated to consist of the baronies of Spynie, Kynnedour, Birnethe, Rafforte, Ardclach, Keyth, Kilmyles, Strauthspey, and Moye; BISHOPRICK.

The 'haill ferme and teind victualls' of the Bishoprick are stated at three score and seventeen chalders, six bolls, three firlots, and two pecks, with ten bolls of wheat.

" *Nota*—The auld rentale of the ferme and teind victuallis of the said bischoprik " extendit in tymis bypast to four score and fourteen chalders or thairby, quhairof " sixteen chalders or thairby is defalcat for inundatioun and sanding of the landis " be watteris and wound and povertie of tennentis and truble of this tyme.

" *Nota*—Twa chalderis eight bollis horse corn with certane custume mertis, mut- " toun, caponis and pultrie nevir sauld for money but spendit in the place.

" *Nota*—The procuratiouns and synodallis was wont to extend yeirlie to four score " pound, and nathing gottin thairof thir thrie yeiris bygane.

" Money, the salmond comptit thairwith, [d] two thousand and thirty three pounds, " seven shillings and threepence halfpenny."

. . . . . .

" The Rentale of the Denery of Murray [e]. DEANERY.

" Mekill Pennyk sett for	2 chalders,	14 bolls		
" Lytill Pennyk sett for	1	14		
" Golfurd sett to the Sheriff for	2	13	2 firlots	
" Mynes sett to the Sheriff for	2	10	3	3 pecks
" Leythinbar (1 *chalder*) be the rentall	—	24	2	—

[c] The original records of the valuation 1561, and following years, are imperfect. A volume is preserved in the library of the Lord Panmure; and a volume, consisting apparently of the materials from which the record was formed, is in the Advocates' Library (*Jac. V.* 6, 20.)

The extracts above are from a collation of both these, together with what seems to be a copy of an old abbreviate of the valuation.—(*Adv. Lib. Jac. V.* 3. 1.)

[d] The salmon are elsewhere said to be " the teinds of three cobills in Spey, and esteemed at eight lastes be yeir, and the laste to £48."

[e] Alexander Campbell, in whose name this rental was given up, was Dean in the year 1562, and for a short time afterwards.

" Brychtmony sett to John Ros for	2 chalders,	1 boll,	— firlots	— pecks
" Kinstarie	3	—	—	—
" Brodland	1	1	—	—
" Kinnowdie	1	—	2	—
" Petquhywin	—	8	—	—
" Park, auld	3	—	—	—
" Eistir Geddis	2	8	—	—
" Westir Geddis	—	14	—	—
" Johnne Ros of Brychtmony	—	9	—	—
" Narne sett for	3	11	—	—
" Boythill sett for	—	4	—	—
" Summa of the victuallis	31 chalders,	5 bolls,	1 firlot,	3 pecks.

" For the martis ane price 26 s̃. 8 d.

" For the teindis sett for money £114. 13. 4.

" For the temporall landis mailis £14. — 10.

" Of wedderis callit kayne wedderis, five score and ten

" Of kayne aittis, 6 bollis

" Of Caponis, 24."

. . . . . .

SUBDEANERY.

" The parsonage of Doles belonging to the Subdeanery, given up for five " chalders, two bolls, three firlots.

" The vicarage of Alderne forty pounds."

. . . . . .

CHANTORY.

" The Rentale of the chantorie of Murray.

" The haill teindis and all uthir profeitis of the kirkis of Alves and Lambryd " personage and vicarage, quhilkis are annexit to the said Chantorie, *in victualibus*, " the maist parte beir, the remanent quheit, will extend to 18 chalderis. The money " that is payit of the said chantorie will extend to the soume of 180 merkis.

" *Nota*—He grantis it was sett befoir for 440 merkis."

. . . . . .

" The Rentale of the Chancellarie of Murray sett in assediatoun for £100. CHANCELLARY.

" Bettir rentalit in Mr Robert Gordoun's tyme for twelve score merkis."

. . . . . .

" The Rentale of the Archidenrie of Murray. ARCHDEANERY.

" Item, the kirkis and personagis of Forres and Edinkeilzie sett for £146. 13. 4."

" *Nota*—This archidenrie is allegit to be vacand and to extend to £160."

. . . . . .

" Rentale Succentoris Moraviensis. SUBCHANTORY.

" Item, in primis the kirk of Raforte sett to Alexander Dumbar of Kilboyak for " three hundred, one score and 15 merkis.

" Item, the kirk of Arclaich sett to Marjorie Dumbar of Bellewet for £40.

" *Sic subscribitur*, Alexander Dunbar subchantor of Murray."

The following prebends are valued in the same record :—

" The personage of Duffus, 16 chalders victual and £152. 10, money. PREBEND OF DUFFUS.

" The personage of Moy, sett for four score merkis. MOY.

" The personage of Kynnoir, sett in assedatioun to the Erle of Huntlie for £100. KYNNOIR.

" The personage and vicarage of Aduy and Cromdell, sett in assedatioun for 19 " years to Johne Grant of Fruquhy for 40 merkis yeirlie. ADUY AND CROMDELL.

" The personage of Inverkethnye, sett in assedatioun to Alexander Dumbar of " Kwnyac for £80 yearly. INVERKETHNYE.

" The personage of Botarie extendis to 100 merkis yeirlie. BOTARIE.

" The personage of Ryne sett for 80 merkis to Mr James Gordoun son to the Erle of Huntlie. RYNE.

" The kirkis and personage of Kingusye sett to Mr George Gourdoun for £80. KYNGUSIE.

" The personage of Dyppill with the personage and kirk of Ruthuen pertening " to the said personage, sett to the Erle of Huntlie and James Innes of Auchintoull " for £98. 3. 4. and 2 chalders, 4 bolls victual. DUPPILL.

" The personage of Spyny sett for 200 merkis money yerlie. SPYNY.

" The vicarage of Elgin payis now allanerlie two chalderis victual be resoun " thair is na payment maid nothir of woll, lamb nor utheris dewties payit to the ELGIN.

" vicaris in tymes bypast, quhilk had wont to be sett in assedatioun for four score " merkis."

UNTHANK. " The chaplainrie of Duffos callit the personage of Unthank, sett for 40 merkis."[f]

The following Churches were originally common Churches of the Chapter:—Artendol, Ferneway, Aberihacyn, Logykenny, Kyncardin, Abirnethy, Altre, Ewain,

[f] The same valuation of benefices gives a detailed rental of the Abbey of Kynloss and the Priory of Pluscardin, and a valuation of Rothwan, the seat of an ancient hospital, affording the following results:—

KYNLOSS.

Money rents, £1152. 1.
Victual, 48 chalders, 14 bolls, 1 firlot, 3 pecks.
Aittis, 12 bolls.
Geiss, 41.
Caponis, 60.
Pultrie, 124.
Wedderis, 34½.

PLUSCARDYN.

Lordship of Pluscardyn, Baronies of Farnen and Urquharde, } £262. 16. 2. money. 31 ch. 10 b. victual.
Fishings, besides 30 lastis intromettit with by the Sheriff of Moray, allegand him to haif the saymn in feu-ferme, £100.
Kirk of Pluscardyn, 7 ch. 11 b.
Kirkis of Urquharde and Bellie, } 28 10 1 f. 1 p.
And in money, with the vicarages of the samyn, but out of use of payment during this instant contraversie and truble, L.122. — 8.
Kirks of Durris and Dalcous, } £46. 13. 4.
Mills of Forres, 4 ch. 6 b.

" The personage of Rothwan liand within the diocesis of Abirdene and Murray *respective*, sheriffdomes of Banff and Murray *respective*.

" The teinde silver of the parochin of Ruthvan, £146.
" The mailes of the barony of Ruthvan, 31 merkis, 7 s. 4 d.
" The fermes of the loynheid aikkeris and myln multuris, 100 bollis beir.
" The kirk of Dundurcus sett for £40.
" The kirk of Kintallertie sett for £24.
" The lands of Mulben liand in the parochin of Dundurcus, 16 merkis.
" Heirof deducit of ordinar charges to sex beidmen, 42 merkis.
" Item to thair habittis £7. 4 s."

We find inserted in the same record the following valuation of an earlier date:—

" Ane Rentall of the freiris predicatoris of Elgin in anno 1555.
" Item, the lands of Strauthspey, of Cardell, with the pertinents, xx merkis.
" Item, the ower Monbenis quhilkis Jarum Spens hes in few, ix merks.
" Item, the hauche of nethir Monbenis, the fewar James Innes, xx½ merkis.
" Item, the baronie of Abircheirdor, x merkis.

" The Annuels of the Town of Elgin. (*in the hands of seventeen persons.*)
" Summa annuorum reddituum de Elgin, lix s. iiij d.
" The fermes of Massindew.
" The landis of Massindew payis yeirlie, ij ch. iiij b. farme.
" The Boig syid payis xxiiij b. ferme.
" The freiris hauch, i ch. ij b."

Brennath.[g] The Churches of Birney and Alter were afterwards given, along with the Church of Lochalveth,[h] for the endowment of numerous Chaplainries in the Cathedral.[i]

[g] *N.* 23. *N.* 41.

[h] *N.* 227.

[i] In abridging *the recent charters* which are printed in the Appendix, the names of the subscribing canons are omitted, to save constant repetition. These are collected below.

CHAPTER OF THE CATHEDRAL.

1534.

Alexander Bishop, commendator of Scone and Inchaffray.

Alexander Dunbar, Dean and protonotary—occurs till 1541.

Kentigern Monypennie, prebendary of Spynie.

John Thortoun, prebendary of Adweye—1546.

John Lockart, prebendary of Innerkethny—1557.

William Paterson, Subdean—1572.

Patrick Dunbar, Subchantor.

Alexander Sutherland, prebendary of Duffus prior—1547.

Gavin Lesly, prebendary of Kyngusy—1547.

John Innes, prebendary of Elgyne—1546.

1539.

Patrick, Bishop and commendator of Scone.

Archibald Dunbar, Archdean—1540.

David Dunbar, Subchantor—1547.

Thomas Hay, prebendary of Spynie—1554.

Alexander Hepburne, prebendary of Ryne—1547.

Thomas Gaderar, prebendary of Talarisy—1554.

John Thornton, precentor—1562.

John Burt, prebendary of Moy—1545.

James Strathauchin, prebendary of Botary ob. a. 1566.

1541.

James Hepburne, Thesaurar—1554.

William Gordoun, Chancellor—1543.

John Ogilvy, prebendary of Pettyn.

Andrew Froster, prebendary of Kynnoir.

Thomas Wallace, prebendary of Unthank—1556.

1545.

Sir William Sutherland, prebendary of Moye—1572.

Robert Sutherland, prebendary of Duffus second—1547.

1547.

James Gordoun, Chancellor, protonotary—1557.

Alexander Hepburne, prebendary of Elgyne.

John Lesly, prebendary of Ryne—1557 (titular—Thomas Sutherland usufructuary).

1552.

Patrick Hepburne, prebendary of Duffus—1557.

1554.

William Hepburne, prebendary of Duppill—1557.

1556.

Alexander Dunbar, Subchanter—1562.

Thomas Sutherland, prebendary of Ryne—1557.

David Dunbar, Dean.

1557.

Alexander Campbell, Dean—1562.

1560.

Alexander Dunbar, Dean—1572.

Adam Hepburne, prebendary of Duppill—1567.

Hew Cragy, prebendary of Inverkethny—1572.

John Gibsoun, prebendary of Unthank—1571.

What was the extent of the ancient Maormorship or Earldom of Moray we have no means of ascertaining. Bounded probably by Ross, Lochaber, Athol, Mar, and the Sea, the frontier districts were too mountainous and of too little value to be the subject of accurate perambulation ; even if the condition of the Lords of those provinces had been sufficiently peaceful and submissive to the laws, to respect any limits but those of their own power.

The diocese of Moray when it began to assume limits from the erection of conterminous Bishoprics, seems to have extended along the coast from the river Forn, its boundary with Ross, to the Spey. Bounded by Lochaber on the West, it included the country surrounding Loch-Ness, the valleys of the Nairn and Findhorn, Badenoch and Strathspey, the valleys of the Avon and Fiddich, and all the upper part of Banffshire, comprehending Strathyla, and Strathbogie in Aberdeenshire, but not extending into the districts of Einzie and Boyne.[k]

With a territory thus extensive, and with a cathedral so largely endowed, the diocese of Moray long ranked as the greatest of the northern Bishoprics. Numbering many of the great Barons among its vassals, wielding much real power and wealth, and availing itself of its influence over the opinions of men, the Church of Moray, though often harassed by its violent neighbours, seldom failed of ultimately reducing

John Thornetoun elder, titular of the Chantorie.

John Thornetoun younger, prebendary of Adweye and Cromdole—1567.

James Gordoun, prebendary of Rynie (son of the Earl of Huntly).

George Hepburne, prebendary of Kingusy.

Thomas Hay, prebendary of Spyne—1556.

James Stratauchin, prebendary of Botarie.

1562.

Michael Walker, Archdean.

William Hepburn, prebendary of Duffus.

Archibald Lyndesay, prebendary of Kyngusy—1567.

Robert Crystie, prebendary of Elgyne.

Patrick Hepburne, prebendary of Kynnoir—1566.

William Gordoun, prebendary of Petty—1569.

1566.

James Thorntoun, precentor—1572.

William Strathauchin, prebendary of Botarie—1567.

George Hepburne, prebendary of Elgin (*and thesaurar*).

Robert Gordoun, Chancellor—1571.

Gavin Dunbar, Archdean—1572.

John Keyth, prebendary of Duffus—1572.

Adam Hepburne, Chancellor.

1567.

Alexander Ogilvy, prebendary of Duchall.

Leonard ——, prebendary of Aberlour.

Patrick Liddale, prebendary of Croye and Moye.

William Douglas, prebendary of Elgin—1571.

[k] The Earldom granted by Robert I. to Randolph, while it included the whole, or nearly the whole of the Diocese, extended farther westward, and was in some places bounded only by the West Sea. *N.* 264.

them to its allegiance. The precincts of the cathedral became the neutral ground on which alone the opposite factions of a lawless age could meet in safety, and it established the influence of a little court in that distant province. The permanence and stability of its power and property, and the high offices of state held by some of its Bishops, gave the church of Moray more than usual influence in a district liable to continual revolutions.

The first cathedral, begun probably by Bishop Andrew de Moravia, is said by all our historians, to have been a very stately fabric, and to have merited the good old Bishop's expressions of grief for its destruction.[l] Of that which succeeded, enough yet remains to entitle it to rank as at once the grandest and the most beautiful of our cathedrals, if not the most superb edifice of Scotland.[m]

With the first of a series, and it is to be hoped a considerable series, of the records of the secular clergy of Scotland, it would be vain to enquire into the peculiarities of their constitution and customs, which are to be gathered from a comparison of the whole collected. Although this be not the earliest either in point of date, or of the transactions recorded, it may be questioned if any other of the Registers of Scottish Bishoprics affords more information regarding the early constitution of the national church, the commencement of the appropriation of tithes, the erection, division, and union of parishes, and the endowment and manner of life of the rural and cathedral clergy.

l *Ecclesia mea que fuit speciale patrie decus, regni gloria, et delectatio extraneorum et supervenientium hospitum, laus et exaltatio laudis in regnis extraneis, in multitudine servientium et ornatu pulcherrimo, et in qua ut creditur Deus recte colebatur; ut de altis ipsius campanilibus et de venustissimo ipsius apparatu intrinseco, et jocalibus ipsius innumeris taceam. N.* 173.

m Elgin, the seat of the Bishopric, long retained a strong impress of its ecclesiastical origin. Within the memory of some yet alive, it presented the appearance of a little Cathedral city very unusual among the burghs of presbyterian Scotland. There was an antique fashion of building, and withal, a certain solemn, drowsy air about the town and its inhabitants, that almost prepared a stranger to meet some church procession, or some imposing ceremonial of the picturesque old religion. The town is much changed of late. The Church of St Giles of venerable antiquity, has given way to a gay new edifice. The dwellings of the citizens have put on a modern trim look, which does not satisfy the eye so well as the sober grey walls of their fathers. Numerous hospitals, the fruits of mixed charity and vanity, surround the town, and with their gaudy white domes and porticos, contrast offensively with the mellow colouring and chaste proportions of the ancient structures. If the present taste continues, there will soon be nothing remaining of the reverend antique town but the ruins of its magnificent cathedral.

CHRONICON. It would be too tedious for a preface to collect the numerous notices of public events, and of royal and historical personages, scattered through this mass of charters, which may serve as aids to the historian. The portion of the compilation expressly set apart for historical record is unfortunately very brief, and commemorates only a few events within a period of twelve years.

After recording the accession of Robert III., the Episcopal chronicler commemorates the lamentable destruction of the cathedral by the Wolf of Badenoch—*nobilem et decoram ecclesiam Moraviensem, speculum patrie et decus regni, cum omnibus libris, cartis, et bonis aliis patrie in ea reconditis*;—and the subsequent absolution of the perpetrator of the sacrilege.

The next event recorded, is the now celebrated combat of the two clans on the Inch of Perth, in 1396,

> " Quhen thretty for thretty faucht in barreris
> At Sanct Johnstoun on a day besyde the Blakfreris"
> . . . .
> Clahynnhe Qwhewyl and Clachinyha." [n]

That such an event should have occurred and excited much attention quite within the period of authentic history, and that it should be impossible now to discover who were the rival factions thus set up to make sport for the King and his nobles, is only one additional instance of the utter fallacy of Highland tradition, and the hopelessness of throwing on the dark mass the light of real history.

The mention of the creation of the Dukes of Rothsay and Albany, in 1398, is only to be be noticed for leading to that melancholy picture of a wretched government, which follows:—" In those days was no law in Scotland; but the great man oppressed the poor man, and the whole kingdom was one den of thieves. Slaughters, robberies, fire-raisings, and other crimes went unpunished, and justice was sent into banishment, beyond the kingdom's bounds." It was a strong case that could excite the Church chronicler to use so figurative language.

The only other Scotch event of this brief chronicle is the second plundering and burning of Elgin in 1402, executed by a worthy rival of the Wolf of Badenoch, who, like him, was speedily induced to propitiate the offended Church, and obtained absolution by costly presents.[o] It is worthy of remark, that both these incendiaries

[n] *Wyntoun*, ix. 17.

[o] Alexander de Insulis, p. 382.

were bound, by peculiar ties, to defend the bishoprick. The Lord of Badenoch had sworn "*quod erimus protector et defensor hominum et terrarum domini Alexandri Episcopi Moraviensis . . et illos fovebimos totis viribus sicut nostros proprios;*" [p] while the other, in a bond of manrent and maintenance with the Earl of Moray, who was by this time the *custos et defensor* [q] of the bishoprick, undertook that he should not allow his men *nec alios kethranos . . mendicare per terras Moravie nec eas comedere nec destruere.* [r]

The remainder of the *chronicon* is taken up with events of English history that must have excited great interest and wonder in Scotland. It is remarkable that the formal abdication of Richard, and the challenge and declaration of Henry, as well as the letters of Henry to the King and nobles of Scotland, are all copied with considerable accuracy from the original records.[s] How these, or at least the purely English proceedings, were obtained by the Scotch chronicler, it is difficult to conjecture. It is clear our chronicler was no favourer of what may be called the Scotch story of the escape of Richard from prison, and his subsequent residence in Scotland. He states distinctly that he died in prison, and that his body was publicly shown to satisfy the doubts of the people.[t]

But while the facts recorded in the chronicle are thus few and unimportant, and while the strictly historical information to be gathered from the body of the register is of that kind only which is derived from all collections of ancient charters, there are some points illustrated more than usually interesting to the constitutional antiquary.

There is no question upon whieh more mistaken notions have prevailed than as to the rank and nature of the office of Scotch thanes. Our older historians, seeking in vain in ancient record and tradition for any established dignity equivalent to modern earldoms and baronies, seem to have fixed upon the title of Thane as of most frequent occurrence, and best suited to their purpose of creating an appearance of some refinement in a period really of almost total barbarism. THANES.

We learn from this record that thanedoms were even more numerous in the north of Scotland than has been hitherto believed. Thus, between the mouth of the river

[p] *N.* 154.
[q] *N.* 170.
[r] *N.* 272.
[s] *Rotul. Parl.* 1 *Hen. IV.—Rymer,* 1400. It has been thought proper to print these precisely as they stand in our Register, without collating with the books of English records, which are in every body's hands.
[t] *P.* 385.

Findhorn and the Ness there were certainly not less than four,[u] and probably from the terms of one charter,[x] a great many more. These were of small extent, often less than a single parish. It would appear that the whole district of Moray having lapsed to the crown, whether by forfeiture or otherways, while many portions were granted by Malcolm and William, and their immediate successors, in frank tenement or baronage, subject only to the burden of military service, a large part still remained the property of the sovereign, who granted it either in lease for a limited period, or in perpetual feu-farm for the payment of a certain money rent. There is sufficient evidence in this chartulary that the feuars, or perpetual tenants, even of small portions of those crown lands, bore the title of Thane. These words are not only used synonymously, but the precise relation is marked in more than one place, which the thane bore to the villain on the one hand, and the *dominus*, or lord of a fief, on the other.[y]

There is reason to believe that the administrators or stewards of certain portions of Crown lands, and sometimes even the tenants removable at pleasure, were also designated Thanes;[z] and in one instance we find the title borne, and evidently hereditary for generations, in right of lands not even held directly of the Crown, but paying a rent and liable for service of vassalage to a subject superior.[a]

[u] Dyke, Brothyn, now Brodie, Moythas, now Moynes and Cawdor.

[x] No. 40.

[y] No. 34, 40, 5; and App. No. 20.

[z] *N.* 34. See also *Reg. Mag. Sig.* p. 29, *N.* 51.

[a] Robert the Steward of Scotland, afterwards King Robert II., before his accession to the throne, granted, as Lord of Athol, to Eugenius, Thane of Glentilt, brother of Reginald de Insulis, and his heirs, the Thanage of Glentilt, for a rent of 11 merks sterling, and the service of four horses once a-year in his Lord's hunting in Benecromby; with the condition that if the said thanage by any calamity should not be worth so much as 11 merks, the rent should be fixed by an assize of the vicinage.

This property was held of the Earls of Athol by the successive descendants of Eugenius, who are styled for several generations, "*thanus*" and "*le thane*" de Glentilt. They appear latterly to have adopted a surname from their tenure; and while we find one of the family styled simply "John Thane son and apparent "heir of Fyndlaus the thane of Glentilt," the same Fynlay is designated "Finlay Tosschach" in several instruments connected with the final conveyance of the property by him to the family of Athol, in the beginning of the sixteenth century. The Gaelic term *Toschach* is rendered by Skene and others an *officer* or *mair*. It has more lately been stated to mean the eldest cadet of a Highland clan. It cannot perhaps be presumed without more evidence, that it was here used as the precise translation of the Scotch *thane* and the *thanus* of the charters; but its being used uniformly for those terms in the writs mentioned, with the whole circumstances of the base holding, sufficiently prove that the office of thane was not of high rank or dignity.

The charters of this thanedom—*thanagium Abnathie sive le thandom de Glentilt*—as it is sometimes called, are preserved in the charter-chest of his Grace the Duke of Atholl.

It is certainly difficult to account for the appearance of this Saxon title only in the Northern districts of Scotland.[b] It may be conjectured that the new Saxon rulers found in the North some tenure or office which it was not expedient to abolish, and which bore sufficient resemblance to that of their Thanes, to lead to the latter title being generally applied to it.

Those circles of erect stones, sometimes called Druids' circles, and known all over Scotland by the vulgar name of standing stones, seem to have retained their original use, as places of meeting for the solemnities of justice, in the North country longer than elsewhere. We find the King's Justiciar, with a great array of counsellors and attendants, holding a solemn court for the trial of a case at the standing-stones of Rane, in 1349.[c] A similar instance occurs in the present volume, where, in 1380, Alexander Stewart, Lord of Badenoch, in the most formal manner, cites the holders of certain lands in Badenoch to appear and produce their titles to their lands at the Standand Stanys of the Rathe of Kyngucy. Amongst others, the Bishop of Moray appeared upon this citation, not, however, to prove his title to his lands of Badenoch, but to protest against the jurisdiction and whole proceedings of the Earl, whom he refused to acknowledge as his Over Lord. The approach of the Bishop to the court, his formal protest, the disregard with which it was treated, and the whole proceedings of the Court, are described much more graphically than was the wont of notaries public.[d] STANDING STONES.

There are not many circumstances in this record illustrative of the condition of the natives or serfs bound to the soil. Lord Hailes has pointed out a passage, from which it appears that even the clergy were not exempt from a state of servitude.[e] Here is also to be found perhaps the latest occurrence of enforcing the laws of servitude. In 1364, Alexander, Bishop of Moray, having sued out a brieve from the King's Chapel for the recovery of his serfs, appeared in the Sheriff-court of Banff, and NATIVI.

[b] Only one thanedom is known on the south side of Forth—*thanagium de Kalentir*.

[c] *Regist. Aberdon. f.* 86.

[d] The next day the Bishop seems to have prevailed more effectually in a private expostulation; and we have it recorded that in the Castle of Ruthven, in the great chamber behind the hall, the Earl, in presence of all his council, annulled the whole process and decree of the court held the day before, and cut them from the roll of court, and gave them to the Bishop's notary to be burned; who certifies that he cast them with his own hands into a great fire lighted in the said chamber, and saw them consumed. *N.* 159.

[e] *N.* 76.

obtained the verdict of an assize finding that the three men claimed by him were native and liege men of the Bishop and Church of Moray.[f]

BRIDGE OF SPEY.

Of merely local antiquities this volume has not much to boast. It records the existence of a very ancient bridge over Spey, the exact date of which is unknown; but its existence and support in the beginning of the thirteenth century mark a greater advancement than we are prepared to expect in that district.[g]

OLD MARCHES.

Among the local antiquities, some descriptions of marches which occur not indeed in the register itself, but among the charters appended to it, give rise to interesting speculation. One of these in describing the boundaries of the lands of Burgie as fixed by perambulation, gives a number of Gaelic places which, fortunately for the antiquary, are translated into Scotch, upon a parchment attached to the charter.[h] All of these are curious, but one is peculiarly interesting. Beginning at the great Oak marked with a cross, the boundary ran by a place or object named *Rune Pictorum*, which is translated " the Carne of the Pethis, or the Pechts feildis." This is perhaps the only allusion to the Pictish people to be found in any Scotch charter; and if it shall be found upon tracing the boundary, that the expression has reference to the sculptured pillar situate at the east end of the town of Forres, an authority so ancient as the time of Alexander II., for ascribing that extraordinary monument to the ancient Pictish inhabitants, must be regarded as an important element in a very curious inquiry.[i]

[f] *N.* 143.

[g] It appears to have been situate at the passage of the Spey, still called the Boat of Brigg, where a new bridge has been lately erected. The hospital of St Nicholas, erected close to the bridge, and endowed for the reception of travellers, is now probably no longer to be traced. It is said that some remains of the foundations of the ancient bridge were lately visible. The superstructure was probably of wood.—*Shaw, and N.* 106–13.

[h] "*Pergameno assuto.*" These charters of Kinloss are printed from copies of the accurate Macfarlane. Unfortunately he does not mention where the original charters are, and the efforts to find them have been unsuccessful. It is of course impossible to ascertain the age of the translations appended to this charter.—*Ap.* 4.

[i] One local custom perhaps requires explanation. In the process of perambulation of Abirkerdour, an oath is taken " upon the firtir " of Sanct Mernane," and afterwards " *capite* " *Sancti Marnani presente.*"—*N.* 203. This was the same Saintly person in whose honour a chapelry was endowed on the banks of the Dovern (*N.* 218), and to whom the church of Abirkerdour where he was buried, was dedicated. The "*firtir*" (*feretrum*) was the shrine in which the Saint's head was treasured, which was washed with much solemnity each Sunday, and the water used in the ablution, being drank, operated as a miraculous and sovereign remedy for all diseases.—(*Breviar. Aberdon.* 1 *Mar.*)

Undoubtedly the greatest interest of a publication like the present arises from the early mention of places and lands and families. There are no great estates in the diocese of Moray which are not more or less illustrated by this register, and there are only two or three that do not occur here earlier than in any other authentic record. The chartulary, indeed, may be said to furnish a history of the tenure and transmission of property within the diocese, from the first subjection of the province to Royal authority and the introduction of written titles, down to the period of the Reformation. So extensive and so scattered were the possessions of the Church in Moray, that the Bishop was brought into contact, in one way or another, with all the great proprietors of the district, and it is to the system of recording which was so laudably practised by the Church, that the most ancient families of the province are indebted for the proofs of their pedigrees.

Among the munificent benefactors of the Church of Moray, the family of De Moravia is perhaps, on all accounts, the most interesting. It seems, in the early part of these records, to be but recently settled in the province; its connexions and origin alike unknown; and yet we find it suddenly in possession of a vast extent of territory, building stately castles, largely endowing the Church, and in a very few generations producing an unexampled number of cadent lines, each of them taking a high rank in its own district of Scotland. DE MORAVIA.

It is now vain to push our researches beyond Freskinus, of whom all we know is, that he held the lands of Strabrok, in Linlithgow, and Duffus with a great neighbouring territory, in Moray, from David I. [k] He must have died before 1171,

Camerarius says, the ceremonies in honour of Saint Marnanus were performed — *comitante praesertim* Innesiorum *tribu nobili et perantiqua, quae tenerrimo in Marnanum ferebatur affectu.* If this were so, it must have been after the marriage of good Sir Robert of Innes with Joan the heiress of the ancient thanes of Aberkerdour, in the end of the 14th century, who may have carried the reverence for her family Saint along with the family lands.

[k] *Charter apud Nisbet* quoted below.—Lord Hailes replies to the enquiry, who was Alan, the father of Walter Stewart?—" I can only " answer this question by demanding who was " the father of Martach Earl of Marre in the " reign of Macolm III.? of Gilchrist Earl of " Angus in the reign of Alexander I.? of " Fergus Lord of Galloway in the reign of " Malcom IV.? or of Freskinus de Moravia, " ancestor of the family of Sutherland, in the " reign of William the Lion?" Although it may be held, contrary to Lord Hailes's expectation, that the first and most important of these genealogical problems is now solved, the others still remain, and probably will for ever remain as so many great land-marks, to show us the narrow boundaries of our acquaintance with Scotch pedigree and Scotch history. Some writers, founding on the surname which the descendants of Freskinus afterwards adopted, represent him to be of the family of the ancient Maormors and Earls of Moray. The

leaving three sons, Hugo, William, and Andrew. Andrew was a witness to a charter of Hugo to Gilbert the Archdeacon, between 1203 and 1214, and nothing more is known of him. Hugo was the founder of the House of Sutherland; William was ancestor of the families of De Moravia of Duffus and Petty.

THE LINE OF SUTHERLAND.

Hugo Freskyn[1] appears as witness to a charter of King William between 1194 and 1199 to the Abbey of Kinloss,[m] and again between 1203 and 1211.[n] It is quite uncertain whether he acquired from the Crown, or inherited, the territory of Sutherland. Lord Hailes, whose conjectures in regard to this family carry more than their usual weight, suggests that the family of Freskinus may have received a grant of South Caithness or Sutherland on the forfeiture of Harald Earl of Caithness in the reign of William; and that from the power of the old family, and the distance and the disturbed state of the territory, the gift may have remained for some

fact of his having considerable southern property as early at least, if not before his northern possessions, throws doubt upon this theory; which becomes highly improbable, when we consider that the immediate descendants of Freskinus, possessing great power and territory in the district of Moray, and versant in writing and charter transactions, never, either for profit or honour, asserted such a descent, nor pushed their patronymic pedigree higher than this marked ancestor. Chalmers, on the other hand, building, it would seem, on no other foundation than the peculiarity of the name, which he perhaps interpreted to mean a native of Frisia, has claimed the ancestor of De Moravia as one of his favourite band of Flemish colonists. It might certainly be stated, in support of this theory, 1*st*, That Berowaldus, a Fleming, settled in the immediate neighbourhood of Freskinus in Moray about the time assigned for his settlement; and the earliest notice of the family preserved, is the appearance of his son as a witness to that Berowaldus's charter; 2*d*, That the family of Douglas, with whom we find the early De Moravias most intimately connected, owed its rise, although in another part of Scotland, to a Flemish settler, about the same period. Many a point of pedigree, especially in Scotland, has been rested on worse foundations.

[1] It seems to be presumed by Lord Hailes, and it has been asserted by Chalmers and others, that this personage was not the son of Freskinus, but his grandson, and the same person with Hugh Lord of Duffus who was sainted.—*Hailes Ann.* 1222. It is confessed that this is more consistent with chronology and more easily reconcilable with some of the occurrences of other members of the family; and if the personage occurred with an ambiguous style only, as *Willelmus filius Freskyn, Hugo filius suus*, or *Hugo Freskyn*, it might be difficult to resist that consideration. But when we find the two brothers clearly designated "*Willelmus filius* "*Freskyn, Hugo filius Freskyn*" in a charter, certainly between 1194 and 1199—(*Shaw, Appendix*, p. 406)—it requires greater impediments than we here meet with, or more information than we yet possess, to overcome such a direct testimony. Whichever way the question be decided, the pedigree of Hugh Freskyn *downwards* is not affected. But it must be noticed that he carries with him two brothers, William and Andrew, who are known by that designation.

[m] *Shaw's Moray*, p. 406.

[n] *No.* 19.

time ineffectual. Many of the transactions of the period prove that the family of Sutherland was generally resident in Moray for two or three generations following Hugo. After 1203, Hugo granted the lands of Scelbol and others in Sutherland to Gilbert de Moravia, Archdeacon of Moray, afterwards Bishop of Caithness, and he was dead before 1214.[o]

WILLELMUS *dominus de Suthyrlandia, filius et heres quondam Hugonis Freskyn*, confirmed his father's grant of Scelbol and the lands in Sutherland to Gilbert the Archdeacon; and his charter was ratified by King William between 1211 and 1214.[p] He appears to be the person who is styled *Willelmus de Moravia miles* in 1226 and 1229.[q]

WILLELMUS de Sutherlandia, either the same person or the son of the preceding, appears as a witness to Charters in 1232 and 1237.[r] It is probable that the territory of Sutherland was erected into an Earldom in his favour, after 1231.[s] His son was

WILLIAM Earl of Sutherland, who was Earl on the 22d of September 1275. On that day an indenture was made between him and Archibald Bishop of Caithness, which narrates that there had been controversies "*inter Gilbertum, Willelmum, et* "*Walterum bone memorie, Episcopos Cathanie, et nobiles viros, Willelmum clare* "*memorie, et Willelmum ejus filium, Comites Sutherlandie.*"[t] He seems to have retained some of his hereditary possessions in Moray, and was superior of lands in Strathbogie.[u] He was dead before 1330, and was succeeded by his son Kenneth Earl of Sutherland.

KENNACUS *comes Sutherlandye, filius quondam Willelmi comitis Sutherlandye*,[v] in

[o] Gilbert was not archdeacon till 1203. He became Bishop of Caithness in 1222. He gave all the lands granted to him by Hugo Freskyn to his brother Richard de Moravia of Cubyn; and his charter is confirmed by Alexander II. in the 22d year of his reign.

Richard de Moravia of Cubyn and Skelbol had a son Alan; whose son was Reginald; whose son was Gilbert—married to Eustachia, daughter of Kenneth Earl of Sutherland, in 1330—whose son was Walter; whose daughter and heiress, Egidia de Moravia, carried the estates of Cubyn and Skelbol into the family of Kinnaird. *Ch. in archivis Ducis de Sutherland.*

[p] *In archivis Ducis de Sutherland.* The charter could not be earlier than 1211, because it is witnessed by William de Bosco the Chancellor, who was made Chancellor in that year. King William died in 1214.

[q] *No.* 74. *No.* 33.

[r] *No.* 80, 121.

[s] The Earls of Orkney are said, by the Norse writers, to have possessed Sutherland till it was wrested from Magnus II. by King Alexander. The family of De Moravia certainly acted as proprietors before that time. Neither party perhaps had a very secure possession till the vigorous government of Alexander II. enforced the grant made by his predecessor, and erected the secured territory into an earldom.

[t] *In archivis Ducis de Sutherland.*

[u] *App. No.* 8.

[v] *Carta ibidem.*

1330 granted a charter on the occasion of his sister Eustachia's marriage with Gilbert de Moravia of Culbyn. It is dated at the chapel of Saint Andrew at Goldespy, from which it may be concluded that the family had before that date settled at Dunrobin. Earl Kenneth was killed at the battle of Halidon Hill, 1333. He was succeeded by his son

WILLIAM Earl of Sutherland, who married Margaret, daughter of Robert I. The family name in his time was still De Moravia or De Murref. His son and successor was called, during his father's life, William De Murrif. [x] It is only necessary farther to mention, that this Earl married secondly Joan Countess of Strathern. [y] The subsequent pedigree of Sutherland is too well known to the historian and lawyer, from the labours of Lord Hailes, to require notice here.

DE MORAVIAS OF DUFFUS AND PETTY.

WILLELMUS FILIUS FRESKIN witnessed a charter granted by Malcolm IV. to Berowaldus Flandrensis, of the lands of Innes, [z] at Christmas 1160. [a] Between 1162 and 1171 he obtained a charter from that King of the lands "of Strabrok, "Duffus, Rosisle, Inchikel, Machir and Kintrai, *quas terras pater suus Friskin tenuit* "*tempore regis David avi mei.*" [b] He witnessed several charters of King William between the years 1187 and 1199, and never any but those granted in Moray. [c] *Willelmus Freskyn* was Sheriff of Invernaryn in 1204. [d] He left three sons, Hugh, William and Andrew.

ANDREW was a churchman, Parson of Duffus in 1209. [e] He is probably the person who refused the Bishoprick of Ross in 1213. [f] He is mentioned in 1221, [g] but may by that time have been dead.

THE HOUSE OF DUFFUS.

HUGH appears, along with his father, about the end of the twelfth century. [h]

[x] *Rot. Scot.* 41 Edward III.

[y] John de Menteth, Sheriff of Clackmanan, sold to John Mercer, burgess of Perth, the ward and relief of the lands of Umquhil William de Moravia Lord of Tullybardyn, granted to him by William Earl of Sutherland and "*Dominam* "*Johannam Comitissam sponsam suam, Comi*"*tissam videlicet de Stratheryn,*" at Perth on the Sunday next before Easter 1352.—*In archivis Ducis de Atholl.*

[z] *App. No.* 1.

[a] The date is proved by its being witnessed by William Bishop of Moray, there styled Papal Legate, which rank he obtained in that year, and died in the year following.

[b] This charter certainly existed in the middle of last century in the charter-chest of the Earl of Buchan, the proprietor of the lands of Strabrok in Linlithgowshire. Though now missing, it is still in the inventory of his Lordship's title-deeds, and it was seen and copied by Nisbet, from whom the words above are quoted.—*Nisbet, App. p.* 183.

[c] *No.* 5, 9, 11, 12. *Shaw's Moray, p.* 496.

[d] *Robertson's Index, p. xix.*

[e] *No.* 119.

[f] *Chron. Melr.*

[g] *App.* 4.

[h] *No.* 12, 13 ; *Shaw, p.* 406.

He inherited the lands of Duffus and Strabrok. He had assumed the name of De Moravia, and was styled Lord of Duffus before 1203.[i] He continues to appear in the transactions of the Chartulary between 1203 and 1224.[k] He was dead in 1226,[l] and was buried in the Church of Duffus, near the altar of St Katharine, as we learn by a note on the margin of the older Chartulary, in a hand apparently of the fifteenth century:[m]—

> Iste Walterus de Morauia cum patre suo beato Hugone Sepultus est in ecclesia de Duffous prope altare beate Katrine in eadem . ut patet intuentibus .

And at a charter granted by his son Walter,[n] endowing a chaplainry in the Church of Duffus,—where he is styled *Walterus de Moravia filius Hugonis de Moravia*—a scribe of the fifteenth century has interpolated the word—beati—before *Hugonis.* From these notes it appears that he was canonized, or at least obtained the character of sanctity for his benefactions to the Church. He had two sons,—Walter, who succeeded him,—and Andrew, who was Parson of Duffus during his father's lifetime and during the Episcopate of Bishop Bricius,[o] whom he succeeded as Bishop of Moray in 1222.

Walter De Moravia, knight, Lord of Duffus, the eldest son of Hugh, occurs very frequently between 1224 and 1242.[p] He married Eufemia, probably a daughter of Ferchar Earl of Ross.[q] He was dead in 1262–3,[r] and was buried with his father in the Church of Duffus, as appears from a former quotation, and from the following note on the margin of the older Chartulary against a charter of his[s]:—

> Iste versus habetur super tumulum eius in Duffus.
> Hic pater dormit tumulatus Hugoque beatus.

[i] *No.* 16, 211.
[k] *No.* 23, 46, 19.
[l] *No.* 31.
[m] *Folio.* 3, *upon the margin of No.* 81.
[n] *No.* 211.
[o] *No.* 213.
[p] *No.* 37, 35, 33, 87, 31, 108, 120, 259; *Appx.* 11.
[q] *No.* 259, 215, 216. The grounds for stating this lady to be probably a daughter of the Earl of Ross are, that the Earl granted to Walter de Moravia, apparently without any consideration, certain lands in Ross, which we find her afterwards possessing as dowery lands. Eufemia was a favourite name, in the family of the Earls of Ross.
[r] *No.* 215.
[s] *No.* 213, *fol.* 49.

Freskinus De Moravia, Lord of Duffus, was the son and heir of Walter. He occurs frequently in the register between 1248 and 1263.[t] In a composition between him and Simon Bishop of Moray, we learn that he held the lands of Logie by grants of the Bishops predecessors to his great-grandfather and great-great-grandfather (*proavo et attavo*[u]). He occurs in public life as a party to the treaty with the Welsh in 1258.[x] His wife was Johanna, of what family is unknown, who was proprietor, apparently in her own right, of extensive lands in Strathnavir.[y] He was dead in 1269,[z] and was buried in the Chapel of St Lawrence, in the Church of Duffus, as we learn from the following notes, marked in a hand of the fifteenth century, upon the margin of the older Chartulary :[a]—

> Iste Friskynus sepultus est in capella Sancti Laurencii ecclesie parochialis de Duffows. Et iste erat nepos beati Hugonis domini de Duffows et fundatoris eiusdem et filius Walteri de Morauia.

> Iste Freskynus sepultus est in Capella Sancti Laurencii de Duffous quam ipse fundauit et dotauit de terris suis de Dawey in Straspey et Duffous . ut patet . Orate pro anima eius.

He left his property divided between two daughters and co-heiresses, Mary and Christian.

Christian, who occurs from 1269 to 1294,[b] seems to have had a portion of the lands of Duffus and Strabrok, and four dauachs of land in Strathnavir.[c] She married William de Federeth, who was Constable of Roxburgh in 1262.[d] Their son—*William le fiz William de Federed, del Counte de Elgyn en Morref*—did homage to Edward in 1296.[e] The family of De Federeth seems to have ended in an heiress, probably his daughter, in the time of David II.[f]

t *No.* 99, 125, 215.
u *No.* 99.
x *Fœdera, ad annum.*
y *No.* 126.
z *No.* 126.
a *At No.* 215, *fo.* 88, *and No* 217, *fo.* 89. There is some reason to think that these notes on the sepultures of the family of Duffus are in the handwriting of Bishop Alexander Stewart.
b *No.* 130, 131, 263.
c *No.* 263.
d *Liber de Melros.*
e *Ragman Rolls.*
f *Robertson's Index, p.* 46.

Mary, probably the elder daughter, occurs from 1269 to 1312.[g] She inherited the Castle of Duffus, with the greater part of that barony, the half of Strabrok, with lands in Strathnavir. She married Sir Reginald le Chen the younger; and their descendants, co-heiresses, carried their large possessions into the families of Sutherland of Duffus,—sprung of Nicholas, second son of Kenneth Earl of Sutherland,—and Keith of Inverugie,—a branch of the family of Marischal, and which ultimately merged in that great house.[h]

Willelmus *filius Willelmi filii Freskin*—was Lord of Petty and Bracholy, of Bucharm and Arteldol, and occurs very often between 1203 and 1226.[i] He, as well as his brother Hugo, took the surname of De Moravia. He was dead before 1226,[k] and left a son, THE HOUSE OF PETTY AND BOTHWELL.

Walter De Moravia, Knight, Lord of Bucharm, of Petyn and Bracholyn, of Artrillie and Croy, and of numerous other lands. He occurs in this register, from 1224 to 1247,[l] very often in company with his cousin german, Walter of Duffus, and they are sometimes styled *Walterus de Duffus* and *Walterus de Petyn*, without addition of the surname. He accompanied Alexander II. to meet the King of England in 1236.[m] He was one of the guardians of the treaty with England in 1244;[n] was one of the persons appointed a Council of Government and guardians of the young King and Queen by the Treaty of Roxburgh in 1255.[o] He may have acquired possessions in the South of Scotland, and probably left a son,

Walter de Moravia, who was Lord of Bothwell, and who was alive in 1278.[p] He married the fourth daughter of John the Red Cumyn,[q] and by her had a son, William, who succeeded his father, and died without issue, about 1294, and also

Sir Andrew Moray of Bothwell, who succeeded his brother William. He is well known as the companion in arms of Wallace.

> " Andrew of Murrawe that eftyr that,
> Wes at the Bryg of Stryvelyne slayne,

g *No.* 126, 223, 263, *et Reg. Mag. Sig.*
h *Reg. Mag. Sig.*
i *No.* 23, 46, 64, &c.
k *No.* 31.
l *App.* 11. No. 31, 33, 37, 39, 61, 69, 74, 81, 87, 114, 108, 120, 35, 37.
m *N.* 37.
n *Fœdera.*
o *Fœdera.*
p *Chy. of Dryburgh.*
q *Wyntoun.*

> Quhen Wiliame Walas dyd his payne,
> To succoure the Kynrik of Scotland." [r]

He was slain in 1297. He left two sons, of whom John the younger was ancestor of the De Moravias of Drumsargard and Abercairney; the eldest was

SIR ANDREW Moray of Bothwell, the illustrious Wardane of Scotland; he died in 1338;—

> " Oure the Mownth than passit he
> Til Avawch in his awyne cuntre,
> And thare than endyt he his dayis.
> . . . . . .
> In the Kyrk cathedyrale of Rosmarkyne
> That nobil Knycht wes interyde syne." [s]

He married Christian, the sister of Bruce, and held the office of *Panetarius Regis*, which was also held in succession by his two sons, John and Thomas.

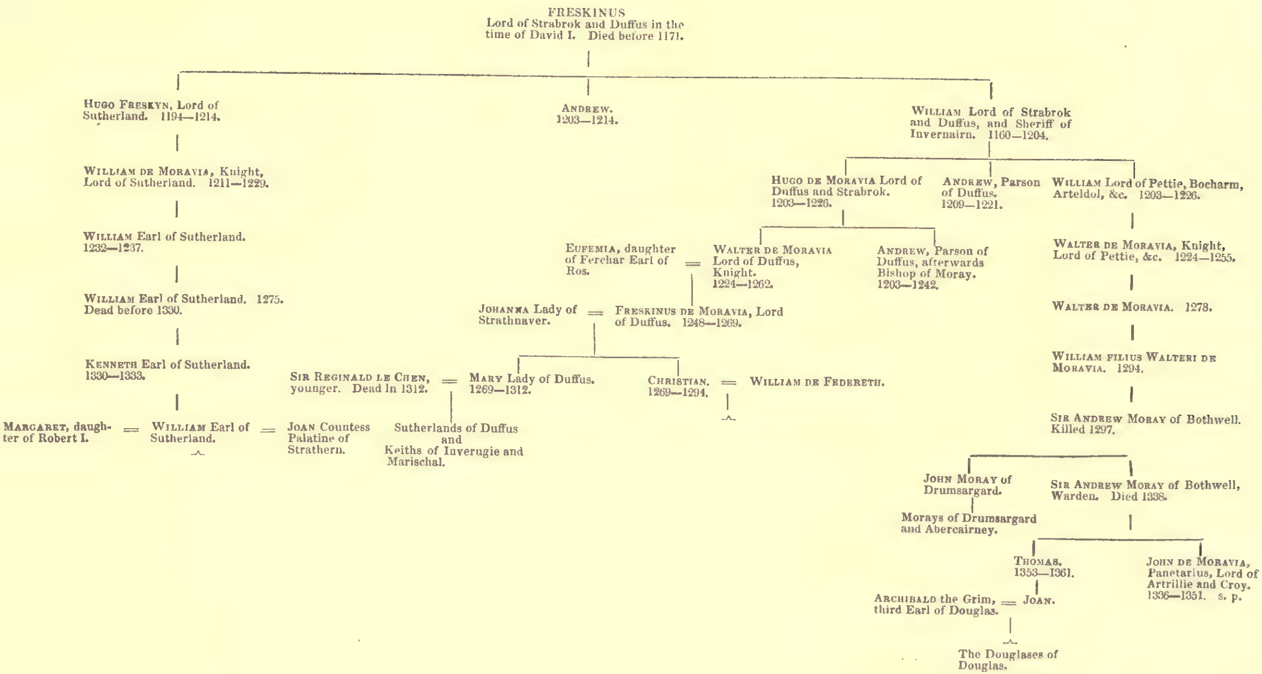
JOHN, the eldest son, along with his great southern possessions, retained the antient family lands of Artrillie and Croy, out of which he endowed a chaplainrie in the cathedral church of Elgin, for the soul of his father of good memory, Sir Andrew de Moravia, in 1351.[t] He seems to have died without issue, as both his office and estates came to his brother,

THOMAS de Moravia, who confirmed the grant of John to the church of Moray, in 1353,[u] and died in 1361, while in England as one of the hostages for King David II. He left an only child,

JOAN, who carried the estates of Bothwell and the possessions in the North to Archibald third Earl of Douglas.

The pedigrees of these three lines of De Moravia may be said to be proved from this Register. In the preceding statement two generations may be thrown into one, or a single life divided; but there cannot be any doubt with regard to the general line of descent of each, and their mutual connexion. A more extensive and accurate investigation will assuredly remove the obscurity that surrounds the first two descents, and supply information of several marriages and collateral descendants. Such an enquiry, properly conducted, can hardly fail also to throw light on the interesting but obscure subject of the history of the Earldoms of Stratherne and Caithness, in both of which the several lines of De Moravia were nearly interested.

[r] *Wyntoun.*
[s] *Wyntoun.*
[t] *No.* 230.
[u] *N.* 233.

FRESKINUS
Lord of Strabrok and Duffus in the time of David I. Died before 1171.
HUGO FRESKYN, Lord of Sutherland. 1194—1214.
WILLIAM DE MORAVIA, Knight, Lord of Sutherland. 1211—1229.
WILLIAM Earl of Sutherland. 1232—1237.
WILLIAM Earl of Sutherland. 1275. Dead before 1330.
KENNETH Earl of Sutherland. 1330—1333.
MARGARET, daughter of Robert I.
=
WILLIAM Earl of Sutherland.
=
JOAN Countess Palatine of Strathern.
ANDREW. 1203—1214.
WILLIAM Lord of Strabrok and Duffus, and Sheriff of Invernairn. 1160—1204.
HUGO DE MORAVIA Lord of Duffus and Strabrok. 1203—1226.
ANDREW, Parson of Duffus. 1209—1221.
WILLIAM Lord of Pettie, Bocharm, Arteldol, &c. 1203—1226.
EUFEMIA, daughter of Ferchar Earl of Ros.
=
WALTER DE MORAVIA Lord of Duffus, Knight. 1224—1262.
ANDREW, Parson of Duffus, afterwards Bishop of Moray. 1203—1242.
JOHANNA Lady of Strathnaver.
=
FRESKINUS DE MORAVIA, Lord of Duffus. 1248—1269.
SIR REGINALD LE CHEN, younger. Dead In 1312.
=
MARY Lady of Duffus. 1269—1312.
Sutherlands of Duffus and Keiths of Inverugie and Marischal.
CHRISTIAN. 1269—1294.
=
WILLIAM DE FEDERETH.
WALTER DE MORAVIA, Knight, Lord of Pettie, &c. 1224—1255.
WALTER DE MORAVIA. 1278.
WILLIAM FILIUS WALTERI DE MORAVIA. 1294.
SIR ANDREW MORAY of Bothwell. Killed 1297.
JOHN MORAY of Drumsargard.
Morays of Drumsargard and Abercairney.
SIR ANDREW MORAY of Bothwell, Warden. Died 1338.
THOMAS. 1353—1361.
JOHN DE MORAVIA, Panetarius, Lord of Artrillie and Croy. 1336—1351. s. p.
ARCHIBALD the Grim, third Earl of Douglas.
=
JOAN.
The Douglases of Douglas.

With regard to the remaining branches of this great tree, there are no documents yet discovered to enable us to fix their precise point of springing; and all that the present Register, with its appendix, can be said to have done in this respect, is to have brought it somewhat nearer demonstration, that the De Moravias of Tulibardyn and Atholl are of the same common stock with the houses whose descent is stated above.

FAMILY OF TULIBARDYN.

The first ascertained person of the Perthshire family of Tulibardyn, is Johannes de Moravia, or John de Murreve, sheriff of Perth in the reign of Alexander II.[x] What were his Perthshire possessions, or his connexion with that county, is quite unknown. It is most probable, as is commonly asserted, that he left a son—Sir Malcolm de Moravia, who was also sheriff of Perthshire, and flourished mostly in the reign of Alexander III.[y] He is said to have witnessed a charter in the 36th year of Alexander III,[z] and he was dead before 1286.[a] He had two sons, John,[b] who probably left no heirs, and Sir William.

Sir William de Moravia, knight, inherited lands in Moray from his father Sir Malcolm. He married Ada, the daughter of Malis, steward of the Earldom of Stratherne; and by that marriage, together perhaps with some previous connexion with the great family of the Earls of Stratherne, he acquired Tulibardyn, and other estates in Perthshire. From him the descent of the Morays of Tulibardyn and Atholl is clear and well evidenced.

The evidence of their Northern origin may be shortly stated. We find Sir Malcolm de Moravia proprietor of the lands of Lambride, near Elgin, which he gave to his son William by a charter, that from the names of all the witnesses, must have been executed at Elgin.[c] Freskinus de Moravia of Duffus, and his connexion Sir Reginald le Chen, seem to have visited him in Perthshire, and are witnesses along with Sir Malcolm in a charter of Malis Earl of Stratherne.

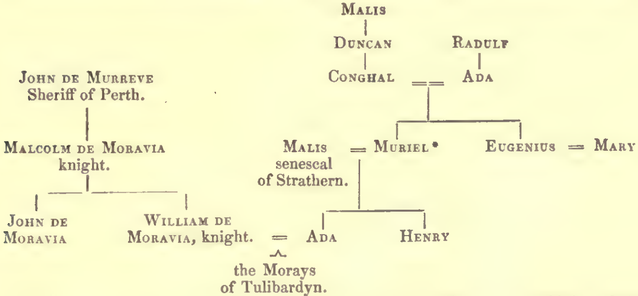
John, the son of Sir Malcolm, was possessed of lands in Strathbolgy, which he granted to his brother William;[d] and these were held of William, Earl of Sutherland, the head of the house.

Sir William de Moravia, the son of Sir Malcolm, acquired by marriage the lands of

[x] *Chy. of Arbr. N.* 214, 215.
[y] App. 7.
[z] *Douglas.*
[a] App. 8.
[b] App. 8.
[c] App. 7.
[d] App. 8.

Tulibardyn[e] in Perthshire. It is difficult to hold it a mere accidental coincidence, that, on the banks of the Lossy, in the midst of the possessions of the Northern De Moravias, a small property bore the same name of Tulibardyn so early as the episcopate of Andrew de Moravia, who died in 1242.[f] It is now perhaps impossible to say which of these places, so distant from each other, first bore the name, but that one was named from the other is at least probable. Such an importation of the name of some favourite former residence has been at all times common in Scotland, and frequently confounds the modern topographer. It is here immaterial to settle the question of precedency, since the inference of the connexion of the Perthshire family with that of Morayshire arises equally, whether the name was transplanted from Stratherne to Elgin, or from the banks of the Lossy to Perthshire.[g]

[e] The *ascertained* pedigree of the ancestor of Tulibardyn and of his wife is as follows :—

[f] *N.* 27.

[g] The low country of Moray affords several instances of names of places imported by settlers from other districts; as Dalvey, on the west bank of Findhorn, from a place of the same name in Strathspey ; Inverugie from the castle of the Keiths in Buchan ; Inchbrok, probably from a place in the De Moravias barony in Linlithgow. It is certain the Morayshire place of Tulibardyn bore that name before 1242. We have no evidence of the De Moravias having property in Stratherne at so early a period. But we find the grandfather of Ada the wife of Sir William de Moravia, possessed of "that town of Katherlauenach called Tuli-"bardyn" before 1234 (*App.* 10). It is possible that the father or grandfather of Sir William, of whose property we know nothing, but who, being sheriffs of Perthshire, must have had lands there, and who appear to have been early connected with the district of Stratherne and with the family of its Earls, may have brought that name into Perthshire, though not then proprietors of the place so named: or otherwise, the Perthshire family, still maintaining, as we have seen, their connexion with the north, may have carried into Moray the name of their residence, or of the seat of their new connexions.

* Muriel's seal, given incorrectly by Sir G. Mackenzie (*heraldry*), is engraved at the end of the preface from an impression attached to *App.* 13. Her arms are the cheverons of the Earls of Stratherne.

The identity of the name may not go far in a proof of connexion of two families. But the identity of name and arms together appears to prove, either that the families are connected, or that the early branches of one of them chose to have it so believed. Of the arms of the first two generations of the Perthshire De Moravias, we have no evidence. No monuments or seals of theirs are preserved. John, the son of Sir Malcolm, did not display on his seal any shield or coat-armour. His badge or cognizance was a bull *passant*. If any allusion was there made to his descent, it is perhaps to be found in a star placed over the bull's back.[h] But from the time when any heraldic bearing was introduced among them, the Perthshire De Moravias and all their cadets have borne the same arms with the Northern family. It is true, indeed, that the *tinctures* of the arms of the Southern families of the name of Moray differ from those of the family of Sutherland, and from each other; but it is to be observed, that the only authentic evidence of early heraldry, the sculpture of tombs and other buildings, and seals,[i] furnish no information regarding the tinctures of the blazoning. It must be remembered also, that in Scotland at least, a change of tinctures has been, from a very early period, a favourite mode of differencing the arms of cadets.

The three stars, forming the charge of the arms of some of the earliest settled families of Moray,[k] has given rise to the notion that this was originally the arms of the province. There is no reason, however, to believe that any district in Scotland claimed anciently a peculiar coat of arms distinct from that of the lords of the territory; and it seems more natural to conclude, that one family of great possessions and power, having adopted arms at the first introduction of heraldry, was readily followed and imitated by its connexions, dependants, and neighbours. This has certainly happened in other districts of Scotland;[l] and when we consider the vast possessions of the first descendants of Freskinus, we may easily conceive their influence in Moray to have been little less than if they had been the territorial lords of the province.

[h] One seal of John de Moravia (*affixed to App. N.* 7.) is preserved in the Duke of Atholl's charter-room. Another impression, in the Chapter-house at Durham, is engraved in *Raine's Durham.*

[i] This is spoken only in regard to Scotland, where there is no ancient painted glass nor illuminated MSS. of heraldry.

[k] The Inneses, Brodies, &c.

[l] As in Annandale, where the Saltier of the Bruces became the favourite bearing; in Douglasdale, the stars of Douglas; in the Western Isles and Highlands, the galley of the Lords of the Isles; and in the country of the Stewards, their fess checquè.

But if the evidence that the Morays of Atholl sprang from the northern stock be held conclusive, the more difficult question remains behind, at what point they branched off. It would be idle to offer a conjecture regarding a matter which may yet be fully ascertained, were it not that it may perhaps serve to throw some light, or point the way for future researches. We find that Gilbert, the Archdeacon of Moray, afterwards Bishop of Caithness, had two brothers, Richard de Moravia of Culbin, to whom he gave the lands of Skelbo before 1235, and John,[m] of whom no more is known with certainty. The date of this personage would precisely agree with the first appearance of John de Moravia, the first of that surname in Perthshire; and the rank of his connexions might account for him and his immediate descendants so soon taking the station which they appear to have held in that country. Unfortunately we are again left to conjecture what was the parentage of Gilbert the Archdeacon himself; for although it is plain from the terms of the charter of Hugo Freskyn, and from other circumstances, that he was nearly related to the chief family of De Moravia, we nowhere find the name of his father, or of any of his relatives, except the two brothers above-mentioned. In the absence of better authorities, we are induced to trust to an anonymous scribe, who has noted on the margin of the older chartulary, at a deed of Gilbert, Bishop of Caithness:[n]—

· Iste Gilbertus erat filius domini de Duffus ·

If the annotator be correct, Gilbert, John, and Richard must all apparently have been sons of William, son of Freskyn, Lord of Duffus, and nephews of Hugo Freskyn, the ancestor of the House of Sutherland.[o]

[m] *N.* 211.

[n] *At folio* 12 *on N.* 58. The hand is the same with some notes which have above been ascribed to Bishop Alexander Stewart.

[o] Of Gilbert de Moravia, Archdeacon of Moray, Bishop of Caithness, and Saint, our information is scanty and unsatisfactory; for we have to choose between the legends of the menology and the more mischievous confusion of history and fable of some of our Scotch historians. All we know of him for certain is that he was Archdeacon of Moray, apparently during the whole episcopate of Bishop Bricius, 1203–1222, and was Bishop of Caithness from 1222 till 1245. He is usually said to have attended the Council of Northampton in 1176; but this seems to be an invention of later date than Fordun and the Aberdeen breviary. Fordun indeed celebrates, as the hero of that Council, *quendam clericum Scotum, Gilbertum nomine* (*Hearne,* iii. p. 714.); to which Bower, his continuator, adds, " *Fertur hunc esse Gilbertum* " *quem postea Rex camerarium regni fecit, de-* " *hinc ad episcopatum Cathenensem provexit; et* " *modo sanctus miraculis claret.*"—(*Goodall,* p. 478). This was a sufficient foundation for

DE MORAVIA AND DOUGLAS.

Before finally leaving this subject, it must be allowed briefly to notice the indication of an early connexion between this great family and the illustrious house of Douglas.

Boece, who, after repeating Fordun's account of the Council of Northampton, and the passionate defence of the liberties of the Scottish Church by the Clerk Gilbert, adds—"*Gilbertus* "*hic postea effectus Episcopus Cathenensis*," and he is followed by Leslie, Camerarius, Dempster, and Spotiswoode. It is edifying to observe how the mistake grows in its progress, until we find Balfour, with a glorious contempt of consistency and dates, setting down in 1178, "This "yeir, also, K. William made Gilbert, a learned "man, Chamberlane of Scotland, and Bis. of "Cathnes: This is that Gilbert that stood out "so stifly for the liberty of the Church of Scot-"land against Roger, Archbis. of York, and "all the prelats of England."—(*Annals*). Now if we suppose the champion of the Scottish Church against the prelates of England in 1176, to have been but thirty years of age, he must have been seventy-six years old when Gilbert de Moravia was made Bishop of Caithness, and about one hundred when he died. If we join to this the inconsistency of attributing a rapid rise in offices of Church and State to the distinguished part he took in the Council,—while it would appear that Gilbert de Moravia's promotion to the Bishopric took place forty-six years after the date of that Council,—it seems plain that these were different persons; and it is probable that the coincidence of the name of Gilbert was the only foundation for joining the acts of both to swell the character of one saint.

While it would appear then, that Gilbert de Moravia must renounce the honour of having vindicated the independence of the Scottish Church, it seems also doubtful whether he held the office of Chamberlain of Scotland. Though occurring repeatedly both as a granter and as a witness of charters, he nowhere bears this style, nor does any Chamberlain appear of the name of Gilbert in any authentic instrument till long after his death. The venerable breviary of Aberdeen and the older legends are in this matter better guides than our old historians, since, in the midst of popular tales of miracles, they at least avoid great historical anachronisms. We learn from them that Saint Gilbert was of a noble Scotch family; that he was in great favour with King William and Alexander II.; by whom, it is said, he was employed in administering the affairs of government in the North of Scotland, and especially in building and fortifying castles for the security of the district. This part of the history may have been introduced only to ground a story of the miraculous recovery of certain account-books, after they had been burnt by some of his enemies; and it is very probable that there is no other foundation for the assertion of his having been high Chamberlain. It may readily be conceived, however, tuat in a district just reclaimed from foreign rule, this new Bishop, nearly connected wlth the great lords of the territory, must have enjoyed considerable power; and we receive without scruple the statement of the legends, that he exercised his influence with Alexander to mitigate the punishment of the people of Caithness for the murder of Adam, his predecessor, and that he was entrusted with the building of fortresses for the protection of the country, while he certainly founded the Cathedral Church at Dornoch. His miracles are not distinguished by any originality, if we except the singular boon conferred by him on a certain tenant of salmon-fisheries, who, in despair at the unproductiveness of the season, and the approach of rent-day, intreated the Saint to wash his hands in the river; which was no sooner done than an abundant draught of fish repaid his faith. Saint Gilbert died on the 1st April, 1245, and is said to have been buried under the central tower of his own Cathedral.

Wyntoun, who is seldomer led away by his imagination than most poets and chroniclers, has stated the matter very much as it now stands, in spite of the researches and superior means of information of three centuries :—

"Of Murrawe and the Dowglas
"How that thare begynnyng was,
"Syn syndry men spekis syndryly,
"I can put that in na story.
"Bot in thare armeys bath thai bere
"The Sternys set in lyk manere:
"Til mony men it is yhit sene
"Apperand lyk, that they had bene
"Of kyn, be descens lyneale
"Or be branchys collaterale." [p]

The fabulous antiquity of Sholto Douglas, the contemporary of King Selvathius, and his imaginary descendants, has been long abandoned with the other fables of Scotch pedigree. It seems now to be ascertained that the family took its origin, or at least assumed its territorial surname, towards the end of the twelfth century. Only one or two generations had passed, producing persons of no consideration for rank or possessions, when a son of the family is found transplanted from his paternal country, and the little cell of Lesmahagow, of which he had been Prior, to the distant and semi-barbarous but great diocese of Moray, of which he was first Dean, and subsequently Bishop. Such promotion was not at that time the result merely of court favour. The election appears to have been in the clergy of the diocese; and after all allowance for merit in the successful candidate, it seems to indicate some connexion with leading persons of the district. The only person between whom and the new Bishop a precise affinity is stated, is a certain Freskinus de Kerdal, who is styled by the Bishop "*avunculus noster ;*" all we know of whom is, that he had considerable possessions in the immediate neighbourhood of the territories of the family of De Moravia; and it may be allowed to conjecture, from the peculiarity of his name, that, if not a member, he was at least a relative of that family. When Bricius became connected with the Diocese, he appears to have brought with him a band of brothers, who all figure during his episcopate and that of his successor. Many of these are at first styled simply the Bishop's brothers; and even Archibald, the head of the house, and the undoubted ancestor of the chief race of Douglas, has no higher

[p] Wyntoun, VIII., 7.

designation. All of them were probably provided for, whether by grants of church lands, or as beneficed churchmen.[q]

Upon the argument of Wyntoun, derived from the similarity of the arms of the two families, his editor MacPherson throws discredit, and says, it "shows how little "people then knew of what was going forward even among themselves;"[r] and he asserts that the stars formed no part of the Douglases arms until their marriage with the heiress of the Morays of Bothwell. He treats the authority of Godscroft with contempt, for stating that "the ancient arms of the house of Douglas were three "mollets or stars only, in a field azure, until good Sir James did add the crowned "heart." But Home is more accurate than his wont in this matter; and when he states that he himself had seen the seal of William of Douglas appended to an indenture of 1259, and that "the arms seemed to be three stars or mollets at the upper "end thereof; but I cannot be bold to say absolutely they were so,"—it requires some evidence to overthrow so circumstantial a statement. In the present case, the evidence is all in support of the gossiping chronicler of the house of Douglas. MacPherson says the "original arms of Douglas were—argent, a chief azure, without any "figures whatever, as appears from Froissart, and from the occasions of all the additions being known;" but he himself states that, in a capital manuscript of Froissart, in the Royal Library, the arms of Douglas are described—*trois estoilles de gueulles en argent*. Unfortunately no coat of arms of the family of Douglas has come down to us, so old as the time of Sir James, the companion of Bruce. But his nephew William, the first Earl of Douglas, appears to have been curious in heraldry, and was probably the first of the family who adopted the heart (not yet crowned) in commemoration of his uncle's honoured trust. He had three, if not four seals, used at different periods of his life,[s] all giving arms such as a herald of that day would

[q] Alexander seems to have been a layman and sheriff of Elgin. Hugh and Henry were certainly canons of the Cathedral. There is no reason to doubt that Freskinus (named probably after his uncle of Kerdal, and who is first known as parson of Douglas, *Ch. Kels. f.* 142.) is the person who was for many years Dean of the diocese; and Archibald, the eldest brother, appears to have lingered in the North long after the death of his brother the Bishop must have severed his connexion with that country, unless he had acquired property there. There were considerable lands in the neighbourhood of Elgin anciently and long possessed by Douglases, whose origin cannot be at all traced, unless they are to be deduced from the lay brothers of Bishop Bricius.

[r] *Notes on Wyntoun, p.* 498.

[s] In 1343, his shield of arms on his seal was—a heart—on a chief three stars: (*Melros Ch.*) Probably about the same period he used a silver stamp, which has been lately found near Ber-

have blazoned out of a conjunction of a coat of three stars only, with an augmentation of a heart. It was not till two generations after, that the marriage of Archibald the Grim with the heiress of Pettie and Bothwell entitled him to assume the arms of that branch of De Moravia, which he bore on an escutcheon of pretence over his own coat of Douglas and Galloway quarterly. [t]

The length to which these genealogical details have already extended, renders it impossible to collect the minute facts showing the intimacy and apparent connexion between those families, and tending to establish that the House of Douglas owed the beginning of its greatness to that yet undiscovered affinity with the De Moravias which led to its adoption of their arms.

It only remains to explain that the plan which has been adopted, of printing without abbreviations from an excessively abbreviated MS., has imposed the necessity of determining many doubtful words and passages [u] that might have been left in their original ambiguity in another mode of editing. The accurate student of these antiquities should not take such readings on the authority of an editor; and the *Tabula*

wick, and which gives a fess—three stars in chief; a heart in base, with the legend . *sigillvm . willelmi . de . douglas .* After he was created an Earl, he bore the same arms of a heart, with three stars on a chief, the shield supported by a single lion couchant: (*Melros Ch.*) After his marriage with the heiress of Mar, when he assumed that title, his arms were, quarterly 1 and 4, Douglas, a heart; on a chief three stars; 2 and 3, a bend between six cross crosslets fitchè, for Mar.—(*Ch. in archiv. publ. Edin.*)

[t] *Ch. anno* 1401, *in archiv. publ.*, where the arms are—quarterly; 1 and 4 Douglas, a heart, on a chief three stars; 2 and 3 Galloway, a lion rampant crowned. Over all, an inescutcheon, Moray, three stars, 2 and 1.

[u] As an instance of these ambiguities, the name of W. Pratt, who occurs as a witness in *N.* 71, 72, and 109, is written at these three places in the following manners:—*N.* 71. H. decano Rosseñ. viĉ mor̃. Tħ. Hostiar̃ de Inuernys. .W. Prath̃ de Inuernar̃r̃. R. de forays, &c. *fol.* 29.—*N.* 72. Tħ. Hostiar̃ viĉ de Inuernys. Walt̃o Prath̃ viĉ de Inuernar̃r̃. Ric̃o viĉ de forays. Alex̃o viĉ de Elgyn, &c. *fol.* 29.—*N.* 109. Thoma host̃. Witt̃o prat̃ vicario de Inñnarn, &c. *fol.* 73. The writer was probably mistaken in each of these instances. This person's name appears to have been William, and he was Sheriff of Nairn—*vicecomes de Invernaryn*—in 1227.—*Robertson's Index.*

In like manner, Alexander Douglas, the brother of Bishop Bricius, occurs ten times in the older chartulary with the designation—"viĉ de Elgyn." (*N.* 28, *fol.* 19. *N.* 30, *fol.* 15, *fol.* 39. *N.* 31, *fol.* 39. *N.* 33, *fol.* 42. *N.* 35, *fol.* 41, *fol.* 18. *N.* 95, *fol.* 22. *N.* 96, *fol.* 29. *N.* 120, *fol.* 21.) He occurs twice, written—"viceĉ de Elgyn" (*N.* 31, *fol.* 15. *N.* 33, *fol.* 18.), and once—"Alex̃ vicecomit̃ de Elgyn" (*N.* 28, *fol.* 43). Yet at *N.* 211, this person and his brother witness a charter of Bishop Bricius as "*Alexandro et Henrico canonicis de Spyny fratribus nostris.*" Are we to hold that the engrossers of the ancient records of the Bishopric, thrice wrote the abbreviation of *vicecomes* instead of that for *vicarius*; or is it to be admitted that the churchman and Canon of the Cathedral held also the lay office of Sheriff of the Shire?

will be found to facilitate the consultation of the original records. Where mistakes have occurred, they cannot be attributed to haste or inadvertency. To bring the Register into its present shape has cost much time and labour. Unhappily the thought will sometimes intrude that they might have been better bestowed.

Four charters which have been frequently referred to in the preface, are printed at its conclusion, from the originals in the charter-room at Dunrobin. On the last leaf of the older chartulary is the following memorandum :—

· apud spynie 4to Julij 1580 ·
· not · that hap was wyn ·

...resbiteri salutem in Domino. Sciatis omnes tam presentes quam futuri me dedisse, concessisse et hac presenti carta
...ibus de parentela sua quibus ipse dare et concedere voluerit, et heredibus eorum totam terram meam de Selbod
...a terra mea de Buchirlandia versus occidentem que iacet inter has terras prenominatas et divisas
...in de me et heredibus meis per rectas divisas suas in bosco et in plano in pratis et in pasturis
in piscariis et in omnibus iustis pertinenciis suis libere et quiete plenarie pacifice et honori-
...exactione consuetudine, sectione et demanda ad me et ad heredes meos spectantibus. Et ad hec
...venerit. Ego vero Hugo presbiter et heredes mei predictas terras prenominatas predicto magistro Gilberto ar-
...dare et concedere voluerit et heredibus eorum contra omnes homines et feminas warantizabimus, acquietabimus
...e meo, Waltero Morthach, Hugone Douglas, Freskino Douglas, Waldeuo de Garmach
...a, Archebaldo de Duffus, Augustino de Elgyn, Thoma filio Augustini, Johanne nigro.

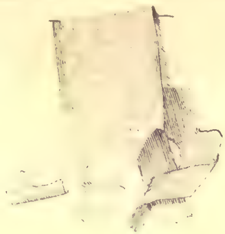
Hugo Frefkyn dat Scelbol Gilberto Archidiacono · 1203–14 ·

I. Omnibus hominibus et amicis fuis, has literas vifuris vel audituris, Hugo Frefkyn falutem in Domino · Sciant omnes tam prefentes quam futuri, me dediffe, conceffiffe et hac prefenti carta mea confirmaffe magiftro gilberto Archidiacono Morauie et illis heredibus de parentela fua quibus ipfe dare et concedere voluerit, et heredibus eorum, totam terram meam de fcelbol in Suthyrlandia, et de fernebuchlyn, et Inuerchyn · et preterea totam terram meam de Suthyrlandia verfus occidentem que iacet inter has terras prenominatas et diuifas de Ros · Tenendas et habendas fibi et heredibus fuis prenominatis in perpetuum, de me et heredibus meis, per Rectas diuifas fuas, in bofco et in plano, in pratis et in pafcuis, in ftangnis et molendinis, in moris et marefiis, in Ripis et in pifcariis, et in omnibus iuftis pertinentiis fuis, libere et quiete, planarie, pacifice, et honorifice · Faciendo pro predictis terris feruicium vnius fagittarii, pro omni exactione, confuetudine, feruitio et demanda, ad me et ad heredes meos fpectantes · Et adquietando forinfecum feruitium Domini Regis quantum ad predictas terras pertinet · Ego vero Hugo frefkyn et heredes mei predictas terras prenominatas predicto magiftro gilberto archidiacono Morauie, et illis heredibus de parentela fua quibus ipfe dare et concedere voluerit, et heredibus eorum, contra omnes homines et feminas warantizabimus, acquietabimus et defendemus in perpetuum · Hiis teftibus · Willelmo fratre meo · Andrea fratre meo · Waltero Morthach · Hugone Duglas · frefkyno Duglas · Waldeuo de Garuiacht · Roberto Camerario · Reginaldo Janitore · Ricardo de morauia · Archybaldo de duffus · Auguftino de elgyn · thoma filio auguftini · Johanne nigro · Alexandro de elgyn · et multis aliis ·

Rex Willelmus Confirmat cartam Hugonis · 1211–14 ·

II. ·W· dei gratia Rex Scottorum · Omnibus probis hominibus Totius Terre ſue · Clericis et laicis: ſalutem · Sciant preſentes et futuri · me conceſſiſſe · et hac carta mea confirmaſſe · donationem illam quam Hugo · freſekin · fecit magiſtro Gilleberto · Archidiacono morauie · de tota terra de ſcelebol · in Sutherland · et de ferenbeuchlin · et de tota terra de Sutherland · uerſus occidentem · que iacet inter has terras prenominatas · et diuiſas de Ros · Tenendis · ſibi et illis heredibus de parentela ſua · quibus ipſe terras illas dare et concedere uoluerit · de predicto Hugone · Freſekin · et heredibus ſuis · hereditarie · per rectas diuiſas ſuas · et cum omnibus iuſtis pertinentiis ſuis · ita libere et quiete · plenarie · et honorifice · ſicut carta predicti Hugonis · freſekin · teſtatur · ſaluo ſeruicio meo · Teſtibus · Willelmo de Boſcho · Cancellario · meo · Oliuero · et Willelmo · capellanis meis · Philippo de Valoniis · Camerario · meo · Hugone · de ſigillo · Clerico meo · Apud Seleſchirk ·xxix· die Aprilis ·

A. dei gratia Rex Scottorum. Omnibus probis hominibus tocius terre sue. clericis et laicis. salutem. Sciant
presentes et futuri me concessisse. et hac carta mea confirmasse donationem illam quam Hugo Freskyn.
fecit magistro Gilleberto archidiacono Moravie de tota terra de Skelbol in Sutherland. et de ferery
Beuthlin. et de tota terra de Sutherland versus occidentem. que iacet inter has terras prenominatas. et
divisas de Hoc. Tenend. sibi et illis heredibus de parentela sua. quibus ipse terras illas dare et concedere
voluerit de predicto Hugone Freskyn. et heredibus suis hereditarie. per rectas divisas suas. et cum omnibus iustis per
tinentiis suis. ita libere et quiete. plenarie. et honorifice. sicut carta predicti Hugonis Freskyn. testatur.
Salvo servicio meo. Test. Will. de Bosco. Cancell. meo. Olivero. et Will. capellanis meis. Philippo de Valon.
Camerario meo. Hugone de Sigill. clerico meo. Apud Selechyrk. xxix. die Aprilis.

ndra filius et heres quondam hugonis freskin / eternam in dno salutem / Noverit universitas vestra me
nacioem quam hugo freskyn quondam pater meus dedit et concessit / Magistro Gilberto archidiacono
cedere voluit, et heredibus suis / totam terram meam de Skelbol in Suthirlandia / et de Fernebuchlyn.
dia vers' occidentem que iacet inter has terras prenotatas et divisas / de Ros / Tenendas
heredibus meis / per rectas divisas suas / cum omnibus libertatibus / commoditatibus et asiamentis /
dicta hugonis freskyn in se testatur. Ego vero Willelmus et heredes mei / dictas terras prenotatas / ut
tas heredibus de parentela sua quibus ipse eas concedere et dare voluit / et heredibus eorum contra omnes
efendemus. In cuius rei testimonium sigillum meum est appensum / Hiis testibus / henrico deca
filio de Duglas / Reginaldo Janitore / Johanne Moro / et multis aliis / — —

Willelmus dominus de Sutherland confirmat cartam patris ·

III. Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris, Willelmus dominus de Suthyrlandia filius et heres quondam Hugonis Freſkyn, eternam in domino ſalutem · Nouerit vniuerſitas veſtra me confirmaſſe, ratum et gratum habuiſſe pro me et heredibus meis, illam donationem quam Hugo Freſkyn quondam pater meus dedit et conceſſit magiſtro Gilberto Archydiacano morauie et illis heredibus de parentela ſua quibus ipſe dare et concedere voluerit et heredibus eorum, totam terram meam de ſcelbotil in Suthyrlandia, et de fernebuchlyn et de Innerchen · Et preterea totam terram meam de Suthyrlandia verſus occidentem que iacet inter has terras prenominatas et diuiſas de Ros · Tenendas et habendas ſibi et heredibus ſuis prenominatis in perpetuum, de me et heredibus meis, per rectas diuiſas ſuas, cum omnibus libertatibus, commoditatibus, et aſiamentis dictis terris ſpectantibus ſeu ſpectare valentibus, ſicut carta dicti Hugonis freſkyn in ſe teſtatur · Ego vero Willelmus et heredes mei dictas terras prenominatas vt preſcriptum eſt dicto magiſtro Gilberto archidiacono morauie, et illis heredibus de parentela ſua quibus ipſe concedere et dare voluerit, et heredibus eorum, contra omnes homines et feminas warantizabimus, acquietabimus et in perpetuum defendemus · In cuius rei teſtimonium ſigillum meum eſt appenſum · Hiis teſtibus · Henrico decano de Ros · Mauricio cancellario · Hugone Duglas · Freſkyno de Duglas · Reginaldo Janitore · Johanne nigro · et multis aliis ·

Alexander II. Rex confirmat donationem Gilberti epiſcopi · 1235 ·

IV. Alexander · Dei gratia Rex Scottorum · Omnibus probis Hominibus Tocius Terre ſue ſalutem · Sciant preſentes et futuri nos conceſſiſſe et hac carta noſtra confirmaſſe donationem illam quam Gilbertus epiſcopus Katannie fecit Ricardo fratri ſuo de tota terra ſua de Suthyrland · quam Hugo · Freſekyn dicto epiſcopo dedit · Scilicet de tota terra de Skellebolle · et de ferinbeildin · et preterea de tota terra que jacet inter dictas terras de Skellebolle · et de ferinbeilldyn et diuiſas de Ros uerſus occidentem · Tenendis · eidem Ricardo · et heredibus ſuis de heredibus predicti Hugonis · freſekin in feodo et hereditate per rectas diuiſas ſuas et cum omnibus iuſtis pertinentiis ſuis ita libere et quiete · plenarie · et honorifice · ſicut carta dicti · G· epiſcopi inde plenius confecta predicto Ricardo · et carta prenominati Hugonis · freſekyn · et confirmatio domini regis Willelmi · patris noſtri ſuper dictis terris prefato · G· epiſcopo plenius confecte juſte teſtantur et confirmant · Saluo ſeruitio noſtro · Teſtibus · W· epiſcopo Glaſguenſi · Cancellario · P· comite de Dunbar · Waltero filio Alani ſeneſcalli · Juſticiario · Scocie · Waltero Olifard · Juſticiario · Laodonie · Alano · Hoſtiario · Waltero Byſet · Willelmo de Mar apud Sanctum Andream viceſimo ſexto die Decembris · Anno · Regni · Domini · Regis viceſimo ſecundo ·

...illelmus · Dei Gra. Rex Scott. omnibus probis hominibus totius terre sue salutem. Sciant presentes

et futuri nos concessisse et hac carta nostra confirmasse donationem illam quam Gilbertus eps

Katanie fecit Ricard. frī suo de tota terra sua de Suthyrland. quā Hug. Freskyn

deo et ecclesie dedit. scilicet de tota terra de Skellebolle. et de Fernbeldin. et preterea de tota

terra que jacet int. dcas terras de Skellebolle. et de Fernballdyn et divisas de Ros versus occi

dentem. Tenend. eidem Ricard. et heredib. suis de heredibz predicti Hugonis. Freskin in

feodo et hereditate p rectas divisas suas et cum omnibz iustis ptinentiis suis ita libe et

quiete. plenarie. et honorifice. sicut carta dci. G. epi inde plenius confcta predco Ricard. et

carta pnominata Hugoñ. Freskyn. et confirmato dñi regis Will. patris nri sup dcas terras

prefato. G. epo plenius confecte: Juste testant et confirmant. salvo servitio nro. Test. W. epo

Glasg. Cancellario. P. comite de Dunbar. Walter filio Alañ senescall. Justic. Scoc. Walt.

olifard. Justic. Laodoñ. Alañ. Hostiar. Walter Byset. Willo de Ayr apud scm Andream Vice

simo sexto die Decembr. Anni. Regni. Dñi Regis — vicesimo secdo.

LIST OF THE PLATES.

LIST OF THE PLATES.

ERRATA

tam in codicibus MSS. quam in imprimendo pretermissa ·

P. 27, l. 7.	Pro *piscarii*	lege	*piscariam.*
P. 57, l. 12.	— *cum*	——	*cui.*
P. 110, l. 25.	— *pono*	——	*bono.*
P. 116, l. 13.	— *onerata*	——	*oneratum.*
P. 136, l. 1.	— *dicto*	——	*domino.*
P. 173, l. 2.	— *pregavari*	——	*pregravari.*
P. 341, l. 28.	— *Strathrok.*	——	*Strathbrok.*
P. 370, l. 15.	— *eccliasticam*	——	*ecclesiasticam.*
P. 401, l. 19.	— *dominum patronum*	——	*domini patroni.*
P. 422, l. 16.	— 1560	——	1570.
P. 458, l. 24.	— *its*	——	*ita.*

IN INDICIBUS.

P. xiv. *a*. 41.	— 241	——	341.
P. — *b*. 10.	— post *Scotie*	——	300.
P. xix. *a*. 37.	— *Justicarius*	——	*Justiciarius.*
P. xxxv. *b*. 46.	— *Strathvrok*	——	*Strathbrok.*

TABULA.

TABULA.

i. Liber Episcopi.

13. Rex concedit quod Epifcopus firmet molendinum de fupra crohas de Loffyn fubtus caftellum de Elgin. 1189-99. *f.* 35. *f.* 17.

14. Rex dat Epifcopo tofta in Banef, Inverculan, Elgin, Forays, Eren, et Inuernys. 1189-99. *f.* 38. *f.* 12.

15. Rex dat toftum in Kynthor. 1187-1200. *f.* 38. *f.* 16.

16. Conventio cum Comite de Fif, de terris de Strathouen (quæ longe alias fcribuntur poftea N. 62). 1187-1203. *f.* 36. *regist. recent. f.* 33.

17. Carta Regia de decimis reddituum et placitorum de Moravia. 1200. *f.* 37.

18. Carta Regia data Bricio epifcopo, de epifcopatu. 1203-7. *f.* 35. *f.* 14.

19. Rex confirmat Epifcopo ecclefiam de Kyngufcy quam dederat Gilbertus de Kathern'. 1203-11. *f.* 39. *f.* 15. *regist. recent. f.* 14. *f.* 35.

20. Preceptum Regis de decimis et rectitudinibus Epifcopi. *ante* 1211. *f.* 37.

21. Compofitio cum Johanne Byfeth fuper ecclefiis de Coneway et Dulbatelauch. 1203-24. *f.* 42. *f.* 18.

22. Confirmatio Legati de ecclefiis de Dulbathlach, de Ket, et de Edendiuach. 1203-24. *f.* 36.

23. Willelmus filius Willelmi Frefkyni concedit ecclefiam de Artendol in ufum communem canonicorum. 1203-24. *f.* 36. *f.* 19.

24. Confirmatio Papalis de ecclefiis de Elgin et Dich. 1220. *f.* 36.

25. Rex dat redditum et fervitium terre in Kethmalruf in efcambium terre caftelli et burgi de Invernaren. 1214-24. *f.* 38. *f.* 14.

26. Preceptum Regis de tranflatione fedis Epifcopatus ad Elgin. 1224. *f.* 42. *f.* 17.

27. Compofitio cum Roberto Fyndoc de terris de Tulibardyn et Kelleys. 1224-42. *f.* 42. *f.* 19.

28. Compofitio cum Thoma de Thyrleftan, de fecundis decimis de Abyrtarf. 1225. *f.* 43. *f.* 19.

29. Rex concedit Epifcopo Rathmorchus in foreftam. 1226. *f.* 38. *f.* 14.

30. Compofitio cum David de Strathbolgyn qua conceduntur Epifcopo omnes ecclefie de Strathbolgyn, excepta advocatione de Effy et Glas. 1226. *f.* 39. *f.* 15.

31. Compofitio cum Waltero filio Willelmi de Moravia fuper terris de Ardtrillen, Lunnin, Duldavy, Croyn, et advocatione ecclefiarum de Croyn, Abirlouer, Buthrothyn, et Arteldol, et de fecundis decimis de Bracholy, Bucharem, Abirlouer, et Kyneremoneh. 1226. *f.* 39. *f.* 15.

32. Carta Regia de Culkeffoch data Epifcopo Lifmorenfi. 1228. *f.* 40. *f.* 16.

33. Compofitio cum Waltero de Moravia de terris in feodo fuo, fcilicet de Butruthyn, Agynway, Artildul, Abirlouer et Cornekynermuneth, ipfi datis ad firmam. 1229. *f.* 42. *f.* 18.

34. Rex concedit Epifcopo terram de Kynmyly, excepta terra de Marchinch, et ifcariis. 1232. *f.* 38. *f.* 14.

35. Compofitio cum David de Strathbolgyn de terris ecclefiarum de Rynyn, Dun-

banan, Drumdalgyn, Rotheuan, Butharryn et terra de Petnalurge tenendis in feodifirma de Epiſcopo. 1232. *f.* 41. *f.* 18.

36. Rex dat tres marcas annuatim de firmis de Elgin capellano celebranti pro anima Regis Duncani. 1235. *f.* 42. *f.* 17.

37. Rex concedit tres dauachas de Fynlarg, et Logyfythenach ad capellanum ſolitarium ſuſtentandum. 1236. *f.* 40. *f.* 16.

38. Rex concedit Epiſcopo terras de Thulychen et de Rothuan. 1236. *f.* 41. *f.* 17.

39. Compoſitio cum Domo Dei de Elgin qua terra de Munben Domui Dei, terra vero de Kelleys Epiſcopo confirmatur. 1237. *f.* 43. *f.* 19.

40. Carta Regia de Keldrumin, et de 40 marcis annuatim de feodifirmis de Moythas, Dyk et Brothyn, in excambium ſecundarum decimarum. 1238. *f.* 41. *f.* 16.

41. Epiſcopus concedit Canonicis, in communam fratrum reſidentium, eccleſias de Ferneway, Abirthacyn, Logynkenny, Kyncardyn, Abyrnithy, Altre, Ewain, Brenath, Artildol, cum omnibus pertinentiis, exceptis terris infra unamquamque parochiam ad menſam Epiſcopi pertinentibus. 1239. *f.* 40. *f.* 24.

ii. Liber Decani.

42. Rex concedit Ricardo epiſcopo Epiſcopatum Moravienſem, necnon eccleſias de Elgin et Eren cum capellis. 1187-9. *f.* 13.

43. Epiſcopus dat eccleſiam de Inuerhouen Andree preſbytero de Brechyn. 1187-1203. *f.* 23.

44. Epiſcopus dat eccleſiam de Abyrnythy Patricio filio Guillelmi. 1187-1203. *f.* 30.

45. Bulla Papalis de ſede cathedrali ſtatuenda apud eccleſiam Sancte Trinitatis de Spyny. 1207. *f.* 12.

46. Magna carta Bricii epiſcopi de fundatione octo canoniarum apud Spyni, qua Decanus habuit eccleſiam de Eryn cum capella de Inuernarren; Cantor eccleſias de Lamnabride, Aluays et Ratheforde; Theſaurarius Kennedor et Eſkyl; Cancellarius terras de Fotherues, Lythenes, Lunyn, Duldauy, Logyn; Quintus canonicus eccleſias de Strathouen et Urchard ultra Invernys; Archidiaconus eccleſias de Forays et Logyn Fythenach; Septimus canonicus eccleſiam de Spyny; Octavus Rothuan et Duppol. Eccleſia cathedrali apud Spyny conſtituta ad exemplar Lincolnienſis eccleſie. 1208-15. *f.* 1.

47. Confirmatio et protectio Papalis. 1215. *f.* 11.

48. Epistola capituli Lincolnienſis de conſtitutionibus eccleſie ſue. 1208-23. *f.* 9.

49. Conſtitutiones Lyncolnienſes. *f.* 7.

50. Malcolmus Comes de Fyff dat ecclefiam de Inuerhouen. 1206-23. *f.* 24.

51. Compofitio cum Johanne Byfeth, qua conceditur Epifcopo patronatus ecclefie de Dulbathlach cum 9 dauachis, et Johanni patronatus ecclefie de Conewy cum 11 dauachis. 1206-21. *f.* 18, *f.* 28, *f.* 42.

52. Confirmatio Regia. 1221. *f.* 12.

53. Epifcopus ad inftantiam Frefkini de Kerdale concedit ecclefiam de Deveth ad fabricam ecclefie cathedralis. 1206-23. *f.* 22.

54. De inveftitura et feyfina ejufdem. 1213-22. *f.* 22.

55. Ratificatio Papalis duarum canoniarum ab Epifcopo dotatarum, de decimis bladi de Moy et de ecclefiis de Kynor et Dunbanan. 1222. *f.* 11.

56. Confirmatio Papalis de ecclefiis de Elgyn, Dyke, Dunbathelac et Edendyuach ad menfam Epifcopi pertinentibus. 1222. *f.* 11.

57. Commiffio Papalis de mutatione fedis ad ecclefiam Sancte Trinitatis juxta Elgin. 1223. *f.* 12.

58. Statutum commiffariorum Papalium de eadem. 1224. *f.* 12.

59. Epifcopus confirmat donationem ecclefie de Deveth (53). 1224-42. *f.* 23.

60. Epifcopus confirmat erectionem prebende de Kynor et Dunbanan (55). 1224-42. *f.* 23.

61. Epifcopus confirmat eafdem; necnon de novo conftituit prebendam de decimis garbalibus de Petyn et Bracholyn, et aliam de decimis garbarum de Butruthyn et Abyrlouer, de voluntate Walteri de Moravia patroni et futuri collatoris earundem. 1224-42. *f.* 27.

62. Malcolmus Comes de Fyf quietam clamat terras et ecclefiam de Inuerouen; cum patronatu ecclefie de Cromdol. 1224-42. *f.* 26. *regist. recent. f.* 24.

63. Carta ejufdem de jure patronatus de Cromdole. 1224-42. *f.* 29.

64. Epifcopus confirmat donationem Willelmi filii Willelmi filii Frefkini, de Artildol (23). 1224-42. *f.* 23.

65. Epifcopus dat ecclefiam de Rathmorcus ad luminaria ecclefie cathedralis. 1224-42. *f.* 23.

66. Epifcopus dat ecclefiam de Dulerguffy ad luminaria cathedralis. 1224-42. *f.* 23.

67. Papa confirmat prebendas de Petty et Bracholy et de Butruthyn et Abyrlouer (61). 1224. *f.* 12.

68. Epifcopus conftituit prebendam de ecclefiis de Kingufy et del Inche, et aliam de ecclefiis de Croyn et Lunyn. 1226. *f.* 24.

69. Confirmatio octo veterum canoniarum, (prebenda de terra de Fotherues Epifcopo affignata, ecclefia vero de Strathouen Cancellario;) infuper additis decem prebendis recentioribus. 1226. *f.* 5.

70. Epifcopus quietam clamat Jacobo filio Morgundi terram quandam et fecundas decimas de Abyrnythy. 1226. *f.* 25.

71. Johannes Byſeth dat eccleſiam de Kyltalargy domui leproſorum de Rothſan. 1224-6. *f.* 29.
72. Carta de eadem. 1226. *f.* 29.
73. Decretum commiſſariorum Apoſtolicorum de terra de Buleſke, contra Gilbertum Hoſtiarium contumaciter abſentem. 1226. *f.* 27.
74. Compoſitio cum eodem qua quietam clamat terram de Buleſke, Epiſcopo quietas clamante ſecundas decimas terre de Strathbroc. 1226. *f.* 29.
75. Compoſitio inter Epiſcopos Moravie et Roſſie, qua conceditur dioceſi Moravienſi eccleſia de Kyntalargyn, Roſſenſi vero eccleſia de Ardroſſer. 1226. *f.* 28.
76. Compoſitio cum Waltero Cumyn, qui dat quaſdam terras in Badenach, Epiſcopo renunciante decimis cani Regis. 1224-33. *f.* 13.
77. Compoſitio cum Abbate de Kynlos de decimis de Strathylif. 1229. *f.* 24.
78. Bulla Papalis de libera electione Epiſcopi per capitulum, ſede vacante. 1231. *f.* 11.
79. Epiſcopus dat terram de Dolays Mychel Duncano filio Gillemychel McAth in eſcambium terre de Petcarene in Strathardol. 1232. *f.* 27.
80. Epiſcopus concedit Gylberto filio Gylberti quondam comitis de Stratheren terram de Kyncarny in feodifirmam. I232. *f.* 26.
81. Conſtitutio Andree epiſcopi, de octo canoniis Bricii et de quindecim prebendis recentioribus. 1224-42. *f.* 2.
82. Conſtitutio Epiſcopi pro controverſia et litibus vitandis. 1232. *f.* 7.
83. Compoſitio cum Alano Hoſtiario, de terra eccleſie de Urchard. 1233. *f.* 20.
84. Conſtitutio Epiſcopi,—prebendarium vocatum ad alium beneficium, interim fructibus prebende frui donec beneficii fructus ad quod vocatur percipere liceat. 1224-42. *f.* 5.
85. Compoſitio cum Waltero Comite de Menteth de terra et ſecundis decimis de Kynkardyn. 1234. *f.* 20.
86. Capitulum concedit Alexandro de Strivelyn terram eccleſie de Deveth ad feodifirmam. 1234. *f.* 20.
87. Epiſcopus concedit Waltero de Moravia terram eccleſie de Ewen et terram de Budiſt' in feodifirmam. 1235. *f.* 28.
88. Compoſitio cum Epiſcopo Aberdonenſi de jure dioceſano eccleſiarum de Dauendor et Forſcauen et capella de Innerculan. 1236. *f.* 21.
89. Compoſitio de decimis de Inays &c. ſolvendis Priori de Urchard, Cancellario qua rectore de Eſkyl recipiente 24 marcas annuatim. 1237. *f.* 25. (*vide* 461.)
90. Ordinatio de officiis et de penis vicariorum. 1238. *f.* 6.
91. Statutum de reſidentia facienda vel ſeptima prebende ſolvenda. 1239. *f.* 4.
92. Bona canonicorum ſine teſtamento defunctorum a Decano et capitulo adminiſtrentur. 1240. *f.* 5.
93. Statuta de canonicorum officiis. 1242. *f.* 3.

94. Symon de Hogefton concedit capelle de Hogefton quinque acras terre in villa de Hogefton. 1224-42. *f.* 26.

95. Walterus de Moravia concedit ecclefiam de Inueralian ad fabricam ecclefie cathedralis fuftentandam. 1224-42. *f.* 22.

96. Epifcopus concedit tofta et crofta in le Burchalch quibufdam canonicis. 1224-42. *f.* 29.

97. Epifcopus delegat Cantori affignationem croftorum canonicis. 1224-42. *f.* 21.

98. Robertus Fyndoc vendit toftum et croftum in Elgin pro $4\frac{1}{2}$ marcis. 1244. *f.* 26.

99. Compofitio cum Frefkyno de Moravia domino de Duffus, de ufuario et paftura nemoris et more de Fynroffy et de terra de Logynhauedale. 1248. *f.* 21.

100. Privilegium Papale ne compellatur ecclefia Moravienfis ad clericorum receptionem vel provifionem. 1248. *f.* 21.

101. Confirmatio Papalis de Decano per capitulum eligendo. 1248. *f.* 11.

102. Protectio Papalis. 1251. *f.* 11.

103. Conceduntur 20 marce annuatim de decimis garbarum de Kyngufcy et Inche, Scriptori Pape folvende. 1253. *f.* 21.

104. Confirmatio Papalis fuper refidentia canonicorum. 1256. *f.* 4.

105. Statutum judicum a Papa delegatorum, de vifitationibus Epifcopi et procurationibus folvendis. 1260. *f.* 22.

iii. Carte Hofpitalis Pontis de Spe.

106. Muriel de Polloc domina de Rothes, dicat Sancte Marie et Sancto Nicholao, terram de Inuerorkel ad habendam in ea domum ad receptionem pauperum tranfeuntium aquam de Spe. 1224-42. *f.* 73.

107. Eadem dat hofpitali Sancti Nicholai juxta pontem de Spe, ad fuftentationem pauperum ad idem hofpitale confluentium, molendinum de Inuerorkel cum quadam terra. 1238. *f.* 73.

108. Walterus de Moravia dat Hofpitali terram de Agynway. 1224-42. *f.* 73.

109. Rex dat terram de Robenfeld ad fuftentationem pontis. 1228. *f.* 73.

110. Rex dat capelle Sancti Nicholai juxta pontem quatuor marcas de firma molendinorum de Inuernarn ad fuftentationem capellani et clerici. 1232. *f.* 73.

111. Prior Sancti Andree quietam clamat Hofpitali ecclefiam de Rothes, pro tribus marcis annuatim folvendis. 1235. *f.* 74.

112. Eva de Morthach domina de Rothes confirmat hofpitali ecclefiam de Rothes quam mater Muriel de Polloc dederat. *c.* 1235-42. *f.* 73.

113. Epifcopus concedit eandem. 1235-42. *f.* 73.

iv. Munimenta Domus Dei juxta Elgin.

114. Epifcopus confirmat Domui Dei juxta Elgin terras de Monben et de Kellos quas Alexander II. Rex conceffit ad fuftentationem pauperum. 1343. *f.* 54.
115. Breve Regis ad inquirendum utrum Rex vel Epifcopus fit verus patronus Domus Dei. 1371? *f.* 54.
116. Precentor, Cancellarius et Subdecanus teftantur, Andream Epifcopum fundaffe Domum Dei, et Epifcopos patronos effe. 1391. *f.* 54.
117. Atteftationes aliorum de eodem. *c.* 1391. *f.* 55.
118. Renuntiatio patronatus pro Alexandro de Dunbar de Frendracht. 1393. *f.* 55.

v. Carte ad ecclesiam cathedralem spectantes.

119. Epifcopus dat Willelmo filio Frefkyni Logynauedal et le Logyndykis, necnon ecclefie beati Petri de Duffhus, decimas ejufdem terre. 1190. *f.* 31.
120. Compofitio cum Waltero de Moravia de ufuario nemoris et more de Spyny et Fynroffy. 1226. *f.* 21.
121. Epifcopus concedit Waltero de Moravia fitum molendini fuper Loffy in terra de Uchtyrfpyny. 1237. *f.* 32.
122. Epifcopus quietas clamat Johanni Byfeth terras de Cunway et de Erchelys et canam de le Ard pro fexaginta folidis annuatim de terra de Munychoch folvendis. 1258. *f.* 44.
123. David de Graham miles dominus de Loveth quietam clamat Epifcopo pifcariam de Forn, Epifcopo concedente terram ecclefie de Kyntalargyn cum pifcaria, in feodifirmam eidem David, pro 100 folidis annuatim folvendis. 1253-80. *f.* 45.
124. Carta Epifcopi data Willelmo de Fentoun et Patricio de Graham militibus, de terra ecclefie de Kyntalargyn et pifcaria de Effe pro fex marcis annuatim. 1253-80. *f.* 45.
125. Eva Murthac domina de Rothes concedit Epifcopo terram de Inuerlochty. 1263. *f.* 49.
126. Epifcopus concedit Reginaldo le Chen minori domino de Duffus, terras de Strathnavir quas Johanna fponfa Frifkyni contulit ecclefie. 1269. *f.* 102.
127. Mandatum Epifcopi de excommunicando Willelmo de Fentoun de Beuford, qui decreto de terra ecclefie de Keltalargyn reftiterit. 1280. *f.* 46.

128. Augustinus dominus de Inveralian concedit terram de Fanymartach juxta Fynlarg. 1253-98. *f.* 45.
129. Venditio terre in Suthberuic. 1253-98. *f.* 46.
130. W. de Fedreth et Cristina de Moravia dant patronatum ecclesie de Duffus. 1294. *f.* 34.
131. Carta et quieta clamatio eisdem data de Logy, Hermitdykis et situ molendini de Uchtyrspyny, et pro effusione sanguinis in ecclesia de Duffus. 1294. *f.* 33.
132. Johannes de Spalding dat prebendariis futuris de Duffus, mansum in Elgyn. 1253-98. *f.* 43.
133 Vicaria de Elgin additur prebende centum solidorum, salvis Episcopo le vicarishalche et decimis piscarie portus de Spee. 1299-1325. *f.* 48.
134. Carta Willelmi de Inuerlochty de quatuor bovatis de Inuerlochty. 1299-1325. *f.* 108.
135. Episcopus concedit Willelmo filio Ade filii Stephani dimidiam davacam de Medilhalch. 1309. *f.* 111.
136. Episcopus eidem dat terram de Wtyrspyny in escambium pro Quytford, Inuerlothy et Miltoun. 1309. *f.* 111.
137. Ordinatio in controuersia inter Precentorem et Succentorem de limitibus et decimis de Ratheford et Alues. 1328. *f.* 47.
138. Episcopus in feodifirmam concedit Roberto de Lawadyr militi dimidiam dauacham de Aberbreachy et terram de Auchmunie. 1334. *f.* 98.
139. Recognitio juris Episcopi de visitatione et correctione domus de Pluscardy et institutione priorum et fratrum. 1345. *f.* 110.
140. Mandat Rex quod Episcopus procedat per censuram ecclesiasticam contra subtrahentes decimas et salaria capellanorum. 1358. *f.* 75.
141. Carta Regis de eisdem. *c.* 1358. *f.* 83.
142. Preceptum Regis de decimis exituum curiarum Episcopo solvendis. 1367. *f.* 75.
143. Decretum de nativis Episcopi recuperandis. 1364. *f.* 64.
144. Acquietantia data Episcopo de pecunia Camere Papali soluta. 1364. *f.* 111.
145. Attestatio Cardinalis Sancte Marie trans Tiberim de eadem. 1364. *f.* 112.
146. Remissio Regis concessa quibusdam hominibus Episcopi pro transgressionibus quibuscunque. 1363. *f.* 74.
147. Privilegium Regium Episcopo concessum quod homines suos de Strathspee et Baydenach per suum ballivum judicari faciat et puniri. 1364. *f.* 74.
148. Preceptum Regium de eodem. 1366. *f.* 75.
149. Acquietantia de soluta decima finium itineris Camerarie. 1368. *f.* 80.
150. Carta Regia de immunitate terrarum ecclesie a servitiis et oneribus publicis. 1369. *f.* 80.

151. Statutum capituli de decimis solvendis a cariantibus meremia vel petas cum bobus et plaustris. 1369. *f.* 81.

152. Statutum de decimis molendinorum. 1369. *f.* 81.

153. Petitio Episcopi contra processum et decretum de multura terrarum de Quarelwode. 1369. *f.* 81.

154. Alexander Senescalli promittit se protectorem et defensorem hominum et terrarum Episcopi futurum esse. 1370. *f.* 95.

155. Appellatio ad Papam ex parte Abbatis de Aberbrothoc, contra processum coram Episcopo de decimis ecclesie de Inuernys. 1371. *f.* 84.

156. Responsio Episcopi ad Papam scripta. 1371. *f.* 85.

157. De bladis a Tenente de Cathboll ad plegium datis pro firma debita. 1375. *f.* 113.

158. Episcopus concedit Johanni de Forbes domino ejusdem et tribus heredibus, terram de Fynrossy. 1378. *f.* 34.

159. Alexandro domino de Badenach apud stantes lapides de Ester Kyngucy sedente ut domino inter vassallos suos et subditos ad jura reddenda—Episcopus curiam et jurisdictionem dicti Domini de terris suis de Badenach disclamat, cui dictus Dominus demum assentit. 1380. *f.* 51.

160. Episcopus dat Andree filio Roberti duas perticatas terre in Elgin. 1362-97. *f.* 110.

161. Alexander Dominus de Badenach quietas clamat terras Episcopi de Logankenny, Ardynche, et terras capellarum de Rath et Dwnachtan. 1381. *f.* 88.

162. Episcopus ad firmam concedit Alexandro Domino de Badenach et duobus heredibus, terram de Ratmorchus. 1383. *f.* 90.

163. Protestatio Episcopi contra Comitem Moravie et Burgenses de Elgyn, de usu terrarum et portus de Spyni Kynnedor et insula. 1369-94. *f.* 93.

164. Episcopus appellat contra judicium vicecomitis de Invernys de secta curie. 1383. *f.* 93. (*v. N.* 179.)

165. Procuratorium ad presentandam appellationem. 1383. *f.* 94.

166. Conventio cum Hugone Fresel domino de Loveth de annali de Kyntallirty Ess et Munichok satisfaciendo ; fide quoque data quod erit bonus amicus et fidelis Episcopo. 1384. *f.* 99.

167. Computum Episcopi et Domini de Badenach super firma de Ratmurchus et annali de Culnecavil. 1386. *f.* 99.

168. Episcopus concedit in feodifirmam Domino de Badenach terras de Abireachy et Achmunedy resignatas a Roberto de Cheshelme milite. 1386. *f.* 98.

169. Emendatio de querelis inter Episcopum et Comitem Moravie. 1389. *f.* 103.

170. Thomas filius Comitis Moraviensis devenit custos et defensor terrarum omni. umque possessionum Episcopi, contra malefactores, viros Kethranicos et alios. 1389- *f.* 104.

171. Collatio canonicatus de Elgyn et prebende centum solidorum. 1390. *f.* 87.

172. Preceptum Regis de figillando duas literas patentes—Unam directam Comitibus Buchanie et Moravie, ne fe amplius intromittant de caftro de Spyny quovis colore,—alteram qua obligatio Epifcopi data Thome filio Comitis Moravie (*N.* 170.) declaratur exfpiraffe quia Epifcopi poffeffiones non defenduntur, immo vaftantur. 19 Augufti 1390. *f.* 104.

173. Supplicat Epifcopus Regi pro reedificatione ecclefie cathedralis combufte. 2 Decembris 1390. *f.* 102.

174. Inquifitio Johannis Sibbald heredis Roberti patris de terra de Aldrochty. 1393. *f.* 107.

175. Epifcopus dat decimas de itineribus et curiis ad exhibendum Johanni de Innes in ftudio Parifienfi. 1396. *f.* 108.

176. Bulla directa Regi Scotie pro Willelmo confecrato Epifcopo Moravie. 1397. *f.* 56

177. Rex eidem concedit temporalitatem epifcopatus. 1397. *f.* 56.

178. Rex mandat Comiti Buchanie ut caftrum de Spyny Epifcopo reddat. 1398. *f.* 56.

179. Rationes proteftationis contra judicium Vicecomitis de Invernys fuper fecta curie. 1398. *f.* 59. (*v. N.* 164.)

180. Superfedeas de eadem contraverfia a Jufticiario. 1398. *f.* 59.

181. Monitio Epifcopi contra occupationem de Kynmilys per eos quibus Alexander de Infulis eafdem fine jure dederat. 1398. *f.* 60.

182. Litera teftimonialis de quitatione furti impofiti Willelmo filio Thome. 1398. *f.* 53.

183. Decime antiquorum hortorum de Elgyn debentur vicario, novorum vero Epifcopo. 1398. *f.* 53. (*v. N.* 253.)

184. Subfidium ad fabricam ecclefie combufte de beneficiis levandum. 1400. *f.* 60.

185. Epifcopus concedit dimidiam dauacham de Mydilhach refignatam a Megota de Moravia, eidem Megote et fponfo. 1397-1406. *f.* 72.

186. Rex concedit Epifcopo ut cognofcat de omnibus criminibus a habitantibus terram ecclefiafticam commiffis. 1381. *f.* 105.

187. Canonici ad epifcopum eligendum congregati, juraverunt quod Epifcopus eligendus tertiam partem proventuum dabit ad fabricam; fervabit privilegia; non intromittet fe in communibus ecclefiis; non exiget aliquid a canonicis injufte; non impediet canonicos fepelire parochianos in prebendarum ecclefiis. 1414. *f.* 70.

188. Epifcopus concedit Donaldo thayno de Caldore terram de Urchanybeg. 1421. *f.* 55.

189. The Bifchopis men fal nocht be diftrenyt for wappinfchawyn nor hoftyng but fal pafs with his Balie. 1445. *f.* 117.

190. De eodem. 1445. *f.* 116.
191. Rex mandat quod homines Epifcopi non compellantur comparere ad aliquas curias burgorum baroniarum vel regalitatum Comitum Roffie vel Moravie. 1405. *f.* 116.
192. Carta Regia de villa de Spyni erecta in burgum in baronia. 1451. *regist. recent. f.* 107.
193. Carta Regia erectionis terrarum ecclefie in baroniam de Spyny. 1451. *regist. recent. f.* 107.
194. Carta Regia de regalitate baronie de Spyny. 1452. *regist. recent. f.* 108.
195. Inftrumentum fuper exceptionibus in generali revocatione Regis. 1455. *regist. recent. f.* 110.
196. Compofitio cum Comite de Huntlie de firmis terrarum de Ryny, Dunbannane, Drumdelgy, Rothwen et Butharry. 1464. *f.* 117.
197. Carta de Catpolle ab Epifcopo conceffa Johanni McCulloch. 1478. *f.* 67.
198. Confirmatio Regia de Regalitate. 1488. *regist. recent. f.* 109.
199. De compromiffo cum Barone de Kilravok, de Marchiis de Croy et Kildrummy. 1492. *regist. recent. f.* 95.
200. Continuatio ejufdem caufe. 1492. *ibid. f.* 96.
201. Continuatio ejufdem. 1492. *ibid. f.* 97.
202. Decretum arbitorum de eifdem marchiis. 1492. *ibid. f.* 97.
203. De compromiffo et decreto inter Alexandrum de Innes de eodem et vicarium de Abirkerdor de terris de le Zochry, ubi tranfumuntur carte Bricii epifcopi et capituli Moravienfis de dauacha terre ecclefie de Abirkerdor conceffa monachis de Abirbrocht. 1511. *ibid. f.* 102.
204. Epifcopus committit magiftro Georgio Lokcart poteftatem difponendi burfas de Grefie Parifiis fundatas. 1526. *ibid. f.* 114.

vi. Convocationes canonicorum.

205. Convocatio canonicorum ecclefie cathedralis 1460. *regist. recent. f.* 145.
206. Convocatio 1473. *ibid. f.* 145.
207. Convocatio 1487. *ibid. f.* 146.
208. Statutum de horologio cuftodiendo. 1488. *ibid. f.* 143.
209. Statutum de pena a non refidentibus levanda. 1488. *ibid. f.* 143.
210. Statuta et Acta convocationis 1489. *ibid. f.* 147-153.

vii. Capellanie. Altaragia. Vicarie.

211. Epifcopus concedit Hugoni de Moravia ut capellam liberam habeat in caftro de Duffus. 1203-22. *f.* 191. *regist. recent.*
212. Epifcopus inftituit Magiftrum Henricum in vicariam Sancti Petri de Duffus, prefentatum a Hugone perfona de Duffus canonico. 1238. *f.* 32.
213. Vicaria de Elgyn unitur prebende centum folidorum. *eadem quae fupra* N. 133.
214. Ordinatio Epifcopi de vicariis de Inuernys et de Aberkerdor. 1248. *f.* 108.
215. Fergus de Ardroffen dat terras de Clone ad fuftentationem duorum capellanorum. 1262. *f.* 88.
216. Confirmatio Eufemie vidue Walteri de Moravia. 1263. *f.* 89.
217. Confirmatio Willelmi comitis de Ros. 1268. *f.* 89.
218. Simon thaynus de Abirkerdor dotat capellanum Sancti Menimii fuper ripam de Duffhern, de quatuor marcis de molendino de Carnouffexth et de le haylch de Dolbrech. 1253-99. *f.* 81.
219. Papa confirmat ordinationem de vicariis de Inuernys et Aberkerdor. (N. 214.) 1277. *f.* 109.
220. Comes de Ros dat Kattepoll et Petkenny fratribus minoribus de Elgin vel ad fuftentationem duorum capellanorum—in compenfationem injuriarum in ecclefias de Petyn et Brachuli illatarum. 1281. *f.* 87.
221. Dotatio capellaniarum Sancti Nicholai et Sancte Crucis, de terra de Daldeleyt, a Hugone Herock. 1286. *f.* 50.
222. Epifcopus concedit terram de Logynfythenach pro fuftentatione capellani pro animabus Alexandri regis et Andree epifcopi. 1287. *f.* 47.
223. Prefentatio Roberti capellani de Duffus a Reginaldo le Chen. 1296. *f.* 34.
224. Fundatio quinque capellanorum in capella Beati Thome Martyris, de firmis de Elgyn, a Thoma Ranulphi comite Moravie. 1328. *f.* 82.
225. Preceptum Epifcopi de inveftitura capellanorum in ecclefia de Lochalveth. 1333. *f.* 107.
226. Adam de Berewyco concedit botham in Elgin pro petra cere annuatim folvenda ad luminare Beate Marie in ecclefia Sancti Egidii de Elgyn. 1343. *f.* 61.
227. Papa confirmat ecclefias de Lochalveth, Bruneth et Alfre datas pro fuftentatione 17 capellanorum. 1350. *f.* 106.
228. Alexander de Menerys dominus de Lambrid fundat capellaniam de firmis terre de Mayn. 1350. *f.* 76.

229. Teftimonium quod comitiffa Moravie emit medietatem de Aberbrandely de comite de Fyf. 1350. *f.* 80. (*v. N.* 232.)

230. Johannes de Moravia panetarius Scotie fundat capellaniam de firma de Artrelly et Croy. 1351. *f.* 76.

231. Ordinatio ejufdem capellani ad altare Sancte Crucis. 1351. *f.* 76.

232. Ifabella Ranulphi comitiffa Moravie dotat capellanum ex terris de Abirbrandely. 1351. *f.* 80.

233. Thomas de Moravia, confirmat fundationem Johannis. (230.) 1353. *f.* 79.

234. Rex dotat capellanum beate Marie de Invernys de pecia terre de *le Cras.* 1359. *f.* 96.

235. Burgus de Invernys refignat eandem. 1359. *f.* 97.

236. Epifcopus concedit capellanis fundatis de terris Roffie, terram ad manfiones. 1360. *f.* 118.

237. Epifcopus concedit terras in Invernys ad feodifirmam, pro centum folidis capellano Beate Marie de Invernys annuatim folvendis. 1361. *f.* 97.

238. Obligatio Johannis Scot, feodifirmarii. 1361. *f.* 99.

239. Robertus de Lawedir de Quarelwod dotat capellanum ad altare Beati Petri, de firmis terrarum de Brythmond et Kynftary et molendini de Aldheryn. 1362. *f.* 79.

240. Willelmus de Soreys dat quinque folidos annuatim in augmentationem altaragii beate Marie. 1363. *f.* 60.

241. Willelmus Pop dat terras juxta Elgyn ad augmentationem ejufdem. 1363. *f.* 61.

242. Ricardus filius Johannis dotat capellanum Sancte Marie in ecclefia Sancti Egidii de centum folidis e firmis botharum et croftorum in Elgyn. 1365. *f.* 95.

243. Epifcopus confirmat cartam predeceffloris, de capellania Beate Marie de Invernys. (N. 237.) 1365. *f.* 97.

243* Rex confirmat fundationem Roberti de Lawedir. (N. 239.) 1367. *f.* 79.

244. Inquifitio de fundatione capelle Sancti Meninii. (N. 218.) 1369. *f.* 81.

245. Johannes de Haya de Tulybothuyl dotat capellanum de Kyncragy ex firmis de Lochloy. 1374. *f.* 71.

246. Idem dotat capellanum de le Geth, ex firmis terre de Awyn. *f.* 64.

247. Exhibitio Willelmi de Camera, Parifiis, e terra de Grefioco. 1383. *f.* 94.

248. Vicaria de Dyk confertur Alexandro de Brothy. 1386. *f.* 100.

249. Capellanie Sancti Michaelis et de le Inche mutantur pro prebenda Sancti Egidii. 1390. *f.* 87.

250. Inquifitio de capellaniis de Daldeleth et Beate Marie. (N. 221. et 242.) 1398. *f.* 50.

251. Epifcopus non admittit Alexandrum Barbas prefentatum ad vicariam de

Duffus a Johanne de Keth domino de Inverugy et tertie partis de Duffus. 1398. *f.* 58.
252. Epifcopus dictam vicariam Magiftro Johanni Innes confert. 1398. *f.* 58.
253. Sententia de decimis hortorum canonicorum de Elgyn. 1399. *f.* 53. (*v. N.* 183.)

viii. Munimenta ad Epifcopatum non fpectantia.

254. Carta Regis David conceffa monachis de Urchard. 1150-3. *f.* 31. *et f.* 34. *et regist. recent. f.* 29. *et f.* 31. *collat. cum regist. de Dunfermelyn, f.* 8.
255. Carta Regis Malcolmi conceffa Epifcopo Aberdonenfi. 1163. *f.* 74. *collato regist. Aberdon. majori, f.* 48.
256. Protectio Apoftolica fratribus Vallis Caulium conceffa. 1205. *f.* 109.
257. Litera Papalis de confilio provinciali annuatim celebrando in Scotia. 1225. *f.* 11.
258. Compofitio inter Epifcopum Roffenfem et Johannem Byfeth fuper patronatu et terra ecclefie de Kyntallargy. 1226. *f.* 43.
259. Ferkar comes de Ros concedit Waltero de Moravia terras de Clon in Ros. 1224-31. *f.* 88.
260. Mandatum Pape de emendandis gravaminibus ecclefie Scoticane. 1251. *f.* 30.
261. Petitio capituli Sancti Andree de confirmatione Willelmi Wifchard epifcopi electi. 1271. *f.* 31.
262. Inftrumentum fuper electione et confirmatione Waradienfis epifcopi. 1285. *f.* 30.
263. Conventio inter portionarios de Duffus de terris de Strathnavir, Duffus et Strathbroc. 1286. *f.* 33.
264. Carta Regis Roberti I. de comitatu Moravie conceffo Thome Ranulphi militi. 1307-24. *f.* 91.
265. Bulla de jubileo celebrando. 1342-52. *f.* 56.
266. Litera Apoftolica de fubfidio pro ecclefia Sancti Andree combufta. 1381? *f.* 106.
267. Appellatio Willelmi de Bufbi contra Epifcopum de collatione prioratus de Urchard Johanni Mafon. 1388. *f.* 101.
268. Apoftoli Epifcopi. 1388. *f.* 101.
269. Litera Regis pro Willelmo de Bufbi. 1390. *f.* 105.

270. Litera Regis pro Ada de Hadyngton. 1390. *f.* 105.
271. Sententia de Eufamia comitiſſa de Ros reſtituenda marito, et Mariota filia Athyn amovenda. 1389. *f.* 101.
272. Conventio inter Comitem Moravie et Alexandrum de Inſulis. 1394. *f.* 108.
273. Reſignatio Thome Prioris de Pluſcardyn. 1398. *f.* 58.
274. Decretum electionis Alexandri Prioris de Pluſcardyn. 1398. *f.* 58.
275. Mandatum de electione proclamanda. 1398. *f.* 58.
276. Confirmatio electionis ab Epiſcopo. 1398. *f.* 59.

ix· Catalogi · cenſus · homagia · &c ·

277. Epiſcoporum Moravienſium nomina :—a Simone de Toeny ad conſecrationem Willelmi de Spyny, *ſcripta c.* 1397 :—*ab obitu Willelmi ſcripta prout res poſcebant. f.* 69.
278. Canonie et capellanie eccleſie Moravienſis. *ſcripte c.* 1350. *exceptis duabus capellaniis manu recentiore additis. f.* 71.
279. Taxationes beneficiorum epiſcopatus. *c.* 1350. *f.* 68.
280. Procurationes debite Epiſcopo. *c.* 1350. *f.* 68.
281. Synodatica Epiſcopatus *c.* 1350. *exceptis quibuſdam* (*quae uncisincluduntur*) *manu recentiore additis. f.* 68.
282. Procurationes recentioris evi *c.* 1400. *f.* 100.
283. Collationum ad fabricam eccleſie cathedralem catalogus. *c.* 1350. *f.* 71.
284. Utenſilia a beneficiato ſucceſſori dimittenda. *c.* 1350. *f.* 69.
285. Homagium a Willelmo de Fenton de Bewfourd, Epiſcopo factum. 1359. *f.* 74.
286. Homagium Hugonis Fraſer domini de Loveth. 1367. *f.* 74.
287. Inſtrumentum ſuper eodem. 1367. *f.* 80.
288. Homagium Alexandri de Cheſolme. 1368. *f.* 74.
289. Arreſta navicule in Loſſy per Epiſcopum. 1383. *f.*
290. De eadem. 1383. *f.* 92.
291. De recognitione de Finroſſy in manus Epiſcopi. 1395. *f.* 115.
292. Inſtrumentum de obedientia a Decano facta Epiſcopo. 1525. *regist. recent. f.* 153.
293. De obedientia Canonicorum. 1526. *regist. recent. f.* 153.
294. De obedientia Decani. 1532. *regist. recent. f.* 154.

x. Formule.

295. Litera Confervatoris concilii de concilio provinciali congregando. *c.* 1400. *f.* 95.
296. Litera excufationis et procuratoria pro concilio Regis. *c.* 1400. *f.* 95.
297. Refponfum Epifcopi ad appellationem frivolam. *c.* 1400. *f.* 95.
298. Litera citationis canonicorum pro reedificatione ecclefie combufte. *c.* 1400. *f.* 105.
299. Qualiter vafallus jurare debet fidelitatem. *c.* 1350. *f.* 70.
300. Alia forma fidelitatis. *c.* 1350. *f.* 70.
301. Quibus modis feodum amittatur. *c.* 1350. *f.* 70.
302. Quedam in placitis et caufis Epifcopi obfervanda. *c.* 1400. *f.* 86. *f.* 94.

xi. Chronicon.

303. Quedam memorabilia—Obitus Roberti II.—Alexander Senefcalli comburit Elgin et cathedralem ecclefiam. 1390.—Idem abfolutus a fententia excommunicationis.—Conflictus parentelarum de Clanhay et Clanqwhwle apud Perth 1396.—Creatio Ducum de Rothefay et Albanie 1398.—Alexander de Infulis ecclefiam cathedralem fpoliat.—Poftea abfolutus. 1402. *f.* 62.
304. Depofitio Richardi Regis Anglie. 1399. *f.* 62.
305. Litera Henrici Regis Anglie miffa Regi Scotie. 1400. *f.* 63.
306. Litera ejufdem proceribus Scotie miffa. 1400. *f.* 63.

APPENDIX.

xii. Carte recentiores abbreviate.

(*omnes extant in regiſtro recentiore ſolum, exceptis infra notatis.*)

307. De marchiis inter Achorteis, terram Epiſcopi, et Arnely terram Willelmi Balye. *f.* 105.

308-12. Adweye, Tulchan, Calledure, Royrore, Advoky, in Strathſpey dantur in feodifirma Johanni Grant de Ballindallach. *f.* 161. 164. 217. 221. 223.

313-4. Villa eccleſiaſtica de Alter Thome Cumming. *f.* 278, 279.

315. Villa eccleſiaſtica et gleba de Alves Hieronymo Spens. *f.* 305.

316. Ardewait, Muirtown et Quhyteley cum *the pannis* Jacobo Innes de Drany. f. 275.

(Hic forte omittitur Epiſcopi confirmatio carte qua dictus Jacobus dedit Ardewait Willelmo Innes filio quinto genito, reſervato vitali reditu. 13 Maii 1570. *f.* 284.)

317. Piſcaria de Artillie Donaldo Williamſone M^c^Intoiſche. *f.* 317 *regist. vetust.*

318-20. Auchmonye Johanni M^c^Gilleis alias M^c^Kaye. *f.* 246. 255. 254.

321. Auchquhennany, et Litill Cantuly Georgio Ogilvy. *f.* 198.

322-3. Ballevat, Killinglaer, Torlocht, Auchingour, Ardclauch, Daldevening, Heremite crofta, et Daldaraeth, Johanni Ros. *f.* 209. *regist. vetust. f.* 152.

324. *Biſchopis Mill* et Pettincark, Jacobo Innes de Drany. *f.* 147 *regist. vetust.*

325. Eedem terre, Jacobo comiti Moravie. *f.* 156 *regist. vetust.*

326-31. Birkinburne et Auchindeth, Adae Gordoun, deinde Johanni comiti Sutherlandie, Johanni Campbell, Alexandro Gordoun, Jonete Gordoun. *f.* 231. 233. 249. 259. 261. 283.

332. Bothill et Litil Penyk Thome Chiſholme. *f.* 115.

333-5. Litil Budweit Johanni Mongumry, Alexandro Campbell, deinde Duncano Campbell. *f.* 279. *f.* 288. *regist. vetust. f.* 165.

336-7. Carrane et Roymoir, Johanni Grant, deinde Elizabethe Maxwell. *f.* 170. 293.

338. The teynde ſchaeffis of Culbyn Meretoun and Laek ſet to Walter Kynnard. *f.* 281.

339. Inſtrumentum de poſſeſſione portus de Coiffe. *f.* 239.

340-2. Croye datur in feodifirma Alexandro Dolles, deinde Johanni Dolles. *f.* 204. *f.* 133. *regist. vetust. f.* 303.
343-4. Dalwey Patricio Grant. *f.* 162. 164.
345. The teynde ſchaves of Darnwaye ſet to the Comptas of Murray. *f.* 298.
346. Dolleſbrachty Clunerny, Logygown et Ardorie dantur in feodifirma Jacobo Dunbar. *f.* 111. (*vide* 411, 412, 413.)
347-9. Drany, Jacobo Innes. *f.* 203. 212. *f.* 144 *regist. vetust.*
350. The teynde ſchaves of Drumdalgye ſet to Johne Gordoun. *f.* 288.
351-2. Drumreocht datur in feodifirma Roberto Innes, deinde Alexandro Urquhart. *f.* 113. 291.
353-4. Alexander Sutherland inſtitutus in prebenda de Duffus. *f.* 134, 135.
355-6. Idem in capellania caſtri de Duffus. *f.* 136, 137.
357-9. Duo anniverſaria fundata pro animabus familie de Duffus. *f.* 138, 139, 140.
360. Kirklands de Duffus in feodifirma dautur Johanni Sutherland. *f.* 173.
361. Duldawacht, Alexandro Ros de Holme. *f.* 219.
362-3. Kirktoun de Duppill, Jacobo Innes. *f.* 127. *regist. vetust. f.* 128. *ibid.*
364-5. Acre et manſus de Dyk, Alexandro Brodye. *f.* 149. *regist. vetust. f.* 162. *ibid.*
366. Eſter Elloquhy, Duncano Grant. *f.* 168.
367. Weſter Elloquhy, Johanni Grant. *f.* 264.
368. Eſkill et Sanctandrois Kirkhill, Alexandro Innes. *f.* 192.
369-70. Etlis cum piſcaria de Coiſfey, Thome Innes. *f.* 122. *regist. vetust. f.* 270.
371. Ewanne et Dalquharne, Alexandro Ros de Holme. *f.* 207.
372-5. Ferrenes et Ethnoc, Magiſtro Johanni Wod, deinde Hugoni Ros de Kilrawok. *f.* 277. *f.* 129. *regist. vetust. f.* 131. *ibid. f.* 132 *ibid.*
376-7. Finlargis, Willelmo Grant. *f.* 165-167.
378-81. Fynraffy, Jacobo Innes, deinde Georgio Sinclar. *f.* 175, 176. 211. *f.* 160. *regist. vetust.*
382-4. Flenes Johanni Campbell, Comitiſſe Crawfurdie, Magiſtro Alexandro Campbell. *f.* 215. *f.* 138. *regist. vetust.* 139. *ibid.*
385-6. Foyar et Bolleſkyne, Willelmo Fraiſer. *f.* 187. *f.* 129. *regist. vetust.*
387. Decime de Grantuly et Drumdalgye affedantur Georgio Barclaye. *f.* 251.
388. The teynd ſchevis of Gartelie ſet to Walter Barclay. *f.* 309.
389. Sententia de tenendria de *our Lady's chapel Inch*, de Spyny. *f.* 107.
390-2. Inchebrok in feodifirma datur Alexandro Anderſoune, deinde Georgio Dunbar. *f.* 145 *regist. vetust.* 146 *ibid.* 167 *ibid.*
393-4. Kirktoune de Inverawn, Johanni Grant. *f.* 225. 224.
395-6. Mekle Innerlochtie et Auldrochtie, David Hepburne et Thome Hepburne. *f.* 252, 253.
397. The teynd ſchaeffis of Litill Inuerlochtie ſet to Androw Moncreiff. *f.* 302.

398. The teindſchaeffis of Louchloy, &c. ſet to Johne Hay. *f.* 304.
399-400. Kelles et Corcoponoche in feodifirma dantur Wilhelmo Farquharſone alias Cuming. *f.* 134. *regist. vetust. f.* 311.
401. Decime de Keth affedantur Willelmo domino de Abirnethy. *f.* 155.
402. Kildrymmie, Kilmony et Daltuly in feodifirma dantur Hugoni Ros baroni de Kilravok. *f.* 202.
403-6. Kilmyles, Balnafare, Abreoquhys, Kilquhynnane, Hugoni Fraſere domino Lovet. *f.* 194, 196, 241, 240.
407-8. Jacobus Douglas theſaurarius, collatus in vicariam de Kynnedor, annexatam theſaurarie. *f.* 247, 248.
409. Kynnoir affedatur Comiti de Huntley. *f.* 227.
410. Logane, Ardinche, Auchnahandet, Cowilnakile, Auchehangane, Daltulys, Cardell, Ardaly, Alloquhy, dantur in feodifirma Jacobo Grant de Fruychie. *f.* 182.
411-2. Logygowne, Ardory, Doleſbrachty, Clunerny, Thome Cuming de Alter. *f.* 124, 125. *regist. vetust.* (*vide* 346.)
413. Logie et Ardorie, Hugoni Ros de Balliuat. *f.* 155. *regist. vetust.*
414-6. Mercuſſy, Archibaldo Broun. *f.* 125. *regist. vetust.* 127 *ibid. f.* 273.
417. The teynd ſchaeffis of Nedder Monbeinis and hauch of Monbeinis ſet to Androw Moncreiff. *f.* 282.
418. The teyndſchaeffis of Moſtowie, Haucht and Overbernet hills ſet to James Innes. *f.* 294.
419-20. Terre eccleſiaſtice de Moy in feodifirma dantur Paulo Dunbar. *f.* 151. *regist. vetust.*
421-3. Moymore, Moybeg, Altnaſlanach, Tulloch Clowre, Sleauch, Tullowch Makcarre, Rowan, Inverin, Willelmo Makyntoſche, deinde Alexandro domino Gordon. *f.* 200. 243. 242.
424. Muirtoun, Alexandro Innes. *f.* 286.
425. The teynd ſchaeffis of Muirtown and Grangehill ſet to Robert Dunbar. *f.* 299.
426. Terre de Murraſtoun ab Alexandro Innes venduntur Johanni Annand. *f.* 290.
427-8. Newtoun conceditur in feodifirma Jacobo Innes de Drany. *f.* 121. *regist. vetust. f.* 267.
429. The teynd ſchavis of Mekill Pennik ſet to Archibald Dunbar. *f.* 296.
430-1. Petlurge, Auchquhorteis conceduntur in feodifirma Johanni Gordoune. *f.* 159. 164.
432-3. Phorpe, Alexandro Cummyn. *f.* 229. 228.
434-44. De emptione annui redditus 50 mercarum e terris de Queralwod et Lidgat, et de fundatione duarum capellaniarum per Gavinum Epiſcopum Aberdonenſem. *f.* 118. 117. 118. 119. 121. 120. 125. 123. 122. 126. 129.
445. Raffart, Barcariſbank, Brachot, Blaries, Granroquhie dantur in feodifirma Alexandro Dunbar. *f.* 140. *regist. vetust.*

446. Decime garbales de Rothemay et decime de Keth affedantur Domino de Saltoun. *f.* 156. 297.
447-52. Rothymurchus conceditur in feodifirma Alano Keyr Makyntofy, deinde Georgio Gordoun, Alexandro Gordoun et Johanni Grant. *f.* 120. *regist. vetust. f.* 156. 165. *f.* 119. *regist. vetust. f.* 136. *ibid.*
453. Rouftis croft, Baxter croft, brafine de Kynnedor crofta de Edindeath, Jacobo Innes. *f.* 274.
454. Salterhill, Patricio Kynnard. *f.* 234. (*vid.* 348.)
455. Tertia pars de Sheriffmill, Willelmo Keith. *f.* 280.
456. The twa part of the teynd falmond fifching of the cobillis of Spaye fet to Johne Drummond. *f.* 300.
457. Middil Tullebardin, Gedloch, Glenlatroquhy et Blairnahay dantur in feodifirma Patricio Kynnard. *f.* 237.
458. Litill Urquhany Johanni Campbell de Caldour. *f.* 174.
459. The teyndefchaves of Eftir Urquhard and Flechathe, and the perfonage and vicarage teyndis of Dollater fet to Huchone Ros of Kilraok. *f.* 307.
460. The other teyndfchaves of the paroche of David fet to Johne Ros. *f.* 308.
461. De tranfumenda et publicanda antiqua compofitione de decimis de Urquhard. (que fupra quoque extat N. 89.) *f.* 130.

---

462. Epifcopus concedit in feodifirmam Jacobo comiti Moravie terras quas ipfe et predeceffores fub Epifcopis prius tenebant, viz. Harparland, Myrfyd, Baxterland, Pifcariam in Loffy, Auldrochtie, Kinnedor, Aikinheid, Birneth, Rothhous, Mekle Inverlochtie, Quhytefield, Gedloche, Tulibardins, Glenlathrochie, Cunzeoche, Kirktown de Dolles, Blairnhall, Kirktown de Kynnoir. 1606-23. *f.* 314.
463-4. Alexander Innes of Cottis refigns, *ad perpetuam remanentiam*, the heritable office of Conftable of the Caftle of Spynie. 1623. *f.* 318.—*ult.*

---

465. Decretum capituli de manfionibus canonicorum reformandis. 1540. *f.* 189.
466-73. De obedientia et fidelitate preftita Epifcopo a canonicis. 1541-57. *f.* 178, 179, 250, 186, 189, 245, 250, 245.

---

474. Capellania Virginis caftri de Duffus erigitur in prebendam de Unthank. 1542. *f.* 190.
475. De tribus miffis hebdomadatim et duobus anniverfariis fundatis a Jacobo Strat-awchin rectore de Botare. 1555. *f.* 248.

xiii. Rentale MDLXV.

xiv. Carte originales.

1. Rex Malcolmus IV. dedit Inees et Etherurecard Berowaldo Flandrenſi. 1160. *tranſumptum in archivis Ducis de Roxburghe.*
2. Rex Willelmus dedit monachis de Kinlos terram de Burgin. 1172-8. *ex apographo cura Walteri Macfarlan facto in bibl. advoc. Edin.—Jac. V.* 4. 7.
3. Epiſcopus confirmavit poſſeſſiones monaſterii de Kinlos. 1187-1203. *ibid.*
4. Rex Alexander II. confirmavit Burgin monachis de Kinlos, per diviſas perambulatas. 1221. *ibid.*
5. Idem confirmavit poſſeſſiones dicti monaſterii. 1225. *ibid.*
6. Compoſitio inter Epiſcopum et Robertum Hod de manerio de Lamanbrid et dauach de Petnaſſare. 1225. *Regist. Morav. vetust. f.* 13. *ſupra forte omiſſa.*
7. Malcolmus de Moravia dedit filio Willelmo terram de Lamabride. *c.* 1280. *orig. in archivis Ducis de Athol.*
8. Johannes de Moravia dedit fratri Willelmo, Culnacloyth et Ruthtrelen in Strathbolgy quas tenuit de Comite Sutherlandie. *c.* 1284. *orig. ibid.*
9. Maliſius comes de Stratheryn dedit Willelmo filio Malcolmi de Moravia, Dundovan et Pethver. *c.* 1284. *orig. ibid.*
10. Rex Alexander II. confirmavit Conghal filio Donecan, Tulichbardene, quam dederat Robertus comes de Stradhern. 1234. *orig. ibid.*
11. Idem Rex dedit ad feodifirmam Ricardo de Moravia magnam Kyncoreth et parvam Kynteſſoch. 1236. *orig. in bibl. advoc. Edin.*

12. Malifius comes de Strahern dedit Amabilie forori, ad ipfam maritandam, Kynkardyn in Kather leuenas. 1251-69. *orig. in archivis Ducis de Montrose.*
13. Muriel filia Conevall conceffit Willelmo filio Malcolmi de Moravia terram de Tulibardyn. 1284. *orig. in archivis Ducis de Athol.*
14. Henricus filius Malifii confirmavit eandem. 1284. *orig. ibid.*
15. Maria relicta Eugenii quietam clamavit eandem. *c.* 1284. *orig. ibid.*
16. Andreas de Dalrewach dedit Willelmo predicto terram de Dalrewach. *c.* 1290. *orig. ibid.*
17. Malefius comes de Stradhern quietum clamavit eundem de fervitio. 1297. *orig. ibid.*
18. Malifius comes dedit Tulibardy, refignatam ab Ada de Moravia, Willelmo filio Andree de Moravia. 1319-33. *orig. ibid.*
19. Extentus terrarum de Kylravoc et de Eftergedeys. 1295. *orig. penes Hugonem Rofe de Kilravock.*
20. Robertus I. Rex confirmavit thanagium de Caldor Willelmo Thano de Caldor. 1309. *orig. in archivis Comitis de Cawdor.*
21. Robertus II. Rex dedit Badenach cum caftro de Lochyndorbe, filio Alexandro Senefcalli. 1371. *ex apographo in archivis publicis Edin.*
22. Robertus II. Rex dedit Thome le Graunt, Dollynduff, Dovaly et officium foreftarie forefte Regie de Tarneway. 1371. *ex apographo in archivis publicis Edin.*
23. Wilyame the Grame refigned, in til handis of Thomas Erle of Mureff his ovyr lorde, the barony of Kerdale, for new inveftiture to him and his hayris male, and faylyand tharof to Willyame the Hay his gudfadyr lorde of Lochloy and his hayris. In the kirk yharde of the chanounry of Rofmarkyng. 1420. *orig. in archivis Willelmi Brodie de eodem.*

ERRATUM.

213. *Walterus de Moravia dedit toftum et croftum capellano Sancti Petri de Duffus.* 1240. *f.* 49.

REGISTRUM MORAVIENSE.

REGISTRUM MORAVIENSE.

Carta Regis Willelmi de decimis ecclesiarum ·

1 ·W· Dei gratia Rex Scottorum vicecomitibus suis et ministris suis Moravie ceterisque probis hominibus tocius Moravie salutem · Mando et firmiter precipio quatinus persolvatis Deo et ecclesijs et personis ecclesiarum vestrarum rectas decimas vestras de quibus sancta ecclesia exigit decimas dari · et alias rectitudines ecclesiasticas · Et prohibeo firmiter ne quis decimas suas vel alias rectitudines ecclesiasticas injuste detineat super meum plenarium forisfactum · Si quis autem decimas suas et rectitudines ecclesiasticas detinere presumpserit precipio ut vicecomes in cujus potestate ille manserit eum distringat ad reddendum rectas decimas · secundum quod decime redduntur in episcopatu Sancti Andree · et tale forisfactum capiat quale capitur in episcopatu Sancti Andree de illis qui decimas suas detinent · Testibus Engelramo episcopo de Glascu · Mattheo electo de Aberdon · Ricardo de Moreuill constabulario · Waltero filio Alani dapifero · Ricardo Cumin · Hugone clerico meo · Ricardo clerico · Apud Strivelin ·

De decimis epifcopatus ·

2 ·W· Rex Scottorum epifcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · jufticiarijs · vicecomitibus · et omnibus probis hominibus tocius terre fue falutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et conceffiffe et hac carta mea confirmaffe Deo et ecclefie Sancte Trinitatis de epifcopatu Moravienfi et domino Simoni epifcopo Moravie et fuccefforibus fuis in liberam et perpetuam elemofinam · pro animabus anteceflorum meorum et pro falute anime mee · decimam meam de redditibus meis in Moravia et de placitis meis per totum epifcopatum Moravienfem · de redditibus meis fcilicet de cano meo · de vaccis et porcis · de frumento et brafeo · et prebenda · et de cafeo et butiro · quod anteceffores mei non dederunt nec affignaverunt ad ecclefias alias · Quare precipio firmiter ballivis meis de Moravia · ut ipfi fine difturbatione faciant domino Simoni epifcopo et fuccefforibus fuis fingulis annis plenarie et integre habere predictam decimam · ficut fuperius in carta ifta determinatum eft · Teftibus Mattheo epifcopo de Aberdon · Andrea epifcopo de Katenes · Samfone epifcopo de Brechin · comite Dunecano · Ricardo Cumin · Roberto de Lundon · Radulffo Veir · Willelmo de Lindefei · Waltero de Berchelai · Hugone clerico · Ricardo clerico · Apud Munros ·

Pro Johanne eremita ·

3 ·W· Rex Scottorum epifcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · jufticiarijs · vicecomitibus · et omnibus probis hominibus tocius terre fue falutem · Sciatis me conceffiffe et hac carta mea confirmaffe Johanni heremite donationem quam Simon epifcopus Moravienfis ei rogatu meo fecit · fcilicet infulam que eft in lacu de Lunnin ex parte orientali · et dimidiam carrucatam terre in Duldauach · Quare volo et firmiter precipio ut predictus Johannes quam diu vixerit · ita libere et quiete et fine vexatione teneat predictam terram ficut carta ipfius Epifcopi teftatur et confirmat · Teftibus Mattheo epifcopo de Aberdon · Andrea epifcopo de Katenes · Gregorio epifcopo de Ros · comite Waldeuo · comite Duncano · Ricardo de Moreuill

conftabulario · Willelmo filio Frefkini · Waltero de Berchelai · Ricardo clerico · Apud Inuernis ·

De Aulon Macbele ·

4 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre falutem · Sciatis me quietum clamaffe Simoni epifcopo Moravienfi et fuccefforibus fuis Aulon Macbele de me et heredibus meis · Teftibus Roberto de Quinci · Philippo de Valoniis · Apud Aberdon ·

De decimis et rectitudinibus ecclefiarum ·

5 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus fuis Moravie et fidelibus falutem · Mando vobis et firmiter precipio quatinus perfolvatis fine omni occafione et contradictione Deo et ecclefijs veftris et ecclefiarum rectoribus et miniftris omnes rectitudines ecclefiafticas · et omnes decimas veftras de blado et lana et lino · de pullis et vitulis · de porcellis et agnis · de butiro et cafeo · de pifcariis et de omnibus aliis rebus que Dei operante gratia vobis per annum fuerint innovata · et de omnibus aliis rebus de quibus Sancta Ecclefia exigit decimas dari · Prohibeo etiam firmiter ne quis decimas fuas five alias rectitudines ecclefiafticas eis injufte detineat · fuper meam plenariam foriffacturam · Si quis autem decimas vel rectitudinem ecclefiafticam detinere prefumpferit · precipio ut compellatur decimam vel rectitudinem illam fimul cum foriffacto reddere fecundum quod affifa fuit Regis David avi mei · et ficut mos fuit in ejus tempore · et adhuc eft confuetudo in epifcopatu Sancti Andree · Scilicet ut fi villanus fuerit qui decimam fuam vel aliam rectitudinem ecclefiafticam dare noluerit · Theynus fub quo rufticus ille fit vel dominus ejus fi dominum habuerit · diftringat illum decimam illam five aliam rectitudinem ecclefiafticam ecclefie reddere · et fuum ab eo foriffactum accipiat · fcilicet unam vaccam et unam ovem · Si vero Theynus fub quo rufticus ifte fuerit vel dominus ejus fi dominum habeat illum ad hoc non diftrinxerit · vel fi propriam decimam vel aliam rectitudinem ecclefie detinuerit · Vicecomes in cujus balliva hoc fuerit compellat detentorem decimam vel aliam rectitudinem fuam ecclefie perfolvere · et contemptorem

affife Regis David et mandati mei · five Theynus five dominus ruftici fuerit · mihi foriffactum fuum reddere · fcilicet ·viii^{to}· vaccas · Si autem Vicecomes hujus mandati negligens executor fuerit · vel propriam decimam vel aliam rectitudinem ecclefiafticam detinere prefumpferit · jufticia mea compellat detentorem quicunque fuerit ecclefie decimam fuam vel aliam rectitudinem ecclefiafticam reddere · et tranfgrefforem affife Regis David et precepti mei quicunque fuerit · five Vicecomes · five Theynus · five dominus ruftici · mihi foriffactum reddere · fcilicet ·viii· vaccas · Ut nos ita qui filij fancte matris ecclefie effe debemus · ei amore et timore divino jura fua integra confervemus et illibata · ut qui ei rebelles fuerint non impune ferant · nec per protervitatem fuam et obftinationem jura et rectitudines fancte matris ecclefie vel diminuant vel auferant · Teftibus Mattheo epifcopo Aberdonenfi · Johanne epifcopo de Katenes · Roberto et Willelmo capellanis meis · Hugone clerico meo · comite Patricio · comite Gylberto · Willelmo filio Frefkyn · Willelmo de Lindefei · Roberto de Lond' · Willelmo de Haia · Ranulfo de Soulis · Petro de Polloc · Phillippo Marefcallo · He' Marefcallo · Apud Elgin ·

Confirmatio Regis Ricardo epifcopo de epifcopatu Moravie ·

6 ·W· Dei gratia Rex Scottorum · epifcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · jufticiarijs · vicecomitibus · prepofitis · miniftris · et omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laicis falutem · Sciant prefentes et futuri me conceffiffe et hac mea carta confirmaffe Ricardo Dei gratia epifcopo Moravie epifcopatum Moravie · cum omnibus juftis pertinencijs fuis · tenendum fibi ita libere et quiete et honorifice ficut aliquis epifcoporum in regno meo epifcopatum liberius et quiecius et honorificencius tenet et poffidet, et ita plenarie ficut aliquis anteceflorum fuorum epifcoporum epifcopatum illum plenius tenuit · Preterea conceffi et dedi de incremento epifcopatui Moravie · et predicto Ricardo epifcopo Moravie et fuccefforibus fuis epifcopis · pro falute anime mee et antecefforum meorum · ecclefiam de Elgin poft deceffum Ricardi de Prebenda clerici mei et Walteri clerici ejufdem Ricardi · cum capella Sancti Andree et cum capella de Munben · cum omnibus pertinentijs fuis · in capellis et terris · et omnibus decimis et elemofinis et rectitudinibus ecclefiafticis · et ecclefiam de

Eren poſt deceſſum Ricardi de Prebenda clerici mei ſimiliter · cum capella de Inuernaren · et cum capella de Rathe · et cum capella de Marchus cum omnibus juſtis pertinenciis ſuis · Tenendas in liberam et perpetuam elemoſinam · ita libere et quiete · plenarie et honorifice · ſicut alios redditus epiſcopatus · liberius · quiecius · plenius et honorificencius tenet · Teſtibus Jocelino epiſcopo Glaſguenſi · Mattheo epiſcopo Aberdonenſi · Turpino epiſcopo Brechinenſi · A· abbate de Dunfermelyn · G· abbate de Kelchou · H· abbate de Aberbruthoc · W· abbate de Sancta cruce · Roberto abbate de Scona · Radulpho abbate de Cupre · Hugone abbate de Neubothil · Reinero abbate de Kynlos · comite Duncano juſticiario · Gilleberto comite de Stradherin · Gillebride comite de Henegus · Roberto et Willelmo capellanis meis · Hugone de ſigillo meo clerico · Willelmo de Haya · Galfrido de Maleuile · Willelmo de Moreuilla · Apud Kyngorn ·

De decimis Epiſcopatus ·

7 ·W· Dei gratia Rex Scottorum epiſcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · juſticiis · vicecomitibus · prepoſitis · miniſtris · et omnibus probis hominibus tocius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe et conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Deo et eccleſie Sancte Trinitatis de epiſcopatu Moravie · et domino Ricardo epiſcopo Moravie et ſucceſſoribus ſuis in liberam et perpetuam elemoſinam · pro animabus anteceſſorum meorum · et pro ſalute anime mee · decimam meam de redditibus meis de Moravia · et de placitis meis per totum epiſcopatum Moravienſem · de redditibus meis · ſcilicet et de cano meo · de vaccis et porcis · de frumento · braſeo et prebenda · et de caſeo et de butiro · quod anteceſſores mei non dederunt nec aſſignaverunt ad alias eccleſias · Quare precipio firmiter ballivis meis de Moravia · ut ipſi ſine diſturbatione faciant domino Ricardo epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis ſingulis annis plenarie et integre habere predictam decimam · ſicut ſuperius in carta noſtra determinatum eſt · Teſtibus Jocelino epiſcopo Glaſcuenſi · Matheo epiſcopo Aberdonenſi · comite Dunecano juſticiario · comite Gilleb' de Stratheren · M· comite Ethol · Jocelino archidiacono Dunkeldenſi · Ricardo de Morauill conſtabulario · Waltero Olifard · Ricardo de Munfichet · Serer de Quincj · Malis filio comitis Ferteth · Ricardo et Philippo Marſcaldo · Apud Pert ·

De decimis Epifcopi et clericorum ·

8 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus ballivis fuis de Moravia falutem · Mando vobis et firmiter precipio quatinus faciatis Ricardum epifcopum Moravie · et clericos fuos habere omnes rectas decimas de parochianis fuis · et de omnibus unde Sancta Ecclefia decimas debet percipere ficut carta mea quam habent teftatur · Et prohibeatis predictis parochianis fuis ne illi decimas fuas detineant · fuper meam plenariam forisfacturam · Et tantum predicto Epifcopo et clericis fuis faciatis ne oporteat eos inde conqueri pro defectu veftri · Teftibus Hugone cancellario meo · Duncano comite jufticiario · comite Gilleb' · Apud Elgin ·x· die Octobris ·

De rectitudinibus et canis et conevetis ·

9 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus fuis Moravie falutem · Mando et firmiter precipio quatinus omnes homines qui terram tenent de epifcopatu Moravie reddant Ricardo epifcopo et fuceſſoribus fuis omnes rectitudines · et cana et coneueta ficut anteceſſores fui epifcopi tempore Regis David avi mei · et tempore Malcolmi fratris mei rectitudines et cana et coneueta plenius perceperunt · aut ficut predictus Ricardus epifcopus ea tempore meo plenius percepit · Quare prohibeo firmiter ne quis ea eidem Epifcopo detinere prefumat fuper plenariam meam forisfacturam · Teftibus Hugone cancellario meo · Philippo de Valoniis camerario · Willelmo filio Frefkini · Apud Elgin ·xi· die Octobris ·

Excommunicati compellantur ad parendum juri ·

10 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus vicecomitibus et ballivis fuis de Moravia falutem · Mando et firmiter precipio quatinus homines illos quos Epifcopus Moravienfis ad curiam Chriftianam rationalibiter citaverit · et qui in curia Chriftiana juri debent parere et hoc facere noluerint · et qui poftea propter fuam contumaciam aut propter aliud delictum jufte fuerint excom-

municati · nec excommunicationi deferre voluerint · ſicut excommunicatos donec juri paruerint evitari faciatis · et ut ſicut Chriſtiani ad eccleſiam redeant · et judicio ſtent eccleſie · ubi diſtrictio eccleſie non ſufficit per auctoritatem regiam compellatis · Hugone cancellario meo · A· abbate de Dunfermelin · Apud Melros ·

De eccleſiis de Foreys et Dyk ·

11 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe et conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Ricardo epiſcopo de Moravia decem libras de firma burgi mei de Elgin ſingulis annis percipiendas · donec eccleſiam de Foreys et eccleſiam de Dich vacare contigerit · Quas cum vacaverint dedi et conceſſi predicto Ricardo epiſcopo et ſucceſſoribus ejus in perpetuum in liberam et puram et perpetuam elemoſinam · Ita quidem quod ſi redditus predictarum eccleſiarum cum vacaverint ſummam decem librarum non contineant · quod deerit in eccleſiis iſtis de decem libris perficiam ei alibi ſecundum eſtimacionem legittimam proborum hominum · Et ſi forte unam predictarum eccleſiarum priuſquam aliam vacare contigerit de predictis decem libris epiſcopo tantum decidet quantum redditus illius eccleſie cum vacuerit ſecundum legittimam proborum hominum eſtimacionem valebit · Quare firmiter precipio ballivis meis de Elgin · ut prefato Epiſcopo predictas decem libras ſingulis annis de firma prenominati burgi mei de Elgin ſine aliqua moleſtia vel vexatione perſolvant · v[que] · ad paſcham · et v[que] · libras ad feſtum ſancti Michaelis · Teſtibus comite David fratre meo · A· abbate de Dumfermelyn · Hugone cancellario meo · comite Duncano · comite Patricio · comite Gilleb' · Roberto de Lund' · Ricardo de Prebenda clerico meo · Willelmo filio Freſekini · Willelmo de Laceles · Petro de Polloc · Apud Elgin ·

De eiſdem eccleſiis ·

12 ·W· Dei gratia Rex Scottorum epiſcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · juſticiariis · vicecomitibus · prepoſitis · miniſtris et omnibus probis homi-

nibus tocius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Ricardo epiſcopo Moravienſi et ſucceſſoribus ſuis imperpetuum · eccleſiam de Foreys et eccleſiam de Dyc · in terris et decimis et ceteris obventionibus eccleſiaſticis et cum omnibus earum juſtis pertinentiis · tenendas in liberam et perpetuam elemoſinam · ita libere et quiete · plenarie et honorifice · ſicut aliquis epiſcopus in tota terra mea aliquam eccleſiam liberius · quiecius · plenius et honorificencius tenet et poſſidet · Teſtibus comite David fratre meo · A· abbate de Dumfermelyn · Hugone cancellario meo · comite Dunecano · comite Patricio · comite Gylberto · G· comite de Mar · Roberto de Lundon · Willelmo Cumin · Willelmo filio Freſkyn · Hugone filio ſuo · Apud Elgin ·

Carta molendini de Elgin ·

13 ·W· Dei gratia Rex Scottorum epiſcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · juſticiariis · vicecomitibus · prepoſitis · miniſtris · et omnibus probis hominibus tocius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe conceſſiſſe et hac preſenti carta mea confirmaſſe Ricardo epiſcopo Moravie ut firmet molendinum ſuum ſuper terram meam de ſupra crohas que ſunt ſuper Loſcyn ſubtus caſtellum de Elgin · Conceſſi etiam et hac mea carta confirmavi eidem Ricardo epiſcopo et ſucceſſoribus ejus in perpetuum · ut de toto boſco ſuo in Moravia · quod habet in foreſto meo circa Elgyn et Forays et Inuernys · ipſi et homines eorum habeant ayſiamentum de materie et focali ſine aliqua vexatione vel moleſtia ad proprios uſus ſuos · ita quod nulli vicinorum ſuorum liceat aliquid inde capere niſi cum licentia eorum · nec etiam liceat alicui foreſtariorum meorum de predicto boſco aliquid dare vel vendere, ſine eorum voluntate · Salvo tamen ayſiamento burgenſium meorum de Elgyn et de Forays et de Inuernys · ſicut habere ſolebant tempore Regis David avi mei · aut tempore Regis Malcolmi fratris mei · aut meo tempore · Preterea conceſſi predicto Ricardo epiſcopo ut ipſe in prefato boſco ſuo pannagium ſuum ſibi quietum habeat · et ipſe habeat pannagium hominum ſuorum · Conceſſi etiam eidem Ricardo epiſcopo et ſucceſſoribus ejus in perpetuum ut habeant ſibi et hominibus ſuis paſturam in predicto boſco ſuo ita libere et plenarie ſicut anteceſſores ſui habuerunt liberius et plenius tempore Regis

David avi mei aut tempore Malcolmi Regis fratris mei aut meo tempore · Quare prohibeo firmiter ne quis foreftariorum meorum nec aliquis alius prenominato Ricardo epifcopo vel fucceſſoribus ejus fuper aliquo prefcriptorum que eis conceſſi et hac carta mea confirmavi · injuriam · moleftiam aut vexationem aliquam inferat fuper meam plenariam foriffacturam · Teftibus comite David fratre meo · Hugone cancellario meo · A· abbate de Dunfermelyn · Joc' archidiacono de Dunkeldyn · comite Duncano · comite Patricio · comite Gylberto · Gill' comite de Mar · Ricardo de Prebenda · Alano filio Walteri dapifero · Roberto de Lond' · Willelmo Cumyn · Willelmo filio Frefkyn · Hugone filio fuo · Willelmo de Lacel' · Petro de Polloc · Apud Forays ·

De toftis in Banef · Inverculan · Elgin · Fores · Eren · et Invernis ·

14 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laicis falutem · Sciatis me dediſſe et conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Ricardo epifcopo Moravie et fucceſſoribus ejus in liberam et perpetuam elemofinam· unum toftum in Banef · unum in Inverculan · unum in Elgin · unum in Forays · unum in Eren · unum in Inuernys · Tenenda ita libere quiete plenarie et honorifice · ficut alii epifcopi in terra mea tofta fua in burgis meis liberius · quiecius · plenius et honorificencius tenent · Teftibus Hugone cancellario meo · A· abbate de Dumfermelyn · comite Duncano · comite Gylberto · Ricardo de Prebenda clerico meo · Willelmo filio Frefkini · Petro de Polloc · Willelmo de Laceles · Apud Elgin ·

De tofto in Kintor ·

15 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laycis falutem · Sciant prefentes et futuri me dediſſe conceſſiſſe et hac prefenti carta mea confirmaſſe Ricardo epifcopo Moravie unum plenarium toftum in burgo meo de Kynthor · tenendum fibi et fucceſſoribus fuis de me et heredibus meis in perpetuam elemofinam · ita libere · quiete · plenarie et honorifice ficut aliquis epifcopus aliquod toftum in aliquo burgo

meo liberius · quiecius · plenius et honorificencius tenet et poſſidet · Teſtibus Matheo epiſcopo Abyrdonenſi · comite Duncano juſticiario · Roberto de Quincy · Malyſio filio comitis Ferteth · Malcolmo filio comitis Duncani · Philippo de Moubray · Willelmo Cumyn · Willelmo de Haya · Apud Aberden · ·xxv· die Septembris ·

Conventio de Strathouen ·

16 Sciant preſentes et futuri quod hec eſt conventio facta inter dominum · R · epiſcopum Moravienſem et Duncanum comitem de Fif · ſcilicet quod predictus comes et heredes ſui tenebunt de predicto epiſcopo terras ſuas quas habet in Strathouen dimidias dauachas · in vita predicti epiſcopi · Inueraldem · Duninbride · Letheni · Michel · Neuechincriſt · Tulachtarum · Donenald Kyref · Martin · Fithelmore · Abberbrandolthin · Brenin · Daſkinnuchel · cum omnibus rectis diviſis ſuis · reddendo annuatim predicto epiſcopo pro unaquaque dimidia dauach duos ſolidos dimidietatem ad pentecoſtem et dimidietatem ad feſtum Sancti Martini · Et preterea prefatus Comes et heredes ſui tenebunt de predicto Epiſcopo in vita ſua duas dimidias dauachas de Inuerouen poſt deceſſum Bricii perſone · reddendo annuatim ·iiij[or]· ſolidos ad terminos predictos · Preterea predictus Comes et heredes ſui tenebunt de predicto Epiſcopo in vita ſua Adauin cum omnibus rectis diviſis ſuis · reddendo annuatim · xl · petras caſei ad feſtum Sancti Martini · Et epiſcopus abducet homines ſuos qui preſentes fuerunt in die conventionis in terra illa quocunque voluerit · Alios vero homines qui naturales ſunt ad terras predictas quos epiſcopus non diracionavit adquiret predictus Comes conſilio et auxilio Epiſcopi ad prefatas terras inhabitandas · Et predictus Comes et heredes ſui tenebunt plenam curiam de domino Epiſcopo in predictis terris · et forinſecum ſervitium domini Regis de terris illis plenarie facient · Teſtibus Henrico abbate de Abberbrodoch · R· abbate de Scona · Arnaldo abbate de Cupre · Wice abbate de Lundors · G· Auenel · Willelmo Cumin · Willelmo de Haia · Hugone de Moravia · Willelmo de Rameſeia · A· de Syreis · Lamberto capellano · H· fratre Epiſcopi · Neſſo de Rameſeia · Willelmo filio Duncani ·

De decimis reddituum Regis ·

17 ·W· Dei gratia Rex Scottorum epifcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · jufticiariis · vicecomitibus · prepofitis · miniftris · et omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laicis falutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et conceffiffe et hac carta mea confirmaffe Deo et ecclefie Sancte Trinitatis de epifcopatu Moravienfi et Ricardo epifcopo et fuccefforibus fuis in liberam et perpetuam elemofinam · pro animabus anteceflorum meorum et pro falute anime mee · decimam meam de redditibus meis de Moreuia · et de placitis meis per totum epifcopatum Moravie · de redditibus meis · fcilicet de cano meo · de vaccis et porcis · et de frumento et brafeo · et prebenda · et de cafeo et de butiro quod anteceffores mei non dederunt nec affignaverunt ad alias ecclefias · Quare firmiter precipio ballivis meis de Moravia · ut ipfi fine difturbatione faciant Ricardo epifcopo et fuccefforibus fuis fingulis annis plenarie et integre habere predictam decimam de redditibus meis · five redditus mei in denariis reddantur five alio modo per quamcunque permutationem · Teftibus Willelmo electo Glafguenfi cancellario meo · Johanne electo de Aberdon · Henrico abbate de Aberbrodoch · Ricardo de Prebenda clerico meo · comite Dunecano jufticiario · comite Gilleb' · Philippo de Valoniis · Willelmo Cumin · Willelmo de Haia · Malcolmo filio comitis Duncani · Alano filio Rollandi · Willelmo Gigfarth · Willelmo de Vallibus · Apud Forfar ·xxvi· die Decembris ·

Carta de epifcopatu facta Bricio epifcopo ·

18 ·W· Dei gratia Rex Scottorum epifcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · jufticiariis · vicecomitibus · prepofitis · miniftris · et omnibus probis hominibus tocius terre fue tam clericis quam laicis falutem · Sciant prefentes et futuri me conceffiffe et hac prefenti carta mea confirmaffe · B· epifcopo Moravie epifcopatum Moravienfem cum omnibus juftis pertinentiis fuis · Tenendum fibi ita libere et quiete et honorifice ficut aliquis epifcoporum meorum in regno meo epifcopatum fuum liberius et quiecius et honorificencius tenet et poffidet · et ita plenarie ficut aliquis anteceflorum fuorum epifcoporum Moravie epifcopatum illum plenius tenuit · Preterea

concessi de incremento episcopatui Moraviensi et predicto ·B· episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis · pro salute anime mee et antecessorum meorum · ecclesiam de Elgyn cum capellis et terris et decimis et obventionibus et omnibus aliis justis pertinenciis suis · Salva tenura ·W· capellani mei in eadem ecclesia · Et preterea ecclesiam de Eren cum capellis et omnibus aliis justis pertinenciis suis · Tenendas in liberam et perpetuam elemosinam ita libere et quiete · plenarie et honorifice · sicut alios reditus episcopatus liberius · quiecius · plenius et honorificencius tenet · Testibus Udardo abbate de Cupre · Willelmo et ·W· capellanis meis · Willelmo de Bosco · Willelmo Cumyn justiciario · Philippo de Mubrei · Ada filio Gylberti · Waltero Murthac · Ricardo Reuel · Apud Abyrbrocht ·xxxiiij· die Augusti ·

De ecclesia de Kingussin ·

19 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem · Sciatis me concessisse et hac carta mea confirmasse donationem illam quam Bricio Moraviensi episcopo fecit Gyllebertus de Kathern' de ecclesia de Kyngusey cum capella de Benchory et cum omnibus aliis justis pertinenciis suis · Tenenda ita libere et quiete et plenarie et honorifice sicut carta predicti Bricii episcopi testatur · Testibus Willelmo capellano meo · Willelmo de Bosco et Hugone de sigillo clericis meis · Hugone Freskyn · et Willelmo fratre ejus · Apud Elgin ·xxv· die Augusti ·

De decimis et rectitudinibus episcopi ·

20 ·W· Dei gratia Rex Scottorum omnibus ballivis suis tocius Moravie salutem · Precipio vobis firmiter quatinus omnes decimas et rectitudines quas episcopus Moraviensis de jure habere debet sicut carte ejus testantur ei plenarie et sine disturbatione habere faciatis · Et prohibeo ne quis decimas aut rectitudines ei injuste detineat super meam plenariam forisfacturam · Si quis vero super hoc illas ei detinere presumpserit · concessi ei ut per ecclesiasticam justiciam illos ei plenarie jura sua reddere juste distringat · Testi-

1

Confirmacio reg. de donacione B. epi de ecclia de Kyngussi.

A. Dei gra Rex Scot. omibz pbis hoibz tocius terre sue cleric et laycis salt. Sciant me dedisse concessisse et hac psenti carta mea confirmasse donacom illam quam B. epo Moraviensis fecit Gillebto de Katherin de eccia de Kyngusy cu capella de Benthory et omibz aliis iustis ptin suis. Tenend ita libe quiete ple narie et honorifice sic carta pdci B. epi testat. Testibz Willo capello meo W. de Bosco Hugone de Sigill. clicis meis Hugone Fresk et fratre eius. Apud Elgyn vicesimo quinto die Augusti.

2

A. Dei gra Rex Scott. Omnibus pbis hominibus tocius terre sue clericis et laicis salutem. Sciatis me concessisse et hac carta mea confirmasse donacionem illam quam Bricio epus fecit Gilleberto de Katherin de eccia de Kingussi cum capella de Benchori et cum omnibus aliis iustis pertinentiis suis tenend ita libere et quiete plenarie et honorifice sicut carta predicti Bricii epi testatur. Test. Willo capello meo Willo de bosco et Hugone de Sigillo clicis meis Hugone Freskin et fre eius apud Elgyn xxv die Augusti.

3

Kingussi

A. dei gra R. Scot. oibz pbis hoibus totius terre sue cliis et laicis Salt. Sciatis me dedisse concessisse et hac psenti carta mea confirmasse donatoz illam quam B. epo Mor. fecit Gillb de Katherin de ecca de Kingusy cum capella de Benthory et omibus aliis iustis ptinen eius Tenend ita libe quiete plenarie et honorifice sicut carta pdti B. epi testatur Test W. capello meo W. de bosco Hugone de Sigill. cliis meis Hugone Fresk et fre eius apud Elgyn vicesimo quinto die Augusti

bus Waltero capellano meo · Willelmo de Bofco clerico meo · Apud Aberdon ·xii· die Novembris ·

Amicabilis compofitio inter epifcopum et Johannem Byfeth ·

21 Noverint omnes hoc fcriptum vifuri vel audituri controverfiam inter dominum Bricium epifcopum Moravienfem et Johannem Byfeth exortam . fuper advocationibus ecclefiarum de Coneway et Dulbatelauch et decimis reddituum qui domino Regi debebantur de terris infra parochias predictarum ecclefiarum conftitutis antequam predicte terre eidem Johanni in feodum effent donate et conceffe · fub hac forma per amicabilem compofitionem fuiffe fopitam · Scilicet quod predictus Johannes Byfeth quietum clamavit pro fe et heredibus fuis in perpetuum Deo et epifcopatui Moravienfi et domino Bricio Moravienfi epifcopo et fucceffforibus fuis · advocationem ecclefie de Dulbatelauch cum omnibus ad eam pertinentibus fcilicet cum omnibus decimis · oblationibus · obventionibus · et rectitudinibus ecclefiafticis provenientibus de novem davachis ad eandem ecclefiam de Dulbatelach jure parochiali pertinentibus et epifcopali auctoritate affignatis in perpetuum · fcilicet Dulbatelach · Fyngafc · Moreweyn · Lufnacorn · Munythoc · et altera Munythoc · et tribus dauachis de Ferge · Predictus vero Moravienfis epifcopus pro fe et fucceffforibus fuis predicto Johanni Byfeth et heredibus fuis quietam clamavit in perpetuum advocationem ecclefie de Coneway · ad quam affignate funt per dyocefani epifcopi auctoritatem jure parochiali pertinentes undecim dauache · fcilicet Gulachkyn · Buntach · Herkele · Cumber · Coneway · fcilicet ·ii· dauachis · Brutach Muy · et altera Muy · Dunyn · et Fothenes · cum omnibus pertinenciis fuis · in decimis · oblationibus et rectitudinibus ecclefiafticis de eifdem terris provenientibus · Quietum etiam clamavit idem Epifcopus pro fe et fucceffforibus fuis predicto Johanni et heredibus fuis in perpetuum totum clamium fuum de decimis reddituum predictorum qui domino Regi debebantur · et retentionem earundem decimarum per eundem Johannem detentarum pluribus annis · retentis fibi et fucceffforibus fuis viginti folidis annuis nomine decime de ·x· libris quas idem Johannes folvit annuatim domino Regi de terris quas habet ad firmam de domino Rege infra parochias predictarum ecclefiarum · Decime autem omnium pifcariarum infra parochias predictarum ecclefia-

rum contingentes · et decime tocius multure de predictis viginti dauachis provenientis equaliter divise et fideliter solventur · ita quod medietas decimarum predictarum scilicet tam piscariarum quam multure sine diminutione cum omni integritate solvetur ecclesie de Dulbatelach · et altera medietas similiter ecclesie de Coneway · Predictus autem Johannes Byseth · pro anima patris sui nec non et pro salute sua et matris sue et tocius posteritatis sue tam salute quam animabus · contulit et concessit in puram et perpetuam elemosinam ecclesie de Dulbatelach septem acras terre in loco competenti et propinquo ecclesie parochiane de Dulbatelach · cum fuerit translata ad Fingasc ad locum qui dicitur Wardelau · Scotice Balabrach · Convenit autem inter predictos Episcopum et Johannem Byseth · quod sepe dictus Johannes hanc compositionem faciet confirmari per cartam domini Regis · et dominus Episcopus predictus eandem faciet confirmari per concessionem et cartam capituli cathedralis ecclesie sue · scilicet ecclesie Sancte Trinitatis de Spynyn · Testibus magistro Gylberto archidiacono Moravie · Andrea cancellario · magistro Henrico thesaurario · magistro Edwardo · Roberto · canonicis ecclesie Sancte Trinitatis de Spynyn · Roberto · Willelmo · Stephano · capellanis · Arnulpho Byseth · Arkembaldo de Duffus · Hugone Corbet · Alexandro et Henrico de Duglas · Willelmo Byseth · Stephano de Edenham · Radulpho persona de Butruchen · Willelmo senescallo · Wadino · Gamello · Hutyngo marescallo · et aliis ·

De ecclesiis de Dulbathlach · de Ket· et de Edindiuach ·

22 Frater Jacobus domini Pape penitentiarius et capellanus · apostolice sedis legatus · venerabili in Christo patri Bricio Dei gratia episcopo Moraviensi salutem in Domino · Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis petentium precibus benevolum impertiri consensum · Eapropter karissime pater in Christo tuis justis precibus grato concurrentes assensu · personam tuam cum omnibus bonis que in presentiarum rationabiliter possides aut in futurum justis modis dante Domino poteris adipisci sub beati Petri et nostra protectione suscipimus · Specialiter autem de Dulbathlach · de Ket · et de Edendiuach ecclesias quas quidam laici tibi et mense tue pietatis intuitu concesserunt · sicut ea omnia juste ac pacifice et canonice possides et in donatorum auctenticis dicitur contineri · tibi et per te mense tue · auctoritate

legationis qua fungimur · confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire · Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum · Datum apud Kelcho · ·xv· Kal · Maij.

De ecclesia de Artendol ·

23 Universis sancte matris ecclesie filijs literas istas visuris vel audituris · Willelmus filius Willelmi Freskyny salutem · Noverit universitas vestra me dedisse · concessisse · et hac carta mea confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Spyni et collegio canonicorum ibidem Deo servientium · ecclesiam de Artendol · cum omnibus ad eandem ecclesiam juste pertinentibus · exceptis decimis bladi de duabus dauachis que sunt juxta castellum meum de Bucharm · scilicet Bucharm et Adthelnachorth · quarum omnes decime de blado · auctoritate domini ·B· Moraviensis episcopi · assignate sunt capelle mee de castello meo de Bucharm ad sustentationem capellani ejusdem capelle · Quare volo et concedo ut prefata ecclesia et canonicorum collegium ibidem Deo serviens habeat predictam ecclesiam cum omnibus pertinentiis suis et rectitudinibus suis · exceptis decimis bladi de predictis duabus dauachis · in perpetuam et puram elemosinam · in decimis · oblationibus · et obventionibus omnimodis de vivis et mortuis tam de castello meo quam de meipso et familia mea in omnibus ad communitatem vicariorum in eadem ecclesia deo servientium · Testibus Domino Bricio Moraviensi episcopo · Hugone fratre meo · Arkembaldo de Duseglas · Freskyno decano Moraviensis ecclesie · Andrea de Moravia · Alexandro · Henrico · Hugone · magistro Henrico · canonicis de Spyny · Thoma capellano · Roberto clerico · Michaele pincerna · Stephano de Edenham .

De ecclesiis de Elgin et de Dich ·

24 Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem · Solet annuere sedes apostolica

pijs votis et honeſtis petentium precibus favorem benivolum impertiri · Sane ſicut ex parte tua fuit propoſitum coram nobis · Regibus Scottorum in eccleſiis de Elgin [et] de Dich jus habentibus patronatus Morarienſes epiſcopi neceſſe habebant in eis clericos inſtituere quibus eaſdem Reges ipſi pro ſuo beneplacito conferebant · Unde inclite recordationis Rex Scottorum pia et provida ductus intentione . cum epiſcopium tuum ingenti neceſſitatis incommodo laboret · jus quod habebat in predictis eccleſiis conceſſit eidem · volens et ſtatuens ut eedem eccleſie in utilitatem memorati epiſcopij convertantur · Nos autem inclinantes tuis ſupplicationibus aures noſtras · quod a predicto Rege ſuper hoc pie provide ac utiliter factum eſt gratum habentes · id auctoritate apoſtolica confirmamus et preſentis ſcripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Viterbij ·iiii· idus Februarij · pontificatus noſtri anno quarto ·

Carta Regis Alex · II· de terra de Kethmalruf ·

25 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe et conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Bricio epiſcopo Moravie · in eſcambium illius terre apud Inuernaren quam Dominus rex Willelmus pater meus cepit de Epiſcopo Moravienſi ad firmandum in ea caſtellum et burgum de Inuernaren · redditum et ſervitium que ego et anteceſſores mei percipere ſolebamus de terra illa in Kethmalruf · que terra mihi et anteceſſoribus meis et Epiſcopis Moravie redditum reddere et ſervitium facere conſuevit · Tenenda ſibi et epiſcopis ſibi ſucceſſuris in liberam et perpetuam elemoſinam · ita libere et quiete et honorifice ſicut alias elemoſinas ſuas liberius et quietius tenent · Teſtibus Willelmo de Boſco cancellario meo · Comite Malcolmo de Fyf · Willelmo Cumyn comite de Buchan juſticiario Scotie · Alano filio Rollandi conſtabulario meo · Waltero de Lyndeſey · Alexandro vicecomite de Striuelyn · Apud Edynburg ·xxx· die Julij ·

De tranflatione fedis epifcopatus ·

26 Alexander Dei gratia Rex Scottorum Epifcopo Catanenfi et Abbati de Kynlos et Decano de Rofmarkyn dilectis et fidelibus fuis falutem · Noveritis quod multum affectamus ut tranflatio fiat de ecclefia fedis epifcopatus Moravienfis ad quendam locum juxta Elgyn quem Epifcopo et clericis Moravienfibus ad ecclefiam illam dedimus conftruendam · et plurimum defideramus ut hoc noftris fiat temporibus · Unde vobis mandamus et precamur quatinus confideratis que confideranda funt de tranflatione illa facienda juxta formam mandati apoftolici inde operemini fecundum quod melius et honeftius videritis expedire · Teftibus Willelmo epifcopo Sancti Andree · Willelmo de Bofco cancellario · Apud Mufkylburg ·v· die Julij · Anno domini Regis ·x°·

Compofitio inter ·A· Epifcopum et Robertum Fyndoc ·

27 Noverint omnes hoc fcriptum vifuri vel audituri quod cum effet controverfia mota inter Andream epifcopum Moravie ex una parte et Robertum Fyndoc ex altera · fuper terram quam predictus ·R· habebat ex parte auftrali de Lofcyn · quam predictus epifcopus dicebat pertinere ad terram fuam de Tulibardyn · et quam predictus ·R· dicebat pertinere ad terram fuam de Kelleys · quam quidem Kelleys tenebat tanquam feodifirmarius de Domo Dei de Elgyn · et quam predictus Epifcopus acceperat de predicta domo in efcambium terre pertinentis ad ecclefiam de Munben · falva tenura predicti ·R· et heredum fuorum habenda fibi et heredibus fuis et tenenda de predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis in perpetuum · Ita convenit inter eos amicabiliter de confilio et confenfu capituli · fcilicet quod predictus ·R· quietam clamavit pro fe et heredibus fuis predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis in perpetuum totam terram predictam quam petebat dictus Epifcopus ex auftrali parte de Loffyn · et preterea totam terram de Kelleys per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinentijs fuis · Dictus vero Epifcopus pro hac quieta clamatione · de confilio et confenfu capituli fui · dedit et conceffit et per hanc fcripturam publicam confirmavit predicto ·R· et heredibus fuis in perpetuum illam dimidiam dauach terre

quam tenuit de eo Archebaldus de Inuerlocthyn in feodo de Spyny · cum omnibus juſtis pertinenciis ſuis et per eaſdem diviſas per quas dictus Archebaldus eam tenuit · ſcilicet a proximo cundos ex orientali parte pontis quem conſtruxit idem Archebaldus ſupra Loſſyn ex orientali parte de Sankathel uſque Cranfinleth · Tenendam et habendam ſibi et heredibus ſuis jure hereditario · Reddendo inde ſingulis annis predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis dimidiam marcam Sterlingorum legalium medietatem ſcilicet ad pentecoſten et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in hyeme · Et inveniendo ſingulis annis tantum ter carucam ſuam · et tantum ter herciam ſuam · et ter carrum ſuum · et ſemel in autumpno ſex homines bene metentes · Et faciendo forinſecum ſervitium domini Regis pertinens ad predictam dimidiam dauacam terre · Et ſequendo molendinum dicti domini Epiſcopi et ſucceſſorum ſuorum · In premiſſorum autem teſtimonium illi parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que remanet penes predictum Epiſcopum et ſucceſſores ſuos una cum ſigillo predicti Roberti appenſa ſunt ſigilla Abbatis de Kynlos et Priorum Vallis Sancti Andree et de Hurchard · alteri vero parti que remanet penes predictum Robertum una cum ſigillo predicti Epiſcopi appoſitum eſt ſigillum capituli cum ſubſcriptionibus canonicorum · Teſtibus ·

Compoſitio inter ·A· epiſcopum et Thomam de Thyrleſtan ·

28 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri quod cum queſtio verteretur inter Andream Moravienſem epiſcopum ex parte una et Thomam de Thirleſtan ex altera · coram venerabilibus viris Abbate de Der · Decano et Archidiacono Abyrdonenſi judicibus a domino Papa delegatis · ſuper dimidia dauacha terre quam idem Epiſcopus ad eccleſiam de Abyrtarf aſſerebat pertinere · et ſuper decimis cani regij que ante infeodationem predicti Thome de terra de Abyrtarf ſolvi conſueverunt · Inter partes predictas convenit amicabiliter ſub hac forma · ſcilicet quod predictus Epiſcopus de conſenſu capituli ſui conceſſit predictam terram que petebatur predicto Thome et heredibus ſuis · tenendam in feodo et hereditate de ſe et ſucceſſoribus ſuis omnibus in perpetuum · ſalvo uno plenario toſto et crofto eccleſie de Abyrtarf et ſingulis rectoribus habendo in perpetuum in puram liberam et perpetuam elemoſinam · Predictus vero Thomas et

heredes ſui pro decimis predicti cani · et pro predicta terra de qua controverſia erat · ſolvent ſingulis annis in perpetuum predicto epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis decem ſolidos eſterlingorum legalium · medietatem ſcilicet ad pentecoſten et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini proximo ſequens · Ut autem hec compoſitio rata perpetuo atque inconcuſſa permaneat · pars hujus ſcripture in modum cyrographi confecte penes Epiſcopum et eccleſiam Moravienſem reſidens ſigillo predicti Thome et predictorum judicum delegatorum eſt munita · reliqua vero pars penes dictum Thomam et heredes ſuos remanſura ſigillis predicti Epiſcopi et capituli ſui et eorundem judicum eſt roborata · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxv°· Teſtibus Hugone archidiacono · magiſtro Henrico theſaurario · Ada ſubdecano · magiſtro Edwardo · magiſtro Willelmo Lambert ſuccentore · et Roberto · canonicis Moravienſibus · Alexandro vicecomite de Elgyn · Willelmo Wyſman · et aliis multis ·

De Ratemorchus ·

29 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre ſue clericis et laycis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe et conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Deo et eccleſie Moravienſi et Andree epiſcopo Moravie et ſucceſſoribus ſuis epiſcopis Moravie · terram de Rathmorchus per rectas diviſas ſuas et cum juſtis pertinentiis ſuis · in eſcambium terrarum quas dictus Andreas epiſcopus petiit in foreſtis noſtris · ſcilicet unam dauacham et dimidiam in foreſta de Inuerculan apud Calruneleu' et Belethyn · et dimidiam dauacham in landa Morgund · et quartam partem unius dauache in Pluſcardyn · et dimidiam dauacham in Terneway · et in eadem foreſta dimidiam dauacham ex altera parte aque de Fyndaryn ex oppoſito eccleſie de Logyn · et ·xxx^{a}· acras in Whytefeld apud Rath · et quindecim acras apud Duldauy · Salvis eidem Epiſcopo et ſucceſſoribus ejus aliis terris et paſturis per rectas diviſas ſuas quas ipſe et predeceſſores ſui juſte habuerunt in foreſtis noſtris ante iſtam donationem · Tenendam predicto Andree epiſcopo et ſucceſſoribus ejus ita libere et quiete ſicut alii epiſcopi Scocie terras ſuas liberius et quietius tenent et poſſident · Faciendo forinſecum ſervicium quod ad terram illam pertinet · Conceſſimus etiam predicto Andree epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis predictam terram de Rathmorcus in

foreſtam · Quare prohibemus firmiter ne quis in eadem terra ſine eorum licentia ſecet aut venetur ſuper noſtram plenariam foriſfacturam ·x· librarum · Teſtibus comite Patricio · comite Malcolmo de Fyffe · Alano filio Rollandi conſtabulario · Waltero filio Alani ſeneſcallo · Waltero Olifard juſticiario Laodonie · Henrico de Bayllol camerario · Ingeram de Bayllol vicecomite de Berewyke · Johanne de Haya vicecomite de Perth · Willelmo de Munfichet · Apud Stryuelyn ultimo die Marcii anno regni noſtri ·xii·

Compoſitio de Strathbolgyn ·

30 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri hanc eſſe finalem concordiam factam inter venerabilem patrem Andream Moravienſem epiſcopum et eccleſiam Moravienſem ex parte una · et nobilem virum David filium Duncani quondam comitis de Fyf ex altera · ſuper advocationibus eccleſiarum de Strathbolgyn et terris ad eaſdem ſpectantibus · ſcilicet quod predictus Epiſcopus de conſenſu et aſſenſu capituli ſui pro ſe et ſucceſſoribus ſuis predicto David et heredibus ſuis quietas clamavit in perpetuum advocationes eccleſiarum de Eſſy et de Glas · et duas dimidias dauachas terre juxta eaſdem eccleſias quas tanquam ad dictas eccleſias pertinentes idem Epiſcopus vendicabat · Item dimidiam dauacham terre apud Dunbulg et aliam dimidiam dauacham apud Cumery · quas quatuor dimidias dauachas terre dictus Epiſcopus de conſenſu capituli ſui dicto David et heredibus ſuis tanquam laycale feodum ſuum quietas clamavit ſuis et heredum ſuorum uſibus deputandas · ſalvis utrique predictarum eccleſiarum toſto competenti et crofto unius acre · et communibus ayſiamentis ad predictas eccleſias juſte pertinentibus · Predictus vero David quietas clamavit et conceſſit in perpetuum predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis advocationes omnium aliarum eccleſiarum in feodo ſuo de Strathbolgyn exiſtentium · necnon et omnes terras ad eaſdem eccleſias pertinentes per ſuas rectas diviſas et cum omnibus juſtis pertinenciis ſuis · ſcilicet dimidiam dauacham apud Rynyn · dimidiam dauacham apud Kynor · dimidiam dauacham apud Dunbanan · dimidiam dauacham apud Butharry · dimidiam dauacham apud Rothuan · dimidiam dauacham apud Drumdalgyn · habendas et tenendas ſibi et ſucceſſoribus ſuis in liberam puram et perpetuam elemoſinam · in boſco et plano · in

pratis et pafcuis · in moris et marefiis · in aquis et pifcarijs · in ftagnis et molendinis · Salva predicto Epifcopo et fuccefforibus fuis queftione quam idem Epifcopus movit fuper terra de Petynlurg · et decem et octo acris juxta ecclefiam de Edyndiuy · Hec autem concordia finalis utriufque partium juramento eft firmata · In premifforum autem firmum et indubitabile teftimonium ei parti hujus fcripture in modum cyrographi confecte que penes predictum Epifcopum et fucceffores fuos exiftit appenfum eft figillum illuftris Regis Scottorum Alexandri et figillum predicti David cum appofitione teftium · alteri vero parti hujus fcripture que penes fepe dictum David et heredes fuos eft remanfura appofita funt figilla predictorum Epifcopi et capituli cum eorundem teftium appofitione et fubfcriptione canonicorum · Teftibus Thoma priore et Johanne monacho de Urchard · Henrico decano Roffenfi · Symone perfona de Rofcolpyn · magiftro Grifino de Valle · Roberto decano de Inuernys · Willelmo decano de Strathbolgyn · Gregorio decano de Strathfpe · Ada Gurmund' milite · Alexandro vicecomite de Elgyn · Henrico fratre ejus · Auguftino de Elgyn · et aliis quam pluribus · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxvi°· ·xv· kalendas Aprilis · in ecclefia cathedrali de Elgyn ·

Compofitio inter Epifcopum et ·W· de Petyn ·

31 Noverint univerfi hoc fcriptum vifuri vel audituri quod cum Andreas epifcopus Moravienfis conveniffet et trahere in caufam propofuiffet Walterum de Moravia filium quondam Willelmi de Moravia · fuper terris de Ardtrillen · et Lunnin · et Duldaui · et Croyn · quas idem Willelmus detinebat et jure hereditario ad fe pertinere dicebat · et fuper advocatione ecclefiarum de Croyn · Abirlouer · Buthrothyn · et de Arteldol · et fuper decima cani domini Regis quod idem Rex folebat recipere de Bracholy · Bucharem · Abirlouer · et Kyneremoneh · Ita convenit inter eos amicabiliter confentiente et confulente capitulo Moravienfis ecclefie · fcilicet quod predictus Epifcopus quietas clamavit pro fe et fuccefforibus fuis predicto Waltero et heredibus fuis in perpetuum decimas cani predicti et advocationes ecclefiarum de Abirlouer et de Buttruthin in quibus conftabat plures predecefforum predicti Walteri ufque ad tempora prefentia jus prefentandi habuiffe · Compofitionem autem factam inter venerabilem patrem bone memorie

dominum Bricium episcopum Moravie et patrem predicti Walteri super predictis ecclesiis et ecclesia de Artyldol ratam et firmam et stabilem decreverunt habendam · et ordinationem prebende factam tempore predicti Andree episcopi de omnibus decimis garbarum provenientium infra parochias de Abirlouer et de Butruthyn in perpetuum in canoniam assignatis decreverunt predictus Andreas et capitulum ejus juxta formam instrumentorum super hiis confectorum plenissime in omnibus observandam · Concesserunt autem idem Episcopus et capitulum ejus eidem Waltero et heredibus suis totam terram de Artendol tenendam juxta formam instrumentorum suorum super hiis ab Episcopis Moravie obtentorum · quam predecessores ipsius quiete tenuerunt temporibus trium Episcoporum venerabilis memorie scilicet Symonis Ricardi et Bricii per annos quadraginta et amplius · Predictus vero Walterus terram de Lunyn et Duldauy scilicet unam dauacham et dimidiam quam in feodo et hereditate tenere debebat reddendo inde annuatim ·xx[ti]· solidos · recepit ad firmam perpetuam concessam sibi et heredibus suis a predicto Andrea Moraviensi episcopo de consensu predicti capituli sui · tenendam in perpetuum de Episcopis Moravie in feodo et hereditate · reddendo inde singulis annis eisdem centum solidos scilicet quinquaginta solidos ad festum Sancti Martini et alios quinquaginta solidos ad pentecosten · pro omni servitio ad predictum Episcopum vel successores suos pertinente · Salva predicto Episcopo et successoribus suis advocatione ecclesie de Lunnyn · et salvo forinseco servicio domini Regis ad predictam terram pertinente quod ipse Walterus et heredes sui facient in perpetuum · Si autem per guerram contigerit predictas terras de Lunnyn et de Duldauy ita destrui vel turbari quod predicta firma inde solvi non possit · durante statu illo juxta arbitrium boni viri vel ex toto predicta firma remittetur vel pro parte rationabili · Predictus vero Walterus pro se et heredibus suis quietum clamavit in perpetuum Episcopis Moravie jus quod se dicebat habere in terra de Croyn cum advocatione ecclesie ejusdem loci · salvo sibi et heredibus suis in perpetuum jure patronatus ecclesie de Bracholi · Convenit etiam ut instrumenta omnia que predictus Walterus habuerat de terris predictis et ecclesia de Lunnyn · et Duldauy · et Croyn et ecclesia ejusdem loci · reddantur et inania reputentur et cassa et omnino nulla · In premissorum vero firmum et indubitabile testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que penes ecclesiam Moraviensem habetur appensa sunt sigilla domini Regis et predicti Walteri · et

Walteri de Moravia filii quondam Hugonis de Moravia · illi vero parti quam recipiet predictus Walterus appensa sunt sigilla predictorum Episcopi et capituli cum subscriptionibus canonicorum · Testibus Herberto abbate de Kynlos · Thoma priore de Urchard ·W· decano de Strathbolgy · Roberto decano de Inuernys · Gregorio decano de Strathspe · Radulpho capellano predicti Episcopi · Archebaldo de Dufphus milite · Alexandro vicecomite de Elgyn ·H· de Duglas fratre ejus · Augustino de Elgyn · Waltero de Ineys · Roberto Hod · Willelmo Wysman · Andrea Wysman · Willelmo fratre domini Ricardi episcopi · Waltero de Salleltoch · Archebaldo de Inuerlocthyn · Symone et Andrea clericis predicti domini Episcopi · et aliis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxvi°· nono die Octobris ·

Carta de Culkessoch data Haraldo episcopo de Argaythyl ·

32 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue clericis et laycis salutem · Sciant presentes et futuri nos dedisse et concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse venerabili patri Haraldo episcopo de Ayrgaythyl et successoribus suis tres dauachas de Culkessoch in puram et perpetuam elemosinam · Quare volumus ut predictus Episcopus et successores sui in ecclesia Lysmoriensi predictas tres dauachas in puram et perpetuam teneant elemosinam · adeo libere quiete plene et honorifice sicut aliqua elemosina in toto regno nostro liberius et quiecius plenius et honorificencius tenetur et possidetur · Testibus magistro Mattheo cancellario · Willelmo Cumyn de Bucham justiciario Scotie · Waltero Olifard justiciario Laodonie · Thoma hostiario · Johanne de Macuswell · Johanne de Haya · Thoma de Haya · Apud Stryvelyn ·xvii· die Augusti · Anno regni nostri quarto decimo ·

Compositio inter Episcopum et Walterum de Moravia ·

33 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri quod cum esset controversia inter Andream episcopum Moraviensem ex parte una et nobilem virum Walterum de Moravia filium quondam Willelmi de Moravia ex alia super terris et pasturis infra feodum predicti Walteri constitutis · predictus

Epifcopus de confilio et confenfu Decani et capituli fui · pro bono pacis et ut pofteris temporibus nulla fiat difcordia fuper predictis inter ipfum et fucceffores fuos ex una parte et predictum Walterum et heredes fuos ex altera · dedit predicto Waltero ad firmam terras fuas de quibus erat contentio · fcilicet de Butruthyn · et de Agynway · et de Artildul · et de Abirlouer · et de Cornekynermuneth · habendas et tenendas ad firmam perpetuam predicto Waltero et heredibus fuis de predicto Epifcopo et fucceforibus fuis · per rectas earundem terrarum divifas · et cum omnibus juftis pertinenciis fuis · reddendo inde predicto Epifcopo et fucceforibus fuis fingulis annis ·v· marcas fterlingorum legalium pro omni fervicio et confuetudine et demanda ad predictum Epifcopum vel fucceffores fuos pertinentibus · medietatem fcilicet ad feftum penthecoftes et aliam medietatem ad feftum Sancti Martini in hyeme · et faciendo forinfecum fervicium domini Regis ad predictas terras pertinens · In horum autem firmum et indubitabile teftimonium ei parti hujus fcripture in modum cyrographi confecte que remanet penes predictum Walterum et heredes fuos appenfa funt figilla predictorum Epifcopi et capituli fui cum fubfcriptionibus eorundem · illi vero parti que penes predictum Epifcopum et fucceffores fuos eft remanfura appenfa funt figilla predicti Walteri de Moravia et Walteri de Moravia filii quondam Hugonis de Moravia · Teftibus domino Hereberto abbate de Kynlos · Thoma priore de Urcard · Symone priore de Kynlos · Radulpho capellano predicti Epifcopi · Henrico vicario de Kenedor · domino Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia · Willelmo de Moravia milite · Alexandro vicecomite de Elgyn · Auguftino de Elgyn · Andrea Wyfman · Symone de Garentuly · Sumerleto de Bucharm et aliis · Actum anno gratie ·mº·ccº·xxº·ixº· menfe Aprilis in die Sancti Marci euangelifte ·

Carta de Kynmyly ·

34 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre fue clericis et laycis falutem · Sciant prefentes et futuri nos conceffiffe et hac carta noftra confirmaffe Andree epifcopo Moravienfi et fucceforibus fuis epifcopis Moravienfibus totam terram prepofiture noftre de Kynmyly ad feodam firmam in perpetuum · tenendam eidem Epifcopo et fuceforibus

ſuis epiſcopis Moravie per rectas diviſas ſuas et cum omnibus juſtis pertinencis ſuis · excepta terra de Marchinch quam dedimus burgenſibus noſtris de Inuernys · et exceptis omnibus toftis et terris que date fuerunt die hujus conceſſionis baronibus vel militibus vel aliis probis hominibus terre noſtre infra diviſas predicte prepoſiture de Kynmyly · et exceptis omnibus piſcariis noſtris preter unam que die hujus conceſſionis poſita fuit ad firmam pro dimidia marca quam quidem piſcarii firmarii vel thayni noſtri dicte prepoſiture habere conſueverunt · Ita tamen quod burgenſes noſtri de Inuernys et homines manentes in toftis et terris baronum militum et aliorum proborum hominum noſtrorum qui feodati ſunt infra diviſas predicte prepoſiture de Kynmyli habeant ayſiamenta paſture que habere conſueverunt in eadem prepoſitura · Reddendo nobis et heredibus noſtris annuatim decem libras medietatem ſcilicet ad pentecoſtem et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in hyeme · et faciendo forinſecum ſervicium in auxiliis et exercitibus et aliis que ad predictam terram de Kynmyli pertinent · Quare volumus ut predictus ·A· epiſcopus Moravienſis et ſucceſſores ſui epiſcopi Moravie dictam terram prepoſiture de Kynmyly teneant in perpetuum ita libere et quiete ſicut predictum eſt · Salvis nobis omnibus placitis et querelis que de dicta terra prepoſiture de Kynmyly et hominibus in eadem manentibus potuerint emergere · preter ea que ad thaynum pertinent · Ita etiam quod homines manentes in dicta terra prepoſiture de Kynmyli ſequantur molendinum noſtrum de Inuernys · Ipſe vero Epiſcopus et ſucceſſores ſui epiſcopi Moravie quieti erunt de multura danda ad molendina noſtra de domo ſua propria de Kynmyly · Ita etiam quod liceat eiſdem epiſcopis Moravie bladum quod expendent in propria domo ſua de Kynmyly ad aliud molendinum molere ſi voluerint · Conceſſimus etiam eidem Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis epiſcopis Moravie ut de predictis decem libris penes ſe retineant ſingulis annis quatuor marcas pro decimis que eos contingunt de molendinis de Elgyn · et decem ſolidos qui eos contingunt de terris de Munben et de Kelleys · et ſexdecim ſolidos qui eos contingunt de decima molendinorum de Dulpotyn · et viginti ſolidos qui eos contingunt de terra de Loueth que eſt Johannis Byſeth · et viginti duos ſolidos et octo denarios qui contingunt archidiaconum Moravienſem pro decima molendinorum conſtitutorum infra parochiam de Forays · de quibus quidem viginti duobus ſolidis et octo denariis dicti epiſcopi Moravie erga dominum archidiaconum Moravienſem nos acquietabant ·

Teſtibus ·W· de Bondington cancellario · Waltero filio Alani ſeneſcallo juſticiario Scocie · David filio comitis Duncani · Johanne de Vallibus · Waltero Byſeth · Colino hoſtiario · Apud Inuerculan ·v· die Octobris Anno regni noſtri octavo decimo ·

Compoſitio inter Epiſcopum et David de Strathbolgyn ·

35 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri quod cum inter Andream epiſcopum Moravie ex parte una et nobilem virum David de Strathbolgyn filium inclyte memorie Duncani comitis de Fif ex altera · ſuper limitibus terrarum que dicuntur eccleſiarum de Rynyn et de Dunbanan · et de Drumdalgyn · et de Rotheuan · et de Butharryn · et de quadam portione terre que appellatur Petnalurge · orta eſſet gravis contentio · de conſilio et voluntate et conſenſu Decani et capituli eccleſie Sancte Trinitatis de Elgyn amicabili et finali compoſitione interpoſita ita convenit inter partes predictas · Scilicet quod predictus David et heredes ipſius tenebunt ad feodofirmam perpetuo de predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis prenominatas terras que dicuntur eccleſiarum de Ryny · et de Dunbanan · et de Drumdalgyn · et de Rotheuan · et Butharry · que pertinent ad menſam epiſcoporum Moravienſium · per ſuas rectas diuiſas et cum omnibus juſtis pertinenciis ſuis · ſalvis advocationibus et jure patronatus predictarum eccleſiarum omnibus epiſcopis Moravienſibus in perpetuum · Et reddent inde ſingulis annis predicto Epiſcopo Moravie et ſucceſſoribus ſuis predictus David et heredes ſui in perpetuum pro omni exactione et ſervitio ſeculari ad predictos epiſcopos pertinente ſeptem libras et ſex ſolidos et octo denarios ſterlingorum legalium · ſcilicet pro terra que dicitur eccleſie de Rynyn tres marcas annuas · pro terra que dicitur eccleſie de Dunbanan duas marcas annuas · pro terra que dicitur eccleſie de Drumdelgyn duas marcas annuas · pro terra que dicitur eccleſie de Rotheuan duas marcas annuas · pro terra que dicitur eccleſie de Butharrin duas marcas annuas · medietatem ſcilicet ad pentecoſtem et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in hyeme · Predictus vero David pro ſe et heredibus ſuis quietam clamavit predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis in perpetuum totam terram de Petynalurge de qua terra erat contentio inter eos · per ſuas rectas diuiſas et cum omnibus juſtis pertinenciis ſuis in perpetuum habendam et poſſidendam a

rivo qui appellatur Helthach usque ad rivulum qui dicitur Aldnaffauoch · liberam et quietam ab omni exactione et servitio seculari prout melius et plenius predictus Episcopus predictam terram petiit et clamavit · Hoc autem in predicta compositione deductum est quod quelibet prenominatarum ecclesiarum · scilicet de Rynyn et de Dunbanan et de Drumdalgyn et de Rotheuan et de Butharin · habebit juxta se et prope per visum proborum hominum croftum unius acre et toftum et ortum olerum competenter et ydoneo loco et competenti · Quilibet vero sacerdos ministrans alicui ecclesiarum predictarum habebit sibi et suis communem pasturam per totam parochiam suam · secundum quod est provisum et constitutum ab Episcopis regni Scoticani in concilio eorundem · Hoc etiam est in compositione predicta deductum quod Willelmus persona de Edendyuy et Gyllemor vicarius de Butharry tenebunt terras de Drumdalgyn et de Rotheuan et de Buth-arry supra nominatas prout continetur in cartis eorum quas habent de predicto Episcopo · et respondebunt dicto David de firmis earum · et ipse David tantundem solvet episcopo Moraviensi qui pro tempore fuerit et non amplius de predictis terris ipsis dictas terras tenentibus · Predicto vero Willelmo decedente vel cedente predictus David et heredes sui solvent predicto Episcopo Moraviensi et successoribus suis pro predicta terra de Drumdelgyn duas marcas annuas sicut superius dictum est · Predictus vero David obligavit se et heredes suos in perpetuum per juramentum et hanc solempnem scripturam ad predictam compositionem fideliter et firmiter et plenius observandam sub pena quadraginta librarum esterlingorum legalium solvenda predicto Episcopo et successoribus suis a predicto David et heredibus suis quotiens in aliquo contra eandem temere ventum fuerit ab illis vel aliquo illorum · et renunciavit pro se et heredibus suis omni exceptioni · appellationi · occasioni et contradictioni et omni juris remedio tam civilis quam ecclesiastici · et constitutioni de duabus dietis et remedio episcopali divi Adriani · Predictus vero Episcopus sub eadem forma per promissionem in verbo Dei factam et per istam solempnem scripturam se et successores suos obligandos decrevit quantum ad ipsum pertinet ad supradictorum observationem fidelem et firmam et plenam in omnibus sub pena supradicta et renunciatione consimili per omnia · In premissorum autem firmum et indubitabile testimonium alteri parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que residebit penes dictum David apposita sunt sigilla predictorum Episcopi et capituli cum subscriptionibus canonicorum · alteri

vero parti que erit in thesauris ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn apposita sunt sigilla Abbatis de Kynlos · Prioris de Hurchard · cum sigillo predicti David · Testibus Domino ·H· abbate de Kynlos · T· priore de Hurchard · Domino Waltero de Duffus · Domino Waltero de Petyn · militibus · et Waltero de Inneys · Alexandro vicecomite de Elgyn · M· decano de Strathbolgyn · Willelmo persona de Edindyuy · Johanne persona de Glas · Reginaldo vicario de Abirkerdour · Muryno senescallo de Strathbolgyn · Ada clerico predicti domini David · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxii°· ·vi°· Idus Octobris ·

Fundatio capellanie pro anima Regis Duncani ·

36 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue salutem · Sciant presentes et futuri nos pro salute anime nostre et antecessorum nostrorum dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse · ad sustentationem unius capellani pro anima Regis Duncani et animabus fidelium divina celebrantis in ecclesia cathedrali de Elgyn · tres marcas singulis annis percipiendas de firma burgi nostri de Elgyn · Quare volumus et firmiter precipimus ut illi qui pro tempore fuerint firmarii burgi nostri de Elgyn habere faciant singulis annis dicto capellano tres marcas medietatem ad pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martini · Testibus ·W· episcopo Glasguensi cancellario ·W· Cumyn comite de Myneteth · Johanne de Macuswel ·W· Byseth · Eymero de Macuswel · Apud castrum puellarum ·xxi· die Aprilis anno regni domini Regis · xxi°·

De Fynlarg · et de Logyfythenach ad capellanum solitarium sustentandum ·

37 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue salutem · Sciant presentes et futuri nos dedisse concessisse et hac carta nostra confirmasse Andree episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis Moravie in liberam et perpetuam elemosinam tres dauachas de Fynlarg in Strathspe per easdem rectas divisas per quas easdem tres dauachas die hujus collationis in manu nostra tenuimus et cum omnibus justis pertinenciis suis · in excambium nemoris quod appellatur Kawode · et

in excambium Logynfythenach · de qua fcilicet Logynfythenach idem Epifcopus fatiffaciet pro nobis et plenum grantum faciet Willelmo archidiacono Moravienfi et fucceſſoribus fuis · Predictus etiam Epifcopus quietam clamavit pro fe et fucceſſoribus fuis decimam quam percipere folebat de cano de Stratharedoch · Nos autem de gratia noftra dedimus et conceffimus et hac prefenti carta noftra confirmamus predicto Epifcopo et fucceſſoribus fuis epifcopis · in liberam puram et perpetuam elemofinam terram de Logynfythenach que eft ex orientali parte de Fyndarn ufque ad fupercilium proximi cundoys ficut ille cundoys fe extendit ex orientali parte predicte terre incipiens fuperius a dicta aqua et extendens fe ad eandem aquam inferius · ad fuftentandum perpetuo ibidem quendam capellanum folitarium Deo ferviturum · cui et fucceſſoribus fuis ibidem Deo ferrituris concedimus pafturam ad fex vaccas et octo boves in forefto noftro proximo ex orientali parte de Fyndarn · fcilicet inter viam regiam de Drumynd et Fyndarn et ficut predicta via regia extendit fe ufque ad femitam que vadit ad Scloy fuper Fyndarn et ficut predicta via regia extendit fe ufque ad diuifas de Mundol · Ita tamen quod per quindecim dies ante nativitatem Sancti Johannis Baptifte et per quindecim dies poft idem feftum nec bovem nec vaccam habeant in dicto forefto noftro · Conceffimus etiam eifdem focale et meremium ad fibi neceffaria · Quare volumus et concedimus ut dictus Epifcopus et fucceffores fui epifcopi habeant et teneant et poffideant dictas tres dauachas de Fynlarg per eafdem rectas diuifas ficut predictum eft et cum omnibus juftis pertinenciis fuis in liberam et perpetuam elemofinam · in bofco et plano · in pratis et pafcuis · in moris moffis et marefiis · in aquis et pifcariis · in lacubus et pifcinis · in ftagnis et molendinis · in montibus et vallibus · in feris et avibus · et omnibus aliis rectitudinibus et pertinenciis fuis · Salva tenura Gyllemahed Macgyllepatric in vita fua · faciendo forinfecum fervicium in exercitu quod pertinet ad dictas tres dauachas · Ita tamen quod quieti fint de auxilio faciendo de eifdem tribus dauachis terre · et in eadem terra liberam curiam fuam habeant dictus Epifcopus et fucceffores fui in perpetuum · Volumus etiam et concedimus ut idem Epifcopus et fucceffores fui habeant et teneant dictam terram de Logynfythenach in liberam puram et perpetuam elemofinam ficut predictum eft · ita quod de eadem terra nichil exigi poffit ullo tempore preter folas orationes · Teftibus Patricio comite de Dunbarr · M· comite de Fyf · W· filio Alani fenefcallo jufticiario Scotie · W· Cumyn comite de Menethet · Waltero

Olifard justiciario Laudonie · Alano hostiario · Waltero de Petyn · Ricardo de Moravia · Apud Dissingtun in Norhumbria ·xi· die Septembris anno domini Regis vicesimo secundo ·

De Tulychen et Rotheuan ·

38 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre sue salutem · Sciant presentes et futuri nos dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Andree episcopo Moraviensi et successoribus ejus episcopis Moravie terras nostras de Thulychen in Strathspe · et de Rothuan in Stratheren in Moravia · per rectas diuisas suas et cum omnibus justis pertinenciis suis · in liberam puram et perpetuam elemosinam · pro quieta clamatione ·xlviii· solidorum quos dictus Episcopus annuatim percipere consuevit de terris nostris de Fernauan · Thulyduuin · magna Kentessoch et Kep · quas terras monachis de Pluscardyn dedimus in excambium viginti quatuor librarum quas habebant in piscariis nostris de Fyndaryn et pro quieta clamatione decem solidorum et octo denariorum qui debebantur predictis episcopis singulis annis de redditu nostro de dicto Tuliken · scilicet duarum marcarum · Quare volumus et concedimus ut predictus Episcopus et successores sui episcopi Moravie habeant et possideant predictas terras de Thulechyn et de Rothuan per rectas divisas suas et cum omnibus justis pertinenciis suis · in bosco et plano · in terris et aquis · in pratis et pascuis · in moris et maresiis · in stagnis et molendinis · et omnibus aliis ad predictas terras juste pertinentibus · Salva Gyllecrist Gartanach heremite tenura sua terre de Rothuan in vita sua · adeo libere quiete plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina in regno nostro liberius quietius plenius et honorificencius tenetur et possidetur · Concedimus etiam predicto ·A· episcopo Moraviensi et successoribus suis episcopis Moraviensibus ut in predictis terris liberam curiam suam habeant · Testibus ·W· filio Alani senescallo justiciario Scocie · W· Cumyn comite de Meneteth · W· Olifard justiciario Laudonie · W· Byseth · Rogero Auenel · David Marescallo · Apud Edinburg octavo die Februarii anno regni nostri vicesimo tercio ·

Compofitio inter ·A· epifcopum et Domum Dei de Elgyn ·

39 Noverint omnes hoc fcriptum vifuri vel audituri quod cum contentio effet inter Andream epifcopum Moravienfem ex una parte · et Domum Dei de Elgyn et fratres et forores ejufdem domus ex altera · fuper quibufdam terris quas idem Epifcopus dicebat pertinere ad terram fuam de Munben · predictis fratribus et fororibus in contrarium afferentibus eafdem [terre] de Munben que domus fue eft pertinere · per compofitionem amicabilem eadem contentio eft finaliter fopita et terminata · confentiente et confulente capitulo · fub hac forma · fcilicet quod predicta Domus Dei habebit in perpetuum totam terram que fuit et effe debuit epifcoporum Moravienfium apud Munben in puram et perpetuam elemofinam · liberam et quietam ab omni fervitio · exactione · confuetudine et demanda ad epifcopos Moravienfes pertinentibus · per eafdem divifas per quas idem Epifcopus eam tenuit tempore hujus compofitionis inite · et cum omnibus pertinentiis fuis in terris et aquis · in ftagnis et pifcariis et molendinis · in pratis et pafcuis · in bofco et plano · in moris et marefiis · ita quod aqua de Loffyn erit divifa perpetua inter terram de Munben et terram de Brenath · ficut currebat tempore compofitionis hujus fcripture · predictus vero Andreas et fucceffores ejus epifcopi Moravienfes omnes et finguli habebunt in efcambium predicte terre · et pro quieta clamatione terrarum de quibus contendere nitebantur · et pro bono pacis · totam terram de Kelleys que fuit terra predicte Domus Dei de Elgin per rectas divifas fuas · et cum omnibus pertinentiis fuis · adeo libere et quiete · plenarie et honorifice ficut Alexander de Duglas et fepedicta domus ex donatione illuftris Regis Alexandri eam tenuerunt · Salva feodifirma fua Roberto Findoc et heredibus fuis · Habebunt etiam predicti Epifcopi in perpetuum apud Elgyn croftum quod predicta domus habuit tempore compofitionis hujus inite · proximum et vicinum domui Precentoris · Convenit etiam quod predictus Robertus Findoc et heredes fui erunt refpondentes in omnibus predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis tanquam dominis fuis · Salvis quinque marcis annuis quas ipfi annuatim predicte domui folvent de terra de Kelleys donec terra que fuit Epifcoporum apud Munben liberetur ab hiis qui eam tenuerunt tempore hujus compofitionis · quibus cedentibus vel decedentibus erit et pleniffime obfervabitur firmiter et perpetualiter ficut fuperius continetur in

omnibus · predicto Roberto et heredibus reſponſuris de terra de Kelleys per omnia et in omnibus predicte domui debitis dicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis · et fidelitatem eiſdem debitam facient · In premiſſorum autem firmum et indubitabile teſtimonium illi parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte quam habent predicta domus et fratres et ſorores ejuſdem appoſita ſunt ſigilla dicti Andree epiſcopi et capituli cum ſubſcriptionibus canonicorum · Illi autem parti que eſt remanſura apud epiſcopos Moravie appenſa ſunt ſigilla dicte Domus Dei · et Abbatis de Kynlos · et Prioris de Urchard · Teſtibus domino Waltero de Moravia filio quondam Willelmi de Moravia · Ricardo de Moravia · Andrea Wyſman · Thoma Wyſman · Roberto Fyndoc · Alexandro · magiſtro Warino Herot · Johanne de Inverloch · et aliis · Actum anno gratie ·M°·cc°·xxxvij· Ego Andreas Epiſcopus Moravienſis ſubſcribo ·

Carta de Kildrummy ·

40 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus tocius terre ſue ſalutem · Sciant preſentes et futuri nos dediſſe · conceſſiſſe · et hac carta noſtra confirmaſſe Andree epiſcopo Moravienſi · et ſucceſſoribus ſuis epiſcopis Moravienſibus terram de Keldrumin in ballia de Inuernarin · in liberam et perpetuam elemoſinam · cum libera curia ſua · et preterea viginti quatuor marcas ſingulis annis in perpetuum percipiendas in perpetuum per manus feodifirmariorum noſtrorum de Moythas de feodifirma noſtra ejuſdem terre · et preterea ſexdecim marcas per manus feodifirmariorum noſtrorum de Dike et de Brothyn ſingulis annis percipiendas in perpetuum de feodifirmis predictarum terrarum noſtrarum · in excambium decimarum quas tempore hujus collationis Epiſcopus Moravienſis percipere conſuevit de redditibus noſtris in epiſcopatu Moravienſi · videlicet in ballia de Inuernys · de Ferneway · de Drekec · de foreſto de Inuernys · de Cullodyn et de Eſſy · Item in ballia de Inuernaren · de Abbircaledouer · de Kyldrumyn · de Geddeys · de Urcheny · de Rate · de Lenedycothe · de Balnecath · de Aldheren et de Moythas · Item in ballia de Fores · de magna Kyncorth · de parva Kyncorth · de Dyke et de Brothyn · de parva Kynteſſoch · de Mundol · de Altyr · de Balnefery · de prepoſitura caſtelli · de Vlerin · de Byn · et de Balnageth · Item in ballia de Elgyn · de Peten-

drech · de prepofitura caftelli de burgo de Elgyn · de Kyndelaneman · de Dunkenedy · de Rathenec · de Molen · de Fochobyr · de Inuerathin · de Alueys · de Argayn · et de Kyntray · Quare volumus et concedimus ut dictus · A· Moravienfis epifcopus et fucceffores fui epifcopi Moravienfes habeant et teneant totam terram de Kyldrumyn ficut predictum eft in liberam et perpetuam elemofinam per eafdem rectas divifas per quas firmarii noftri tempore hujus collationis eam de nobis tenuerunt · et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · in bofco et plano · in terris et aquis · in pratis et pafcuis · in moris et marefiis · in ftagnis et molendinis · cum focco et facca · cum furca et foffa · cum tol et them · et infanganthef · et cum omnibus aliis ad predictam terram jufte pertinentibus · faciendo inde nobis forinfecum fervitium quod pertinet ad predictam terram · falva firmariis noftris tenura fua de dicta terra ufque ad terminum fuum completum · et quod predicti feodifirmarii noftri de Moythas et de Dyke et de Brothyn predictas quadraginta marcas fine aliqua contradictione predicto · A· epifcopo et fuccefforibus fuis epifcopis Moravie folvant fingulis annis in perpetuum ad terminos fuos fibi ftatutos · Teftibus Waltero filio Alani fenefcalli jufticiario Scotie · W· Cumyn comite de Menethet · W· Olifard jufticiario Laodonie · B · Frafer · Alano hoftiario · W· de Lyndefai · Apud Roxeburch · quarto die martii · anno regni domini Regis vicefimo quarto ·

De ecclefiis de Ferneway, Abirihacyn, Logynkenny, Kyncardyn, Abyrnithy, Altre, Ewain, Brennath, et Artildol, canonicis conceffis ·

41 Omnibus Chrifti fidelibus ad quos prefens fcriptum pervenerit Andreas permiffione divina Moravienfis epifcopus eternam in Domino falutem · Noveritis univerfi nos divine pietatis intuitu et pro cultus divine ampliatione · de confenfu cleri noftri dediffe et conceffiffe et hac prefenti carta noftra confirmaffe ecclefie Sancte Trinitatis de Elgyn et canonicis ibidem Deo fervientibus et fervituris in puram et perpetuam elemofinam · ad communam predictorum canonicorum · ecclefiam de Ferneway cum omnibus pertinentiis fuis · ecclefiam de Abirihacyn cum omnibus pertinentiis fuis · excepta una dimidia dauacha terre pertinente ad menfam noftram et fuccefforum noftrorum · ecclefiam de Logynkenny cum omnibus pertinentiis fuis · excepta una dauacha terre pertinente ad menfam noftram et fuc-

ceſſorum noſtrorum · eccleſiam de Kyncardyn in Strathſpe cum omnibus pertinentiis ſuis · excepta una dimidia dauacha terre nobis et ſucceſſoribus noſtris in perpetuum ad menſam epiſcopalem pertinente · eccleſiam de Abyrnithy cum omnibus pertinentiis ſuis · ſalva nobis et ſucceſſoribus noſtris una dimidia dauacha terre ad menſam epiſcopalem pertinente · eccleſiam de Altre cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · ſalva nobis et ſucceſſoribus noſtris in perpetuum una dimidia dauacha ad menſam epiſcopalem pertinente · eccleſiam de Ewayn · exceptis terris infra parochiam ejuſdem eccleſie ad menſam epiſcopalem pertinentibus · eccleſiam de Brenath cum ſuis pertinentiis · eccleſiam de Artildol cum omnibus pertinentiis ſuis ex dono Willelmi de Moravia · excepta capella de Bucharim cum ſuis pertinentiis · et ſalva nobis et ſucceſſoribus noſtris in perpetuum una dimidia dauacha terre ad menſam epiſcopalem pertinente · Has autem omnes eccleſias cum omnibus ſuis pertinentiis prout ſupra ſcriptum eſt damus concedimus et aſſignamus in perpetuum predictis eccleſie canonicis habendas cum fructibus earum et proventibus · ad communam fratrum reſidentium tantum · Salvis tenuris eorum in vita ſua qui eas tempore confectionis hujus ſcripture jure perpetuo poſſidebant · Retinentes nobis et ſucceſſoribus noſtris omnibus omnes terras ſupraſcriptas in perpetuum per ſuas rectas diviſas et cum omnibus pertinentiis ſuis · exceptis toftis et croftis predictis eccleſiis aſſignatis vel aſſignandis · Quare volumus ut predicta eccleſia et canonici Sancte Trinitatis · que cathedralis eccleſia noſtra eſt · predictas eccleſias omnes et ſingulas prout ſuperius plenius eſt deſcriptum et diſtinctum cum omnibus pertinentiis ſuis in puram et perpetuam elemoſinam habeant et percipiant adeo libere · quiete · plenarie · pacifice et honorifice ſicut aliqua eccleſia in dyoceſi noſtra liberius · quietius et honorificentius ab aliquo habetur et poſſidetur · Salva nobis et ſucceſſoribus noſtris jurisdictione canonica et epiſcopalibus · Teſtibus Herberto abbate de Kynlos · Willelmo priore de Hurchard · Symone priore de Pluſcardyn · fratre Alano · Waltero et Archembaldo et Andrea capellanis noſtris · magiſtro Waltero de Crauford · Henrico de Duglas et Matheo clericis noſtris · et aliis · In premiſſorum vero firmum et indubitabile teſtimonium preſentem paginam conſenſu et ſubſcriptione predicti cleri noſtri una cum appoſitione ſigilli noſtri fecimus communiri · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxix°· menſe Decembri penultimo die ejuſdem menſis ·

ASSIT PRINCIPIO SANCTA MARIA MEO ·
SIT MICHI SOLATIUM SPIRITUS ALMUS · AMEN ·

Confirmatio Ricardi epiſcopi de epiſcopatu Moravienſi ·

42 ·W· Dei gratia Rex Scottorum · epiſcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · juſticiariis · vicecomitibus · prepoſitis · miniſtris · et omnibus probis hominibus terre ſue clericis et laycis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me conceſſiſſe et hac preſenti carta mea confirmaſſe Ricardo Dei gratia Moravienſi epiſcopo epiſcopatum Moravie cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · Tenendum ſibi ita libere · quiete et honorifice · ſicut aliquis epiſcoporum in regno meo epiſcopatum liberius · quietius · plenius et honorificentius tenet et poſſidet · et ita plenarie ſicut aliquis anteceſſorum ſuorum epiſcoporum epiſcopatum illum plenius tenuit · Preterea conceſſi et dedi de incremento epiſcopatui Moravie et predicto Ricardo epiſcopo Moravienſi et ſucceſſoribus ſuis epiſcopis · pro ſalute anime mee et anteceſſorum meorum · eccleſiam de Elgyn poſt deceſſum Ricardi de Prebenda clerici mei et Walteri clerici ejuſdem Ricardi · cum capella Sancti Andree · et cum capella de Munben · cum omnibus pertinentiis ſuis in capellis et terris omnimodis et decimis et elemoſinis et rectitudinibus eccleſiaſticis · et eccleſiam de Eren poſt deceſſum Ricardi de Prebenda clerici mei ſimiliter · cum capella de Rath et cum capella de Moythas cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · Tenendas in liberam et perpetuam elemoſinam · ita libere · quiete · plenarie et honorifice ſicut alios redditus epiſcopatus liberius · quietius · plenius et honorificentius tenent · Teſtibus Jocellino epiſcopo Glaſguenſi · Matheo epiſcopo Aberdonenſi · Turpino epiſcopo Brechinenſi · A· abbate de Dunfermelyn · O· abbate de Kelcou · H· abbate de Abyrbruth · W· abbate de Sancta Cruce · Roberto abbate

de Scon · Rad' abbate de Coupre · Hugone abbate de Neubothil · Raynero abbate de Kynlos · Comite Duncano jufticiario · Gilberto comite de Stratheren · Gylbride comite de Anegus · Roberto et Willelmo capellanis meis · Hugone de figillo meo clerico · Willelmo de Haya · Galfrido de Maleuile · Willelmo de Moruilla · Apud Kyngorne ·

Conceffio Ricardi epifcopi de ecclefia de Inuerhouen ·

43 Omnibus fancte matris ecclefie filiis ad quos ifte litere pervenerint Ricardus Dei gratia Moravienfis epifcopus falutem · Noverit univerfitas veftra nos dediffe et conceffiffe Andree prefbytero de Brechyn ecclefiam de Inuerhouen in liberam et puram elemofinam cum omnibus fuis juftis pertinentiis · et eum in eadem ecclefia pontificali auctoritate perfonaliter inftituiffe · Quare volumus ut prefatus Andreas teneat memoratam ecclefiam adeo plenarie · quiete et honorifice ficut aliquis alius clericus in toto epifcopatu noftro aliquam ecclefiam ex noftra donatione liberius · plenius et honorificentius tenet et poffidet · Salvis in omnibus epifcopalibus rectitudinibus et confuetudinibus · Ut autem hec noftra donatio et conceffio firma conftet in pofterum · eam prefentis fcripti patrocinio communimus · et figilli noftri appofitione roboravimus · Teftibus Gillecryft' comite de Marr · magiftro Roberto archidiacono · Macbeth Macferkar · Lamberto · Galfrido capellanis · Hugone · Henrico · Ricardo clericis Epifcopi · Bricio decano · et multis aliis ·

Donatio Ricardi epifcopi fuper ecclefia de Abirnythy ·

44 Ricardus Dei gratia Moravienfis epifcopus omnibus fancte matris ecclefie filiis falutem in Domino · Sciant prefentes et futuri me dediffe · conceffiffe et hac prefenti carta mea confirmaffe pro amore Dei Patricio filio Guillelmi ecclefiam de Abyrnythy cum omnibus juftis pertinentiis fuis · tenendam in liberam et puram elemofinam adeo libere · quiete · ficut alii clerici noftri in epifcopatu noftro ecclefias fuas liberius tenent et poffident · falvis epifcopalibus · Conceffimus etiam eidem terram noftram fcilicet dimidiam dauacham que fpectat ad predictam ecclefiam · tenendam fibi

quam diu vixerit · et reddendo nobis inde annuatim ·iii· ſolidos ad feſtum Sancti Martini · Teſtibus magiſtro Roberto archidiacono · Bricio decano · Lamberto capellano perſona de Kyntray · Hugone clerico perſona de Duppol · Henrico fratre Epiſcopi perſona de Spyni · Samuel preſbytero · Yſaac preſbytero · et multis aliis · Amen ·

Super tranſmutatione ſedis cathedralis ·

45 Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus Sancti Andree et Brechynenſi Epiſcopis et dilecto filio Abbati de Lundoris Sancti Andree dyoceſis ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Venerabilis frater noſter Moravienſis epiſcopus per ſuas literas nobis intimavit quod cum plerique predeceſſorum ejus · preter ſedis apoſtolice convenientiam ſicut credit · in locis variis ſedem ſibi epiſcopalem aptaverunt · inter nonnullas alias eccleſiam Sancte Trinitatis de Spyny habuerunt eorum aliqui cathedralem · Nuper autem clerus et populus eccleſie Moravienſis ab eo cum inſtantia petierunt · ut cum locus in quo hactenus ſedes fuerit cathedralis erecta ſit in quodam angulo maris poſitus ad quem nullus parochianorum ſuorum poteſt ſine impedimento tranſire · in alio magis congruo loco ſedem epiſcopalem ordinare curaret · qui precibus et votis eorum utpote de pietatis affectu provenientibus inclinatus · conſideratis qualitatibus rerum et locorum quorumlibet circumſtantiis · predictam eccleſiam Sancte Trinitatis cathedralis honoris titulo previdit inter ceteras aptiorem · unde communicato capituli ſui totius aliorumque virorum prudentum conſilio · memoratam eccleſiam decrevit ſtatuere in perpetuum · de convenientia tamen ſedis apoſtolice · cathedralem · inductus ad id plerumque ratione cauſarum inter quas ſpecialiter has notavit · Quum nec deſint malefactores qui Chriſti eccleſiam in illis partibus ſemper perſequuntur ad locum ipſum in quo eſt eccleſia ipſa ſita de facili ab hiis non aditur · et preterea Epiſcopus ibi preſidens melius et decentius domino Regi poteſt ſpiritualia et temporalia commoda miniſtrare · Volentes igitur in hac parte gratiam eis taliter facere quod non aliis injuriam referamus · diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus atque precipimus quatinus inquiſita ſuper hiis diligentius veritate · ſi abſque juris prejudicio alieni et in ampliationem divini cultus illud inveneritis poſſe fieri · prefatam eccleſiam cathedralis honoris titulo decoretis ·

quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe · duo veſtrum [ea] nichilominus exequantur · Datum Rome apud Sanctum Petrum ·vij· idus Aprilis · pontificatus noſtri anno ·ix°·

Magna carta Bricii · de fundatione canonicorum apud Spyni ·

46 Bricius Dei gratia Moravienſis epiſcopus univerſis Sancte Matris Eccleſie filiis tam futuris quam preſentibus eternam in Domino ſalutem · Cum a multis et ab antiquis retroactis temporibus uſque ad noſtre adminiſtrationis tempus in epiſcopatu Moravienſi predeceſſores noſtri Moravienſes epiſcopi certum et ſtabilem cathedralis ſedis locum in nulla tenuere eccleſia · ſed quilibet eorum pro libitu et voluntate ſua in una trium eccleſiarum · ſcilicet Brennath · et de Spyny · et de Kenedor · ſedem ſibi adaptaverunt epiſcopalem · Nos maxime ad ſubditorum tam utilitatem quam neceſſitatem habentes reſpectum · qui ſepius ad eccleſiam cathedralem ut ad matrem recurrere plurimis tenentur ex cauſis · locorum difficultati · viarum aſperitati · temporum mutabilitati · cleri Moravienſis eccleſie et plurimorum virorum prudentum communicato conſilio · quoad melius potuimus occurrentes · reverendiſſimo et ſanctiſſimo domino noſtro et patri Pape Innocentio humiliter ſupplicavimus et devote quatinus eccleſiam Sancte Trinitatis de Spyny · quam et plurimi predeceſſorum noſtrorum cathedralem tenuerunt et in ea ut in cathedrali eccleſia ſua inſtallati fuerunt · cathedralem de cetero omnibus poſt futuris temporibus fore ſedem epiſcopis Moravienſibus in perpetuum decerneret · Qui de conſueta apoſtolice ſedis clementia precibus noſtre humilitatis inclinatus · viris venerabilibus Sancti Andree et de Brechyn Epiſcopis et Abbati de Lundoris precipiendo mandavit quatinus · inquiſita ſuper hiis diligentius veritate · ſi abſque juris prejudicio alieni et in ampliationem divini cultus illud invenerint poſſe fieri · prefatam eccleſiam cathedralis honoris titulo decorarent · Prefati igitur viri venerabiles apoſtolica auctoritate mandati · vocatis quos propter hoc evocandos viderunt · inquiſita ſuper hoc diligentius veritate · cum eis pleniſſime conſtaret quod abſque juris prejudicio alieni et in ampliationem cultus divini illud fieri poſſet · prefatam eccleſiam Sancte Trinitatis de Spyny cathedralem decoraverunt · auctoritate domini Pape eam omnibus in poſterum futuris temporibus Moravienſibus epiſcopis ſtatuentes et confirmantes

cathedralem · Ad honorem igitur et reverentiam Sancte et individue Trinitatis et gloriosissime Dei genetricis semperque virginis Marie et ad divini cultus ampliationem · ut in predicta cathedrali ecclesia divinum obsequium omnibus temporibus divine majestati acceptabilius decentius honestius et regularius absque defectu celebretur · octo canonias sepe memorate cathedrali ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny in liberam puram et perpetuam elemosinam assignavimus · quas canonias cum omnibus ad eas juste pertinentibus ita prorsus liberas statuimus et immunes in omnibus sicut canonie majoris ecclesie cathedralis Lincolniensis libere esse noscuntur et immunes · Sunt autem iste canonie · Prima canonia Decanatui assignata ecclesia de Eryn cum capella de Inuernarren et cum omnibus aliis justis pertinentiis suis · Secunda canonia Cantarie assignata ecclesia de Lamnabride cum una dauacha terre et ecclesia de Aluays et ecclesia de Rothesd cum omnibus justis earundem pertinentiis · Tertia canonia Thesaurarie assignata ecclesia de Kennedor et ecclesia de Eskyl cum omnibus justis earundem pertinentiis · Quarta canonia Cancellarie assignata Fortherues per suas rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis · Lythenes per suas rectas divisas cum omnibus justis pertinentiis suis et Lunyn et Duldauy per suas rectas divisas cum omnibus justis pertinentiis suis · salva tenura Willelmi filii Willelmi filii Freskyny et heredum suorum in predictis terris scilicet Lunyn et Duldauy · item terra de Logyn juxta Duffus per suas rectas divisas cum justis pertinentiis suis · salva tenura Hugonis filii Willelmi filii Freskyny et heredum suorum in perpetuum · et salva una petra cere que de predicta terra annuatim solvitur quam perpetuo assignavimus ad luminaria invenienda ad missam de gloriosa dei genetrice semperque virgine Maria festive singulis diebus in sepe dicta ecclesia Sancte Trinitatis de Spyny decantandam · Quinta canonia ecclesia Sancti Petri de Strathouen cum capellis suis et una dauacha terre et cum aliis justis pertinentiis suis · et ecclesia de Hurchard ultra Inuernys cum omnibus justis pertinentiis suis · Sexta canonia de Forays et ecclesia de Logyn Fythenach cum omnibus justis earum pertinentiis · hanc autem canoniam archidiaconatui nostro assignavimus in perpetuum · statuentes ut quicunque archidiaconus fuerit qui predictam ecclesiam optinuerit · de tuendis et conservandis libertatibus et immunitatibus ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny et capituli ejusdem ecclesie corporale teneatur prestare sacramentum · quod si subire recusaverit et prestito contraire presumpserit · post secundam

et tertiam commonitionem per decanum vel ejus vices gerentem · canonia ſupradicta et fructibus ejus ſi commonitus adquieſcere noluerit eundem archidiaconum privandum eſſe decernimus · proventibus omnimodis canonie ſupradicte in communes uſus canonicorum eccleſie Sancte Trinitatis de Spyny convertendis · donec in capitulo eorundem canonicorum ſuper exceſſu ſuo ſatiſfecerit competenter · Sic etiam volumus et ordinamus et ſtatuimus ut de omnibus aliis et ſingulis canonicis obſervetur · Inveſtietur autem archidiaconus et inſtallabitur in predicta canonia ſicut ſimplex canonicus in eccleſia Lincolnienſi · et ratione canonie ſupradicte decano et capitulo erit obnoxius in omnibus tanquam ſimplex canonicus eccleſie Lincolnienſis majori decano et capitulo obnoxius eſſe tenetur · Septima canonia eccleſia de Spyny cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · Octava canonia eccleſie de Rothuan et eccleſia de Duppol cum omnibus earum juſtis pertinentiis · Quilibet predictorum canonicorum habens aliquam predictarum canoniarum omni tempore unum ſacerdotem in ipſa eccleſia de Spyny pro ſe vicarium habebit qui in eadem eccleſia miniſtrabit ſive canonicus cujus vicarius eſt preſens ſit ſive abſens · niſi canonicus ipſe in propria perſona officio ſacerdotali miniſtrans reſidentiam in predicta eccleſia facere elegerit · ut omnibus in perpetuum temporibus octo ſacerdotes in prenominata cathedrali eccleſia vice predictorum octo canonicorum inveniantur ad honorem laudem et gloriam Sancte Trinitatis et glorioſiſſime Virginis Marie tam reſidentes quam miniſtrantes · de quibus tres qualibet ebdomada ebdomadarios eſſe ad miſſas cotidie cum cantu et nota dicendas conſtituimus · Primam miſſam mane omni die de glorioſiſſima Dei genetrice ſemperque virgine Maria feſtive cum cantu dicendam eſſe ſtatuimus · Secundam que dicitur miſſa capitalis ſive matutinalis pro defunctis vel aliter ſecundum quod tempus exegerit ad libitum cum cantu vel ſine cantu · Tertiam que dicitur major miſſa ſive miſſa de die circa horam diei tertiam vel aliam canonicam ſolempniter cum cantu celebrari volumus · Quilibet vero aliorum quinque ſacerdotum omni die niſi rationabili cauſa fuerit excuſatus miſſam pro defunctis celebrare tenebitur · Omnes autem ſimul omnibus horis diviniſque officiis tam nocte quam die celebrandis communiter adeſſe et intereſſe ſtabilimus niſi ex manifeſta et rationabili cauſa aliquem aliquando ad horam abeſſe contigerit per majoris decani licentiam vel illius qui vices decani adimplere dinoſcitur · Omnibus igitur predicte cathedralis eccleſie Sancte Trinitatis de Spyny ſua jura ſervantibus per omnipotentis

Dei misericordiam et gratam beatissime matris ejus perpetue virginis Marie intercessionem sit pax ejusdem Domini nostri Jesu Christi quatinus et hic fructum bone actionis percipiant et apud districtum judicem premia eterne pacis inveniant · Amen · Ut autem hec nostre constitutionis pagina tam presentibus quam futuris fiat cognita et omnibus in posterum temporibus permaneat stabilis et inconcussa eam sigilli nostri appositione et episcopali auctoritate duximus roborandam · Recapitulantes et firmiter statuentes quod decanus et canonici predicte matricis et cathedralis ecclesie de Spyny · ratione decanatus et canoniarum suarum · eisdem gaudeant libertatibus et immunitatibus et preeminentiis in ecclesia cathedrali et canoniis suis et extra quibus decanus et canonici Lincolnienses in ecclesia Lincolniensi et canoniis suis gaudere noscuntur ratione decanatus et canoniarum suarum · Ego Bricius Moraviensis episcopus subscribo · Ego Radulphus abbas de Kinlos subscribo · Ego Ricardus prior de Hurchard subscribo · Ego Gilbertus abbas de Abyrbroth subscribo cum communi consilio conventus · Ego Ricardus abbas de Kelcou subscribo cum communi consilio conventus · Ego ·W· persona de Eddendu' subscribo · Ego Johannes persona de Artydol subscribo · Ego Gregorius vicarius de Altre subscribo · Ego Andreas vicarius de Kingussy subscribo · Ego Malcolmus vicarius de Keth subscribo · Ego Ran' vicarius de Buchtrethyn subscribo · Ego Robertus vicarius de Dufphus subscribo · Ego Gylmakal' vicarius de Fotherues subscribo · Ego Macbeth vicarius de Dulergus subscribo · Ego Patricius persona de Abyrnythy subscribo · Ego Gillebride persona de Abirtarf subscribo · Ego Gonganus persona de Kyncardin subscribo · Ego Gilbertus archidiaconus Moraviensis subscribo · Ego Alexander persona de Elgyn subscribo · Ego Andreas rector ecclesie Sancti Petri de Dufphus subscribo · Ego Walterus vicarius Sancti Columbe de Petyn subscribo · Ego Lambertus persona de Forais subscribo · Ego Stephanus persona de Glas subscribo · Ego persona de Dunbatlach subscribo · Ego Symon persona de Dolays subscribo · Ego Hugo persona de Rothuan · Ego Ricardus persona de Rotheys subscribo ·

Protectio Innocentii Pape de quibusdam prebendis ecclesie Moraviensis ·

47 Innocentius episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Decano et capitulo Moravie salutem et apostolicam benedictionem · Justis petentium

desideriis dignum est nobis facilem prebere consensum et vota que a tramite rationis non discordant effectu prosequente complere · Eapropter dilecti filii in Domino vestris justis postulationibus gratum impertientes assensum · personas vestras et ecclesiam in qua estis divino obsequio mancipati · cum omnibus bonis que in presentia rationabiliter possidetis aut in futurum justis modis prestante Domino poteritis adipisci · sub beati Petri et nostra protectione suscepimus · specialiter autem ecclesiam de Eren · ecclesiam de Lamanbride · ecclesiam de Aluays · ecclesiam de Ratheforde · ecclesiam de Kynedor · ecclesiam de Eskyl' · ecclesiam Sancti Petri de Strathouen · ecclesiam de Urchard ultra Inuernys · ecclesiam de Forays · ecclesiam de Logynfythenach · ecclesiam de Spyni · ecclesiam de Rothwan · et ecclesiam de Duppol · cum omnibus pertinentiis earundem · Terras scilicet Fotherueis · Lunnyn · Duldauy · et omnia alia bona vestra sicut ea omnia juste et pacifice possidetis · vobis et per vos ecclesie vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Ad petitionem vestram nichilominus concedentes ut octonarius numerus canonicorum et prebendarum per venerabilem fratrem nostrum Bricium episcopum vestrum de assensu vestro in ecclesia vestra provida deliberatione statutus ibidem firmiter observetur · nisi excreverint adeo ipsius ecclesie facultates quod pluribus sufficere valeant competenter · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis confirmationis et concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire . Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum · Datum Lateran' ·xi· Kalendas Januarii pontificatus nostri anno ·xvii·

Carta Lincolniensis ecclesie de consuetudinibus et libertatibus ejusdem ecclesie · et quatuor alie litere ejusdem ecclesie Lincolniensis · et due bulle Alexandri Pape directe decano et capitulo Lincolniensi ·

48 Rogerus decanus et capitulum Lincolniensis ecclesie dilectis in Christo fratribus capitulo Moraviensis ecclesie eternam in Domino salutem · Venientes ad nos Freskynum decanum et Andream cancellarium ecclesie vestre cum literis vestris patentibus ea qua decuit benignitate suscepimus · ex quorum assertione et tenore literarum vestrarum nec non et inspectione carte

venerabilis viri Bricii Moravienſis epiſcopi fundatoris veſtre ecclesie evidenter didicimus eundem Epiſcopum in ecclesia Sancte Trinitatis de Spyny octo canonicos conſtituiſſe et ad eorum ſuſtentationem eidem ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny octo prebendas aſſignaſſe · quam ecclesiam cum canonicis et prebendis eis aſſignatis idem Epiſcopus conſtituit in omnibus eiſdem dignitatibus libertatibus et immunitatibus gaudere quibus ecclesia Lincolnienſis et canonici ejus et prebende gaudere noſcuntur · Quia vero dignitatum · libertatum · immunitatum et conſuetudinum ecclesie noſtre et canonicorum et prebendarum ipſius ſatis plenam notitiam non habetis · predictos Decanum et Cancellarium pro inquiſitione predictorum diligentius facienda ad nos deſtinare curaſtis · rogantes attentius ut per predictos nuncios veſtros et literas capituli noſtri vos ſuper predictis certificaremus · quibus in capitulo noſtro conſtitutis · et pro negotio ſibi injuncto a nobis diligentius interpellantibus · habito tractatu cum fratribus ſuper hiis de quibus querere decreverunt et dubitare videbantur · certum et indubitatum dedimus reſponſum · ſingulos articulos ab eiſdem nunciis propoſitos tam fideliter quam veraciter abſolventes · In quibus hoc primum veſtre diſcretioni duximus notificandum · quod dominus Epiſcopus noſter · quotiens perſonatum aliquem vel prebendam in ecclesia noſtra vacare contigerit · eam in camera ſua vel ubicunque voluerit · ſive per panem ſive per librum vel alio quolibet modo · ſua auctoritate · non requiſito conſenſu capituli · cui voluerit idoneo tamen conferre poteſt · excepto ſolo decanatu · quo vacante ad capitulum pertinet decani ſui electio · epiſcopo tamen ſuper hiis prius requiſito · electionem vero decani a capitulo celebratam ratam habere tenetur Epiſcopus et preſentatum ſibi a capitulo omnino admittere · niſi perſone electi rationabilem cauſam repulſionis obiciat · Decanus autem Epiſcopo preſentatus et ab Epiſcopo admiſſus inſtallatur ab Epiſcopo vel a capitulo · Quilibet autem alius canonicus poſtquam conceſſionem domini Epiſcopi habuerit de perſonatu aliquo vel prebenda · literas Epiſcopi ad decanum deferre conſuevit de aſſignatione ſtalli in choro et loci in capitulo ei facienda · Decanus autem eum inſtituet cum textu evangelii · canonicis pſallentibus *Ecce quam bonum etc·* et decano dicente orationem *Actiones nostras etc·* et poſtea a decano inſtallabitur · Abſente autem majore decano ſubdecanus vel is cui decanus mandabit id exſequatur · Inſtallatus canonicus recepta prius communa ſingulis canonicis ſex denarios dabit ad vinum comparandum in die ſue inſtallationis · Quilibet autem canonicus fidelitatem jurabit

ecclefie et capitulo ftatim poft fuam inftallationem · et quod rationabiles confuetudines ecclefie prout eas didicit obfervabit · finguli autem canonici Decano fimplici verbo obedientiam preftabunt · Noveritis etiam in ecclefia noftra quatuor effe perfonatus et totidem perfonas excellentes · Inter quas primum locum tenet Decanus · fecundum Cantor · tertium Cancellarius · quartum Thefaurarius · qui de thefauraria fua et redditibus thefaurarie invenire debet luminaria et vinum · hoftias et carbones · thus et utenfilia neceffaria in ecclefia · et farta tecta habere · et fervientibus in ecclefia mercedem folvere · et multa alia que vix poffunt numerari · Cohercio autem predictorum perfonarum et canonicorum omnium ad Decanum pertinet et capitulum · Decani vero ad capitulum · nec ullus canonicus Epifcopo fuper hiis que ad prebendam fuam pertinent vel de perfona fua vel prebenda alibi quam in capitulo noftro refpondebit · Epifcopus vero nec per fe nec per literas prohibere poteft quin decanus et capitulum de caufis canonicorum et tranfgreffionibus eorum cognofcat · nec fua auctoritate id facere nec earum cognitionem poteft protelare · Decano quidem errata canonicorum corrigere vel de caufis eorum cognofcere nolente · negligente · vel etiam abfente · capitulum fua auctoritate ea poteft expedire · Ad hec difcretioni veftre certiffime et fideliter notificamus quod omnes ecclefie prebendate necnon et ille que in territorio prebendarum fite funt in quibus aliquis canonicus jus habet advocationis ab omnibus epifcopalibus funt exempte tam fynodalibus quam omnibus aliis epifcopalibus · adeo quod [nullus] archidiaconus provincialis · nullus decanus ruralis · nullus officialis epifcopi vel archidiaconi aliquam eifdem ecclefiis vel earum parochiis vel contra earum parochianos jurifdictionem fibi valeat vendicare · fed ad quemlibet canonicum in fua prebenda emergentium caufarum omnium tam pecuniarum quam fpiritualium cognitio pertinet et decifio · nifi ab eo appelletur ad majorem decanum · vel capitulum · vel epifcopum · vel fuperiorem · hoc autem indiftincte dicimus five predicti parochiani fint clerici five layci · five fint homines et tenentes ipfius canonici five domini Regis five Epifcopi five alicujus baronis militis vel frankelani five cujufcunque alterius · Capellani autem in ecclefiis prebendatis miniftrantes vel etiam in ecclefiis in territorio prebendarum conftitutis quarum jus patronatus aliquis canonicus habet · necnon et perfone et vicarii earum · provocatione epifcopi vel archidiaconi provincialis vel decani ruralis vel alicujus officialium eorundem ad nullum provinciale capitulum venire tenentur · ad

ſynodum tamen provincialem et ad annuam proceſſionem in eccleſia cathedrali faciendam iidem capellani accedere debent · de nulla tamen cauſa eorum in eadem ſynodo reſpondebunt · niſi ad Epiſcopum per appellationem fuerit delata · Preter hec ſub ſilentio non duximus pretereundum quod canonico eccleſie noſtre defuncto annui redditus prebende ſue debentur integre et plenarie · anno currere incipiente a die obitus ſui quocunque anni tempore in fata conceſſerit · ita tamen [ut] ſi exiſtens canonicus eccleſie noſtre diem clauſerit extremum · ſimiliter et ejuſdem anni communam percipiet in pias cauſas pro ejus anima expendendam · ſingulis vero annis in perpetuum anniverſario die obitus ſui illius diei communam percipiet · Quolibet autem canonico defuncto decanus et capitulum poſſeſſionem et ſeyſinam ipſius vacantis prebende auctoritate nanciſcetur · epiſcopo partes ſuas non interponente in aliquo niſi in ſola prebende collatione · Similiter ſi contigerit aliquem canonicum pro ſuo exceſſu ad tempus fructibus prebende ſue privari · vel a perceptione earum ſuſpendi · prebenda illius cum fructibus ipſius interim in cuſtodia decani erit et capituli · donec per commune conſilium capituli quid de eiſdem fructibus fieri debeat proviſum fuerit · Hiis autem que de inſtallatione et quatuor perſonarum preeminentia ſupra commemoravimus adjiciendum decrevimus quod decanus in introitu chori a dextris primum ſtallum optinet · cancellarius ultimum · a ſiniſtris vero cantor primum et theſaurarius ultimum ex oppoſito cancellario · Sufficit autem ad optinendam prebendam · ſive curam animarum habeat annexam ſive non · inſtitutio capituli · precedente conceſſione epiſcopi canonica · In malefactores equidem vel invaſores prebendarum noſtrarum vel dereptores poſſeſſionum noſtrarum decanus et capitulus ſua auctoritate generalem et ſpecialem ferre poſſunt ſententiam · ſi commoniti iidem tranſgreſſores ſatiſfacere noluerint competenter · Hiis igitur ſub brevitate vobis notificatis veſtram nolumus latere diſcretionem quod ex longa conſuetudine · et ex privilegiis ſummorum pontificum et ex conceſſione epiſcoporum in ſcripta redactis · multis aliis libertatibus et immunitatibus noſtram gaudere eccleſiam · ex quibus ſcriptis ad inſtantiam et ſupplicationem ſepe nominatorum nunciorum veſtrorum cujuſdam confirmationis et cujuſdam indulgentie venerabilis memorie Alexandri Pape · et quarundam cartarum bone memorie Roberti · Hugonis primi et Willelmi epiſcoporum noſtrorum tranſſcripta · vobis verbo ad verbum tranſmittimus · Ad premiſſorum igitur fidem et indubitabile teſtimonium tam preſenti ſcripto quam predictarum

confirmationis et indulgentie et cartarum tranfcripto figillum capituli fecimus apponi · Valete femper in Domino ·

Robertus Dei gratia Lincolnienfis epifcopus omnibus fidelibus Dei falutem · Noverit univerfitas veftra nos remififfe omnibus prebendis Lincolnienfis ecclefie in perpetuum omnia jura epifcopalia et omnes exactiones · et volumus quod omnes canonici Lincolnienfes perpetuam in prebendis fuis et in omnibus poffeffionibus que ad prebendas pertinent libertatem habeant · ita quod de cetero nulli liceat archidiacono [vel archidiaconi officialibus] · de prebendis vel ecclefiis que ad communionem Lincolnienfis ecclefie pertinent aliquid exigere · vel homines eorum in placitis ponere · fed eandem omnino habeant canonici libertatem in prebendis fuis quam habent canonici Salifbirienfis ecclefie in fuis · prefatam vero libertatem fubdiaconatui et ecclefie Lectune que ad decanum pertinere dinofcitur perpetuo concedimus · et prefentis figilli noftri atteftatione communimus et roboramus · Teftibus Martino thefaurario · Radulpho fubdecano · Galfrido capellano domini Regis · et aliis ·

Omnibus Chrifti fidelibus ad quos hoc fcriptum pervenerit Hugo primus Dei gratia Lincolnienfis epifcopus falutem in Domino · ex infpectione autentici inftrumenti bone memorie Roberti quondam [epifcopi] Lincolnienfis predecefforis noftri cognovimus ipfum remififfe omnibus prebendis Lincolnienfis ecclefie in perpetuum omnia jura epifcopalia · et omnes exactiones · et quod omnes canonici Lincolnienfis ecclefie in prebendis fuis et omnibus poffeffionibus que ad prebendas pertinent perpetuam habeant libertatem · ita quod nulli liceat archidiacono vel archidiaconi officialibus de prebendis et poffeffionibus ad communam pertinentibus aliquid exigere · vel parochianos prebendarum Lincolnienfis ecclefie in placitis ponere · Nos igitur prefatam indulgentiam ab ipfo factam ratam habentes eam prefenti fcripto et figillo noftro duximus confirmare · Hoc adjicientes ut ecclefia de Seuerby que ad luminaria Lincolnienfis ecclefie eft affignata · et ecclefia de Lechton que eft de fubdecanatu ecclefie Lincolnienfis · et ecclefia Omnium Sanctorum que eft in Lincolne que pertinet ad cancellariam Lincolnienfis ecclefie eadem plene gaudeant libertate · Precipimus etiam ut in omnibus caufis

tractandis et decidendis quecunque in parochiis prebendarum emerserint · ipsi canonici omnimoda et perpetua gaudeant libertate et libera utantur potestate · Quod ut ratum habeatur et firmum presentis scripti testimonio et sigillo nostro roboravimus · Testibus Haimone decano Lincolniensi · Roberto archidiacono Huntingdoniensi · magistro Rogero de Rolveston · Johanne sacrista · Galfrido de Lychelad · magistro Ricardo de Sunathlech · magistro Gerardo de Rothwol · Hugone de Edwardo · Eustachio de Wilton · et aliis ·

Omnibus Christi fidelibus ad quos presens scriptum pervenerit · Willelmus Dei gratia Lincolniensis episcopus salutem in Domino · Ex inspectione autentici instrumenti bone memorie Roberti quondam Lincolniensis episcopi predecessoris nostri cognovimus ipsum remisisse omnibus prebendis Lincolniensibus in perpetuum omnia jura episcopalia · et omnes exactiones · *etc· ut in charta prebendarum* ·

Willelmus Dei gratia Lincolniensis episcopus dilectis sibi in Christo filiis decano et capitulo Lincolniensis ecclesie salutem in Domino et benedictionem · Licet ex officii nostri debito singulorum per dyocesim nostram constitutorum utilitatibus paterna sollicitudine providere teneamur · vestris tamen commodis et profectibus et animarum vestrarum saluti qui Deo et beate Marie Virgini nostrum impendimus obsequium uberiori providentia adesse volumus sicut et debemus · Hinc est quod habita deliberatione cum Rogero de Rolleston decano et capitulo Lincolniensis ecclesie · de communi eorum consilio et voluntate · statuimus ut unusquisque vestrum sive debitis sit honoratus sive non de fructibus et obventionibus prebende sue a die obitus sui usque in annum completum liberam pro voluntate sua habeat disponendi facultatem · ita ut illi soli hoc gaudeant beneficio qui existentes canonici Lincolniensis ecclesie diem clauserint extremum · providimus etiam ut singuli vicarii prebendarum dimidiam marcam ultra consueta stipendia percipiant singulis annis · Ut autem hec nostra ordinatio perpetuam obtineat firmitatem · eam presenti scripto et sigilli nostri patrocinio roboravimus · Testibus magistro Willelmo de Branflet subdecano · G· archidiacono de Bedeford · Alexandro de Bedeford · Philippo de Malber-

torp · G. de Rodewel · Thoma de Fiſkerton Lincolnienſis eccleſie canon' · magiſtro Willelmo filio Full' · Eudon prepoſito · et multis aliis ·

Alexander ſervus ſervorum Dei dilectis filiis decano et capitulo Lincolnienſis eccleſie ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Quotiens a viris eccleſiaſticis devote requiritur ut eis ſuper hiis que rationabiliter poſſident apoſtolice confirmationis ſuffragium conferamus · ad concedenda que poſtulant faciles inveniri debemus · et eorum rationabilibus votis gratuitum impertiri conſenſum · Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus benigne annuentes · libertatem quam bone memorie Robertus quondam Epiſcopus veſter vobis in prebendis veſtris et eccleſiis ad communam veſtram pertinentibus · et ſubdiaconatui eccleſie veſtre et eccleſie de Lechton ad eundem ſubdiaconatum pertinenti · circa tempora ſue promotionis conceſſit · et ſcripto proprio ſigillo ſuo roborato firmavit · ſicut eam hactenus pacifice habuiſtis · devotioni veſtre auctoritate apoſtolica confirmamus et preſentis ſcripti patrocinio communimus · ſtatuentes ut nulli hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis [infringere] vel ei aliquatenus contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ſe noverit incurſurum · Datum Tuſculi · Idibus Septembris ·

Alexander ſervus ſervorum Dei dilectis filiis decano et capitulo Lincolnienſis eccleſie ſalutem et apoſtolicam benedictionem · De negligentia et remiſſione paſtoralis ſollicitudinis merito poſſemus redargui et circa officium noſtrum deſides judicari · ſi errata corrigere · et ab eccleſia Dei enormitates poſtponeremus et pravas conſuetudines radicitus extirpare · Relatum eſt ſiquidem auribus noſtris quoſdam eſſe in eccleſia veſtra canonicos qui prebendas ſuas abſque diminutione percipiant · et ipſi tamen eccleſie divinis obſequiis vacare contempnant · Quidam etiam ſunt ibi qui ut dicitur de crimine infamati fuerunt et ab eo de cetero abſtinere juramento firmaverunt · neglecta fama et juramento contempto ad idem quaſi canis ad vomitum non erubuerunt reverti · Quia igitur hec ſi vera ſunt non poſſumus abſque diminutione fame noſtre et animarum veſtrarum detrimento incorrecta relinquere · diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta

mandamus precipiendo quatinus canonicos illos qui ſe obſequiis eccleſie veſtre abſentant ſollicite moneatis et inducere modis omnibus laboretis ut ſicut gaudent de accepta cum integritate prebenda · ita per ipſos aſſidue aut per majorem partem anni eccleſie veſtre deſerviant · quod ſi monitis veſtris parere contempſerint et in eadem eccleſia non fuerint aſſidui · aut per majorem partem anni eidem eccleſie non deſervierint · eos in propriis beneficiis prout videritis expedire multetis · Illi autem qui de aliquo crimine infamati ſe purgare voluerint · ſecundum ordinem ſuum et qualitatem et quantitatem delicti ſuam innocentiam purgent · et tam hiis qui ſe purgare non poſſunt · quam ceteris qui ad eadem crimina que abjuraverunt non erubuerunt reverti · penam ſicut videritis expedire juxta modum culpe infligere non poſtponatis · et eandem diſcretionem et moderationem in omnibus hiis habeatis · ut zelo rectitudinis et eccleſiaſtice juſtitie non livore invidie videamini provocari · et converſis locum ſatiſfaciendi et in melius emendandi commiſſa · convertendis autem ſpei ſolatium et indulgentie tribuatis · Et ceteri hoc audientes ne dum ipſi timeant ſimilia perpetrare · Datum Tuſculi · v°· Idus Septembris ·

Conſtitutiones Lyncolnienſes · et capitula de reſidentia ·

49 Hec ſunt in parte conſuetudines et obſervationes Lyncolnienſis eccleſie · ſcilicet quod quilibet canonicus · ſive fuerit in perſonatu ſive in archidiaconatu conſtitutus ſive non · habebit vicarium in eccleſia niſi fuerit reſidens · Reſidere quidem tenentur decanus · precentor · cancellarius · theſaurarius · et ſubdecanus · et ad hoc in promotione ſua juramento aſtringitur · Illi autem qui non ſunt reſidentes preſtabunt ſeptimam partem prebende ſue in augmentum commune reſidentium · Sed hanc penam evitabit qui per tertiam partem anni continue ſive interpollate fecerit reſidentiam · verum ab hac neceſſitate releventur archidiaconi pro parte · quibus ſufficit per ·xl· dies ſimiliter ſive continue ſive interpollate ad evitationem iſtius pene in eccleſia integre reſidere · nullus autem tenetur habere vicarium ſi per tertiam partem anni duxerit abeſſe ſive continue ſive interpollate · illi autem qui per duas partes anni moram integram fecerint in eccleſia modo predicto · quantum ad emolumentum quod reſidentes contingit percipiendum et penam evitandam · pro reſidentibus habentur · Hoc tamen ex-

preſſo quod ſi quis canonicus habens vicarium inchoaverit reſidere · nichilominus retinebit vicarium uſque ad proximum terminum ſtipendiis vicariorum ſolvendis deputatum · niſi in feſto Sancti Mychaelis inchoaverit reſidere · quo caſu non habebit neceſſe ultra illum terminum vicarium retinere · dummodo in feſto nativitatis beati Johannis vel ante vicarium ſuum ſuper hoc curaverit premunire · Hoc idem intelligendum eſt de alio termino dum ad Natale ipſum ſuper hoc premuniat · Debet autem quilibet canonicus preſentare vicarium boni teſtimonii virum decano · et ſi preſentaverit aliquem qui prius non fuerit vicarius non abſolute admittetur · ſed examinabitur an ſciat legere et cantare · et ſi utrumque ſciat probabiliter non tamen admittetur de plano · ſed ita ut ſit in probatione primo per annum · et interim addiſcat antiphona ympnare · et ſi lapſo anno illa addiſceret ut probabiliter illa ſciat ſine libro · ſecundo anno deputabitur pſalterio eodem modo addiſcendo · et ſi in utroque profecerit probabiliter admittetur · ſin autem repelletur · Quilibet vero vicarius cum admittitur jurabit fidelitatem eccleſie · et clerici ſimiliter qui chorum frequentant · Et ſi vicarius receſſerit vel deceſſerit canonicus alium preſtabit vicarium · et ſi hoc non fecerit ſolvet nichilominus ſtipendia vicario debita que cedunt in vicariorum communam · Si autem canonicus eccleſiam habens prebendatam vicarium in eccleſia facere voluerit · taxata vicaria per epiſcopum et decanum ipſum vicarium decano preſentabit · qui conſideratis circumſtantiis que contra ydoneitatem perſone fuerint attendende · preſentatum ſi nichil obſtiterit canonicum admittet · vel ſi viderit indignum repellet · admiſſum quidem ad epiſcopum mittet · qui ei curam animarum hoc ſolo quoad ipſum contingentia contentus committere debebit · Ipſe autem vicarius obedientiam decano · canonico autem eum preſentanti Domino ſuo fidelitatem ſimiliter et obedientiam jurabit ·

De geſtu clericorum in choro ·

De geſtu vero clericorum in choro ut uniformiter ab omnibus ſervetur proviſum eſt in hunc modum · Omnes de choro chorum intrantes ſi ex parte auſtrali habeant ſedes ex parte intrent et exeant ſive ab oriente intrent ſive ab occidente · Et cum ab oriente intrent poſt deceſſum ultimi gradus in choro inclinent ſe primo ad altare · poſtea ad Epiſcopum ſi pre-

ſens fuerit · vel ad decanum ſi Epiſcopus abſens ſit · et ſic ingrediantur ſtallum ſuum · ita tamen quod ſi tranſeundum ſit per ipſum qui chorum regit tranſeat inter ipſum et clerum illius partis · Si autem ex parte occidentali ingrediuntur ſtatim ingreſſi inclinent ſe primo ad altare · poſtea ad epiſcopum et ad decanum · Idem obſervetur ex parte aquilonari · Clerici ſub hac forma chorum intrantes modeſte et ordinate ſeſe in locis ſuis recipiant · non inſolenter formas tranſilientes · eodem modo ſe habeant exeuntes · Et ſi quenquam oportuerit ab una parte chori uſque in aliam tranſire in extrema parte chori verſus orientem vel occidentem tranſitum faciet · et in eundo et redeundo ad altare ſe inclinet · ſed ab hac neceſſitate rectores chori excipiuntur · In choro nullum fiat murmur a clericis · ſed honeſte ſe habeant ſine turpi riſu et joco · et pauca habeantur colloquia et neceſſaria et dimiſſa voce · Hoc autem eſt attendendum quod quis chorum eſt ingreſſus · ut Tertie · Sexte · None · vel Completorio extra Quadrageſimam interſit ipſi ſine cauſa ante finem hore egredi non licebit · Et ſi cum aliquo qui non ſit de choro loqui debeat ad loquendum cum ipſo chorum egrediatur · Hec autem ſit forma omnium ſtandi et ſedendi in choro · omnes debent ſtare ad omnes horas tocius anni · cum ſubſcripto tamen moderamine · ad veſperas · verſus reſponſorii canitur a duobus vel pluribus ſedere poſſunt uſque ad *Gloria Patri* · pueri tamen in prima reinceptione finis reſponſorii ſurgunt poſt verſum cantatum · ſecundarii ſimiliter rectores chori in feſtis duplicibus · Eodem modo in ebdomada Paſche ſedet chorus dum verſus gradalis canitur et verſus *Alleluia* · Ad matutinas quoque ſedet chorus dum lectiones leguntur et reſponſoria cum ſuis verſibus cantantur uſque ad *Gloria* · vel quando *Gloria* non dicitur uſque ad reinceptionem reſponſorii · Poſſunt alternis vicibus ſedere in omni pſalmodia preterquam in duplicibus feſtis · ita ſcilicet ut quando unus in uno pſalmo ſedet ſocius ejus proximus ſtet · et hoc idem fieri poteſt in pſalmodia Prime quando dicitur *Deus Deus meus etc*· Sed ab iſta alterna ſeſſione excipiuntur pueri et chori rectores · qui in omni pſalmodia ſtare debent continue · Ad miſſam etiam ſedetur dum lectiones et epiſtole leguntur · et quando gradale cum ſuo verſu canitur quando chorus non regitur · et ad verſum gradalem et ad verſum *Alleluia* quando chorus regitur eodem modo · Clerici ad hoc deputati ad gradum vel ante altare cantent verſus tractus alternos · item poſt offertorium uſque ad *Per omnia* et poſt *Sanctus* uſque ad aliud *Per omnia* · dum tamen erigant ſe in

elevatione hoſtie et ad altare ſe reverenter inclinent · et poſt orationem Dominicam finitam uſque ad ſequens *Per omnia* poſſunt ſedere · preterquam in tempore proſtrationis · Quod autem dicitur de alterna ſeſſione in matutinis et ad Primam hoc idem poteſt in debilibus et ſenibus qui ſunt in ſtallis et ad omnes horas obſervari pariter poſtquam ingreſſi ſunt ſtalla ſua vel loca ut horis interſint · Dum oratio dicitur Dominicalis que quamlibet horam precedere debet ſtare debent ad altare converſi · et quando dicitur *Deus in adjutorium* uſque ad inceptionem antiphone que in veſperis et completerio locum habet · ſed ad alias horas diei ſic ſtent converſi uſque ad inceptionem ympni · In matutinis quidem converſos ſe habeant ad altare uſque ad inceptionem ympni poſt *Venite* · niſi dum chorus cantat invitatorium · Et eſt notandum quod chorus ſemper debet ſtare converſus ad altare in inceptione cujuſlibet ympni et dum ultimus ympni verſus cantatur et ad omne *Gloria Patri* et dum oratio Dominicalis dicitur ante lectiones et in inceptione *Te Deum* et in fine ejus dum ultimus verſus cantatur et in omnibus verſiculis capitulis et collectis · Ad miſſam autem geſtus attenditur memoratus dum *Gloria in excelsis* cantatur quouſque chorus cantat · et in eodem ympno dum hec verba dicuntur *Adoramus te* · capitis inclinatione · et hic *Suscipe deprecationem nostram* · et in fine ejuſdem cum dicitur *Jesu Christe* uſque ad inceptionem lectionis vel epiſtole · item in fine gradalis vel *Alleluia* vel tractus · et dum legitur evangelium ad altare · quia dum legitur in pulpito debet chorus ſe convertere ad lectorem evangelii donec evangelium perlegatur · hoc excepto quod cum reſpondet *Gloria tibi Domine* debet ſe ad altare convertere et crucis ſignaculo communire · Et hec crucis conſignatio fit hic et in fine *Gloria in excelsis* cum dicitur *In gloria Dei Patris* · et in fine *Credo in unum* cum dicitur *Et vitam futuri seculi* · et in fine *Sanctus* cum dicitur *Benedictus qui venit in nomine Domini* · Ut autem exceſſus clericorum et chori ſi qui forſitan fuerint competentius corrigantur · unanimi proviſione ſtatutum eſt ut quolibet ſabbato fiat chori congregatio et ibi publice recitetur illa libri conſuetudinarii particula que ſervitium diſtinguit ſequentis ſeptimane · et tunc ſervitium ejuſdem ſeptimane evidenter ordinetur · et ſi quid acciderit in ebdomada preterita corrigendum prout decet corrigatur ·

De officio Decani ·

Decani quidem officium eſt ut omnibus canonicis et vicariis in animarum regimine cum morum correctione et juriſdictione preemineat · cauſas omnes ad capitulum ſpectantes audire et judicio capituli terminare · et appellationes a canonicis ad ipſum factas in capitulo audire · et eorum cauſas tractare · exceſſus quoque canonicorum · vicariorum et clericorum corrigere · et delinquentium perſonas juxta delicti quantitatem et qualitatem perſonarum digna animadverſione punire · canonicos quibus dominus Epiſcopus prebendas contulerit admittere · et ſi preſens eſt inſtallare · ſi autem abſens ſubdecanus ſi preſens fuerit vel is cui decanus hoc mandaverit id exſequitur ſub hac forma · Canonico inſtallando admiſſo et receptis literis Epiſcopi de ſtallo in choro et loco in capitulo ei aſſignandis tradet ei poſſeſſionem per textum evangelii · canonicis pſallentibus *Ecce quam bonum* etc · et interim dum pſallitur pſalmus ille oſculabitur Decanum ſi preſens ſit vel ipſum qui vices ejus gerit · deinde ceteros ſecundum ſuum ordinem · finito autem pſalmo cum *Gloria Patri* · et ſubſequente *Kyrie eleison Christe eleison* · et *Pater noster* · dicatur *Et ne nos* · *Salvum fac populum tuum* etc · Preterea nullus clericorum de prima vel ſecunda forma in choro admittitur niſi auctoritate decani · Item in majoribus feſtis duplicibus ſcilicet Nativitate · Epyphania · Purificatione beate Virginis · et in capite Jejunii · in Dominica palmarum · et tribus diebus ante Paſcha · die Paſche · die Aſcenſionis · in vigilia Pentecoſtes · die Pentecoſtes · die Sancte Trinitatis · die nativitatis Sancti Johannis Baptiſte · die apoſtolorum Petri et Pauli ſi in feſto Sancti Johannis Baptiſte non celebraverit · feſto reliquiarum eccleſie · diebus Annunciationis · Aſſumptionis et Nativitatis beate Virginis · feſto Omnium Sanctorum · et die Sancti Hugonis · Epiſcopo abſente divinum tenetur exequi officium · Decano vero abſente ſublimior perſona eccleſie poſt decanum in dictis diebus divinum exequatur officium · niſi tale feſtum in ebdomada qua aliqua perſona eccleſie celebrat contigerit · quo caſu idem ebdomadarius in eodem feſto celebrabit · In majoribus vero duplicibus feſtis eccleſie perſone ſucceſſive divinum officium adimplebunt · Hoc etiam ſciendum eſt quod in omnibus principalibus duplicibus feſtis et in aliis ſi fieri poteſt debent canonici eſſe miniſtri principales · Ad decanum vero pertinet ſi Epiſcopus eſt abſens dicere *Confi-*

teor tam ad Primam quam ad Completorium per totum annum quando dicitur *Confiteor* · quando vero tam Episcopus quam decanus absens fuerit sacerdos ebdomadarius hoc semper faciet · si autem sacerdos ebdomadarius lecturus est · Decanus in absentia Episcopi dabit benedictionem · absente decano sublimior persona qui fuerit in choro · In ·xl[ma]· ante collationem cum legitur et in capitulo similiter per totum anni circulum ad lectionem ibidem legendam benedictionem dabit sacerdos ebdomadarius si decanus absens fuerit · Ad officium autem et curam decani pertinet videre et corrigere · librorum · vestimentorum · fartatectorum · et aliorum ornamentorum in ecclesiis prebendatis · que libere sunt et exempte a potestate et jurisdictione archidiaconorum officialium et decanorum ruralium · si canonici rectores earundem in hiis fuerint negligentes · Delicta autem et insufficientias capellanorum in predictis ecclesiis prebendatis ministrantium sive fuerint vicarii sive non · emendare · si dicti canonici id exequi neglexerint · Honor vero et reverentia Decano debentur in hiis que subjunguntur · omnes tam majores quam minores chori in ingressu et egressu chori ad ipsum in stallo suo constitutum inclinabunt · Item nullus de choro major vel minor debet sine licentia decani de villa recedere per unam noctem ex certa scientia moram facturus · nec etiam se minuere · Item decano chorum vel capitulum intranti vel transitum [per] alterutrum facienti omnes majores et minores assurgere tenentur · Item vespere et matutine non inchoabuntur ante adventum decani vel ejus mandatum de suo non adventu · Aspersio autem aque benedicte et processio et collatio in Quadragesima ad completorium in eodem tempore quo collatio legitur ipsius expectabunt adventum vel contrarium mandatum ·

De officio Cantoris ·

Cantoris officium est chorum in cantuum elevatione et depressione regere · cantores in tabula ordinare · Ad illum etiam pertinet et puerorum instructio et disciplina et eorundem in choro admissio et ordinatio · preterea in omnibus majoribus festis duplicibus tenetur ad missam interesse regimini chori ad bancum in choro cum ceteris personis qui similiter omnes qui presentes fuerint ad bancum predictum esse debent cum aliis rectoribus chori · debet etiam in omni duplici festo rectores chori de cantibus injungendis

et incipiendis inſtruere · Item omnes cantus ab Epiſcopo incipiendos ipſe Epiſcopo in propria perſona tenetur injungere · Libros autem cantuum eccleſie factos corrigere · et cum opus fuerit poſt primam ligaturam ligare · et ſi novi tales libri ſcribendi ſunt ipſius cura et diſpoſitione ſcribentur · prepoſito canonicorum expenſas miniſtrante · et cum in choro diſcordia vel defectus dum canitur vel pſallitur contigerit · ad curam pertinet precentoris ut emendetur providere ·

De officio Cancellarii ·

Officium cancellarii eſt ſcholas theologie regere · predicare vel per ſe vel per alium quem de eccleſia elegerit · dum ex conſenſu decani et capituli illud extraneo deputet officium · et hoc intelligendum eſt quando choro preſente predicandum eſt · alias poterit cum voluerit officium injungere memoratum · Eſt autem predicandum hiis diebus populo · ſingulis dominicis diebus clericis in capitulo · per tres primas dies Natalis Domini · die Epiphanie · item per tres primas dies Paſche · die Aſſumptionis · die nativitatis beate Marie · die Omnium Sanctorum · die Sancte Trinitatis · et hoc fiat vel per canonicos vel per alios viros autenticos ſi inveniantur qui velint et ſciant · item die Cinerum · Per quinque dies apud locum ſtationis · ſcilicet die Palmarum et majoris Letanie · et tribus diebus Rogationis · quando ſolempnes extra eccleſiam fiunt proceſſiones · Item libros legendarum corrigere · et poſt primam ligaturam ſi opus ſit religare · et ſi novi tales libri ſint faciendi qualiter ſcribantur ſua ſollicitudine providere · prepoſito canonicorum expenſas miniſtrante · Item in ſtabulo lectores et miniſtros altaris ordinare et ſcribere · lectores aſcultare · et lectiones terminare · que in miſſa fuerint prout expedit injungere · et ſimiliter in ſolempnibus anniverſariis · Item ſigillum capituli principaliter cuſtodire ita quod illud in theſauraria ſub ferrura duplici depoſitum recludetur · in cancellaria clavem minoris ferrure ſub qua primo et immediate recluſum fuerit penes ſe habebit · clavem autem alterius et majoris ferrure ſub qua minor recludenda eſt habebit Theſaurarius · Ipſum autem ſigillum nuſquam extra theſaurariam defertur niſi cum opus fuerit pro literis capituli in preſentia fratrum ſignandis vel aliis literis quibus ipſum fuerit apponendum · Si vero cancellarius a villa recedere debuerit · clavem ſupradictam alicui de cano-

nicis vel ſi nullus canonicorum ipſam recipere voluerit Decano commendabit donec redierit cuſtodiendam · ſimiliter ſi theſaurarius villam exire debuerit de clave ſua facere tenebitur · Ad Cancellarium autem pertinet literas capituli et cartas componere · et que legenda ſunt in capitulo legere · libros etiam theologie eccleſie cuſtodire · et alios ſimiliter in armariolo conſervare · quos ſingulis annis in prima ſeptimana Quadrageſime coram deputatis ad hoc oſtendere debet et exhibere · ut ſic appareat quod nullus fuerit perditus vel deterioratus · et illi qui ad hanc oſtenſionem deputati ſunt numerum ſciant librorum qui per eos conſcriptus in theſauraria deponetur · Dignitas ipſius eſt quod nullus poteſt legere in civitate Lyncolnienſi niſi de licentia ipſius · et quod omnes ſcholas in comitatu Lyncolnienſi pro ſuo confert arbitrio · exceptis hiis que ſunt in prebendis ·

De officio Theſaurarii ·

Theſaurarii officium eſt ornamenta et theſauros eccleſie conſervare · et luminaria eccleſie miniſtrare · orologia etiam cuſtodire et regere et prout opus reficere · hoſtias · vinum · candelas ſingulis altaribus eccleſie · miniſtrare · debet etiam invenire aquam · carbones · thus · phialas et utenſilia neceſſaria in eccleſia · et natulas in choro et coram altaribus · et in capitulo ſtramen · vel juncum in duplicibus feſtis · et multa alia que longum eſt enarrare ·

Collatio Malcolmi comitis de Fyff de eccleſia de Inuerhouen ·

50 Univerſis ſancte matris eccleſie filiis Malcolmus comes de Fif ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe et conceſſiſſe et hac preſenti carta mea confirmaſſe Deo et epiſcopatui Moravienſi eccleſiam beati Petri de Inuerhouen cum una dauacha terre ad eam juſte pertinente in Inuerhouen quam Bricius tenuit · et cum omni parochia tocius Strathouen · cum decimis et oblationibus et omnibus aliis juſtis pertinentiis · in liberam puram et perpetuam elemoſinam · pro ſalute anime mee et animarum omnium anteceſſorum et ſucceſſorum meorum · Quare volo quod Bricius Moravienſis epiſcopus et ſucceſſores ſui et epiſcopatus Moravienſis predictam eccleſiam de

Inuerhouen cum predicta dauacha terre et cum omnibus aliis justis pertinentiis suis ita libere quiete plenarie et honorifice in perpetuam teneant elemosinam et possideant sicut aliquam aliam ecclesiam in episcopatu Moraviensi liberius quietius plenius et honorificentius tenent et possident · Salvo servitio domini Regis pro predicta dauacha si quid servitium inde habere debeat · Testibus Duncano et David fratribus meis · Thoma de Kenmaron · Willelmo de Vyuilla · Malcolmo de Malavilla · Marco de Mortimer · Waltero capellano · Willelmo filio Duncani · Malotheny Macmadethy · Willelmo de Aton · Elysaunt mac Gyllebride · Alexandro de Blar · Henrico de Abyrnythy · et multis aliis ·

Compositio super advocationem ecclesie de Dulbathlach ·

51 Noverint omnes hoc scriptum visuri vel audituri · quod cum controversia esset inter dominum Bricium Moraviensem episcopum et Johannem Byseth super advocatione ecclesiarum de Cunewy et de Dulbathlach · et de decimis reddituum que domino Regi debebantur · et de terris infra parochias dictarum ecclesiarum constitutis antequam predicte terre eidem Johanni in feodo essent donate et concesse · sub hac forma per amicabilem compositionem est sopita · scilicet quod predictus Johannes Byseth quietum clamavit pro se et heredibus suis in perpetuum Deo et episcopatui Moravie et domino Bricio Moraviensi episcopo et successoribus suis advocationem ecclesie de Dulbathlach cum omnibus ad eam pertinentibus · scilicet cum omnibus decimis · oblationibus · obventionibus et rectitudinibus ecclesiasticis provenientibus de ·ix· dauachis ad eandem ecclesiam de Dulbathlach jure parochiali pertinentibus et episcopali auctoritate assignatis in perpetuum · scilicet dauache de Fyngassy · Morevayn · Lusnecorn · Monychoc · et altera Monychoc · et tribus dauachis de Ferc · Predictus vero Moraviensis episcopus pro se et successoribus suis quietam clamavit predicto Johanni et heredibus suis in perpetuum advocationem ecclesie de Conewy · ad quam assignate sunt per dyocesani episcopi auctoritatem jure parochiali pertinentes ·xi· dauache · scilicet Gulsackyn · Buntach · Herkele · Cumber · Coneway · scilicet due dauache · Brutach Muy · et altera Muy · Dunyn et Fothenes · cum omnibus pertinentiis suis in decimis · oblationibus · et rectitudinibus ecclesiasticis de dictis terris provenientibus · Quietum etiam cla-

mavit dictus Episcopus pro se et successoribus suis in perpetuum totum clameum suum de decimis reddituum predictorum que domino Regi debebantur · et retentionem earundem decimarum per eundem Johannem per annos plures · retentis sibi et successoribus suis ·xx· solidis annuis nomine decime de ·x· libris annuis quas idem Johannes [solvit] annuatim domino Regi de terris quas habet ad firmam de domino Rege infra parochias dictarum terrarum · Decime autem piscariarum omnium infra parochias predictarum ecclesiarum contingentes et decime tocius multure de predictis ·xx· dauachis provenientes equaliter divise et fideliter solventur · ita quod medietas dictarum decimarum scilicet tam piscariarum quam multure sine diminutione et cum omni integritate solvetur ecclesie de Dulbathlach et altera medietas similiter ecclesie de Cunewy · Predictus autem Johannes Byseth pro anima patris sui et pro salute sua et matris sue et parentum suorum et posteritatis sue salute et animabus contulit et concessit in puram et perpetuam elemosinam ecclesie de Dulbatalach septem acras terre in loco competenti et propinquo ecclesie parochiane de Dulbathlach cum fuerit translata ad Fingaffy ad locum qui dicitur Wardelaue Scotice Balcabrac · Convenit autem inter predictos Episcopum et Johannem Byseth quod Johannes Byseth hanc compositionem faciet confirmari per cartam domini Regis · et dominus Episcopus predictus per concessionem et cartam capituli ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn eandem faciet confirmari · Testibus magistro Gilberto archidiacono Moravie · Andrea cancellario · magistro Edwardo · Roberto canonicis ecclesie Sancte Trinitatis de Spyni · Willelmo Stephani · Roberto · capellanis · Arnulpho Byseth · Archebaldo · Hugone Corbeth · militibus · Willelmo Byseth · Gylletalargyn · et aliis ·

Carta Alexandri Regis de Burchalch cathedrali ecclesie ·

52 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus terre sue clericis et laicis salutem · Sciant presentes et futuri me concessisse et hac presenti carta confirmasse amicabilem compositionem factam inter Bricium Moraviensem episcopum et Johannem Byset super controversia que inter eos mota fuit de advocationibus ecclesiarum de Coneway et de Dulbatalach · et de decimis reddituum que mihi debebantur de terris infra parochias predictarum ecclesiarum constitutis antequam predicte terre

eidem Johanni essent donate et concesse · Quare volo ut predicta amicabilis compositio inter eos inde facta cum collatione septem acrarum terre quas idem Johannes predicte ecclesie de Dulbatalach dedit in puram et perpetuam elemosynam ita firmiter et inviolabiliter teneatur sicut cyrographum inter eos inde confectum juste testatur · salvo servitio meo · Testibus Malcolmo comite de Fyf · Willelmo Cumyn comite de Buchan · Ada capellano meo · Johanne de Macuswell · Thoma Hostiario · Thoma de Strivelin et Ada de Prebenda clericis · Johanne de Haya · Johanne de Vallibus · Datum apud Elgyn ·xv· die Octobris ·m°·cc°· vicesimo primo ·

Concessio Bricii episcopi super ecclesia de Deveth ad fabricam ecclesie cathedralis ·

53 ·B· Dei gratia episcopus Moraviensis universis sancte matris ecclesie filiis literas istas visuris vel audituris eternam in Domino salutem · Noverit universitas vestra nos ad instantiam et petitionem Freskyni de Kerdal avunculi nostri dedisse concessisse et hac presenti carta confirmasse ecclesiam de Deveth cum omnibus justis pertinentiis suis ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny · fabrice ejusdem ecclesie · Quare volumus ut predicta ecclesia Sancte Trinitatis ad usus fabrice sue habeat perpetue ad puram et perpetuam elemosinam predictam ecclesiam cum omnibus ad eam juste pertinentibus in terris et decimis et obventionibus et omnibus rectitudinibus ecclesiasticis · salva tenura Roberti persone de Deveth in tota vita sua · qui de eadem ecclesia solvet annuatim ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny nomine pensionis dimidiam libram thuris vel ·vi· denarios ad pentecosten · et salvis nobis et successoribus nostris episcopalibus · Testibus magistro Gylberto archidiacono · magistro Henrico · Hugone de Duglas · Alexandro et Henrico fratribus nostris · Willelmo de Colbaynston · Thoma et Mauricio capellanis nostris · Roberto clerico · Stephano de Edynham et Willelmo fratre ejus · Huttyngo marescallo nostro · Rogero dispensatore · Warino et Gamelo Norensi servientibus nostris ·

Confirmatio ·B· epifcopi de ecclefia de Deveth ·

54 Bricius Dei gratia Moravienfis epifcopus univerfis Sancte Matris ecclefie filiis literas iftas vifuris vel audituris eternam in Domino falutem · Noverit univerfitas veftra nos ecclefiam Sancte Trinitatis de Spyny et capitulum plene inveftiffe de ecclefia de Deveth · quam ad petitionem et inftantiam Frefkyny de Kerdal ejufdem ecclefie de Deveth patroni fabrice predicte ecclefie Sancte Trinitatis affignavimus dedimus et hac carta noftra confirmavimus · Recepta igitur a nobis refignatione folempni Roberti quondam perfone ecclefie de Deveth · et fponte oblata et facta ab ipfo renunciatione juris quod in eadem ecclefia idem Robertus habuit · ecclefie Sancte Trinitatis et capitulo ejufdem plenam feyfinam fecimus de eadem ecclefia cum omnibus ad eandem pertinentibus · concedentes eifdem liberam et omnimodam ejufdem ecclefie et omnium pertinentium fuorum ordinationem in perpetuum · fructibus ipfius ecclefie et exitibus omnibus jure perpetuo ab ipfo capitulo vel quolibet ejus procuratore ad hoc defignato percipiendis et in ufus fabrice ecclefie Sancte Trinitatis convertendis · Quare volumus et concedimus ut predicta ecclefia Sancte Trinitatis predictam ecclefiam de Deveth in puram et perpetuam elemofinam habeat et poffideat cum omnibus ad eam jufte pertinentibus in terris · decimis · oblationibus et omnimodis obventionibus et ecclefiafticis rectitudinibus · adeo libere · quiete · plenarie · et honorifice ficut aliqua ecclefia in noftra dyocefi liberius quietius · plenius et honorificentius ab aliquo habetur vel poffidetur . Salvis nobis et fucceffforibus noftris epifcopalibus · Teftibus ·A· epifcopo Catanenfi · magiftro Gilberto archidiacono noftro · Ada et Roberto vicariis de Eryn et de Dyk · Thoma et Mauricio capellanis noftris · Laurentio et Symone capellanis archidiaconi Moravie · Alexandro et Henrico fratribus noftris ·

Confirmatio canoniarum Moy et Kynor ·

55 Honorius epifcopus fervus fervorum Dei dilectis filiis decano et capitulo Moravienfi falutem et apoftolicam benedictionem · Solet annuere fedes apoftolica piis votis et honeftis petentium precibus favorem benevolum impertiri · Cum igitur venerabilis frater nofter epifcopus Moravienfis ecclefie ·

veſtra neceſſitate penſata · de decimis bladi parochie de Moy · et eccleſiarum de Kynor et Dunbanan · deliberatione provida cum veſtro aſſenſu duas canonicales prebendas duxerit ſtatuendas · nos veſtris precibus inclinati · ſtatutum hujuſmodi ſicut ſine pravitate pie et provide factum eſt · dummodo in juris alieni non redundet prejudicium · auctoritate apoſtolica confirmamus et preſentis ſcripti teſtimonio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit · indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Lateran ·xii· Kalendas Maii · pontificatus noſtri anno ·vii·

Confirmatio Honorii Pape de eccleſiis pertinentibus ad menſam epiſcopi·

56 Honorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio electo Moravienſi ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis et honeſtis petentium precibus favorem benevolum impertiri · Eapropter dilecte in Domino fili tuis juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu · de Elgyn · de Dyke · de Dunbathelac · de Keth · et de Edendyuach eccleſias ad epiſcopalem menſam ſpectantes · ſicut eas juſte et canonice poſſidetis et quiete · tibi et per te eccleſie tue auctoritate apoſtolica confirmamus et preſentis ſcripti patrocinio communimus · Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit · indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Lateran ·iiii· Idus Maii · pontificatus noſtri anno ·vii·

Super tranſmutatione ſedis ·

57 Honorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Epiſcopo Cathanenſi et dilectis filiis Abbati de Kynlos Moravienſis dioceſis et Decano de Roſmarkyn ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Veniens ad preſentiam noſtram venerabilis frater noſter Moravienſis epiſcopus ſepe nobis expoſuit

et noſtris frequenter auribus inculcavit quod ipſius ſedes preter id quod eſt in loco guerris imminentibus minus tuto · in tam ſolitario loco conſiſtit ut nulla ibi contingat venalia reperiri · unde plerumque fit ut clericis pro emendis ſibi neceſſariis longinquius accedentibus · divinorum cultus officiorum non modice impeditur . Quare idem Epiſcopus cum multa precum inſtantia poſtulavit a nobis ut ſedem eandem ad locum tranſferri habiliorem · ſcilicet Sancte Trinitatis juxta Elgyn · kariſſimo filio noſtro illuſtri Rege Scottorum ac Moravienſi capitulo hoc ipſum ut dictus Epiſcopus aſſerit affectantibus · mandaremus · Nos itaque diſcretionis veſtre prudentie in Domino confidentes per apoſtolica vobis ſcripta mandamus quatinus vocatis quos videritis evocandos · proviſo etiam quod neceſſitas vel utilitas fieri hoc expoſcat · penſatis inſuper circumſtantiis univerſis ſuper tranſlatione hujuſmodi · auctoritate apoſtolica faciatis quod ſecundum Deum et utilitatem et honeſtatem Moravienſis eccleſie cognoveritis expedire . quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe tu frater Epiſcope cum eorum altero ea nichilominus exequare · Datum Lateran ·iiii· Idus Aprilis · pontificatus noſtri anno ·viii·

Confirmatio ·

58 Omnibus Chriſti fidelibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris · G· Dei gratia Katanenſis epiſcopus et ·H· decanus de Roſs ſalutem eternam in Domino · Mandatum domini Pape in hec verba accepimus · Honorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Cathanenſi epiſcopo et dilectis filiis Abbati de Kynlos Moravienſis dioceſis et Decano de Roſmarkyn ſalutem et apoſtolicam benedictionem etc· Hujus auctoritate mandati · una cum tertio conjudice noſtro venerabili viro Abbate de Kynlos · vocavimus quos vidimus evocandos · certum diem et locum vocatis prefigentes · conſtitutis itaque in preſentia noſtra propter hoc evocatis · predicto conjudice noſtro mandato apoſtolico exſequendo intereſſe non valente et per literas ſuas patentes ſe ad totum negotium excuſante · reverendo domino noſtro Alexandro illuſtri Rege Scotie tranſlationem dicte ſedis quamplurimum affectante et ſuper hoc per literas ſuas nobis inſtantius ſupplicante · de deſiderio et voluntate Moravienſis capituli hoc ipſum affectantis et cum ſumma inſtantia prefatam tranſlationem poſtulantis · diligentius inquirendo certiores effecti

fumus · Conftante igitur nobis plene et evidenter de hiis que per memoratum Epifcopum Moravienfem Apoftolice Sanctitati tam veraciter quam fideliter fuerint fuggefta · tranflationem dicte fedis fieri non folum neceffitatem fed utilitatem evidentem expofcere manifefte perpendimus · Penfatis igitur circumftantiis univerfis · eam Deo placere et utilitati et honeftati Moravienfis ecclefie cognovimus expedire · ideoque auctoritate apoftolica predictam fedem ufque ad dictam ecclefiam Sancte Trinitatis juxta Elgyn duximus transferendam · eamque cathedralis honoris titulo decoravimus · ipfamque in pofterum omnibus futuris epifcopis Moravienfibus ftatuentes cathedralem · quod ut univerfitati veftre innotefcat prefentis fcripti paginam figillorum noftrorum appofitione fignavimus · Actum in ipfa ecclefia Sancte Trinitatis de Elgyn · anno gratie ·m°·cc°·xxiiii· regnante illuftriffimo Rege Alexandro · prefidente venerabili in Chrifto patre Andrea Moravienfi epifcopo ·xiiii· Kalendas Augufti · In nomine Domini amen · Valete in Domino ·

Ratificatio Andree epifcopi fuper donatione Bricii de ecclefia de Deveth ·

59 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Andreas permiffione divina Moravienfis epifcopus falutem in Domino · Noverit univerfitas veftra nos donationem illam et inveftituram quam ad inftantiam et petitionem pie recordationis Frefkyni patroni ecclefie de Deveth venerande memorie Bricius quondam Moravienfis epifcopus fecerat ecclefie et capitulo Sancte Trinitatis de Spyni de predicta ecclefia de Deveth · ad fabricam predicte ecclefie Sancte Trinitatis affignata · ratam et gratam habuiffe et hac prefenti carta noftra confirmaffe Deo et ecclefie Sancte Trinitatis de Elgyn et canonicis ibidem Deo fervientibus et in perpetuum fervituris · Quare volumus et concedimus ut predicta ecclefia Sancte Trinitatis de Elgyn et collegium canonicorum ibidem Deo ferviens habeat predictam ecclefiam cum omnibus juftis pertinentiis fuis in terris · decimis · oblationibus et obventionibus et omnimodis rectitudinibus ecclefiafticis · adeo libere · quiete · plenarie et honorifice · ficut aliqua alia ecclefia in tota dyocefi noftra liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliquo tenetur aut poffidetur · Salvis nobis et fuccefforibus noftris epifcopalibus · Ut autem hec noftra confirmatio rata permaneat et inconcuffa hanc paginam figilli noftri munimine duximus roborandam ·

Testibus Freskyno decano · magistro Henrico thesaurario · Ada subdecano · magistro Willelmo · magistro Roberto de Duffus · Roberto parvo · magistro Edwardo · canonicis ecclesie Moraviensis · Radulpho capellano nostro · Symone de Guneby · Symone de Oreby · et aliis ·

Super prebenda de Kynnor et Dunbanan ·

60 Andreas permissione divina Moraviensis episcopus viris venerabilibus filiis et fratribus in Christo dilectis decano et capitulo Moraviensi eternam in Domino salutem · Inherere cupientes vestigiis venerabilis patris et predecessoris nostri bone memorie Bricii · qui primus in ecclesia Moraviensi divini cultus ampliationem non solum pie sed tam provide quam solerter quam strenue procuravit · in ecclesia nostra cathedrali unam superaddere decrevimus prebendam · quam constituimus de ecclesiis de Kynor et Dunbanan · quam magister Robertus de Stryhylle vir venerabilis et providus in manibus nostris resignavit · Has igitur ecclesias vobis per vos ecclesie vestre perpetuo damus et concedimus et hac carta nostra confirmamus in prebendam · Salva nobis et successoribus nostris ejus donatione quotiens eam vacare contigerit · eamque magistro ·W· clerico nostro filio Roberti de Lindesia conferimus in puram et perpetuam elemosinam · Ut supradicta de cetero in dubium non valeant revocari set potius perpetuis inconcussa et inviolata permaneant temporibus · ea sigilli nostri appositione roboravimus · Testibus Ranulpho canonico Moraviensis ecclesie · Roberto canonico ejusdem ecclesie · domino Constantino monacho de Neubotel · Mychaele pincerna · Symone clerico · Jacobo et Fleumaco · Archibaldo de Wymeth · Gervasio · Augustino serviente nostro · et aliis ·

Concessio domini Andree episcopi Moravie super prebendis de Mwy · de Kynnor et Dunbanan · de Petyn et Bracholyn · de Butruthyn et Aberlouer ·

61 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permissione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos ob venerationem Sancte Trinitatis et gloriose beateque Virginis Dei Gene-

tricis · ad ampliationem cultus divini et ecclesiastice celebritatis · constituisse duas prebendas in ecclesia nostra cathedrali de Elgyn · unam de omnibus decimis garbarum infra parochiam del Muy provenientium · quam volumus esse liberam et quietam ab omnibus ad nos et successores nostros pertinentibus · et aliam de ecclesiis de Kynnor et de Dunbanan cum omnibus ad eas juste pertinentibus · exceptis terris earum quas nobis et successoribus nostris perquirendas reservavimus et ad usus mense nostre perpetuo habendas et possidendas · salvis etiam nobis et successoribus nostris episcopalibus in eisdem ecclesiis · Divina etiam gratia nobis superveniente de voluntate et assensu Walteri de Moravia patroni ecclesiarum de Petyn et de Bracholyn · de omnibus decimis garbarum infra parochias dictarum ecclesiarum provenientium unam constituimus prebendam · et aliam de omnibus decimis garbarum provenientium infra parochias de Butruthyn et de Abyrlouer prebendam constituimus de voluntate et consensu predicti Walteri patroni similiter dictarum ecclesiarum · Has vero duas prebendas ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn assignavimus · consentiente predicto Waltero earundem prebendarum vel ecclesiarum patrono et futuro collatore cum vacaverint · nobis et capitulo nostro eidem promittentibus et concedentibus necnon et heredibus suis in perpetuum · ut tam ipse quam heredes sui omnibus futuris temporibus quotiens predictas prebendas vacare contigerit vel earum alteram · presentandi ad eas viros ydoneos vel earum alteram ydoneam personam liberam habeant facultatem sine qualibet contradictione vel impedimento · Volumus autem et concedimus ut prebende predicte ad donationem sepe dicti Walteri et heredum suorum pertinentes adeo libere sint et quiete ab omnibus ad nos et successores nostros pertinentibus sicut alie a venerabili patre et predecessore nostro bone memorie Bricio quondam Moraviensi episcopo constitute et ordinate · et eisdem in omnibus libertatibus gaudeant et immunitatibus · Salva nobis et successoribus nostris in parochianos predictarum ecclesiarum potestate episcopali et jurisdictione ordinaria et canonica · Ut autem in posterum de premissis nulla possit oriri dubitatio ea huic pagine duximus commendanda et sigilli nostri appositione roboranda · Testibus Freskyno decano nostro · magistro Henrico thesaurario · Ada subdecano · Lamberto succentore · magistro Edwardo · magistro Willelmo · Roberto parvo canonicis nostris · Radulpho capellano nostro · Thoma de Croyn · Gilberto capellano ·

Quieta clamatio Malcolmi comitis de Fyff de terra de Adwyn ·

62 Sciant omnes ad quos prefens fcriptum pervenerit quod cum inter nobilem virum Malcolmum comitem de Fyf ex parte una et Andream epifcopum Moravienfem et capitulum ejufdem ex alia queftio verteretur fuper terris quibufdam propriis vocabulis inferius expreffis · videlicet Adauyn · Inueraldeny · Dunyn · Brydeletheny · Mychel · Newyn · Crift' · Tulacharum · Douenald · Kynnef · Martyn · Fyfkelmor · Abyrbradalum · Brenyn · Doafkyn · Mychel · tandem pro bono pacis inter partes ita convenit quod predictus Comes pro fe et heredibus fuis liti renunciavit in perpetuum · et menfe epifcopatus Moravienfis quietam clamavit totam terram de Adauyn per fuas rectas divifas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · et terram ecclefie de Inuerouen cum jure quod fe dicebat habere in advocatione ecclefie ejufdem loci per fuas rectas divifas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis fimiliter quietam clamavit pro fe et heredibus fuis in perpetuum · promittentes fideliter quod fi predicta ecclefia predicte terre rectas divifas tempore hujus compofitionis inite plene non habuerit eifdem divifis faciet eam plene gaudere per vifum legalium et proborum virorum · Idem etiam Comes ex mera liberalitate fua contulit jus patronatus ecclefie de Cromdole predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis in perpetuum · Predictus vero Epifcopus et capitulum ejufdem predicto Comiti et heredibus fuis pro fe et fibi in pofterum fucceffuris quietas clamavit in perpetuum omnes terras alias fuis nominibus defignatas fuperius · liti fuper illis aliis terris mote pariter et movende finaliter renunciando · predicto Comite renunciante pro fe et heredibus fuis in perpetuum liti mote et movende fuper omnibus fuperius fcriptis et ab eo quiete clamatis · Convenit etiam quod omne impetratum vel impetrandum · omne habitum vel habendum quod huic compofitioni in aliquo poffit derogare pro nullo omnino caffoque habeatur · In premifforum autem firmum et indubitabile teftimonium ei parti hujus fcripture in modum cyrographi confecte que penes predictum Comitem et heredes fuos eft remanfura appofita funt figilla autentica predictorum Epifcopi et capituli · illi vero parti que penes Epifcopum eundem et capitulum et fucceffuros eifdem refidebit appenfum eft autenticum figillum predicti Comitis · Teftibus Thoma priore de Urchard · David filio comitis · Willelmo de Blare · Elia de Kynynmund · Ada Gurmund · Wal-

tero de Moravia · Alexandro vicecomite de Elgyn · Henrico fratre ejus · magistro Andrea de Elgyn · T· rectore ecclesie de Lamanbride · Roberto et Willelmo decanis de Inuernys et de Strathbolgyn · Radulpho rectore ecclesie de Elechin · et multis aliis · Ego Andreas Moraviensis episcopus subscribo · Ego Ricardus precentor Moraviensis subscribo · Ego Henricus thesaurarius Moraviensis subscribo · Ego Hugo archidiaconus Moraviensis subscribo · Ego Adam subdecanus Moraviensis subscribo · Ego Lambertus succentor Moraviensis subscribo · Ego Willelmus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Edwardus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Robertus de Duffus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Robertus canonicus Moraviensis subscribo ·

Donatio Malcolmi comitis de Fyff super jure patronatus ecclesie de Cromdol ·

63 Omnibus sancte matris ecclesie filiis Malcolmus comes de Fif salutem in Domino eternam · Universitati vestre significo me dedisse · concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Deo et episcopis Moravie in puram et perpetuam elemosinam jus patronatus ecclesie de Cromdol cum tofto et crofto adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliquis jus patronatus in toto regno Scotie liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliquo tenetur et possidetur · Testibus Thoma priore de Urchard · David filio comitis · Thoma de Blare · Elia de Kyninemund · Waltero de Moravia · Alexandro vicecomite de Elgyn · Henrico fratre ejus · Andrea de Elgyn · Thoma rectore ecclesie de Lamanbride · Roberto et Willelmo decanis de Inuernys et de Strathbolgyn. Radulpho capellano rectore ecclesie de Elgyn · et multis aliis ·

Concessio ecclesie de Artildol ·

64 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permissione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis nos donationem illam quam Willelmus filius Willelmi filii Freskyni fecit Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Spyny et [collegio] canonicorum Deo ibidem servientium

de ecclesia de Artildol cum omnibus ad eandem ecclesiam juste pertinentibus · exceptis decimis bladi de duabus dauachis que sunt juxta castellum de Bucharme · scilicet Bucharme · et Athenacork · quarum omnes decime bladi · auctoritate venerabilis patris et predecessoris nostri venerabilis memorie Bricii quondam Moraviensis episcopi · assignate sunt capelle dicti castelli · ad sustentationem capellani ejusdem capelle concesse · in hac nostra carta confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn et eidem collegio canonicorum ibidem Deo servientium · Quare volumus et concedimus ut prefata ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn et collegium ibidem Deo serviens habeat predictam ecclesiam cum omnibus justis pertinentiis suis et rectitudinibus · exceptis decimis de predictis duabus dauachis · in puram et perpetuam elemosinam · in decimis oblationibus et obventionibus omnimodis et omnibus ecclesiasticis rectitudinibus tam de vivis quam de mortuis · tam de ejus ipso castello quam de ejus quolibet dominio et familia tota in omnibus · ad communitatem vicariorum in eadem ecclesia de Elgyn pro tempore Deo servientium · Ut autem hec nostra concessio et confirmatio futuris temporibus in perpetuum rata permaneat et inconcussa persistat hanc nostre confirmationis paginam manu propria conscriptam sigilli nostri appositione duximus muniendam · Testibus Freskyno decano nostro · magistro Henrico thesaurario · Ada subdecano · Lamberto succentore · magistro Edwardo · Roberto parvo · Roberto de Duffus · canonicis nostris · Radulpho capellano nostro · Symone de Guneby · Symone de Orreby · Gervasio · Euas' servientibus nostris · et aliis ·

Concessio super ecclesia de Rathmorcus ad luminare ecclesie cathedralis ·

65 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permissione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos dedisse et concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse · et consensu et voluntate capituli · Deo et beate Marie in ecclesia Sancte Trinitatis de Elgyn ad luminaria ejusdem ecclesie · ecclesiam de Rathmorcus in Strathspe in puram et perpetuam elemosinam · Quare volumus et concedimus ut dicta ecclesia Sancte Trinitatis habeat et possideat prenominatam ecclesiam cum omnibus justis pertinentiis suis · in decimis et oblationibus et obventionibus et omnibus rectitudinibus ecclesiasticis in perpetuum · adeo libere ·

quiete · plenarie et honorifice cum uno tofto et crofto ficut aliqua ecclefia ruralis in noftra dyocefi liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur vel poffidetur · Salva nobis et fucceffforibus noftris in perpetuum terra predicte ecclefie per fuas rectas divifas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · et falvis epifcopalibus · Ut autem hec noftra donatio perpetuis temporibus rata maneat et inconcuffa perfiftat hanc paginam manu propria fcriptam figilli noftri appofitione duximus roborandam · Teftibus Frefkyno decano · magiftro Ricardo cantore · magiftro Henrico thefaurario · Ada fubdecano · Lamberto fuccentore · magiftro Hugone · magiftro Edwardo · Roberto parvo · Roberto de Duffus canonicis noftris · Radulpho capellano noftro · Symone de Gunneby · Symone de Orreby · Gervafio de Gnay' · fervientibus noftris · et aliis ·

Conceffio Andree epifcopi fuper ecclefia de Dulergufy ad luminaria ecclefie cathedralis ·

66 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Andreas permiffione divina Moravienfis epifcopus eternam in Domino falutem · Noveritis univerfi nos dediffe et conceffiffe et hac prefenti carta noftra confirmaffe de confenfu et voluntate capituli noftri Deo et beate Marie et ecclefie Sancte Trinitatis de Elgyn · ad luminaria ejufdem ecclefie · ecclefiam de Dulerguffyn in Stratheren in puram et perpetuam elemofinam · Quare volumus ut predicta ecclefia Sancte Trinitatis habeat et poffideat predictam ecclefiam de Dulergufyn cum omnibus juftis pertinentiis fuis in decimis oblationibus et obventionibus et omnibus rectitudinibus ecclefiafticis in perpetuum adeo libere · quiete · plenarie et honorifice cum uno crofto et tofto ficut aliqua ecclefia ruralis in noftra dyocefi liberius plenius et honorificentius tenetur et poffidetur · Ut autem hec noftra donatio perpetuis temporibus rata maneat hanc paginam figilli noftri appofitione duximus roborandam · Teftibus Frefkyno decano · Hugone archidiacono · magiftro Henrico thefaurario · magiftro Willelmo · magiftro Edwardo · Roberto de Duffus · Symone capellano · canonicis Moravienfibus · Radulpho capellano noftro · Symone de Guneby et Andrea clericis noftris · Symone de Orreby et Gylberto fratre ejus · et aliis multis ·

Confirmatio canoniarum Petin · Bracholi · Butrothen · et de Abirlochur ·

67 Honorius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Moraviensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem · Justis petentium desideriis dignum est nobis facilem prebere consensum et vota que a tramite rationis non discordant effectu prosequente complere · Cum igitur ecclesie tue utilitate pensata · de decimis bladi villarum quarundam · videlicet Petyn · Brocholin · Butruthyn · Abyrlouer · duas canonicales prebendas · de assensu capituli tui et patroni villarum ipsarum · jure tamen patronatus sibi in illis et suis successoribus reservato · provida deliberatione duxeritis statuendas · nos tuis precibus inclinati statutum hujusmodi sicut sine pravitate pie ac provide factum est · dummodo in juris alieni prejudicium non redundet · auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumpserit · indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum · Datum Lateran · ·xii· Kalendas Maii · pontificatus nostri anno ·viii·

Concessio Andree episcopi super prebendis de Kyngusy et Inche ac etiam Croyn et Lunyn.

68 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen · Ego Andreas Moraviensis episcopus per consensum capituli Moraviensis · ad ampliandum cultum divinum in ecclesia nostra cathedrali scilicet ecclesia Sancte Trinitatis apud Elgyn · constituo duas prebendas et eas eidem ecclesie assigno perpetuo jure habendas in prebendas sive canonias et possidendas · unam videlicet de ecclesiis de Kingusy et del Inche cum mansis suis · et aliam de ecclesiis de Croyn et de Lunyn cum mansis suis · quam volo ut ille habeat qui pro tempore in ecclesia cathedrali vicarius meus extiterit · et canonicus sit ejusdem ecclesie · residentiam facturus in eadem tanquam vicarius meus · et de alio vicario inveniendo non onerandus licet canonicus fuerit · me autem de inveniendo vicario alio exonerabit · Volo autem constituo et concedo ut predicte ecclesie sint prebendales · et quicunque prebendas jam dictas cano-

nice optinuerit eas habeat in puram et perpetuam elemosinam · cum mansis · decimis · oblationibus · obventionibus et universis rectitudinibus ecclesiasticis · adeo libere · quiete · plenarie · pacifice · et honorifice sicut aliqua prebenda in predicta ecclesia cathedrali liberius · quietius · plenius et honorificentius habetur et possidetur · salvis episcopalibus · In premissorum autem testimonium indubitabile ista manu propria conscripsi · et tam subscriptione quam testimonio Decani nostri et canonicorum qui aderant feci roborari · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxvi· Ego Freskynus decanus Moraviensis subscribo · Ego Henricus thesaurarius Moraviensis subscribo · Ego magister Willelmus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Edwardus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Robertus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Andreas canonicus Moraviensis subscribo ·

Confirmatio veterum Canoniarum et novarum · et subscriptio Cleri ·

69 Universis sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris Andreas permissione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos ratam habuisse et presenti carta nostra confirmasse piam commendabilem ordinationem et laudabilem provisionem octo prebendarum in ecclesia cathedrali Moraviensis dyocesis factam per venerabilem patrem nostrum reverendissime memorie dominum Bricium quondam Moraviensem episcopum · quas volumus omnibus libertatibus et immunitatibus in perpetuum irrefragabiliter gaudere quibus predictus pater venerabilis eas donare decrevit · Ita tamen ut prebenda de Strathouen juxta quod de consilio et consensu capituli nostri est provisum et statutum sit perpetua canonia ad cancellariam pertinens · prebenda vero de Fotheruays sit simplex canonia · et eam habeat quicunque pro tempore fuerit Moraviensis episcopus · et ecclesie cathedralis sit simplex canonicus · Predictis vero octo canoniis ad divini cultus ampliationem aliquot prebendas de novo duximus apponendas · ampliandas seu aggregandas · dandas · concedendas · et assignandas · et hac presenti carta nostra confirmandas ecclesie nostre cathedrali de consensu et consilio capituli nostri · et de voluntate et convenientia cleri Moraviensis · habendas et possidendas perpetualiter in liberam puram et perpetuam elemosinam · quas ad uberiorem provisionis cautelam distinguendas duximus ac exprimendas · Prima est ecclesia de Rynyn cum omnibus

ad eam juſte pertinentibus · Secunda eſt eccleſia de Dunbanan et eccleſia de Kynnor cum omnibus ad eas juſte pertinentibus · Tertia eſt eccleſia de Inuerketheny cum omnibus ad eam juſte pertinentibus · Quarta eſt eccleſia de Elchy et de Buttharry cum omnibus ad eam juſte pertinentibus · Quinta eſt eccleſia del Moy cum omnibus ad eam juſte pertinentibus · Sexta eſt eccleſia de Cromdol et eccleſia de Aduyn cum omnibus ad eam juſte pertinentibus · Quare volumus ut cathedralis eccleſia noſtra prebendas predictas habeat et poſſideat in perpetuum cum omnibus ad eas juſte pertinentibus · libere · quiete · plenarie · et honorifice · Salvis nobis et ſucceſſoribus noſtris terris omnibus per ſuas rectas diviſas et cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · que dicuntur eſſe predictarum omnium et ſingularum · ita tamen quod quelibet dictarum eccleſiarum habeat manſum competens juxta eccleſiam cum tofto competenti · Salvis etiam tenuris eorum in vita ſua qui in predictis eccleſiis vel earum aliqua canonice aliquod optinuere beneficium · et ſalvis epiſcopalibus nobis et ſucceſſoribus noſtris per eos qui ſpiritualia in eiſdem eccleſiis pro tempore miniſtraverint convenienter faciendis · Deliberatione vero diligenti et tractatu habito in capitulo noſtro · de conſilio et conſenſu ejuſdem capituli · volente et conſentiente ac poſtulante venerabili viro Decano noſtro Freſkyno · unam prebendam conſtituimus in predicta eccleſia cathedrali de alteragio de Eren cum omnibus ad alteragium juſte pertinentibus · ſalvis decanatui terris · decimis omnibusque aliis ad eccleſiam de Eren juſte pertinentibus · necnon capella de Inuernarren cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · quam prebendam aſſignavimus ſubdiaconatui noſtro · et cui adjunximus eccleſiam de Dolays Mychel cum omnibus ad eandem eccleſiam juſte pertinentibus · ſalvis nobis et ſucceſſoribus noſtris terris que dicuntur ejuſdem eccleſie eſſe de Dolays Mychel per ſuas rectas diviſas cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · ita tamen quod predicta eccleſia habeat manſum competens juxta eccleſiam cum crofto competenti · et ſalvis nobis et ſucceſſoribus noſtris in eadem eccleſia de Dolays Mychel epiſcopalibus · Conſtituimus etiam de conſilio et conſenſu capituli noſtri · accedente conſenſu et devota ſupplicatione venerabilis viri magiſtri Ricardi cantoris noſtri · unam prebendam in eccleſia cathedrali de eccleſia de Rathed' cum omnibus ad eam juſte pertinentibus · ſalvis quatuor marcis annuis de eadem eccleſia ſolvendis predicto Cantori et ſucceſſoribus ſuis in perpetuum per eum qui pro tempore predictam canoniam optinuerit · quam prebendam ſubcantarie aſſignavimus · eique adjunximus eccleſiam de Fo-

theruays cum omnibus ad eam juſte pertinentibus · ſalvis hiis canonicis qui pro tempore eccleſiam de Fotherueys optinuerint que ante predicte ſubcantarie conſtitutionem de eadem eccleſia canonico eccleſiam optinenti ſalva eſſe conſueverant · Preterea conſtituimus duas prebendas et eas aſſignavimus predicte eccleſie cathedrali noſtre · de voluntate et conſenſu Walteri de Moravia filii Willelmi de Moravia patroni eccleſiarum de Petyn et de Bracholy · item patroni eccleſiarum de Butruthyn et de Abirlouer · de decimis garbarum bladi omnibus provenientibus infra parochias predictarum eccleſiarum · unam ſcilicet de decimis omnibus garbarum provenientibus infra parochias de Petyn et de Bracholy · et aliam de decimis omnibus garbarum provenientibus infra parochias eccleſiarum de Butruthyn et de Abirlouer · retento et conceſſo de totius capituli conſenſu predicto Waltero et heredibus ſuis in perpetuum jure patronatus predictarum duarum prebendarum et preſentatione ad eaſdem quotienſcunque vacaverint · facta etiam predicto Waltero fideli et ſolempni ſponſione a nobis et capitulo noſtro quod nunquam per nos vel ſucceſſores noſtros vel per capitulum noſtrum vel per aliquem de capitulo ſuper jure advocationis predictarum duarum prebendarum moleſtiam aliquam ullo unquam tempore ſuſtinebit ipſe vel aliquis heredum ſuorum · nec cum eas vacare contigerit vel earum alteram ſuper preſentatione ad eas vel ad earum alteram facienda gravabitur ipſe vel aliquis heredum ſuorum · vel contradictionem patietur vel repulſam vel aliquod impedimentum · ſed preſentati vel [ab] eo vel heredum ſuorum aliquo ſine difficultate et more diſpendio admittentur et inſtituentur et inſtallabuntur · et eiſdem libertatibus et immunitatibus gaudebunt quibus gauderent canonici Lincolnienſes · In horum igitur firmum et indubitabile teſtimonium hanc cartam noſtram ſigilli noſtri appoſitione munivimus · et ſubſcriptione noſtra una cum ſubſcriptione canonicorum noſtrorum et plurimis de clero noſtro corroboravimus · Actum in ſynodo noſtra habita anno incarnationis ·mº·ccº·xxviº· menſe Mayo quinto die ejuſdem menſis in eccleſia Sancti Egidii abbatis apud Elgyn · Ego Andreas Moravienſis [epiſcopus] ſubſcribo · Ego Henricus Moravienſis eccleſie theſaurarius ſubſcribo · Ego Hugo archidiaconus Moravienſis ſubſcribo · Ego Adam Moravienſis eccleſie ſubdecanus ſubſcribo · Ego Lambertus Moravienſis eccleſie ſuccentor ſubſcribo · Ego Robertus canonicus Moravienſis · Ego Willelmus canonicus Moravienſis · Ego Robertus canonicus de Inuernys · Ego Willelmus decanus de Strathbolgy ſubſcribo · Ego Gregorius decanus de Strathſpe ·

Ego Radulphus rector eccleſie de Elchyn · Ego Henricus perſona · Ego Nicholaus vicarius de Rothyn . Ego Gillemor vicarius de Buchtarry · Ego Douenaldus perſona de Cromdole · Ego Alexander perſona de Farneway · Ego Radulphus vicarius del Moy · Ego Malcolmus vicarius de Keth · Ego Symon vicarius de Dolays Michel · Ego Henricus de Kynedor ſubſcribo ·

Compoſitio ſuper terra eccleſie de Abirnythy ·

70 Noverint omnes ad quos preſentes litere pervenerint quod litigantibus inter ſe venerabili patre Andrea Moravienſi epiſcopo ex parte una et nobili viro Jacobo filio Morgundi ex alia · ſuper quibuſdam terris in feodo de Abirnythy in Strathſpe conſtitutis · ſcilicet quadam portione terre apud Cuneneges et terre que dicebatur eſſe de Abyrnythy · et ſuper decimis de cano qui ſolvi conſuevit Regibus de predicto feodo ante predicti Jacobi infeodationem · de conſilio et conſenſu decani et capituli Moravienſis eccleſie ita convenit inter partes · quod predictus Jacobus et heredes ſui quieti erunt in perpetuum ab omni exactione et controverſia mota ſeu movenda eis ſuper pretaxatis per predictum Epiſcopum vel per aliquem ejus ſucceſſorem · vel per capitulum · vel per aliquem de eorum collegio in poſterum extiturum vel nunc exiſtentem · Predictus vero Jacobus aſſignabit eccleſie de Abyrnithy in loco competenti manſum ydoneum et eccleſie propinquum cum crofto conveniente unius acre · habendum in liberam puram et perpetuam elemoſinam · cum communibus et debitis ayſiamentis parochie · Et nomine tranſactionis firmiter et perpetualiter obſervande pro predicta quieta clamatione ſolvet predictus Jacobus et heredes ſui ſingulis annis in perpetuum epiſcopis Moravienſibus unam marcam ſterlingorum legalium · medietatem ſcilicet ad Pentecoſten et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in hyeme · Ut autem de premiſſis in poſterum nulla poterit oriri dubitatio · ei parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que erit apud predictum Jacobum et heredes ſuos appoſita ſunt ſigilla predicti capituli cum eorum ſubſcriptionibus · illi vero parti que reſidet penes epiſcopos Moravienſes appenſum eſt ſigillum autenticum predicti Jacobi · Teſtibus Thoma priore de Urchard . Henrico decano Roſſenſi · Symone perſona de Roſcolpyn · Roberto decano de Inuernys · Willelmo decano de

Strathbolgyn · Gregorio decano de Strathſpe · Radulpho capellano noſtro · Roberto vicario de Elgyn · et multis aliis · Actum in ſynodo noſtra habita anno incarnationis dominice ·m°·cc°·xxvi· menſe Mayo quinto die ejuſdem menſis in eccleſia Sancti Egidii abbatis apud Elgyn ·

Donatio Johannis Byſeth de jure patronatus eccleſie de Kyltalargy ·

71 Omnibus has literas viſuris vel audituris Johannes Byſeth eternam in Domino ſalutem · Univerſitati veſtre ſignifico me caritatis intuitu et pro anima domini Willelmi Regis Scotie · et pro ſalute domini mei Alexandri nobilis Regis · necnon et pro ſalute animarum anteceſſorum et ſucceſſorum meorum · dediſſe · conceſſiſſe et hac preſenti carta mea confirmaſſe Deo et eccleſie Sancti Petri de Rothfan ad ſuſtentationem leproſorum ibidem Deo ſervientium jus patronatus et quicquid habui in donatione eccleſie de Kyltalargy quantum ad meam pertinet donationem · habendam et poſſidendam ſibi et ſucceſſoribus ſuis de me et heredibus meis adeo libere · quiete · plenarie et honorifice in liberam puram et perpetuam elemoſinam · ſicut aliqua eccleſia ab aliquo milite vel barone in regno Scotie liberius · quietius · plenius · et honorificentius tenetur et poſſidetur · Preterea dedi domui tantum de rebus meis et averiis unde placati ſunt et fideliter mihi et heredibus meis promiſerunt et per pupplicum et ſolempne inſtrumentum ſe obligaverunt quod unum capellanum ibidem Deo ſacra miniſtrantem · et ſeptem leproſos · et unum famulum illis ſervientem · pro redemptione peccatorum ſuorum in perpetuum ſuſtinebunt · ac illis ſingulis in neceſſariis competenter miniſtrabunt · Cum autem aliquem illorum infirmorum mori contigerit · vel de domo predicta receſſerit · donec predictus numerus compleatur per me vel heredes meos alius preſentabitur et inſtituetur · Quod ut ratum et firmum in perpetuum habeatur preſens ſcriptum cum ſigillo meo dignum duxi roborandum · Hiis teſtibus · domino Andrea epiſcopo · F· decano · H· archidiacono Moravienſi · H· decano Roſſenſi vicario Moravienſi · Thoma hoſtiario [vicario] de Inuernys · W· Prath [vicario] de Inuernarrin · R· [vicario] de Forays · W· fratre meo · H· Corbeth · Symone vicario de Dulbathlach · H· capellano meo · qui hanc cartam ſcripſit · Wadino ſcutifero meo · et multis aliis ·

Alia de eodem ·

72 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Johannes Byfeth falutem · Noveritis univerfi me pro anima Regis Willelmi quondam Scotorum · et pro falute Domini mei filii ejus Alexandri illuftris Regis Scotorum · necnon et pro falute animarum antecefforum et fuccefforum meorum · conceffiffe et hac prefenti carta mea confirmaffe Deo et ecclefie Sancti Petri et domui leproforum de Rothfan et fratribus ibidem Deo fervientibus et fervituris · in puram et perpetuam elemofinam · ecclefiam de Kyltalargyn cum omnibus pertinentiis fuis · Atque dominum Andream Moravienfem epifcopum · ad inftantiam et fupplicationem meam atque prefentationem · Willelmum priorem dicte domus nomine fratrum fuorum ad predictam ecclefiam canonice admififfe · et eandem dediffe et conceffiffe et carta fua confirmaffe domui leproforum de Rothfan et fratribus ibidem Deo fervientibus et fervituris in puram et perpetuam elemofinam · habendam in proprios ufus ad fuftentationem fuam in perpetuum · cum omnibus ad eam jufte pertinentibus in terris et decimis et oblationibus · obventionibus et omnimodis ecclefiafticis rectitudinibus · libere · plenarie · quiete et honorifice · Teftibus domino Andrea epifcopo · Frefkyno decano · Hugone archidiacono Moravienfi · Henrico decano Roffenfi et vicario de Dulbathlach · Henrico capellano meo · W· fratre meo · Thoma hoftiario vicario de Inuernys · Waltero Prath vicario de Inuernarrin · Ricardo vicario de Forays · Alexandro vicario de Elgyn · H· Corbeth · Wadino fcutifero meo · et multis aliis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxvi°· menfe Junio · die menfis ejufdem decimo nono · apud Inuernys ·

Litera apoftolica fuper injuriis illatis et dampnis per David de Strathbolgyn et quofdam alios ·

73 Omnibus Chrifti fidelibus ad quos prefens pervenerit Herbertus Dei gratia abbas de Kynlos et Thomas prior de Urchard eternam in Domino falutem · Literas et mandata venerabilium virorum Abbatis de Dere · Decani et Archidiaconi Abyrdonenfis · recepimus in hec verba · Walterus Dei gratia abbas de Der · magifter Alexander decanus et Malcolmus archidiaconus

Abyrdonenſis viris venerabilibus et dilectis in Chriſto Abbati de Kynlos · Priori de Urchard et Priori de Kynlos eternam in Domino ſalutem · literas domini Pape recepimus in hec verba · Honorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Abbati de Der Abyrdonenſis dyoceſeos · Decano et Archidiacono Abyrdonenſi ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Ex parte venerabilis fratris noſtri Moravienſis epiſcopi fuit propoſitum coram nobis quod nobilis vir David de Strathbolgyn et quidam alii Moravienſis et Abyrdonenſis dyoceſum ſuper Rynyn et quibuſdam aliis terris · poſſeſſionibus decimis et rebus aliis injuriantur eidem · ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus quatinus partibus convocatis audiatis cauſam et appellatione remota debito fine terminetis · facientes quod decreveritis per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari · teſtes autem qui fuerint nominati ſi ſe gratia vel odio vel favore ſubtraxerint per cenſuram eandem ceſſante appellatione cogatis veritati teſtimonium perhibere · Quod ſi non omnes hiis exſequendis potueritis intereſſe duo veſtrum nichilominus ea exſequantur · Datum Lateranenſe ·xiii· Kalendas Maii · pontificatus noſtri anno octavo · Hujus igitur mandati apoſtolici exſequtioni intereſſe ſepe non valentes · impedientibus nos et detinentibus variis et neceſſariis occupationibus · eam veſtre diſcretioni de qua plene confidimus duximus injungendam · auctoritate apoſtolica qua fungimur in hac parte vobis firmiter injungentes quatinus quotienſcunque predicto mandato exſequendo non interfuerimus · vices noſtras agentes · plena illud exſequendi poteſtate nobis commiſſa juxta formam reſcripti apoſtolici nobis deſtinati mediante juſticia procedere curetis · reſervata nobis ſentencia diffinitiva · Volumus etiam et vobis diſtricte mandamus ut duo veſtrum quotiens tertium abeſſe contigerit · diebus et locis a nobis vel a vobis tribus vel duobus ſtatutis vel ſtatuendis · ea nichilominus exſequantur · Idem partibus ſignamus · valete in Domino ſemper · Hujus igitur auctoritate mandati conſtante nobis per acta publica Gylbertum Hoſtiarium ſepe fuiſſe vocatum et tandem ob contumaciam ipſius manifeſtam Andream Moravienſem epiſcopum in poſſeſſionem dimidie dauache terre ſcilicet de Buleſke cauſa rei ſervande miſſum fuiſſe · quam idem Epiſcopus ab eodem Gilberto petebat · cum conſtaret etiam ipſum a nobis et conjudice noſtro ante annum elapſum canonice vocatum · ſed in conſueta malicia perſiſtentem nec venire nec reſponſalem mittere curaſſe ad diem et locum ſibi prefixum · voce preconis adhibita ſolempnitate debita · requiri etiam fecimus eundem non tantum

tertio ſed ſepius · quo non invento ſed omnino abſente per contumaciam · de juſta conjudicis noſtri abſentia certiores · et examinantes proceſſum negotii univerſum · inſpectis actis publicis et diligenter et plenius intellectis · luceclarius perpendimus annum fuiſſe elapſum ex quo prenominato Epiſcopo decreta fuit pretaxata poſſeſſio predicte dimidie dauache terre ſcilicet de Buleſke cauſa rei ſervande · infra quam quia predictus Gilbertus nec cavit judicio ſiſti nec cautionem offerre curavit · ad inſtantiam ſupradicti Epiſcopi canonicis conſonam ſanctionibus ex ſecundo decreto veram predicte terre decrevimus poſſeſſionem eidem · et verum poſſeſſorem conſtituimus · reſervata parti adverſe queſtione proprietatis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxvi· die Martis proxima ante feſtum Sancti Mathei apoſtoli in eccleſia cathedrali apud Elgyn · Valete in Domino univerſi ·

Compoſitio inter ·A· epiſcopum et Gilbertum Hoſtiarium ſuper decimis cani terre de Strathbroc et terre de Buleſke ·

71 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri controverſiam que vertebatur inter Andream Moravienſem epiſcopum ex parte una et Gylbertum Hoſtiarium ex altera ſuper decimis cani que [*quod?*] conſuevit ſolvi annuatim domino Regi de terra de Strathbroc · et ſuper dimidia dauacha terre que appellatur Buleſke · amicabiliter fuiſſe ſopitam in hac forma · ſcilicet quod predictus Gylbertus quietam clamavit in perpetuum pro ſe et heredibus ſuis predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis omnibus illam dimidiam dauacham terre que appellatur Buleſke habendam et tenendam in puram et perpetuam elemoſinam · ſalvo forinſeco ſervitio domini Regis ad dictam terram pertinente · Predictus vero Epiſcopus de conſilio et conſenſu capituli ſui pro ſe et ſucceſſoribus ſuis omnibus predicto Gylberto et heredibus ſuis quietas clamavit in perpetuum decimas de cano domini Regis que eidem Regi [*eidem Episcopo?*] ſolvi conſueverant ſingulis annis ante feodationem predicti Gylberti · quas et idem Epiſcopus ad ſe pertinere dicebat · In horum autem firmum et indubitabile teſtimonium illi parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que remanet penes predictum Gylbertum appoſita ſunt ſigilla predicti Epiſcopi et capituli cum ſubſcriptionibus fratrum · alteri vero parti que remanet penes predictum Epiſcopum appoſita ſunt ſigilla Abbatis de Kynlos et Prioris de Urchard judicum ſubdelega-

torum et ſigillum Abbatis de Aberbrothock una cum ſigillo predicti Gylberti · Teſtibus Waltero de Moravia filio quondam Willelmi de Moravia · Willelmo de Moravia milite · Erkenbaldo de Duglas fratre quondam Bricii epiſcopi · Radulpho capellano dicti epiſcopi · Symone et Andrea clericis dicti epiſcopi · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxvi· in vigilia Omnium Sanctorum in eccleſia cathedrali apud Elgyn ·

Compoſitio inter Epiſcopos Moravie et Roſſie ſuper jure dioceſani eccleſiarum de Kyltallergy et Ardroſſer · et de una petra cere ſolvenda eccleſie Moravienſi per Epiſcopum Roſſenſem ſingulis annis ·

75 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri quod cum eſſet controverſia inter dominum Andream epiſcopum Moravienſem ex parte una et dominum ·R· epiſcopum Roſſenſem et capitulum ejus ex alia · predicto Andrea Moravienſi epiſcopo petente nomine ſue eccleſie coram judicibus delegatis a domino Papa · ſcilicet venerabilibus viris Abbate de Der · Decano et Archidiacono Aberdonenſi · de Ardroſſer et de Gylltalargyn eccleſias in ſubjectionem quo ad jus dyoceſani · et miſſo in poſſeſſionem cauſa rei ſervande · anno elapſo facto vero poſſeſſore · tandem de conſilio prudentum · pro bono et utilitate utriuſque ſcilicet eccleſie Moravienſis et Roſſenſis · auctoritate predictorum judicum interveniente · de conſenſu et aſſenſu capitulorum utriuſque eccleſie et clericorum · inter ipſas ſub forma pacis lis eſt finaliter ſopita · ſcilicet quod epiſcopi Moravienſes eccleſiam de Kyntalargyn quo ad jus dyoceſani poſſidebunt · epiſcopi vero Roſſenſes eccleſiam de Ardroſſer quo ad omnia eccleſiaſtica in perpetuum habebunt ſicut predeceſſores eorum prius eam tenuerunt · Item dictus ·A· Moravienſis epiſcopus pro ſe et ſucceſſoribus ſuis de aſſenſu totius capituli ſui toti juri ſi quid in eccleſia de Ardroſſer habuit vel habere potuit renunciavit et omni actioni et impetrationi · ſolempniter promittens quod nullum jus in eccleſia de Ardroſſer nec in aliquo ad ipſam ſpectante amplius nec ipſe nec ſucceſſores ſui vendicabunt · Epiſcopo Roſſenſi pro ſe et ſucceſſoribus ſuis de conſenſu capituli ſui et clericorum ſuorum quo ad eccleſiam de Kyntalargyn eodem modo per omnia renunciante et idem per omnia promittente · Preterea Epiſcopus Roſſenſis dedit in perpetuum de conſenſu capituli et eccleſie ſue et cleri unam petram [cere] eccleſie cathedrali de Elgyn · pro

confraternitate et orationibus et aliis beneficiis ibidem faciendis habenda · quam Johannes Byſeth et heredes ſui dabunt eccleſie cathedrali de Ros ſicut ipſius carta inde confecta teſtatur · Convenit etiam quod ſi aliqua predictarum eccleſiarum contra ſupraſcripta in aliquo venire attemptaverit · penam centum librarum ſterlingorum legalium ſervanti compoſitionem perſolvet · nichilominus ſtante compoſitione · Et ut hec compoſitio realis ſit et non perſonalis prefati judices delegati cum auctoritate ſepe dictorum Epiſcoporum auctoritatem ſuam interpoſuerunt · In premiſſorum autem firmum et indubitabile teſtimonium ei parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que penes epiſcopos Moravienſes remanet appenſa ſunt ſigilla ſepe dicti Epiſcopi Roſſenſis et capituli una cum ſigillis predictorum judicum delegatorum cum ſubſcriptionibus canonicorum Roſſenſis eccleſie et clericorum · illi vero parti que penes epiſcopos Roſſenſes eſt remanſura · appoſita ſunt ſigilla predictorum Epiſcopi et capituli Moravienſis et predictorum judicum cum ſubſcriptionibus canonicorum Moravie et clericorum · Actum anno gratie ·mº·ccº·xxvi· in vigilia purificationis beate Marie Virginis apud Kenedor · Ego Robertus Roſſenſis epiſcopus et canonicus ſubſcribo · Ego Henricus decanus de Roſmarkyn ſubſcribo · Ego Willelmus theſaurarius de Roſmarkyn ſubſcribo · Ego Robertus archidiaconus et canonicus Roſſenſis eccleſie ſubſcribo · Ego Edwardus Beket canonicus Roſſenſis ſubſcribo · Ego Archebaldus canonicus Roſſenſis ſubſcribo · Ego Mauricius perſona de Kyncardyn · Ego Jacobus vicarius de Alenes · Ego Adam Bur' perſona de Alenes · Ego Brydinus vicarius Tene · Ego Johannes vicarius de Conten · Ego Matheus perſona de Lochbon' · Ego Douenaldus vicarius de Locuinethereth · Ego Willelmus Poer perſona de Lemnelar · Ego Jeronimus perſona de Culicuden · Ego Thomas perſona de Sudy · Ego Andreas perſona de Keltierny · Ego Andreas vicarius de Arterbert · Ego Mauricius canonicus de Roſmarkyn perſona de Ardroſſer ſubſcribo per procuratorem quia cecus · Ego Petrus canonicus Moravienſis ſimul et Roſſenſis ſubſcribo ·

Compoſitio inter Epiſcopum et Walterum Cumyn ·

76 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri quod hec eſt pax finalis et concordia facta inter Andream Moravienſem epiſcopum ex parte una et

Walterum Cumyn ex altera ·scilicet quod predictus Episcopus de communi consensu capituli sui totius quieta clamavit pro se et successoribus suis predicto Waltero et heredibus suis in perpetuum ea omnia que episcopi Moravienses solebant percipere vel exigere de terra de Badenach annuatim pro decima cani domini Regis et pro aliis rebus omnibus · scilicet quatuor marcas · sex porcos · octo cogallos casei · et duas celdras et dimidium prebende et ·xx· solidos annuos quos idem Walterus reddere tenebatur episcopis Moraviensibus pro una dauacha terre apud Logykenny · et ·xii· denarios quos idem solvit de Inverdrumnyn · et omnia etiam alia idem Episcopus pro se et successoribus suis de consensu capituli sui quieta clamavit · que ratione decimarum cani domini Regis · vel ratione cujusquam rei alterius ab eodem Episcopo et successoribus suis de terra de Badenach exigi possent · Predictus vero Walterus Cumyn pro hac quieta clamatione concessit eidem Episcopo et successoribus suis in perpetuum unam dauacham terre apud Logykenny scilicet Edenlogyn · et Abyrcardon vero et terram in qua sita est ecclesia de Logykenny · que terra jacet inter duos rivulos Kyllene scilicet et Petenachy · et aliam dauacham terre apud le Inch quam idem Episcopus voluerit eligere de hiis duabus dauachis scilicet de Ardynch et Invercessy · Ita tamen quod idem Episcopus eligat illam dimidiam dauacham in qua sita est ecclesia del Inche · Dedit etiam et concessit idem Walterus episcopis Moraviensibus in perpetuum ·vi· acras terre juxta ecclesiam de Kynguscy in quibus sita est ecclesia · Has autem terras omnes per suas rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis in bosco · in plano · in pratis et pascuis · in moris et maresiis · in stagnis et molendinis · in feris et avibus · in aquis et piscariis · salva predicto Waltero medietate piscationum ad predictam terram del Inche pertinentium · habebunt omnes Moravienses episcopi in puram et perpetuam elemosinam · et predicta omnia cum omnibus pertinentiis suis · omnibus juribus et libertatibus tam ecclesiasticis quam forinsecis vel forensibus · predictus Walterus dedit et concessit Moraviensibus episcopis · habenda et possidenda in perpetuum adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua elemosina in regno Scotie liberius quietius et honorificentius ab aliquo habetur · tenetur seu possidetur · Idem etiam Walterus et heredes sui warantizabunt episcopis Moraviensibus in perpetuum et acquietabunt erga omnes de servitiis et exactionibus omnibus et consuetudinibus predictas terras contingentibus vel contingere valentibus · De nativis autem ita convenit inter predictos Episcopum et Walte-

rum · quod Epifcopus et fucceffores fui habebunt omnes clericos et duos laycos · fcilicet Gyllemallouock Macnakeeigelle · et Sythach Macmallon · hos autem clericos et laycos nativos habebit epifcopus Moravienfis et fucceffores fui cum catallis fuis et poffeffionibus omnibus · et liberos eorum cum omni pofteritate fua · et catalla eorundem liberorum · Dominus autem Walterus Cumyn habebit omnes nativos laycos alios ejufdem terre de Logykenny et de Inverdrumyn et de omnibus aliis terris apud Badenach que ullo tempore ad epifcopum Moravienfem fpectare videbantur · cum omnibus fequelis fuis et catallis eorundem · In cujus autem firmum et indubitabile teftimonium ei parti fcripture in modum cyrographi confecte que penes Epifcopum et fucceffores fuos refidebit appenfum eft figillum domini Regis una cum figillo predicti Walteri · illi autem parti que penes eundem Walterum et heredes fuos remanebit appofita funt figilla predicti Epifcopi et capituli fui ·

Compofitio fuper decimis de Strathylif ·

77 Noverint omnes hoc fcriptum vifuri vel audituri quod cum mote effent plures controverfie inter Archidiaconum et Precentorem Moravienfis ecclefie fuper quibufdam decimis nomine prebendarum de Forays de Rathed et de Alvays et rectores ecclefie de Keth nomine ejufdem ecclefie fuper decimis de Strathylyf ex parte una et abbatem et conventum de Kynlos ex altera · de confilio proborum virorum et de voluntate et affenfu partium nomine prebendarum et ecclefiarum predictarum fic amicabiliter eft inter eos compofitum et ordinatum · fcilicet quod predicti archidiaconus et precentor nomine prebendarum et ecclefiarum fuarum de Forays et de Rathed et de Alvays · et rectores ecclefie de Keth nomine ejufdem ecclefie · de confenfu et affenfu totius capituli Moravienfis · totum jus quod dicebant et credebant fe habere vel habebant in rebus petitis quietum clamaverunt pro fe et fuccefforibus · renunciantes liti mote et movende · impetratis et impetrandis fuper premiffis · in hac forma · quod [de] terra de Strathylyf fita in parochia de Keth et terris fuis fitis in parochiis de Forays · Rathed et de Alvays cum date fuerint ad firmam vel ex affe vel ex parte · de terris ad firmam datis ecclefie parochiales in quarum parochiis dicte terre funt fite a firmariis omnes decimas et rectitudines ecclefiafticas percipient · De terris autem

non datis ad firmam ratione privilegiorum ſuorum a preſtatione decimarum iidem monachi erunt immunes · Epiſcopus autem Moravienſis omnes donationes dictis monachis rationabiliter factas et omnes libertates et jura quorum confirmatio ad Epiſcopum pertinet juxta officium ſue adminiſtrationis confirmavit eiſdem · Preterea dictus Epiſcopus Moravienſis nomine Moravienſis eccleſie ob certas cauſas et eidem eccleſie neceſſarias omni juri et exactioni ſibi et eccleſie Moravienſi competentibus de illa parte terre que appellatur Kyrkeburne de aſſenſu decani et capituli Moravienſis pro ſe et ſucceſſoribus ſuis penitus et in perpetuum renunciavit · Omnia autem inſtrumenta ſuper premiſſis confecta niſi ſint indulgentie vel privilegia quacunque parte fuerint inventa irrita ſint et prolata nullam habeant firmitatem ut ex eis jus aliquod habeatur vel adquiratur niſi ad probationem et declarationem in hoc inſtrumento contentorum · Abbas autem et conventus de Kynlos quo ad terras ſitas in parochiis prebendarum et eccleſiarum predictarum quieti erunt et immunes in perpetuum ab omni exactione et preſtatione decimarum juxta tenorem privilegiorum ſuorum · excepto quod pro bono pacis utilitate et incremento epiſcopatus · archidiaconatus · precentarie eccleſie Moravienſis et eccleſie de Keth · epiſcopis Moravienſibus ex debito tres ſolidos et ·iiii· denarios · archidiaconatui tres marcas · precentarie ·x· ſolidos · et eccleſie de Keth ·vi· marcas ſingulis annis perſolvent · ſub hac forma · ſcilicet quod ſi dicti monachi totas terras ſuas ſitas in parochiis de Forais · de Rathueth · de Alvays · et de Keth vel in aliqua iſtarum parochiarum totam terram ſuam ad firmam dederint · eccleſia in cujus parochia ſita eſt terra ad firmam data omnes decimas et rectitudines eccleſiaſticas a firmariis predictarum terrarum plene percipiet et integre · et dicti monachi quieti erunt a ſolutione portionis dicte pecunie que contingit archidiaconum vel precentorem ſi in eorum parochia · vel eccleſiam de Keth ſi in ejus parochia ſita eſt terra data ad firmam · Si autem aliquotam partem dederint monachi ad firmam terrarum in predictis parochiis ſitarum de tota portione pecunie predicte quieti erunt et abſoluti quota portio terre ad firmam data fuerit · quoad eos in quorum parochiis terre ſite fuerint ad firmam date · et reſiduum integraliter perſolvetur · Ita tamen quod predicti tres ſolidi et quatuor denarii ſingulis annis in perpetuum ſolventur epiſcopis Moravienſibus pro decimis domini Regis de Burgyn · et hec ſupradicta ſingulis annis ſecundum formam ſingulis ſolventur ad feſtum Sancti Martini in hyeme · Terra quidem ad monachos termino

ſirme elapſo devoluta contenti erunt predicti archidiaconus · precentor et rectores eccleſie de Keth necnon et omnes eis in poſterum ſucceſſuri ſuprataxata pecunie ſumma eiſdem annuatim perſolvenda juxta predictam diſtinctionem · Ad hec igitur fideliter tenenda et ſervanda dicti Epiſcopus · Archidiaconus et Precentor Moravienſis · nomine epiſcopatus · de Forays · de Rathueth · de Alvays prebendarum · et rectores eccleſie de Keth nomine ejuſdem eccleſie · Abbas et monachi memorati · per ſolempnem promiſſionem et preſentem ſcripturam ſe obligaverunt · quibus omnibus auctoritas Epiſcopi cum conſenſu capituli ſui interveniente acceſſit et hec omnia confirmavit juxta quod in inſtrumento ejuſdem auctentico ſuper hoc confecto plenius continetur · ut ordinatio iſta realis ſit et non perſonalis · In horum autem firmum et indubitabile teſtimonium ei parti ſcripture in modum cyrographi confecte que penes predictos Abbatem monachos et conventum remanet appenſa ſunt ſigilla domini Alexandri illuſtriſſimi Regis Scotie et predictorum Epiſcopi et capituli Moravienſis · necnon et decani · archidiaconi · precentoris · et cancellarii Moravienſis · cum ſubſcriptionibus canonicorum Moravienſis eccleſie · ei autem parti que penes ſepe dictum Epiſcopum et capitulum Moravie habetur appenſa ſunt ſigilla Abbatum de Melros · de Neubotyl · de Cuper · de Sancto Servano · de Deer · et de Sancto Edwardo · una cum ſigillo predicti Abbatis de Kynlos · cum ſubſcriptionibus monachorum ſuorum · Conventum eſt autem et promiſſum ſolempniter et [per] preſentem ſolempnem ſcripturam obligaverunt ſe ſepe dictus Epiſcopus pro ſe et ſucceſſoribus ſuis · dicti archidiaconus et precentor · capitulum Moravienſe · et rectores eccleſie de Keth · item predictus Abbas et conventus de Kynlos · pro ſe et ſibi in poſterum ſucceſſuris · ad ſubeundam penam centum marcarum ſolvendam ſervantibus ſupradicta fideliter in omnibus ab hiis qui contra eam in aliquo temere venire preſumpſerint vel attemptaverint · Actum anno gratie ·mº·ccº·xxºixº· menſe Septembri ·xii· Kalendas Octobris · anno regni domini Alexandri Regis Scotie ·xvº· apud Kynlos per manus Roberti ejuſdem loci ſupprioris · Ego frater Herbertus dictus abbas de Kynlos per manum fratris ſupprioris ſubſcribo · Ego frater Symon prior ſubſcribo · Ego frater Robertus de Aberden ſubſcribo · Ego frater Alketinus de Pethmus ſubſcribo · Ego frater Robertus de Saute ſubſcribo · Ego frater Benedictus Auguſtini ſubſcribo · Ego frater Teodicus de Jar' ſubſcribo · Ego frater Willelmus de Invernar ſubſcribo · Ego frater Willelmus de Salteby ſubſcribo · Ego frater David de Lynton ·

Ego frater Ricardus de Jenico · Ego frater Rogerus de Muy · Ego frater Robertus de Duffus · Ego frater Henricus de Kynteſſoc · Ego frater Hugo de Abyrden · Ego frater Thomas de Fif · Ego frater Robertus de Elgyn · Ego frater Alanus de Forays · Ego frater Radulphus de Abyrden · Ego frater Henricus de Gyſeburn · Ego frater Ricardus de Addun · Ego frater Willelmus de Dunde · Ego frater Alexander de Inuernys · Ego frater Robertus de Addun · Ego frater Serlo de Anegus ſubſcribo ·

De annulo et baculo non portandis ad curiam ·

78 Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Decano et capitulo Moravienſi ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Debet hoc ſedes apoſtolica cujus inſtantia eſt omnium eccleſiarum ſollicitudo continua ſumma ope providere ut eccleſie ac viri eccleſiaſtici in ſua libertate ſerventur · et hii maxime qui in remotis partibus conſtituti ad eam ſine multa difficultate non poſſunt accedere ipſius ſubſidium ſuper ſuis gravaminibus petituri · Hinc eſt quod veſtris precibus inclinati auctoritate preſentium diſtrictius inhibemus ne quis eccleſia veſtra paſtore vacante impedire preſumat quo minus ad electionem pontificis libere et canonice procedere valeatis · neque vos baculum paſtoralem et alia inſignia pontificalia ad curiam ſecularem hec ab ipſa recepturi deferre temptetis · cum quod ſpirituale eſt per ſecularem poteſtatem non debet exhiberi · Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtre inhibitionis infringere vel ei auſu temerario contraire · ſi quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Lateran · Idibus Aprilis · pontificatus noſtri anno quinto ·

Eſcambium ſuper terra de Dolays Michel et dauacha terre in Strathardol ·

79 Omnibus ſancte matris eccleſie filiis hoc ſcriptum viſuris vel audituris Andreas permiſſione divina Moravienſis epiſcopus eternam in Domino ſalutem · Noveritis univerſi nos de conſilio et voluntate et conſenſu decani et

capituli nostri dedisse et concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Duncano filio Gillemychel Mcath totam terram nostram de Dolays Mychel per rectas divisas suas et cum omnibus justis pertinentiis suis · tenendam de nobis et successoribus nostris sibi et heredibus suis in feodo et hereditate · quam scilicet terram dedimus predicto Duncano in escambium unius dauache terre in Strathardol que appellatur Petcarene · Quare volumus ut predictus Duncanus et heredes sui habeant et possideant predictam terram de Dolays Mychel · et teneant eam de nobis et successoribus nostris in feodo et hereditate libere · quiete · plenarie et honorifice in escambium prenominate terre de Petcarene · reddendo inde forinsecum servitium domini Regis quod ad predictam terram pertinet de Dolays Mychel · et sequendo curiam nostram · et de omni exactione et servitio alio ad nos vel successores nostros pertinentibus ipse et heredes sui perpetuo liberi erunt et quieti · In premissorum autem firmum et indubitabile testimonium hanc cartam nostram appositione et appensione sigilli nostri et capituli nostri cum subscriptionibus canonicorum fecimus roborari · Testibus Thoma priore de Urchard · fratre Nicholao vallis crescentis · Radulpho · Symone et Mauricio capellanis nostris · Johanne et Andrea · Alexandro de Duglas · Andrea Wysman · Symone de Orreby · Thoma dispensatore · Waltero coco · Waltero marescallo servientibus nostris · Actum anno gratie ·mº·ccº·xxxii· ·vii· Kalendas Augusti · Ego Andreas episcopus Moraviensis subscribo · Ego Griffinus canonicus Moraviensis subscribo · Ego Symon decanus Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo · Ego Willelmus cantor Moraviensis subscribo · Ego Robertus thesaurarius Moraviensis subscribo · Ego Radulphus archidiaconus Moraviensis subscribo · Ego Johannes subdecanus subscribo · Ego Lambertus succentor Moraviensis subscribo · Ego Archebaldus canonicus de Croyn · Ego Willelmus canonicus de Petyn · Ego Gylbertus canonicus ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo · Ego Robertus de Duppol · Ego Edwardus canonicus del Muy · Ego Johannes canonicus ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo · Ego Andreas canonicus ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn subscribo ·

Compofitio inter Epifcopum Andream et Gylbertum filium Comitis de Stratheryn · fuper dimidia dauacha de Kyncarny ·

80 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris · noverint omnes de confilio et confenfu et voluntate decani et capituli Moravienfis ecclefie cathedralis conveniffe inter Andream Moravienfem epifcopum ex parte una et Gylbertum filium Gylberti quondam comitis de Stratheren ex altera fub hac forma · fcilicet quod predictus Gylbertus et heredes fui tenebunt de predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis ad feodifirmam dimidiam dauacham de Kyncarny per rectas divifas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · Reddendo inde fingulis annis predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis pro omni fervitio et exactione ad eofdem pertinentibus tres marcas fterlingorum legalium · medietatem fcilicet ad Pentecoften et aliam medietatem ad feftum Sancti Martini in hyeme proxime fequens · faciendo forinfecum fervitium domini Regis quantum ad predictam terram pertinet · Si autem predicta terra per guerram fuerit deftructa · fecundum arbitrium bonorum virorum de predicta firma minuetur · Salvis etiam predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis nativis hominibus dicte terre omnibus et fingulis · Si autem contigerit quod predictus Gylbertus vel aliquis heredum fuorum contra predictam conventionem venire prefumpferit · dabit nomine pene epifcopo Moravienfi ·x· marcas fterlingorum legalium · manente nichilominus et firmiter obfervanda ab eifdem predicta conventione · hoc autem fiet quotienfcunque dictam conventionem dictus Gylbertus vel aliquis heredum fuorum infringere prefumpferit · In premifforum autem firmum et indubitabile teftimonium illi parti hujus fcripture in modum cyrographi confecte que remanfura eft apud predictum Gylbertum et heredes fuos appofita funt figilla predictorum Epifcopi et capituli fui cum fubfcriptionibus eorundem · alteri vero que remanfura eft apud predictum Epifcopum et fucceffores fuos appofitum eft figillum Gylberti cum figno ejufdem manifefto · Teftibus domino ·S· decano Moravienfis ecclefie · magiftro ·W· precentore · Ranulpho archidiacono · Willelmo cancellario · Gylberto de Bradhouche · ·N· monacho vallis crefcentis · Petro et Johanne clericis noftris · Symone de Orreby · R· camerario · W· de Sutherlandia · W· filio ·F· comitis de Ros · Actum anno gratie m°·cc°·xxxii°· pridie Idus Septembris ·

Conſtitutio Andree epiſcopi ·

81 Quoniam ordinationes et conſuetudines a venerabilibus patribus Bricio et Andrea Dei gratia epiſcopis Moravienſibus ſuper prebendis Moravienſis eccleſie et ſtatu ipſius et miniſtrorum ejus in diverſa diſperſe inſtrumenta · propter ydemptitatem et ſimilitudinem contentorum et quorundam contrarietatem nec non et ſuperfluitatem · et confuſionem inducebant et cum inſpicienda fuiſſent difficultatem inveniendi quod querebatur faciebant · auctoritate et ordinatione predicti venerabilis patris Andree Moravienſis epiſcopi et venerabilis viri Symonis decani et capituli Moravienſis · in unum hoc pupplicum et autenticum inſtrumentum collecte ſunt et redacte · Facta autem ordinatio fuit ſuper premiſſis a predicto venerabili patre ·B· epiſcopo Moravienſi in hunc modum · Ad honorem et reverentiam ſancte et individue Trinitatis et glorioſiſſime Dei Genetricis ſemperque virginis Marie · et ad divini cultus ampliationem *etc*· Sane venerabilis pater Andreas Moravienſis epiſcopus predicti Bricii ſucceſſor ſupraſcriptam ordinationem de predictis octo canoniis et earum libertatibus et immunitatibus ab eodem ·B· confectam approbans et ratam habens et confirmans · circa quaſdam ipſarum de conſenſu decani et capituli Moravienſis eccleſie quedam ad utilitatem ipſius eccleſie et honorem ordinando mutavit · prebendas adjecit · ita ſcribens · Univerſis ſancte matris eccleſie filiis hoc ſcriptum viſuris vel audituris Andreas divina permiſſione Moravienſis epiſcopus eternam in Domino ſalutem · Noveritis univerſi nos ratam habuiſſe et preſenti carta noſtra confirmaſſe piam et commendabilem et laudabilem proviſionem octo prebendarum in eccleſia Moravienſis dyoceſis factam per venerabilem patrem noſtrum reverendiſſime memorie dominum ·B· quondam Moravienſem epiſcopum · quas volumus omnibus libertatibus et immunitatibus in perpetuum irrefragabiliter gaudere quibus predictus pater venerabilis eas dotare decrevit · Ita tamen ut prebenda de Strathouen · juxta quod de conſilio et conſenſu capituli noſtri eſt proviſum et ſtatutum · ſit perpetua canonia ad cancellariam pertinens · prebenda vero de Fotheruais ſit ſimplex canonia et eam habeat quicunque pro tempore fuerit Moravienſis epiſcopus · et eccleſie cathedralis ſit ſimplex canonicus · Predictis vero octo canoniis ad divini cultus ampliationem aliquot prebendas de novo duximus ampliandas · aggregandas · dandas et concedendas et aſſignandas et hac carta noſtra

confirmandas ecclesie nostre cathedrali · de consilio et consensu capituli nostri et de voluntate et convenienta cleri Moraviensis · habendas et possidendas perpetualiter in liberam · puram et perpetuam elemosynam · quas ad uberiorem provisionis cautelam distinguendas duximus ac exprimendas · Prima est ecclesia de Ryny cum omnibus ad eam juste pertinentibus · Secunda est ecclesia de Dunbanan et ecclesia de Kynnor cum omnibus ad eas juste pertinentibus · Tertia est ecclesia de Inuerketheny cum omnibus ad eam juste pertinentibus · Quarta est Elechyn et Buttharry cum omnibus ad eas juste pertinentibus · Quinta est constituta de omnibus decimis garbarum infra parochiam del Moy provenientium quam volumus esse liberam et quietam ab omnibus ad nos et successores nostros provenientibus · Sexta est ecclesia de Cromdole et ecclesia de Aduyn cum omnibus ad eas juste pertinentibus · Septima est ecclesia de Kyngusy et ecclesia de Inch cum omnibus ad eas juste pertinentibus · Octava est ecclesia de Croyn et ecclesia de Lunyn cum omnibus ad eas juste pertinentibus · quam volo ut ille habeat qui pro tempore in predicta ecclesia cathedrali vicarius meus extiterit · et canonicus sit ejusdem ecclesie et sacerdos residentiam in eadem ecclesia facturus tanquam vicarius meus · de alio vicario inveniendo non onerandus licet canonicus fuerit · me autem et successores meos de inveniendo alio vicario exonerabit · Nona est constituta de consensu capituli in ecclesia Sancti Egydii de Elgyn · quam quicunque obtinuerit ex collatione dyocesis erit canonicus cathedralis ecclesie nostre · et percipiet nomine prebende singulis annis centum solidos sterlingorum de alteragio predicte ecclesie · scilicet medietatem ad festum Sancti Martiny in hyeme et aliam medietatem ad Pentecosten proxime sequentem · et faciens residentiam ministrabit pro defunctis · specialiter pro animabus episcoporum Moravie et canonicorum cathedralis ecclesie · nec non et pro anima felicis memorie domini Willelmi quondam episcopi Sancti Andree · et nichil ab eo amplius exigitur ratione prebende sue · Quare volumus ut cathedralis ecclesia nostra prebendas predictas habeat et possideat in perpetuum cum omnibus ad eas juste pertinentibus · libere · quiete · plenarie et honorifice · salvis nobis et successoribus nostris terris omnibus per suas rectas divisas et cum omnibus justis pertinentiis suis que dicuntur dictarum ecclesiarum omnium et singularum · Ita tamen quod quelibet dictarum ecclesiarum habeat mansum competens juxta ecclesiam cum crofto competenti sicut tempore confectionis hujus scripture habuerunt · salvis etiam tenuris eorum in vita sua qui in

predictis ecclefiis vel earum aliqua canonice aliquod optinuerunt beneficium · et falvis epifcopalibus nobis et fucceffloribus noftris per eos qui fpiritualia in eifdem ecclefiis pro tempore adminiftraverint convenienter faciendis · Deliberatione vero diligentique tractatu habito in capitulo noftro de confilio et confenfu ejufdem capituli · volente confentiente et poftulante venerabili viro decano noftro Frefkyno · unam prebendam conftituimus in predicta ecclefia cathedrali de alteragio de Eryn cum tofto et crofto cum omnibus ad idem alteragium jufte pertinentibus · falvis decanatui terris decimis omnibufque aliis ad ecclefiam de Eryn pertinentibus jufte · nec non et capella de Inuernarryn cum omnibus juftis pertinentiis fuis · quam prebendam affignavimus fubdiaconatui · et cui adjunximus ecclefiam de Dolays Michael cum omnibus ad eam jufte pertinentibus · falvis nobis et fucceffloribus noftris terris que dicuntur effe ejufdem ecclefie de Dolays Michael per fuas rectas divifas et cum juftis pertinentiis fuis · ita tamen quod predicta ecclefia habeat manfum competens juxta ecclefiam cum crofto competenti · et falvis epifcopalibus nobis et fucceffloribus noftris de eadem ecclefia de Dolays Michael · Conftituimus etiam de confilio et confenfu capituli noftri · accedente confenfu et devota fupplicatione venerabilis viri magiftri Ricardi precentoris noftri · unam prebendam in ecclefia noftra cathedrali de ecclefia de Rathed' cum omnibus ad eam jufte pertinentibus · falvis quatuor marcis annuis de eadem ecclefia folvendis precentori et fucceffloribus ejus in perpetuum per eum qui predictam canoniam optinuerit · medietate fcilicet ad purificationem beate Marie Virginis et alia medietate in fefto Sancti Petri ad vincula · quam prebendam fuccentori affignavimus · eique adjunximus ecclefiam de Fotherueys cum omnibus ad eam jufte pertinentibus · falvis nobis et fucceffloribus noftris ab eis qui prebendam de Fotheruays optinuerint epifcopalibus de eadem ecclefia de Fotheruays · Preterea conftituimus duas prebendas et eas affignavimus predicte ecclefie cathedrali noftre de voluntate et confenfu Walteri de Moravia filii quondam Willelmi de Moravia patroni ecclefiarum de Petyn et de Bracholy · item patroni ecclefiarum de Bucharm · et de Abyrlouer · de omnibus decimis garbarum infra parochias dictarum ecclefiarum provenientium · unam fcilicet de omnibus decimis garbarum provenientibus infra parochiam de Petyn et de Bracholy · et aliam de decimis omnibus garbarum provenientibus infra parochias de Bucharm et de Abirlouer · retento et conceffo de capituli noftri totius confenfu dicto Waltero et heredibus fuis in

perpetuum jure patronatus dictarum prebendarum et presentatione ad easdem quotienscunque vacaverint · nobis etiam et capitulo nostro eidem Waltero et heredibus suis in perpetuum fideliter et solempniter promittentibus et concedentibus ut tam ipse quam ejus heredes omnibus futuris temporibus quotiescunque prebendas vacare contigerit vel earum altera presentandi ad eas viros ydoneos vel ad alteram earum personam ydoneam liberam habeant facultatem sine qualibet contradictione vel impedimento · et quod nunquam per nos vel successores nostros vel per capitulum nostrum vel per aliquem de capitulo nostro super jure advocationis predictarum prebendarum molestiam aliquam ullo unquam tempore sustinebit ipse vel aliquis heredum suorum · set presentati ab eo vel heredum suorum aliquo ydonei sine difficultate et more dispendio admittentur et instituentur et installabuntur · et eisdem libertatibus et immunitatibus gaudebunt quibus gaudent canonici Lincolnienses · salvis nobis et successoribus nostris in parochianos predictarum ecclesiarum potestate episcopali et jurisdictione plenaria et canonica · Item de voluntate et consensu Walteri de Moravia filii quondam Hugonis de Moravia patroni ecclesie de Dufphus constituimus unam prebendam et eam assignavimus predicte ecclesie nostre cathedrali de eadem ecclesia de Dufphus cum omnibus ad eam juste pertinentibus · retento et concesso dicto Waltero et heredibus suis in perpetuum de consensu capituli nostri jure patronatus et presentatione ad eandem quotienscunque vacaverit · facta etiam a nobis et capitulo nostro predicto Waltero et heredibus suis in perpetuum fideli et solempni sponsione quam predicto Waltero de Moravia filio quondam Willelmi de Moravia nos et capitulum nostrum supra commemoravimus fecisse in omnibus et per omnia · Canonici autem qui ad presentationem predicti Walteri filii Hugonis predictam prebendam de Dufphus adepti fuerint eam habebunt adeo libere · quiete · plenarie et honorifice cum ecclesie de Dufphus justis pertinentiis sicut cetere prebende quas nos ecclesie nostre cathedrali dedimus et concessimus ut supra scriptum est · liberius · quietius · plenarius et honorificentius habentur et possidentur · et respondebunt nobis et successoribus nostris de episcopalibus · Preterea statuimus unam prebendam et eam predicte ecclesie cathedrali assignavimus de voluntate et consensu domini Gilberti filii quondam comitis de Stratheryn patroni ecclesie de Dothol · de eadem ecclesia de Dothol cum omnibus ad eam juste pertinentibus · qui de voluntate et consensu capituli nostri in eadem forma et eisdem conditionibus tam de

jure advocationis quam de libera facultate prefentationis quam de omnibus aliis quibus predicta prebenda de ecclefia de Dufphus extitit conftituta · Preterea ad augmentum prebende que a predicto venerabili patre Bricio predeceffore noftro de ecclefia de Spyny conftituta · de voluntate et confenfu capituli noftri eidem ecclefie de Spyny ecclefiam de Kintray cum juftis pertinentiis fuis uniendam duximus et adjungendam · falvis nobis et fucceffioribus noftris de eadem ecclefia de Kintray epifcopalibus · Et fciendum quod ex provifione et ordinatione noftra · decani et capituli noftri · ftatutum eft quod in predicta ecclefia noftra cathedrali vicarios facerdotes qui pro fe tenentur invenire [funt hi] · cancellarius · thefaurarius · archidiaconus · canonicus de Rothwan · fubdecanus · fuccentor · canonicus de Dufphus · vicarios autem diaconos canonicus de Petyn · et de Inuerkethny · et canonicus de Kingufcy · Buttharri · Aberlouer · fubdiaconos vero canonicus de Spyny . de Ryny · de Moy · de Dothol · de Cromdole · Ex predictis autem diaconis et fubdiaconis erunt duo viciffim ebdomadarii · fcilicet diaconus qui legat evangelium et fubdiaconus ad legendam epiftolam · aliis qui ebdomadarii non erunt miniftraturis in miffis privatis et aliis neceffariis cum opus fuerit · Omnes autem vicarii five fint prefbyteri five diaconi five fubdiaconi · necnon et canonicus de Croyn qui eft vicarius Epifcopi · tam nocturnis horis quam diurnis omnibus necnon et miffis folempnibus intereffe tenebuntur · et omnibus canonicis tanquam fuis fuperioribus reverentiam exhibebunt et honorem · et omnes juxta exigentiam ordinis et officii fui tam canonici quam vicarii · fecundum tabulam a precentore et a cancellario vel eorum vices gerentibus ordinatam · devote et humiliter miniftrabunt · Quicunque autem vicariorum fine jufta caufa alicui horarum folempnium defuerit · vel infolens · contumax vel rebellis extiterit vel minus ordinate fe habuerit · decani majoris vel eo abfente fubdecani vel in utriufque abfentia fratrum refidentium judicio fubjacebit · Ego Andreas epifcopus et canonicus de Fotherueys fubfcribo · Ego Symon decanus Moravienfis fubfcribo · Ego ·W· precentor Moravienfis fubfcribo · Ego Willelmus cancellarius Moravienfis fubfcribo · Ego Johannes Bernardi canonicus Moravienfis fubfcribo · Ego Andreas de Bini canonicus Moravienfis fubfcribo · Ego Johannes canonicus de Dufphus fubfcribo ·

De ftatu prebendarum tenendo in ftatu quo fuerunt de tempore hujus conftitutionis ·

82 Univerfis fancte matris ecclefie filiis hoc fcriptum vifuris vel audituris Andreas permiffione divina epifcopus Moravienfis eternam in Domino falutem · Cum fit bonum et jocundum habitare fratres in unum · follicita provifione omnique fagacitate et ftudio curandum eft et fatagendum ut extirpetur omnis materia amaritudinis in ecclefia · omnis caufa fcandali · omnis occafio fraterne imitationis irrumpende que poffunt diverfis cafibus emergentibus inter rectores ecclefiarum emergere · inimico hominis fuperfeminante zizania inter eofdem · Eapropter de confilio et confenfu capituli ecclefie noftre cathedralis · clero dyocefis noftre gratum prebentes affenfum · decrevimus ftatuendum atque firmiter inconcuffe et inviolabiliter futuris temporibus in epifcopatu Moravienfi perpetuo obfervandum · ut fuper decimis quas ecclefie a quadraginta annis ufque ad tempora inftantia pacifice et fine interpellatione bonaque fide perceperunt nulla de cetero fit lis nulla controverfia nulla penitus contentio · nec aliquis audiatur in judicio fuper hiis ullam volens movere queftionem · five de terris decime ille percepte fuerint five de pifcariis five de multuris · fet ecclefie que eas hactenus habuerunt et perceperunt habeant et percipiant eafdem omnibus futuris temporibus fine aliqua diminutione · ceffantibus occafione omni contradictione impedimentis univerfis et vexatione qualibet · nec occafione perambulationum aliquarum vel mutationum dominorum vel tranflatione molendinorum de uno loco ad alium prohibeatur vel aliquo modo impediatur aliqua ecclefia vel ejus rector aliquis habere · poffidere · confequi vel percipere predictas decimas univerfas de terris · pifcariis et multuris et omnibus aliis de quibus tempore hujus conftitutionis decimas habere confuevit · et per quadraginta annos continue et bona fide et fine judiciali proclamatione habuit · poffedit · confecuta eft et percepit · Ut autem hec noftra conftitutio rata fit et firma · incommutabilis · perpetua · et inconcuffa · appofitione figilli dicti capituli noftri et fubfcriptionibus ejufdem necnon et fubfcriptionibus abbatum et priorum et cleri noftri una cum figillo noftro prefens fcriptum roboratum eft · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxii°· quinto Idus Octobris · Valete in Domino univerfi · Ego Andreas Moravienfis epifcopus fubfcribo · Ego Symon decanus Moravienfis · Ego Willelmus precentor Moravienfis ·

Ego Willelmus cancellarius Morauienſis · Ego Ranulphus archidiaconus Morauienſis · Ego Griffinus Morauienſis eccleſie canonicus · Ego Willelmus Agnus canonicus Morauienſis · Ego ·L· ſuccentor Morauienſis · Ego Gylbertus canonicus Morauienſis · Ego Walterus ſubdecanus · Ego Robertus canonicus de Duppol · Ego Andreas vicarius de Inuernys · Ego ·R· vicarius de Petyn · Ego Radulphus vicarius de Dyke · Ego Symon vicarius del Moy · Ego Reginaldus vicarius de Abirlouer · Ego Walterus vicarius eccleſie de Kynedor ſubſcribo ·

Compoſitio de terra eccleſie de Hurchard ·

83 Omnibus has literas viſuris vel audituris Andreas permiſſione divina Morauienſis epiſcopus eternam in Domino ſalutem · Noveritis univerſi nobis mediantibus amicabiliter fuiſſe compoſitum in cauſa que vertebatur inter capitulum noſtrum ex una parte et nobilem virum dominum Alanum Hoſtiarium ex altera · ſuper una dimidia dauacha terre quam predictum capitulum dicebat pertinere ad eccleſiam de Urchard · que eſt pars prebende pertinentis ad cancellariam eccleſie Sancte Trinitatis de Elgyn · ſub hac forma · ſcilicet quod predictum capitulum et Willelmus tunc temporis cancellarius predicte eccleſie Sancte Trinitatis quietum clamavit predicto nobili viro domino Alano Hoſtiario clamium ſuum et totum jus quod ſe dicebat habere in predicta terra · Predictus vero Alanus nomine pacis dedit eccleſie de Urchard medietatem terre petite ſcilicet dimidiam dimidie dauache que appellatur dimidia dauacha eccleſie predicte in puram liberam et perpetuam elemoſinam · ita tamen quod ille et heredes ſui habebunt illam dimidiam partem illius dimidie dauache ad feodifirmam perpetuam · reddendo inde eccleſie de Urchard ſingulis annis ·x· ſolidos · ſcilicet quinque ſolidos ad Pentecoſten et quinque ſolidos ad feſtum Sancti Martini in hyeme proxime ſequens · Habebit autem predicta eccleſia de Urchard unum croftum plenarium et unum toftum quatuor acrarum aſſignatum eidem eccleſie prope eam in loco congruo et competenti ex dono predicti nobilis viri in liberam puram et perpetuam elemoſinam · In premiſſorum autem firmum et indubitabile teſtimonium illi parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que remanet penes capitulum predictum appoſitum eſt ſigillum predicti nobilis viri domini Alani Hoſtiarii et

noſtrum · illi vero parti que remanet penes ſepe dictum nobilem virum appoſitum eſt ſigillum capituli noſtri et noſtrum · Teſtibus domino ·H· abbate de Kynlos · Willelmo Cumyn clerico · Helia vicario de Baneth' · magiſtro ·R· de Stuteuill · Waltero de Moravia · Johanne Byſeth · Johanne Cambron · Rogero Loren · Gylleroch' de Urchard · Alexandro · Johanne Flandrenſibus · Radulpho camerario · Symone diſpenſatore · Malcungy · Malleſnach · et aliis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxiii· ·v· Idus marcii ·

De redditibus habendis donec ſit in perceptione proventuum beneficii de novo conceſſi ·

84 Omnibus ſancte matris eccleſie filiis Andreas permiſſione divina Moravienſis epiſcopus et capitulum Sancte Trinitatis de Elgyn eternam in Domino ſalutem · Quoniam ſepe contingit in eccleſia noſtra ut canonici et confratres noſtri ad beneficia uberiora curam animarum habentia vocati perceptione fructuum prebendarum ſuarum privantur · et impedientibus annualibus decedentium ad quorum beneficia intitulantur per annum integrum de fructibus eorundem beneficiorum nichil penitus percipientes egere vel ere alieno onerari contigerit · Eodem habito tractatu diligenti et deliberatione de conſilio et conſenſu communi duximus ſtatuendum et in eccleſia noſtra firmiter et perpetualiter obſervandum · ut quotienſcunque hoc contigerit is qui ad beneficium aliquod vocatus fuerit in quo cedens vel decedens vel ad religionem tranſiens annuale ſuum habuerit et optinuerit ſecundum conſuetudines approbatas in eccleſia Scoticana · interim omnes fructus prebende ſue habeat et integraliter percipiat · ſcilicet donec ejus beneficii fructus ad quod vocatur percipere et de eis diſponere libere liceat eidem · In premiſſorum autem firmum et indubitabile teſtimonium huic ſcripture appoſita ſunt ſigilla noſtra cum fratrum ſubſcriptionibus · Ego Andreas epiſcopus Moravienſis et canonicus ſubſcribo · Ego Willelmus cancellarius Moravienſis ſubſcribo · Ego Gilbertus canonicus de Duſphus ſubſcribo · Ego Willelmus precentor Moravienſis ſubſcribo · Ego Walterus ſubdecanus Moravienſis ſubſcribo · Ego Robertus de Duppol ſubſcribo · Ego ·L· ſuccentor eccleſie Moravienſis ſubſcribo · Ego Edwardus canonicus de Moy · Ego Willelmus Agnus canonicus de Kinguſcy · Ego Maliſius canonicus de

Dothol fubfcribo per procuratorem · Ego Archebaldus canonicus de Croyn fubfcribo ·

Compofitio inter Andream epifcopum Moravienfem et ·W· Cumyn fuper terris de Kynkardyn ·

85 Noverint univerfi hoc fcriptum vifuri vel audituri quod cum effet controverfia inter Andream epifcopum Moravienfem ex parte una et nobilem virum Walterum Cumyn comitem de Mynynteth ex altera fuper quibufdam portionibus terrarum quas dictus Epifcopus dicebat pertinere ad dimidiam dauacham que eft ecclefie de Kyncardyn et pertinet ad menfam epifcopalem · predicto nobili viro afferente predictas terras fuas effe · Item fuper decima cani domini Regis quod de terra de Kyncardyn folvi folet eidem domino Regi · ita amicabiliter convenit inter eofdem de confenfu et confilio capituli ecclefie Sancte Trinitatis de Elgyn · fcilicet quod predictus Comes et heredes fui tenebunt ad feodifirmam de predicto Epifcopo et fucceffforibus fuis in perpetuum predictam dimidiam dauacham terre apud Kyncardyn per rectas divifas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · reddendo inde annuatim pro decima predicti cani ·xxxiv· folidos et ·viii· denarios · pro omni fervitio · exactione . confuetudine et demanda feculari ad predictum Epifcopum et fucceffores fuos pertinentibus · medietatem fcilicet ad Pentecoften et aliam medietatem ad feftum Sancti Martini in hyeme proximo fequens et faciendo forinfecum fervitium domini Regis ad predictam terram pertinens · Salvis rectoribus ecclefie tofto et crofto competentibus · Si autem contigerit quod predictus epifcopus Moravienfis vel ejus fucceffores · predictus Comes vel ejus heredes contra predictam conventionem venire prefumpferint · veniens contra predictam conventionem quotiens hoc fecerit dabit nomine pene fabrice ecclefie cathedralis ·x· marcas · manente nichilominus predicta conventione et perpetue obfervanda in omnibus et per omnia · In horum autem firmum et indubitabile teftimonium illi parti hujus fcripture in modum cyrographi confecte que penes predictum nobilem dominum Comitem remanet appofita funt figilla dicti Andree epifcopi et capituli ejufdem loci cum fubfcriptionibus canonicorum · ei autem parti que remanet penes predictum epifcopum Moravienfem et ejus fucceffores appofitum eft figillum dicti Comitis cum teftimonio eorum qui

presentes fuerunt · scilicet domini Abbatis de Hy · fratris Alani monachi · nobilium virorum domini ·P· comitis de Ros · domini Willelmi Prath' · domini ·M· de Alto monte vicecomitis de Inuernys · domini Alexandri de Striuelyn · domini Merleſſani filii Comitis · domini Alexandri Ruffy · Fercardi filii Seth · Actum anno Domini ·m°·cc°·xxxiiij·

Compoſitio inter capitulum Moravienſe et Alexandrum de Stryveline de dimidia dauacha terre apud Deveth ·

86 Hec eſt conventio facta inter capitulum Moravienſe ex parte una et nobilem virum dominum Alexandrum de Striuelyn ex alia · ſcilicet quod predictus Alexander et heredes ſui ſi quos habuerit de ſponſa ſua · ſcilicet filia bone memorie nobilis viri domini Freſkyni de Kerdal · tenebunt ad feodifirmam de predicto capitulo dimidiam dauacham terre quam habent apud Deveth et pertinentem ad eccleſiam ejuſdem loci · reddendo inde predicto capitulo ad communam ſuam ſingulis annis duas marcas pro omni ſervitio et demanda ad predictum capitulum pertinentibus · medietatem ſcilicet ad Pentecoſten et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in hyeme proximo ſequens · faciendo forinſecum ſervitium ad predictam terram pertinens · Quotienſcunque contra predictam conventionem ab alterutro eorum ventum fuerit contraveniens dabit nomine pene ad fabricam eccleſie cathedralis ·xx· ſolidos · manente nichilominus eadem conventione et perpetuo obſervanda · In premiſſorum autem firmum et indubitabile teſtimonium ei parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que penes predictum nobilem virum Alexandrum remanebit una cum ſigillo domini Andree epiſcopi Moravienſis appenſum eſt ſigillum capituli Moravienſis · cum ſubſcriptionibus canonicorum . illi vero parti que penes capitulum Moravienſe remanebit una cum ſigillo nobilis viri domini Walteri Cumyn comitis de Mynetehc appenſum eſt ſigillum prenominati nobilis viri domini Alexandri de Striuelyn cum eorum teſtimonio qui interfuerunt · ſcilicet domini ·F· comitis de Roſſ · et domini ·M· de Alto monte vicecomitis de Inuernys · Willelmi Prath' · domini Alexandri Ruffi · domini Merleſueyni · Fercardi ſeneſcalli de Badenach · Edwardi ſeneſcalli de Lochabyr · Johannis et Johannis clericorum Epiſcopi · et aliorum · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxiiij·

Compofitio inter Andream epifcopum et Walterum de Moravia fuper terra de Ewen ·

87 Noverint omnes hoc fcriptum vifuri vel audituri quod cum Walterus de Moravia filius quondam Willelmi de Moravia in generali capitulo habito apud Elgyn per fententiam optinuiffet poffeffionem terre de Ewen que dicitur terra ecclefie ejufdem loci · et Andreas Moravienfis epifcopus eundem Walterum fuper predicta terra convenire decreviffet · tandem de voluntate et confenfu decani et capituli per amicabilem compofitionem convenit inter partes · ita fcilicet quod predictus Walterus et heredes fui tenebunt ad perpetuam feodifirmam de predicto Epifcopo et fucceſſoribus fuis predictam terram de Ewen per fuas rectas divifas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · reddendo inde annuatim predicto Epifcopo et fucceſſoribus fuis ·xx· folidos fterlingorum legalium pro omni fervitio et demanda ad eofdem pertinente · medietatem fcilicet ad feftum Sancti Martini in hyeme et aliam medietatem ad Pentecoften proximo fequentem · et faciendo forinfecum fervitium domini Regis ad predictam terram pertinens · Idem etiam Epifcopus de voluntate decani et confenfu capituli dedit et conceffit predicto Waltero et heredibus fuis in perpetuam feodam firmam totam terram fuam de Budift' per fuas rectas divifas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · habendam fibi et tenendam liberam et quietam ab omni fervitio et demanda ad dictum Epifcopum vel fucceffores fuos pertinente · reddendo inde annuatim predicto Epifcopo et fucceſſoribus fuis duas marcas fterlingorum legalium medietatem fcilicet ad feftum Sancti Martini in hyeme et aliam medietatem ad Pentecoften proximo fequentem · faciendo forinfecum fervitium domini Regis quod ad predictam terram pertinet · Decidet autem de predictis firmis juxta arbitrium boni viri quotiens per guerram contigerit predictas firmas de predictis terris plene non poffe perfolvi · Convenit autem quod dyocefanus epifcopus predictum Walterum et heredes fuos omnes · per cenfuram ecclefiafticam et aliis quibufcunque modis legitimis voluerit · compellere poffit ad predictorum omnium obfervationem · omni occafione apellatione et contradictione remotis · Convenit etiam quod quotienfcunque predictus Walterus vel aliquis heredum fuorum contra predictas conventiones venire prefumpferit capitulo Sancte Trinitatis de Elgyn nomine pene ·xl· folidos folvere teneatur · predictis conventionibus nichilominus per

omnia obſervandis . In premiſſorum autem firmum et indubitabile teſtimonium illi parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que penes epiſcopum Moravienſem remanebit appenſum eſt ſigillum predicti Walteri de Moravia · illi vero parti que penes predictum Walterum remanebit una cum ſigillo Epiſcopi Moravienſis appenſum eſt ſigillum capituli cum ſubſcriptionibus canonicorum · Teſtibus domino Fercardo comite de Ros · domino Waltero de Duffus · domino Waltero de Ineys · Andrea Wiſman · Willelmo camerario · Symone de Orreby · Thoma diſpenſatore epiſcopi Moravienſis · et multis aliis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxv· ·vii°· Idus Auguſti ·

Compoſitio inter Andream epiſcopum et Gilbertum epiſcopum Abirdonenſem ·

88 Hec eſt amicabilis compoſitio facta auctoritate judicum delegatorum a domino Papa inter dominum Andream epiſcopum Moravienſem et dominum Gylbertum Aberdonenſem epiſcopum in cauſa que vertitur inter eos ſuper jure dyoceſano eccleſiarum de Dauendor et de Forſcauen · et ſuper capella de Inuerculan que petitur ut eccleſia · et aliis in editione Epiſcopi Moravienſis contentis · videlicet quod uterque de voluntate et conſenſu capituli ſui renunciavit liti mote et movende in vita dictorum Epiſcoporum ſuper jure dyoceſano utrumque Epiſcopum contingente · ſalvo jure utrumque Epiſcopum contingente poſt mortem dictorum Epiſcoporum · In cujus rei teſtimonium alter alterius ſcripto ſigillum ſuum una cum ſigillis dictorum judicum delegatorum appoſuit · Teſtibus magiſtro Willelmo de Rokeſburg · domino Jurd' canonico eccleſie Aberdonenſis · domino Philippo perſona de Glenberuin · fratre Galfrido predicatore · Thoma canonico de Kambekynel · Willelmo perſona de Fetherner · Johanne vicario de Fyuerner · et multis aliis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxvi·

Compoſitio ſuper decimis de Eſkyl ·

89 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri quod cum a longinquis temporibus et hominum memoriam excedentibus ita eſt optentum quod

ecclesia de Urchard habitantibus in terra de Mest' · de Inays · Sallelcot · Byn et Garmauch divina et ecclesiastica sacramenta omnia ministrante decimarum omnium infra limites predictarum terrarum provenientium divisio fieret in quinque partes quandocunque essent recipiende · de quibus portionibus ecclesia de Urchard tres partes haberet · et ecclesia de Eskyl duas partes residuas plenius optineret · Hiis igitur usque ad tempus presens non sine crebris contentionibus rixis et incommoditatibus et gravibus difficultatibus optentis et observatis · placuit utriusque ecclesie rectoribus scilicet Willelmo priori de Urchard et fratribus ibidem Deo servientibus ex una parte et Roberto thesaurario ecclesie Sancte Trinitatis apud Elgyn ex alia · ad pacem tranquillitatem et commodum predictarum ecclesiarum et personarum · consultius et magis honeste et provide super hoc ordinari · Unde super hoc expediendo facta a predictis partibus diligenti et attenta supplicatione Symoni decano et capitulo predicte ecclesie Sancte Trinitatis nec non et Andree episcopo dyocefeos · et eisdem partibus predictis se ordinationi predictorum Decani et capituli et Diocesani super hoc committentibus · habito tractatu et deliberatione diligenti · ut omnes contentiones rixe et incommoditates et difficultates evitentur in posterum · ita est a predictis ordinatoribus provisum et ordinatum · scilicet quod ecclesia et domus de Urchard omnes decimas infra limites dictarum terrarum provenientes integre et absque omni diminutione et divisione habebit et percipiet perpetuo · et in nullo de aliquibus decimis vel aliis ecclesiasticis rectitudinibus quantum ad predictas terras pertinet vel poterit pertinere respondebit ecclesie de Eskyl vel alicui ipsius rectori · vel thesaurario predicte ecclesie Sancte Trinitatis ullo unquam tempore · sed eas omnes et totas quam plenissime habebit ecclesia de Urchard et domus et prior et fratres ibidem Deo servientes et servituri · Ita tamen quod ecclesia de Urchard et domus et prior ejusdem loci et fratres qui pro tempore ibidem fuerint solvent singulis annis in perpetuum ecclesie de Eskyl et singulis ejus rectoribus et illi qui pro tempore ejusdem ecclesie Sancte Trinitatis thesaurarius extiterit ·xxiiij· marcas sterlingorum legalium · medietatem scilicet ad Pentecosten et aliam medietatem ad festum Sancti Martyni in hyeme · termino hujus solutionis incipiente ad idem festum Sancti Martini proximum post hujus scripture compositionem · Ad premissorum autem firmam et fidelem observationem utraque partium se obligavit tam pro se quam pro suis successoribus juramento corporaliter prestito · hoc addito quod quotiens predicta

pecunia ad terminos predictos non fuerit plenarie soluta ecclesia de Urchard prior et fratres ejusdem loci solvent episcopo Moraviensi nomine pene ·xii· denarios singulis diebus quibus mora solutionis extiterit · Ut autem hec omnia supradicta rata sint et inconcussa in omnibus et per omnia illi parti hujus scripture in modum cyrographi confecte que penes predictam ecclesiam Sancte Trinitatis residet appensa sunt sigilla Abbatis et conventus de Dumfermelyn · item sigillum Prioris et fratrum cum eorundem subscriptionibus · cum sigillo dyocesani Episcopi · alteri vero parti quam habent dicti Prior et fratres apposita sunt sigilla predictorum ordinatorum scilicet Symonis decani et capituli et Andree diocesani episcopi cum eorum subscriptionibus · Actum anno gratie mº·ccº·xxxvii· mense mayo · apud Kenedor · Ego Willelmus prior de Urchard subscribo · Ego frater Adam subscribo · Ego frater Willelmus subscribo · Ego frater Andreas subscribo · Ego frater Henricus subscribo ·

Carta de penis vicariorum ·

90 Cum ecclesie Moraviensi debita sepe deessent ministeria eo quod ministri ipsius horis canonicis et missarum celebrationibus multotiens non intererant ut debebant · ne hujusmodi defectus diutius remaneret incorrectus · de provisione et ordinatione capituli prestiterunt omnes vicarii predicte ecclesie et singuli corporale juramentum quod obedientes erunt decano memorate ecclesie et ejus capitulo et qui absente decano vices ipsius gesserit · Et si forte ea que ad officium vicariorum pertinent nulla canonica prepeditione excusati non compleverint · penas statutas a capitulo infligendas vicariis pro suis excessibus et omissionibus secundum eorum exigentias et qualitates a subdecano qui absente decano preesse debet vicariis et rectoribus in ecclesia eorundem · penas ipsis injunctas juxta formam ordinationis capituli inferius scriptam recipient humiliter et perficient · Idem etiam juramentum prestabit quilibet qui in dicta ecclesia vicarius esse voluerit in sua admissione · Subdecanus vero cui hujusmodi penas infligere incumbit similiter hujusmodi juramento astrictus est quod curam geret diligentem de predictis vicariis et defectibus et omissionibus eorundem · et penas memoratas prout ordinatum est a capitulo et infra notatum est eis sine acceptatione personarum · nulli parcendo ob favorem vel gratiam vel alia quacunque causa in-

fliget cum hoc exigerint defectus eorundem · et hoc juramentum prestabit quilibet ante suam installationem qui in posterum fieri decanus debebit · De penis autem vicariorum ita provisum est · quotienscunque vicarius matutinis vel majori misse diebus ferialibus non interfuerit injungetur ei a subdecano ut eodem die priusquam sumat alimentum psalterium psallat integraliter · quod si tam matutinis quam misse majori defuerit ipsam penam subibit duplicatam · si vero misse beate Marie vel misse que celebratur in capitulo vel horis canonicis uni vel pluribus defuerit · pro qualibet hujusmodi missa vel hora unam disciplinam a subdecano eodem die in capitulo prostratus recipiet · quod si in festis ·ix· lectionum matutinis vel majori misse defuerit · quia tunc magis omittendo delinquit · augebitur ei pena ita videlicet quod quolibet psalterio quod psallendum est pro defectis habitis diebus ferialibus · pro eisdem in festis ·ix· lectionum contingentibus una disciplina adjungatur · cuilibet autem discipline que ferialibus diebus pro defectibus canonicarum horarum et missarum Sancte Marie et de capitulo debetur · pro eisdem defectibus cum in festis ·ix· lectionum contigerit decantatio ·vij· psalmorum debet adjungi · Idem autem judicium quod de matutinis quam ferialibus quam festis diebus habetur et de vesperis habendum erit · et completorio in ·xl^ma^· Canonici vero aliorum vices gerentes qui ad continuam tenentur residentiam et alii qui non habentes vicarium pro semetipsis ministrant personaliter quando vicarium psalterium
* psallere debent ut predictum est unum nocturnum psallere de psalterio vel per se vel per interpositam personam · vel tres pauperes pascet eodem die · Nulla vero pena corporalis pro omissionibus et defectibus supramemoratis canonicis infligetur · quia juxta canonicas et legitimas assertiones majores minoribus in penis non debent esse pares · Eandem autem penam subibit qui ad missas et horas canonicas tempore congruo chorum non intraverit quam si eisdem omnino defuerit juxta prescriptam ordinationem subire debet · Tempus quidem premisse non incongruum est intrandi chorum ad matutinas · et ad omnes horas que in inceptione sui ympnos habent donec ympnus terminetur · ad vesperas vero usque ad quartum vel quintum versiculum primi psalmi · et ad completorium similiter · ad missam quidem usque ad primam collectam · De habitu autem quo omnes frequentantes chorum uti debent · nigris et superpelliciis · et injunctum est vicariis illis maxime quibus ministrantibus pro canonicis idem canonici suis sumptibus hujusmodi habitum inveniunt sub debito prestiti ab eis juramenti · ut ipso

habitu nusquam nisi in obsequiis divinis et ecclesiasticis sive de die sive de nocte uti presumant · neque extra fines ambitus domorum canonicorum ipsum deferre audeant · sed cum ecclesiam egressi fuerint perfectis debitis ministeriis ecclesie fuerint reversuri ad ecclesiam habitum supradictum exuant et in loco mundo et honesto reponant · et hoc moderamine habitus divino cultui dedicatus ab illicitis usibus et maculis et sordibus immunis servetur et mundus · et idem injungetur cuilibet qui in posterum vicarius fieri debebit · si autem vicarius aliquis contra hoc fecerit cum de hoc claruerit tanquam perjurii crimine reus graviori crimine reus graviori discipline subjacebit · Item statutum est ne vicarii tabernas intrent ad potandum in cetu sicut moris est quibusdam laycis · quia et hoc contra honestatem clericalem existit et ipsum sacri canones detestantur · qui autem contravenire repertus fuerit et in eo puniatur in quo deliquit · injungetur ei a subdecano ut in crastino illius diei quo hoc contigerit a cervisia et omni poculo quod inebriare potest abstineat sine differentia dierum · Item statutum est ut canonicus qui secreta capituli revelaverit cum de hoc convictus fuerit eo quod juramentum suum fecerit · et excommunicationis sententiam generalem in omnes detectores secretorum capituli latam incurrerit · et sic beneficio ecclesiastico indignum se reddiderit · prebende sue amissione multetur · Actum anno gratie ·mº·ccº·xxxviii· ·iiiº· Nonas Martii · Ego Andreas episcopus Moraviensis et canonicus de Fotheruays subscribo · Ego ·W· precentor subscribo · Ego ·W· archidiaconus subscribo · Ego Johannes succentor subscribo · Ego Robertus thesaurarius subscribo · Ego ·R· canonicus de Duppol subscribo · Ego Andreas canonicus de Abyrlouer subscribo · Ego Johannes de Hedon canonicus subscribo · Ego Hugo canonicus de Petyn subscribo · Ego Willelmus canonicus de Erryn subscribo · Ego Willelmus canonicus de Kinguscy subscribo · Ego Johannes canonicus de Advyn subscribo · Ego Subdecanus · Ego Edwardus canonicus del Moy subscribo ·

Carta de residencia facienda vel septima solvenda ·

91 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen · Actum in capitulo canonicorum ecclesie cathedralis de Elgyn anno gratie ·mº·ccº· tricesimo nono Nonis Martii · vocatis omnibus qui erant vocandi · de consensu capituli · con-

ſilio et conceſſione majoris et ſanioris partis predicti capituli ſicut ex ſubſcriptionibus canonicorum liquet qui predicto capitulo interfuerunt · proviſum eſt et ordinatum et ſtatutum ut omnes canonici predicte eccleſie cathedralis de Elgyn tam majores quam minores teneantur reſidentiam facere in eadem · excepto canonico de Fotheruays qui occaſione prebende de Fotheruays ad nullam teneatur reſidentiam · Statutum eſt autem ut decanus pro majore parte anni reſidere teneatur continue vel interpollate · ut precentor · cancellarius · theſaurarius · teneantur reſidere per dimidium annum continue vel interpollate reſidere teneantur · ſtatutum eſt etiam ut archidiaconus per ·xl· dies continue vel interpollate reſidere teneatur · et ſubdecanus · ſuccentor · canonicus de Croyn · et canonicus centum ſolidorum · continue reſidere teneantur · Statutum eſt etiam ut alii canonici omnes et ſinguli qui cum integritate prebendarum ſuarum reditus percipiunt reſidere teneantur per quartam partem anni continue vel interpollate · ita tamen quod in optione eorum ſit ſic reſidere vel dare ſeptimam partem omnium proventuum prebendarum ſuarum ad communam canonicorum ibidem reſidentium · Preterea ſtatutum eſt ut quilibet habens dignitatem in dicta eccleſia juret poſt ſuam inſtallationem quod reſidebit in dicta eccleſia ſecundum formam ſupraſcriptam · Item ſtatutum eſt quod quotiens vocandus fuerit aliquis canonicus pro quibuſcunque cauſis vel negotiis eccleſiam predictam vel perſonam ipſius tangentibus · ſufficiat ipſum citari in choro et in ſtallo ſuo et in prebenda ſua · vel ipſius procuratori ſufficiat denunciare · Unde ſtatutum eſt ut quilibet canonicus abſens habeat ſuum procuratorem in predicta eccleſia cathedrali · Ad perpetuam igitur omnium premiſſorum memoriam et firmitatem et indubitabile teſtimonium huic ſcripto appoſita ſunt ſigilla venerabilis patris Andree Moravienſis epiſcopi et predicti capituli cum ſubſcriptionibus canonicorum uſque ad ·xviii· qui tunc fuerunt preſentes · cum Andrea epiſcopo ·

Ad quem pertinet ordinatio rerum canonicorum decedentium inteſtatorum ·

92 Cum eſſet dubitatum in capitulo noſtro ad quem pertinet ordinatio bonorum canonici defuncti et inteſtati · poſt multas allegationes et rationes ad utramque partem contradictionis inductas · de communi conſilio fratrum

diffinitum eſt ſententialiter ordinationem predictorum omnium ad decanum et capitulum pertinere debere · In cujus rei firmum et indubitabile teſtimonium confecta eſt hec ſcriptura et ſigillo capituli cum ſubſcriptione fratrum qui interfuerunt ſignata · Actum anno gratie ·mº·ccº·xl· quarto die Septembris · Ego Andreas epiſcopus et canonicus de Fotherueys ſubſcribo · Ego Symon decanus Moravienſis · Ego Ricardus precentor eccleſie Moravienſis · Ego Lambertus eccleſie Moravienſis ſuccentor · Ego Willelmus cancellarius eccleſie Moravienſis · Ego Robertus theſaurarius Moravienſis · Ego Ranulphus archidiaconus Moravienſis · Ego Edwardus canonicus Moravienſis de Moy · Ego Andreas canonicus de Ryny · Ego Johannes canonicus de Cromdole · Ego Robertus canonicus de Duppol ſubſcribo ·

Hec ſunt ſtatuta per Epiſcopum et Capitulum approbata ·

93 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen · Anno Incarnationis ·mº·ccº·xlii· menſe Julio in eccleſia cathedrali apud Elgyn · hec ſunt ſtatuta epiſcopi et capituli Moravienſis a fratribus in capitulo conſtitutis approbata · In primis receptum eſt et approbatum quod Epiſcopus juxta quod obtinet in eccleſia Lincolnienſi omnium prebendarum liberam habeat donationem quotiens vacaverint · et facultatem plenam eas conferendi cui voluerit · ydoneo tamen · preter exceptas in aliquo alio inſtrumento · Ad decanatum vero nullus aſſumatur niſi per canonicam capituli electionem · niſi forte ad epiſcopum dyoceſanum vel ſuperiorem decanatus donatio fuerit devoluta · Item receptum eſt et approbatum communiter quod quilibet epiſcopus Moravienſis ipſius capituli ſit canonicus et habeat prebendam de Fotheruais cum omnibus pertinentiis ſuis in canoniam juxta primariam inſtitutionem · hoc excepto recepto et approbato communiter quod dignitas cancellarie que illi prebende adherebat tranſlata eſt ab ea in perpetuum ad prebendam de Inuerouen · cujus prebende canonicus Moravienſis eccleſie erit cancellarius in perpetuum · Quilibet autem epiſcopus Moravienſis ratione prebende ſue de Fotherueis juramentum fidelitatis preſtabit eccleſie Moravienſi et capitulo ſicut alii canonici omnes tenentur facere ſtatim poſt inſtallationem · quod ſi epiſcopus facere recuſaverit abſque omni impedimento ipſum capitulum prout viderit expedire de dicta prebenda ordinabit · Nullus autem epiſcopus alium vicarium tenebitur habere in eccleſia cathe-

drali quam illum qui pro tempore fuerit canonicus de Croyn · in aliis tamen onerabitur ratione dicte prebende ſicut alii ſimplices canonici · et locum habebit predictus epiſcopus in capitulo et ſtallum in choro immediate poſt ſubdecanum · Decanus vero et capitulum · vel capitulum abſente decano vel vacante decanatu · nullo requiſito · propria auctoritate predicte prebende ſayſinam recipient cum vacaverit · et omnium aliarum prebendarum vacantium · exceptis prebendis per Andream Moravienſem epiſcopum conſtitutis · quarum ſayſina quotiens vacaverint ad epiſcopum pertinebit · vel vacante ſede epiſcopali ad capitulum · Item receptum eſt et approbatum ut in eccleſia cathedrali perpetualiter ſit ſubdecanus · et habeat ad ſuam ſuſtentationem et in prebendam eccleſiam de Dolays Mychel · ſalva dicto Epiſcopo dimidia dauacha terre apud Dolays Mychel · que eſt de menſa Epiſcopi · et ſalvis epiſcopalibus in eadem eccleſia · habebit etiam totum alteragium eccleſie de Eryn · cum toſto et crofto ſubdiaconatui aſſignatis · ſalvis diaconatui in perpetuum omnibus decimis garbarum infra parochiam predicte eccleſie cum capella de Inuernarryn et ipſius alteragio et omnibus ad eandem capellam pertinentibus · et ſalvis eidem diaconatui perpetuo omnibus terris ad eccleſiam de Eren pertinentibus · excepta dimidia dauacha terre apud Rath que eſt epiſcopi Moravienſis et ad ejus menſam pertinet · Subdecanus vero et ſucceſſores ipſius omnes tenebuntur preſtare juramentum fidelitatis majori decano et ſucceſſoribus ejus in perpetuum · nullus autem decanus habere tenebitur alium vicarium in eccleſia cathedrali quam ſuum ſubdecanum · qui ſcilicet ſubdecanus tenebitur reſidentiam facere in eccleſia cathedrali et ſacerdos eſſe · nec abeſſe poterit niſi cum evidens utilitas vel neceſſitas exigerit petita et obtenta licentia a decano vel ejus vices gerente vel eis abſentibus a fratribus reſidentibus · idem etiam ſubdecanus tenebitur habere in eccleſia cathedrali alium pro ſe vicarium ſacerdotem ſuis ſtipendiis ſuſtinendum facturum continuam reſidentiam in eadem eccleſia · nec preſente vel abſente ſubdecano idem vicarius ipſius abeſſe poterit niſi licentiam urgente neceſſitate optinuerit a majore decano vel ejus vices gerente eo abſente vel eis abſentibus a fratribus reſidentibus · in brevi tamen receſſurus · Item receptum eſt et approbatum communiter ut ſuccentor ſit in eadem eccleſia cathedrali perpetuis temporibus · et habeat ad ſuam ſuſtentationem in prebendam eccleſiam de Fotheruays et eccleſiam de Ratheuede · ſalvis precentori et ſucceſſoribus ejus in perpetuum quatuor marcis annuis ſolvendis eiſdem per ſuccentorem et ſuc-

ceffores fuos fideliter et fub pena fufpenfionis · medietatem fcilicet ad purificationem beate Virginis et aliam medietatem ad feftum Sancti Petri ad vincula · cum tofto et crofto que Andreas epifcopus Moravienfis eidem ecclefie affignavit · et cum eo quod folvetur a monachis de Kynlos nomine decimarum predialium de Burgyn · quicunque vero pro tempore fuccentor extiterit juramentum fidelitatis preftabit precentori et fucceffforibus fuis · Succentor vero tenebitur effe facerdos et alium fecum habere vicarium facerdotem pro fe fuis ftipendiis fuftinendum · ipfe vero fuccentor refidentiam faciet in ecclefia cathedrali nec abeffe poterit nifi cum evidens utilitas vel neceffitas hoc exigerit · optenta prius licentia a majore decano vel ejus vices gerente fi decanus abfuerit vel utroque abfente a fratribus refidentibus · fuccentoris vero vicarius in omnibus onerabitur ficut fuperius dictum eft de vicario fubdecani · Item receptum eft et approbatum communiter ut in divinis officiis · in pfallendo · legendo · et cantando · ac aliis ad divina fpectantibus fervetur ordo qui in ecclefia Salifbyryenfi effe nofcitur inftitutus · Item receptum eft et approbatum communiter ut quilibet canonicus preter canonicum qui celebret pro defunctis in die ftallationis fue teneatur dare ecclefie cathedrali unam capam fericam valentem ad minus duas marcas fterlingorum · quicunque vero canonicus inftallandus fuerit ad prebendam valentem triginta marcas vel plus in die ftallationis fue tenebitur ad dandam capam fericam tot marcarum quot decenarias marcas prebenda ipfius valet in redditibus · Item receptum eft et approbatum communiter ut nullus fratrum credatur conceffiffe inftrumento pupplico et duraturo perpetuo figillo capituli autentico fignato nifi ipfo inftrumento fubfcripferit manu propria vel per procuratorem ad hoc fpecialiter datum · nec aliquod inftrumentum pupplicum perpetuo duraturum fub nomine capituli confectum firmitatem aliquam optineat nifi habeat fubfcriptiones omnium fratrum vel majoris et fanioris partis capituli · aliis ad hoc evocandis evocatis aut abfentibus aut fubfcribere minus jufte recufantibus · Item receptum eft et approbatum communiter ut quilibet canonicus vel beneficiatus decedens vel ad religionem tranfiens fuum plenarie habeat annuale · fcilicet annuos reditus plenarie recipiet · id eft ejus nomine recipiantur ufque ad annum completum a tempore mortis ipfius vel converfionis numerandum · convertendi in ufus pios vel fecundum quod ipfe decedens vel ad religionem tranfiens decreverit · Salva feptima parte ipfius annualis ad fabricam ecclefie cathedralis vel ornamenta ejufdem in perpe-

tuum · quod idem per omnia in capitulo diocesis de omnibus beneficiatis communiter est statutum et receptum et approbatum · Item receptum est et [approbatum] communiter ut canonicus qui per aliquod tempus in ecclesia cathedrali vicarium non habuerit si ex impotentia contigerit stipendia que pro tanto tempore vicario debentur · habita computatione pro rata totius anni · vicariis ecclesie cathedralis conferat · quod si ex manifesta culpa vel ex malicia contigerit cum stipendiis per tantum tempus vicario debitis secundum eandem computationem tantundem nomine pene fabrice ecclesie persolvat · Ut hec statuta omnibus futuris temporibus rata firma et inconcussa permaneant huic scripture appensa sunt sigilla autentica predicti Andree episcopi et capituli Moraviensis ecclesie cum subscriptionibus canonicorum · Ego Andreas episcopus et canonicus de Fotherueys subscribo · Ego Symon decanus Moraviensis subscribo · Ego ·W· precentor Moraviensis subscribo · Ego Willelmus cancellarius Moraviensis subscribo · Ego Johannes succentor et canonicus Moraviensis subscribo · Ego Johannes canonicus de Dufphus subscribo · Ego Willelmus canonicus Moraviensis · Ego Willelmus de Rist' canonicus de Croyn subscribo ·

Compositio super quinque acris terre capelle de Hogeston ·

94 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris notum fiat quod cum controversia esset inter Andream episcopum Moraviensem ex parte una et Symonem de Hogeston ex alia super decem acris terre in Hogeston · ita convenit inter eos amicabiliter de voluntate et consensu Hugonis decani et capituli Sancte Trinitatis de Elgyn · scilicet quod predicto Episcopo pro se et successoribus suis renunciante liti mote et movende super predictis ·x· acris in perpetuum predictus Symon contulit pro pono pacis in perpetuum in puram et perpetuam elemosinam capelle de Hogeston quinque acras terre in villa de Hogeston pro anima patris et matris sue et omnium antecessorum suorum habendas et possidendas perpetuo adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua terra in regno Scotie liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliqua ecclesia tenetur vel possidetur · In premissorum autem firmum et indubitabile testimonium ei parti hujus scripture in modum cyrographi confecte quam recepit predictus Episcopus apposita sunt sigilla dicti Symonis · Willelmi Augustini et Roberti fratris ejus · ei vero

parti quam recepit predictus Symon apposita sunt sigilla predicti Episcopi et capituli · Testibus fratre Alano · Radulpho capellano · Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia · Waltero de Moravia filio Willelmi de Moravia · Willelmo Augustini · et Roberto fratre ejusdem · et aliis ·

Collatio ecclesie de Inueralian per Walterum de Moravia ·

95 Walterus de Moravia miles omnibus amicis suis et hominibus salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse · concessisse et hac presenti carta mea confirmasse Deo et ecclesie Sancte Trinitatis de Elgyn in puram et perpetuam elemosinam · ad sustentationem fabrice ejusdem ecclesie in perpetuum · ecclesiam de Inueralien cum omnibus justis pertinentiis suis · Quare volo et concedo ut capitulum predicte ecclesie de Elgyn teneat et possideat predictam ecclesiam de Inueralyen ad fabricam dicte ecclesie de Elgyn in perpetuum · adeo libere et quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua ecclesia in toto regno Scotie ab aliquo capitulo liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et possidetur · Testibus Andrea episcopo Moraviensi · Comite de Ros · domino Symone vicario de Dundurkus · domino Radulpho capellano episcopi Moraviensis · Alexandro vicecomite de Elgyn · Symone de Hogeston · Henrico templario · et aliis ·

Donatio Andree episcopi de croftis clericorum in le burchalch ·

96 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Andreas miseratione divina Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos dedisse et concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse in liberam puram et perpetuam elemosinam decano · cantori · cancellario · thesaurario · archidiacono Moravie · cuilibet eorum toftum et croftum quatuor acrarum · et quibusdam aliis canonicis · scilicet subdecano · succentori · et magistro ·H· canonico de Spyny · magistro Edwardo . Willelmo de Moravia · Roberto canonico de Duppol · domino Simoni canonico de Muy · cuilibet eorum toftum et croftum duarum acrarum in Burchalch · Concedimus etiam predictis canonicis et aliis canonicis Moraviensis ecclesie

afyamenta in bofco noftro et in peturis noftris apud Elgyn ad ufus proprios · quare volumus et concedimus ut predicti canonici et fucceffores fui teneant et poffideant predicta tofta et crofta cum predictis afyamentis adeo libere · quiete · plenarie et honorifice ficut aliqua elemofina liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et poffidetur · Teftibus domino Waltero de Moravia · Alexandro vicecomite de Elgyn · Henrico templario · Ada filio ejus · Symone de Hogefton · et multis aliis ·

Litera Andree epifcopi Moravienfis fuper affignatione croftorum canonicis ·

97 Omnibus has literas vifuris vel audituris Andreas permiffione divina Moravienfis epifcopus eternam in Domino falutem · Noveritis univerfi nos variis et urgentibus negotiis occupatos intereffe non poffe affignationi toftorum et croftorum faciende apud Elgyn in Burchalch canonicis noftris · ideoque volumus et mandamus ut magifter Ricardus cantor nofter cui vices noftras ad hoc committimus id nomine noftro plenius exfequatur · ita quod decano et canonicis noftris ceteris qui in noftra dyocefi fuerint inventi vocatis ad hoc fingulis canonicis toftum affignetur juxta cymiterium quod nuper dedicavimus in le Burchalch · et due acre terre in croftum · hiis autem qui dignitates habent in ecclefia noftra ·iiij· acre in croftum affignentur · et Robertus Fyndoc fatiffaciat de fuo crofto · quicquid autem predictus Cantor nofter in predicta fecerit affignatione previa provifione debita fecundum formam fuprafcriptam ratum et gratum habebimus · Valete in Domino femper · Th' autem de Croyn toftum cum una acra affignetur · Valete in Domino iterato et perpetuo ·

Vendicio Roberti Fyndoc de tofto fuo de Elgyn ·

98 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Robertus Fyndoc de Elgyn falutem · Noveritis univerfi me de voluntate et confenfu Alexandri filii mei et heredis et aliorum filiorum meorum et heredum fuorum · vendidiffe capitulo Moravienfi pro quatuor marcis et dimidia quas idem capitulum mihi folvit pre manibus totum plenarium toftum meum cum crofto quod habeo in burgo de Elgyn extra portam orientalem quod

jacet infra toftum Alexandri de North' et terram quam Andreas Ϻoravienſis quondam epiſcopus emit de Willelmo ortalano · tenendum et habendum dicto capitulo in perpetuum de me et heredibus meis adeo libere · quiete · plenarie et honorifice ſicut aliquod burgagium in regno Scotie ab aliquo liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et poſſidetur · reddendo inde ſingulis annis mihi et heredibus meis pro omni ſervitio · conſuetudine · conſilio · exactione et demanda et omnibus aliis que exigi poterunt ratione predicte terre a me et heredibus meis in perpetuum duos ſolidos · medietatem ad Pentecoſten et aliam medietatem ad feſtum Sancti Ϻartini in hyeme proxime ſequens · Ego autem ·R· et heredes mei predictam terram warantizabimus predicto capitulo contra omnes et omnes clamantes · In hujus rei teſtimonium huic ſcripto ſigillum meum una cum communi ſigillo de Elgyn feci apponi · Actum anno gratie ·ϻº·ccº·xliiii· ϻenſe Julii · Teſtibus domino Andrea Wyſman · Thoma Wyſman · Warino Hayrock · Hugone fratre ejus · Johanne de Inverloch' · Alexandro filio Johannis · Roberto filio Alicie · et multis aliis ·

Compoſitio inter ·S· epiſcopum et Freſkynum de Ϻoravia ·

99 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri quod orta dudum controverſia inter venerabilem patrem ·S· epiſcopum Ϻoravienſem ex parte una et Freſkynum de Ϻoravia dominum de Duffus ex altera · ſuper uſuario nemoris et more de Spyny et de Fynroſſy et eorundem nemoris et more paſtura · necnon ſuper terra que vocatur Logynhauedale · ſopita eſt tandem in hac forma · videlicet quod predictus Epiſcopus predicto Freſkyno et heredibus ſuis conceſſit uſuarium nemoris et more predictorum tenendum ſibi ſecundum formam compoſitionis olim facte ſuper eodem uſuario inter Andream bone memorie predeceſſorem ſuum et Walterum de Ϻoravia dicti Freſkyni genitorem · ſicut in ſcriptura cyrographata ſuper eadem compoſitione inde confecta plenius continetur · Conceſſit etiam dictus Epiſcopus dicto Freſkyno et heredibus ſuis paſture communam infra diviſas ſive terminos in predicte ſcripture compoſitione contentos plenius et nominatos · tenendam ſibi et ſalmariis [*salinariis ?*] de memorato Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis · Conceſſit etiam idem Epiſcopus predicto Freſkyno et heredibus ſuis terram de Logyn ſupradictam · tenendam ſibi et habendam

de predicto Episcopo et successoribus suis sicut carte quorundam predecessorum ipsius Episcopi proavo et attavo dicti Freskyni et heredibus eorum super dicta terra de Logyn confecte plenius continent et testantur · Dictus vero Freskynus pro hac concessione dicto Episcopo et successoribus suis dedit et concessit communam in pastura sua et nemore suo supradicte terre de Finroffy vicinis usque Saltecot que est inter Finroffy et Kintray · tenendam et habendam dicto Episcopo et successoribus suis et hominibus sive tenentibus eorum in dicta terra de Finroffy manentibus et mansuris de predicto Freskyno et heredibus suis in liberam et quietam elemosinam ab omni servitio exactione et demanda · Utraque vero partium renunciavit cartis et cyrographis et scripturis omnibus per quas presens compositio sive supradicte concessiones possent revocari vel impugnari · illis duntaxat exceptis de quibus superius · In premissorum autem testimonium huic scripture in modum cyrographi confecte apposita sunt sigilla partium · videlicet illi parti que remanet penes predictum Freskynum sigillum dicti Episcopi est appensum · alteri vero parti que penes predictum Episcopum remanet appositum est sigillum dicti Freskyni · Testibus domino ·A· decano Moraviensi · domino ·M· de Monte alto · magistro Johanne de Hedon precentore Moraviensi · Thoma Wysman · Roberto Nigro burgensi de Elgyn · Ferg' de Ardroffan · et multis aliis · Actum anno gratie ·m°·cc°·xlviii· die Sancti Cuthberti · apud Elgyn ·

Super litibus motis ·

100 Innocentius episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Episcopo et dilectis filiis capitulo Moraviensi salutem et apostolicam benedictionem · Decet et expedit ut gravati super provisionibus clericorum per sedem apostolicam · que tanquam pia mater illorum preces plerumque non potest indurata facie transire · per eam interdum alicujus relevationis solatium assequantur · Cum igitur vestra petitio nobis exhibita continebat [quod] ecclesia vestra per sedem apostolicam sit super plurium clericorum receptione ac provisione gravata · nos super hoc in posterum vobis et eidem providere volentes auctoritate vobis presentium indulgemus ut ad receptionem vel provisionem alicujus per literas sedis apostolice vel legatorum ejus compelli de cetero [non possitis] absque mandato sedis ejusdem faciente plenam

et expreſſam de hac indulgentia et veſtra eccleſia mentionem · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre conceſſionis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem [hoc] attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Lugduni ·x· Kalendas Aprilis · pontificatus noſtri anno ſexto ·

Confirmatio electionis Decani in perpetuum ·

101 Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Epiſcopo et dilectis filiis Decano et capitulo Moravienſi ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis et honeſtis petentium precibus favorem benevolum impertiri · Cum igitur ſicut ex parte veſtra fuit propoſitum coram nobis quod in eccleſia veſtra ſit a ſui fundatione ſtatutum · firmatum juramento · et hactenus pacifice obſervatum · ut vacante decanatu decanus a capitulo eligatur · nos veſtris petitionibus inclinati ſtatutum hujuſmodi ratum habentes et gratum illud auctoritate apoſtolica confirmamus et preſentis ſcripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Lugduni ·iii· Kalendas Aprilis · pontificatus noſtri anno ſexto ·

Confirmatio Innocentii cathedralis eccleſie et canoniarum ·

102 Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Epiſcopo et dilectis filiis capitulo Moravienſi ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Sacroſancta Romana eccleſia devotos et humiles filios ex aſſuete pietatis officio propenſius diligere conſuevit et ne pravorum hominum moleſtiis agitentur eos tanquam pia mater ſue protectionis munimine confovere · Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu perſonas et eccleſiam veſtram cum omnibus bonis tam eccleſiaſticis quam mundanis que in preſenti rationabiliter poſſidetis aut

in futurum juſtis modis preſtante Domino poteritis adipiſci ſub beati Petri et noſtra protectione ſuſcipimus · et preſentis ſcripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre protectionis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Rome apud Sanctum Petrum ·vi· Idus Aprilis · pontificatus noſtri anno ·ix·

Ordinatio Andree [*Archibaldi*] epiſcopi inter capitulum Moravienſe et Prebendarium de Kynguſy ·

103 Omnibus ſancte matris eccleſie filiis hoc ſcriptum viſuris vel audituris ·A· permiſſione divina Moravienſis epiſcopus ſalutem eternam in Domino · cum capitulum eccleſie Moravienſis propter cauſas diverſas et negotia eandem eccleſiam tangentia ſit ere onerata alieno et pro eo quod ex evidenti utilitate ipſius eccleſie magiſtro Matheo de Urbe ſcriptori domini Pape decem marcas annuas liberaliter conceſſit · nos relevationi ejuſdem et indempnitati providere cupientes · volente et conſentiente expreſſe Willelmo de Elgyn prebendario de Kinguſcy et ſe ad iſtius ordinationis noſtre obſervationem pro ſe ſibique ſucceſſuris juramento corporaliter preſtito aſtringente · volumus et ſtatuendo concedimus et ordinamus ut predictum capitulum percipiat et habeat ſingulis annis in feſto Sancti Johannis Baptiſte in tota vita prefati magiſtri Mathei ·xx· marcas de decimis garbarum de Kinguſſy et del Inche percipiendas per manus predicti ·W· vel cujuſlibet prebendarii in eadem prebenda inſtituti vel procuratorum eorundem · et etiam ut predictus ·W· et prebendarii de Kinguſſy eidem ſucceſſuri ſolvant ſingulis annis in ſupradicto feſto procuratori predicti capituli unam marcam ſterlingorum ad expenſas faciendas circa miſſionem dicte pecunie apud Berewik · ita quod ſit in optione dicti Willelmi et ſucceſſorum ſuorum unam marcam ſingulis annis ſolvere vel propriis ſumptibus et periculo dictam ſummam ·xx· marcarum apud Berewic ut premiſſum eſt deferre · Volumus etiam et concedimus volente et annuente predicto capitulo nos et ſucceſſores noſtros teneri et obligari ad ſatiſfaciendum predicto capitulo de predicta ſumma annua ·xx· marcarum termino predicto · et ad obſervandum indempne predictum capitulum in omnibus et per omnia ſi

aliquo cafu contingente idem capitulum vel procurator ejufdem de decimis fupradictis per manus prebendariorum vel procuratorum eorundem optinere non poterit · hoc pro nobis et fucceſſoribus noftris omni exceptione et juris remedio civilis vel canonici remotis fideliter promittimus · In cujus rei teftimonium una cum figillo noftro huic fcripto appenfum eft figillum dicti Willelmi · Actum anno gratie ·m°·cc°·liii· ·x°· Kalendas Decembris ·

Confirmatio fuper refidencia facienda ·

104 In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti amen · Anno gratie ·m°·cc°· *etc*· ubi dicitur *in primis receptum est etc*· Alexander epifcopus fervus fervorum Dei venerabili fratri Archebaldo epifcopo Moravienfi falutem et apoftolicam benedictionem · Cum a nobis petitur quod juftum eft et honeftum tam vigor equitatis quam ordo rationis exigit ut id per follicitudinem officii [noftri] ad debitum perducatur effectum · Sane petitio tua nobis expofita continebat quod bone memorie Andreas epifcopus Moravienfis predeceffor tuus et capitulum Moravienfis ecclefie deliberatione provida ftatuerunt quod decanus et alii perfone atque canonici ejufdem ecclefie per certam partem anni refidentiam facerent in eadem · alioquin feptimam partem provenientium fuorum amittant · que dari debent refidentibus et fervientibus in ecclefia predicta · Juftis autem tuis precibus inclinati quod ab eifdem Epifcopo et capitulo in hac parte proinde factum eft ratum habentes et gratum illud auctoritate apoftolica confirmamus et prefentis fcripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftre confirmationis infringere vel ei aufu temerario contravenire · Si quis autem hec attemptare prefumpferit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apoftolorum ejus fe noverit incurfurum · Datum Lateranenf' ·xi· Kalendas Januarii · pontificatus noftri anno fecundo ·

Quod pertineat Epifcopo vifitatio decani et omnium canonicorum ·

105 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris ·A· Dei gratia Brechinenfis epifcopus ac ejufdem loci Archidiaconus judices a domino Papa delegati falutem in Domino · Quanto falus animarum ex mote queftionis con-

troverſia magis accenditur tanto celerius ad deciſionem litis convenit properare · Cum igitur inter venerabilem patrem dominum Archebaldum Dei gratia Moravienſem epiſcopum ex parte una · et Decanum et canonicos Moravienſes de dignitatibus et aliarum liberalium prebendarum ex altera · ſuper prebendarum ſuarum et eccleſiarum ad eaſdem pertinentium viſitatione et morum reformatione tam decani quam aliorum canonicorum et clericorum et etiam miniſtrorum · vicariorum · capellanorum · parochianorum dictarum prebendarum · nec non et juriſdictione ad eaſdem prebendas et eccleſias pertinente ſuborta fuiſſet materia queſtionis · tandem auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa vocatis omnibus quos cauſa tangit et partibus coram nobis conſtitutis · fuit ex parte ipſius Epiſcopi petitum quod cum ex diligentia paſtoralis officii ad hoc teneatur de jure communi quod ſibi liceat omnes eccleſias et prebendas tam de dignitatibus quam ceteras univerſas viſitare ac ſecundum formam juris que ad viſitationis officium ſpectat in eis adimplere · necnon et exceſſus tam decani quam canonicorum univerſorum et ſingulorum et clericorum de choro et miniſtrorum eorundem vicariorum et capellanorum et parochianorum predictarum eccleſiarum corrigere · ac eorum mores ne ipſorum ſanguis de manibus requiratur libere valeat reformare · et que ad juriſdictionem ordinariam pertinent inviolabiliter exercere · Nos igitur auditis et intellectis totius cauſe meritis finem litibus imponere volentes · de voluntate et conſenſu partium · habita deliberatione diligenti et virorum prudentum communicato conſilio · auctoritate predicta ita duximus ordinandum · ut dictus Moravienſis Epiſcopus et ejus ſucceſſores tam ad viſitationem decani et capituli quam canonicorum · clericorum chori ac miniſtrorum · vicariorum et eccleſiarum prebendalium de dignitatibus et aliarum liberalium prebendarum · et ad exceſſuum correctionem capellanorum et parochianorum ad predictas prebendales eccleſias pertinentium ac morum reformationem liberaliter admittantur · ita ſcilicet quod dictus Epiſcopus et ejus ſucceſſores ſingulis annis pro decanatu procuratione unica ſint contenti · pro precentoria · theſauraria · archidiaconatu · et pro prebenda de Spyny · pro qualibet earum ſingulis annis unica ſimiliter procuratione ſint contenti · alias vero prebendas et dignitates et omnes eccleſias ad ipſas pertinentes prout animarum cura requirit et quotiens opus fuerit viſitare non omittant · et ab eis ſicut convenit procurentur · pro viſitatione in eccleſia cathedrali facienda procuratio a capitulo non preſtetur · Reſervatis tamen dictis decano et

canonicis liberalium prebendarum omnimoda jurifdictione fua quam hactenus in prebendis fuis habere confueverunt · nifi in hiis cafibus in quibus caufe fecundum canones a prelatis inferioribus ad fuperiores devolvuntur · Exceffus vero canonicorum cathedralis ecclefie qui confueverunt corrigi per decanum et capitulum per ipfos juxta ejufdem ecclefie confuetudinem hactenus pacifice obfervatam et commonitionem et juffionem Epifcopi et fucceſſorum fuorum infra competentem terminum eis ab Epifcopo vel ejus fucceſſoribus prefigendum corrigantur · Alioquin Epifcopus et ejus fucceffores Deum pre oculis habentes ut animarum cura requirit per cenfuram ecclefiafticam corrigere non omittant · In hujus rei teftimonium ad fupradicta omnia firmiter et inviolabiliter et perpetualiter obfervanda illi parti hujus fcripture in modum cyrographi confecte que penes dominum Epifcopum et fuos fucceffores remanet una cum figillis noftris appofitum eft figillum capituli Moravienfis cum fubfcriptionibus canonicorum · relique vero parti que penes predictos Decanum et canonicos remanet una cum figillo dicti Epifcopi figilla noftra fecimus apponi · Actum apud Munros pridie Kalendas Maii · anno Domini ·m°·cc°·lx°·

FINITO LIBRO SIT LAUS ET GLORIA CHRISTO ·

AMEN DICANT OMNIA ·

Carta Muriel de Polloc · de Inuerorkel ·

106 Muriel de Polloc omnibus amicis et homnibus fuis falutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et conceffiffe et hac carta mea confirmaffe Deo et beate Marie et beato Nicholao totam terram meam de Inuerorkel per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis in puram et perpetuam elemofinam ad habendum in ea domum ad receptionem pauperum tranfeuntium · Quare volo et concedo ut predicta domus perpetuo habeat et poffideat predictam terram per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · in bofco · in plano · in pratis et pafcuis · in terris et aquis · in moris et marefiis · in ftagnis et molendinis et pifcariis · adeo libere et quiete · plenarie et honorifice ficut aliqua elemofina in regno Scotie liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliqua domo religiofa tenetur vel poffidetur · Teftibus Andrea Moravienfi epifcopo · magiftro Henrico thefaurario · Rand' archidiacono · Willelmo fubdecano ecclefie Sancte Trinitatis de Elgyn · Nicholao vicario de Rothyn · Symone vicario de Dundurkus · Willelmo fratre Ricardi epifcopi · Nicholai de Urcane · Hugone Grene · et aliis ·

Carta Muriel de Polloc · de molendino ·

107 Muriel de Rothes filia quondam Petri de Pollok omnibus amicis et hominibus fuis falutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et conceffiffe et hac carta mea confirmaffe hofpitali Sancti Nicholai juxta pontem de Spe et in eodem loco fervientibus et fervituris · ad fuftentationem pauperum

ad idem hospitale confluentium · molendinum habendum in terra sua de Inuerorkell et stagnum habendum et aqueductum ad idem molendinum · sicut habuerunt tempore confectionis hujus carte et sicut melius ibidem habere poterunt · Dedi etiam et concessi et hac carta mea confirmavi eidem hospitali in puram et perpetuam elemosinam illam portionem terre que est proxima eidem versus orientem et que jacet inter Spe et proximum cundos a cruce quam ibidem feci poni usque ad aliam crucem que posita est prope aquam que vocatur Orkel et prope predictum hospitale · sicut ego ipsa una cum venerabili patre domino Andrea Moraviensi episcopo predictam portionem terre perambulavi · salva mihi et heredibus meis et heredum meorum via tunc provisa et assignata · Testibus predicto venerabili patre Moraviensi episcopo · magistro ·W· Agno officiali episcopi Moraviensis · magistro Hugone de Haketon · magistro Johanne de Berwic · magistro Willelmo de Hoketon canonicis ecclesie Moraviensis . Archebaldo et Waltero capellanis dicti Episcopi · Symone persona de Dundurkus · Hugone vicario de Rothes · Nicholao et Henrico capellanis meis · Roberto clerico domini Justiciarii Scocie · David filio Jacobi Morgundi · Adam filio Gospatric · Hugone de Seton · Willelmo de Achenbruc · Actum anno gratie ·m°·cc°· tricesimo octavo · die Sancti Nicholai ·

Carta Walteri de Moravia · de Agynway ·

108 Omnibus hoc scriptum visuris vel audituris Walterus de Moravia filius quondam Willelmi de Moravia salutem · Noveritis universi me dedisse · concessisse et hac carta mea confirmasse Deo et beato Nicholao et hospitali ejusdem sito juxta pontem de Spe · ad sustentationem pauperum ibidem recipiendorum · totam terram meam de Agynway · scilicet unam dauacham · tenendam sibi et habendam de me et heredibus meis in puram et perpetuam elemosinam per rectas divisas suas cum omnibus pertinentiis suis justis · in bosco · in plano · in pratis · in pascuis · in moris · in maresiis · in stagnis et aquis et molendinis et omnibus aliis ad eam juste pertinentibus · salva mihi et heredibus meis piscaria de Spe que ad eandem pertinet · Quare volo et concedo ut predictum hospitale habeat et possideat predictam terram in puram et perpetuam elemosinam adeo libere · quiete · plenarie et hono-

rifice ficut aliqua elemofina in toto regno Scotie ex dono alicujus liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et poffidetur · reddendo inde fingulis annis mihi et heredibus meis pro omni fervitio et exactione ad nos vel ad predictam terram pertinente unam libram piperis ad Penthecoften · Teftibus Andrea epifcopo Moravienfi · magiftris Willelmo et Edwardo et Willelmo fratre meo canonicis Moravienfis ecclefie · domino Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia · Michaele de Smalham et Roberto de Cokburn et Stephano fervientibus meis ·

Carta de Robenfeld ·

109 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Sciant prefentes et futuri nos divine pietatis intuitu dediffe · conceffiffe et hac carta noftra confirmaffe ad fuftentationem pontis de Spe terram de Robenfeld per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis in liberam puram et perpetuam elemofinam quietam ab omni forinfeco fervitio auxilio et confuetudine et exactione feculari · Quare volumus ut cuftos predicti pontis qui per nos et confilium noftrum pro tempore preficietur ad hoc predictam terram habeat cuftodiendam · et de eadem terra ad commodum et confervationem ejufdem pontis ficut melius poterit difponat · Teftibus Roberto epifcopo Roffenfi · magiftro Matheo cancellario · Thoma priore de Urchard · Ranulpho archidiacono Moravienfi · Thoma hoftiario · Willelmo Prat vicario de Inuernarn · Radulpho de Campis · Willelmo Bifet · Galfrido de liberatione · apud Elgyn tricefimo die Junii · anno regni noftri quartodecimo ·

De iiii marcis de firma molendinorum de Inuernarn ·

110 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Sciant prefentes et futuri nos pro falute anime noftre et anteceſſorum noftrorum dediffe · conceffiffe et hac carta noftra confirmaffe Deo et beate Marie et capelle Sancti Nicholai juxta pontem de Spe · ad fuftentationem capellani et clerici in dicta capella de-

fervientium · quatuor marcas annuatim percipiendas de firma molendinorum noftrorum de Inuernarn · Quare volumus et firmiter precipimus ut firmarii dictorum molendinorum noftrorum de Inuernarn predictis capellano et clerico qui in dicta capella Sancti Nicholai pro loco et tempore miniftraverint quatuor marcas fingulis annis habere faciant · fcilicet medietatem ad Penthecoften et aliam medietatem ad feftum Sancti Martini · Teftibus Willelmo de Bondington cancellario · Waltero filio Alani fenefcalli jufticiario Scotie · M· comite de Anegus et Katania · Johanne Bifet · Waltero Bifet · M· filio ·M· comitis de Leuenaux · Willelmo Bifet · Apud Inuerculan feptimo die Octobris · anno regni domini Regis decimo octavo ·

Compofitio fuper ecclefia de Rothes ·

111 Anno Domini ·m°·cc°· tricefimo quinto · cum effet mota controverfia inter ·H· priorem et conventum Sanctiandree ex parte una · et venerabilem patrem Andream epifcopum et capitulum Moravie et dominam Muriel de Rothes et hofpitale Sancti Nicholai juxta pontem de Spey ex altera · fuper ecclefia de Rothes · tandem tam dicti Prior et conventus de confenfu venerabilis patris Willelmi Dei gratia epifcopi Sanctiandree quam pars adverfa pro fe et fucceforibus fuis in perpetuum ad enervandam omnem concertationis et difceptationis materiam fe fuppofuerunt ordinationi dicti venerabilis patris Andree Dei gratia epifcopi Moravienfis . renunciantes utrinque omni actioni et exceptioni et omni interpellationi facte vel faciende in judicio vel extra judicium et impetratis et impetrandis fuper predicta ecclefia et ejus pertinentiis · Ex ordinatione autem domini Epifcopi concefferunt et quietum clamaverunt predicti Prior et conventus ex confenfu venerabilis patris Willelmi Dei gratia epifcopi Sanctiandree predicto hofpitali in perpetuum totum jus quod dicebant fe habere in dicta ecclefia de Rothes et ejus pertinentiis · Dictus vero Andreas Dei gratia Moravienfis epifcopus de confenfu capituli fui et predicte Domine de Rothes et predicti hofpitalis dedit et conceffit tres marcas fingulis annis folvendas in perpetuum de predicta ecclefia de Rothes nomine fimplicis beneficii Priori et conventui Sanctiandree per manum cujuflibet rectoris predicti hofpitalis

ad dictum hofpitale · fcilicet viginti folidos ad feftum Sancti Martini in yeme et viginti folidos ad Pentecoften proximo fequentem · Ut autem hec ordinatio perpetuum obtineat robur firmitatis parti hujus fcripture per modum cyrographi confecte penes Priorem et conventum Sanctiandree refidenti appofita funt figilla dicti venerabilis patris Epifcopi et capituli Moravie cum fubfcriptionibus eorundem et figilla dicte Domine de Rothes et dicti hofpitalis · parti vero alteri penes alteram partem refidenti appofita funt figilla venerabilis patris Epifcopi et capituli Sanctiandree cum fubfcriptionibus fratrum · Teftibus capitulis antedictis · Ego ·H· prior Sanctiandree fubfcribo · Ego ·R· fupprior fubfcribo · Ego ·W· fubfcribo · Ego ·G· tertius prior fubfcribo · Ego Jo· primus fubfcribo · Ego Thomas fubfcribo · Ego frater Adam fubfcribo · Ego frater Thomas fubfcribo ·

Confirmatio Eve de Morthach · de ecclefia de Rothes ·

112 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris domina Eva Morthach domina de Rothes falutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et conceffiffe et hac carta mea confirmaffe Deo et beate Marie et beato Nicholao et hofpitali Sancti Nicholai pontis de Spe · ad fuftentationem pauperum ibidem confluentium · ecclefiam de Rothes et quicquid juris in ipfam habere potui · quam inclite recordationis Muriel de Pollok mater mea eidem hofpitali dedit et conceffit · Quare volo et concedo ut predictum hofpitale perpetuo habeat et poffideat predictam ecclefiam adeo libere · quiete · plenarie et honorifice in puram elemofinam ficut aliqua ecclefia vel elemofina liberius · quietius · plenius et honorificentius ab aliquo laico patrono habetur et poffidetur · In cujus rei teftimonium huic fcripto figillum meum appofui · Teftibus domino Willelmo de Afton canonico Moravienfis ecclefie · domino Willelmo vicario de Dundurkus · domino Henrico capellano de Rothes · Matheo de Elgyn canonico Moravienfis ecclefie · Roberto de Pollok · Ada filio Roberti · Willelmo difpenfatore · et aliis ·

Confirmatio Episcopi Moraviensis ·

113 Omnibus sancte matris ecclesie filiis hoc scriptum visuris vel audituris Andreas divina permissione Moraviensis episcopus eternam in Domino salutem · Noveritis universi nos de consilio et voluntate et consensu capituli Sancte Trinitatis de Elgyn dedisse et concessisse et hac carta nostra confirmasse Deo et beato Nicholao et hospitali ejusdem sito juxta pontem de Spe · ad sustentationem pauperum ibidem recipiendorum · in puram et perpetuam elemosinam · ecclesiam de Rothes cum omnibus justis pertinentiis suis in obventionibus · oblationibus et omnibus aliis redditibus ecclesiasticis ad eam de jure spectantibus · Quare volumus et concedimus ut predictum hospitale habeat et possideat predictam ecclesiam de Rothes cum omnibus pertinentiis suis in puram et perpetuam elemosinam adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliquod beneficium ecclesiasticum in dyocesi nostra liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et possidetur · salvis episcopalibus · In horum autem testimonium huic scripto apposita sunt sigillum nostrum autenticum et sigillum autenticum predicti capituli cum subscriptione fratrum · Testibus domino ·S· decano ecclesie Moraviensis · magistro Ricardo precentore Moraviensis ecclesie · domino Willelmo cancellario · domino Roberto thesaurario · domino Ranulpho archidiacono · magistris Edwardo et Willelmo · Roberto · Andrea · Johanne canonicis ejusdem ecclesie · Radulpho capellano nostro · Simone de Direby serviente nostro ·

MUNIMENTA PERTINENTIA

AD DOMUM DEI JUXTA ELGYN ·

Confirmatio Johannis Epifcopi ·

114 Univerfis fancte matris ecclefie filiis ad quos prefentes litere pervenerint Johannes permiffione divina Moravienfis ecclefie minifter humilis falutem in Domino fempiternam · Noverit univerfitas veftra nos infpexiffe quandam cartam excellentiffimi principis ac domini noftri domini David Dei gratia Regis Scotorum illuftris · figilloque fuo autentico fignatam · non abolitam · non abrafam · nec in aliqua parte vitiatam · cujus carte tenor de verbo ad verbum talis eft · David Dei gratia Rex Scotorum jufticiariis · vicecomitibus · prepofitis ac ceteris miniftris regiis quibufcunque · et omnibus probis hominibus totius terre fue falutem · Sciant prefentes et futuri nos infpexiffe quandam cartam bone memorie domini Alexandri Dei gratia Regis Scotorum predeceffòris noftri · cujus carte tenor de verbo ad verbum talis eft · Alexander Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus totius terre fue falutem · Sciant prefentes et futuri nos dediffe · conceffiffe et hac carta noftra confirmaffe Deo et beate Marie et Sancto Johanni Evangelifte · et Domui Dei juxta Elgin in perpetuam elemofinam · terras de Monben et de Kellos per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis · ad receptionem pauperum et fuftentationem eorundem in eadem domo · Quare volumus et concedimus ut dicta domus habeat prenominatas terras in perpetuam elemofinam · in bofco et plano · in terris et aquis · in pratis et pafcuis · in moris et marefiis · cum focco et facca · cum furca et foffa · cum thol et them · et infangandtheff · et cum omnibus aliis ad eafdem terras jufte pertinentibus · libere · quiete ab omni auxilio · confuetudine · exactione et demanda · faciendo tamen forinfecum fervitium in exercitu quod pertinet ad dictas terras · et fequendo molendinum noftrum de Elgyn · Teftibus Willelmo epifcopo Glafguenfi cancellario · W· filio Alani fenefcalli jufticiario Scotie · Alano hoftiario comite Atholie · Waltero de Petyn · David de Haftyngys · W· Prat · Roberto de alto Monte · Bartholomeo Flandrenfi · Apud Abirdon vicefimo tertio die Februarii anno regni domini Regis vicefimo primo · Nos infuper videntes

et confiderantes paupertatem et devaftationem predicte Domus Dei de Elgyn · de gratia noftra fpeciali ac intuitu caritatis et ex certa fcientia · concedimus et per prefentes confirmamus quod predicta Domus Dei predictas terras de Monben teneat et poffideat de cetero liberas et quietas ab omni fecta et fequela curiis noftris quibufcunque faciendis · ac forinfeco fervitio qualicunque · nec non et ab omnibus fecularibus demandis · exactionibus · prifis · captionibus · talliagiis et excercitu quocunque · falva tamen communi defenfione regni noftri · Quare firmiter prohibemus ne quis prefatas terras de Monben vel homines in eifdem habitantes feu bona eorundem contra hanc conceffionem noftram fpecialem · fic in liberam puram et perpetuam elemofinam per nos conceffam et confirmatam · vexare aut gravare prefumat quoquomodo · fub pena omnium que erga noftram regiam poteftatem amitti poterunt · prefentibus predicte Domui Dei eternaliter valituris · Et ut hec noftra donatio conceffio et confirmatio robur firmitatis teneant figillum noftrum prefentibus fecimus apponi · Datum apud monafterium de Kinlos quarto die Aprilis anno regni noftri tertiodecimo · In hujus infpectionis teftimonium figillum noftrum autenticum prefentibus fecimus apponi · Cum igitur omnes invadentes fraudantes aut auferentes poffeffiones terras et alia quecunque jura ecclefiaftica vel libertates quafcunque fint auctoritate facri concilii Scoticani publice et folempniter excommunicati et anathematizati · univerfitatem veftram monemus in Domino ac ortamur ne quis per fe vel per alium aut per alios predicte Domui Dei de Elgin · terris · limitibus · poffeffionibus · feu aliquibus libertatibus ejufdem per reges et principes vel alios Chrifti fideles pure et elemofinate ac intuitu caritatis eidem conceffis malum · moleftiam · dampnum · injuriam feu gravamen faciat vel fieri procuret quoquomodo · contrarium vero facientes quoquomodo fententiam excommunicationis · auctoritate privilegiorum dicte Domui conceflorum per fedem apoftolicam promulgatam · ipfo facto merito poterunt formidare · Datum apud Spyny duodecimo die menfis Aprilis · anno Domini millefimo ·ccc°· quadragefimo tertio ·

Commiffio ad inquirendum de jure patronatus ·

115 Robertus Dei gratia Rex Scottorum dilecto et fideli noftro Johanni de Haya militi falutem · Cum inter nos et Epifcopum Moravienfem fuper jure patro-

natus Domus [Dei] de Elgyn nuper ſit orta materia queſtionis · nos de legalitate veſtra et circumſpectione plene confidentes vobis tenore preſentium committimus et mandamus quatenus citius quo poteritis per meliores et fidedigniores tam clericos quam laycos homines patrie in qua ſituata eſt et per quos rei veritas melius ſciri poterit · magno juramento interveniente · fidelem inquiſitionem fieri faciatis ad rimandum fideliter quis noſtrum de jure aut antiqua conſuetudine ſit verus patronus ejuſdem · et ad quem ejus poſſeſſio pertinet · et quis ultimo juſte poſſeſſus fuerat de eadem · et ſi quid per predictos fideles reperire poteritis faciatis partibus fieri juſticie complementum · et parti vincenti plenam reſtitutionem · In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum ſecretum preſentibus eſt appenſum · Datum apud Spyny ſeptimo die menſis Octobris · anno regni noſtri ſecundo ·

Atteſtatio de fundatione Domus Dei ·

116 Univerſis preſentes literas inſpecturis Willelmus de Spyny precentor · Henricus de Pluſcardy cancellarius et Willelmus Gerland ſubdecanus eccleſie Moravienſis · propter malum regimen Moravie in remotis agentes · ſalutem et ſubſcriptis fidem indubiam adhibere · Univerſitati veſtre fidele teſtimonium perhibemus · ac in animarum noſtrarum periculum ſcienter ſuſcepimus · et ad perpetuam rei memoriam · non corrupti prece vel pretio amore vel odio promiſſione aut ſpe aliqua · ſed quia veritas ita ſe habuit et habet · deponimus et aſſerimus nos vidiſſe et inſpexiſſe diligenter quandam literam patentem bone memorie quondam domini Andree epiſcopi Moravienſis ſigillo ſuo in cera viridi impendenti ſigillatam · ſanam et integram ac omni vitio et ſuſpicione carentem ut prima facie apparebat · in qua cavebatur expreſſe ipſum dominum Epiſcopum fundaſſe Domum Dei juxta Elgin · et aliquibus certis redditibus quos memoriter non tenemus dotaſſe eandem · et quod totis temporibus noſtris epiſcopi Moravienſes ſoli et in ſolidum contulerunt dictam Domum Dei quotiens vacavit diverſis magiſtris abſque impedimento cujuſcunque · et ipſi magiſtri per Epiſcopos ſic proviſi et promoti poſſederunt ipſam cum terris et redditibus ſuis univerſis ſine contradictione quacunque domini noſtri Regis vel alterius cujuſcunque · In premiſſorum teſtimonium ſigilla noſtra preſentibus ſunt appenſa · Datum apud Aberden tertio die menſis Novembris anno Domini ·m°·ccc°· nonageſimo primo ·

Atteſtationes de jure patronatus ·

117 Atteſtationes domini Johannis Wylgus facte apud pontem de Spe · magno juramento interveniente · in preſentia dominorum videlicet domini Johannis Gray · et domini Johannis Wythewyc · et aliorum fidedignorum ſcilicet Thome Hunteyr · Johannis filii Auguſtini · et Willelmi de Fores et aliorum diverſorum · Dicit et fatebatur in preſentia eorundem quod vidit quandam cartam bone memorie domini Andree quondam epiſcopi Moravienſis · cum duobus ſigillis pendentibus in cera viridi ſcilicet domini Epiſcopi et capituli · ſuper fundatione Domus Dei de Elgin · quam fundavit in terra a via regia uſque ad rivulum de Taok in qua domus ſituata eſt · cum terra que vocatur Spetelflat juxta domos leproſorum de Elgin · et terra de Pettynſayr infra dominium de Lambride · et ſuper hiis terris dicta Domus Dei de Elgyn per dictum Epiſcopum erat fundata · Ac etiam dicit et fatebatur ſub eodem juramento quod quando fuit commorans in domo domini Johannis de Pylmor epiſcopi Moravienſis ultimo defuncti predictus Epiſcopus dedit cuſtodiam dicte Domus magiſtro Rogero de Wedale primo · et ſecundo dictus Epiſcopus dedit curam et adminiſtrationem dicte Domus domino Johanni Pylmor monacho de Cwpyr avunculo ſuo · et tertio dictus Epiſcopus dedit curam dicte Domus magiſtro Symony de Carayl · et quarto predictus Epiſcopus dedit miniſtrationem dicte Domus magiſtro Johanni de Kynarde conſanguineo ſuo · Ac etiam dicit quod reverendus pater in Chriſto dominus Alexander epiſcopus Moravienſis dedit cuſtodiam dicte Domus Dei domino Ade de Dundurkus qui adhuc remanet cum eadem · In cujus rei teſtimonium quia ſigillum proprium non habui preſens ſigillum diſcreti viri domini Succentoris Moravienſis preſentibus procuravi apponi ·

Reſtitutio et Renuntiatio Alexandri de Dunbar ·

118 In nomine Domini amen · Noverint univerſi quod anno Domini ·mº·cccº· nonageſimo tertio · indictione ·ii· menſis Septembris die ·xxi· pontificatus domini Clementis Pape ſeptimi anno ·xv· reverendo in Chriſto patre domino Alexandro Dei gratia epiſcopo Moravienſi ſedente pro tribunali · in mei notarii publici infraſcripti et ſubſcriptorum teſtium ad hoc ſpecialiter

rogatorum presentia · propter hoc personaliter constitutus magnificus dominus et potens dominus Thomas de Dunbar comes Moravie procurator nobilis viri Alexandri de Dunbar fratris sui germani ut dicebat de ipsius Alexandri speciali mandato volens agnoscere bonam fidem recognovit et confessus est ibidem dictum fratrem suum Alexandrum nullum jus nec [titulum] juris habuisse vel habere in Domo Dei juxta Elgyn nec ad eam · sed ex violenta intrusione domini patris sui eam pro tempore occupasse · ipsamque Domum Dei ad collationem et provisionem Episcopi Moraviensis solum et in solidum · absque requisitione cujuscunque alterius persone ecclesiastice vel secularis vel presentatione cujuscunque patroni etiam Domini nostri Regis · pertinuisse pertinere et pertinere debere · unde ipsam Domum Dei et ipsius detentionem quam dictus frater suus injuste occupavit pro tempore in manibus dicti domini Episcopi dimisit et pure simpliciter et libere resignavit · Et dominus Episcopus incontinenter ibidem discretum virum dominum Adam de Dundurkhus verum et antiquum ipsius Domus Dei magistrum · sed ipsa pro tempore spoliatum · restituit ad ipsam cum pertinentiis suis universis · de benevolentia etiam Comitis supradicti · super quibus omnibus idem dominus Adam petiit per me notarium publicum infrascriptum sibi publicum fieri instrumentum seu publica instrumenta · Acta fuerunt hec in ecclesia Moraviensi anno · indictione · mense · die et pontificatu quibus supra · presentibus venerabilibus viris dominis et magistris Willelmo de Chesholme thesaurario · Johanne de Arde succentore · Willelmo Garland subdecano · Alexandro de Urcharde canonico ecclesie Moraviensis · Willelmo de Camera rectore ecclesie de Turreth Aberdonensis dyocefeos · et alia hominum multitudine copiosa · testibus ad premissa specialiter invocatis · Et ego Willelmus de Spyneto clericus Moraviensis dyocesis publicus auctoritate imperiali notarius premissis omnibus et singulis dum ut premittitur agerentur et fierent una cum predictis testibus presens interfui eaque sic fieri vidi et audivi et per alium · me impedito · scripta in hanc publicam formam redegi signoque meo et subscriptione signavi rogatus in testimonium veritatis premissorum ·

Carta Ricardi epifcopi Moravienfis fuper infeodatione terrarum de Logy · et le Ermyt dykys · infra baroniam de Duffus ·

119 Ricardus Dei gratia epifcopus Moravienfis omnibus probis hominibus totius epifcopatus fui clericis et laicis falutem et benedictionem · Sciant prefentes et futuri nos conceffiffe et hac carta noftra confirmaffe Willelmo filio Frefkyni et heredibus fuis Logynauedal et le Logyndykis cum omnibus terris que [ad] predictos locos jufte pertinent · tenendas fibi et heredibus fuis de nobis et fucceforibus noftris libere et quiete ab omni fervitio et confuetudine que ad nos pertinent · reddendo annuatim nobis et fucceforibus noftris unam petram cere ad feftum Sancti Patricii · Preter hec etiam conceffimus et hac eadem carta confirmavimus Deo et ecclefie beati Petri de Duffhus et Andree perfone clerico noftro et filio fuo plenarias decimas ejufdem terre in perpetuam caritatis elemofinam · ficut carta predeceforis noftri Symonis teftatur · Teftibus magiftro ·R· archidiacono · Lamberto capellano · Bricio decano · Hugone · Henrico clericis · Rogero de Inuernys · Willelmo filio Wyfman · Auguftino de Elgyn ·

Compoſitio inter Andream epiſcopum et Walterum de Moravia filium Hugonis de Moravia · ſuper uſuario nemoris et more de Spyny et Fynroſſy ·

120 Noverint omnes hoc ſcriptum viſuri vel audituri quod cum eſſet contentio inter Andream epiſcopum Moravienſem ex parte una et Walterum de Moravia filium quondam domini Hugonis de Moravia · ſuper uſuario nemoris et more de Spyny et Fynroſſy quod predictus Walterus dicebat anteceſſores ſuos ab antiquo optinuiſſe · et patri ſuo a bone memorie domino Bricio quondam Moravienſi epiſcopo et heredibus ſuis conceſſum et carta ſua confirmatum aſſerebat · reddendo nomine recognitionis ſingulis annis dimidiam petram cere · ita convenit inter eos amicabiliter · volente et conſentiente capitulo Moravienſis eccleſie · ſcilicet quod predictus Walterus et heredes ſui habebunt in perpetuum ſibi et ſalinariis uſuarium predicti nemoris et more ex parte occidentali vie ſuperioris que venit de caſtello de Duffus uſque ad Lenenford [*le neu ford?*] ſub hac forma · quod mora utentur fodiendo · ex parte vero orientali dicte vie neutrum facient · predictus vero Walterus et heredes ſui ſingulis annis pro predictis ſolvent epiſcopis Moravienſibus unam marcam ſterlingorum legalium nomine recognitionis ad Penteceſten pro omni ſervitio et exactione ad predictos Epiſcopos pertinente · In horum autem firmum et indubitabile teſtimonium illi parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que penes eccleſiam Moravienſem extitit appoſita ſunt ſigilla Abbatis de Kynlos · Prioris de Urchard · una cum ſigillo predicti Walteri · et Walteri de Moravia filii quondam Willelmi de Moravia · Ei vero parti quam recepit predictus Walterus appenſa ſunt ſigilla predicti Epiſcopi et capituli ſui cum ſubſcriptionibus canonicorum · Teſtibus Willelmo decano de Strathbolgin · Roberto decano de Inuernys · Gregorio decano de Strathſpe · Radulpho capellano domini Epiſcopi · Alexandro vicecomite de Elgyn · Henrico de Duglas fratre ejus · Auguſtino de Elgyn · Waltero de Ineys · Roberto Hod · Willelmo Wyſman · Andrea Wyſman · Willelmo fratre domini Ricardi epiſcopi · Waltero de Salleltok' · Archebaldo de Inuerloch' · Symone et Andrea clericis domini Epiſcopi · et aliis quam pluribus · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxvi· ·x· die Octobris ·

Carta Andree epiſcopi de ſitu molendini de Uchtyrſpyny etc·

121 Univerſis ſancte matris eccleſie filiis has literas viſuris vel audituris Andreas permiſſione divina Moravienſis epiſcopus eternam in Domino ſalutem · Noverint univerſi nos de conſenſu et voluntate capituli noſtri dediſſe et conceſſiſſe et hac carta noſtra confirmaſſe Waltero de Moravia et heredibus ſuis unum ſitum molendini ſuper Loſſy in terra noſtra de Uchtyrſpyny ex orientali parte rogi qui eſt in eadem terra · Quare volumus et concedimus ut dictus Walterus et heredes ſui habeant in loco predicto molendinum ſuum et poſſideant jure perpetuo ad molendum bladum ſuum et hominum ſuorum adeo libere quiete et honorifice plenarie ſicut aliquis baro in Moravia liberius · quietius · honorificentius et plenarius molendinum ſuum habet et poſſidet · reddendo nobis et ſucceſſoribus noſtris nomine recognitionis ſingulis annis ad feſtum Penthecoſtes unam libram piperis et aliam libram cumyni · Ut autem hec noſtra conceſſio perpetuo ſtabilis maneat firma et inconcuſſa appoſitione ſigilli noſtri cum ſubſcriptionibus quorundam canonicorum noſtrorum eſt roborata · Actum anno gratie ·m°·cc°·xxxvii· ſexto die Idus Octobris · Teſtibus domino David de Strabolgyn · magiſtro Willelmo Agno · W· de Suthyrland · fratre Nicholao · fratre Alano · monachis · Laurentio · Roberto · Bartholomeo · capellanis · Simone de Rogheis · magiſtro Gregorio cementario · Ricardo vitreario · et multis aliis · Ego Andreas Moravienſis epiſcopus ſubſcribo · Ego Symon decanus Moravienſis ſubſcribo · Ego Willelmus precentor Moravienſis ſubſcribo · Ego Willelmus canonicus de Petyn ſubſcribo · Ego Willelmus cancellarius eccleſie Moravienſis ſubſcribo · Ego Walterus ſubdecanus Moravienſis ſubſcribo · Ego Gilbertus de Bradeh' canonicus de Duffus ſubſcribo · Ego ·H· ſuccentor Moravienſis ſubſcribo · Ego Robertus canonicus de Duppyl ſubſcribo ·

Ordinatio inter Epiſcopum et Johannem Byſeth ·

122 Univerſis Chriſti fidelibus preſentes literas viſuris vel audituris Robertus permiſſione divina Roſſenſis epiſcopus et ejuſdem loci Decanus judices a domino Papa delegati eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas

veſtra quod cum queſtio verteretur coram nobis auctoritate apoſtolica inter venerabilem patrem dominum Archebaldum epiſcopum Moravienſem et ejuſdem loci capitulum ex una parte et nobilem virum dominum Johannem Byſeth ex altera · ſuper quibuſdam terris videlicet una dauacha terre eccleſie de Cuneway · et alia dauacha in Ros que vocatur Herchelys · quas idem epiſcopus Moravienſis aſſerebat ad menſam ſuam epiſcopalem Moravie de jure pertinere et hac ratione dictas terras ſibi et menſe ſue predicte judicialiter petebat reſtitui · aſſerente vero dicto nobili viro domino Johanne Byſeth dictas terras ſcilicet de Cunway et de Erchelys ad feudum ſuum de le Ard jure hereditario pertinere · et hac de cauſa nec ſibi nec menſe ſue adjudicari deberent ſeu reſtitui · Preterea cum idem Epiſcopus Moravienſis coram nobis auctoritate premiſſa dictum nobilem virum dominum Johannem Byſeth conveniſſet ſuper cana terre ſue de Ard et una petra cere in quarum poſſeſſione ipſe Epiſcopus et predeceſſores ſui a tempore longo pacifice ſteterunt · ſicut coram nobis ſuper hoc plenam fidem faciebat · Tandem poſt multas altercationes tam de conſenſu predicti Epiſcopi et capituli Moravienſis quam ex mera voluntate predicti domini Johannis Byſeth · auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa interveniente · inter dictas partes amicabiliter lis conquievit in hunc modum · videlicet quod dictus Epiſcopus et capitulum Moravienſe pro ſe et ſucceſſoribus ſuis renunciaverunt liti mote et movende de cetero ſuper predictis terris de Cunway et de Erchelys · et cana predicta de Ard · nec non et dicta petra cere · et quietum clamaverunt de ſe et ſucceſſoribus ſuis in perpetuum totum jus et clamum in dictis terris et cana et cera ſupradictis quod habent vel habere poterunt in poſterum · Dictus vero dominus Johannes Byſeth tam pro bono pacis quam pro redemptione laborum et expenſarum ſuarum in lite faciendarum ex mera ſua liberalitate dedit et conceſſit prefato epiſcopo Moravienſi et ſucceſſoribus ſuis in perpetuum ſexaginta ſolidos ſterlingorum in terra ſua de Munychoc in feudo de Ard ſcilicet ex parte occidentali aque percipiendos ſingulis annis eidem et ſucceſſoribus ſuis per manus firmariorum quorumcunque ipſius terre vel eam tenentis ſeu tenentium · medietatem ſcilicet ad Pentecoſten et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in yeme · Et ad dictas donationem et conceſſionem fideliter in perpetuum obſervandas dictus dominus Johannes Biſet pro ſe et heredibus ſuis corporale preſtitit juramentum · Nos vero in favorem utriuſque partis huic amicabili compoſitioni auctoritate apoſtolica nobis

commiſſa adjecimus ut ſi forte aliquis ſucceſſorum predicti Epiſcopi Moravienſis ab hac amicabili compoſitione reſilire voluerit predictus annuus cenſus predicto domino Johanni Byſeth et heredibus ſuis libere et ſine contradictione qualibet revertetur · Et ſi contingat dictum Johannem Biſet vel heredes ſuos · quod abſit · contra preſentem compoſitionem velle venire volumus et conſtituimus quod abſque omni ſtrepitu judiciali terra ſua de le Ard interdicto ſupponatur donec predicto Epiſcopo Moravienſi et ſucceſſoribus ſuis ſuper predictis ſexaginta ſolidis annuis fuerit plenius ſatiſfactum · nichilominus reſervata predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis petitione ſua ſuper terris · cana · et petra cere prenominatis · termino iſtius conventionis incipiente in vigilia Sancti Mathei apoſtoli anno gratie ·mº·ccº·Lº· octavo · In cujus rei teſtimonium huic ſcripto in modo cirographi confecto penes predictum Epiſcopum Moravienſem et ſuos ſucceſſores reſidenti una cum ſigillis noſtris appoſitum eſt ſigillum predicti domini Johannis Byſet · alteri vero parti penes predictum dominum Johannem Byſeth remanenti una cum ſigillis noſtris appoſita ſunt ſigilla predicti Epiſcopi et capituli Moravienſis · Teſtibus domino Bartholomeo Flamang · domino Roberto Biſeth · domino ·W· Auguſtini · dominis Laurentio et Roberto dictis Grant · domino Archibaldo archidiacono Moravienſi · magiſtro Johanne de Holbech · et domino ·A· de Brauach canonicis Moravienſibus · Andrea de Garyntuly clerico · et multis aliis ·

Conventio inter Epiſcopum ·A· et David de Graham militem ·

123 Memorandum quod cum controverſia diutina mota eſſet inter dominum Archebaldum Dei gratia epiſcopum Moravienſem ex parte una et dominum David de Graham militem dominum de Loveth ex altera ſuper piſcaria de Eſſe fluminis de Forn · tandem ſupradictus dominus David pro bono pacis et propter affectionem quam habet ad ſupradictum dominum Archebaldum epiſcopum et eccleſiam Moravienſem totum jus quod habet vel habere poterunt ipſe vel heredes ſui in perpetuum in dicta piſcaria domino Archebaldo epiſcopo et eccleſie Moravienſi donat et concedit in puram et perpetuam elemoſinam · Ita tamen quod predictus Epiſcopus pro ſe et ſucceſſoribus ſuis et eccleſia Moravienſi totam terram ſuam eccleſie de Kyntalargyn cum pertinentiis et piſcaria totali · tam ea quam eidem donavit dictus

David quam ea que idem Epifcopus evicit de dicto Willelmo de Fentwne milite · dimittit eidem David heredibus fuis vel affingnatis ad feodam firmam perpetuam pro centum folidis fterlingorum annuis eidem Epifcopo vel fuccefforibus fuis folvendis ad duos anni terminos · videlicet quinquaginta folidis ad feftum affumptionis beate Marie Virginis et aliis quinquaginta folidis ad feftum Purificationis ejufdem · five dicta terra cum pertinentiis et pifcaria tantum valeat five non · et quod folutionem dictorum centum folidorum ipfe heredes fui et affingnati evitare non valeant renunciando dicte firme · Et fi contingat dictum Epifcopum fucceffores fuos vel ecclefiam fuam iftam conventionem fuper firmam enervare vel retractare a predicto David heredibus fuis vel affignatis · vult idem David quod donatio pifcarie per ipfum facta pro fupervacua habeatur et irrita · falvo jure cujuflibet · et ad ipfum heredes fuos vel affingnatos revertetur · In cujus rei teftimonium ei parti hujus fcripture in modum cirographi confecte que penes dictum Epifcopum eft remanfura figillum dicti David eft appenfum · alteri vero parti penes predictum David remanenti figillum dicti domini Epifcopi una cum communi figillo capituli Moravienfis eft appofitum · Teftibus etc ·

Carta confirmationis ·

124 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Archebaldus Dei gratia Moravienfis epifcopus falutem in Domino · Noveritis quod cum fuper terra de Kintarlargyn et pifcaria fluminis de Thorn fpectantibus ad nos et ecclefiam noftram Moravienfem mota fuiffet controverfia et contentio periculofa inter dominum Willelmum de Fentwne militem et dominum David de Graham militem · ac ejufdem David heredem Patricium · quas terram noftram et pifcariam dicto domino David et heredibus fuis pro centum folidis annuis nobis et fuccefforibus noftris folvendis ad feodam firmam conceffimus · nos de confenfu et affenfu Decani et capituli noftri · et de voluntate dicti Patricii dicte feode firme in manibus noftris renunciantis · et ad preces inftantiffimas dictorum domini Willelmi et Patricii · ut evitentur pericula gravia in hac parte bono pacis perfuadente · quia dicta firma videbatur onerofa · dediffe · conceffiffe et prefenti fcripto confirmaffe totam terram noftram predictam ecclefie de Kyntalargyn cum pertinentiis et totali pifcaria de Effe

fluminis de Thorn ad dictam terram pertinente feu pertinere valente domino ·W· de Fentoun militi et Patricio de Graham antedicto et heredibus fuis vel affingnatis in perpetuum · pro ·vi· marcis fterlingorum nobis et fucceffsoribus noftris annuatim femper folvendis ad duos anni terminos · videlicet ·xx· folidis per dictum dominum ·W· et fuos heredes vel affingnatos et ·xx· folidis per dictum Patricium et fuos heredes vel affingnatos ad feftum Affumptionis beate Marie Virginis · et aliis ·xx· folidis per dictum dominum Willelmum et fuos heredes vel affingnatos · aliis autem ·xx· folidis per antedictum Patricium et fuos heredes feu affingnatos ad feftum Purificationis ejufdem · ita tamen quod ad folutionem dictarum ·vi· marcarum fingulis annis nobis et fucceffsoribus noftris ipfi vel heredes fui aut affingnati teneantur five dicta terra cum pertinentiis et pifcaria tantum valeat five non · et quod nullo modo prefenti contractui renunciabunt · Memorati vero dominus ·W· et Patricius pro fe · heredibus fuis et affingnatis ftipulatione precedente fecerunt nobis et ecclefie noftre homagium et fidelitatem · juramento interpofito · et in hiis fcriptis promittunt pro terra et pifcaria predictis . Et fi que fcripture preter prefentes et fibi confimiles et concordantes fuper dictis terra et pifcaria confecte reperiantur · viribus totaliter careant et pro nullis et fupervacuis habeantur · Nos infuper et fucceffores noftri dictam terram cum pertinentiis et pifcaria antedicta ipfis heredibus fuis vel affingnatis contra omnes homines et feminas de jure warantizabimus et perpetuo defendemus · In cujus rei teftimonium ei parti hujus fcripture in modum cyrographi confecte que penes dictum Patricium eft remanfura figillum dicti domini Epifcopi una cum communi figillo capituli fui Moravienfis eft appenfum · alteri vero parti penes Epifcopum remanenti figillum dicti Patricii eft appofitum · Teftibus etc ·

Carta Eve domine de Rothes · de Inuerlochty ·

125 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Eva Murthac domina de Rothes falutem in Domino fempiternam · Noveritis univerfi me divine caritatis intuitu · pro falute anime mee et pro falute animarum patris mei et matris mee et omnium antecefforum meorum et heredum meorum · dediffe · conceffiffe et hac prefenti carta mea confirmaffe Sanctiffime Trinitati et ecclefie Moravienfi ac Archibaldo epifcopo et omnibus epifcopis Moravienfibus fibi fucceffuris totam terram meam de Inuerlothi per rectas

divisas suas et cum omnibus justis pertinentiis suis in puram et perpetuam elemosinam · Quare volo et concedo ut dictus Episcopus et successores sui episcopi Moravienses predictam terram de Inuerlothy habeant · teneant et possideant ex dono meo per rectas divisas suas et cum omnibus pertinentiis suis in bosco et plano · in terris et aquis et piscariis · in pratis et pascuis · in moris et maresiis · in montibus et collibus · in stagnis et molendinis · in viis et semitis · in libera curia et placitis et escaetis · in relivio et warda · et cum omnibus aliis libertatibus · servitiis · asiamentis et pertinentiis ad predictam terram spectantibus · adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua terra elemosinata in regno Scotie plenius · liberius · quietius et honorificentius ab aliquo tenetur et possidetur · salvo forinseco servitio Scoticano domini Regis quantum ad eandem terram pertinet · quod predictus Episcopus et sui successores episcopi Moravienses tantummodo facient domino Regi de dicta terra · Dedi etiam et quietum clamavi in omnibus et per omnia predicto domino Episcopo et omnibus episcopis Moravie sibi successuris totum jus quod habui vel habere potui in dicta terra de Inuerlothi et quod aliquis heredum meorum habere potuisset in posterum · nichilo quod ratione predicte terre peti vel exigi poterit ullo unquam tempore a me vel ab aliquo heredum meorum mihi seu cuicunque dictorum heredum in posterum retento · Salva tenura Thome filii quondam Johannis de Inuerlothi sibi et heredibus suis in predicta terra juxta formam in carta sua inde confecta contentam · Salvis etiam domino Freskyno de Moravia et heredibus suis tribus marcis annuis sibi a me in dicta terra collatis · Ego vero et heredes mei omnes predictam terram de Inuerlothi cum omnibus et singulis pertinentiis suis sicut predictum est predicte ecclesie et episcopis Moraviensibus contra omnes homines et omnes feminas varandizabimus in perpetuum et defendemus · In cujus rei testimonium hoc scriptum sigilli mei appensione feci roborare · Testibus domino Willelmo Dun decano Moraviensi · Henrico precentore · R· thesaurario · Archibaldo Heroc archidiacono ecclesie Moraviensis · domino Rogero succentore · Johanne de Hollebeckis · Ada de Brenhat · canonicis Moraviensibus · domino Willelmo priore de Urchard · domino Gilberto de Roule milite tunc vicecomite de · · · · · · · Thoma Wisman · · · · · · thayno de Rathen · · · · Dusgal thayno · · · · · · · · · · · · · · · · Archebaldo de · · · · · · · · · · · · · · · · Hugone thayno · Heyrokis · Stephano filio · · · · · · · · · · Henrico capellano de Rothays · · · · · · · · · · · et aliis · Datum apud · · · · · · · · · · · gratie ·m°·cc°· sexagesimo · tertio Idus Aprilis ·

De terris de Strathnavir ·

126 Omnibus ſancte matris eccleſie filiis hoc ſcriptum viſuris vel audituris Archebaldus Dei gratia Moravienſis epiſcopus ſalutem in Domino · Noverit univerſitas veſtra nos de voluntate et conſenſu Decani et capituli noſtri dediſſe · conceſſiſſe et hac carta noſtra confirmaſſe domino Reginaldo le Chen minori domino de Duffus et Marie ſponſe ſue filie quondam Friſkyni de Moravia et heredibus ſuis ex ipſis procreatis et procreandis ad feodifirmam totam terram noſtram de Strathnauir Cattenenſis dioceſis · quam nobilis mulier domina Johanna quondam ſponſa domini Friſkyni de Moravia contulit nobis et eccleſie noſtre Moravienſi in puram et perpetuam elemoſinam ad ſuſtentationem duorum capellanorum in eadem perpetuo miniſtrandorum · videlicet de Langeval et Roſſewal · de tofftys de Dovyr · de Achenedeſs · de Clibr' · Ardovyr et Cornefern' cum omnibus [focariis ?] et aliis ayſiamentis ad dictas terras pertinentibus · tenendam et habendam ſibi et heredibus ſuis ſupradictis de nobis et ſucceſſoribus noſtris adeo libere plenarie et honorifice in omnibus et per omnia ſicut carta dicte domine Johanne per quam totam predictam terram nobis et eccleſie noſtre Moravienſi contulit plenius teſtatur · reddendo inde ſingulis annis ad canoniam de Elgyn decano et capitulo Moravienſi ſeu eorum certo procuratori ad hoc conſtituto duodecim marcas ſterlingorum legalium ad duos terminos · medietatem ſcilicet ad Pentecoſten et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in hyeme proximo ſequens · ad ſuſtentationem duorum capellanorum predictorum qui in eadem eccleſia ſicut predictum eſt miniſtrabunt · Ad quarum etiam duodecim marcarum ſolutionem in ſupradictis terminis predictis decano et capitulo vel eorundem procuratori fideliter plene et integre et ſine malo · · · · · · vel quocunque impedimento faciendam · dictus Reginaldus le Chen et Maria ſponſa ſua dictis decano et capitulo vel eorum procuratori ſeipſos et heredes ſuos ſupradictos et etiam bona ſua mobilia et immobilia necnon et ſe moventia per hanc ſcripturam publicam obligaverunt · et predictas terras omnes de Strathnauir una cum predictis Epiſcopo et capitulo cum omnibus viribus ſuis contra omnes homines et feminas perpetuo defendent et tuebuntur cum effectu · renunciantes in omnibus et ſingulis pro ſe et heredibus ſuis omni juris auxilio canonici et civilis · privilegio fori et maxime cruceſignatorum et cruceſignandorum · omni

confuetudini et ftatuto · omnibus literis indultis cum privilegiis a fede apoftolica et a curia regia impetratis et impetrandis · necnon et prohibitioni · conftitutioni de duabus dietis edite in concilio generali · et omni excufationi · defenfioni perfonali et reali que poffit obici contra iftud inftrumentum vel que nobis ecclefie noftre · · · · · · · · poffit obeffe et fibi et fuis prodeffe · nichilominus fubjicientes fe et heredes fuos quoad hoc jurifdictioni epifcopi · decani · archidiaconi ecclefie Moravienfis qui pro tempore fuerint · ut liceat eis aut uni eorum fine ftrepitu quocunque · monitionibus tantummodo legittimis ad caftrum de · · · · · · · · ubicunque fuerint vel etiam inveniantur · per fufpenfionis ab ingreffu ecclefie et excommunicationis majoris et interdicti in terras eorundem fententias · quoufque ad debitam folutionem predicte pecunie fumme plenius faciendam · fi in ejufdem pecunie folutione ceffaverint · diftrictius compellere · Et ad omnia premiffa fideliter et fine fraude obfervanda dicti ·R· et ·M· fponfa fua pro fe et heredibus fuis in prefentia noftra · Decani et capituli facramentum preftiterunt corporale · In hujus rei teftimonium prefenti fcripto figillum noftrum una cum figillo capituli noftri fecimus apponi · cum fubfcriptionibus canonicorum · Datum apud Kenedor in Moravia · · · · · · · · ·m°·cc°·lx· nono · menfe maio ·

Litera ·A· epifcopi de denunciando ·W· de Fentoun ·

127 Univerfis Epifcopis · Abbatibus · Prioribus · Decanis · Archidiaconis et ceteris ecclefiarum prelatis in concilio die lune proximo poft feftum Sancti Bartholomei in ecclefia fratrum predicatorum de Perth celebrando congregatis ·A· Dei gratia Moravienfis epifcopus falutem in falutis auctore · Noveritis nos in lite inter nos et dominum Willelmum de Fentona diutius agitata fubfcriptum a judicibus delegatis obtinuiffe decretum ·R· Dei gratia epifcopus et decanus Roffenfis ecclefie et Prior de Bello loco ejufdem dyocefeos executores deputati a viro religiofo Dei gratia Abbate de Der unico judice a fede apoftolica delegato in caufa que fuper terra ecclefie de Keltalargyn vertebatur inter venerabilem patrem ·A· Dei gratia Moravienfem epifcopum actorem ex una et dominum ·W· de Fenthon dominum de Beuford in le Hard et Ciciliam fponfam fuam reos ex altera · dilectis fibi in Chrifto Decano Chriftianitatis de Inuernys · Rectori ecclefie de Lun-

dechtyn · et Vicario de Wardlawe falutem in falutis auctore · Cum nos die Mercurii proximo ante feftum Sancti Michaelis anno gratie millefimo ·cc°·lxx°· nono · ad ecclefiam de Keltalargyn accedentes prefatum Epifcopum Moravienfem perfonaliter ibidem comparentem nomine ecclefie fue in veram et corporalem poffeffionem dimidie dauache terre ad jus et proprietatem dicte ecclefie de Keltalargyn de jure fpectantis · et prefato Epifcopo nomine ecclefie fue · cum edificiis · aquis · pifcariis · juribus ac ceteris omnibus pertinentiis ad dictam terram fpectantibus · per prefatum judicem ex fecundo decreto alias finaliter adjudicate · prout in actis inde confectis plenius continetur · juxta mandatum dicti Judicis immo verius apoftolici · induximus · et ibidem publice denunciando auctoritate apoftolica monuimus ne prefatus Willelmus per fe vel per alios ab illo tempore in antea prefatum Epifcopum quocunque modo impedire prefumeret · quominus de predicta terra et ejus pertinentiis omnibus et fingulis prout fibi vifum fuerit expedire libere valeat difponere et ordinare · at fpretis monitionibus noftris prefatus Willelmus · percepta injufte et retenta firma predicte terre de termino Sancti Martini anni gratie fupradicti · prefatum Epifcopum quominus pacifice poffeffione fibi decreta uti valeat et gaudere hactenus temere prefumpfit impedire · vobis mandamus conjunctim et divifim · in virtute obedientie qua fede apoftolice tenemini · fub pena majoris excommunicationis in perfonas veftras ex tunc late fi in hoc mandato noftro immo verius apoftolico negligentes fueritis vel remiffi · firmiter injungentes quatenus ftatim vifis literis iftis · adjunctis vobifcum quibufdam capellanis et aliis fidedignis · ad caftrum de Beuford perfonaliter accedentes · trinas monitiones · videlicet femel · fecundo et tertio · auctoritate noftra immo verius apoftolica · ibidem faciatis ut prefati Willelmus et Cecilia · firma predicta ipfi Epifcopo plenius reftituta · de cetero per fe vel per alios eundem Epifcopum vel procuratorem fuum ad hoc fpecialiter conftitutum impedire non prefumant quo minus de predicta terra et ejus pertinentiis ut predictum eft libere valeat difponere · Et vero fi monitionibus veftris contemptis ufque ad proximum pafcha in fua contumacia perfeveraverint · ipfos quos ex tunc ab ingreffu ecclefie in hiis fcriptis fufpendimus per totum decanatum de Inuernys et alibi ubicunque vifum fuerit expedire pro fufpenfis hujufmodi denuncietis · Et fi iterato fuper premiffis legittime moniti ut prius infra diem dominicum poft inftans feftum affencionis Domini a fua rebellione defiftere non curaverint · ipfos quos tunc propter crefcentem contumaciam

pena dignos graviori in hiis fcriptis excommunicamus · per loca fupradicta · fingulis diebus dominicis et feftivis · pulfatis campanis · candelis accenfis · publice et folempniter denuncietis excommunicatos · Sane fi adhuc tertio fuper premiffis legitime moniti ut prius · animo indurato claves ecclefie vilipendentes ad gremium matris fue infra feftum Sancti Petri ad vincula proxime futurum redire non curaverint · cum crefcente contumacia crefcere debet et pena · fententiam interdicti quam ex tunc in terras eorum et in omnia loca ubi moram traxerint quam diu ibi fteterint in hiis fcriptis proferimus · tam diebus quam locis et fub eadem folempnitate ut fupra dictum eft efficaciter publicetis · ab executione mandati noftri immo verius apoftolici nullatenus ceffantes · fet omnia fuperius vobis injuncta fub pena prenominata fideliter exequentes · quoufque fuper premiffis omnibus ad condignam fatiffactionem venientes premiffarum fententiarum relaxationem meruerint optinere · vel vos fuper hoc per literas noftras patentes ut ab executione vobis in hac parte demandata defiftere debeatis fueritis certiorati · Datum apud Kinlofs in craftino annunciationis beate Marie · anno Domini ·m°·cc°· octuagefimo · Quare veftre caritati attentius fupplicamus quatenus zelo Dei et juftitie et gratia viciffitudinis · predictum dominum ·W· in fingulis ecclefiis veftrarum dyocefium fententiis fufpenfionis · excommunicationis et interdicti fuperius expreffis fubjacere denuncietis · ab omnibus Chrifti fidelibus arctius evitandum donec premiffa fuper commiffis fatiffactione condigna beneficium abfolutionis meruerit optinere · Datum apud Spyny die dominica poft feftum Affumptionis beate Marie · anno Domini millefimo ·cc°· octuagefimo ·

Carta de Fanymartach · bondata ·

128 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Auguftinus dominus de Inueralian in Strathfpe filius quondam Roberti Auguftini eternam in Domino falutem · Noveritis univerfi quod cum controverfia mota effet inter venerabilem patrem Archebaldum Moravienfem epifcopum nomine ecclefie fue Moravienfis ex parte una et me ex altera · fuper quadam particula terre mee que vocatur Fanymarthach · quam quidem terram idem Epifcopus afferebat ad terram fuam de Fynlarg pertinere · tandem pro bono pacis et pro falute anime mee et pro animabus patris mei et matris mee et an-

teceſſorum et heredum meorum · dedi et conceſſi et hac preſenti carta mea confirmavi predicto Epiſcopo et eccleſie Moravienſi totam predictam terram de Faynimarthach · tenendam et habendam ſibi et eccleſie ſue in perpetuum · a via regia que eſt ſubtus magnos lapides ſtantes ex parte occidentali · et ſic deſcendendo per vallem del Fayny directe uſque ad aquam de Spee · et ſic tranſeundo verſus occidentem uſque ad proximum rivulum et pontem lapideum · cum omnibus ſuis rectitudinibus · ayſiamentis et pertinentiis ad eandem ſpectantibus vel ſpectare valentibus · in puram et perpetuam elemoſinam · adeo libere · quiete · plenarie et honorifice ſicut aliqua elemoſina in rengno Scotie ab aliquo liberius · quietius · plenius et honorificentius tenetur et poſſidetur · In cujus rei teſtimonium preſenti ſcripto ſigillum meum appoſui · Teſtibus etc·

De tenemento infra burgum de Suthberuic ·

129 Univerſis Chriſti fidelibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Petrus filius quondam Johannis filii Alicie de Lynlithku ſalutem in Domino ſempiternam · Noverit univerſitas veſtra me conceſſiſſe · vendidiſſe · et titulo venditionis perpetuo tradidiſſe venerabili patri domino Archebaldo Dei gratia epiſcopo Moravienſi nomine eccleſie ſue Moravienſis totam illam terram meam quam habui infra villam de Suthbueryc cum omnibus edificiis in eadem conſtitutis et ſingulis pertinentiis ſuis libertatibus et ayſiamentis ſine aliquo retinemento una cum omni jure et clameo quod habui in eadem · pro centum libris ſterlingorum legalium quas idem Epiſcopus in ſumma neceſſitate mea pre manibus plene numeravit et tradidit · de qua me teneo bene pagatum et quietum · attendens in hoc meam utilitatem fuiſſe factam · que quidem terra jacet ſuper le Nyſſe in longum · et in latum inter terram Roberti de Kingorn ex parte aquilonali et terram Ade de Seleby ex parte auſtrali · quam vero terram habui ex dono et collatione patris mei predicti et ad vendendum obtuli in tolbotha de Suthbervyc ad tria placita capitalia ſecundum legem et aſſiſam burgi · Tenendam et habendam dicto Epiſcopo et eccleſie ſue Moravienſi ſive aſſingnatis ſuis in perpetuum libere · quiete · plenarie et honorifice et pacifice · Reddendo inde ſingulis annis domino Regi pro omni ſervitio · conſuetudine · exactione et demanda ſecularibus ad conſuetos terminos burgi ·vii· denarios et obolum · In cujus rei teſtimonium preſenti ſcripto ſigillum meum appoſui · Teſtibus etc·

Carta ·W· de Fedreth et ·C· de Moravia · de ecclesia de Duffus ·

130 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Willelmus de Fedreth et Cristina de Moravia uxor sua salutem in Domino sempiternam · Noverit universitas vestra nos nullo metu aut vi coactos neque interventu pecunie vel dolo inductos sed ex magna devotione et spontanea voluntate · pro salute et remedio animarum nostrarum · parentum et successorum nostrorum · dedisse · concessisse et hac presenti carta confirmasse Deo et beate Marie Virgini et Omnibus Sanctis et Sancte Trinitati de Elgyn et domino Archebaldo Dei gratia episcopo Moraviensi et omnibus successoribus suis episcopis omne jus advocationis presentationis seu patronatus quod nos habemus vel habere poterimus in futurum in ecclesia Sancti Petri de Doffus seu in vicaria vel capellis ejusdem · resignantes libere et plenarie in hoc facto pro nobis heredibus et successoribus nostris omnibus · in manus dicti domini Archebaldi episcopi nomine suo et ecclesie sue · omne jus presentationis vel patronatus quod ad nos pertinet vel aliquo dierum poterit pertinere · Et ad majorem securitatem ego Willelmus de Fedreth pro me et heredibus meis et assignatis · ego vero Cristina de Moravia uxor ejusdem pro me et heredibus meis et assignatis de expressa voluntate et consensu dicti Willelmi domini mei · et nos ambo simul tactis sacrosanctis evangeliis corporale prestitimus juramentum de nuncquam veniendo in contrarium · In cujus rei testimonium sigilla nostra presenti carte sunt appensa · Datum apud Kinedor in Moravia die martis proximo ante festum apostolorum Symonis et Jude · anno Domini ·m°·cc°· nonagesimo quarto · Testibus magistris Willelmo de Creswell cancellario et Johanne archidiacono Moraviensi · Rogero de Inuernes officiali dicti domini Episcopi · Hugone prebendario del Moy · Michaele de Migill et Johanne cissore armigeris dicti domini Episcopi · et multis aliis ·

Carta Archebaldi episcopi Moraviensis super terris de Logy et Ermytdykys in tenemento de Duffous ·

131 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Archebaldus permissione divina Moraviensis episcopus salutem in Domino sempiternam · Noverit univer-

ſitas veſtra quod quia Willelmus de Fedreth et domina Criſtiana de Moravia uxor ſua de omnibus arreragiis et defectibus in quibus nobis capitulo et eccleſie noſtre tenebantur ratione ſubtracte penſionis annue quam ſolvere debebant pro terra de Logy juxta eccleſiam de Duffhus · et pro terra de le Hermitdykys · et pro ſituatione ſeu firmatione molendini in tenemento noſtro de Uchtyrſpyny · et etiam pro effuſione ſanguinis et injuria irrigata per dictam Criſtianam et ſuos in eccleſia Sancti Petri de Duffhus in vigilia Omnium Sanctorum proxime preterita · nobis et eccleſie noſtre predicte plenarie ſatiſfecerint · idcirco omnem ſententiam ſequeſtrationis ſayſine ſeu privationis ſi quam de jure vel de facto tulimus contra eoſdem ſuper dictis terris vel molendino penitus revocamus · dantes et concedentes de voluntate et aſſenſu capituli noſtri quod dicti ·W· de Fedreth et domina Criſtiana et etiam heredes ejuſdem Criſtiane habeant teneant et poſſideant in perpetuum ita plenarie pacifice et quiete predictas terras et molendinum ſicut per aliquam cartam ſeyſinam vel infeodationem pro rata portionis hereditarie quam habent vel habebant in tenemento de Duffhus aliquo tempore plenius et quietius habuerunt tenuerunt vel poſſederunt · Reddendo inde annuatim nobis et ſucceſſoribus noſtris duos ſolidos ſterlingorum in feſto nativitatis beati Johannis Baptiſte · et faciendo forinſecum ſervitium domini Regis ſi quod ad dictas terras pertineat · Promittimus etiam quod nos et ſucceſſores noſtri epiſcopi ſupradictis Willelmo et Criſtiane et heredibus ejuſdem Criſtiane erimus in jure ſuo conſulentes et favorabiles · In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum autenticum una cum communi ſigillo capituli noſtri preſenti carte eſt appenſum · Datum apud Kynnedor in Moravia die Sabbati proximo ante feſtum Omnium Sanctorum · anno Domini milleſimo ·cc°· nonageſimo quarto · Teſtibus magiſtris Willelmo de Creſwel cancellario · Johanne archidiacono Morávienſi · Adam de Dyktoun · Rogero de Inuernys officiali Moravienſi · dominis Hugone prebendario de le Moy · Roberto vicario de Duffhus · et Maliſeo vicario de Dalcors · et multis aliis ·

Littera domini ·J· de Spalding ·

132 Univerſis preſens ſcriptum inſpecturis Johannes de Spalding canonicus Moravienſis prebendarius de Duffus ſalutem in Domino · Noveritis me

dediſſe · conceſſiſſe et hoc preſenti meo ſcripto aſſignaſſe in perpetuum ſucceſſoribus meis prebendariis de Duffus ſucceſſive et canonice intrantibus · manſuagium ſive edificia mea infra canoniam de Elgyn quam conſtruxeram in fundo quem emi ab heredibus Willelmi Utrearii · de conſenſu et voluntate venerabilis patris domini Archebaldi Dei gratia tunc Epiſcopi · domini Decani et capituli Moravienſis · qui quidem dominus Epiſcopus tunc preſens cum Decano et capitulo conſentientibus me et aſſignatos meos de eodem fundo per annulum ſuum inveſtivit et in corporalem poſſeſſionem ejuſdem induxit · Ita videlicet quod predictus ſucceſſor meus quicunque fuerit ſolvere teneatur pro dicto manſuagio capitulo memorato vel procuratori per capitulum ad hoc deputato ·xx· ſolidos eſterlingorum ſingulis annis in feſto Nativitatis beati Johannis Baptiſte ad diſtribuendum inter canonicos · vicarios et miniſtros eccleſie qui in vigiliis et miſſa preſentes extiterint in die anniverſarii mei quandocunque in anno contigerit · abſentibus vel tarde et intempeſtive venientibus a participatione excluſis · tali videlicet moderamine quod decanus vel quicunque canonicus miſſam anniverſarii mei celebraverit duplum recipiat portionis alterius canonici · et quilibet canonicus duplum habeat cujuſlibet vicarii · et quilibet vicarius vel capellanus de capella eccleſie duplum habeat vicarii diaconi vel ſacriſte · et ſic pro multitudine vel paucitate venientium proportionaliter fiat diſtributio ſingulis annis · Volo etiam quod ſi aliquis defuerit vigiliis et non in miſſa vel in miſſa et non in vigiliis quod reſpiciatur de medietate partis ipſum contingentis ſi intereſſet utriſque · Preterea ad hoc memoratus ſucceſſor meus quicunque fuerit ſufficienter ſuſtinebit dicta edificia et reficiet ſumptibus ſuis ne corruant · et totum manerium cum edificiis ne a veſtuſtate conſumatur · et ad iſta omnia facienda et fideliter adimplenda in ſua inſtallatione per litteram ſuam capitulo ſe obligabit et jurabit · Acta ſunt iſta apud canoniam de Elgyn in capitulo · de conſenſu et voluntate Decani et capituli die et anno et · · · · · · · · ·

Unio vicarie de Elgyn cum prebenda centum ſolidorum ·

133 Univerſis ſancte matris eccleſie filiis ad quos preſentes litere pervenerint David Dei gratia epiſcopus Moravienſis ſalutem cum benedictione divina · utilitate et honeſtate eccleſie noſtre cathedralis Sancte Trinitatis de Elgyn

fepius et diligenter confideratis · virorum prudentum interveniente confilio · reputantes et animadvertentes prebendam centum folidorum predicte noftre ecclefie tenuem effe et exilem · in ejus augmentum vicariam ecclefie noftre parochialis de Elgin de jure et de facto vacantem per refignationem domini Hervei ultimi vicarii ejufdem · diligenti prius fuper hoc habito tractatu in capitulo noftro cum Decano et canonicis ejufdem capituli et de communi confenfu et voluntate eorundem Decani et capituli · memorate prebende cum fuis omnibus et fingulis pertinentiis feu pertinere valentibus uniendam duximus adjungendam · Salvis nobis et fucceſſoribus noftris de eadem vicaria epifcopalibus noftris debitis et confuetis · decimis falemonum pifcarie portus de Spee · cum annua firma illius crofti quod dicitur le Vicarifhalche que fe extendit ad tres marcas duobus terminis perfolvendas · medietatem videlicet ad feftum Pentecoftes et aliam medietatem ad feftum Sancti Martini in hieme · refervatis etiam nobis procurationibus noftris · ita quod prebendarius dicte prebende qui pro tempore fuerit de eadem vicaria folvet uni capellano ecclefie Sancti Andree in illa parochia deferevienti fex marcas ac capellano de le Inchis tres marcas terminis fupradictis · et faciet ecclefie parochiali de Elgin memorate honefte deferviri · Ad hanc vero unionem teftificandam et firmiter roborandam in perpetuum figilli noftri munimine una cum communi figillo capituli noftri prefentes facimus confignari · cum fubfcriptionibus canonicorum et noftris ·

Carta Tenentis de Epifcopo in villa de Inuerlochty ·

134 Omnibus Chrifti fidelibus ad quos prefentes litere pervenerint David miferatione divina epifcopus Moravienfis falutem in Domino fempiternam · Noveritis nos dediffe conceffiffe et hac prefenti carta noftra confirmaffe Willelmo de Inuerlochty filio et heredi Thome de Inuerlochty quatuor bovatas terre cum fuis pertinentiis in villa de Inuerlochty · de quibus dictus Thomas pater ejus veftitus obiit et fayfitus · tenendas et habendas fibi et heredibus fuis in perpetuum de nobis et fucceſſoribus noftris epifcopis ita libere · quiete · plenarie · pacifice et quiete ficut Thomas pater ejus tempore obitus fui antedictas quatuor bovatas terre cum fuis pertinentiis liberius tenuit · plenius et honorificentius et quietius · reddendo nobis fingulis annis unum par albarum cyrothecarum Parifienfium vel tres denarios fter-

lingorum ad feftum Pentecoftes · et faciendo fervitium forinfecum quantum pertinet ad dictas quatuor bovatas terre · etiam ad molendinum de Inuerlochty fequelam · et faciendo fectam ad curiam noftram quolibet anno ad tria noftra placita capitalia · falvo jure cujuflibet · In cujus rei teftimonium figillum noftrum autenticum una cum figillo communi capituli noftri fecimus apponi · Hiis teftibus · magiftro Rogero de Inuernyfs fuccentore · dominis Johanne de Moravia prebendario de Petyn · Hugone de Dyke · canonicis ecclefie Moravienfis · Alexandro capellano de Kynnedore · Waltero de Strathawan · et multis aliis ·

Carta de Medilhalch ·

135 Omnibus hanc cartam vifuris vel audituris David permiffione divina ecclefie Moravienfis epifcopus falutem in Domino fempiternam · Noveritis univerfi nos de unanimi confenfu · confilio et voluntate Decani et capituli Moravienfis · dediffe · conceffiffe et hac prefenti carta noftra confirmaffe Willelmo filio Ade filii Stephani burgenfi de Elgyn et heredibus fuis in perpetuum dimidiam dauacam terre noftre de le Medilhalch que jacet inter terram de Wthyrfpyny ex parte una et terram de le Frakcoklaw ex alia parte ex parte boreali aque de Loffyn · cum omnibus pertinentiis et rectis divifis fuis · tenendam et habendam eidem Willelmo et heredibus fuis per rectas divifas fuas libere · quiete · plenarie et honorifice cum omnibus pertinentiis fuis juftis in moris · marefiis · in pratis et pafcuis · in bofco et plano · in ftangnis et pifcariis · et in omnibus aliis ayfiamentis et rectitudinibus ad predictam dimidiam dauacam terre de le Medilhalch pertinentibus vel quoquomodo pertinere valentibus · reddendo nobis inde annuatim et fuccefforibus noftris ipfe et heredes fui in perpetuum pro omni fervitio · exactione · confuetudine et demanda quatuor folidos bonorum et legalium fterlingorum · videlicet duos folidos ad feftum Penthecoftes et alios duos folidos ad feftum Sancti Martini in yeme · et faciendo forinfecum fervitium domini Regis quantum pertinet ad terram predictam · et faciendo modo confueto multuram ad molendinum noftrum de Malathy fuper Loffyn · In cujus rei teftimonium una cum figillo noftro prefenti carte commune figillum capituli ecclefie Moravienfis eft appenfum · Teftibus magiftris Waltero decano · Willelmo de Kerifwyle precentore · Henrico de Banff thefaurario · Jo-

hanne Spaldyng · Adam Herok · Willelmo ſubdecano · Jacobo de Glenkerny · dominis Henrico centum ſolidorum · Johanne de Wytby prebendario de Kynor · Adam prebendario de Spyny canonicis eccleſie Moravienſis · et multis aliis · Datum apud Elgyn ·xxiii· die menſis martii · anno Domini ·m°·ccc°·ix· Canonici preſentes ſubſcripſerunt · videlicet Walterus decanus · ·W· precentor · Henricus theſaurarius · Johannes de Spaldyng · Willelmus ſubdecanus · Adam Herok · Jacobus de Glenkerny ·

Carta de Uchtyrſpyny ·

136 Omnibus hanc cartam viſuris vel audituris David permiſſione divina epiſcopus Moravienſis ſalutem in Domino ſempiternam · Noveritis univerſi nos de unanimi conſenſu conſilio et voluntate Decani et capituli Moravienſis dediſſe et conceſſiſſe et hac preſenti carta noſtra confirmaſſe Willelmo filio Ade filii Stephani burgenſi de Elgyn totam terram noſtram de Wtyrſpyny in ſcambium pro terra de le Qwytford · pro terra de Inuerlothy · molendino de Inverlothy · pro terra de le Miltoun que fuit quondam Andree de Inverlothi · cum toto jure quod habuit vel habere potuit in ſupradictis terris et molendino cum omnibus pertinentiis et rectis diviſis ſuis · tenendam et habendam eidem Willelmo et duobus heredibus ſuis de ſe provenientibus per rectas diviſas ſuas et cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis libere · quiete · plenarie et honorifice · in moris · mareſiis · in pratis et paſcuis · in boſco et plano · in ſtangnis et piſcariis · et in omnibus aliis aſyamentis et rectitudinibus ad predictam terram de Wthyrſpyny pertinentibus vel quoquomodo pertinere valentibus · ſalvo nobis ſitu molendini quod vocatur molendinum Vicecomitis de Elgyn ſuper aquam de Loſſyn · reddendo nobis indę annuatim et ſucceſſoribus noſtris ipſe et heredes ſui ſupradicti in tota vita eorum pro omni ſervitio · exactione · conſuetudine et demanda unam libram piperis ad feſtum Sancti Egidii abbatis · et duodecim homines in autumpno per unum diem bene metentes · et faciendo forinſecum ſervitium domini Regis quantum pertinet ad terram predictam · et faciendo modo conſueto multuram ad molendinum noſtrum de Malathy ſuper Loſſyn · Quibus decedentibus volumus ut predicta terra cum omnibus pertinentiis ſuis libere plene et integre ad jus et proprietatem menſe epiſcopalis Moravienſis redeat perpetuo poſſidenda · In cujus rei teſtimonium una cum ſigillo noſtro preſenti

carte sigillum commune capituli Moraviensis ecclesie est appositum · Testibus magistro ·W· decano · W· de Creswyl precentore · H· de Banff thesaurario · Johanne de Spaldyng · Adam Herok · W· subdecano · Jacobo de Glenkerny canonicis ecclesie Moraviensis · et multis aliis · Datum apud Elgyn ·xxiii· die mensis martii · anno Domini ·m°·ccc°· nono · cum subscriptione ut supra ·

Ordinatio controversie inter Precentorem et Succentorem ·

137 In nomine Dei amen · Cum mota fuisset controversia inter discretos viros magistrum Rogerum de Inuernis precentorem ecclesie Moraviensis ex parte una et dominum Martinum ejusdem ecclesie succentorem ex altera · super diversis extensionibus · controversiis et injuriis ortis inter eosdem ratione jurisdictionis extraordinarie quam dictus Precentor se habere dicebat ab antiquo in ecclesiam et parochianos de Rathed · et super ipsa jurisdictione · ac super quibusdam decimis sitis infra parochiam de Rathed et de Alues quas quidem decimas dictus Precentor ad se pertinere dicebat · et super ecclesiarum predictarum limitibus et pertinentiis earundem · ac super ipsis contentionibus · controversiis · jurisdictione · limitibus et ipsorum pertinentiis · ab utraque parte sub certa pena compromissum fuisset in nos Johannem permissione divina episcopum Moraviensem tanquam arbitrum compromissarium et arbitratorem sive in bonum virum et amicabilem compositorem · coram nobis in compromisso predicto procedentibus certis diebus et locis ad hoc specialiter utrique parti deputatis per nos · dictus Precentor quosdam articulos in scriptis tradidit inter cetera continentes quod ipse habebat jurisdictionem ordinariam in ecclesia et parochia de Rathed in cujus possessione jurisdictionis ipse et predecessores sui precentores Moravienses fuerant a tempore a quo memoria non existat · set in ipsius jurisdictionis exercitio per dictum Succentorem fuerat impeditus injuste · item quod decime prediales de Burgy monachorum de Kynlos ad ipsum de jure pertinere debebant ratione antique reservacionis et percepcionis annue pensionis quam recepit et recipit a predictis monachis de Kynlos et ratione decimarum predialium de Burgyn predictarum · item quod predictus Succentor decimas prediales antedictas de Burgyn et quasdam alias decimas sitas infra fines et limites parochie sue de Always occupaverat et occupat

minus juſte · nec deſinit ſibi injuriari ſuper eiſdem · quare ſuper premiſſis a nobis juſtitiam ſibi fieri poſtulavit · et antiquos limites ipſarum parochiarum de Rathed et de Always recognoſci et debere declarari · Ad quos quidem articulos dictus dominus Martinus ſuccentor coram nobis litem conteſtando negative reſpondit · negando narrata prout narrabantur · et petita fieri non debere · adjiciens quod ſuper predictis decimis fuerat ſententia lata pro eodem que tranſiverat in rem judicatam · Recepto igitur ab utraque parte juramento de calumpnia nec non et de veritate dicenda · et factis quibuſdam poſitionibus a predicto Succentore ad quas predictus Precentor immediate reſpondit · productis etiam quibuſdam teſtibus a Precentore predicto ſuper ſuis articulis diligenter examinatis · aliquali etiam informatione de utriuſque partis conſenſu per nos recepta per aliquos fideles patrie laicos juratos ſuper finibus et limitibus antiquis ac diviſione parochiarum eccleſiarum predictarum de ·R· et de ·A· viſis inſuper et recenſitis meritis controverſie memorate et ſingulis premiſſorum diligenter conſideratis · cum utrique parti et nobis videretur ac conſtaret quod predicta controverſia longum tractum et difficultatem non modicam habere poſſet et inducere · cum finis litium dubius ſit et incertus · ut ipſorum parceretur laboribus et expenſis · et pro bono pacis et concordie · utraque pars diligenti prius habita deliberatione voluntarie de alto et de baſſo ſe ſuppoſuerunt juriſdictioni et ordinationi noſtre ſuper premiſſis contentionibus et controverſiis · juriſdictione · decimis et limitibus et ipſorum pertinentiis · in forma que in inſtrumento publico infraſcripto ſuper hoc confecto continetur · cujus tenor talis eſt · In nomine Domini amen · anno a nativitate ejuſdem ·mº·cccº· viceſimo octavo · indictione undecima · pontificatus ſanctiſſimi patris et domini noſtri domini ·J· divina providentia pape viceſimi ſecundi anno ·xii· octavo die menſis Maii · in mei notarii publici infraſcripti et teſtium ſubſcriptorum ac etiam reverendi in Chriſto patris domini ·J· Dei gratia epiſcopi Moravienſis preſentia · in capella manerii ſui de Kynedor · venerabiles et diſcreti viri magiſtri ·R· de Inuernys precentor eccleſie Moravienſis et dominus Martinus ejuſdem eccleſie ſuccentor perſonaliter conſtituti · ſuper quibuſdam contentionibus · controverſiis et injuriis ortis inter eoſdem ratione juriſdictionis ordinarie quam dictus Precentor ſe habere dicebat ab antiquo in eccleſiam et parochianos de Rathed · et ſuper ipſa juriſdictione · ac ſuper quibuſdam decimis ſitis infra parochias eccleſiarum de Rathed et de Aluays · ac ſuper earundem eccleſiarum limitibus et

pertinentiis earundem · confenferunt et voluntarie compromiferunt in predictum reverendum patrem Johannem Dei gratia epifcopum Moravienfem tanquam arbitrum compromiffarium et arbitratorem five bonum virum et amicabilem compofitorem volentem et in fe arbitrium fufcipientem · ita ut poffit tam ex arbitraria quam ordinaria poteftate examinare · cognofcere · ordinare · terminare et pronunciare · interlocutoriam et diffinitivam fententiam dare · juris ordine fervato vel penitus pretermiffo vel extra ordinem prout melius fibi vifum fuerit · diebus feriatis et non feriatis · fedendo · ftando · ambulando · omni hora vel loco · et quod poffit dicere · ordinare vel arbitrari femel et pluries · et fuum dictum et ordinationem vel fententiam impetrare et corrigere fi opus fuerit in fcriptis vel fine fcriptis · et partes predictas citare ad quemcunque locum vel loca voluerit · Cujus quidem domini Epifcopi dicto · ordinationi · laudo · fententie vel arbitrio fuper ipfis contentionibus · controverfiis · injuriis · jurifdictione · decimis et limitibus · et ipforum pertinentiis · predicti magifter Rogerus precentor et Martinus fuccentor in omnibus et per omnia de alto et de baffo fe fuppofuerunt · promittentes fpecialiter et expreffe per ftipulationem folempnem fub pena centum librarum fabrice cathedralis ecclefie Moravienfis antedicte applicandarum quod ipfius domini Epifcopi predicti ordinationi · laudo fententie et arbitrio in omnibus ftabunt et obtemperabunt et in nullo contravenient de jure vel de facto · verbo vel opere · per fe vel interpofitam perfonam · et quod nullum dolum committent · et quod contra ipfius ordinationem · pronunciationem vel proceffum nullum impetrabunt refcriptum et nullum privilegium allegabunt · nullam exceptionem opponendo · in nullo utentur beneficio juris vel legis · que vel quod vitiet vel vitiare poffit predictam fubmiffionem vel compromiffionem · five ex perfona arbitri feu ex perfonis compromittentium vel ex rebus de quibus eft compromiffum · renunciantes fpecialiter et expreffe beneficio omnium predictorum et omnibus beneficiis juris canonici vel civilis ac omnibus privilegiis · exceptionibus ac legibus fibi in hac parte competentibus vel competituris · Et hec omnia et fingula promiferunt per fidem et corporali preftito juramento prefentibus facrofanctis evangeliis · Acta autem funt hec anno · indictione · die et loco fupradictis · prefentibus difcretis viris magiftris Andrea Hirdmannifton archidiacono Cathanenfi et Johanne dicto Payntur canonico Dunkeldenenfi · dominis Johanne de Pilmur monacho de Cupro · et Johanne perpetuo vicario de Duffhus · Hermanno de Nono cur' · et multis aliis tefti-

bus ad hoc ſpecialiter vocatis et rogatis · Et ego Johannes Boner Roſſenſis dyoceſeos clericus auctoritate imperiali publicus notarius premiſſis omnibus et ſingulis una cum dictis teſtibus ſupradictis preſens interfui eaque ſic fieri vidi et audivi ac etiam manu mea conſcripſi et in hanc publicam formam redegi ſignoque meo et nomine conſueto ſignavi etc · Nos igitur Johannes eccleſie Moravienſis epiſcopus antedictus · communicato juriſperitorum conſilio · undecimo die menſis Maii · anno Domini ·m°·ccc°· viceſimo octavo · in capitulo cathedralis eccleſie Moravienſis predicte · ſepedictis magiſtro ·R· precentore · et domino ·M· ſuccentore perſonaliter comparentibus coram nobis · aſſidente nobis virorum prudentium et nobilium multitudine copioſa · Chriſti nomine invocato · pronunciamus et ordinamus quod omnes contentiones et controverſie et etiam injurie hactenus orte inter partes ſupradictas occaſione predicta de cetero ceſſent omnino et remittantur hinc et inde oſculo pacis interveniente et voluntarie tradito ab utraque parte · Pronunciamus etiam et ordinamus quod de cetero certi ſint fines et limites inter parochias de Rathed et de Alweys ſicut rivulus deſcendit et defluit a fonte Sancti Petri uſque in rubium rivulum · et ſicut ille rubius rivulus defluit et deſcendit per ſuum antiquum et naturalem alveum ex orientali parte de le eſt graunges uſque ad mare · Pronunciamus etiam et ordinamus quod omnes decime tam majores quam minores et omnia jura parochialia contingentia ex occidentali parte ipſius fontis et rivuli pertineant et ſolvantur integraliter eccleſie predicte de Rathed et Succentori ejuſdem eccleſie ratione · ſalvis Precentori et ſucceſſoribus ſuis quatuor marcis annuis prius ſibi reſervatis cum toſto et crofto que Andreas epiſcopus Moravienſis eidem aſſignavit · et cum eo quod ſolvetur a monachis de Kinlos nomine decimarum predialium de Burgy · qua ſolutione monachorum ſit ipſe Precentor contentus de cetero pro omni jure vel exactione quod vel que ſibi competit vel competere potuit quoquomodo virtute reſervationis antique in decimis predialibus de Burgyn antedictis · Item pronunciamus et ordinamus quod omnes decime tam majores quam minores et omnia jura parochialia contingentia ex orientali parte dicti fontis et rivuli pertineant et ſolvantur de cetero eccleſie predicte de Always et Precentori ejuſdem eccleſie ratione · Ordinamus etiam et ſpecialiter reſervamus quatuor marcas ſterlingorum annuas Succentori per Precentorem ſolvendas annuatim eiſdem terminis et diebus ac temporibus quibus quatuor marce annue ſupradicte ex antiqua reſervatione Precentori per Suc-

centorem folvi debent et ordinantur · et quod liceat Succentori fi neceffe fuerit ex ifta noftra ordinatione jure retentionis vel compenfationis uti fuis terminis pro eifdem · Item pronunciamus et ordinamus quod Precentor antedictus more folito jurifdictionem habeat in parochia de Rathed et quod de cetero ex hac noftra fpeciali conceffione et ordinatione federe poffit bis vel ter in anno in ecclefia vel cimiterio de Rathed fuam jurifdictionem confuetam exercendo · quod etiam de cetero capellanus et clericus dicte ecclefie de Rathed ex hac noftra fpeciali conceffione et ordinatione teneantur monita ipfius Precentoris et mandata quoad jurifdictionem fuam exercendam ibidem recipere exequi et obfervare · fet cum canonicus in canonicum fecundum ftatuta ecclefie noftre Moravienfis predicte jurifdictionem non habeat per premiffa non intendimus ipfi Precentori in perfonam vel bona Succentoris predicti aliquam jurifdictionem attribuere · licet ipfe Succentor fecundum ftatuta teneatur Precentori juramento fidelitatis aftrictus · Sumptibus vero et expenfis hujus controverfie vel contentionis occafione factis utramque partem predictam abfolvimus · fructus autem a tempore litis conteftate receptos et qui de grano anni Domini millefimi ·ccc^l· vicefimi feptimi · adhuc debentur infra limites fupradictos dicto Precentori declaratos ordinationi noftre fpecialiter refervamus · Premiffa infuper omnia et fingula premifforum tam ex arbitraria quam ex ordinaria poteftate et pontificali auctoritate dicimus · ordinamus · approbamus · terminamus · diffinimus · fententiamus · arbitramur et precipimus perpetuis temporibus pro utraque parte antedicta et fucceffonbus fuis omnibus in perpetuum inviolabiliter obfervari fub pena excommunicationis majoris quam exnunc in perfonas contravenientium in aliquo pontificali auctoritate proferimus in fcriptis · decernentes nichilominus premiffam ordinationem noftram in omnibus fuis punctis et articulis ratam et firmam fore debere perpetuis temporibus et diebus · non obftantibus quibufcunque proceffibus · fententiis · confuetudinibus vel ftatutis in contrarium editis vel obtentis · Proteftamur etiam quod fi quid obfcurum in prefenti noftra ordinatione fuerit vel omiffum five diminutum in aliquo nos pro loco et tempore velle declarare · addere · corrigere et emendare · Nofque ad perpetuam rei memoriam prefens inftrumentum figilli noftri auctentici munimine roboramus et figillo communi capituli noftri precipimus confignari · Datum et actum die loco et anno fupradictis ·

Carta ·J· epifcopi Roberto de Lawadyr militi · Abriach ·

138 Univerfis fancte matris ecclefie filiis ad quos prefentes litere pervenerint Johannes permiffione divina ecclefie Moravienfis minifter humilis falutem in Domino fempiternam · Noverit univerfitas veftra nos de confilio et affenfu Decani et capituli noftri · ecclefie noftre predicte utilitate communi penfata et habito fuper hoc prius diligenti tractatu · dediffe · conceffiffe et ad feodam firmam dimififfe nobili viro domino Roberto de Lawadyr militi pro multiplicibus fervitiis fuis dicte ecclefie noftre impenfis dimidiam dauacham terre noftre de Aberbreachy · jacentem inter baroniam de Bonach ex parte orientali ex parte una et baroniam de Urchard ex parte occidentali ex altera · una cum terra noftra de Auchmunie · jacentem inter terram de Drumbay ex parte orientali ex parte una et terram de Cartaly ex parte occidentali ex altera · infra baroniam de Urchard predictam · cum pertinentiis · tenendam et habendam dicto domino Roberto et heredibus fuis de nobis et fucceffloribus noftris in perpetuum per omnes fuas rectas metas et divifas libere · quiete · plenarie · pacifice et honorifice · in placitis · curiis · bracinis · molendinis et multuris · et cum omnibus aliis libertatibus · commoditatibus · azyamentis et juftis pertinentiis ad dictas terras fpectantibus feu fpectare valentibus in futurum et que ad ipfas quibufcunque tranfactis quorumcunque predeceſſorum noftrorum vel noftris temporibus fpectaverint feu fpectare potuerint de jure · reddendo inde annuatim nobis et fucceſſoribus noftris dictus dominus Robertus et heredes fui quatuor marcas fterlingorum ad duos anni terminos confuetos per equales portiones pro omni alia exactione fervitio et demanda · et faciendo inde nobis et fucceſſoribus noftris et ecclefie Moravienfi idem dominus Robertus et heredes fui fidelitatem et homagium · In cujus rei teftimonium has literas noftras figillo noftro una cum figillo communi capituli noftri antedicti fignatas fibi fieri fecimus patentes · Datum apud Elgyn in fefto Sancti Nicholai epifcopi et confefforis anno gratie ·m°·ccc°· tricefimo quarto ·

De visitatione Domus de Pluskardyn ·

139 In nomine Domini amen · anno incarnationis ejusdem ·m°·ccc°·xlv°· indictione ·xiv· pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini domini Clementis pape sexti anno quarto · vicesimo die mensis Octobris · in capitulo cathedrali ecclesie Moraviensis · in presentia reverendorum in Christo patrum dominorum Johannis et Richardi Dei gratia Moraviensis et Dunkeldensis ecclesiarum episcoporum · dominorum decani et capituli Moraviensis et mei notarii publici infrascripti presentia et testium subscriptorum personaliter constituti domini Johannes Wysi prior et Adam Marescallus subprior · Willelmus de Inuernys et Adam Yung monachi domus vallis Sancti Andree de Pluskardy Moraviensis dyocesеos a predicto domino Episcopo Moravie in virtute sancte obedientie et sub pena excommunicationis legitime moniti et interrogati ut super articulis infrascriptis plenam dicerent veritatem · sponte confessi sunt et recognoverunt quod a prima fundatione dicte domus de Pluscardy sicut a suis predecessoribus audierunt · et suis temporibus etiam hoc viderunt · episcopi Moravienses qui pro tempore fuerunt quotienscunque videbatur eis expediens habuerunt et tenuerunt et exercuerunt visitationem et correctionem · institutionem et destitutionem in predicta domo prioribus et fratribus ejusdem · et procurationes receperunt · nullamque exemptionem seu privilegium contra hec se habuisse vel habere recognoverunt Prior et monachi supradicti · et quod in possessione et exercitio predictorum omnium Moravienses episcopi singuli suis temporibus sunt et fuerunt a tempore de quo memoria non existit · Dominus etiam Willelmus de Longovico monachus Remundi Vallis Tullensis dyocesеos ordinis Vallis Caulium nuncius et procurator prioris domus Vallis Caulium Lingonensis dyocesеos ut ipse dicebatur in presentia predictorum reverendorum in Christo patrum et mei notarii publici infrascripti et testium subscriptorum personaliter constitutus et interrogatus super articulis infrascriptis sponte confessus est et recognovit quod episcopi et archiepiscopi dyocesani tam in Almannia quam in aliis partibus transmarinis in quorum dyocysibus domus ordinis Vallis Caulium site sunt hactenus habuerunt et habent singuli in suis dyocisibus visitationem et correctionem in domibus supradictis · ac etiam procurationes receperunt et recipiunt · et

quod nullam exemptionem vel privilegium habent vel habuerunt contra eadem · Acta sunt hec anno · indictione · pontificatu · die · mense et loco supradictis · presentibus prefatis reverendis in Christo patribus et magistro Johanne de Inuernys cancellario et officiali Moraviensi · dominis Reginaldo de Ogiston cancellario Glasguensi · Johanne de Kynnaird thesaurario Dunkeldensi · et canonicis ecclesie Moraviensis predicte · testibus ad hoc specialiter vocatis et rogatis · quorum reverendorum in Christo patrum autentica sigilla una cum sigillo officialitatis curie Moraviensis presenti instrumento sunt appensa in testimonium premissorum ·

Et ego Thomas Johannis Boner Roffensis Dyoceseos publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius premissis omnibus et singulis dum per predictos ut premittitur sic agerentur una cum testibus prenominatis et cum supradictorum reverendorum in Christo patrum et officialitatis positione sigillorum presens interfui eaque sic fieri vidi et audivi et in hanc publicam formam redegi signoque meo et nomine consuetis signavi in testimonium premissorum vocatus et rogatus sub anno indictione pontificatu die mense et loco predictis ·

Quod Episcopus procedat per censuram contra subtrahentes salaria ·

140 David Dei gratia Rex Scottorum venerabili patri Johanni episcopo Moraviensi salutem · Scire vero vos volumus quod non est nostre intentio voluntatis aliquid detrahere · minuere vel auferre de terris seu redditibus · canis vel censibus annuis Deo et ecclesie ac viris ecclesiasticis per nos seu predecessores nostros reges Scotie seu per quoscunque alios de regno nostro devote collatis · sed potius volumus ipsos in eisdem defendere et fovere specialiter ut tenemur · et nos ex vestra Decanique et canonicorum ecclesie Moraviensis gravi querela nuper concepimus quod temporibus jam transactis per aliquos dominos terras Moravie successive occupantes salaria quorundam capellanorum perpetuorum fundatorum tam per predecessores nostros quam per bone memorie Thomam Ranulphi quondam comitem Moravie consanguineum nostrum et per nos confirmatorum ad celebrandum divina perpetuo tam in ecclesia prefata Moraviensi quam alibi infra episcopatum ejusdem pro animabus predecessorum et successorum nostrorum nostraque et Comitis antedicti · hactenus sunt subtracta · decime vero finium ·

efcaetarum placitorum five itinerum jufticiarie tentorum per jufticiarios tam realitatis quam regalitatis infra comitatum Moravie predictum · de quibus prefata ecclefia Moravienfis a tempore a quo non eft memoria per predeceffores noftros et nos fundata poffeffa extitit et faifita · per jufticiarios quafi pro majori parte [ut] jam dictum eft funt fubtracte · meremia etiam nemorum et foreftarum infra comitatum predictum affignata et conceffa per predeceffores noftros et nos pro edificiis ad ufum veftrum et canonicorum veftrorum ac aliorum virorum ecclefiafticorum difcretorum fecundum vifum foreftariorum conftruendis · per eofdem dominos et alios occupatores prefati comitatus funt negata · nec non et quedam elemofine fratribus predicatoribus de Elgyn et de Inuernys per predeceffores noftros et nos conceffe funt ablate penitus et fubtracte · Quare vobis fub pena omnium que erga nos omittere poteritis precipimus et mandamus quatenus contra omnes quofcunque prefati comitatus dominos vel alios eundem comitatum alias occupantes qui prefata falaria prefatis capellanis · decimas efcaetarum fuperius contentarum · nemora pro veftris edificiis conftruendis · ac etiam elemofinas dictorum fratrum hucufque fubtraxerint vel in pofterum fubtrahere conati fuerint · per omnimodam cenfuram ecclefiafticam procedatis · et precipue pro falariis prefatorum capellanorum fi ea contingat per quofcunque fubtrahi · per penas in eorum infeodationibus contentas et per nos confirmatas · quanto ftrictius poteritis procedatis alicui non parcendo · Et hoc licet ex veftra ordinaria poteftate facere valeatis tamen ut id celerius et rigorofius per vos fiat vobis in fide et fidelitate quibus nobis tenemini ac fub pena predicta injungimus per prefentes · Datum fub figillo noftro apud Elgyn · duodecimo die menfis Augufti · anno regni noftri tricefimo ·

Contra fubtractores falariorum et alios ·

141 David Dei gratia Rex Scottorum ad perpetuam rei memoriam · Nuper ex gravi venerabilis patris Epifcopi ac virorum venerabilium Decani et canonicorum ecclefie Moravienfis querela concepimus quod per diverfos dominos terras Moravie fucceffive poffidentes et eorum miniftros quorundam capellanorum fundatorum perpetuo per predeceffores noftros reges Scocie et Thomam Ranulphi quondam comitem Moravie confanguineum noftrum et per nos confirmatorum ad celebrandum divina tam in ecclefia

Moravienſi prefata quam alibi infra epiſcopatum eundem et per alios Chriſti fideles et Deo devotos pro ſuorum fundatorum noſtraque ſalute et animabus · quorum omnium fundationem et ſtatum ex certa ſcientia auctoritate regia tenore preſentium ratificamus approbamus et confirmamus · ſalaria quandoque in toto et aliquando in parte ſubtrahebantur tranſactis temporibus et adhuc ſolvuntur diminute aliquotiens et remiſſe · decime vero finium · eſcaetorum placitorum ſive itinerum juſticiarie et camerarie realitatis et regalitatis infra comitatum Moravie et alibi infra epiſcopatum eundem · in quorum poſſeſſione pacifica Moravienſis eccleſia a temporibus de cujus contrario memoria hominum non exiſtit exſtabat continue et exſtat · prout ſuper hiis eſt facta nobis plena fides · per juſticiarios · camerarios et miniſtros alios detinentur aliquotiens et debite non ſolvuntur · meremia etiam ad uſum Moravienſis eccleſie epiſcopi et canonicorum et aliorum virorum eccleſiaſticorum Moravienſis dioceſis pro conſtructione et reparatione ſuorum edificiorum per predeceſſores noſtros et nos in nemoribus et foreſtis conceſſa · que etiam tenore preſentium eiſdem concedimus · per comites Moravie et eorum vices gerentes et aliquando per alios ipſas terras Moravienſes diverſimode occupantes et eorum miniſtros et foreſtarios eiſdem viris eccleſiaſticis ſunt negata · et ipſi et eorum familiares impediti et aliquando arreſtati et namati in foreſtis et nemoribus antedictis · quedam etiam elemoſine fratribus predicatoribus de Elgyn et Inuernys per predeceſſores noſtros et nos conceſſe aliquando ſubtrahuntur eiſdem et ſolvuntur aliquotiens diminute · Quibus omnibus de opportuno remedio cupimus providere · verum quia nonnulli ſeculare brachium plus formidant quam eccleſiaſticam diſciplinam · omnibus et ſingulis juſticiariis · vicecomitibus · prepoſitis · ballivis · et ceteris miniſtris regiis et fidelibus preſentibus et futuris ad quorum notitiam hoc noſtrum indultum pervenerit in fide et fidelitate quibus nobis et regie corone regni Scocie tenentur et tenebuntur injungimus et mandamus quatenus quotiens et ubi per venerabilem patrem epiſcopum Moravienſem · decanum vel eccleſie Moravienſis canonicos unum vel plures ſuper hoc fuerint requiſiti vel eorum alter fuerit requiſitus · ſalariorum et decimarum predictarum ſubtractores vel detentores ſive impedimentum in hac parte preſtantes ad ſolvendum et reddendum dicta ſalaria et decimas · nec non impedientes dictos Epiſcopum · canonicos et alios viros eccleſiaſticos vel eorum aliquem in hujuſmodi meremiis excidendis ad deſiſtendum de inferendo impedimentum hujuſmodi per bonorum namationem et diſtrictionem et ſi neceſſe ſit

per corporum fuorum captionem et incarcerationem · nomine noftro regio et auctoritate hujus noftri indulti penes Moravienfem ecclefiam perpetuo remanfuri · compellant et diftringant · Quod fi aliquis requifitus ita pertinax fuerit et rebellis quod ifta nolit exequi cum effectu · habeat venerabilis pater Moravienfis epifcopus qui pro tempore fuerit · et fede vacante vel epifcopo in remotis agente vel negligente decanus et capitulum · vel decano abfente canonici qui prefentes fuerint · contra talem vel tales recufantem vel recufantes predictam executionem facere per omnem cenfuram ecclefiafticam procedere · et nichilominus recurrant ad miniftros regios alios vel fideles qui auctoritate hujus mandati noftri predicta omnia fideliter et efficaciter exequantur · Et licet epifcopus Moravienfis ex ordinaria poteftate poffit contra omnes et fingulos fubtractores falariorum · detentores decimarum · impeditores meremiorum · et elemofinarum occupatores et hoc mandatum noftrum exequi recufantes procedere · tamen ut id efficacius faciat eidem in fide et fidelitate quibus nobis et corone regie tenetur injungimus et mandamus · Hoc autem noftrum indultum · licet de fcriptis aliis et documentis mentionem facere videatur · cum de ipfis ad plenum nobis conftet · tante vis et efficacie effe volumus et manere ac fi ipfa originalia quantum ad premiffa omnia monftrarentur ·

De decimis emolumentorum Jufticiarie et aliarum curiarum ·

142 David Dei gratia Rex Scottorum Camerario noftro Scotie · Vicecomitique et ballivis fuis de Inuernys qui pro tempore fuerit vel fuerint ceterifque miniftris noftris ad quos prefentes litere pervenerint falutem · Cum nobis conftet ad plenum tam per infpectionem carte bone memorie Willelmi Regis Scotie predeceffloris noftri quam quarundam aliarum evidentiarum quas vidimus quod Epifcopus et ecclefia Moravienfis percipere debeant et in pacifica poffeffione percipiendi fuerunt et exiftunt decimas omnium emolumentorum de exitibus itinerum Jufticiarie et aliarum curiarum noftrarum infra epifcopatum Moravienfem contingentium · vobis mandamus et precipimus quatenus dictum Epifcopum et ecclefiam de dictis decimis exituum Jufticiarie noftre et aliarum curiarum noftrarum infra dictum epifcopatum tenendarum prompte et plene fine quocunque alio mandato noftro faciatis debite deferviri · quas vero decimas vobis in compotis veftris annuis facie-

mus plenius allocari · et hoc nullo modo omittatis · In cujus rei teſtimonium preſentibus literis vobis oſtendendis · peneſque eundem Epiſcopum et eccleſiam ſuam perpetuo remanſuris · ſigillum noſtrum precepimus apponi · Apud Fores tertio decimo die menſis Maii · anno regni noſtri triceſimo octavo ·

Proſecutio et ſententia ſuper nativis ·

143 Univerſis Chriſti fidelibus ad quos preſentes litere pervenerint Walterus Byſet dominus de Leſſyndrom ac locum tenens vicecomitis de Banf ſalutem in Domino · Noverit univerſitas veſtra quod viceſimo ſexto die menſis Aprilis curia vicecomitis tenta fuit apud Banf · comparuit coram nobis reverendus in Chriſto pater dominus Alexander Dei gratia epiſcopus Moravienſis demonſtrans quoddam breve de capella domini noſtri Regis ſuper nativis dicti domini Epiſcopi recuperandis et habendis nobis directum · et petens nominatim Robertum de Curry · Neuynum de Achres et Donaldum Rogerſon nativos homines ſuos ſibi juſte deliberari · Cujus petitioni dictus Robertus · Neuynus et Donaldus reſiſtere non valentes · facta nobis fide in judicio per Thomam de Spenſa marum vicecomitatus de Banf ſuper arreſtationibus replegiationibus et omnibus aliis ad dictum breve requiſitis · partibus in judicio perſonaliter comparentibus · per meliores et fideliores patrie aſſyſam levari fecimus · auditis allegationibus et defenſionibus partium · qui jurati per magnum ſacramentum decreverunt et declaraverunt prefatos Robertum · Neuynum et Donaldum eſſe nativos et legios homines dicti domini Epiſcopi et eccleſie Moravienſis · Et hoc per Stephanum dictum Broky curie vicecomitatus antedicti judicem ſententiari fecimus viva voce · In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus eſt appenſum · Datum apud Banf ·xxvi°· die menſis Aprilis · anno Domini milleſimo ·ccc°· ſexageſimo quarto ſupradicto ·

Aquitancia per Camerarium Pape Alexandro epiſcopo ·

144 Univerſis et ſingulis preſentes literas inſpecturis Arnaldus permiſſione divina archiepiſcopus Auxitanenſis domini Pape camerarius ſalutem in Do-

mino · ad univerſitatis veſtre noticiam tenore preſentium deducimus quod reverendus in Chriſto pater dominus Alexander epiſcopus Moravienſis · pro parte partis ſui communis ſervitii in quo eſt camere ejuſdem domini noſtri Pape obligatus · quingentos quinquaginta tres florenos auri · viginti unum ſolidos · octo denarios monete Avinionenſis camere apoſtolice · necnon pro parte partis quatuor ſervitorum familiarium et officiariorum ipſius domini noſtri Pape centum et novem florenos · octo ſolidos · ſex denarios dicte monete clericis camere pro dictis familiaribus et officiariis recipiendos per manus magiſtri Guillelmi de Grenlaw archidyaconi Sancti Andree in Scotia · tradente realiter Nicholao Jacobi de ſocietate ······ torum antiquorum curiam Romanam ſequente · die date preſentium ſolvi fecit · de quibus ſic ſolutis ipſum dominum Epiſcopum · eccleſiam ſuam · ſucceſſores ſuos et eorum bona abſolvimus tenore preſentium et quittamus · verum intellecta mole gravaminum pro parte dicti domini Epiſcopi coram nobis expoſita que ipſum ad ſolvendum illas pecuniarum quantitates quas ratione ſui communis ſervitii camere apoſtolice necnon et quatuor ſervitorum familiarium et officiariorum ipſius domini noſtri Pape ſolvere tenebatur · ad que ſolvenda dudum ſub certis penis et ſententiis ac termino jamdiu elapſo ſe ſponte et libere obligavit · reddebant et adhuc reddunt veriſimiliter impotentem · auctoritate nobis in hac parte commiſſa eidem domino Epiſcopo terminum a feſto Sancti Michaelis proxime venturo in unum annum duximus prorogandum · ita tamen quod ſi in dicto termino ſibi prorogato non ſatiſfecerit de premiſſis · penis et ſententiis quibus antea tenebatur ſit aſtrictus · Inſuper ipſum dominum Epiſcopum a ſuſpenſionis · excommunicationis et interdicti ſententiis ac reatu perjurii et aliis penis quod et quas incurrit propter ſolutionem premiſſorum non factam in termino ſibi prefixo auctoritate nobis in hac parte commiſſa duximus abſolvendum · Secum ſuper irregularitate ſi quam contraxit interea ſic ligatus ſe divinis immiſcendo vel aliter non tamen in contemptum clavium eadem auctoritate miſericorditer diſpenſantes · In quorum teſtimonium preſentes literas fieri fecimus et ſigilli camerariatus noſtri appenſione muniri · Datum Avinion · die ſeptima menſis Septembris · anno Domini millesimo ·ccc°· ſexageſimo quarto · indictione ſecunda · pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri domini Urbani divina providentia Pape quinti · anno ſecundo ·

Atteftatio ·

145 Nos Guillelmus miferatione divina tituli Sancte Marie trans Tiberim prefbyter cardinalis facri collegii reverendorum patrum dominorum fancte Romane ecclefie cardinalium · · · · · · · tenore prefentium recognofcimus et fatemur quod venerabilis in Chrifto pater dominus Alexander epifcopus Moravienfis in Scotia pro parte partis fui communis fervitii in quo prefato collegio tenetur quingentos quadraginta fex florenos auri · viginti unum folidos · octo denarios monete currentis Avinionenfis · et pro parte partis fervitorum familiarium dominorum cardinalium predictorum viginti feptem florenos auri · octo folidos · duos denarios dicte monete · · · · domini Nicolai Jacobi ·militis de Albertis in prefentia magiftrorum Willelmi de Grenlaw archidiaconi Sancti Andree in Scotia et Ade de Tynygham canonici dicte ecclefie et in ipfo collegio recipientibus folvi fecit · de quibus fic folutis ipfum dominum Epifcopum · ecclefiam fuam · fucceffores fuos et eorum bona prefati collegii nomine abfolvimus et quittamus · Verum intellecta mole gravaminum pro parte dicti domini Epifcopi coram nobis expofita que ipfum ad folvendas illas pecuniarum quantitates · quas ratione fui communis fervitii camere apoftolice et collegio antedicto ac familiaribus et officiariis domini noftri Pape et dominorum cardinalium predictorum fub certis penis et fententiis ac termino jamdiu elapfo folvere tenebatur · reddebant et adhuc reddunt verifimiliter impotentem · auctoritate nobis in hac parte commiffa a fefto Sancti Michaelis de menfe Septembri proximo venturo ufque ad unum annum terminum fibi duximus prorogandum · ita tamen quod fi in dicto fibi prorogato termino non fatiffecerit de premiffis penis et fententiis quibus antea tenebatur fit aftrictus · Infuper ipfum dominum Epifcopum a fufpenfionis · excommunicationis et interdicti fententiis ac reatu perjurii et aliis penis quod et quas incurrit propter folutionem premifforum non factam in termino fibi prefixo auctoritate qua fungimur in hac parte duximus abfolvendum · Secum fuper irregularitate fi quam contraxit interea fic ligatus fe immifcendo divinis vel aliter non tamen in contemptum clavium eadem auctoritate mifericorditer difpenfantes · In quorum teftimonium prefentes literas fecimus fieri et figilli noftri appenfione muniri · Datum Avinion · die feptima menfis Septembris · anno a nativitate Domini millefimo ·ccc°· fexagefimo quarto · indictione

fecunda · pontificatus fanctiffimi patris domini Urbani pape quinti anno fecundo ·

Remiffio et protectio pro hominibus Epifcopi ·

146 David Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus fuis ad quos prefentes litere pervenerint falutem · Sciatis quod remifimus Thome Man · Bridano filio Fergufii · Martino More · Maldowny Beg · Maldowny McMarti cam · Criftino filio Duncani · Bridano Breach · Alexandro McRoulet · Ade molendinario · Martino McColy · Fergufio clerico · Dony More · Michaeli Merlfwayn · Bridano McDor · Maldowny McRobi · Colano McGilbride · Maldowny McEney · Euerker et Ade Fouctour · latoribus prefentium omnem actionem calumpniam et fectam noftram regiam quas erga ipfos vel ipforum aliquem habemus vel habere poterimus in futurum tam pro homicidiis · combuftionibus · rapinis et furtis quam pro aliis tranfgreffionibus quibufcumque per ipfos vel ipforum aliquem qualitercunque perpetratis feu factis ufque in diem confectionis prefentium literarum · Ita tamen quod finguli predictorum fidelibus regni noftri fi qui ipfos in forma juris profequi voluerint de dampnis et injuriis fibi per ipfos vel ipforum aliquem illatis jufte teneantur refpondere et fatiffacere fecundum leges et confuetudines regni noftri · Et ipfos omnes prefcriptos ac eorum quemlibet fub firma pace et protectione noftra jufte fufcipientes firmiter inhibemus ne quis ipfos vel ipforum aliquem contra hanc noftram remiffionem gravare vexare moleftare vel aliqualiter inquietare prefumat injufte fub pena omnium que erga nos amitti poterunt quoquomodo · In cujus rei teftimonium has literas noftras pro tempore vite eorundem duraturas fibi fieri fecimus patentes · Apud Perth primo die Novembris anno regni noftri ·xxx· quinto ·

Quod Epifcopus per ballivum cognofci faciat de delictis ·

147 David Dei gratia Rex Scottorum jufticiariis · coronatoribus · vicecomitibus · prepofitis et eorum ballivis ad quos prefentes litere pervenerint falutem · Sciatis quod conceffimus venerabili in Chrifto patri Alexandro epifcopo Moravienfi · ex certis rationalibus caufis nos ad hoc moventibus · pre-

cipue cum temporibus abſentie noſtre extra regnum tum per expulſionem quorundam tirannorum qui tunc regnabant · tum propter defectum juſticie cujus exercitium pro tunc non habebatur · talia maleficia dicti Epiſcopi homines forſitan commiſerunt · quod ſi pro eiſdem ſecundum rigorem per noſtros juſticiarios eſſent puniti in devaſtationem terrarum eccleſiaſticarum dictus Epiſcopus et eccleſia ſua nimium lederentur · quod per ſuum ballivum ad hoc per ipſum ſpecialiter deputatum et conſtitutum cognoſci faciat de quibuſcunque tranſgreſſionibus ſeu delictis per quoſcunque homines ſuos nativos et alios terrarum eccleſiaſticarum infra partes de Strathſpee et de Baydenach conſtitutos qualitercunque perpetratis uſque in diem confectionis preſentium literarum · ac ipſos homines punire facere in corporibus et bonis · ſic quod coram juſticiariis noſtris vel aliis officiariis ſeu ballivis noſtris quibuſcunque comparere aut reſpondere non tenebuntur de cetero pro ipſis tranſgreſſionibus vel delictis qualitercunque criminalibus · etiam ſi propter ipſas indictati vel arreſtati jam ſint vel fuerint pro quibus et poſtquam ut premittitur puniti fuerint per dictum epiſcopum Moravienſem vel ballivum ſuum predictum · ita tamen quod fidelibus noſtris qui ipſos pro dictis tranſgreſſionibus in forma juris proſequi voluerint juſtam emendam facere et eis reſpondere debite teneantur · Quare omnibus juſticiariis · coronatoribus et ceteris miniſtris noſtris firmiter inhibemus ne prefatos homines predicti Epiſcopi contra hanc noſtram conceſſionem inquietare perturbare · gravare vel punire preſumant ſub pena que competit in hac parte · In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus pro vita dictorum hominum prefati Epiſcopi Moravienſis duraturis fecimus apponi · Apud Kyndromy nono die menſis Septembris · anno regni noſtri tricefimo ſexto ·

Confirmatio ·

148 David Dei gratia Rex Scottorum juſticiariis realitatis ſeu regalitatis comitatus Moravie qui pro tempore fuerint et aliis juſticiariis quibuſcunque ad quos preſentes litere pervenerint ſalutem · Quia alias intuitu caritatis et favore eccleſie Moravienſis et in recuperationem terrarum vaſtarum ejuſdem conceſſimus venerabili in Chriſto patri Alexandro epiſcopo Moravienſi quod per ſuum ballivum cognoſcere poſſit et cognoſci faciat de quibuſcunque tranſgreſſionibus ſeu delictis per quoſcunque homines ſuos nativos et

alios terrarum ecclesiasticarum infra partes de Strathspee et de Baydenach constitutos qualitercunque perpetratis ac punire et puniri facere in corporibus et bonis prout in literis nostris super hoc sibi concessis plenius continetur · mandamus vobis et precipimus quatenus si et cum contigerit dictos suos homines aliquem vel aliquos arrestari seu coram vobis presentari in judicio vel extra · ipsos cum eorum actionibus et calumpniis sine contradictione seu cognitione qualibet dicto Episcopo vel ejus ballivo libere restituatis · recepta tamen a prefato Episcopo et ballivo suo securitate de satisfaciendo fidelibus nostris de dampnis et injuriis per dictos homines suos illatis ac etiam perpetratis · Et hoc sub pena que competit nullatenus omittatis · non obstantibus quibuscunque literis nostris hiis presentibus contrariis per nos missis vel mittendis · Datum sub sigillo nostro apud Edynburgh quartodecimo die mensis Junii · anno regni nostri tricesimo octavo ·

Instrumentum super solutione decime itineris Camerarie ·

149 In nomine Domini amen · per hoc presens publicum instrumentum pateat universis quod anno a nativitate Domini ·mº·cccº· sexagesimo octavo die tertiadecima mensis Februarii · indictione ·vi· pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini nostri domini Urbani divina clementia providente Pape ·v· anno sexto · in mei publici notarii et testium subscriptorum presentia Patricius de Creython et Henricus filius Roberti tunc ut dicebant ballivi burgi de Elgyn · ex parte camerarii regalitatis Moravie · solverunt et deliberarunt reverendo in Christo patri ac domino domino Alexandro Dei gratia episcopo Moraviensi nomine et ex parte ecclesie sue predicte pro decimis finium itineris Camerarie apud Elgyn tente unam marcam sterlingorum in auro · et super solutione hujusmodi facta petiit a me idem reverendus pater publicum sibi fieri instrumentum · Actum apud Spyny anno · die · mense · indictione et pontificatu predictis · presentibus domino Willelmo Oliverii presbytero · Andrea de Felton · Johanne de Spensa · David de Aula tunc se gerente pro serjando dicte ville de Elgyn et aliis testibus ad premissa vocatis et requisitis · Et ego Philippus de Dunkeldyn clericus Dunkeldensis diocesеos publicus auctoritate apostolica notarius premissis omnibus et singulis dum sic fierent et agerentur una cum prenominatis testibus presens personaliter interfui et in hanc formam publici instrumenti

redegi · hic me ſubſcribendo ſigno meo requiſitus ſignavi in premiſſorum evidentiam ·

De immunitate terrarum eccleſiaſticarum ·

150 David Dei gratia Rex Scottorum juſticiariis · vicecomitibus · prepoſitis et eorum ballivis · ceteriſque miniſtris noſtris ad quos preſentes litere pervenerint ſalutem · Licet alias ex deliberatione parliamenti communi utilitate penſata omnes libertates quibuſcunque perſonis de novo conceſſe generaliter fuerint revocate · ſic ſcilicet quod ad ſervitia noſtra contribuant · conſerviant et onera ſubeant cum vicinis · non tamen extitit ordinatum nec eſt aut fuit noſtri ſeu noſtri concilii intentio vel voluntas quin terre privilegiate ab antiquo juxta ipſarum infeodationes rite confirmatas et juſte et legaliter uſitatas ſuis libertatibus gaudeant et in earum immunitatibus libere et quiete conſiſtant · quod et in eadem deliberatione parliamenti cavetur expreſſe · Quare vobis et veſtrum cuilibet quanto diſtrictius poſſumus tenore preſentium inhibemus ne aliquas terras hujuſmodi que ſunt precipue venerabilis patris Epiſcopi Moravienſis aut aliorum infra epiſcopatum ipſius vel extra exiſtentes ad quecunque ſervicia noſtra facienda ſeu onera ſubeunda compellatis pretextu cujuſcunque mandati noſtrorum officiariorum vobis dirigendi · de quibus antiquitus exonerate fuerunt et libere per infeodationes ut ſupra · Cujus libertatis allegationem debite manifeſtandam et fideliter faciendam eis qui tali libertate gaudere voluerint per preſentes injungimus et per vos injungi volumus ſub pena amiſſionis eorum que erga nos in hac parte amitti poterunt ſi de contrario valeat edoceri · Datum ſub ſecreto ſigillo noſtro apud Aberden · quarto die menſis Decembris anno regni noſtri quadrageſimo · videlicet anno Domini milleſimo ·ccc°· ſexageſimo nono ·

Statutum de cariantibus ·

151 Memorandum quod anno Domini milleſimo ·ccc°· ſexageſimo nono · die Mercurii in prima ſeptimana quadrageſime in eccleſia parochiali de Elgyn Moravienſis dioceſis in capitulo generali celebrato ibidem · preſidente do-

mino Alexandro Dei gratia epifcopo Moravienfi · Waltero de Brennath officiali curie Moravienfis · Willelmo de Fores archidiacono · Willelmo Wys fubdecano · et Willelmo de Spyny canonico ecclefie Moravienfis · Thoma priore de Plufcardyn · et Roberto priore de Urchard · ac toto clero diocefis Moravienfis prefentibus et affidentibus · diffinitum fuit et receptum communiter ab omnibus pro ftatuto quod cariantes five ducentes meremia de nemore cum bobus et plauftris folvant curato fuo decimum denarium pro decima tempore eftivali quando boves herbas pafcunt · in yeme vero quando boves pafcunt foragium folvent tricefimum denarium pro decima curato · nullis expenfis aliis in alterutro cafu fubductis · Et ad cariantes petas vel confimilia idem diffiniebatur extendendum ·

Statutum de molendinariis ·

152 Eodem die et anno et loco quo fupra diffinitum eft quod molendinarii folvant decimam de molendino et de terra molendini folita affedari cum molendino · et curatus allocabit et fubducet unum denarium et unum obolum de qualibet acra terre ordeacee · et unum denarium de qualibet acra terre avenatice ·

Petitio contra proceffum fuper molendinis ·

153 Magnifico viro et potenti domino Archebaldo de Duglas militi Alexander Dei gratia Epifcopus et capitulum ecclefie Moravienfis falutem · Nobilis et magnifice domine vos et Johannes de Haya vicecomes de Inuernys in vigilia beati Andree apoftoli apud Elgyn quendam proceffum feciftis taliter qualiter novit Deus in gravem lefionem prioratus de Plufcardyn et prejudicium maximum jurifdictionis ecclefie · quem per vos et ipfum petivimus revocari · et vos petitionem noftram in fcriptis poftulaftis · quam in effectu cum quibufdam tamen additionibus vobis in adventu veftro exponendis mittimus hic fubfcriptam · Proponimus enim et dicimus quod fancte memorie Alexander Rex Scotie molendina fua de Elgyn et de Fores et alia molendina ab eis dependentia · et multuras terrarum ad illa molendina pertinentium quas tunc percepit vel percipere debuit fi culte effent · pro remedio

anime fue donavit Priori et monachis vallis Sancti Andree apoftoli de Plufcardyn Moravienfis diocefis · quas multuras terrarum tunc cultarum vigore donationis hujufmodi dicti priores perceperunt ficut et adhuc percipiunt pacifice et quiete · Et cum multura terrarum de Quarelwode vicecomitatus de Elgyn tunc incultarum nunc vero in culturam redactarum ad dicta molendina de Elgyn a quibus per unum milliare vix diftant fpectet et pertineat · quia fi tunc culte fuiffent Rex donator multuras percepiffet et percipere debuiffet de eifdem · et poftquam terre ifte culte erant Prior et monachi predicti felicis recordationis Roberto quondam Regi Scocie · domini noftri Regis moderni genitori et immediato predeceffori · pro confequenda jufticia fuper eifdem et aliis que minus jufte detinebantur ab ipfis preces obtulerunt et ipfas cum inftantia profecuti fuerunt · nec negligentia aliqua potuit eis imputari · fed propter potentiam et divitias bone memorie Thome Ranulphi quondam comitis Moravie · qui multuras alias ex largitione predicti regis Alexandri eis debitas occupabat · non potuerunt confequi jufticie complementum · Et inclitiffimus princeps et dominus nofter dominus David Dei gratia Rex Scocie modernus fuper hiis cognofcens et plenius informatus per fuas literas patentes magno figillo fuo in pendenti figillatas et fuper hoc confectas declaravit multuram dictarum terrarum de Quarelwode vigore dicte donationis dictis Priori et monachis fuiffe et effe debitam et ad ipfos pertinere debere · et ipfos per vicecomitem fuum de Elgyn in corporalem poffeffionem ipfarum mandavit et fecit induci · ipfique fic inducti nedum per ·xl· dies fed per plures menfes poffeffionem dictarum multurarum tenuerunt et habuerunt pacifice et quiete et ipfas perceperunt et in ufus fuos converterunt ac de eis difpofuerunt pro fue libito voluntatis · fciente et patiente domino Roberto de Chefholme milite domino de Quarelwode · Ex quibus videtur quod tam donatio quam poffeffionis multurarum apprehenfio debet firma et ftabilis remanere · Et nichilominus idem dominus nofter Rex modernus per fuas literas patentes nobis Alexandro Dei gratia epifcopo Moravienfi injunxit fub pena omnium que erga ipfum amittere poteramus ipfos et hujufmodi poffeffionem defendere et tueri · nobis infinuans per alias fuas literas quod fi aliquid in contrarium perciperet equanimiter toleraret quod non fieret · et nos ei debemus refcribere quare fieri non debet · Item proponimus et dicimus quod ipfe dominus ·R· de Chefhelme miles poft et contra premiffa temere veniens quendam hufbandum cui Prior prefatus multuras de Quarelwode arrendaverat infra terram

ecclesiasticam de Fynrossy violenter et injuriose cepit et ligavit et in carcerem privatum adduxit · in prejudicium libertatis ecclesiastice · ob quod sententiam excommunicationis ipso facto incurrebat preter id quod in regiam majestatem commisit · et ipsis multuris isto anno per ipsum perceptis spoliavit per vim et de facto · adversus quam spoliationem dicti Prior et monachi fuerunt et sunt per ecclesiam sententialiter restituti · licet ipse ab illo processu ad sedem apostolicam appellavit · et male quia sententia ex quo appellationi renunciavit de facto coram vobis postea Priorem trahendo in rem transiit judicatam · Quibus non obstantibus licet vobis clare exposita fuerint vos et dictus Johannes quibus nulla jurisdictio competiit nec competere potuit in hac parte · contra jurisdictionem ecclesie ad quam possessorium judicium dictarum multurarum ratione Prioris et monachorum sic in possessionem inductorum liquido noscitur pertinere · et contra consuetudines regni sine litera vel brevi placitabili dato · sed non concesso quod ad seculare forum pertineret sicut nec pertinet · cum per ·xl· dies et ultra ut premittitur in pacifica possessione extiterunt · et sine mandato vel commissione quam ostendere voluistis licet a vobis cum instancia petita fuerit · parte etiam Prioris legitime non citata · et post exceptionem partis excipientis jurisdictionem vobis non competere nec competere posse in causa vel persona · non admittentes quod coram judice ecclesiastico in foro ecclesie ista causa decisa fuerat et sententia in rem judicatam transierat · ac post et contra inhibitionem nostram sub pena excommunicationis ne in dicta causa procederetis vel in enervationem aut diminutionem jurisdictionis ecclesie aliquid attemptaretis · salva vestri reverentia de facto non de jure per laycos etiam prefati Prioris inimicos et alios suspectos et adversarios in hac parte quandam informationem recepistis ut dicitis una hora duntaxat brevissima · et contra donationem et declarationem regias predictas · et contra sententiam ecclesie latam pro Priore ut premittitur · dictum militem sic excommunicatum in statum non solvendi multuras reduxistis prout vobis placuit · sine processu alio vel sententia rite lata · ac juris beneficium parti Prioris auferentes et defensionis copiam denegantes ipsum ac monachos ac prioratum suum dictis multuris et earum possessione spoliastis indebite et injuste · Quare nos Alexander Moraviensis episcopus prefatus et capitulum ecclesie Moraviensis nobilitatem vestram cum instantia requirimus quatinus · cum ex dicto processu vestro prioratus de Plufcardyn sit lesus enormiter et graviter ac possessione percipiendi dictas multuras licet de facto et injuste

ſpoliatus quantum in proceſſu veſtro fuit · et juriſdictio eccleſiaſtica graviter ſit leſa · de gravamine · leſione et offenſa taliter irrogatis velitis emendam facere competentem · alioquin ſententiam excommunicationis quam infligit ſine hominis miniſterio ·P· C· quum ut intelleximus de imminuta eccleſie libertate vi debetis ut nobis videtur non immerito formidare · Actus veſtros in bono ſtabiliat ſumma Trinitas Deus unus · Scriptum in craſtino Sancte Lucie Virginis in capitulo noſtro anno Domini ·m·ccc·lx· nono ·
Nomina eorum qui fuerunt in aſſiſa · Nicholaus de Suthirlandia · Walterus Byſeth · Robertus de Innes · Johannes de Doleys · Johannes de Sancto Claro de Fores · Johannes de Uruel · Willelmus Soreys · Adam Popp · Willelmus Abbatis · Maliſius Gerland · Thomas filius Willelmi · Willelmus de Anandia · Robertus Mykil · Adam de Pilmore · Robertus Popp · Willelmus Byſeth ·

Protectio infra partes de Strathſpee et de Badenach ·

154 Univerſis preſentes literas inſpecturis Alexander Seneſcalli ſalutem · Noverit univerſitas veſtra nos fideliter promiſiſſe et fide preſtita corporali manucepiſſe quod erimus protector et defenſor hominum et terrarum domini Alexandri epiſcopi Moravienſis precipue infra partes de Strathſpee et de Badenach et illos fovebimus totis viribus ſicut noſtros proprios · et injurias ſeu dampna ſi quas vel ſi que contigerit quod abſit inferri uſque ad condignam emendam effectualiter proſequemur · et homines ſuos ad aliquam curiam ſive judicium non trahemus nec ad comparendum coram nobis aliqualiter compellemus · nec ab eis aliqua pelliagia nec quaſcunque exactiones ſive bladi ſive pecunie vel martarum ab eis exigemus vel levari faciemus quomodocunque · nec ipſos ad aliquem exercitum ducemus · nec aliqua alia gravamina quecunque per nos vel per noſtros inferemus nec inferri permittemus · et hoc tenore preſentium omnibus notificamus · ſupplicantes omnibus amicis noſtris omnibuſque hominibus noſtris precipientes ut dicti Epiſcopi homines et terras omni favore velint manutenere · fovere et proſequi ſicut noſtros · In cujus rei teſtimonium quia ſigillum proprium non habuimus ſigillum domini patris noſtri preſentibus apponi procuravimus apud Ruthven die Mercurii in vigilia aſſumptionis beate Marie Virginis · anno Domini milleſimo ·ccc°· ſeptuageſimo ·

Inftrumentum fuper appellatione de decimis ecclefie de Inuernys ·

155 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Domini millefimo ·ccc°· feptuagefimo primo · duodecimo die menfis Augufti hora tertiarum · indictione nona · pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Gregorii divina providentia Pape undecimi anno primo · In mei notarii publici et teftium fubfcriptorum prefentia perfonaliter conftitutus difcretus vir dominus Andreas Ox rector ecclefie de Inuerarity Sancti Andree diocefis procurator religioforum virorum dominorum Abbatis et conventus monafterii de Aberbrothoc Sancti Andree diocefis quandam cedulam papiream ex una parte quafi totaliter confcriptam in manu fua tenuit et ipfam de verbo ad verbum perlegit · cujus quidem cedule tenor fequitur in hac forma · In Dei nomine amen · cum appellationis feu provocationis remedium in fubfidium oppreſſorum feu verifimiliter fe opprimi timentium a jure falubriter fit inventum · hinc eft quod cum vos reverende pater et domine domine Alexander Dei gratia epifcope Moravienfis nuper apud monafterium de Scona Sancti Andree diocefis · in coronatione Domini noftri Regis Roberti jam regnantis · verbaliter intimaftis venerabili in Chrifto patri domino Johanni abbati de Aberbrothoc ejufdem Sancti Andree diocefis quod ad inftantiam magiftri Euftachii vicarii de Inuernys veftre diocefis fuper quibufdam decimis ejufdem ecclefie proceffum ordinaftis contra eum · cujus copiam cum idem Abbas a vobis cum inftantia petiviffet · et de eo antea non audiviffet · refpondiftis quod ipfe ad partes veftre Moravienfis diocefis per fe vel per procuratorem declinaret ubi proceffum ipfum dimififtis et petitam copiam abfque difficultate fibi traderetis · fuper quo idem Abbas fatis confidens dum effet aliis monafterii fui negotiis impeditus ad veftram prefentiam in Moravia difcretos viros dominum Jacobum Frafer militem et Alexandrum Skirmechour procuratores pro fe et conventu fuo cum pleno mandato pro habenda ipfa copia ad finem deliberandi fuper dicto proceffu in quo fibi prodeffe poffet vel obeffe fpecialiter deftinavit · quibus dictis Jacobo et Alexandro premiffa a vobis petentibus fepius et inftanter adtunc fibi tradi feu diem et locum fibi affignari ad exhibitionem ipfius proceffus ut facultas fibi daretur ipfum defcribere et copiare · refpondebatis expreffe quod non vacavit vobis ad tunc premiffa petita implere nec fciviftis diem aut locum

alios affignare · unde iidem dominus Jacobus et Alexander fentientes Abbatem et conventum predictos in hoc contra jufticiam pregavari proteftabantur de appellando · et tedio affecti ad dominum fuum diftantem a vobis per plures dietas non fine gravibus laboribus et expenfis infecto negotio funt reverfi · Unde Abbas ipfe volens indempnitati fui monafterii precavere et per frequentes precum effufiones veftram putans captare benevolentiam · me Andream Ox procuratorem fuum ad petendum et recipiendum copiam proceffus predicti et ad alia facienda que ad indempnitatem monafterii predicti neceffaria forent feu eciam opportuna cum pleno mandato tranfmifit · quam quidem copiam quamvis fepius et diligenter petiviffem ipfam tamen tradere noluiftis · Unde ex hiis et aliis pro loco et tempore proponendis perpendens quod parti adverfe nimium favetis nitentes jus ipforum Abbatis fupprimere et conventus · ex eo quod copiam proceffus predicti prout debetis tradere recufatis nec ipfum defcribendi conceditis facultatem · A vobis domine Alexander epifcope Moravienfis et a proceffu veftro predicto · anormalo ut fufpicor et inepto nifi de novo fabricetur cum ipfum non audeatis in lucem deducere · ad facrofanctam fedem apoftolicam Ego Andreas procurator predictus ipforum Abbatis et conventus et procuratorio nomine in hiis fcriptis provoco et appello · et apoftolos inftanter inftantius et inftantiffime fuper hoc mihi peto exhiberi · fubjiciens ipfum Abbatem et conventum et monafterium predictum et omnes fibi adherentes feu adherere volentes ac univerfa eorundem bona mobilia et immobilia tuitioni defenfioni et protectioni fedis apoftolice fupradicte · Et ne vos domine Alexander epifcope feu aliquis deputatus a vobis contra ipfos Abbatem et conventum per viam fufpenfionis · excommunicationis · fructuum fequeftrationis vel interdicti fententias aliqualiter procedatis vel procedat · cum fitis ipfius monafterii et monachorum patens inimicus · ipfos de triginta quinque libris fterlingorum de fructibus ecclefie fue de Abirkerthor contra Deum et jufticiam ac indulta apoftolica eidem monafterio conceffa alias temere fpoliando · quod probare intendunt ubi fupra · fuper qua eciam injuria ad eandem fedem apoftolicam eorum nomine perfonaliter vos appello · proteftans nomine quo fupra hanc appellationem innovare corrigere emendare ac eidem addere et detrahere prout dominis meis fupradictis et eorum confilio videbitur expedire · Ne vero proceffus vefter fic fub modio confervatus Abbati et conventui predictis feu fuo monafterio obfit · fi per eum ad miffionem in poffeffionem bonorum mobilium vel immobilium jufte vel in-

juſte forſitan proceſſeritis · quod tamen facere non debuiſtis ipſis legitime non vocatis · vobis ipſorum et procuratorio nomine pro recuperatione poſſeſſionis ejuſdem et interrumpenda preſcriptione annuali cautionem offero et ſum preſtare paratus de ſtando juri et ea facere que de jure pro recuperatione poſſeſſionis ejuſdem habent fieri in hoc caſu · Si vero ad diffinitivam ſententiam per vos forſitan ſit proceſſum · quod eſſet ſatis abſurdum audire cum contra inauditam partem nichil poteritis diffinire · ſententiaque ipſo jure non teneat cum citationis edictum ad partis notitiam non devenit · et quamvis ipſa ſententia ipſo jure penitus ſit nulla · ab ea tamen provoco et appello in hiis ſcriptis · petens apoſtolos inſtanter inſtantius et inſtantiſſime ſicut ſupra · quos ſi denegaveritis iterum provoco et appello ut ſupra · proteſtans ex habundanti nomine ipſorum Abbatis et conventus quod propter iſtam appellationem non intendunt recedere ab aliis appellationibus per ipſos prius interpoſitis ſed eiſdem inniti et per eas cum opus fuerit intendunt ſe juvare · Poſt cujus quidem cedule lecturam fui per eundem dominum Andream procuratorem predictum cum diligentia requiſitus ut ſuper preſcripta appellatione ſibi facerem publicum inſtrumentum et ipſam appellationem ſic interpoſitam in publicam formam redigerem et eandem ſigno meo conſueto ſignarem · ſuis tamen ſumptibus et expenſis · Acta lecta interpoſita et publicata fuit hec appellatio in eccleſia cathedrali de Elgyne in Moravia ſub anno die menſe indictione et pontificatu prenotatis · preſentibus venerabilibus et diſcretis viris magiſtro Willelmo de Cheſholme theſaurario Moravienſi · domino Johanne Bell rectore eccleſie de Kyngorn Sancti Andree dioceſis · dominis Johanne de Flandris · Johanne de Tarres capellanis · Andrea de Feltoun · Thoma Glaſwrycht · Johanne Aurifabro laycis · et pluribus aliis teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter et rogatis · in preſentia Domini mei ſupradicti ·

Et ego Willelmus Leweryke clericus Brechinenſis dioceſis publicus apoſtolica et imperiali auctoritate notarius premiſſe cedule lecture necnon preſentis appellationis interpoſitioni et publicationi una cum prenominatis teſtibus preſens interſui et ipſam appellationem in hanc formam publicam redigendo manu mea ſcripſi et ſuper predicta appellatione et contentis in eadem hoc inſtrumentum publicum de ſpeciali requiſitione dicti domini Andree procuratoris confeci et illud ſigno meo conſueto ſignavi requiſitus et rogatus in fidem et teſtimonium premiſſorum ·

Refponfio Epifcopi ·

156 Sanctiffimo in Chrifto patri ac domino Gregorio divina providentia facrofancte Romane ac univerfalis ecclefie fummo pontifici orator fuus humilis et devotus Alexander epifcopus Moravienfis in Scotia cum fui recommendatione fupplici devota pedum ofcula beatorum · Beatiffime pater et domine non folum ex perfpicuis indiciis verum etiam ex ipfius experientia rei evidenter conftat et colligi poteft quod monachi mundo mortui voto frequentiori hodie mundo magis inferviunt et abjecto tam obedientie quam paupertatis propofito nimis affluentes divitiis in fuos fuperiores protervius fatagunt faltibus lafcivire · ecclefiis ipforum monachorum maneriis locis neceffariis et edificiis dirutis deftructis et defolatis · ipfis etiam ecclefiis ornamentis neceffariis ac officiis divinis et facramentis vacuis ac quafi penitus deftitutis · vicariis conquerentibus · murmurantibus parochianis · non fine fcandalo gravi et clamore valido ac animarum periculis aliifque multis gravibus et enormibus cotidie patentibus que breviter calamo nequeunt explicari · ad quorum defectuum reformationem dum locorum ordinarii ut tenentur defcendunt et veniunt volentes vifitationis officium debite perimplere ftatim ipfi monachi arroganter et proterviter prefumunt et fatagunt contra ipfos ordinarios ad appellationis diffugium convolare · fic quod fepius contingat et frequenter quod hujufmodi defectus ruine et dampna plurima per ipforum monachorum maliciofam proterviam tranfeant et remaneant incorrecta · Nuper fiquidem ad me veniens Andreas Ox prefbyter Sancti Andree diocefis procurator ut afferuit et nomine procuratorio Abbatis et conventus monafterii de Aberbrothocc ordinis Sancti Benedicti prefate Sancti Andree diocefis · qui in diocefi mea Moravienfi duas ecclefias parochiales videlicet de Inuernys et de Aberkerdor optinent et ipfarum ecclefiarum rectores five perfone nuncupantur · quoddam fcriptum appellationis fi fic dici poffit vel debeat nomine et ex parte ipforum Abbatis et monachorum in ecclefia cathedrali Moravie · fatis contemptuofe et irreverenter prout in ipfo fcripto patet · mihi exhibuit · in quo me et a me ad fedem apoftolicam appellavit · pretendens et allegans rationes frivolas et invalidas fubfequentes · Primo enim verbis pluribus intermixtis dicit me prefatos Abbatem et monachos gravaffe ob id et ex eo quod ipfi Abbati vel fuis procuratoribus denegavi copiam cujufdam proceffus in quadam caufa de-

cimali inter ipſum Abbatem et vicarium de Inuernys mota et coram me dependente et habita · a quo gravamine appellat etc· quod utique non eſt verum · verum eſt enim quod dum procuratores ipſius Abbatis copiam proceſſus petebant ſibi dari reſpondi quod proceſſum penes me non habui remanentem ſed poſſent venire ad locum ubi cauſa agebatur et ſcriptores erant qui proceſſum ſive acta illa judicialia ſi que forent conſcripſerant et poſſent habere copiam quam petebant · non enim in omnibus locis tabellionum copia datur querentibus nec ſunt ibi notarii curie aut ſcriptores jurati qui facta judicialia conſcribant et apud quos remanere debent ſicut alibi habentur ſed nunc unus nunc alius qui magis in promptu haberi poterit talia ſcribit · et ſic propter defectum notariorum talia judicialia quandoque depereunt · non tamen in defectu judicis qualicunque · nec tenebar ut credo ſervare eum̄ proceſſum ſi quis eſſet ſemper et ubique exhibendum in ſacco paratum quem per annum · · · · · et ultra reſpicere vel audire contumaciter et contemptibiliter ſpernebant ac etiam recuſabant · teſtis enim michi eſt ipſa veritas quod nunquam ipſi Abbati vel procuratoribus ſuis proceſſum ſive copiam proceſſus ſponte aut ex propoſito vel malicia ſubticui vel denegavi aut in aliquo contra ipſum proceſſi quod quantum in me fuit jus vel cauſam juris ſui perimeret vel lederet in quocunque · Subinferendo tamen interferit quod appellat a me et a proceſſu meo anormalo · et in fine ſubdit cum citationis edictum ad partis noticiam non devenit · quod utique caret effectu et ipſo primordio veritatis · preſertim cum in principio litis hujuſmodi cauſe mote ad primum citationis edictum comparuerunt viri venerabiles videlicet magiſter Willelmus de Spiny et Johannes de Bothuyll canonici Moravienſes una cum aliis adjunctis procuratoribus ipſius Abbatis procuratorium ſufficiens exhibentes qui in ipſis cauſa et lite diverſis diebus et vicibus proceſſerunt · et exinde in continuatione proceſſus nulla facta fuerat citatio quando apud ipſam eccleſiam de Inuernys ſuper cujus fructitibus litigabatur fuerat publicata et proclamationes publice facte ibidem coram populo ubi ipſe Abbas habuit et habet procuratores ſuos continue qui ipſum premunirent et premunire poſſent ſi vellent et reddere certiorem ſuper quocunque litis vel cauſe ſtrepitu vel proceſſu · et non ſubito nec propere fiebant citationes vel proclamationes hujuſmodi ſed palam et publice et inter miſſarum ſolempnia etiam in eccleſia majore ſive cathedrali ubi ipſa cauſa tractabatur proclamabantur et per intervalla quatraginta dierum et quandoque octo ſeptimanarum · nec volente altiſſimo tenebar ad

alienam diocesim mandata edicta vel citationes transmittere ipsi qui certus fuit vel esse debuit quod causam initiatam sive inceptam in elusionem juris judicis et partis non deserere sed usque in finem continuare oportebat · Ex quibus evidenter colligitur quod non potest nec potuit hujusmodi processum factum vel habitum nec aliquam ipsius particulam ignorare nec sana conscientia dicere quod parte non vocata ad ipsius noticiam non devenit · ymmo verius non videtur audiri appellans cum maliciose et scienter neclexerit appellationis a jure statutum terminum observare pretextu cujus vim vel formam appellationis non continet nec poterit de jure continere · Secundo subjungit vocans me ipsorum Abbatis monachorum et monasterii inimicum patentem · annectens et specificans causam videlicet quod ipsos de ·xxxv· libris sterlingorum de ecclesia sua de Aberkerdor spoliavi · quod utique certo certius et luce clarius est omnino veritate destitutum et expresse mendacium continere · ac ipsam spoliationem et crimen spoliationis et omnem cujuscunque pecunie indebitam receptionem diffiteor nego et abnuo cum non sit officium sacerdotis · et dato quod de ipsa ecclesia de Aberkerdor aliqualis summa pecunie unde conqueratur vel murmuret idem Abbas ad aliquem de officiariis meis vel alium nomine meo devenerit · quod tamen non fateor nec credo verum esse · nuncquam tamen animo modo vel forma spoliandi vel alias quod absit injuriandi quantumcunque modicum habitum fuerat vel receptum · Et si quid etiam causa vel via juris ordinarii modo et ordine consueto nomine meo fuerit receptum ad respondendum debite me semper optuli et offero coram quocunque bono viro infra diocesim vel extra · sic quod spoliationem et omnem actionem seu causam spoliationis pretensam omnino nego repello penitus et excludo · Verum cum per ipsum Abbatem fictitie et malitiose ac minus credibiliter tangatur et opponatur mihi de causa spoliationis vel crimine · profecto contra ipsum opponentem merito et realiter potest obici et obicio quod opponit ac de hujusmodi spoliationis crimine ac expressa et violenta ecclesiastice libertatis et immunitatis invasione merito et effectu potest argui et notabiliter ac probabiliter reprehendi · presertim cum ipse Abbas flamma livoris succensus et ultionis voto non zelo justicie instinctus · postquam hujusmodi causa inter ipsum et prefatum vicarium de Inuernys mota fuerat et incepta · spreta omissa ac etiam omnino contempta via juris ordinarii · in contemptum inobedientiam et irreverentiam mee jurisdictionis ordinarie ymmo verius sedis apostolice sub cujus protectione speciali degit ecclesia mea Moraviensis su-

pradicta · ex certa fcientia et malitiofo propofito ac animo vindicte nequiter affumende · pofuit conftituit ac poni ac conftitui procuravit ad ipfam ecclefiam ac villam de Inuernys laicos potentes quorum potentie ac ferocitati refifti non potuit quoquomodo · ut puta nobilem et magne potencie virum ·W· de ·F· qui nomine et ex parte dicti Abbatis cum armata et grandi manu ingreffus violenter prefati vicarii domos · claufuras et oftia fregit et frangi fecit · victualia et res alias diverfas ibidem repertas deftruendo fpoliando ac etiam in receffu fuo fecum afportando · atque perfone et familiaribus ipfius vicarii diverfimode injuriando · nec non et ipfimet vicario in perfona ad mortem comminando in tantum quod in propriam domum introire non audebat nec alicubi in villa comparere fed intra ecclefiam compellebatur latitare clandeftine quoufque fecuritas per maximas inftancias et proborum plurium interventum five interceffionem a prefato potenti recepta fuerat pro eodem · dicebatque publice et palam et expreffe nobilis fupradictus ipfum ex parte auctoritate ac de confenfu et mandato ipfius Abbatis penitus et non aliter hoc feciffe · cujus facti veritatem expreffam et infallibilem arguit ymmo probat expreffe et efficaciter experientia et feries rei gefte · nam conftat quod non ante ingreffum illius caufe five litis fed poft et ante illam violentiam commiffam nec non et tempore illius violentie commiffe ficut et poft et etiam continue ufque in prefens tempus prefatus nobilis et potens procurator ipfius Abbatis fuerat conftitutus et in quibuflibet fuis literis five procuratoriis nominatim et fpecialiter comprehenfus ac adminiftrationem fructuum omnium prefate ecclefie de Inuernys ratione illius caufe folus et in folidum optinens et difponens pro fue libito voluntatis · Ex quibus clare concludi poteft quod non folum ad committendum violentiam fupradictam ymmo ad occupandum violentiam et abforbendum et tollendum jus partis et ordinarie jurifdictionis gratis ex propofito prefati Abbatis maligniffimo et proterviffimo fuerat conftitutus · neque ifta malitia five nequitia eft contentus qui etiam in omnibus fuis ecclefiis vel quafi conftituit laicos potentiores qui vicarios fuos pauperes de penfionibus eis debitis vel aliquibus particulis earundem unde faltem vitam pauperem ducere valeant fpoliant vel detrahunt · etiam et populares opprimunt · ecclefiis et animabus debita fervitia fubtrahunt in tantum quod propter potentiam talium fecularium nec ordinarii facere poffunt ut ecclefiis eorum provideatur etiam de vilibus ornamentis · quod in ecclefia fupradicta de Inuernys · qui etiam locus nobilis validus et infig-

nis eſt et habundans in fructibus et multorum nobilium militum et aliorum virorum valentium concurſum habens · patet evidenter · ita quod nec ſolum veſtimentum ſufficiens per Abbatem vel ex parte ipſius et ita parvum miſſale quod valeat duos denarios poterit inibi reperiri · licet per me in meis viſitationibus ſingulis annis apud predictam eccleſiam celebratis ad reparandos defectus ſupradictos et ad tegendam et cooperiendam eandem · cujus tectura nec majus altare nec veſtiarium quin per pluvias quotiens ceciderint deturpentur ymmo confundantur aliquatenus non defendit · Ex quo ſiquidem ſupradicto violento hujuſmodi ſpoliationis et invaſionis facto temerario ipſum Abbatem mandantem et autorizantem et ex poſt facto ratificantem excommunicationis ſententiam tam a canonico quam a concilii provincialis ſtatuto latam non eſt dubium incidiſſe · ac ipſum eundem hujuſmodi excommunicationis ſententiam denunciavi et denuncio innodatum · Ceterum cum lites ſint immortales et reſtinguende et ea que pacis ſunt ſemper amplexari deſiderem bonumque meum ſit culpam timere ubi culpa non eſt · licet predictum Abbatem in aliquo non crediderim me gravaſſe · attamen in continenti poſt hujuſmodi appellationem emiſſam et intimatam prefixi certum terminum eidem Abbati in ſcriptis ſigillo meo ſignatis et in foribus eccleſie palam et publice affixis videlicet penultimum diem menſis Auguſti in cathedrali Moravienſi ad docendum de allegato gravamine ſi placeret et ad audiendam revocationem hujuſmodi gravaminis ſi quid fecerim vel ex parte mea fuerit factum · ſi quid ad tunc ducerem faciendum · quibus die et loco ipſe Abbate licet diucius exſpectato pluries et publice vocato per ſe vel per procuratorem minime comparente revocationem hujuſmodi gravaminis ſi quod forſan intulerim verbo tenus et in ſcriptis duxi faciendam ac revocavi et revoco cum effectu · ut puta exhibitis quibuſdam literis citationis ipſius proceſſus ibidem perlectis oblatis et publicatis · quas caſualiter et non ſine diligentia apud ſcriptores poteram invenire · et dato publice mandato quod ubicunque proceſſus hujuſmodi vel aliqua pars ipſius major ſive minor que ad jus vel cauſam juris ipſius haberi poſſit vel inveniri habentes vel ſcientes ipſi Abbati vel ſuo procuratori abſque difficultatis obſtaculo ſub pena excommunicationis copiam traderent ac exhiberent · ſicut in quodam inſtrumento publico ſuper hoc confecto clarius et magis ſpecifice continetur · propter cujus proceſſus copiam a me denegatam ut falſo aſſeruit primo et principaliter appellavit · Ex qua quidem revocatione ſic efficaciter et legitime facta conſtat juriſdictionem in ipſa cauſa

procedendi mihi refervatam ac fi hujufmodi appellatio interpofita non fuiffet · Cum igitur appellatio non fit iniquitatis vinculum fet pocius innocentis et oppreſſorum prefidium nec a jure nec a judice appellationibus frivolis fit deferendum · hujufmodi appellationi frivole malitiofe et fictitie que nichilominus ut luce clarius eft elapfo penitus a jure ftatuto appellationis termino vim formam vel effectum appellationis non continet nec continere poteft · nec rationibus fic in eadem infertis fictis maliciofis minus veris et inefficacibus non detuli nec deferre volui nec deferendum fore duxi cum delatio hujufmodi fi fic fieret redundaret proculdubio in dampnum et prejudicium non modicum plurium ecclefiarum cure animarum ac etiam perfonarum · quod non eft tolerandum cum non fit indulgendum malitiis · tam juftitia quam juris ordine fuadente · habito etiam fuper hoc frequenti et diligenti peritorum confilio · ymmo ipfam et ipfas tanquam juri et rationi contrarias informes inutiles inefficaces repuli et recufavi repello et recufo · repellendas et recufandas fore duxi et decrevi · caufam hanc et negotium auctoritati et jurifdictioni mee ordinarie ficut prius in omnibus refervando · facrofancte fedis apoftolice reverentia femper falva · hafque literas meas pro apoftolis refutatoriis et loco apoftolorum refutatoriorum fi fic dici debeant fub figillo meo eidem Abbati vel fuo procuratori tradi feci et trado patentes dicte appellationi frivole annexas · ipfamque ac ipfas literas veftre fanctitati tranfmitto prefentandas · In cujus rei teftimonium prefentibus apoftolis refutatoriis ut premittitur figillum meum una cum fubfcriptione et figno notarii infrafcripti eft appenfum ·

De bladis terrarum de Cathboll ad plegium datis ·

157 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis liqueat evidenter quod anno Domini millefimo ·ccc°· feptuagefimo quinto · indictione ·xiii· vigefima prima die menfis Octobris · hora magne miffe · pontificatus domini Gregorii Pape ·xi· anno quinto · in mei notarii publici et teftium fubfcriptorum prefentia apud villam de Nyg Roffenfis diocefis nobilis vir Willelmus de Clyn gerens fe pro tenente ville de Cathboll ad epifcopum et ecclefiam Moravienfem pertinentis a circumfpectis viris magiftro Willelmo de Chefholme thefaurario ecclefie Moravienfis et Johanne de Forbes domino ejufdem tanquam a procuratoribus propter hoc perfo-

naliter conftitutis cum claufula *in solidum* reverendi in Chrifto patris ac domini domini Alexandri Dei gratia epifcopi Moravienfis et ecclefie fue Moravienfis · terras et blada fua ejufdem ville pro firmis ipfius ville tam temporis preteriti quam prefentis per prefatos procuratores arreftata petiit fibi dari ad plegium · promittens fide media · quam ad fubfcripta fideliter et irrevocabiliter obfervanda in manibus dicti domini Thefaurarii Moravienfis fponte dedit prefatus Willelmus · quod cum predicto domino Epifcopo Moravienfi et ecclefia fua de prefatis villa et firmis infra feftum Sancti Andree apoftoli proximo inftans concordaret · et fi infra ipfum tempus cum prefato domino Epifcopo et ecclefia fua concordare non poffet de predicta villa extunc fe non intromitteret nec de ea litem controverfiam vel queftionem epifcopo vel ecclefie Moravienfi faceret · nec impedimentum feu difturbationem eis vel aliis quibus ipfi villam affedaverint in futurum preftabit publice vel occulte · Quibus quidem antedictus magifter Willelmus de Chefholme unus de procuratoribus predictis de confenfu fui comprocuratoris prefentis prefato Willelmo de Clyn quandam cirotecam loco terrarum ipfius ville et bladorum fuorum per ipfum fepius petitorum et per predictos procuratores arreftatorum fub conditionibus forma et modis prenotatis ad plegium ilico retradebat · et fayfinam recognitionem et omnem inhibitionem per eos et eorum alterum antea factas ufque ad ipfum feftum beati Andree apoftoli proximo futurum diftulit et fufpendit · Super quibus omnibus predicti procuratores a me tanquam perfona publica fibi petierunt fieri inftrumentum · Acta fuerunt hec ubi fupra fub anno indictione menfe die hora et pontificatu quibus fupra · Quibus interfuerunt reverendus in Chrifto pater dominus Alexander Dei gratia epifcopus Roffenfis · dominus Walterus de Tarbard · frater Adam de Nyg · Johannes Marchal · Alexander Comyn · et multi alii vocati fpecialiter et rogati ·

Et ego Willelmus Gerland clericus Moravienfis diocefis publicus imperiali auctoritate notarius dum predicta ut premittitur agerentur et fierent prefens interfui eaque fic fieri vidi et audivi ipfaque mea propria manu fcripta in hanc publicam formam redegi et figno meo confueto fignavi vocatus fpecialiter et rogatus in teftimonium omnium premifforum ·

Carta de Fynroffy data Johanni de Forbes ·

158 Omnibus fancte matris ecclefie filiis ad quos prefentes pervenerint Alexander permiffione divina ecclefie Moravienfis minifter humilis eternam in Domino falutem · Noverit univerfitas veftra nos de communi confenfu et voluntate capituli noftri Moravienfis · habito diligenti tractatu cum eodem · confiderata et penfata utilitate ecclefie noftre fupradicte · dediffe conceffiffe et hac prefenti carta noftra confirmaffe Johanni de Forbes domino ejufdem pro fideli et utili fervitio fuo et affiftentia perfonali in noftris agendis ut huc ufque confuevit nobis et fuccefforibus noftris per fe et heredes fuos fubfcriptos toto fuo tempore impenfo et impendendo et totis cujuflibet eorum temporibus tam fervitio quam affiftentia perfonali impenfis et impendendis · totam terram noftram de Fynroffy fupradictam · Tenendam et habendam predicto Johanni et Margarete fponfe fue et eorum diutius viventi · et poft utriufque deceffum tribus heredibus fuis legitime procreatis feu procreandis · de nobis et fuccefforibus noftris in feodo et hereditate per omnes rectas metas fuas et divifas libere · quiete · plenarie et honorifice · bene et in pace · cum omnibus et fingulis commoditatibus et aifiamentis in bofcis et in planis · viis · femitis · aquis · ftagnis · pratis · pafcuis et pafturis · cum bracinis · fabrili · cum pifcationibus · venationibus · aucupationibus · et ceteris juftis pertinentiis fuis quibufcunque tam in terra quam in aqua · falvis nobis moris turbarum et foffis argille · de quibus ipfe et homines fui pro fuis neceffariis moderate recipient quotiens fuerit opportunum · et quod inhabitantes predictam terram ad molendinum noftrum molent ad liberam multuram · Solvendo inde ipfi Johannes et tres heredes fui predicti quolibet anno nobis et fuccefforibus noftris trefdecim folidos et ·iiii· denarios fterlingorum · et faciendo fectas ad curias noftras · pro omni alio fervitio · confuetudine · exactione feu demanda que ad nos vel aliquos fucceffores noftros de predicta terra exigi potuerint feu demandari · Nos vero Epifcopus Moravienfis predictus fucceffores noftri et capitulum noftrum predictum fupradictam terram de Finroffy predictis Johanni et Margarete fponfe fue et tribus heredibus fuis ut fuprafcriptum eft contra omnes homines et feminas warantizabimus acquietabimus et etiam defendemus · In cujus rei teftimonium figillum noftrum una cum communi figillo capi-

tuli noſtri et canonicorum noſtrorum ſubſcriptionibus preſentibus eſt appenſum · Datum apud canoniam de Elgyn in Moravia ·xviii· die menſis Julii · anno Domini ·mº·cccº· ſeptuageſimo octavo · Ego Robertus de Sancto Claro decanus Moravienſis ſubſcribo · Ego Willelmus de Spyni precentor Moravienſis ſubſcribo . Ego Willelmus de Cheſhelme theſaurarius Moravienſis ſubſcribo · Ego ·W· de Brys ſubdecanus Moravienſis ſubſcribo · Ego Johannes de Arde ſuccentor Moravienſis ſubſcribo ·

Declaratio quod terre Epiſcopi Moravienſis in le Badenach non tenentur de Domino de Badenach ·

159 In Dei nomine amen · Noverint univerſi preſentes pariter et futuri quod anno Domini ·mº·cccº· octogeſimo · indictione tertia · menſis Octobris die undecima · pontificatus domini Clementis divina providentia pape ſeptimi anno ſecundo · regnante tunc in Scotia excellenti principe domino Roberto Seneſcalli eadem providentia Rege Scotorum ſecundo et regni ſui anno decimo · illuſtri viro domino Alexandro Seneſcalli domino de Badenach dicti domini noſtri Regis filio et ipſius locumtenente in borealibus partibus regni tenente curiam ſuam apud ſtantes lapides de Eſter Kyngucy in Badenach Moravienſis dyoceſeos · et ſedente ut domino inter vaſſallos ſuos et ſubditos ad jura reddenda ut dicebatur · aſſiſtentibus ſibi nobili viro Willelmo de Camera clerico juſticiarie domini noſtri Regis ſecretario illius domini Alexandri et ſigillifero · dominis Alexandro Man et Martino de Caldor Roſſenſis eccleſie archidiacono et cancellario · Roberto de Apyltoun burgenſi de Inuernys et aliis citatis per Johannem Gray laycum marum de Badenach ad ipſos diem et locum liberetenentibus de Badenach et aliis ſectas ſequelas comparitionem vel ſervitia curie regalitatis de Badenach [debentibus aſſignatos] per literas ipſius domini Alexandri de precepto · quarum literarum tenor de verbo ad verbum ſequitur et eſt talis · Alexander Seneſcalli dominus de le Badenach dilecto noſtro Johanni Gray ſalutem · Scias nos tibi conceſſiſſe plenam poteſtatem ad citandum omnes et ſingulos tenentes qui aliquam terram tenent infra metas noſtre regalitatis de Badenach · dando tibi ſpeciale mandatum per preſentes in premiſſis et ratum habendo quicquid ſuper predictis legitime duxeris faciendum · unde tibi diſtricte precipiendo man-

damus quatinus cites reverendum in Chrifto patrem dominum Alexandrum Dei gratia epifcopum Moravienfem apud Logachnacheny loco legittimo . et diftincte apud Ardinche per fe · etiam apud terram ecclefiafticam de Kingucy · apud terram capelle de Rate · apud terram capelle de Nachtan · apud terram epifcopi de Kyncardyn · ad quemlibet locum diverfimode et diverfis teftibus · item apud terram de Gartinenagally tenentem ejufdem · apud Kyncardyn tenentem ejufdem · quod compareant coram nobis apud le *standand stanys* de le Rathe de Kyngucy eftir decimo die menfis Octobris proximo futuro · ad oftendendum nobis per quas evidentias dictas terras infra metas noftre regalitatis predicte tenere fe clamant · ad faciendum ibidem hoc quod poftulaverit ordo juris · et fis ibidem habendo tecum has literas noftras et tue citationis teftimonium fecundum tenorem hujus mandati noftri · In cujus rei teftimonium prefentibus figillum noftrum precepimus apponi apud caftrum de Ruthan ·xiiii°· die menfis Julii anno Domini millefimo tricentefimo octogefimo · Comparentibus igitur predictis tandem fectis vocatis et ex more firmata curia · reverendus in Chrifto pater dominus Alexander Dei gratia epifcopus Moravienfis affociatus honefte greffus fuos direxit ad curiam et ftans extra curiam indicto filentio ea que fequuntur modefte protulit · fic exorfus · Premiffa proteftatione quod pro ifta comparentia vel aliqua alia que hic dicemus vel faciemus non intendimus vos illuftrem virum dominum Alexandrum Senefcalli dominum de Badenach recognofcere ut dominum fuperiorem terrarum quas ecclefia noftra Moravienfis et nos tenemus in Badenach · fet quia devenit ad notitiam noftram quod vos prout vobis placuit feciftis nos citari in dictis terris noftris ad diem iftum et locum ad oftendendum vobis qualiter terras illas tenemus · idcirco in omnium hic prefentium notitiam deducimus quod nos dudum de menfe Augufti ultimo preterito in capella beate Marie de Inuernys coram domino noftro Rege et viris illuftribus dominis de Carryk et de Fyfe comitibus domini noftri Regis filiis · domino comite Moravie · reverendo in Chrifto patre domino Johanne Dei gratia epifcopo Dunkeldenfi cancellario Scocie · Johanne Lyoune camerario Scocie · Thoma de Erfkin · Roberto de Chefhelm militibus et multis aliis vos dominum Alexandrum et curiam veftram difclamavimus et dominum noftrum Regem acclamavimus · et jam hic iterato dicimus et proponimus quod dictas terras fcilicet de Ratmorcus et Logykeny · de Kingucy · de Inche et de Ardinche et capellarum de Rate

et de Nachtan et terram de Kyncardyn et earum quamlibet ecclesia nostra Moraviensis et nos tenemus de domino nostro Rege Scocie et negamus nos terras illas vel earum aliquam de vobis tenere · et ideo vos et curiam vestram disclamamus et dominum nostrum Regem et curiam suam invocamus et acclamamus · et super istis petimus in testes vos dominum Alexandrum et omnes assistentes et te notarium quod inde nobis facias publicum documentum · Et idem dominus Alexander respondit quod super ista disclamatione alias libenter perhiberet testimonium requisitus · et quia istis non obstantibus idem dominus Alexander fecit dictum dominum Episcopum vocari in curia sua pro dictis terris idem dominus Episcopus rediit ad dictam curiam a qua se parum non elongaverat et indicto silentio extendit plegium in manu dicti domini Alexandri non tanquam domini de Badenach sed tanquam vicecomitis de Inuernys quod vigore disclamationis facte tenebatur cessare ab ulteriori processu contra ipsum et ecclesiam suam et a sententia judicio vel decreto recognitione terrarum ipsarum namatione et quacunque alia districtione · quod plegium recipere dictus dominus Alexander denegavit · et tunc idem dominus Episcopus illud idem plegium in defectu vicecomitis de Inuernys optulit et extendit in manu dicti Willelmi de Camera clerici justiciarie domini nostri Regis tanquam ministri Regii · qui Willelmus illud recipere etiam denegavit · et quia non erat alius presto minister Regius idem dominus Episcopus illud plegium extendit et invenit in manu Roberti de Galbrath massarii domini nostri Regis presentis ibidem · qui plegium illud recepit · et tunc idem dominus Episcopus non longe a curia se retraxit · Et quia adhuc dominus Alexander continuavit processum contra ipsum rediit ad curiam et disclamationem factam cum protestatione premissa et extensiones plegiorum oblatorum per ipsum · et qualiter repulsa fuerant per dictum dominum Alexandrum Senescalli ut vicecomitem de Inuernys et dictum clericum justiciarie domini nostri Regis · in facie curie et Patricii de Crauford vicecomitis de Banf · qui jam recenter post predicta ipsi domino Episcopo illata ut dicebat gravamina curiam intraverat · recitavit · et in manu sua tanquam ministri Regii licet alterius territorii prefatum plegium optulit et extendit · qui Patricius illud admittere denegavit · Et quia demum in dicta curia latum fuit contra dictum dominum Episcopum quoddam judicium sive decretum de faysinando terras predictas preter terram de Rathmorcus in manu dicti domini Alexandri · idem dominus Episcopus ad curiam rediit

et monuit ac inhibuit primo fecundo et tertio ne aliquis minifter dicti domini Alexandri ad dictas terras accederet ad fayfinandum recognofcendum vel aliquid aliud attemptandum in prejudicium corone regie et regalis dignitatis et jurifdictionis vel in lefionem libertatis ecclefie Moravienfis et fuam fub pena omnium que contra dominum noftrum Regem amitti poterant · et fub comminatione quod ipfe contra tales procederet tanquam invafores rerum ecclefiafticarum et facrilegos ac raptores protectionis regie et apoftolice violatores per omnimodam cenfuram ecclefiafticam et per omnes alias vias quibus arctius poffet de confuetudine et de jure · Super quibus omnibus idem dominus Epifcopus peciit per me notarium infrafcriptum fieri publicum inftrumentum · et fuper hoc teftes invocavit dictum dominum Alexandrum et omnes prenominatos ac ipfam curiam totam · et fic receffit · In craftino vero fcilicet duodecimo die menfis et anni predictorum ante prandium in caftro de Rothven in le Badenach Moravienfis dyocefis primo in capella et poft in camera magna poft aulam · conftitutis ibidem perfonaliter eodem reverendo in Chrifto patre domino Alexandro Dei gratia Moravienfi epifcopo et dicto domino Alexandro Senefcalli domino de Badenach · dum ipfi ad invicem loquerentur fuper dicto proceffu facto die precedenti contra dictum dominum Epifcopum et de quodam judicio five decreto dato in curia tenta · et Epifcopus ipfum dominum Alexandrum et affeffores et confiliarios fuos argueret fuper ipfius proceffus et judicii five decreti iniquitate ymmo verius nullitate · multaque hinc inde dicerentur · tandem ipfe dominus Alexander plene informatus · deliberatione prius habita cum confilio fuo de quo tunc erant Patricius de Crauford · Willelmus de Camera · Alexander Man · Martinus de Caldor · et Robertus de Apylton fcripti fuperius · et dominus Willelmus de Fodryngham miles qui jam recenter ad ipfum dominum Alexandrum venerat · et de iftorum concordi confilio · totum fuum proceffum et dictum judicium feu decretum latum five datum in curia tanquam perperam factum et datum quantum de facto proceffèrant revocavit et annullavit et pro revocatis et annullatis ymmo magis de fe nullis et per non judicem fuum factum habuit et haberi voluit pro fe et fucceffòribus fuis dominis de Badenach futuris · In quorum fignum totum illum proceffum cum decreto per dictum Willelmum de Camera fecretarium fuum et figilliferum de rotulo curie illius diei abfciffum idem dominus Alexander mihi notario infrafcripto tradi fecit comburendum · quem proceffum cum decreto in prefentia dominorum dictorum Epifcopi et Alex-

andri et aliorum proxime nominatorum · de mandato ipſius Alexandri · et in preſentia dominorum Roberti de Sanɫo Claro decani et Alexandri de Urchard canonici Moravienſis · Johannis Gray vicarii de Artildol · Gilberti · Patricii · et Donaldi de Kingucy et de Logykeny et de Kyncardyn perpetuorum vicariorum · Richardi filii Willelmi capellani · Gilberti de Glencharny domini ejuſdem · Andree Faucounere de Lethinvar · et Hugonis de Ros de Kylrawoc baronum · Malcolmi le Graunt · David Reede · Johannis de Brothy · Thomelini Herys · Ferchini et multorum aliorum clericorum et laycorum · in ignem copioſum in dicta camera accenſum ego notarius infraſcriptus propriis manibus concremandum poſui · de utriuſque partis mandato ſpeciali · et una cum predictis omnibus igne voratum et conſumptum vidi · in ſignum et memoriale perpetuum quod domini de Badenach nichil petant aut petere habeant in futurum ab epiſcopo vel eccleſia Moravienſi pro terris memoratis · Super quibus omnibus idem dominus Epiſcopus petiit per me notarium infraſcriptum ſibi fieri publicum inſtrumentum ſeu publica inſtrumenta · In quorum omnium firmum et indubitabile teſtimonium preſentes literas in formam inſtrumenti publici redactas idem dominus Alexander Seneſcallus ſigilli ſui fecit appenſione muniri · Datum et actum ut ſupra preſentibus teſtibus memoratis ·

Et ego Willelmus de Spyneto clericus Moravienſis dyoceſis publicus imperiali auctoritate notarius premiſſis omnibus et ſingulis dum ut premittitur agerentur et fierent una cum predictis teſtibus preſens interfui eaque ſic fieri vidi et audivi et per alium ſcriptum in hanc formam redegi ſignoque meo ſolito et ſubſcriptione ſignavi in teſtimonium omnium premiſſorum ·

Carta terre in burgo de Elgyn ·

160 Univerſis Chriſti fidelibus ad quorum notitiam preſens ſcriptum pervenerit Alexander Dei gratia epiſcopus Moravienſis eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra nos una cum conſenſu et expreſſa voluntate capituli noſtri dediſſe conceſſiſſe et ad feodifirmam dimiſiſſe et hoc preſenti ſcripto confirmaſſe Andree filio Roberti burgenſi de Elgyn · heredibus ſuis et ſuis aſſignatis duas perticatas burgagii jacentes ex parte boreali burgi de Elgyn inter terras Henrici vitrearii ex parte orientali et occidentali cum

area et crofto linealiter extendentibus usque ad le *dede reche* versus aquilonem · quas quidem duas perticatas terre cum pertinentiis dominus Adam de Sores quondam capellanus ecclesie nostre Moraviensis predicte ad luminare Sancte Crucis in ecclesia nostra predicta in testamento legavit et libere tradidit in perpetuum · tenendas et habendas eidem ·A· heredibus suis et suis assignatis quibuscunque de nobis et successoribus nostris in perpetuum et hereditarie in omnibus et singulis commoditatibus libertatibus et aysiamentis ac justis pertinentiis ad dictam terram spectantibus seu spectare valentibus in futurum · libere · quiete · integre et honorifice bene et in pace · reddendo inde annuatim domino nostro Regi firmam de tanta terra debitam et consuetam · et luminari Sancte Crucis predicte annuatim perpetuo nomine feodi sex solidos et octo denarios vel unam petram bone cere ad terminos Pentecostes et Sancti Martini in yeme per equales portiones pro omni alio servitio · exactione · onere vel demanda · Nos vero Alexander episcopus antedictus et successores nostri omnes et singuli dictas duas perticatas terre cum pertinentiis ut premittitur prefato ·A· et heredibus suis ac suis assignatis quibuscunque pro dicto annuali redditu warantizabimus acquietabimus et in perpetuum defendemus · In cujus rei testimonium sigillum nostrum una cum communi sigillo capituli nostri presentibus est appensum · et ad majorem rei evidentiam sigillum commune burgi de Elgyn ad nostram instantiam presentibus est appensum · Datum . . . .

Litera quiete clamationis domini Alexandri Senescalli domini de Badenach de terris inferius scriptis ·

161 Sciant presentes et futuri quod cum nos Alexander Senescalli dominus de Badenach detinuerimus et occupaverimus quasdam terras infra metas de Badenach constitutas videlicet terras de Logankenny · Ardynche · et capellarum de Rath et Dwnachtan · credentes dictas terras ad dominium nostrum de Badenach pertinere · tandem conveniente consilio jurisperitorum et amicorum nostrorum · inspectis etiam cartis et evidentiis per reverendum in Christo patrem dominum Alexandrum Dei gratia episcopum Moraviensem nobis ostensis · comperimus indubie predictas terras ad dominium et proprietatem ecclesie Moraviensis pertinere · propter quod volu-

mus et concedimus ut reverendus pater prediĉtus et fucceffores fui nomine ecclefie fue Ɱoravienfis fupradiĉte prefatas terras teneant et poffideant de cetero et plenam et liberam difpofitionem in perpetuum habeant de eifdem fine quacunque conditione aut occupatione noftri vel noftrorum · inhibentes officiariis noftris et quibufcunque aliis ne prediĉtas terras vel aliquam earum partem occupent vel prediĉtum dominum Epifcopum aut fuos aliquo modo perturbent quin pro libito fuo poffit per fe vel officiarios fuos libere difponere de eifdem et illis uti tanquam fuis · In cujus rei teftimonium figillum noftrum prefentibus eft appenfum · Datum apud Ruthwen in le Badenach vicefimo oĉtavo die menfis Oĉtobris anno Domini ·m°·ccc°· oĉtogefimo primo ·

Affedatio de Ratmurkus faĉta domino Alexandro Senefcalli ·

162 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Alexander Dei gratia epifcopus Ɱoravienfis falutem in Domino fempiternam · Noverint univerfi nos de voluntate et unanimi confenfu Decani et capituli noftri · utilitate ecclefie noftre penfata · habito prius fuper hoc diligenti traĉtatu in capitulo noftro · dediffe conceffiffe et ad firmam dimififfe et hoc prefenti fcripto noftro confirmaffe nobili domino et potenti domino Alexandro Senefcalli comiti Buchanie et duobus heredibus fuis de corpore fuo legitime procreandis · totam terram noftram de Ratmorchus videlicet fex dauatas terre quas habemus in Stratfpe et le Badenach infra vicecomitatum de Inuernis cum omnibus fuis juftis pertinentiis commoditatibus ayfiamentis ad diĉtam terram pertinentibus feu pertinere valentibus quomodolibet in futurum · tenendas et habendas diĉto domino Alexandro et diĉtis duobus heredibus fuis de corpore fuo legitime procreandis de nobis et fuccefforibus noftris epifcopis Ɱoravienfibus adeo libere ficut nos diĉtam terram de domino noftro Rege in libera forefta tenemus vel poffidemus · faciendo inde forinfecum fervicium domini noftri Regis · faciendo nobis et fuccefforibus noftris quolibet anno tres feĉtas ad curiam noftram capitalem apud Bruneth tenendas · Salvo nobis et fuccefforibus noftris epifcopis Ɱoravienfibus nido vel nidis aucipitrum fi et quot infra prediĉtam terram noftram nidificare contigerit · Adjeĉtum eft preterea quod prediĉtus dominus Alexander et duo heredes fui legitimi prediĉtam terram de Ratmorcus fufficienter in-

habitabunt · et poſt terminum ſuum ſufficienter inhabitatam proprietati et poſſeſſioni eccleſie Moravienſis ſine difficultate qualibet libere reſtituent et ſine impedimento appropriare permittent · Et idem dominus Alexander et duo ipſius heredes ſupradicti et habitantes in eadem terra nemora ad predictam terram pertinentia et nidum vel nidos aucipitrum cum ibidem nidificare contigerint durante tempore firme ſue ſalvos facient cuſtodiri · nec quicquam de nemoribus predictis ſine licentia predicti Epiſcopi vel ſucceſſorum ſuorum epiſcoporum Moravienſium vendent donabunt vel aliquo modo conſument niſi ad edificia in predicta terra facienda vel reparanda et ad ceteras neceſſarias utilitates dictas terras inhabitantium · Et ipſe dominus Alexander et duo heredes ſui quilibet pro tempore ſuo libertates et jura ac limites predicte terre per auxilium et conſilium dictorum Epiſcopi et ſucceſſorum ſuorum fideliter defendent et ſervabunt · Et dictus dominus Alexander pro toto tempore vite ſue ſolvet predicto domino Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis octo libras ſterlingorum annuatim ad duos anni terminos uſuales · duo vero heredes ſui ſucceſſive ſolvent ad duos terminos annuatim ſexdecim libras ſterlingorum ſine contradictione quacunque · Et deficientibus heredibus predictis dicta terra ad predictum Epiſcopum vel ſucceſſores ſuos et ad ſuam eccleſiam Moravienſem libere revertetur ſine dolo vel fraude aut ulteriori clamio publice vel occulte vel retentione aliqua per ipſum dominum Alexandrum vel heredes ſuos facienda · Inſuper dictus dominus Alexander obligat ſe bona fide per preſentes ad cuſtodiendum omnes terras eccleſiaſticas a malefactoribus · et ſervare predictum Epiſcopum et ſucceſſores ſuos et terras eccleſiaſticas qualeſcunque indempnes · et precipue tres villas de Fynlargys · a malefactoribus et quibuſcunque aliis illas dampnificare volentibus · precipue occaſione hujus affedationis · et dampna refundent ſi contingant · Et in caſu quo firma dicte terre de Ratmorchus per duos annos non ſit fideliter perſoluta in toto vel parte licitum erit predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis dictas terras penes predictum Epiſcopum et ejus ſucceſſores ad jus et proprietatem eccleſie reducere et reintegrare tanquam ſuas et pro eiſdem diſponere et ordinare · in cujus contrarium dictus dominus Alexander pro ſe et heredibus ſuis promittit fideliter nichil attemptare vel ſe in eiſdem ulterius intromittere quocunque titulo vel cauſa · quam quidem terram de Ratmorchus predictus Epiſcopus et ſucceſſores ſui dicto domino Alexandro et duobus heredibus ſuis legitimis de corpore ſuo procreandis modo et forma anteſcriptis pro

poſſe ſuo defendent · Hoc adjecto quod ſi aliquis compareat qui allegaverit ſe habere jus hereditarium ad dictas terras · via juſtitie ei non denegabitur per dictum dominum Alexandrum vel heredes ſuos legitimos nec impedientur predictus Epiſcopus vel ſucceſſores ſui per dictum dominum Alexandrum vel heredes ſuos quin predictus Epiſcopus et ſucceſſores ſui poſſint exhibere juſtitie complementum · licitum erit etiam predicto Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis predictas terras de Ratmorchus et omnes alias terras pertinentes ad predictum dominum Alexandrum et duos heredes ſuos legitimos infra partes de Straſpe et de le Badenach propria auctoritate diſtringere et namare ſemper et quandocunque quouſque de predicta firma et aliis requiſitis ipſis fuerit plene ſatiſfactum · et ad iſtam conventionem fideliter obſervandam predictus dominus Alexander fide data corporali et utraque pars ſigillorum ſuorum et capituli Moravienſis munimine roborarunt · Datum apud Canoniam de Elgyn viceſimo die menſis Aprilis anno Domini milleſimo ·ccc°· octogeſimo tertio ·

Proteſtatio Epiſcopi ſuper petitione Comitis ·

163 Nos Alexander Dei gratia epiſcopus Moravienſis proteſtamur et dicimus quod ſi aliqua contineantur in petitione magnifici domini domini Johannis de Dunbar comitis Moravie et burgenſium de Elgyn que pro nobis et parte noſtra faciunt vel facere poſſunt · quod ipſam in ea parte non impugnamus nec impugnare intendimus ſet recipimus pro nobis ſaltem per modum tacite confeſſionis · quantum vero ipſa petitio et contenta in ipſa contra nos et noſtram intentionem et pro alia parte faciunt vel facere poſſunt excipimus et dicimus quod ipſa petitio et contenta in ea ſunt conficta fabricata et excogitata contra veritatem · et contra bonam conſcientiam dicta et propoſita · et ſunt inſufficientia obſcura calumpnioſa et ſuſpecta nec veritatem in facto continent nec de jure procedunt · ſunt alias talia que narrata in ipſis nullam fidem faciunt nec facere poſſunt · et ſunt male et inepte formata · nimis generalia et incerta · vaga · obſcura · peccantia in materia et in forma prout ex ipſa petitione manifeſte patet et clarius dicetur verbo et in ſcriptis ſi opus et nobis videbitur expedire · de quo proteſtamur ·
Item excipiendo ſpecialiter contra ipſam petitionem dicimus quod terra de

Spyni et terra de Kynnedor et terra insule cum omnibus pertinentiis suis a ·x· xx· xxx· xl· l· lx· et ·c· annis et citra et ultra a tempore et per tempus de cujus contrario memoria hominum non existit fuerunt et sunt de jure et de pertinentiis episcopatus Moraviensis et mense episcopalis episcoporum Moraviensium ·

Item quod portus de Lossy alias de Spyni et loca piscandi de quibus agitur sunt infra metas seu limites et infra latitudinem prediorum rusticorum de Spyni · Kynnedor et de insula que latitudo juxta ripas est etiam palam et notorie ·

Item quod episcopi Moravienses qui fuerunt pro tempore predecessores nostri habere consueverunt et habuerunt piscatores piscium marinorum habitantes in villa de Spyni cum uxoribus et familiis navigantes de Spyni ad mare et reducentes batellas suas cum piscibus per dictum portum nomine et jure episcoporum Moraviensium · scientibus et patientibus comitibus et burgensibus de Elgyn ·

Item quod bone memorie dominus Johannes de Pylmor episcopus Moraviensis immediatus predecessor noster intendens meliorare et profundare cursum dicti portus · non vi · non clam · non precario · sed tanquam dominus dicti portus et jure suo et in re sua operatus est in ipso portu evertens cursum aque a veteri alveo submersit ibi naviculas · scientibus et tolerantibus comite Moravie et burgensibus qui intererant ·

Item quod de istis omnibus fuit et est publica fama ·

Item excipiendo dicimus et probare intendimus quod dicti episcopi Moravienses quilibet in suis temporibus habere consueverunt et habuerunt et nos nostris temporibus habuimus et habemus ad presens piscatores cum coblys seu batellis ad capiendum salmones et grylsos et pectines et alia genera piscium cum rethibus et hamis soli et in solidum in locis de quibus agitur absque impedimento vel contradictione Comitis Moravie vel burgensium de Elgyn salva presenti controversia nomine et jure mense episcopali episcoporum Moraviensium ·

Item quod ipsi predecessores nostri et nos et alii nomine ipsorum ac nostro exercuerunt et exercuimus istos actos navigandi · batellas ad mare ducendi et reducendi · rethia et hamos jaciendi et pisces capiendi soli et in solidum ·

Item quod loca piscandi sunt infra latitudinem dictorum prediorum de Spyni et Kynnedor et de insula palam et notorie ·

Item quod domini Reges Scotie ſinguli in ſuis temporibus quotiens eccleſia Ɱoravienſis vacavit et temporalitas ipſius ad manus ipſorum jure regali devenit predictis actibus jure et vice et nomine eccleſie Ɱoravienſis tam temporibus comitum Ɱoravie quam antequam creatus eſſet dominus Thomas Ranulfi comes Ɱoravie uſi fuerunt tempore vacationis ſedis epiſcopalis · et admiſſis epiſcopis per Reges jura iſta et exercitium eorum reſtituerunt tanquam de pertinentiis ſue menſe ·

Item quod de premiſſis omnibus et ſingulis fuit et eſt publica vox et fama in civitate dyoceſi et comitatu Ɱoravie · et cum pars adverſa de jure ſuo non probet nec titulum apertum petendi intentet petimus nos ab ipſorum impetitione abſolvi vel ſaltem admitti ad probandum exceptiones propoſitas · et quod hoc debetis facere plegium in veſtris manibus invenimus ·

Appellatio a judicio curie vicecomitis ·

164 Pateat univerſis quod nos Alexander Dei gratia epiſcopus Ɱoravienſis a judicio dato contra nos ut dicitur in curia vicecomitis excellentiſſimi principis domini noſtri Roberti Dei gratia Regis Scotorum illuſtris tenta apud Inuernys ſexto die menſis Octobris anno Domini ɱilleſimo ·ccc°· octogeſimo tertio ultimo preteriti · ſuper ſecta per nos dicte curie vicecomitis facienda · ad curiam Juſticiarii dicti domini noſtri Regis appellamus · et judicium nullum eſſe pronunciamus · et ſi judicium dici debeat in ſe putridum eſt et corruptum ob hanc rationem · quia a tempore de cujus initio memoria hominum non exiſtit et citra continue epiſcopi Ɱoravienſes predeceſſores noſtri fuerunt et erant et nos pro tempore noſtro fuimus et ſumus hodie ſalva preſenti controverſia in plena et pacifica poſſeſſione libertatis non faciendi ſectas iſtas · ſcientibus et tolerantibus catholicis principibus dominis noſtris Regibus Scotie defunctis et domino noſtro Rege moderno et vicecomitibus de Inuernys qui fuerunt pro tempore · et ſi ſuper hoc fuit ſtatutum aliquod more non utentium et per actus contrarios cum patientia principis et tolerantia et miniſtrorum ſuorum et lapſu temporis fuit et eſt ſublatum · et per alias rationes pro loco et tempore preſentandas · de quibus proteſtamur · In cujus appellationis teſtimonium pre-

ſentibus domino Vicecomiti de Inuernys vel locum ſuum tenenti preſentandis ſigillum noſtrum eſt appenſum · Datum apud Spyni quinto die Novembris anno Domini milleſimo ·ccc°· octogeſimo tertio ·

Litera procuratoria ad preſentandam appellationem ·

165 Noverint univerſi quod nos Alexander Dei gratia epiſcopus Moravienſis facimus et conſtituimus dilectos noſtros et diſcretos viros dominos Johannem de Sancto Claro prebendarium de Croy · Euſtachium de Inuernys canonicos eccleſie noſtre · nec non et Adam Wyff' et Thomam de Marr ſervientes noſtros et eorum quemlibet in ſolidum · ita quod non ſit melior conditio occupantis ſet quod unus eorum inceperit alius proſequi valeat et finire · procuratores noſtros et attornatos ad preſentandum et publicandum domino Willelmo de Fodryghame gerenti ſe pro vicecomite de Inuernys ſeu locum ſuum tenenti appellationem noſtram per nos interpoſitam a judicio dato contra nos ut dicitur in curia ſua tenta apud Inuernys ſexto die menſis Octobris ultimo preteriti ſuper ſecta per nos dicte curie facienda et ad inveniendum plegium in manu dicti Vicecomitis · locum ſuum tenentis · vel mari ſui · et etiam in manu Juſticiarii domini noſtri Regis vel alicujus miniſtri ſui · quod dictum judicium datum contra nos dictis die et loco et ſuper dicta ſecta fuit et eſt malum et falſum · et in abſentia predictorum ad adeundum capitale manſum dicti domini noſtri Regis apud Inuernys et ad publicandum ibidem dictam noſtram appellationem coram teſtibus et ad proteſtandum quod per ipſorum abſentiam jus noſtrum in aliquo non ledatur · et faciendum omnia alia et ſingula que circa premiſſa fuerint opportuna · et promittimus nos habere ratum et firmum quicquid per ipſos vel ipſorum alterum factum fuerit in premiſſis · Datum ſub ſigillo noſtro apud Spyni quinto die Novembris · anno Domini milleſimo ·ccc°· octogeſimo tertio ·

Conventio inter Epiſcopum et Hugonem Freſel ·

166 Per hoc ſcriptum autenticum pateat evidenter quod anno Domini milleſimo ·ccc°· lxxx· quarto · ultimo die menſis Novembris · conventum fuit inter reverendum patrem dominum Alexandrum Dei gratia epiſcopum Mora-

vienſem ex parte una et nobilem virum Hugonem Freſel dominum de Loveth ex altera · videlicet quod dictus Hugo ſine aliqua ulteriori dilatione vel allegatione alicujus periculi ſive guerre ſive alterius caſus cujuſcunque a die confectionis preſentium contingentis ſolvet predicto domino Epiſcopo ·xx^{ti}· libras ſterlingorum uſualis monete ad feſta Pentecoſtes et Sancti Martini proximo futura per equales portiones · et preter illam ſummam quinquaginta ſolidos ad feſtum Sancti Martini ſupradictum · remiſſis omnino omnibus debitis tam annalis de Kyntallirty · Eſſ' et Munichok quam decimarum garbalium de Vardlau per dictum Hugonem debitis de terminis et temporibus retroactis · Hoc adjecto quod ex illo tunc nullum impedimentum preſtabit propter quodcunque periculum contingens ſive guerre ſive alterius caſus cujuſcunque quin extunc de annali per ipſum debitum de Kyntallirti et de le Eſſ' ac de Munichok libere ſatiſfaciet et ad plenum · et etiam quod de cetero nec per ſe nec per ſuos ullum impedimentum preſtabit quin dictus dominus Epiſcopus de decimis ſuis de Vardlau libere poſſit diſponere pro ſue libito voluntatis · Et preterea predictus Hugo conceſſit et obligavit ſe fide data quod erit bonus amicus et fidelis predicto domino Epiſcopo hominibus et terris ſuis univerſis et precipue duabus villis de Kynmilijs · nec eis vel aliis terris ſuis univerſis ubicunque conſtitutis moleſtiam aut gravamen inferret nec per ſuos aut per alios in quantum commode poterit inferri permittet · et pro dampnis in ipſis commiſſis et committendis recuperandis laborem ſuum fideliter et efficaciter miniſtrabit · et ſi contingat ipſum in ſolutione dicte ſumme pecunie et annalis ad terminos ſupradictos deficere vel in decimis de Wardlau affedandis aliquo tempore impedimentum preſtare tota ſumma nunc debita et remiſſa reviviſcet et ſtabit in ſtatu quo nunc eſt ac ſi nulla remiſſio fuiſſet conceſſa · Obligavit etiam ſe predictus Hugo quod omnem debitam diligentiam impendet ad recuperandam illam partem annalis de Kyntallirty et de le Eſſ' que contingit partem nobilis viri Willelmi de Fenton de terris predictis de Kyntallirty · Et ad iſta fideliter obſervanda predicte partes ſigilla ſua preſenti ſcripto viciſſim appoſuerunt et fide media roboraverunt · Datum apud Inuernys die et anno ſupradictis ·

Computum factum inter dominum Alexandrum Senefcalli et dominum Alexandrum epifcopum Moravienfem ·

167 Memorandum quod die fecundo menfis Februarii in domo Thome filii Johannis burgenfis de Inuernys anno etc· ·lxxxvi^to^· computatione facta inter magnificum dominum Alexandrum Senefcalli dominum de Badenach ex parte una et dominum Alexandrum epifcopum Moravienfem ex altera · fuper firma de Ratmurchus et annali de Culnecavil infra baroniam de Abernethy · omnibus computatis et allocatis predictus dominus Alexander remanfit debitor predicto domino Epifcopo in undecim marcis · de quibus quinque marce donate fuerunt et remiffe · et de fex marcis predicto domino Epifcopo ibidem fuerat fatiffactum · De aliis inter ipfos pendentibus nichil fuerat ibi factum ut puta de decimis jufticiarie et curiarum vicecomitis tentarum tempore fuo · nec de fexaginta folidis debitis pro decimis trium Fyndlargis quas recepit Johannes Gray conftabellarius de Ruthwen · Item memorandum quod a tempore mortis Criftini M^c^crath ufque ad tempus quo dominus Alexander intravit ad baroniam de Abernethy nichil eft locutum ·

Carta ·A· epifcopi fuper terris de Abbreachy ·

168 Univerfis fancte matris ecclefie filiis ad quos prefentes litere pervenerint Alexander permiffione divina ecclefie Moravienfis minifter humilis falutem fempiternam · Noverit univerfitas veftra nos de confilio et affenfu Decani et capituli ecclefie noftre predicte · utilitate communi penfata et habito fuper hoc prius diligenti tractatu · dediffe conceffiffe et ad feodam firmam dimififfe magnifico nobili et potenti domino domino Alexandro Senefcalli comiti Buchanie domino de Rofs et de Badenach locum tenenti domini noftri Regis ac jufticiario ex parte boreali aque de Forth · pro fuis multiplicibus beneficiis adjutoribus et fubfidiis nobis et dicte ecclefie noftre impenfis et fideliter pro perpetuo impendendis · dimidiam davatam terre noftre de Abireachy jacentem inter baroniam de le Bonach ex parte orientali ex parte una et baroniam de Urchard ex parte occidentali ex altera · una

cum terra noſtra de Achmunedy cum pertinentiis jacente inter terram de Drumbuy ex parte orientali ex parte una et terram de Cortaly ex parte occidentali ex altera infra baroniam de Urchard predictam · quas quidem terras cum pertinentiis dominus Robertus de Chiſhelme miles dominus ejuſdem de nobis tenuit in capite · et ille non vi aut metu ductus nec errore lapſus ſet mera et ſpontanea voluntate predictas terras cum pertinentiis per fuſtem et baculum in manus noſtras ſurſum dedit et pure ſimpliciterque reſignavit ac totum jus et clameum que dictus miles aut heredes ſui habuerunt aut habere poterunt in eiſdem terris cum pertinentiis in perpetuum · Tenendum et habendum dicto domino Alexandro et heredibus ſuis de nobis et ſucceſſoribus noſtris in perpetuum per omnes ſuas rectas diviſas et metas libere · quiete · plenarie · pacifice et honorifice in placitis · curiis · bracinis · molendinis et multuris et cum omnibus aliis libertatibus · commoditatibus · ayſiamentis et juſtis pertinentiis ad dictas terras ſpectantibus ſeu ſpectare valentibus in futurum et que ad ipſas quibuſcunque tranſactis quorumcunque predeceſſorum noſtrorum vel noſtris temporibus ſpectaverunt ſeu ſpectare potuerunt de jure · Faciendo ipſe dominus Alexander et heredes ſui nobis et ſucceſſoribus noſtris et eccleſie noſtre fidelitatem et tres ſectas ad tria placita noſtra capitalia apud Brennach annuatim · Reddendo inde annuatim dictus dominus Alexander et heredes ſui nobis et ſucceſſoribus noſtris quatuor marcas ſterlingorum ad duos anni terminos conſuetos per equales portiones cum ſervitiis predictis tantum pro omni alia exactione ſervitio vel demanda que per nos vel noſtros ſucceſſores de eiſdem terris cum pertinentiis exigi poterunt vel extorqueri · In cujus rei teſtimonium has literas noſtras ſigillo noſtro una cum ſigillo capituli noſtri antedicti ſignatas ſibi fieri fecimus patentes · Datum apud Elgyn tertio die menſis Februarii · anno Domini ·mº·cccº·lxxx^{mo}· ſexto ·

Ordinatio emendationis de querelis Epiſcopi Moravienſis contra Comitem Moravie et Comitis contra Epiſcopum per dominum Cuſtodem regni de conſilio ſui concilii ·

169 Hec indentura teſtatur quod in vigilia apoſtolorum Symonis et Jude anno Domini ·mº·cccº·[lxxxº·]ix^{no}· in eccleſia fratrum predicatorum de Inuer-

nis · ordinatum eſt et determinatum per illuſtrem virum dominum Robertum comitem de Fyff et Meneteth cuſtodem regni Scotie et conſilium ſuum · tam ex officio ſuo tam ex ſubmiſſione dominorum Epiſcopi Moravienſis ex parte una et Comitis Moravie ex parte altera · in forma que ſequitur de omnibus et ſingulis accuſationibus actionibus querelis litibus et controverſiis realibus et perſonalibus motis et ortis inter ipſos uſque in hunc diem · Primo quod interveniente oſculo pacis ipſi adinvicem ſint de cetero et maneant veri firmi et cordiales amici · et quod nullus ipſorum per ſe vel ſuos voluntarie injurietur alteri · et ſi caſualiter hoc contigerit paſſus injuriam requirat injuriantem quod emendet · et licet emendare noluerit non ſumat vindictam ſed referat dicto domino Cuſtodi vel domino noſtro Regi qui hoc faciat emendari · Item quod ordinatio quorundam arbitrorum inter ipſos Epiſcopum et Comitem · quorum arbitrorum ordinatio ſequitur inferius · in omnibus ſuis punctis et articulis efficaciter et fideliter obſervetur · Quantum vero ad cauſam de Loſſy ordinatum eſt quod ſi tempus patiatur eligatur aſſiſa de terris realitatis et regalitatis una cum aliis fide dignis in preſentia domini Cuſtodis · que aſſiſa determinabit quis ultimo erat verus poſſeſſor et legitimus · et ipſe poſſidebit · et ſi propter occupationes dictus dominus Cuſtos vacare non poterit ipſe dabit alium judicem competentem ad executionem ſue ordinationis · De cauſa de vndvyngis impoſita Epiſcopo per Comitem de ordinatione Cuſtodis Epiſcopus ſe purgavit ibidem · et habuit Epiſcopum excuſatum quod fecit querelas de injuriis ſibi illatis · De cauſa vexillum ſequendi Comitis · quia tangit in parte dominum noſtrum Regem · ordinatum eſt ambas partes debere comparere in proximo generali conſilio vel parliamento ad ſubeundum determinationem generalis conſilii domini noſtri Regis · Quantum ad kethranos injunctum eſt Comiti quod purgaret ſe de introductione eorum in dampnum Epiſcopi et quod non dampnificaverint eum ex ordinatione ſua · qui ſe purgavit ibidem · cui injunctum eſt quod ordinet officiarios viros providos et juſtos ad faciendum juſticiam de malefactoribus · Item quod miniſtri Comitis non capiant piſces invitis piſcatoribus Epiſcopi nec compellant eos vendere ſibi pro minore quam aliis · et quod ſatiſfaciant de emptis et emendis · Item quod Comes non intromittat ſe de cauſis pertinentibus ad forum eccleſie · nec uſurpet nec impediat juriſdictionem Epiſcopi in teſtamentis vel aliis · Item quod omnia annalia debita Epiſcopo de terris Comitis de terminis et

annis retroactis solvantur sibi ad istud festum beati Martini in yeme proximo jam venturum · et quod satiffaciat sibi et suis de aliis dampnis ante festum Purificationis beate Marie proximo inde sequens · *Sequitur ordinatio arbitrorum ad querelas Comitis contra Episcopum* · Primo ad villam de Cuthilfeld fiat perambulatio de communi consensu dominorum · De eo quod Episcopus artavit homines Comitis jurare domino Alexandro Senescalli etc· quia fecit hoc pro meliori non punietur · Et ad hoc quod dicitur excommunicasse armigeros Comitis pro una garba · negat Episcopus · sed temperet se a talibus de cetero · De processu contra capientes dominum tezaurarium etc· Episcopus non fecit satis excommunicando sed etiam debuit posuisse interdictum · Quo ad sustentationem maneriorum in canonia · et non residentes · suppleat Comes sicut ante et exequatur maxime pro reparatione ecclesie et non residentie quando Episcopus et capitulum hoc · · · · · · Quantum ad venientes ad aquam de Petgavny · si probari potest emendet Episcopus et cesset de cetero · De interfectione David de Berclay purget se Episcopus · qui in presentia dicti domini Custodis et sui consilii cum dominis episcopis Rossensi · Cathanensi et Abbate de Kynloss et multis aliis purgationem solempnem de hoc · · · · · · · Item compellat Episcopus polluentes ecclesiam Sancti Egidii satiffacere pro reconciliatione · et restituat Episcopus burgensibus pecuniam receptam ab eis hac de causa · De puero Petri Grame Episcopus est sine culpa · *Sequitur ordinatio arbitrorum de querelis Episcopi contra Comitem* · Primo quod Comes faciat omnes illos quos dicit et approbat esse suos respondere et stare juri Episcopo et suis de dampnis per ipsos illatis · vel satiffaciat ipse Comes pro eis · Item quod ministri Episcopi distringant et nament terras Comitis pro annalibus suis et ducant namos ad terras Episcopi · quia arbitri viderunt super hoc evidentias regis Alexandri · et quod annalia temporis preteriti restituantur Episcopo · De annali de Muthes satiffactum est per Comitem domino Alexandro Senescalli et ab eo petat Episcopus · De blado de Dolesbrachti satiffaciat Comes Episcopo si non satiffecit domino Alexandro pro dicto blado · De firmis decimarum ecclesiarum de Elgyn et Dyk et omnibus aliis decimis · recipientes et debentes compellantur per Episcopum solvere · De Johanne de Pylmur satiffaciat Episcopo de brasio ablato de molendino de Grange · De decimis de Levynyshalch compellat Comes Alexandrum de Grenlau satiffacere burgensibus · et satiffaciant burgenses domino Episcopo · Haugand Schaw et Willelmus Cocus satiffaciant de

dampnis de Auchonkeny pro quibus refpondebit dominus Tezaurarius · De fratribus de mala villa · Comes committat caufam alicui bono viro qui faciet Epifcopo et aliis conquerentibus de ipfis jufticiam · Et idem de Henrico Grame · Alexandro Grenlau · Slorach · Johanne Bard et Roberto Craufurd · Item quod immunitas et honeftas clauftri et canonie obferventur · et quod neque Comes aut familiares fui aut hofpites ftabulent equos nec occupent domos nec rumpant ortos canonicorum nec comburant · Item quod capellanus Comitis non recipiat excommunicatos de cetero in capella fua ad facramenta nec alios in prejudicium matricis ecclefie · et quod reftituat oblationes univerfas ecclefie parochiali · Jacobus de Jonyftoun fatiffaciat Willelmo Swan vulnerato · De Johanne Frafer familiari Hugonis Frafer · faciat Comes ipfum emendare Thome de Kirktoun · De equis Comitis · non mittantur de cetero in terris Epifcopi · Boves equi et bona alia hominum Epifcopi capta tempore nundinarum Sancti Egidii reftituantur · Nobiles mendicantes blada vel bona alia de cetero non mendicent nec ad hoc laborent vel mittant inter hufbandos · De ·xl· folidis receptis per Symonem fabrum faciat Comes ipfum reftituere · Yfaac de Forp reftituatur Epifcopo et faciat ipfe de eo juftitiam · De Alexandro M^{c}caneny · fi inveniatur in regalitate inveniatur plegium et Comes faciat juftitiam · De decimis canonicorum et clericorum abftineat Comes de cetero nec intromittat fe per fe vel fuos de eis · Hec autem omnia et fingula fupradicta precepit et mandavit de confilio confilii fui prefatus dominus Cuftos impleri et obfervari fideliter per dictos Epifcopum et Comitem et fuos · fub pena ducentarum librarum ufualis monete applicandarum fine remiffione fabrice ecclefie Moravienfis quando et quotiens contrafactum fuerit in aliquo premifforum · In quorum omnium teftimonium parti hujus indenture penes Epifcopum remanenti figillum dicti domini Cuftodis una cum figillo dicti domini Comitis Moravie eft appenfum · parti vero penes dictum dominum Comitem remanfure appenfum eft figillum dicti domini Cuftodis una cum figillo domini Epifcopi fupradicti · Acta funt hec ubi fupra · prefentibus reverendis patribus dominis Alexandro et Alexandro Dei gratia Roffenfis et Catenenfis ecclefiarum epifcopis · Ada abbate de Kynlofs · nobilibus dominis domino Johanne de Swintoun domino de Marr · David de Lyndefay · Jacobo Frafer · Alexandro de Lyndefay · Alano de Herfkyne · Johanne de Haya · Georgeo de Lefly · Thoma Sybald · Roberto de Levynyfton · Johanne de Lyndefay de Walhope · et Johanne Brune militibus ·

Johanne de Ranmorgeny · Waltero de Tulach · Willelmo de Camera de Abyrden armigeris · et multis aliis teſtibus ad premiſſa ·

Inutilis et dampnoſa proviſio pro terris et decimis eccleſie Moravienſis ex qua ſequebatur ipſarum finalis deſtructio · nec revocari potuit ſine Rege ut patet in litera ſequenti ·

170 Iſta indentura teſtatur quod anno Domini ·mº·cccº·lxxxº·ixº· in feſto cathedre Sancti Petri apoſtoli · in eccleſia cathedrali Moravienſi · Quia terre et poſſeſſiones Epiſcopi et eccleſie erant exinanite et vaſtate · annalia et jura debita Epiſcopo ſubtracta et detenta · et in eorum ſolutione ceſſatum · et decime eccleſiarum menſalium occupate et depredationes multe facte in terris eccleſiaſticis · ideo videbatur expediens et utile eccleſie et Epiſcopo modo quo ſequitur de remedio providere · Facta fuit ſequens conventio inter reverendum in Chriſto patrem dominum Alexandrum Dei gratia epiſcopum Moravienſem ex parte una et nobilem virum dominum Thomam de Dunbar primogenitum domini Comitis Moravienſis vicecomitem de Inuernys de conſenſu ejuſdem domini Comitis et in ſui preſentia ex altera · videlicet quod idem dominus Thomas vicecomes de Inuernys erit cuſtos et defenſor omnium terrarum · poſſeſſionum · annalium et hominum · jurium et libertatum · caſtrorum et maneriorum · tam ipſo domino abſente quam preſente · pertinentium ad ipſum dominum Epiſcopum et ad menſam ſuam in proprietate · et eccleſiarum ſuarum menſalium et eccleſiarum pertinentium ad fabricam · tezaurariam et communiam · que ſunt eccleſie de Ewan · de Deveth · de Fernway · Duleruſ' · Ratmorchus · Logykeny · Abyrnethy · Inneralien et Artyldole · contra omnes malefactores viros kethranicos et alios quoſcunque cujuſcunque ſtatus vel conditionis exiſtant · et erit prolocutor et replegiator pro ipſis in curiis tam domini patris ſui quam aliorum quorumcunque · et ipſas terras · homines · eccleſias et decimas in libertate ad utilitatem Epiſcopi et eccleſie gubernabit et defendet contra quoſcunque excepta perſona domini noſtri Regis ab omnibus violentiis injuriis depredationibus occupationibus et namationibus · et dampna hactenus Epiſcopo et terris ſuis illata et inferenda faciet pro poſſe ſuo emendari abſque fictiſſia vel fraude · pro annalibus debitis Epiſcopo et debendis diſtringet et namabit tam tenentes domini patris ſui quam alios quoſcunque · Ad quod

idem dominus Comes conceſſit ſibi licentiam ſpecialem · affedationibus terrarum et decimarum in curiis ejuſdem quotiens neceſſe eſt et requiſitus fuerit pro parte Epiſcopi intererit · ad partes de Straſpee · de Badenach · de le Ard et juxta Inuernys et aliis ubique ubi terre Epiſcopi et annalia jacent cum requiſitus fuerit laborabit pro terris Epiſcopi replendis · huſbandis et annalibus recuperandis · ſub expenſis ipſius domini Thome vicecomitis de Inuernys · ſub foro tamen Epiſcopi in terris ejuſdem quotiens in Epiſcopi negotiis laborabit · Cui Epiſcopus obligat ſe fidele conſilium in omnibus agendis tangentibus tam ipſum Epiſcopum quam prefatum dominum Thomam vicecomitem de Inuernys et auxilium in litibus miniſtrare · Et idem dominus Epiſcopus dabit eidem domino Thome primo anno ſcilicet anno Domini m°·ccc°· nonageſimo ·x· libras ad terminos beati Martini in yeme et Pentecoſtes ſequentis · et anno nonageſimo primo ad eoſdem terminos ·xx· marcas · et anno nonageſimo ſecundo ·xxv· marcas · et anno nonageſimo tertio ·xx· libras ad eoſdem terminos · et anno nonageſimo quarto ·xxxv· marcas ad eoſdem terminos · et anno nonageſimo quinto ·xl· marcas ad eoſdem terminos · et ſic pro tempore dicti domini Epiſcopi · ſic tamen quod conventio iſta perſonam ipſius domini Epiſcopi et perſonam ipſius domini Thome vicecomitis ad vitam Epiſcopi non tranſcendat · et quod ipſe ſequetur conſilium Epiſcopi et ſuorum miniſtrorum in gubernatione ſui officii · et quod feodum ſuum ad manus Camerarii Epiſcopi in ſingulis terminis recipiat · et ipſe non procedat ad levationem firmarum et annalium vel decimarum Epiſcopi pro ſalario ſuo niſi hoc ſibi fuerit per Epiſcopum vel ſuum Camerarium aſſignatum · Que omnia et ſingula premiſſa idem dominus Thomas tactis ſacroſanctis evangeliis manu ſua dextera in preſentia dicti domini patris ſui et teſtium ſubſcriptorum juravit firmiter obſervare · In premiſſorum teſtimonium parti hujus indenture penes Epiſcopum remanenti ſigillum dicti domini Thome vicecomitis eſt appenſum · et parti alteri penes ipſum dominum Thomam ſigillum dicti domini Epiſcopi eſt appenſum · Data et acta ut ſupra die anno et loco ſupradictis · preſentibus magnifico domino domino Johanne de Dunbar comite Moravie antedicto · magiſtris Willelmo precentore · Willelmo tezaurario · Johanne de Ard ſuccentore · Alexandro de Urchard · Johanne de Ines canonicis eccleſie Moravienſis · Alexandro de Ines domino ejuſdem · Adam Flemyng · Willelmo Malwyle · Thoma de Urchard et Alexandro de Ryklynton et domino Adam de Laſynby rectore eccleſie de Keth Sancti Andree dyoceſeos · et multis aliis teſtibus ad premiſſa ·

Et ego Johannes de Ard clericus Moravienſis dyoceſeos publicus auctoritate imperiali notarius dum omnia et ſingula iſta fierent et agerentur una cum predictis teſtibus preſens fui et ea fieri vidi et audivi et preſens publicum inſtrumentum per alium me impedito ſcriptum in hanc publicam formam redegi ſignoque meo ſolito ſignavi in teſtimonium premiſſorum requiſitus ·

Collatio canonicatus eccleſie Moravienſis et prebende Sancti Egidii in eadem et vicarie eccleſie de Elgyn ·

171 Alexander Dei gratia epiſcopus Moravienſis dilecto nobis in Chriſto magiſtro Willelmo Gerland ſubdecano eccleſie noſtre ſalutem cum benedictione divina · Quia canonicatum eccleſie Moravienſis predicte et prebendam centum ſolidorum ſive Sancti Egidii in eadem cum vicaria eccleſie de Elgyn annexa quas dudum dominus Willelmus de Lonkfordyn optinebat · reſignatas per ipſum in manibus noſtris · cauſa permutacionis fiende cum Johanne de Abyrkerdor pro cancellaria eccleſie Catenenſis et capellaniis Sancti Michaelis in eccleſia noſtra cathedrali et de le Inche in manibus noſtris per ipſum dominum Johannem cauſa dicte permutacionis faciende reſignatis de licentia et poteſtate domini Epiſcopi Catenenſis · dicto domino Johanni de Abyrkerdor contulimus et tenore preſentium conferimus · ipſumque per annulum noſtrum inveſtivimus preſentialiter de canonicatu et prebenda et vicaria predictis · curam et adminiſtrationem earundem cum ſuis pertinenciis univerſis ſibi ſpecialiter committendo · vobis in virtute obedientie mandamus quatenus ipſum dominum Johannem in corporalem et realem poſſeſſionem canonicatus · prebende et vicarie predictarum inducatis et inſtituatis · ſtallum ſibi in choro et locum in capitulo conſuetos cum plenitudine juris canonici aſſignando eidem · ipſumque inductum et inſtitutum auctoritate noſtra defendatis · contradictores et rebelles ſi qui ſint per cenſuram eccleſiaſticam artius compeſcendo · Inque ſignum hujuſmodi inſtitutionis traditeque ſibi poſſeſſionis ſigillum veſtrum preſentibus penes dictum dominum Johannem remanſuris in ſecunda cauda ponatis · Datum ſub ſigillo noſtro auctentico in domo capitulari eccleſie noſtre Moravienſis ·xix· die menſis Maii anno Domini ·m°·ccc°· nonageſimo ·

Preceptum Regis de figillando duas literas patentes ·

172 Robertus Dei gratia Rex Scottorum Alexandro de Cocburne cuftodi magni figilli noftri falutem · Mandamus vobis et precipimus quatenus figilletis figillo noftro magno Alexandro epifcopo Moravienfi vel fuis attornatis duas literas patentes · unam videlicet dirigendam dilectis fratribus noftris Alexandro Buchanie et Johanni Moravie comitibus ne fe intromittant de caftro de Spyny quovis colore amplius · et aliam tangentem quandam obligationem in qua Epifcopus predictus tenetur in certis fummis nepoti noftro Thome filio et heredi dicti Comitis Moravie pro defenfione terrarum fuarum et poffeffionum · que non defenduntur ymmo vaftantur · ex quo per caufam dicta obligatio nobis et noftro confilio videtur exfpiraffe · Quas quidem literas vobis fub figillo noftro fignatas mittimus · Datum fub figillo noftro fecreto apud Sconam ·xix· die Augufti · anno regni noftri primo ·

Supplicatio Epifcopi pro remedio reedificationis fue ecclefie ·

173 Humillima mei recommendatione premiffa · princeps fereniffime et domine metuende · dignetur fcire celfitudo regia me debilitatum fenio et multis depredationibus et latrociniis depauperatum et confractum ac ad tantam redactum inopiam quod vix vitam pauperem pro me et paucis familiaribus valeo fuftinere · cum magna difficultate ad iftud parliamentum veftrum apud Sconam ifta vice · pro remedio reedificationis ecclefie mee que fuit fpeciale patrie decus · regni gloria et delectatio extraneorum et fupervenientium hofpitum laus et exaltatio laudis in regnis extraneis in multitudine fervientium et ornatu pulcherrimo · et in qua ut creditur Deus recte colebatur · ut de altis ipfius campanilibus et de venuftiffimo ipfius apparatu intrinfeco et jocalibus ipfius innumeris taceam · perfonaliter cum quibufdam ecclefie mee canonicis laboraffe · et quia ipfum parliamentum non tenuit nec potui pro expenfarum defectu ad vos ulterius laborare · caufam Dei et ecclefie mee in majeftatis veftre regie deduco memoriam · fupplicans quantum poffum humilius quatenus incendiarios et malefactores alios dignemini ad ipfius reedificationem debitam et aliorum dampnorum illato-

rum satiffactionem congruam compellere per omnem censuram quam de consilio vestro videritis opportunam · Et quia ego senex et debilis pro causis predictis injuriam et combustionem ecclesie mee prosequi ulterius ad presens non valeo · causam ipsam majestati regie in subsidium justitie et servitium Dei et sancte fidei orthodoxe prosequendam et emendandam committo · sicut venerabilis pater dominus episcopus Roffensis cui hec exponenda commisi excellentie regie plenius intimabit [cui dignetur] majestas regia super hiis credere · et mihi vestro capellano per ipsum precipere confidenter · Scriptum apud Sconam secundo die Decembris anno regni vestri primo · tempore coronationis vestre querelam feci sed nichil invenio reformatum · Sceptrum vestrum regium inclitum et solium in sanctitate et justitia corroboret et dirigat dominantium dominus et rex regum ·

Inquisitio super terris de Aldrochty ·

174 Hec inquisitio facta est coram domino Episcopo Moraviensi apud villam molendini ejusdem juxta Elgyne penultimo die mensis Augusti anno Domini millesimo ·ccc^mo^· nonagesimo tertio · per reverendos et discretos viros quorum nomina sunt hec · Robertus de Cheshelme miles dominus ejusdem · Johannes de Dolas dominus ejusdem · Alexander de Ines dominus ejusdem · Willelmus de Cheshelme · Willelmus Hage · Willelmus Wyseman senior · Willelmus Wyseman junior · Reginaldus de Innerlochty · Willelmus Vaws · Willelmus filius Michaelis · Thomas de Pilmor · Thomas de Kirkton · Johannes Walker · Andreas Fawconer · Johannes filius Cristini · et Johannes filius Willelmi · qui jurati magno juramento dicunt quod Robertus Sibald pater quondam Johannis Sibald obiit vestitus et saysitus ut de feodo de terra de aldrochty cum pertinentiis · et quod dictus Johannes est legitimus et propinquior heres dicti quondam Roberti patris sui de eadem terra · sed non est legittime etatis · ymmo infra annum tertium · et quod dicta terra valet per annum de antiquo extento ·xl· solidos· hiis autem diebus ·xx· solidos · et quod tenetur in capite de Episcopo et ecclesia Moraviensi · solvendo annuatim domino Episcopo Moraviensi sex solidos et octo denarios ad terminos Pentecostes et Sancti Martini in yeme per equales portiones · et inveniendo singulis annis tantum ter carucam suam · et ter in anno

hericiam suam · et ter carrum suum · et semel in autumpno sex bene metentes · et faciendo forinsecum servitium pertinens ad dimidiam dauatam terre · et sequendo molendinum dicti domini Episcopi · et quod dicta terra debet predicto domino Episcopo wardam et relevium · · · · · · · · · · · · evidentias que adhuc ostenduntur · et quod in nullo deliquit erga dominum Episcopum vel ecclesiam Moraviensem propter quod hereditatem suam de jure recuperare non debeat · In cujus rei testimonium sigillum · · · · · · de Urchard tunc ballivi dicti domini Episcopi Moraviensis una cum sigillis domini Roberti de Cheshelm · Johannis de Doles · Alexandri de Ines · Reginaldi de Innerlochty · Willelmi Vaus · Willelmi filii Michaelis · qui dicte inquisitioni facte interfuerunt · huic presenti scripto est appensum loco die mense et anno quibus supra ·

De decimis de curiis datis ad exhibendum Johanni de Innes in studio Parisiensi ·

175 Universis sancte matris ecclesie filiis ad quorum notitiam presentes litere nostre pervenerint Alexander permissione divina episcopus Moraviensis eternam in Domino salutem · Noverit universitas vestra nos considerantes ardentem affexionem dilecti filii Johannis de Innes archidiaconi Catanensis clerici nostre diocesis oriundi ad studendum in facultate juris canonici in studio Parisiensi · et quod fructus ipsius archidiaconatus non sufficiunt ad suum desiderium perimplendum sine subsidio sufficienti · unde nos ipsius statum considerantes et maturo consilio super hiis prehabito · decimas nostras de itineribus et curiis totius diocesis nostre pro perpetuo eidem Johanni concedimus et per presentes conferimus · ipsumque de eisdem in posterum defendemus · Noverint etiam universi qui eidem Johanni de dictis per nos sibi concessis injuriam seu gravamen inferre presumpserint seu ab eo eas fraudulenter detinuerint se ipso facto excommunicationis sententiam a canone latam incurrisse · In cujus rei testimonium sigillum nostrum autenticum presentibus est appensum anno Domini millesimo ·ccc°· nonagesimo sexto ·

Bulla domini Benedicti pape ·xiii· directa domino Regi Scotie super promotione domini Willelmi episcopi Moraviensis ·

176 Benedictus episcopus servus servorum Dei karissimo in Christo filio Roberto Regi Scotie illustri salutem et apostolicam benedictionem · Quia tam ex debito pastoralis officii quam ex affectu quem gerimus ad regnum tuum cupimus et studemus semper ecclesiis ipsius regni preficere viros ydoneos et probatos · significamus serenitati tue quod vacatione Moraviensis ecclesie et diligenti informatione recepta de scientia · vita · moribus et virtutibus insignibus et preclaris venerabilis fratris nostri Willelmi episcopi Moraviensis tunc ad ipsam electi · ipsum de consilio venerabilium fratrum nostrorum Sancte Romane ecclesie cardinalium ad eandem ecclesiam primo die Septembris consistorialiter duximus promovendum · ei fecimus munus consecrationis impendi · et idcirco eum et hujusmodi suam ecclesiam serenitati tue recommittimus affective serenitatem eandem attente rogantes quatenus eum circa admissionem suam ad possessionem pacificam ipsius Moraviensis ecclesie et recuperationem jurium spiritualium ejusdem ecclesie prosequi velis ob reverentiam sedis apostolice et etiam pro laude tua favoribus et patrociniis graciosis · rescripturus nobis si qua volueris nos facturos · quia quantum cum Deo poterimus tuis affectibus annuemus · Datum Avinion · ·iiii· Kalendas Octobris pontificatus nostri anno tertio ·

Receptio facta per Regem de Willelmo episcopo Moraviensi · et mandatum super hoc ·

177 Robertus Dei gratia Rex Scottorum vicecomitibus de Banf et de Inuernys salutem · Sciatis quod concessimus et relaxavimus venerabili in Christo patri Willelmo episcopo Moraviensi temporalitatem suam omnium terrarum suarum ecclesiasticarum cum pertinentiis quas de nobis tenet in capite infra ballias vestras et omnes alias possessiones ad ecclesiam suam Moraviensem spectantes que ad nos jure nostro regio ipsa ecclesia Moraviensi vacante pertinere noscuntur · salvis nobis jure et servitio nostro inde debitis et consuetis · Quare vobis mandamus et firmiter precipimus quatenus de omnibus et singulis firmis fructibus et redditibus ac possessionibus dictarum terra-

rum cum pertinentiis dicto Epifcopo aut deputatis fuis prompte et debite tradere faciatis · inhibentes firmiter auctoritate noftra regia omnibus legiis noftris et fubditis ne de dictis terris cum pertinentiis aut aliis redditibus et poffeffionibus quibufcunque dicto Epifcopo pertinentibus amplius fe intromittant quovifmodo in contrarium conceffionis et relaxationis noftre antedicte fub pena omnium que erga nos amittere poterunt quoquomodo in hac parte · Datum fub teftimonio noftri magni figilli apud Lynlithcu decimo fexto die menfis Januarii · anno regni noftri octavo ·

Preceptum Regis ad reddendum Epifcopo caftrum de Spyni ·

178 Robertus Dei gratia Rex Scottorum dilecto fratri noftro Alexandro Senefcalli comiti Buchanie falutem · Cum venerabilis in Chrifto pater Willelmus permiffione divina epifcopus Moravienfis ad noftram nuper accedens prefentiam coram quibufdam baronibus ac nobilibus confilii noftri nobis fecerit fidelitatem fuam reverenter et debite ut tenetur · ob quod liberavimus eidem Epifcopo a manibus noftris omnes terras fuas et poffeffiones epifcopatus Moravienfis · Quare vobis mandamus et firmiter precipimus quatinus vifis prefentibus indilate et [a] quovis obftaculo impedimenti libere liberetis et liberari faciatis a manibus veftris et etiam a manibus quorumcunque cuftodum feu deputatorum veftrorum caftrum de Spyni cum pertinentiis fuis prefuli antedicto · nullas petentes expenfas ab eodem pro ipfius caftri cuftodia pro temporibus tranfactis quoquomodo · prout honorem veftrum fervare et nobis complacere volueritis fpecialiter in hac parte · Datum fub teftimonio noftri magni figilli · apud Perth tertio die menfis Maii anno regni noftri nono ·

Rationes contra judicium curie Vicecomitis ·

179 Rationes Willelmi epifcopi Moravienfis contra judicium datum contra ipfum apud Inuernys in curia Vicecomitis primo die menfis Octobris anno Domini ·m°·ccc°· nonagefimo octavo · Primo quia a tempore de cujus initio memoria hominum non exiftit et citra continue epifcopi Moravienfes predeceffores fui fuerunt et erant · et ipfe pro tempore fuo fuit et eft hodie

ſalva preſenti controverſia in plena et pacifica poſſeſſione libertatis non faciendi ſectas ad curias vicecomitis de Inuernys · ſcientibus et tolerantibus catholicis principibus dominis Regibus Scotie defunctis et domino noſtro Rege moderno et vicecomitibus de Inuernys qui fuerunt pro tempore · et ſi ſuper hoc fuerit aliquod ſtatutum more non utentium et per actus contrarios cum patientia principis et tolerantia miniſtrorum ſuorum et lapſu temporis fuit et eſt ſublatum · Item quod eccleſia Moravienſis et Epiſcopus fuerunt per plures annos immediate et continue precedentes in pacifica poſſeſſione libertatis non faciendi ſectas dicte curie vicecomitis et ſecundum ſtatuta Regis Roberti non debent expelli de poſſeſſione illa libertatis quam tenuerunt per annum et ultra ſine brevi placitabili · Item quia curia in qua datum fuit judicium fuit nulla · quia in tali curia debent eſſe vicecomes vel locum ſuum tenens · tres vel quatuor ſectatores · clericus de feodo · et judex de feodo · modo in curia illa fuit unus ſectator tantum ſcilicet Johannes filius Michaelis ſectator de Avach · nec erat clericus de feodo neque judex ſed ille Johannes Michaelis qui fuit ſolus ſectator in curia aſſumptus fuit in judicem et dedit judicium illud et ſic geſſit officium curie et judicis · Item quia omnes terre eccleſie Moravienſis ſunt date in puram et perpetuam elemoſinam et ſic pro eis talis ſecta non debetur · Item omnis ſecta debetur de certo loco ſed epiſcopus Moravienſis non habet talem locum unde debeat facere ſectam illam · Item quia ſuſpecti et inimici judices eſſe non debent et dominus Willelmus de Fodryngham miles locum tenens domini Vicecomitis de Inuernys dicit publice coram multis quod nunquam erit amicus domino Willelmo epiſcopo Moravienſi · Item quia dictus Johannes Michaelis qui tulit ſententiam non habuit poteſtatem ad talem ſententiam recitandam quia non eſt homo integri ſtatus · Item quia ſententia non fuit lata in ſcriptis · Item quia membra curie non erant ſufficientia ad terminandum talem cauſam · Item quia Epiſcopus non fuit citatus legittime ad procedendum in cauſa nec ad audiendam ſententiam · Petit ergo Epiſcopus omnia innovata poſt appellationem interjectam ab ipſo judicio ante omnia per appellationis judicem ſcilicet dominum Juſticiarium penitus revocari · et etiam ea que medio tempore inter ſententiam et appellationem que poſtmodum interponebatur ab ea per modum attemptatorum revocari ac ſi poſt appellationem innovata fuiſſent · et dictum judicium male et perperam datum fuiſſe · et dictum Epiſcopum bene appellaſſe · et ita pronunciabitis · Dominus ſit in corde veſtro · Preſentate fuerunt hee rationes Willelmo de

Camera clerico jufticiarie apud Elgyn in fefto fanctarum ·xi^m^· virginum · anno quo fupra · Et prefentes fuerunt difcreti viri dominus Robertus Cantoris canonicus Roffenfis · Stephanus Wode et Galfridus de Rainfreu burgenfes de Abirdene · et Robertus de Moravia burgenfis de Elgyn · et multi alii teftes ad premiffa · per dictum dominum Epifcopum claufe fub figillo fuo ·

Litera Jufticiarii fuper judicio et appellatione ·

180 Murthacus Senefcalli dominus de Kynclevyne jufticiarius ex parte boreali aque de Forth vicecomiti et ballivis fuis de Inuernys falutem · Quia conftat nobis per clericum noftrum jufticiarie quod venerabilis in Chrifto pater dominus Willelmus Dei gratia epifcopus Moravienfis a quodam judicio contra ipfum dato · fi judicium dici debeat · in curia veftra pronunciato apud Inuernys primo die menfis Octobris ultimo preterito ad curiam itineris jufticiarie noftre proximo tenendam infra balliam veftram appellavit · et ut dicit quod dictum judicium [fi judicium] dici debeat eft nullum in fe et male datum · et dictum judicium contradicit per literas fuas patentes et per rationes in illis contentas oftendendo per dictas rationes quod non tenetur facere fectam ad curiam veftram predictam · et petendo auctoritate noftri officii et virtute fue appellationis tale remedium ne vos ulterius fibi vel fue ecclefie Moravienfi in eorum libertatibus prejudicium faceretis · Vobis auctoritate noftri officii precipimus et mandamus quatenus vifis prefentibus in dicto proceffu fuperfedeatis nec ulterius vos intromittere curetis in dicto judicio vel in aliquo proceffu illam caufam tangente in petitione fecte vel in receptione amerciamenti vel cujufcunque pene inde contingentis · quoufque in curia itineris noftre jufticiarie proximo tenenda infra balliam veftram fuerit determinatum utrum dictum judicium fic datum et per dictum Epifcopum contradictum et fic ab eo appellatum fit datum bene vel male · Premuniatis infuper omnes fectatores curie veftre predicte qui in pronunciatione dicti judicii erant confentientes quod compareant coram nobis in proximo itinere noftro jufticiarie ad audiendam dicti judicii determinationem in forma juris · et hec fub omni pena que inde fequi poterit nullo modo omittatis nec omittant · fcientes quod dictus dominus Epifcopus invenit in manu clerici noftri jufticiarie loco noftri plegium quod judi-

cium illud eſt nullum et ſi judicium dici debeat in ſe eſt putridum et corruptum · In cujus rei teſtimonium preſentibus ſigillum officii noſtri fecimus apponi apud Perth viceſimo primo die ejuſdem menſis Octobris anno Domini ·mº·cccº· nonogeſimo octavo ·

Monitio contra occupantes terras de Kynmily ·

181 Willelmus miſeratione divina epiſcopus Moravienſis domino Donaldo decano Chriſtianitatis de Inuernyſs et capellano parochiali eccleſie de Inuernyſs et eorum cuilibet ſalutem in Domino et diligenter attendere et exequi infraſcripta · Nuper diſplicenter accepimus quod magnificus vir et potens Alexander de Inſulis dominus de Lochabre quorundam ſeductus conſilio licet de jure non poſſet de facto tamen donavit terram de Kynmyly ſuperiore Raynaldo MacAlyſchandir · et terram de Kynmyly inferiore Johanni de Cheſhelm de le Arde · et yharam de Kynmyly inferiore ſeu ipſius cuſtodiam Johanni Qwhyte burgenſi de Inuernyſs · que terre et ville fuerunt et ſunt cum yhara predicta et pertinentiis aliis eccleſie Moravienſis et ad ipſam pertinuerunt a tempore de cujus initio memoria hominum in contrarium non exiſtit · ex largitione Alexandri regis Scotie · et in quarum poſſeſſione predeceſſores noſtri epiſcopi Moravienſes fuerunt et nos pro tempore noſtro fuimus et ſumus pacifice et quiete ſalva preſenti controverſia · Ne igitur tantum malum in dampnum et prejudicium eccleſie noſtre et noſtrum et in prejudicium donationis regie invaleſcat · vobis et veſtrum cuilibet ſub pena canonica injungimus et mandamus quatenus predictis Raynaldo et Johanni et eorum procuratoribus ſeu attornatis ſi quos habent inhibeatis et veſtrum quilibet inhibeat ſub pena excommunicationis ne de dictis terris vel earum redditibus vel de dicta yhara ſe intromittant ſed permittant nos et eccleſiam Moravienſem dictis terris gaudere pacifice ſicut predeceſſores noſtri eas pacifice poſſidebant · Et iſtas monitiones tam in eccleſia diebus Dominicis et feſtivis quam ad crucem in foro in diebus nundinarum et fori ita publice proclametis et faciatis proclamari quod ad eorum notitiam poſſit veriſimiliter pervenire · et nichilominus ipſis Raynaldo · Johanni et Johanni et eorum attornatis cum vobis occurrerint ſeu eos invenire poteritis intimetis ut ab injuriis ſe temperent antedictis · et unam de

iſtis literis noſtris affigatis valvis eccleſie omnium oculis publicandam et aliam apud vos pro earum executione facienda fideliter conſervetis · In hujus mandati noſtri teſtimonium ſigillum noſtrum autenticum preſentibus fecimus apponi · Datum in eccleſia noſtra Moravienſi ·xx°· die Novembris · anno Domini ·m°·ccc°· nonogeſimo octavo ·

Litera teſtimonialis de quitatione furti impoſiti alicui ·

182 Univerſis ad quos preſentes litere pervenerint Willelmus Dei gratia epiſcopus Moravienſis ſalutem · In veſtram omnium deducimus noticiam quod in plena curia coram nobis tenta apud Pontem epiſcopi tertio die menſis Februarii anno Domini ·m°·ccc°· nonogeſimo octavo comparuit quidam Willelmus filius Thome lator preſentium · accuſatus et calumpniatus per rotulum ſecrete inquiſitionis de furto unius eque nigre ab Ada dicto Wode huſbando noſtro ſibi impoſito · et de communi furto bladorum tam autumpnali tempore quam yemali a vicinis ſuis circummorantibus · et de communi inductione et expoſitione bonorum diverſorum patrie · et de communi picaria · Qui vero Willelmus furtum dicte eque et cetera furta communia ſibi per rotulum impoſita expreſſe negavit · et poſuit ſe ad aſſiſam ſufficientem et legalem nobilium et fidedignorum patrie ad aſſiſam electorum et juratorum et hic infraſcriptorum · videlicet Archibaldi de Dolas · Johannis de Galhagy · Thome de Urchard · Ferticii de Dun · Willelmi de le Hage · Johannis le Barde · Johannis Moravie · Willelmi Wyſeman · Johannis de Dolas · Johannis de Kelor · Thome de Pylmore · Willelmi filii Michaelis · Maliſei de Blary · Johannis Wilkyſon · Philippi filii Ade · que aſſiſa exiit · et habita diligenti deliberatione rediit · et dicebat per os nobilis viri Johannis de Galhagy preloquutoris aſſiſe quod idem Willelmus filius Thome fuit et eſt quietus de furto dicte eque · et de ceteris omnibus ſibi ibidem impoſitis inventus fuit immunis et ſine culpa · De quibus ad ſuam ſupplicationem ſibi has literas noſtras teſtimoniales duximus concedendas · Datum ſub ſigillo noſtro autentico die loco et anno prenominatis ·

Sententia Commiſſariorum ſuper decimis ortorum de Elgyn ·

183 Cum inter reverendum in Chriſto patrem dominum Willelmum Dei gratia epiſcopum Moravienſem ex parte una et diſcretum virum dominum Johannem de Abirkerdor vicarium de Elgyn ex altera · ſuper decimis ortorum tam novorum quam antiquorum · lis et queſtio moveretur · idem reverendus pater · cum cauſa illa ipſum tangeret nolens in ipſa procedere · cognicionem ipſius et determinacionem pro ſuo duntaxat tempore nobis Willelmo de Cheſhelm theſaurario et Johanni de Inneys prebendario de Duffous cum emergentibus incidentibus dependentibus et connexis commiſſit · Nos vero Willelmus et Johannes predicti · auditis viſis et intellectis ſtatutis provincialibus regni Scocie et rationibus utriuſque partis · Chriſti nomine invocato · ſedentes pro tribunali et habentes pre oculis ſolum Deum · de peritorum conſilio · per hanc noſtram diffinitivam ſentenciam quam in hiis ſcriptis proferimus pronunciamus decernimus et declaramus quod ubi conſtat evidenter de clauſuris ortorum antiquorum ſecundum prolixitatem ortorum clauſorum nunc exiſtencium · quod decime illorum ortorum ad Vicarium pertineant et non ad Epiſcopum · Declaramus tamen quod ſi aliqui burgenſes vel alii infra burgum prope ortos antiquos fecerint ortos novos ultra metas antiquorum ortorum · quod decime illorum ad Epiſcopum pertineant · Linum vero porri vel caules ad vicarium pertineant ubicunque fuerint ſeminate · Et ſi contingat aliqua dubia ſuper hiis emergere in futurum interpretacionem et declaracionem eorundem nobis ſpecialiter reſervamus · Lecta lata et in ſcriptis pronunciata fuit hec noſtra diffinitiva ſentencia et ambabus partibus preſentibus in eccleſia Moravienſi peultimo die menſis Maii anno Domini ·m°·ccc°· nonogeſimo nono in domo capitulari ·

Reſponſio Willelmi epiſcopi quod ſubſidium ad fabricam eccleſie non dependet ex gratia beneficiati in dioceſi ſed ex debito ·

184 Sinceram in Domino caritatem pater reverende domine et amice kariſſime · Cum eccleſia Moravienſis proch dolor ſit combuſta et dioceſis pro majori parte devaſtata · redditusque Epiſcopi et canonicorum adeo demi-

nuti quod ipſi in facultatibus non ſuppetunt ad reedificationem eccleſie et ipſius fabricam continuandam · habito ſuper hoc conſilio · oportuit et oportet ad beneficia in dioceſi extra eccleſiam recurrere et eis imponere et levare moderatum ſubſidium pro fabrica annuatim · et ſi de duabus eccleſiis veſtris quondam in redditibus opulentis et adhuc juxta indiſpoſitionem patrie et temporis mediocribus quatuor marce jam leventur de tribus annis preteritis non habetis jus querele nec cauſam aliquam murmurandi · quia jura ſuſtinent ut aliquando pro neceſſitatibus que ſuperveniunt [ſi] rationabilis et manifeſta cauſa ſubſtiterit moderatum auxilium in talibus beneficiis colligatur · in capitulo *Cum apostolus* · De censibus etc · et caritativum ſubſidium poſtulandum ab eccleſiis cum cauſa rationabilis extiterit jura volunt · et eſt de lege juriſdictionis · in capitulo *Conquerente* · De officio ordinarii · et capitulo preallegato *Cum Apostolus* · et ideo ſi placet de veſtra gratia vel elemoſina non dependet ſed eſt onus ordinarium et ex debito perſolvendum · Precipiatis ergo collectoribus veſtris de Abirkerdor ut nobis et eccleſie ſatiſfaciant de dictis quatuor marcis · et de ·xx· ſolidis de cautione camerarii veſtri bene cito · quia aliter ſequeſtrationem noſtram fructuum non intendimus relaxare · Et quia iſta facta ſunt de maturo et digeſto conſilio ea de facili non poſſumus immutare · Valeat paternitas veſtra reverenda in gaudio et ſalute per tempora diuturna · Scriptum apud Elgyn ·xx· die Auguſti · anno Domini ·mº·ccccº·

Carta de Mydilhalch ·

185 Omnibus hanc cartam viſuris vel audituris Willelmus miſeratione divina epiſcopus Moravienſis eternam in Domino ſalutem · Noveritis univerſi quod nos dimidiam dauatam de Mydilhalch jacentem inter terram de Ochtirſpyny ex parte una et terram de Ferkoklaw ex alia ex parte boreali aque de Loſſy poſt mortem Johannis de Moravia ultimi tenentis ejuſdem in manus noſtras ſayſiri et recognoſci fecerimus et per aliquod tempus tenuerimus · tandem Megota de Moravia filia dicti Johannis et heres univerſalis et unica in mera virginitate ſua · informata quod dictus pater ſuus tenementum illud contra bone memorie quondam Alexandrum Dei gratia epiſcopum Moravienſem predeceſſorem noſtrum ultimum in quadam plena curia ſuper hoc tenta ex parte boreali partis Epiſcopi juxta canoniam ami-

ſerat · et ſuper illa amiſſione judicium in curia ipſa datum eſſet · dubitans quod ipſum tenementum per viam juris recuperare non poſſet · amicorum uſa conſilio · omne jus quod habuit vel habere potuit in ipſa dimidia davata terre vel ad ipſam die Veneris in feſto beati Clementis Pape in manibus noſtris pure libere et ſimpliciter per fuſtem et baculum quem tunc in manibus tenebat pro ſe et heredibus ſuis ſurſum reddidit et reſignavit in preſentia capituli noſtri tunc propter hoc capitulariter congregati · ſubiciens ſe gratie noſtre et capituli antedicti · Nos vero ſuper hoc ſepius ante et tunc cum dicto capitulo noſtro frequenti deliberatione et maturo conſilio prehabitis · ipſam dimidiam davatam de Mydilhalch cum pertinentiis ſuis · ſic nobis ſurſum redditam et ſimpliciter reſignatam · Johanni de Dolas More et predicte Megote · qui tunc de matrimonio inter ſe contrahendo coram nobis ſe adinvicem obligarunt · de conſenſu et aſſenſu dicti capituli noſtri dedimus et conceſſimus et tenore preſentium damus et concedimus eorum alteri diutius ſuperſtiti et duobus heredibus ex ipſis legitime deſcendentibus · pro ipſius Johannis et heredum ſuorum labore et ſervitio nobis et ſucceſſoribus noſtris et eccleſie impenſis et fideliter impendendis · reddendo inde nobis et ſucceſſoribus noſtris epiſcopis Moravienſibus ipſe et heredes ſui annuatim quinque ſolidos uſualis monete ad feſtum Penthecoſtes et Sancti Martini in hyeme per equales portiones · et faciendo forinſecum ſervitium domini noſtri Regis quantum pertinet ad dictam terram · et faciendo modo conſueto multuram ad molendinum noſtrum de Malathy ſuper Loſſy et ſtagnum ipſius · pro omni alio ſervitio exactione et demanda ſeculari · Quibus duobus · · ·
· ·

Litera Juſticiarie conceſſa epiſcopo Moravienſi Alexandro ·

186 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus ſuis ad quos preſentes litere pervenerint ſalutem · Sciatis quod conceſſimus reverendo in Chriſto patri Alexandro epiſcopo Moravienſi · caritatis intuitu et ob diverſas cauſas rationabiles nos moventes et precipue propter terras ſuas eccleſiaſticas per peſtilentiam et predonum incurſus varios jam vaſtatas · quod per ſe vel ballivum ſuum aut alium per ipſum ad hoc conſtitutum vel conſtituendum cognoſcere poſſit et cognoſci facere de omnibus et ſin-

gulis tranfgreffionibus foriffactis feu delictis per quofcunque homines fuos nativos et alios terram fuam ecclefiafticam ubicunque inhabitantes qualitercunque perpetratis ufque in diem confectionis prefentium literarum · etiamfi ad coronam noftram pertineant crimina antedicta · quibus etiam omnibus et fingulis remifimus rancorem animi noftri et omnem actionem et fectam noftram regiam · fic quod coram jufticiariis aut aliis miniftris noftris quibufcunque comparere et refpondere de cetero nullatenus tenebuntur fuper criminibus antedictis quantumcunque criminalibus vel criminaliter perpetratis · etiamfi fuper illis indictati vel arreftati jam fuerint · dummodo partibus conquerentibus · fi que fuerint que ipfos fuper hiis in forma juris profequi voluerint · taliter fatiffaciant quod de cetero juftam fuper hoc querimoniam non audiamus · Et ideo jufticiariis · vicecomitibus · coronatoribus et aliis miniftris noftris ubicunque per regnum noftrum et regalitates conftitutis ac ceteris omnibus quorum intereft vel intererit precipimus et mandamus quatenus fi et cum contigerit dictos homines fuos vel eorum aliquos aut aliquem arreftari feu prefentari coram ipfis in judicio vel extra · ipfos et ipforum quemlibet cum fuis actionibus et calumpniis fine conditione cognitione vel exactione quibuflibet dicto Epifcopo vel ejus ballivo libere reftituant fine mora · firmiter etiam inhibemus ne homines dicti Epifcopi contra hanc noftram conceffionem inquietare perturbare gravare aut punire prefumant fub pena omnium que exinde amitti poterunt erga noftram regiam majeftatem · In cujus rei teftimonium has literas noftras pro toto tempore dictorum hominum predicti Epifcopi nativorum et aliorum terram fuam ecclefiafticam ubicunque ut predicitur inhabitantium ac eorum cujuflibet diutius viventis duraturas fibi fieri fecimus patentes · Apud Arnele feptimo die Martii anno regni noftri duodecimo ·

Inftrumentum fuper apunctuamentis ante electionem jurandis ·

187 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Domini millefimo ·cccc°· quarto decimo · indictione feptima · menfis Maii die decimo octavo · pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Benedicti divina providentia Pape ·xiii^{mi}· anno ·xx°· in mei notarii publici teftiumque infrafcriptorum prefentia

perſonaliter conſtituti venerabiles et diſcreti viri ſcilicet magiſter Johannes de Dowglas decanus · magiſter Duncanus Petyt cancellarius · dominus Willelmus Goldſmyth tezaurarius · dominus Johannes de Birneth ſubdecanus et dominus Adam de Narn ſuccentor eccleſie cathedralis Moravienſis · dominus Andreas de Moro · magiſter Henricus de Lychton · magiſter Alexander de Foularton · magiſter Willelmus Stephani · et dominus Johannes de Burgyn canonici ejuſdem eccleſie ibidem tunc preſentes ad futurum Epiſcopum eligendum capitulariter congregati · antequam ad electionem proceſſerunt certa apunctamenta per eundem dominum Decanum inter ipſos propoſita fideliter obſervari concorditer et unanimiter jurare conſenſerunt · et de facto ibidem tactis ſacris evangeliis ſingulariter et ſingillatim juraverunt · videlicet quod ſi contigerit aliquem illorum ſupraſcriptorum canonicorum tunc preſentium eligi et ad epiſcopatum promoveri tertiam partem omnium proventuum ſui epiſcopatus dabit ad fabricam eccleſie cathedralis predicte quolibet anno donec et quouſque ipſa eccleſia fuerit reparata · item quod fideliter et inconcuſſe ſervabit omnia privilegia nova et antiqua conceſſa canonicis et prebendariis eccleſie Moravienſis antedicte · et in nullo imminuet ſed potius ampliabit · item quod non intromittet ſe in communibus eccleſiis reſidentibus ad communiam ordinatis · ſeu aliquid injuſte a canonicis niſi cum ipſorum conſenſu exiget aut extorquebit · item quod non impediet predictos canonicos libere ſepelire ſuos parochianos in ſuarum prebendarum eccleſiis · De et ſuper quibus omnibus idem dominus Decanus de conſenſu et aſſenſu omnium ſuorum canonicorum predictorum per me notarium publicum infraſcriptum ſibi fieri petiit unum vel plura publicum vel publica inſtrumenta · Acta fuerunt hec in quadam camera ſecreta in campanili eccleſie Moravienſis ſupradicte · anno indictione menſe die et pontificatu predictis · Preſentibus diſcretis viris et dominis Thoma de Ballhormi · Ricardo Willelmi · Johanne Glaſwrycht et Willelmo de Byrneth capellanis teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter et rogatis ·

Et ego Nycholaus Tonnok preſbyter Sancti Andree dyoceſeos publicus imperiali auctoritate notarius premiſſis omnibus et ſingulis dum ſic ut premittitur agerentur et fierent una cum prenominatis teſtibus preſens interſui eaque ſic fieri vidi et audivi manu mea propria ſcripſi et in hanc publicam formam redegi ſignoque meo ſolito et ſubſcriptione ſignavi rogatus et requiſitus in teſtimonium veritatis omnium premiſſorum ·

Carta donationis terre de Urchanybeg Donaldo thayno de Caldore ·

188 Univerſis ſancte matris eccleſie filiis ad quorum notitias preſentes litere pervenerint Henricus permiſſione divina epiſcopus Moravienſis ſalutem in Domino · Noverit univerſitas veſtra nos de conſilio et aſſenſu Decani et capituli eccleſie noſtre predicte · utilitate communi penſata et habito ſuper hoc prius diligenti tractatu · dediſſe conceſſiſſe et ad feodam firmam dimiſiſſe nobili viro Donaldo de Caldore thayno ejuſdem pro ſuis beneficiis auxiliis et conſiliis nobis et dicte eccleſie noſtre impenſis et fideliter pro perpetuo impendendis totam terram noſtram de Urchanybeg cum pertinentiis jacentem infra dominium de Fothirves · tenendam et habendam dicto Donaldo et heredibus ſuis de nobis et ſucceſſoribus noſtris in perpetuum per omnes rectas metas ſuas et diviſas libere · quiete · pacifice et honorifice · in placitis · curiis · braſinis · molendinis · multuris · et cum omnibus aliis libertatibus · commoditatibus · ayſiamentis et juſtis pertinentiis ad dictam terram ſpectantibus ſeu ſpectare valentibus in futurum · Faciendo ipſe Donaldus et heredes ſui nobis et ſucceſſoribus noſtris et eccleſie Moravienſi fidelitatem et homagium et tres ſectas ad tria placita noſtra capitalia apud Birneth annuatim · Reddendo inde inſuper annuatim dictus Donaldus et heredes ſui nobis et ſucceſſoribus noſtris ·xiii· ſolidos ·iiii· denarios uſualis monete Scotie ad duos anni terminos conſuetos videlicet Penthecoſtes et Sancti Martini in hyeme per equales portiones cum ſervitiis predictis tantum pro omni alio ſervitio exactione vel demanda que per nos vel noſtros ſucceſſores de eadem terra cum pertinentiis exigi poterunt vel requiri · obligando etiam ſe · heredes ſuos · omnes terras et poſſeſſiones ſuas ad ſolutionem predictorum ·xiii· ſolidorum ·iiii· denariorum · In cujus rei teſtimonium has literas noſtras ſigillo noſtro autentico una cum ſigillo communi capituli noſtri antedicti ſigillatas ſibi fieri fecimus patentes apud canoniam Moravienſem primo die Martii anno Domini ·m°· quadringenteſimo viceſimo primo ·

That the Bifchopis men be nocht diftrenyt for wappinfchawyn nor hoftyng bot to pafs with his Balie ·

189 Jamis be the grace of Gode Kyng of Scottis to al and findri our leges and fubditis to qwhais knaulege thir our letteris fal to cum gretyn · Wit ye that be ony letteris of ours giffyn to ony man it is nocht · was nocht nor fal nocht be our entent to do harm or prejudice to a reverend fadir in Crift Jhon bifchop of Murreff na to his kirk in ony maner · bot ever at the reverence of the bliffet Trinite and the luff that ue ber to the fade reverend fadir and to his fade kyrk to manten and defende thaim in al rychtis fredomis and privilegis pertenyng tham · and to al and findry the men inhabitant al the landis of the forfad kyrk · the qwhilkis al and findry landis ar haldyn allanerly of us in cheff · Quharfor ue forbed ftratly al and findri our forfad ligis · and fpecyaly our uell belovit cofyngis the Erle of Murreff and Huntle that throw ony letteris giffyn to tham or ony of tham or to be giffyn twechyng the defence of the cuntre that thai nothir compell na diftrene ony man inhabitant the landis of the forfad kyrk be oppyn proclamation or ony odir maner of compulfion or have ony jurifdiction in thaim to cum to thaim for uappinfchawyng or pafs uith tham to gadryng or hoftyng · for ue uil that qwhat tyme that the common defence of the cuntre apperis to be confiderit be the fade reverende fadir and his fuccefforis uith his chapter that al and findre the men inhabitant his forfad kyrk landis at the commandment of our letteris to be direkit to him tharapon that he mak al his forfade men be redy ryfs and pafs uith his auyn baleis that fal be for the tyme to the common defence of the cuntre redyly lik as oderis baronys men of our realme fal do quhen nede apperis at the commandment of our fade letteris to be direkyt as is forfad to hym or his fuccefforis tharapon · and thus til endur til hym his fuccefforis and his kyrk for evir · Gewyn under our preve fell at Edinburght the ferd day of the moneth of November the yer of our Lorde Im four hundryth fourty and fyff and of our rygne the ·ix· yer ·

Litera Regis directa Epiſcopo ·

190 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum reverendo in Chriſto patri Epiſcopo Moravienſi ſalutem · Quia comperimus quod omnes et ſingule terre eccleſie veſtre pertinentes de nobis duntaxat tenentur in capite et propterea non ſolum jura eccleſie veſtre prefate ymmo jus noſtrum regium quod in eiſdem terris et habitantibus in eiſdem obtinemus defenſare teneamur · vobis in fide et fidelitate qua nobis et majeſtati noſtre tenemini precipimus et mandamus quatenus ad nullius juſſionem vel mandatum homines veſtros terrarum predictarum ab aliquibus quantum in vobis fuerit turbari ſeu moleſtari · nec ad curias quorumcunque baronum ſeu burgorum eorundem camerarie ſeu juſticiarie ſeu aliarum curiarum quarumcunque perduci aut judicari aliqualiter permittatis · ſed auctoritate noſtra ipſos a quibuſcunque curiis ad curias veſtras repetatis · cum ſolum ad curias noſtras tam juſticiarie quam camerarie comparere et judicari habeant et debeant ratione juriſdictionis que ut premittitur nobis competit in eiſdem · Preterea ne cauſa communis defenſionis patrie propterea deferatur volumus et precipimus ut omnes et ſinguli inhabitantes terras ſupradictas quotiens et quando ingruerit neceſſitas · quod diſcretioni veſtre committimus per preſentes · ad communem defenſionem patrie aſſurgere et cum ballivis veſtris qui pro tempore fuerint ad hujuſmodi defenſionem expediti ſicut aliorum baronum noſtrorum homines aſſurgere et ire teneantur · prout in aliis literis noſtris vobis deſuper confectis plenius continetur vobis et ſucceſſoribus veſtris pro perpetuo duraturis · et hoc ſub pena que competit in hac parte · Datum ſub noſtro ſecreto ſigillo apud Edynburght ſexto die menſis Julii anno Domini ·mº· quadringenteſimo quadrageſimo quinto et regni noſtri nono ·

Carta privilegii Epiſcopi quoad communem regni defenſionem ·

191 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum dilectis conſanguineis noſtris Comitibus Roſſie et Moravie ſalutem · Quia comperimus quod omnes et ſingule terre ad reverendum in Chriſto patrem Johannem epiſcopum Moravienſem et eccleſiam ſuam pertinentes de nobis duntaxat in capite tenentur · et prop-

terea inhabitantes eaſdem nullius alterius juriſdictionis preterquam noſtre et ejuſdem Epiſcopi qui pro tempore fuerit videntur ſubjacere · vobis et veſtrum cuilibet ſtrictius inhibemus ne aliquos homines ad noſtram et dicti Epiſcopi juriſdictionem tantummodo ſpectantes ad aliquas curias camerarie ſeu juſticiarie burgorum baroniarum veſtrarum ſeu regalitatum de Narn Fores aut Elgyn indictare arreſtare ſeu judicare aliqualiter preſumatis cum ad curias noſtras camerarie et juſticiarie ſolum comparere teneantur et inibi judicium in burgis noſtris propriis et curiis judicari debeat · ratione juriſdictionis que nobis ſolum et ſucceſſoribus noſtris ut prefertur competit in eiſdem · et ſi contra noſtram hujuſmodi inhibitionem aliquid attemptare preſumpſeritis prefato reverendo in Chriſto patri et ſucceſſoribus ſuis qui pro tempore fuerint et miniſtris per eum ad hoc ſpecialiter deputandis committimus et mandamus quatenus hujuſmodi noſtros et eccleſie homines ſic indictatos ſeu arreſtatos a dictis curiis et eas tenentibus ad prefatas curias noſtras juſticiarie et camerarie auctoritate noſtra petant et repetant · et ulterius ſi opus fuerit contra hujuſmodi attemptantes et curias eorundem excipiant proponant et alias defendant prout melius ſibi pro jure noſtro atque ſuo et eccleſie videbitur expedire · preſentes vero literas penes prefatum Epiſcopum et eccleſiam ſuam poſt earundem lecturam pro ipſo et ſucceſſoribus ſuis pro perpetuo volumus et precipimus remanere · Datum ſub noſtro ſecreto ſigillo apud Edinburch ·vi°· menſis Julii anno Domini milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo quinto et regni noſtri nono ·

De villa de Spyni erecta in burgum in baronia ·

192 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus ſuis clericis et laicis ſalutem · Sciatis nos ad laudem et gloriam Sancte Trinitatis et propter grata obſequia quondam genitori noſtro recolende memorie per reverendum in Chriſto patrem Johannem epiſcopum Moravienſem conſiliarium noſtrum dilectum temporibus ſuis multipliciter impenſa et per eundem nobis fideliter continuata et ad ejus preces et inſtantiam · ipſi Epiſcopo et ſucceſſoribus ſuis epiſcopis Moravienſis eccleſie feciſſe et infeodaſſe ac preſentis carte noſtre tenore facimus et infeodamus villam de Spine jacen-

tem infra vicecomitatum noſtrum de Inuernys liberum burgum in baronia · et ipſam villam in liberum burgum ut prefertur erigimus et creamus pro perpetuo per preſentes · Conceſſimus etiam burgenſibus dictum burgum inhabitantibus et in poſterum inhabitaturis plenam et liberam poteſtatem emendi et vendendi in ipſo burgo quecunque bona et mercimonia illuc advenientia · cum poteſtate et libertate habendi et tenendi ibidem piſcatores · braſiatores · carnifices · et tam carnium quam piſcium macellarios · aliarumque artium quarumcunque operarios ad libertatem burgi in baronia ſpectantes ſeu ſpectare valentes quomodolibet in futurum · Conceſſimus etiam univerſis et ſingulis tenentibus et inhabitantibus terras eccleſiaſticas epiſcopi Moravienſis et alias terras quaſcunque eccleſiaſticas quorumcunque eccleſiaſticorum que de nobis aut dicto Epiſcopo tenentur in capite infra dyoceſim Moravienſem ubilibet conſtitutis liberam et plenariam poteſtatem emendi et vendendi in dicto burgo quecunque bona ſive mercimonia ad libertatem burgi in baronia ſpectantia · Conceſſimus etiam burgenſibus et inhabitantibus dictum burgum de Spyne ut in ipſo habeant et poſſideant crucem et forum perpetuo ſingulis hebdomadis die Mercurii et nundinas publicas quolibet anno in perpetuum in feſto Sancte Trinitatis et per octavas ejuſdem · cum theoloneis et aliis libertatibus ad hujuſmodi nundinas ſpectantibus ſeu ſpectare valentibus in futurum · Tenendam et habendam prefatam villam de Spine perpetuis futuris temporibus in merum et liberum burgum in baronia cum ſupradictis privilegiis libertatibus et conceſſionibus ac univerſis aliis libertatibus proficuis commoditatibus et aſiamentis ac juſtis pertinentiis quibuſcunque tam non nominatis quam nominatis ad burgum in baronia ſpectantibus ſeu juſte ſpectare valentibus in futurum · et adeo libere · quiete · plenarie · integre honorifice bene et in pace in omnibus et per omnia ſicut aliquis burgus in baronia in regno noſtro quibuſcunque retroactis temporibus liberius infeodatur ſeu tenetur · In cujus rei teſtimonium preſenti carte noſtre magnum ſigillum noſtrum apponi precipimus · Teſtibus reverendis in Chriſto patribus Willelmo et Thoma Gleſgwenſis et Candide caſe eccleſiarum Epiſcopis · Willelmo domino Crychtoun noſtro cancellario et conſanguineo predilecto · predilectis conſanguineis noſtris Willelmo domino Somerweill · Patricio domino Glammis · Alexandro de Narne de Sandfurd noſtrorum compotorum rotulatore · magiſtro Johanne Arrus archidiacono Gleſgwenſi · et Georgio de Schoriſ-

wod rectore de Cultre · apud Edinburgh vigesimo quarto die mensis Julii anno Domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo et regni nostri decimo quinto ·

Carta erectionis terrarum ecclesie Moraviensis in baroniam de Spyny ·

193 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus totius terre sue clericis et laicis salutem · Sciatis nos ad laudem et gloriam Sancte Trinitatis et ob grata obsequia per reverendum in Cristo patrem Johannem episcopum Moraviensem consiliarium nostrum dilectum quondam genitori nostro recolende memorie multipliciter temporibus suis impensa et nobis per ipsum fideliter continuata · concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse dicto reverendo in Christo patri Johanni episcopo Moraviensi et suis successoribus ecclesie Moraviensis episcopis omnes et singulas terras baronie de Spine cum suis pertinentiis dependentiis et annexis · necnon totas et integras baronias et terras infrascriptas videlicet baronias de Kynnedor · de Byrneth · de Rothenet seu Roffert · de Fotherues · et de Keyth · ac totas et integras terras et tenementa · glebas · acras ac croftas ad dictam ecclesiam Moraviensem canonicos et capellanos ejusdem rectoresque et vicarios dicte dyoceseos existentia et infra vicecomitatus de Inuernes et Bamfe jacentia · videlicet terras de duabus Kylmileis · de duabus Abreochiis · de Abbirterfe · de Bulleskyn · de Forthir · et terras de maragio de Straspey · terras de Rothymurchus · davatam de le Ynche · davatam de Lagankenzee · cum lacubus et piscaria earundem terrarum · cum turre dicti lacus de Lagankenze · mediam davatam de Colnakewill · terras de Auchmony et Kirkmichel · terras de Kyncardy et Kyncardin · villam ecclesie de Dolesmichel · villas ecclesiarum de Eskyll et Duppill · de Rothes · de Altre · cum ly Ord ejusdem vulgariter le Ord Episcopi nuncupato · villam ecclesie de Kynnore · et croftas et acras ecclesiarum de Kyngusie et Inuerelzem · de Warlaw · de Dyik · de Dultargusy · et capelle de Rait · portumque et piscariam aque de Lossyne · tenendriasque ville ecclesie de Deveth · Artralze · Croy · Moy · Duldawauch · Ewan · Undist · Lochlin seu Innerin nuncupato de Abbirlour · Butruthyn · Arthilldoill · et de Core de Kynnermonth · de Avachy · de Kyntallargyne cum ly Esse et piscaria aque de

Forne · de Dunbennan · de Ruthven · Botary · Drumdelgie · Ryne · Innerkeithny · et terras de Rothymay · et terras Domus Dei prope Elgyn · tenendriam de Drumreoch · cum univerfis et fingulis pertinentiis earundem · in unam meram integram et liberam baroniam · nuncupandam de cetero baroniam de Spine · quam principalem dicte ecclefie perpetuis futuris temporibus effe et nuncupari volumus · Quas omnes et fingulas baronias et terras prefatas cum omnibus et fingulis earundem pertinentiis et annexis dicte baronie de Spyne annectimus incorporamus et unimus pro perpetuo tenore prefentis carte · Tenendas et habendas omnes et fingulas terras fuprafcriptas cum pertinentiis in unam meram et integram baroniam de Spyne perpetuis futuris temporibus nuncupandam predicto Johanni epifcopo Moravienfi et fuis fucceffloribus epifcopis Moravienfibus in feodo et hereditate in perpetuum per omnes rectas metas fuas et divifas · in bofcis · planis · moris · marefiis · viis · femitis · aquis · ftangnis · rivolis · pratis · pafcuis et pafturis · molendinis · multuris et eorum fequelis · aucupationibus · venationibus · pifcationibus · petariis · turbariis · carbonariis · lapicidiis · lapide et calce · fabrilibus · brafinis · bruariis · geniftis · cum curiis et earum exitibus · herzeldis · bludwekis et merchetis mulierum · cum tenendriis et liberetenentium fervitiis · columbis et columbariis · antiquis confuetudinibus · cum furca et foffa · fok · fak · tholl · theme · infangtheif · outfangtheif · ac cum omnibus aliis et fingulis libertatibus · commoditatibus et aifiamentis · ac juftis pertinentiis fuis quibufcunque tam non nominatis quam nominatis ad prefatas terras cum pertinentiis fpectantibus feu quovifmodo jufte fpectare valentibus in futurum adeo libere · quiete · plenarie · integre · honorifice · bene et in pace ficut aliqua baronia infra regnum noftrum per nos feu predeceffores noftros quibufcunque retroactis temporibus liberius conceditur feu donatur · Faciendo inde nobis et heredibus noftris dictus Johannes et fucceffores fui epifcopi Moravienfes unam fectam apud Innernes in curia capitali ejufdem fingulis annis proximo poft feftum Pafche inibi tenenda tantum pro omni alio onere · exactione · queftione · demanda feu fervitio feculari que de dicta baronia cum pertinentiis per quofcunque jufte exigi poterunt quomodolibet feu requiri · In cujus rei teftimonium prefenti carte noftre magnum figillum noftrum apponi precepimus · Teftibus reverendis in Chrifto patribus Willelmo et Thoma Glefgwenfis et Candide cafe ecclefiarum Epifcopis · cariffimo confanguineo noftro Willelmo comite de

Douglas et de Awendale domino Gallwidie · Willelmo domino de Crychtoun noſtro cancellario et conſanguineo predilecto · dilectis conſanguineis noſtris Willelmo domino Somerwele · Patricio domino de Glamis · magiſtro Johanne Arrous archidiacono Gleſgwenſi · et Georgio de Schoriſwode rectore de Cultre · Apud Strivelinge octavo die menſis Novembris anno Domini milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo primo et regni noſtri decimo quinto ·

De regalitate baronie de Spine ·

194 Jacobus Dei gracia Rex Scotorum omnibus probis hominibus tocius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciatis nos ad laudem et gloriam beate Trinitatis exaltationem eccleſie cathedralis Moravienſis et ob grata obſequia per reverendum in Chriſto patrem Johannem epiſcopum Moravienſem conſiliarium noſtrum quondam genitori noſtro recolende memorie per ipſum multipliciter impenſa et nobis fideliter continuata · necnon pro ſalute anime noſtre et Marie Regine conſortis noſtre animabuſque anteceſſorum et ſucceſſorum noſtrorum · conceſſiſſe et preſentis carte noſtre tenore concedimus dicto reverendo in Chriſto patri Johanni epiſcopo Moravienſi et ſucceſſoribus ſuis epiſcopis eccleſie Moravienſis baroniam ſuam de Spine ac burgum de Spine cum univerſis et ſingulis ſuis pertinentiis dependentiis et annexis in meram et liberam regalitatem ſeu regaliam · Tenendam et habendam prefatam baroniam ac burgum predictum cum ſuis pertinentiis dependentiis et annexis dicto Johanni epiſcopo Moravienſi et ſuis ſucceſſoribus epiſcopis eccleſie Moravienſis de nobis et ſucceſſoribus noſtris in meram puram et liberam regalitatem ſeu regaliam in feodo et hereditate in perpetuum · cum univerſis commoditatibus et proficuis dictis baronie et burgo pertinentibus · cum libera foreſta et varenna · feodis et foriſfacturis · cuſtumis · et advocationibus eccleſiarum · cum itineribus et curiis juſticiarie camerarie et vicecomitatus ac ipſorum itinerum et curiarum predictarum finibus amerciamentis exitibus et eſchaetis · cum portubus et paſſagiis · ac cum omnibus aliis et ſingulis libertatibus commoditatibus et aiſiamentis ac juſtiis pertinentiis ſuis quibuſcunque tam non nominatis quam nominatis ad regalitatem ſeu regaliam ſpectantibus ſeu quoviſmodo juſte ſpectare

valentibus in futurum et adeo libere quiete plenarie integre honorifice bene et in pace in omnibus et per omnia ficut aliqua regalitas feu regalia cuicunque ecclefie aut perfonis ecclefiafticis quibufcunque in regno noftro liberius quietius aut honorificentius conceditur feu donatur · Reddendo inde annuatim nobis heredibus et fuccefforibus noftris dictus Johannes epifcopus Moravienfis et fui fucceffores ecclefie Moravienfis epifcopi unam rofam rubeam ad feftum Nativitatis beati Johannis Baptifte apud burgum noftrum de Inuernes nomine albe firme fi petatur · et orationum fuffragia devotarum tantum pro fectis curie ac omni alio onere exactionę queftione demanda aut fervitio feculari que de dictis baronia et burgo cum pertinentiis per quofcunque jufte exigi poterint vel requiri . In cujus rei teftimonium prefenti carte noftre magnum figillum noftrum apponi precepimus · Teftibus reverendis in Chrifto patribus Jacobo et Willelmo Sanctiandree et Glefguenfis ecclefiarum epifcopis · cariffimo confanguineo noftro Georgio comite Angufie · Willelmo domino Crychtoun noftro cancellario et confanguineo predilecto · dilectis confanguineis noftris Willelmo domino Somyrwele · Patricio domino Glamis · Andrea domino de Gray · magiftris Johanne Arrous archidiacono Glefgwenfi et Georgio de Schorifwod rectore de Cultyr clerico noftro · apud Edinburgh decimo quinto die menfis Augufti anno Domini millefimo quadringentefimo quinquagefimo fecundo et regni noftri decimo fexto ·

Inftrumentum fuper exceptionibus in revocatione Regis Jacobi II·

195 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis pateat evidenter quod anno ab incarnatione ejufdem millefimo quadringentefimo quinquagefimo quinto · die Jovis in fefto beati Michaelis de monte tumba decima fexta die menfis Octobris · indictione quarta · pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Calixti divina difponente clementia pape tertii anno primo · in mei notarii publici et teftium aliorumque notariorum dominorum ac teftium fubfcriptorum prefentia perfonaliter conftitutus excellentiffimus princeps et dominus nofter metuendiffimus dominus Jacobus fecundus Rex Scotorum illuftriffimus · matura deliberatione avifatus confiderans quod multe et diverfe donationes infeodationes et alie quam-

plures alienationes et conceffiones in fui et corone Regie ac fuorum heredum et fucceſſorum dampnum et prejudicium quam maximum et gravamen facte fuerint minus jufte et in tali etate que de jure communi ftare et fubfiftere non deberent · attendenfque et animadvertens idem dominus nofter Rex quod ad etatem legitimam videlicet viginti quinque annorum jam pervenit et hujufmodi que in minori etate in prejudicium corone fue facta fuerint poffit juridice revocare · privilegio juris communis fibi affiftente · Idcirco publice vive vocis oraculo folempniter revocavit caffavit et annullavit omnes et fingulas donationes conceffiones infeodationes et alienationes per ipfum dominum noftrum Regem quibufcunque perfonis cujufcunque fexus ftatus gradus ordinis aut conditionis extiterint fub quibufcunque verborum formis ufque in diem prefentium confectionis factas de quibufcunque terris officiis foreftis cuftumis bonorum et mercium quorumcunque vardis releviis maritagiis curiarum fectis caftri vardis pifcationibus burgorum firmis feodifirmarum affedationibus aliifque poffeffionibus redditibus juribus et proficuis cum pertinentiis quibufcunque ad coronam Regiam alias fpectantibus · necnon de omnibus et fingulis talliamentis · infeodationibus regalitatum factis et conceffis de quibufcunque terris redditibus et poffeffionibus que per dominum genitorem fuum recolende memorie poffeffa fuerunt quoquomodo tempore obitus fui et a tempore dicti obitus quibufcunque perfonis fub quibufcunque formis ufque in prefentem diem · et non folum de illis que dictus genitor fuus tempore obitus fui tenuit et poffedit verum etiam de omnibus aliis et fingulis terris redditibus novis infeodationibus feu confirmationibus per quas warde relevia feu maritagia alienantur · necnon jure patronatus quorumcunque hofpitalium vel ecclefiarum conceffionibus quibufcunque ecclefiis vel locis factis · cum omnibus aliis et fingulis terris et dominiis quibufcunque que ad manus fuas proprias per foriffacturam vel alias poft obitum dicti fui genitoris ufque in hodiernum diem quoquomodo pervenerunt feu pervenire potuerunt feu etiam debuerunt · ex eo quod plures et diverfe hujufmodi alienationes et conceffiones ab eo extorte fuerunt per vim et metum qui cadere poterant in virum conftantem et fignanter pro vita fua legiorum fuorum confervatione et falute · alieque alienationes fupradicte per malas et falfas fuggeftiones et non folum ad importunitatem petentium verum etiam per carnalitatem confulentium in tali etate que

hujufmodi verifimiliter poterat ignorare utrum in prejudicium ftatus regalis et corone regie talia viderentur redundare ac facta fuerant per veri fuppreffionem ac falfi fuggeftionem · donationibus tamen conceffionibus et infeodationibus per dictum fupremum dominum noftrum Regem fereniffime domine noftre Regine de fua dote feu donatione propter nuptias vel alias de terris et poffeffionibus ufque in predictum diem fibi conceffis · ac infeodatione alias per dictum noftrum Regem filio fuo Alexandro Stewart fecundo genito · Comiti Marchie de comitatu Marchie et dominio vallis Anandie et Mannie factis · ac etiam donationibus et infeodationibus villarum Comitis Orchadie et de Cathania cancellarii Scotie de comitatu Cathanie cum pertinentiis et annexis · necnon donationibus et infeodationibus per dictum dominum noftrum Regem factis et conceffis reverendo in Chrifto patri domino Epifcopo Moravienfi et fuis fuccefforibus ecclefie Moravienfis epifcopis de omnibus et fingulis terris alias [foriffactis ?] per quondam Hugonem de Douglas comitem de Ormond et Johannem de Douglas olim de Balwanye infra vicecomitatus de Inuernes et Bamf jacentibus que per ipfos Hugonem et Johannem et predeceffores fuos de epifcopo et ecclefia Moravienfi tenebantur in capite · de baronia fua de Spine pertinentiis et annexis ejufdem · prout in cartis literis et evidentiis dicti fupremi domini noftri Regis dictis domine noftre Regine et dominis Comitibus Marchie et Cathanie ac prefato domino Epifcopo Moravienfi defuper confectis latius continetur · duntaxat exceptis · quasquidem donationes et conceffiones dictis domine Regine Comitibus Marchie et Cathanie et domino Epifcopo Moravienfi fupradictis et eorum heredibus et fuccefforibus ut premittitur factis prefatus dominus nofter Rex pro fe heredibus et fuccefforibus fuis perfonaliter et proprio motu maturea vifatus et ex certa fcientia approbavit ratificavit et perpetuo confirmavit et ea in omnibus et per omnia inviolabiliter teneri et obfervari decrevit juxta dictarum cartarum et literarum continentiam tenorem et effectum · Super quibus omnibus et fingulis prenotati dominus nofter Rex · domina Regina · Comes Orcadie et Cathanie · ac reverendus in Chrifto pater Epifcopus Moravienfis fibi fieri petierunt unum vel plura publicum feu publica inftrumentum feu inftrumenta fub figillorum fupremi domini noftri Regis dominorumque appenfionibus ac notariorum infrafcriptorum fignis et fubfcriptionibus confignanda · Acta erant hec apud caftrum de Stryveling in privata capella ejufdem caftri fub anno die menfe indic-

tione et pontificatu suprascriptis · presentibus ibidem reverendis in Christo patribus Thoma et Georgio Dei et apostolice sedis gratia ecclesiarum Dunkeldensis et Brechinensis episcopis · nobilibus dominis Willelmo [comite] Orchadie et Cathanie ac domino de Sancto Claro cancellario Scotie · Jacobo Lewingstoun magno camerario et magistro hospitii domini nostri Regis · Patricio Lyoun domino Glamys · Andrea Stewart domino Awandaill · ac venerabilibus viris ac discretis dominis et magistris Nicholaio Ottyrburn canonico Glesgwensi clerico rotulorum et registri domini nostri Regis prefati · Thoma Wauss custode privati sigilli ejusdem · Ricardo Forbes archidiacono Rossensi et dicti domini nostri Regis compotorum rotulatore · Niniano Spot canonico Dunkeldensi · Willelmo thano de Caldor · magistro Thoma de Carmichael · domino Gawino Bradie et Thoma Broun notariis publicis testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis ·

Et ego Thomas Boill presbyter Abbirdonensis dyocesеos publicus auctoritate imperiali notarius predictis supremi domini nostri Regis revocationi cassationi annullationi donationumque concessionum et infeodationum exceptioni et earundem approbationi ratificationi confirmationi et decreto ceterisque omnibus aliis et singulis supradictis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi et audivi ac in notam recepi ideo hoc presens instrumentum hic mea propria manu subscribendo in hanc publicam formam redegi signoque nomine et subscriptione meis solitis et consuetis una cum sigillorum predictorum domini nostri Regis reverendorumque patrum episcoporum et dominorum appensionibus signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum · Et hec duo verba videlicet *et annexis* in fine linee vicesime quarte computando a principio necligenter dimissa approbo et affirmo · et similiter has dictiones *dominus noster Rex* computando a fine in nona linea approbo et affirmo · et horum verborum *vel alias* approbo et affirmo ·

Et ego Thomas Broun clericus Sancti Andree dyocesеos publicus auctoritate apostolica notarius dictis revocationi exceptioni et approbationi omnibusque aliis et singulis dum ut supra fierent dicerentur et agerentur una cum dictis dominis et testibus ac notariis prescriptis et subscriptis presens personaliter interfui eaque sic dici fieri vidi et audivi et in notam cepi ideoque presens instrumentum meis signo et subscriptione manuali una

cum appofitione figillorum dicti fupremi domini noftri Regis dictorum reverendorum in Chrifto patrum et dominorum prefcriptorum fignavi requifitus in fidem et teftimonium omnium premifforum ·

Inftrumentum fuper compofitione de terris de Ryny ·

196 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Domini millefimo quadringentefimo fexagefimo quarto menfis vero Maii die vicefimo · indictione duodecima · pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Pij divina difponente clementia Pape fecundi anno fexto · in reverendi in Chrifto patris et domini mei domini Davidis Dei et apoftolice fedis gratia epifcopi Moravienfis teftiumque infrafcriptorum prefentia ac mei notarii publici prefentia perfonaliter conftitutus magnificus et prepotens dominus dominus Alexander comes de Huntlie et dominus de Baydenacht deliberatione ad memoriam reducens expofuit qualiter inter prefatum reverendum in Chrifto patrem nomine ecclefie fue ac ipfum exponentem quedam controverfia five debata penes folutionem certe annue firme feu annui redditus feptem librarum fex folidorum et octo denariorum fterlingorum legalium de terris de Ryny · Dunbannane · Drumdelgy · Rothwen et Butharry · ecclefie et epifcopo Moravienfi annuatim debitorum · videlicet pro terra que dicitur ecclefie de Ryny trium marcarum · pro terra que dicitur ecclefie de Dunbannane duarum marcarum · pro terra que dicitur ecclefie de Drumdelgy duarum marcarum · pro terra que dicitur ecclefie de Rothwen duarum marcarum · et pro terra que dicitur ecclefie de Butharry duarum marcarum · ut idem dominus Epifcopus afferuit · fuerat exorta · et ad diffiniendam et amputandam controverfiam hujufmodi comparuit · etiam affirmabat quomodo per venerabiles in Chrifto patres Johannem de Elleme permiffione divina monafterii de Kinlos abbatem ac Willelmum eadem permiffione vallis Sancti Andree de Plufcardyn priorem et difcretum virum magiftrum Ricardum de Forbes decanum Aberdonenfem prelibati reverendi in Chrifto patris nuncios · nec non venerabilem in Chrifto patrem Davidem de Monymwfk priorem ac alios honorabiles viros Murdacum Glaftyr de Glak ac Thomam de Forbes de Auchynchampir per ipfum exponentem nuncios feu procuratores ad hoc

ſpecialiter conſtitutos · jura et documenta prefate eccleſie et Epiſcopi Moravienſis ipſas terras ac ſolutionem hujuſmodi annui redditus ſeu annue firme ſingulis annis exinde ſolvendi ſeu ſolvende concernentia ac in regiſtro predicte eccleſie Moravienſis conſcripta viſa lecta conſiderata diſcuſſa ſibique per prefatos expoſita et per eum intellecta fuerunt · quorum vigore et in honorem ſumme Trinitatis ac alme matris eccleſie prefatique domini Epiſcopi · ſolutioni dicti annui redditus ſeu annue firme ſingulis annis de predictis terris plenarie ſolvendi aut ſolvende prout in prefatis juribus et documentis in dicto regiſtro ſcriptis continetur voluit parere et eundem ſolvere cum effectu promiſit · Quibus perlatis idem dominus Comes diſcooperto capite ac genuflexo coram eodem domino Epiſcopo exiſtens et ſedens ipſum dominum Epiſcopum humiliter ac inſtantiſſime requiſivit et rogavit ut ipſum rogantem et predeceſſores ſuos ab omnibus et ſingulis ſententiis et cenſuris eccleſiaſticis contra ipſos ob non ſolutionem prefati annui redditus ſeu annue firme priſcis elapſis temporibus latis ſi que fuerint · promittendo quod eundem de cetero fideliter ſolveret · ac in quantum non ſolutum abſolvere et dimittere de gratia ſpeciali dignaretur · Prelibatus vero dominus Epiſcopus humilem ejus requiſitionem attendens ipſiuſque precibus favorabiliter inclinatus hujuſmodi annuum redditum ſeu annuam firmam elapſis temporibus de prenominatis terris non ſolutum ſeu ſolutam remiſit et ipſum dictum Comitem et ſuos predeceſſores ab omnibus et ſingulis ſententiis et cenſuris eccleſiaſticis contra prefatum dominum Comitem et ſuos predeceſſores ob non ſolutionem dicti annui redditus ſeu annue firme latis · quantum de jure potuit et debuit · abſolvit et abſolutum ac abſolutos ſolempniter denunciavit · oſculo pacis ſubſecuto · Quibus completis ſupradictus dominus Comes dimidium nobile Anglicanum et unum groſſum duodecim denariorum argenti uſualis monete regni Scotie prelibato domino Epiſcopo ejus nomine et eccleſie ſue in ſignum recompenſationis ſolutionis preterite predicti annui redditus ſeu annue firme dedit et deliberavit · et hujuſmodi dimidium nobile et groſſum nomine quo ſupra dictus Epiſcopus recepit · De et ſuper quibus omnibus et ſingulis prelibatus dominus Epiſcopus a me notario publico ſubſcripto ſibi unum vel plura publicum ſeu publica inſtrumentum vel inſtrumenta fieri petiit · Acta erant hec in eccleſia cathedrali Moravienſi in capella beati Nicholaii ejuſdem ſub anno menſe die indictione et pontificatu ſupraſcriptis · preſentibus ibidem

Et ego Andreas de Fores presbyter Moraviensis dioceseos publicus auctoritate imperiali notarius quia premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri et dici vidi scivi et audivi et in notam sumpsi ideo hoc presens publicum instrumentum manu mea fideliter scriptum confeci et in hanc publicam formam redegi signoque nomine et subscriptione meis solitis et consuetis signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum · Interlineationem illius verbi *et* supra ·xii· lineam istius folii approbo cum premissis ·

Carta de Cattepolly ·

197 Omnibus hanc cartam visuris vel audituris Willelmus Dei et apostolice sedis gratia episcopus Moraviensis salutem in omnium salvatore · Noveritis nos de consensu et assensu capituli nostri propter infrascriptum negotium capitulariter sepius congregati habito cum eodem diligenti tractatu et solempni ac matura deliberatione secuta · utilitate ecclesie nostre undique prius perpensa · et presertim ob et propter divini cultus ampliationem · et sallarii capellanorum inferius subscriptorum expresse ad infrascripta consentientium et successorum eorundem augmentationem · dedisse concessisse et ad firmam dimisisse nec non hac presenti carta nostra confirmasse dilecto nostro Johanni M^c^culloch totas et integras terras de Catpolle jacentes in comitatu Rossie infra vicecomitatum de Inuernis · quas magnificus et potens dominus dominus Willelmus quondam comes Rossie Sancte Trinitati ecclesie nostre Moraviensis episcopis et capitulo ejusdem qui pro tempore fuerint · ad sustentationem duorum capellanorum pro animabus omnium fidelium defunctorum in dicta ecclesia nostra divina perpetuo celebraturorum · in puram et perpetuam elemosinam dedit concessit et carta sua confirmavit prout in carta sua ecclesie nostre predicte desuper confecta plenius continetur · Tenendas et habendas omnes et singulas prenominatas terras cum pertinentiis prefato Johanni et heredibus suis usque ad tertium heredem inclusive sibi invicem linealiter vel collateraliter immediate succedentibus de nobis et successoribus nostris episcopis qui pro tempore fuerint per omnes rectas metas antiquas et divisas in boscis · planis · moris et maresiis ·

pratis · pascuis et pasturis · petariis · carbonariis · bruariis et genestis · fabrilibus et brasinis · viis · semitis · aquis · silvis · rivulis et lacubus · aucupationibus et venationibus · piscationibus · cum wrak waith et wair · cum molendinis multuris et eorum sequelis · cum curiis et earum exitibus · herezeldis · bludwettis et mulierum merchetis · cum communi pastura et libero introitu et exitu ac cum omnibus aliis et singulis commoditatibus libertatibus et aysiamentis ac justis suis pertinentiis quibuscunque tam non nominatis quam nominatis tam subtus terram quam supra terram tam prope quam procul ad dictas terras cum pertinentiis spectantibus seu juste spectare valentibus quomodolibet in futurum libere · quiete . plenarie · integre honorifice · bene et in pace · Reddendo inde annuatim prefatus Johannes et heredes sui nobis et successoribus nostris episcopis qui pro tempore fuerint aut dictis capellanis et eorum successoribus seu procuratoribus legitimis eorundem decem et quatuor marcas argenti usualis monete regni Scotie ad duos anni terminos per equales portiones in ecclesia cathedrali Rossensi · videlicet septem marcas ad festum Pentecostes et reliquas septem marcas ad festum Sancti Martini in yeme · Faciendo singulis annis per se vel actornatum ydoneum unam sectam in curia nostra capitali tenenda apud Elgyn post Pascha tantum pro omni alio onere servitio seculari exactione seu demanda que de dictis terris cum pertinentiis exigi poterunt vel requiri · Et nos vero prefatus Willelmus et successores nostri episcopi dictas terras cum pertinentiis prefato Johanni et heredibus suis usque ad 3^m^ heredem inclusive in omnibus et per omnia ut predictum est contra omnes homines et feminas mortales quantum de jure possumus warantizabimus acquietabimus et ad tertium heredem ut premissum est defendemus · In cujus rei testimonium presentes literas nostras sigilli nostri rotundi ac communis sigilli capituli nostri appensionibus una cum subscriptionibus canonicorum protunc capitulum nostrum representantium fecimus communiri apud canoniam nostram penultimo die mensis Novembris anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo · Episcopus Moraviensis manu propria · Ego Thomas Waus precentor Moraviensis subscribo · Et ego Willelmus Wynchestre thesaurarius Moraviensis subscribo · Ego Johannes Wynchestre subdecanus subscribo · Ego Finlaus Belle consentio et subscribo · Ego Johannes Stewart consentio et subscribo · Ego Willelmus Douglace rector de Moy approbo et subscribo · Et ego Thomas Graunt prebendarius

Sancti Egidii confentio et fubfcribo · Ego Gilbertus Richardi unus capellanorum de Catbollis fubfcribo · Et ego Johannes Willelmi capellanus de Catpollis confentio et fubfcribo ·

Confirmatio regalitatis ·

198 Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Sciatis nos in laudem et gloriam beate et individue Trinitatis ac exaltationem ecclefie cathedralis Moravienfis · ac pro fpeciali fiducia cordialique dilectione et fingulari favore quos gerimus erga reverendum in Chrifto patrem noftrumque avunculum Andream nunc epifcopum Moravienfem et pro fuis fideli et gratuito fervicio auxilio et confilio nobis retroactis temporibus multipliciter impenfis et exhibitis · quandam cartam factam et conceffam per quondam parentem noftrum recolende memorie regem Jacobum fecundum · cujus anime propitietur Deus · prelatis et ecclefie antedictis fuper creatione ville et baronie de Spyne in mera regalitate et regalia pro una rofa rubea nomine albe firme reddendo annuatim et orationum fuffragiis devotarum tantum · de mandato noftro vifam lectam infpectam et diligenter examinatam · fanam · integram · non rafam · non cancellatam · nec in aliqua parte fui fufpectam ad plenum intellexiffe fub hac forma · Jacobus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Sciatis nos ad laudem et gloriam Sancte Trinitatis · exaltationem ecclefie cathedralis Moravienfis · et ob grata obfequia per reverendum in Chrifto patrem Johannem epifcopum Moravienfem confiliarium noftrum quondam genitori noftro recolende memorie per ipfum multipliciter impenfa et nobis fideliter continuata · nec non pro falute anime noftre et Marie regine confortis noftre animabufque predecefforum et fuccefforum noftrorum · conceffiffe et prefentis carte noftre tenore concedimus dicto reverendo in Chrifto patri Johanni epifcopo Moravienfi et fucceforibus fuis ecclefie Moravienfis epifcopis baroniam fuam de Spyne ac burgum de Spyne cum univerfis et fingulis fuis pertinentiis dependentiis et annexis in meram et liberam regalitatem feu regaliam · Tenendam et habendam prefatam baroniam ac burgum predictum cum fuis pertinentiis dependentiis et annexis dicto Johanni epifcopo Moravienfi et fuis fucceforibus epifcopis ecclefie

Moravienſis de nobis et ſucceſſoribus noſtris in meram puram et liberam regalitatem ſeu regaliam in feodo et hereditate in perpetuum · cum univerſis commoditatibus et proficuis dictis baronie et burgo pertinentibus · cum libera foreſta et varenna · feodis et foriſfacturis · cuſtumis · et advocationibus eccleſiarum · cum itineribus et curiis juſticiarie camerarie et vicecomitatus ac ipſorum itinerum et curiarum predictarum finibus amerciamentis exitibus et eſchaetis · cum portubus et paſſagiis · ac cum omnibus aliis et ſingulis libertatibus commoditatibus et aiſiamentis ac juſtis pertinentiis ſuis quibuſcunque tam non nominatis quam nominatis ad regalitatem ſeu regaliam ſpectantibus ſeu quoviſmodo juſte ſpectare valentibus in futurum · et adeo libere · quiete · plenarie · integre et honorifice · bene et in pace in omnibus et per omnia ſicut aliqua regalitas ſeu regalia cuicunque eccleſie aut perſonis eccleſiaſticis quibuſcunque in regno noſtro liberius quietius aut honorificentius conceditur ſeu donatur · Reddendo inde annuatim nobis heredibus et ſucceſſoribus noſtris dictus Johannes epiſcopus Moravienſis et ſui ſucceſſores Moravienſes epiſcopi unam roſam rubeam ad feſtum Nativitatis beati Johannis Baptiſte apud burgum de Innernes nomine albe firme ſi petatur · et orationum ſuffragia devotarum tantum · pro ſectis curie et omni alio onere exactione queſtione demanda aut ſervitio ſeculari que de dictis baronia et burgo cum pertinentiis per quoſcunque juſte exigi poterunt quomodolibet vel requiri · In cujus rei teſtimonium preſenti carte noſtre magnum ſigillum noſtrum apponi precepimus · Teſtibus reverendis in Chriſto patribus Jacobo et Willelmo Sanctiandree et Gleſgwenſi epiſcopis · cariſſimo conſanguineo noſtro Georgio comite Anguſie · Willelmo domino Crychtoun noſtro cancellario et conſanguineo predilecto · dilectis conſanguineis noſtris Willelmo domino Somyrweill · Patricio domino Glammys · Andrea domino Gray · magiſtro Johanne Arous archidiacono Glaſgwenſi · et Georgio de Schoriſwode rectore de Cultyr clerico noſtro · apud Edinburgh decimo quinto die menſis Auguſti anno Domini milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſecundo et regni noſtri decimo ſexto · Quam quidem cartam et donationem et conceſſionem in eadem contentas in omnibus ſuis punctis et articulis conditionibus et modis ac circumſtantiis ſuis quibuſcunque forma pariter et effectu in omnibus et per omnia ut premiſſum eſt pro nobis et ſucceſſoribus noſtris per preſentes pro perpetuo confirmamus · Salvis nobis heredibus et ſucceſſoribus noſtris juri-

bus et fervitiis de dicta regalitate feu regalia ante prefentem noftram confirmationem nobis debitis et confuetis · In cujus rei teftimonium prefenti carte noftre confirmationis magnum figillum noftrum apponi precepimus · Teftibus reverendis in Chrifto patribus Willelmo epifcopo Abbirdonenfi cancellario noftro · Andrea epifcopo Orcadenfi · dilectis confanguineis noftris David comite Craufurd domino Lyndefay magno camerario noftro · Georgio comite de Huntlie domino Gordoun · Willelmo comite de Errolle domino Hay conftabulario regni noftri · Willelmo comite Marifcalli domino Keyth · Jacobo comite Buchanie · Johanne domino Glammys · Alexandro domino Forbes · Thoma domino Innermeith · et Willelmo domino Rwthwen · apud Abbirden decimo fexto die menfis Aprilis anno Domini millefimo quadringentefimo octuagefimo octavo et regni noftri vicefimo octavo ·

De compromiffo de marchiis de Croy et Kildrummy ·

199 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis pateat evidenter quod anno a nativitate Domini millefimo quadringentefimo nonagefimo fecundo menfis vero Aprilis die decimo · indictione decima · pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Innocentii divina providentia Pape octavi anno octavo · in mei notarii publici et teftium fubfcriptorum prefentia perfonaliter conftituti reverendus in Chrifto pater et dominus Andreas Dei et apoftolice fedis gratia epifcopus Moravienfis ex una et Hugo Ros baro de Kilravok ex altera partibus · non vi aut metu ducti nec errore lapfi fed mera et eorundem fpontanea voluntate extitit appunctuatum et concordatum modo et forma fubfequentibus · videlicet dictus reverendus pater pro fe et fuis fucceffоribus et dictus Hugo pro fe et fuis heredibus unanimi confenfu et affenfu in alto et baffo fe fideliter et fide media compromiferunt et confenferunt ftare decreto et ordinationi honorabilium nobilium venerabilium et providorum virorum videlicet Alexandri Dunbar · Jacobi Dunbar de Weftfeld et Comnoch militum · Willelmi thani de Caldor · Duncani M^ckintofch · Ade Gordon · Willelmi Wincheftre · Thome Grant · Thome Stewart magiftrorum et ecclefie cathedralis Moravienfis canonicorum · Alexandri Cummyng de Altre · Johannis thani de Brody · Hugonis Alani · Willelmi Doles de

Cantray · Willelmi Hay de Park · Thome Hay · Roberti Caldor · Andree Cummyng · Andree Frasar · Alexandri Cheshelm · Willelmi Cheshelm · domini Martini vicarii de Pettin et Brachlie · et Hugonis ejus fratris · magistri Alexandri Suthirland vicarii de Inuernis Moraviensis diocefeos · et Mureoch Mor · tanquam arbitrorum et amicabilium compositorum et arbitratorum in forma speculatorum communiter electorum seu majoris partis eorundem · ad decidendum laudandum arbitrandum ac terminandum ac finiendum in omnibus clameis questionibus et demandis ac debatis marchiarum terrarum de Croy et Kilravok · ac Kildrummy et Kilravok · ac super quibusdam controversiis dictarum terrarum motis seu movendis · sic quod qualitercunque dicte persone seu major pars eorundem deciderint laudarent seu terminarent vel arbitrati fuerint in premissis clameis merchiarum et questionibus predictis · dicte partes pro se heredibus et successoribus ratum et gratum pro perpetuo haberent et inviolabiliter observarent sine quacunque apellatione seu supplicatione in futurum · et quod dicti arbitratores die lune ultimo Aprilis apud Narn hora novena ante meridiem compareant cum continuatione dierum ad terminandum communicandum decidendum arbitrandum laudandum finiendum et terminandum in premissis et ad eorum beneplacitum continuandum et testes citatos et non citatos diebus feriatis et non feriatis sedendum et recipiendum · Et ut hec omnia firmiter et inviolabiliter observentur in omnibus et per omnia ut premittitur dicte partes hinc inde se obligarunt bona fide et magno juramento interveniente tactis scripturis sacrosanctis ad sancta Dei evangelia jurarunt · ac etiam dicti arbitri et amicabiles compositores ad terminandum et laudandum in premissis in presentia partium ad sancta evangelia jurarunt · et hujusmodi compromisso dicte partes in forma speculatorum consenserunt · Super quibus omnibus et singulis dicte partes hinc inde sibi fieri petierunt instrumentum et instrumenta · Acta erant hec apud Croy in cimiterio dicte ecclesie sub anno mense die indictione et pontificatu quibus supra · presentibus ibidem magistro Waltero Lesly · Johanne Spens Dunkeldensi et Moraviensi prebendariis · domino Andrea Marshell vicario de Duffous et Laurentio Kinghorn cum diversis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Willelmus Dowe presbyter Sancti Andree diocefeos publicus imperiali et regali auctoritate notarius premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur et fierent una cum prenominatis testibus presens in-

terfui eaque omnia et ſingula ſic fieri ſcivi vidi et audivi ac in notam cepi ideoque preſens publicum inſtrumentum manu mea propria ſcripſi ſignoque et nomine meis ſolitis et conſuetis ſignavi rogatus et requiſitus in fidem et teſtimonium omnium et ſingulorum premiſſorum ·

Continuatio ejuſdem cauſe ·

200 In Dei nomine amen · Per hoc preſens publicum inſtrumentum cunctis pateat evidenter quod anno ab Incarnatione Domini milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo menſis vero Aprilis die ultimo · indictione decima · pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri domini Innocentii divina diſponente clementia Pape octavi anno octavo · in mei notarii publici et teſtium ſubſcriptorum preſentia perſonaliter conſtituti nobiles venerabiles et providi viri Alexander Dunbar de Veſtfeld et Jacobus Dunbar de Comnoch milites · magiſtri Adam Gordon precentor · Willelmus Wincheſtre theſaurarius cathedralis eccleſie Moravienſis · Thomas Grant et Thomas Stewart dicte eccleſie canonici prebendariique Sancti Egidii de Elgin et Duthol in eadem · Alexander Suthirland et Martinus eccleſiarum de Inuernys Pettin et Brachlie vicarii · Willelmus Caldor de eodem · Duncanus M^cyntoſh capitaneus de Clancattan · Alexander Cummyng de Altre · Johannes Brody de eodem · Willelmus Hay de Park · Willelmus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cummyng · Andreas Fraſer · Alexander Cheſhelm · Willelmus Cheſhelm et Moreach Moir · arbitri arbitratores et amicabiles compoſitores et communes amici per et inter reverendum in Chriſto patrem et dominum dominum Andream Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopum Moravienſem et honorabilem virum Hugonem baronem de Kilravok · in cauſa ſeu cauſis de et ſuper terris limitibus et marchiis univerſis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrummy ac querelis et queſtionibus occaſione premiſſarum inter eoſdem debatabilibus deſuper motis ſeu movendis ſecundum formam ſpeculatorum communiter electi · prout in compromiſſo deſuper edito plenius continetur · prefatas cauſas ſive cauſam de utrarumque partium conſenſu abſque earundem prejudicio continuarunt extenderunt et prorogarunt modo et forma ſubſequenti · Nos Alexander Dunbar de Veſtfeld · Jacobus Dunbar de Comnok milites · Adam Gordon precentor et

Willelmus Wincheſtre theſaurarius cathedralis eccleſie Moravienſis · Thomas Grant et Thomas Stewart dicte eccleſie cathedralis canonici prebendariique Sancti Egidii de Elgin et Duthol in eadem · Alexander Suthirland et Martinus eccleſiarum de Inuernys et Pettin vicarii · Willelmus Caldor de eodem · Duncanus Mckintoſhe capitaneus de Clancattan · Alexander Cummyng de Altre · Johannes Brody de eodem · Willelmus Hay de Park · Willelmus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cummyng burgenſes de Narn · Andreas Fraſer · Alexander Cheſhelm · Willelmus Cheſhelm et Moreach Moir · arbitri arbitratores et amicabiles compoſitores ac communes amici per et inter reverendum in Chriſto patrem et dominum dominum Andream Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopum Moravienſem ex una et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok partibus ab altera · in cauſa et cauſis de et ſuper terris limitibus et marchiis univerſis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrummie ac querelis et queſtionibus occaſione premiſſorum inter eoſdem debatabilibus motis ſeu movendis ſecundum formam ſpeculatorum communiter electi · prout in inſtrumento compromiſſionis deſuper confecto latius continetur · prefatam cauſam et cauſas pro ultimis et finalibus definitione laudo deciſione et decreto earundem · ſecundum formam compromiſſi antedicti · uſque viceſimum primum diem menſis Maii proximo futuri cum continuatione dierum immediate ſequentium abſque dictarum partium prejudicio de earundem conſenſu continuamus extendimus et in hiis ſcriptis prorogamus · dicto compromiſſo in omnibus punctis et articulis ſuis in ſuo robore et effectu duraturo · partibus ipſis predictis coram nobis promittententibus obligantibus et hujuſmodi continuationi conſentientibus quod interim per ſe vel ſubmiſſas perſonas aut per quecunque media exquiſita directe vel indirecte nullum procurarent impedimentum aut excuſationem quamcunque proponerent quominus ad diffinitionem laudum deciſionem et decretum earundem cauſarum predictarum dicto die cum dierum continuatione ſubſequentium procedere poſſemus aut curaremus cum effectu · Super quibus omnibus et ſingulis dictus reverendus pater a nobis notariis publicis infraſcriptis ſibi unum vel plura publicum vel publica inſtrumentum vel inſtrumenta fieri petiit · Data erant hec in burgo de Narn ſub anno menſe die indictione et pontificatu quibus ſupra · preſentibus ibidem venerabilibus viris dominis et magiſtris Gavino Dunbar eccleſie cathedralis

Moravienſis decano · Thoma Leſly canonico Dunkeldenſi · Johanne Spens rectore de Johnſtoun · Roberto Innes in Drainy · Johanne Innes in Dunkenyti · Henrico Troup · cum diverſis aliis teſtibus ad premiſſa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Donaldus Thome preſbyter Moravienſis dioceſeos publicus imperiali auctoritate notarius quia premiſſis continuationi extenſioni et prorogationi ceteriſque univerſis et ſingulis dum ſic ut premittitur agerentur et fierent una cum prenominatis teſtibus preſens interfui eaque omnia et ſingula ſic fieri et dici vidi ſcivi et audivi et in notam cepi ideoque hoc preſens publicum inſtrumentum hujuſmodi prorogationem extenſionem et continuationem in continenti exinde confectam in hanc formam publicam redegi ſignoque nomine cognomine et ſubſcriptione meis ſolitis et conſuetis una cum ſubſcripto notario publico ſignavi rogatus et requiſitus in fidem et teſtimonium omnium et ſingulorum premiſſorum ·

Et ego Gillelmus Dowy preſbyter Sanctiandree dioceſeos publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premiſſis omnibus et ſingulis dum ſic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum notario ſupraſcripto ac teſtibus preſens interfui eaque omnia et ſingula ſic fieri ſcivi vidi et audivi et in notam cepi ideoque preſens publicum inſtrumentum manu aliena fideliter ſcriptum hic me ſubſcribendo ſubſcripſi ſigno et nomine meo ſolitis ac conſuetis ſignavi rogatus et requiſitus in fidem et teſtimonium omnium et ſingulorum premiſſorum ·

Continuatio ejuſdem ·

201 In Dei nomine amen · Per hoc preſens publicum inſtrumentum cunctis pateat evidenter quod anno ab Incarnatione Domini milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo menſis vero Maii die viceſima prima · indictione decima · pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri domini Innocentii divina diſponente clementia Pape octavi anno octavo · in mei notarii publici et teſtium ſubſcriptorum preſentia perſonaliter conſtituti nobiles venerabiles et providi viri Alexander Dunbar de Veſtfeld · et Jacobus Dunbar de Comnok milites · magiſter Adam Gordon precentor · Willelmus Wincheſtre theſaurarius cathedralis eccleſie Moravienſis ·

Thomas Grant et Thomas Steuart dicte eccleſie canonici prebendariique Sancti Egidii de Elgin et Duthol in eadem · Alexander Suthirland et Martinus eccleſiarum de Inuernys · Pettyn et Brachlie vicarii · Willelmus Caldor de eodem · Duncanus M^ckintoſch capitaneus de Clancattan · Alexander Cummyng de Altre · Johannes Brody de eodem · Willelmus Hay de Park · Willelmus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cumyng · Andreas Fraſer · Alexander Cheſhelm · Willelmus Cheſhelm et Moreach Moir · arbitri · arbitratores · amicabiles compoſitores et communes amici per et inter reverendum in Chriſto patrem ac dominum dominum Andream Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopum Moravienſem et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok in cauſa ſeu cauſis de et ſuper terris limitibus et merchiis univerſis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrumy ac querelis et queſtionibus occaſione premiſſorum debatabilibus deſuper motis ſeu movendis ſecundum formam ſpeculatoris communiter electi · prout in compromiſſo deſuper edito plenius continetur · prefatam cauſam ſive cauſas de utrarumque partium predictarum conſenſu abſque earundem prejudicio continuarunt extenderunt et prorogarunt modo et forma ſubſequenti · Nos Alexander Dunbar de Veſtfeld · Jacobus Dunbar de Comnok milites · Adam Gordon precentor · et Willelmus Vincheſtre theſaurarius cathedralis eccleſie Moravienſis · Thomas Grant et Thomas Stewart dicte eccleſie cathedralis canonici prebendariique Sancti Egidii de Elgin et Duthol in eadem · Alexander Suthirland et Martinus eccleſiarum de Inuernys et Pettin vicarii · Willelmus Caldor de eodem · Duncanus M^cyntoſche capitaneus de Clancattan · Alexander Cuming de Altre · Johannes Brody de eodem · Willelmus Hay de Park · Willelmus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cuming burgenſes de Narn · Andreas Fraſer · Alexander Cheſhelm et Moreach Moir · arbitri · arbitratores · amicabiles compoſitores et communes amici per et inter reverendum in Chriſto patrem ac dominum dominum Andream Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopum Moravienſem ex una et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok partibus ex altera · in cauſa et cauſis de et ſuper terris limitibus et merchiis univerſis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrumy ac querelis et queſtionibus occaſione premiſſorum inter eoſdem debatabilibus motis ſeu movendis ſecundum formam ſpeculatoris communiter

electi · prout in inftrumento compromiffionis defuper facto plenius continetur · prefatam caufam et caufas pro ultimis et finalibus diffinitione · laudo · decifione et decreto earundem fecundum formam compromiffi antedicti ufque decimum tertium diem menfis Augufti proximo futuri cum dierum continuatione immediate fequentium · abfque dictarum partium prejudicio et de eorundem confenfu continuamus extendimus et in hiis fcriptis prorogamus · dicto compromiffo in omnibus punctis et articulis fuis in fuo robore et effectu duraturo · partibus ipfis predictis coram nobis promittentibus obligantibus et hujufmodi continuationi confentientibus quod interim per fe vel fubmiffas perfonas aut per quecunque media exquifita directe vel indirecte nullum procurarent impedimentum aut excufationem quamcunque proponerent quominus ad diffinitionem · laudum · decifionem et decretum earundem caufarum predictarum dicto die cum dierum continuatione immediate fubfequentium procedere poffemus aut curaremus cum effectu · Super quibus omnibus et fingulis dictus reverendus pater a nobis notariis publicis infrafcriptis fibi unum vel plura publicum vel publica inftrumentum vel inftrumenta fieri petiit · Acta erant hec in ecclefia parochiali de Narn fub anno menfe die indictione et pontificatu fuprafcriptis · prefentibus ibidem venerabilibus viris dominis et magiftris Valtero Lefly canonico Dunkeldenfi · Johanne Spens rectore de Johnftoun · Roberto Innes in Drainy · Johanne Innes in Drumkenyty · et Henrico Troup · cum diverfis aliis teftibus ad premiffa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Donaldus Thome prefbyter Moravienfis diocefeos publicus imperiali auctoritate notarius quia premiffis omnibus et fingulis dum fic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis teftibus prefens interfui eaque omnia et fingula fic fieri et dici vidi fcivi et audivi et in notam cepi ideoque hoc prefens inftrumentum publicum exinde confectum mea manu propria fcriptum in hanc formam publicam redegi fignoque nomine cognomine et fubfcriptione meis folitis et confuetis una cum infrafcripto notario publico fignavi rogatus et requifitus in fidem et teftimonium omnium et fingulorum premifforum ·

Et ego Gillelmus Dowy prefbyter Sancti Andree diocefeos publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premiffis omnibus et fingulis dum fic ut premittitur agerentur dicerentur ac fierent una cum prenominatis tefti-

bus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri scivi vidi et audivi ac in notam cepi ideoque presens publicum instrumentum manu mea subscripsi signoque et nomine meis solitis et consuetis signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum ·

Sequitur tenor sententie sive decreti arbitralis ·

202 In Dei nomine amen · Per hoc presens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo mensis vero Augusti die decima tertia · indictione decima · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri Innocentii divina providentia Pape octavi anno octavo in nostri notariorum publicorum et testium subscriptorum presentia personaliter constituti nobiles venerabiles et providi viri Alexander Dunbar de Vestfeld · Jacobus Dunbar de Comnok milites · magister Adam Gordon precentor · Willelmus Vinchestre thesaurarius cathedralis ecclesie Moraviensis · Thomas Grant et Thomas Stewart dicte ecclesie canonici ecclesiarum de Elgyn et Duthol prebendarii · Alexander Suthirland et Martinus ecclesiarum de Inuernys et Pettin et Brachlie vicarii · Willelmus Caldor de eodem · Duncanus Makkyntosche capitaneus de Clancattan · Alexander Cuming de Altre · Willielmus Hay de Park · Willelmus Doles de Cantray · Hugo Alani · Robertus Caldor · Thomas Hay · Andreas Cuming · Andreas Frasar · Alexander Cheshelm et Willelmus Cheshelm · arbitri · arbitratores et amicabiles compositores et communes amici per et inter reverendum in Christo patrem et dominum dominum Andream Dei et apostolice sedis gratia episcopum Moraviensem pro se et suis successoribus ex una et honorabilem virum Hugonem Ros baronem de Kilravok pro se et suis heredibus ex altera partibus · in causa seu causis de et super terris limitibus finibus divisis et merchiis universis terrarum de Kilravok · Croy et Kildrumy ac querelis et questionibus occasione premissorum inter eosdem debatabilibus desuper motis seu movendis secundum formam speculatoris communiter electi · prout in compromisso desuper confecto plenius continetur · allegationibus testiumque depositionibus · merchiis · divisis · limitibus ac finibus predictis per prefatos arbitros · arbitratores et amicabiles compo-

ſitores ac communes amicos hinc inde auditis rimatis et ad plenum diſcuſſis · ſolum Deum pre oculis habentes · ſententiarunt laudarunt et decreverunt ac per os venerabilis viri magiſtri Thome Graunt prefati ex omni arbitrorum prefatorum mandato ſibi vive vocis oraculo commiſſo in ſcriptis tulerunt et perlegi cauſarunt in hunc qui ſequitur modum · At Narn the threteine day of Auguſt the yer of God ane thouſand four hundreth nynty and twa yeris · We Alexandir Dunbar of the Veſtfeld · James Dunbar of Comnok knychtis · Adam Gordon chantor · Vilyam Vincheſtre theſaurar of the cathedrall kirk of Murray · Thomas Grant and Thomas Stewart chanownis of the ſaid cathedrall kirk · Alexandir Suthirland and Martin vicaris of Inuernis and Pettin · Vilyam thayn of Caldor · Duncan Makkintoſch captan of the Clancattan · Alexander Cummyng of Altre · Huchon Alanſon · Wilyam Doles of Cantray · Vilyam Hay of Park · Thomas Hay · Robert Caldor · Androw Cummyng · Androw Fraſer · Alexandir Scheſhelm · Wilyam Scheſhelm and Huchon Makgillemvill arbitrours and amicabill compoſitouris evinlie ſchoſyn be and betuix ane reuerend fadir in God Andro biſchop of Murray for him and his ſucceſſouris one the ta part and Huchon the Roos baron of Kilravok and his airis on the tothir part apon the debatis · queſtionis and querellis of the merchis of the landis of Croy · Kilrawock and Kildrummy · We haffand God befor · ſytting in the paroch kirk of Narn · eftir oure cunnyngis conſciencis and knaulagis · decretis deliveris and ordanis and gyfis for ſentenc that the houſſis that ar biggit betuix the kirk and the vod of Croy be caſtin down · the corn that growis in the grond perteining to the ſaid houſis be gevin to the power men of the ſamyn for this crop · the ſaid landis thareftir togiddir with the girs of the wod lik as it ves riddin to be common paſtour till Croy and Kilravok · the vod forſaid to be evinly kepit be ane foſtar to be ſchoſin be baith the ſaidis parteis ay and quhil brevis of perambulacioun or arbitrouris be ſchoſin quhil ony knaulag may be gottin bettir of the werite · gif ony of the ſaidis parteis apples to labour tharin to ye wttir knawlag of the werite · And as tueching the marchis betuix Kildrummy and Kilrawok decretis deliveris and ordanis that the march ſtane quhilk wes caſſyn in the loch and marres be ſet up quhar it ſtud befor and be in tymis cummyn for evin merch betuix the ſaid Kilrawok and Kildrummy · and the landis fra that eſt pertene to Kildrummy · and that weſt

to Kilrawok · the mofs myr and marres to be common paftour as it ves of befor to baith the townis · and ordanis baith the parteis til obferve and kep all thir punctis abouf wrettin frathinfurth for thaim thar airis and fuccеffouris be this our fentenc arbitrour and decret · wndir the panis contenit in the compromyfs · and this our prefent decreit and fentenc to quhom it efferis quhais knaulag we mak it knauin · Wrettin day and plac forfad · In quorum omnium et fingulorum fidem et teftimonium premifforum prefentes literas five prefens publicum inftrumentum prefens decretum in fe continens fub figillis nobilium venerabilium et providorum virorum videlicet Alexandri Dunbar · Jacobi Dunbar militum · Willelmi thani de Caldor · Duncani Makintofch · Ade Gordon cantoris · Willelmi Wincheftre thefaurarii ecclefie cathedralis Moravienfis · Thome Grant officialis Moravienfis · Willelmi Doles et Willelmi Hay pro ipfis ac per omnes alios arbitros antedictos cum inftantia procuratis ut nobis notariis conftabat prefatus reverendus pater fibi fieri petiit prefens publicum inftrumentum per nos fubfcribi communiri et publicari cum inftantia procuravit · Datum et actum in ecclefia parochiali de Narn fub anno menfe die indictione et pontificatu quibus fupra · prefentibus ibidem Georgio domino de Gordon · Johanne Lefly de Vardris · Antonio de Ketht · magiftris Valtero Lefly et Johanne Spens prebendariis de Memmor et Adwy ac Cromdoll Moravienfis et Dunkeldenfis diocefum teftibus ad premiffa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego dominus Gillelmus Dowe prefbyter Sancti Andree diocefeos publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premiffis omnibus et fingulis dum fic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis teftibus prefens interfui eaque omnia et fingula fic fieri fcivi vidi et audivi ac in notam cepi ideoque prefens publicum inftrumentum manu propria fcripfi fignoque et nomine meis una cum figillis antedictis fignavi rogatus et requifitus in fidem et teftimonium omnium et fingulorum premifforum ·

Et ego Donaldus Thome prefbyter Moravienfis publicus apoftolica imperiali et regali auctoritatibus notarius quia premiffis omnibus et fingulis dum fic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis teftibus prefens interfui eaque omnia et fingula fic fieri et dici vidi fcivi ac audivi et in notam fumpfi ideoque hoc prefens inftrumentum publicum ex-

inde confectum manu fuprafcripti notarii publici fcriptum in hanc formam publicam una cum dicto notario publico redegi fignoque nomine cognomine et fubfcriptione meis folitis et confuetis una etiam cum fubfcriptione et figno antedicti notarii nec non figillorum fuprafcriptorum arbitrorum appenfionibus fignavi rogatus et requifitus in fidem et teftimonium omnium et fingulorum premifforum ·

Proceffus de davacha de Aberkerdour ·

203 Univerfis et fingulis fancte matris ecclefie filiis ad quorum noticias prefentes littere pervenerint Johannes Spens fuccentor et officialis Moravienfis falutem in omnium falvatore · Literas honorabilium et providorum virorum Jacobi Ogiluy de Defkfurd militis · Willelmi Meldrom de Fywe · Walteri Ogiluy de Bown · Walteri Barclay de Torre · Patricii Biffet de Leffindrom · Alexandri Murray de Culbarde · Georgii de Abirnethy · Johannis Currour · Thome Bard de Ordinhuf · Patricii Thayn vicarii de Innerkethny · Alexandri Hill · Finlai Monedy · Roberti fratris Finlai · Johannis Hill · Andree Tait · Willelmi Clerk · Symonis Quorfque · Johannis Wilfon · Donaldi Carnufy et Johannis Neill affiforum arbitrorum arbitratorum et communium amicorum de et fuper debatabilibus terris per et inter Alexandrum Innes de eodem ex una et magiftrum Alexandrum Symfon vicarium de Abirkerdor ex altera partibus · et fpecialiter pro terris de le Zochry cum aliis merchiis et divifis · decretum et compromiffum in fe continentes in pergamino fcriptas figillo reverendi in Crifto patris et domini domini Andree miferatione divina dudum epifcopi Moravienfis figillatas · ac figno et fubfcriptione domini Willelmi Dowy notarii publici fignatas et fubfcriptas in pergamino fcriptas · fanas et integras · una cum aliis documentis infrafcriptis · nobis pro tribunali fedentibus in loco inferius defignato · per venerabilem virum magiftrum Alexandrum Symfon vicarium de Abirkerdor predictum coram notario publico et teftibus infrafcriptis legendas tranffumendas fore et tranffumi prefentatas nos cum ea qua decuit reverencia noveritis recepiffe et perlegi feciffe tenorem qui fequitur continentes ·

Univerfis fancte matris ecclefie filiis ad quorum noticias prefentes litere

pervenerint Jacobus Ogiluy de Deſkfurd miles · Willelmus Meldrom de Fywe · Walterus Ogilvy de Bowne · Valterus Barclay de Torre · Patricius Biſſat de Leſindrowm · Alexander Murray de Culberd · Georgius de Abirnethy · Johannes Curror de Durne · Thomas Bard de Ordinhuf · Patricius Thayn vicarius de Innyrkethny · Alexander Hill · Finlaus Monedy · Robertus frater Finlai · Johannes Hill · Andreas Tait · Willelmus Clerk · Symon Quorſque · Johannes Wilſon · Donaldus Carnuſy et Johannes Neill · aſſiſores arbitri arbitratores et communes amici de et ſuper debatabilibus terris per et inter Alexandrum Innes de eodem ex una et Alexandrum Symſon vicarium de Abirkerdor ex altera partibus · et ſpecialiter pro terris de le Zochre cum aliis merchiis et diviſis · ex conſenſu ambarum partium una cum conſenſu ſereniſſimi regis Jacobi quarti Scotorum illuſtriſſimi · reverendi patris Andree epiſcopi Moravienſis et venerabilis patris David permiſſione divina Abbatis de Arbroth in preſentia ſubſcriptorum dominorum conſilii prefati ſupremi domini noſtri Regis communiter electi ut in inſtrumento compromiſſi Johannis Tyri notarii publici inde confecto plenius habetur · tenor cujus inſtrumenti ſequitur et eſt talis · In Dei nomine amen · Per hoc preſens publicum inſtrumentum cunctis pateat evidenter quod anno Incarnacionis dominice milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo menſis vero Decembris die quinto · indictione undecima · pontificatus ſanctiſſimi in Criſto patris et domini noſtri Alexandri Pape ſexti anno primo · in mei notarii publici et teſtium ſubſcriptorum preſentia conſtituti honorabiles et circumſpecti viri Alexander Innes de eodem ex una et dominus Alexander Symſon vicarius de Abirkerdor partibus ab altera · cum expreſſo conſenſu et aſſenſu excellentiſſimi domini noſtri regis Jacobi quarti moderni · reverendi in Criſto patris Andree epiſcopi Moravienſis et venerabilium dominorum David abbatis et conventus de Arbroth · ſe ſua mera et ſpontanea voluntate compromiſerunt obligarunt et ſubmiſerunt in uberiori forma compromiſſi in forma ſpeculatoris conficiendi in perſonas in quodam acto ſubſcripto contentas · prout in eodem continetur · ſequitur in hec verba · At Abirdene the fyv day of Decembr the yer of our Lord ane thouſand four hundreth nynti and twa yeris in preſence of the lordis of the conſell undirwritin that is to ſay reverend and venerabill faderis in God Wilyame biſchop of Abirden prewe ſeill · Androw Biſchop of Murray · Henry abbot of Camiſkynnall theſaurar ·

nobill and mychti lordis Archibald erll of Angus lord Douglas and chancellar of Scotland · Androw lord Gray mafter of houfhald · James erll of Buchquhan · Jamys lord Ogiluy · and mafter Johne Frafer dene of Laftalrik and clerk of the regiftre · it is appoyntit and accordit betwix Alexander Innes lard of that ilk on that tane part · and mafter Alexander Symfon vicar of Abirkerdor with confent and affent of oure foverane lord · Biffop of Murray · Abbat and convent of Arbroth on the todir part · in maner and forme as followis · that is to fay Alexander Innes with our foverane lordis confent and the mafter Alexander with the Bifchop Abbot and conventis confent ar oblift and fworn the haly wangellis tuichit under the payn of perjure inhabilite and infame in the maft ftrait forme of compromis *in forma speculatoris* to ondirly and abid irrevocabill but ony exception in deid or law to be proponit in the contrar at the decret fentence or deliverance of certan affifouris of perambulatione fchofin be baith thar confentis for the decifion of the landis debatabill betwix thaim of the barony of Abirkerdor in merchis paftouris commond and divifis of the famyn · and the gleib and kirkland of Abirkerdor merchis paftouris commond and divifis of the fame · of the quhilk affifouris thir ar the namys followand · that is to fay fchir James Ogiluy of Defkfurd knycht · Wilyam Meldrom of Fywe · Waltir Ogiluy of the Bowne · Valtir Barclay of Towe · Patrik Biffat of Lefindrome · Alexander Murray of Culbarde · George of Abirnethy · Johnne Curror of Durne · Thomas Bard of Ordinhuf · Patton Thayn the ald vicar of Innerkethny · Alexander Hill · Finlai Monedy · Robert Finlais broder · Thom Hill · Androw Tait · Will Clerk · Syme of Corfque · Johne Wilfon · Donald of Carnofy and Jok Neill · and that the faid Alexander and maftir Alexander fall comper beffor thir faid affifouris or the mar part of tham apon the foulze and ground of the faidis landis debatabill the acht day of Januar nixt tocum effor nowne · and thar wndirly and abide as faid all and quhatfumevir merchis and divifis of propir and commound paftour affignit merchit and dividit be the faid affifors of perambulation or the mar part of thame · fuorn tharto apon the firtir of Sanct Mernane in prefentis of the Kingis juftice or his deputis · the Bifchop of Murray or his comiffaris · and the faidis parteis ar content to undirlie the decrete of the faidis affifouris in fic effect and forfs and ftrinth as proces of breif of perambulation · and nevir to cum in the contrar be

thar felf airis or fucceffouris undir fic payn as fal pleis our foverane lord or his juftice and the bifchop of Murray and his commiffaris to decern and deliver tharapon · and that thai fall not be price prayer nor terrour folifit ony of the faidis affifouris wthirwais than fal ferf tham to deliver on thar athis and confcience in the premiffis · nor fal mak impediment or exception wtherwais than in thar prefence or abfence or ane prefent and ane wthir abfent of the parteis the faidis affifouris may peremptorlie or the mair part of tham the faid day and place but ony forthir prorogation of dais or termes finilie eftir thar knawlage decern end and conclud apon the werray richtwis merchis bundis and divifis of the faidis landis debatabill · and obferf and kepe the famyn but ony revocation interruption or impediment to be maid in the contrar under the panys forfaid · for tham thar airis and fucceffouris perpetualie to indur · Super quibus omnibus et fingulis dictus dominus Alexander Simfon in prefentia dominorum fuprafcriptorum a me notario publico et fcriba confilii fibi fieri petiit unum feu plura publicum feu publica inftrumentum feu inftrumenta · Acta fuerunt hec in hofpitio Alexandri Mengais burgenfis burgi de Abirden hora quafi fecunda poft meridiem fub anno menfe die indictione et pontificatu quibus fupra · prefentibus reverendo et venerabili et nobilibus dominis fuprafcriptis · Et ego Johannes Tyri Sancti Andree diocefis clericus et fcriba confilio fereniffimi domini noftri Regis publicus imperiali et regali autoritatibus notarius predictum actum formam compromiffi in fe continens de libro actorum extraxi et ideo hoc prefens publicum inftrumentum manu aliena me aliis arduis occupato negotiis fideliter fcriptum exinde confeci fignoque nomine et fubfcriptione meis folitis et confuetis fignavi in veram fidem premifforum · Unde dicto compromiffo fuper folum dictarum terrarum die octavo Januarii anno fupra · coram ipfis affiforibus in prefentia honorabilis viri Johannis Ogiluy deputati jufticiarii fupremi domini noftri Regis · ac venerabilis viri magiftri Thome Grant canonici et officialis Moravienfis commiffarii reverendi in Chrifto patris Epifcopi Moravienfis perlecto · onus hujufmodi materie · dicto vicario inftante et contumaciam prefati domini Alexandri de Innes accufante · magno juramento interveniente · capite Sancti Marnani prefente · in fe affumpferunt · vififque allegationibus ex parte vicarii productis et quafi ad plenum inter nos dif-

cuſſis rimatis et conſideratis · decretum noſtrum coram notario ſubſcripto nobis jurato tacite ac in conſilio inter nos et coram dicto notario infraſcripto pronunciavimus · et ex eo quod preſentiam dicti Alexandri domini de Innes pro ipſius intereſſe habere nequivimus ſupplicationem hujuſmodi decreti uſque in undecimum Aprilis continuavimus et continuari fecimus · Unde undecimo die adveniente · partibus una cum reverendo patre Andrea Dei gratia epiſcopo Moravienſi nobiscum comparentibus in preſentia prefati juſticiarii ſupremi domini noſtri Regis et commiſſarii de Arbroth · et allegationibus hinc inde productis viſis conſideratis et ad plenum diſcuſſis · ſolum Deum pre oculis habentes · ſententiam et decretum noſtrum in vulgari in hunc qui ſequitur modum pronunciamus · At Abirkerdor the levint day of Aprill anno nonageſimo tertio · We ſchir James Ogiluy of Deſkfurd knycht · Wilyam Meldrom of Fywe · Waltir Ogiluy of the Bown · Waltir Barclay of Towe · Patre Biſſat of Leſindrom and the remanent of the arbitrouris contenit in the compromys betwix Alexander Innes of that ilk · and Alexandir Symſon vicar of Abirkerdor anent the debatabill land clamyt be the ſaid vicar to pertene to the kirk and the ſaid lard of Innes to pertene to him · haffand God befor etc· decretis and deliveris the landis callit the Zochre as the maſtir ſtripe ran of ald tym narraſt Murailhous deſcendand in Dowarn and aſcendand to the Cragwell · and fra the Cragwell to the Redſtan liniali as the mur ſtrekis of lynth betwix Myrſid and Auchinaglis · togiddir with Auchinaglis to the burn of Auchinaglis aſcendand to the ſmall burn onder Monedy · and fra that burn to the well · and fra that vell to the quhit ſtanis towart Crome deſcendand as the ſtrip paſſis throw the Willingis of Crome in the Kirktoun burn · and the land on weſt ſyd that burn to Sanct Marnoys well with the well and commond paſtour and wont to pertene to the vicarage · and all the landis wthew the ſaid marcheis baith Murſid and Murailhous clamyt and perambulat be the vicar to perten to the ſaid Lard of Innes · ſaifand all ryt of bundit chartir gif ony be · and this to all tham quhom efferis we mak it knauin · Decreto vero predicto per notarium ſubſcriptum ex mandato dictorum aſſiſorum et arbitrorum perlecto et pronuntiato · reverendus pater Andreas epiſcopus Moravienſis ſtatuit ordinavit et mandavit virtute obligationis partium ut in compromiſſo habetur et auctoritate ordinaria monuit prefatum Alexandrum Innes pro ſe heredibus ſuis et aſſignatis ac dictum dominum Alexandrum

pro se et successoribus suis vicariis · omnia et singula premissa inviolabiliter observare · et nunquam contra ea venire dicere seu facere quemcunque nomine ipsorum publice vel occulte directe vel indirecte quovis quesito colore vel ingenio sub penis tricentarum coronarum auri serenissimo domino Regi Scotie · tricentarum ecclesie Moraviensi · et tricentarum parti observanti et minime contradicenti infra quadraginta dies postquam clare constiterit de hujusmodi contradictione aut impedimento sine quacunque exceptione solvendarum · super hiis omnibus et singulis prefatus dominus Vicarius sibi fieri petiit unum seu plura publicum seu publica instrumentum seu instrumenta · Acta erant hec super solum prefatarum terrarum sub anno mense die indictione et pontificatu quibus supra · presentibus ibidem dicto reverendo patre · Jacobo Ogiluy de Deskfurd milite · Willelmo · Thoma Caldor · et domino Alexandro Ilis milite · cum assisoribus et multis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis · Et ego Willelmus Dowy clericus Sancti Andree diocesis publicus imperiali et regali auctoritatibus notarius premissi decreti lecture prolationi et pronuntiationi ceterisque premissis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis testibus presens interfui eaque omnia et singula sic fieri vidi scivi et audivi ac in notam cepi ideoque hoc presens publicum instrumentum manu propria scripsi signoque et nomine meis una cum sigillo dicti reverendi patris signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum premissorum ·

·B· Dei gratia Moraviensis episcopus omnibus sancte matris ecclesie filiis literas istas visuris vel audituris eternam in Domino salutem · Sciatis nos dedisse et concessisse et hac carta nostra confirmasse ecclesie Sancti Thome martiris de Abirbrocht et monachis ibidem Deo servientibus et servituris in liberam et puram et perpetuam elemosinam · unam dauacham terre que pertinet ad ecclesiam de Abirkerdor et quicquid de illa terra percipere vel habere solebamus · Quare volumus quod predicti monachi teneant et possideant predictam terram cum rectis divisis et pertinentiis suis ita libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliquam aliam elemosinam liberius · quietius · plenius et honorificentius in regno Scotorum tenent et possident · Testibus Willelmo de Bosco · Hugone de sigillis et capellano domini Regis · Freskino decano · magistro ·G· archidiacono Moravie · Alexandro et

Henrico fratribus noſtris · Thoma capellano noſtro · Michaele clerico · Johanne de Craufurd · et multis aliis ·

Omnibus ſancte matris ecclesie filiis literas iſtas viſuris vel audituris capitulum ecclesie Sancte Trinitatis de Spini eternam in Domini ſalutem · Sciatis venerabilem dominum et patrem noſtrum in Chriſto Bricium Moravienſem epiſcopum de communi conſenſu noſtro dediſſe et conceſſiſſe et carta ſua confirmaſſe ecclesie Sancti Thome martiris de Abirbrocht et monachis ibidem Deo ſervientibus et ſervituris in liberam et puram et perpetuam elemoſinam unam dauacham terre quod pertinet ad ecclesiam de Abirkerdor et quicquid de illa terra percipere ſolebat · Quare volumus quod predicti monachi teneant et poſſideant predictam terram cum rectis diviſis ſuis et pertinentiis ita libere · quiete · plenarie et honorifice ſicut carta ipſius Epiſcopi confirmat et teſtatur · Teſte toto capitulo noſtro ·

Poſt quarum quidem literarum et documentorum preſentationem receptionem et lecturam nobis et per nos ſicut premittitur factam prefatus magiſter Alexander Symſon vicarius de Abirkerdor prefatas literas et alia documenta exemplari · tranſſumi · extrahi · autenticari · et in publicam tranſſumpti formam redigi · tranſſumpto exinde confecto fidem in judicio et extra concedi et dari per nos cum interpoſitione decreti et appenſione noſtri ſigilli · ne caſu fortuito ſeu viarum diſcriminibus deperirent et ſuos vigores amitterent · et ex aliis cauſis rationabilibus et rationibus animum ſuum moventibus decerni humillime poſtulavit · Nos vero attendentes hujuſmodi poſtulationem juſtam fore et rationi conſonam · volentes eidem annuere ut tenemur · idcirco prefatas literas et documenta tranſſumenda exemplari · extrahi et in publicam tranſſumpti formam et autenticam redigi · ſervatis ſervandis · expreſſe mandavimus et fecimus cum effectu · et ad tollendum omne dubium decrevimus et tenore preſentium decernimus quod preſenti tranſſumpto tam in judicio quam extra ubilibet locorum ſicut dictis literis originalibus plena et indubitata fides perpetuis temporibus futuris adhibeatur · Quibus omnibus et ſingulis quia preſens tranſſumptum cum prefatis originalibus in omnibus concordare invenimus noſtram auctoritatem interpoſuimus et interponimus per preſentes · In quorum omnium et ſingulorum fidem et teſtimonium premiſſorum has literas ſive hoc preſens inſtrumentum publicum [decretum compromiſſionem aliaque documenta prefata] in ſe continentes ſive continens exinde fieri et per nota-

rium publicum fubfcriptum fubfcribi publicari et regiftrari mandavimus et fecimus cum effectu · Datum et actum in loco confiftoriali Moravienfi folito ultimo die menfis Maii anno Domini millefimo quingentefimo undecimo · indictione decima · pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Julii divina difponente clementia Pape fecundi anno feptimo · prefentibus ibidem dominis et magiftro Thoma Levinfton canonico Moravienfi prebendarioque de Birnecht in eadem · Willelmo Roberti · et Andrea Johannis notariis publicis cum diverfis aliis teftibus ad premiffa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Donaldus Thome prefbyter Moravienfis diocefis publicus apoftolica imperiali et regali auctoritatibus notarius quia premiffis omnibus et fingulis dum fic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenominatis teftibus prefens interfui eaque omnia et fingula fic fieri et dici vidi ac audivi et in notam cepi ideoque has prefentes literas five hoc prefens inftrumentum publicum exinde confectum hujufmodi decretum et compromiffionem et alia documenta five eorundem tenores in fe continens in hanc formam publicam redegi fignoque nomine cognomine et fubfcriptione meis folitis et confuetis fignavi rogatus et requifitus in fidem et teftimonium omnium et fingulorum premifforum

Donaldus Thome prefbyter ·

Litera commiffionis de burfis Parifiis fundatis ·

204 Robertus miferatione divina Moravienfis epifcopus venerabili et egregio viro magiftro Georgio Lokcart facre theologie profeffori ac prepofito ecclefie collegiate de Crychtoun Scoto Parifiis falutem cum benedictione divina · De veftris prudentia fcientia et circumfpectione plurimam in Domino fiduciam habentes burfas per quondam recolende memorie Moravienfem epifcopum predeceforem noftrum Parifiis fundatas de Grefie nuncupatas ad noftramque et noftre fedis cathedralis Moravienfis prelati pro tempore ex primeva fua fundatione difpofitionem · provifionem et donationem pleno jure fpectantes cum per ceffum deceffum dimiffionem refignationem

ſeu alias quoviſmodo vacare contigerint · ſcolaribus ſtudentibus ſecundum fundationis tenorem perſonis qualificatis et Scotis et precipue Moravienſi dioceſi oriundis providendi · diſponendi et conferendi · regendi · manutenendi · defendendi · eorum mores et exceſſus corrigendi et reformandi et cauſantibus demeritis deponendi et deprivandi alioſque eorum locis imponendi · ceteraque omnia alia et ſingula que in premiſſis nobis ex fundatione facienda incumbunt et neceſſaria fuerint ſeu quomodolibet opportuna agendi gerendi et exercendi · noſtram tenore preſentium committimus poteſtatem et facultatem in Domino impertimur ſpecialem · preſentibus ad arbitrium noſtrum duraturis · In cujus rei teſtimonium hiis noſtris commiſſionis literis manuali ſubſcriptione noſtra munitis ſigillum noſtrum rotundum affigi fecimus apud oppidum Edinburgi die decimo quinto menſis Januarii anno Domini milleſimo quingenteſimo vigeſimo ſexto et noſtre conſecrationis anno ſecundo ·

205 CONVOCATIO GENERALIS canonicorum ecclesie Moraviensis facta in eadem per reverendum in Christo patrem et dominum dominum Jacobum miseracione divina episcopum Moraviensem duodecimo die mensis Decembris anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo ·

Absentes ab eadem convocatione · Ad altare Sancti Duthaci fundatum per quondam magistrum Willelmum de Birneth ·

Decanus · Unus calix argenteus deauratus · unum missale · unum vestimentum integrum de le burdalexander ·

Cantor · Duo candelabra · unum cocleare argenteum · duo mappalia cum duobus frontellis · due stole stannee · unum pendiculare · una perna · campana pendens ·

Archidiaconus · Item unum candelabrum ferreum pendens in altare pro lampade et aliis luminibus ·

Succentor · Item duo corporalia et ut creditur tria · unum de le lawin et duo de pannoloto ·

Prebendarios de Dupill · Kyngusy · Innerkethny · Botary · Adwe · Duthoill · Moye et Pette decernimus incidisse penam in literis hujus convocationis contentam ·

Nos Jacobus miseracione divina episcopus Moraviensis presentem convocationem in omnibus statu vigore et effectu quibus nunc continuavimus usque ad octavas Epiphanie cum continuatione dierum subsequentium ·

Actum decimo quinto die menfis Januarii anno Domini millefimo quadringentefimo fexagefimo ·

Nos Jacobus miferacione divina epifcopus Moravienfis prefentem convocationem in omnibus ftatu vigore et effectu quibus nunc continuamus ufque ·xxiii· diem menfis Aprilis cum continuatione dierum fubfequentium ·

Actum duodecimo menfis Aprilis anno Domini I^{m} quadringentefimo fexagefimo primo ·

Nos Jacobus miferacione divina epifcopus Moravienfis prefentem convocationem in omnibus ftatu vigore et effectu quibus nunc continuamus ufque ad ·xiii· diem menfis Maii cum continuatione dierum fubfequentium ·

206 GENERALIS CONVOCATIO omnium canonicorum cathedralis ecclefie Moravienfis ob nonnulla neceffaria dictam ecclefiam ipfofque concernentia · prefidente reverendo in Crifto patre ac domino domino David Dei et apoftolice fedis gratia epifcopo Moravienfi facta fuerat fecundo die menfis Augufti cum dierum continuacione fubfequentium anno Domini millefimo quadringentefimo feptuagefimo tertio ·

Ad quam quidem convocationem die prelibato illuftris vir dominus et magifter Andreas Stewart decanus ac domini et magiftri Thomas Waus precentor · Alexander Stewart cancellarius · Willelmus Wynchefter thefaurarius · Johannes Wynchefter fubdecanus · Willelmus Galbraith fuccentor prenotate ecclefie · Richardus Forbes de Duffous · Willelmus Mowalt de Ruthwayne · Thomas de Sancto Claro de Abirloure · Henricus de Kyngorn de Kyngufy · Johannes de Caldor de Dutholl · Fynlayus Beill de Croye · Thomas Tullot de Moye · Andreafque Merfcheall canonicus centum folidorum beati Egidii · perfonaliter · necnon Archibaldus Knowis archidiaconus per dictum Precentorem · Alexander Murray de Pettyn per prenotatum Cancellarium · Jacobus Willelmi de Adwee per prefatum Thefaurarium · David Monypenne de Ryne per fuprafcriptum dominum Decanum · Spyne per dictum dominum Epifcopum · Lanflotum de Moravia de Botare per dictum Cancellarium · fuos procuratores ad hoc legittime conftitutos · ejufdem ecclefie canonici et prebendarii de premiffis convenerunt et comparuerunt ·

In qua convocatione infrafcripta ftatuta et decreta laudabilia per dictos

dominos Epifcopum Decanum et canonicos edita fuerant et ordinata perpetualiter duratura ·

Conclufum eft per decanum et capitulum · nullos canonicos [ ] deberi nifi habita prima generali convocatione · Et quod communes ecclefie nemini affedentur nifi folum colonis · et quod de communia penfiones quecunque nemini concedantur · et omnes penfiones prius conceffas revocamus et revocari decrevimus decimo quarto die menfis Septembris anno Domini etc· Prefentibus ibidem illuftriffimo viro Andrea Stewart decano · Thoma Vaus precentore · Alexandro Stewart cancellario · Willelmo Wincheftre thefaurario · Johanne Wynchefter fubdecano · domino Willelmo Gawbraith fuccentore · Fynlayo Bell rectore de Croye · magiftro Richardo Forbes rectore de Duffous · Thoma Sinclair de Abirlour · magiftro Willelmo Mowalt et magiftro Thoma Tullot de Dupill et Moy rectoribus · magiftro Johanne Caldor rectore de Dutholl · Andrea Merfcheall canonico centum folidorum · Henrico Kyngorn rectore de Kyngufye ·

207 CONVOCATIO GENERALIS canonicorum cathedralis ecclefie Moravienfis facta in eadem per reverendum in Chrifto patrem ac dominum dominum Andream Dei et apoftolice fedis gratia epifcopum Moravienfem ·xxiiii°· menfis Octobris anno etc· lxxxvii°·

Abfentes ab eadem magifter Gavinus Dunbar decanus · magifter Adam Gordoun precentor · magifter Alexander Stewart cancellarius · Jacobus Allirdes archidiaconus · Johannes Ireland fuccentor · Robertus Dalloquhy prebendarius de Kynnoir · Robertus Keth prebendarius de Duffous · magifter Johannes Stewart prebendarius de Spyne · magifter Adam Gordoun prebendarius de Pettyn · magifter Jacobus Willan prebendarius de Adwe · magifter Thomas Lefly prebendarius de Moye · dominus Andreas Lefly prebendarius de Kyngufy · magifter Alexander Sutherland prebendarius de Abirloure · magifter David Monypenny prebendarius de Ryny · magifter Lanflotus de Moravia prebendarius de Botare · dominus Alexander Caunt prebendarius de Innerkethny · prebendarius de Croye · magifter Robertus Rook · · · · · · prebendarius de Kyncardin ·

Nos Andreas Dei et apoftolice fedis gratia epifcopus Moravienfis omnes

et ſingulos canonicos ſupraſcriptos legittime et peremptorie noſtris literis patentibus et executione earundem citatos vocatos et non comparentes contumaces reputamus et ſuis exigentibus contumaciis eaſdem penas in dictis noſtris literis contentas incidiſſe declaramus per nos et capitulum noſtrum modificandas · Et preſentem convocationem ſtatu et vigore quibus nunc in craſtinum hora cauſarum ſolita in hiis ſcriptis continuamus · canonicis apud acta citatis ·

Anno Domini milleſimo etc· lxxxvii°· menſis vero Octobris die ·xxv°· reverendus dominus Epiſcopus convocationem generalem continuavit modo et forma ſubſequente ·

Nos Andreas Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Moravienſis preſentem convocationem ſtatu et vigore quibus nunc uſque poſt-craſtinum diem in hiis ſcriptis continuamus · et quod interim canonici preſentes ſuper articulis coram eiis lectis ſint communicantes ·

Anno Domini etc· lxxxvii°· menſis vero Octobris die ·xxvi°· reverendus in Chriſto pater Andreas epiſcopus Moravienſis convocationem generalem canonicorum continuavit modo et forma ſubſequente ·

Nos Andreas Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Moravienſis preſentem convocationem canonicorum noſtre eccleſie cathedralis ſtatu et vigore quibus nunc uſque ſabatum proxime futurum in hiis ſcriptis continuamus · ſic quod dicti canonici de die in diem interim ſuper articulis coram eiis alias lectis communicent et quoſdam terminent cum effectu ·

Anno Domini milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo menſis vero Novembris die tertio reverendus in Chriſto pater et dominus dominus Andreas Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Moravienſis preſentem convocationem continuavit modo et forma ſubſequente ·

Nos Andreas Dei et apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Moravienſis preſentem convocationem ſtatu et vigore quibus nunc ob nonnullas cauſas rationabiles animum noſtrum ad hoc moventes uſque viceſimum diem menſis Marcii proxime futuri in hiis ſcriptis continuamus · ſic quod dicti canonici de die in diem interim ſuper articulis coram eiis alias lectis communicent et quoſdam terminent cum effectu ·

Actum Decani et capituli fuper horologio ·

208 Nos Decanus et capitulum cathedralis ecclefie Moravienfis declaramus decernimus et concludimus in hiis fcriptis quod Willelmus Wyncheftre dicte ecclefie thefaurarius et ejus fucceffores pro tempore exiftentes horologium dicte ecclefie cuftodire regere et tociens quociens opus fuerit reficere fumptibus et expenfis fue thefaurarie deberet cum effectu · prout in regiftro dicte ecclefie plenius continetur · et eundem ad hoc faciendum pronunciamus · Actum quinto Decembris anno Domini millefimo quadringentefimo octuagefimo octavo · prefentibus et fedentibus pro canonico de Forchilles in turno Alexandro Stewart cancellario · Johanne Wyncheftre fubdecano · Jacobo Allirdes archidiacono · Johanne Stewart de Spyne · Willelmo Mowatt de Dupill · Thoma Grant Sancti Egidii de Elgin et Thoma Stewart de Duthell prebendariis dicte ecclefie canonicis capitulum ejufdem reprefentantibus ·

209 Anno Domini etc· lxxxviii· menfis vero Novembris die quarto venerabiles egregiique viri domini et magiftri Gavinus Dunbar decanus · Alexander Stewart cancellarius et Willelmus Wynchefter thefaurarius cathedralis ecclefie Moravienfis · Jacobus Allirdes archidiaconus Moravienfis · Johannes Wyncheftre dicte ecclefie fubdecanus · ceterique ipfius canonici capitulum ejufdem reprefentantes ·

De et fuper [pena a] non refidentibus levanda modo et forma fubfequente concluferunt et decreverunt ·

Nos Gavinus Dunbar decanus · Alexander Stewart cancellarius · Willelmus Wynchefter thefaurarius cathedralis ecclefie Moravienfis · Johannes Wyncheftre dicte ecclefie fubdecanus ceterique ipfius canonici capitulum ejufdem reprefentantes ac apud eandem ecclefiam · ad futuram rei memoriam · in veftrum omnium et fingulorum quorum intereft [notitiam] deducimus et deduci volumus in hiis fcriptis quod canonicatus et prebende cathedralis ecclefie Moravienfis illis conferantur perfonis que fecundum fuarum naturam et fundacionem prebendarum apud eandem refidere et officia curamque earundem per fe debite valeant exercere · nifi forte de noftri licencia petita

et obtenta pro litterarum ſtudio et aliis cauſis honeſtis ad certum tempus illos abeſſe contigerit · Illi autem qui non ſic reſident ſeptimam preſtare atque ſolvere debitam partem fructuum prebendarum ſuarum in augmentum commune canonicorum reſidentium debite apud eandem · prout ſacris canonibus · predicte eccleſie conſtitutionibus atque regiſtro veſtro [ubi] de illius canonicorum agitur reſidentia expreſſius cavetur · nonnulli equidem prefate eccleſie canonici prebendati (premiſſis per eoſdem minime prepenſatis) apud dictam eccleſiam Moravienſem ut premittitur reſidere ſuaque officia exercere jamdiu minime curarunt · Nos igitur unanimi conſenſu et aſſenſu ipſos apud eandem debite reſidere ſuaque officia ut ſupra per ſe devote exercere ſub pena ſolucionis ſeptime prenotate alias legittime et peremptorie per patentes litteras noſtras debita forma emanatas infra certos terminos competentes in eiſdem expreſſatos monuimus et per earum executorem moneri fecimus forma ſubſequente · Gavinus Dunbar cathedralis eccleſie Moravienſis decanus et canonici capitulum ejuſdem repreſentantes venerabili viro magiſtro Johanni Wincheſter predicte eccleſie ſubdecano ſalutem et infraſcripta exequi diligenter · Cum omnes et ſinguli prefate eccleſie canonici prebendatique ſecundum ſuarum fundationem prebendarum apud eandem debite reſidere ſeptimamve fructuum partem earundem ad communiam canonicis ejuſdem ut premittitur debite reſidentibus ſolvere teneantur cum effectu · vobis igitur in virtute ſancte obedientie ſtricte precipiendo mandamus quatenus moneatis legitime et peremptorie unico tamen contextu pro triplici edicto omnes et ſingulos predicte eccleſie canonicos prebendatos perſonaliter apprehenſos ſi ipſorum preſentias commode habere poteritis · alioquin in dicta eccleſia Moravienſi et capitulari loco ejuſdem ſolito et ipſorum apud ſtallos ſuaſque manſiones prefate [in] collegio eccleſie ſituatas alta et voce intelligibili · ſic quod infraſcripta omnia et ſingula ad ipſorum et eorum cujuſlibet noticias et ſciencias veriſimiliter poterint devenire · quos nos etiam preſencium tenore ſimiliter monemus quod infra ·xxx[ta]· dies noſtras moniciones proxime et immediate ſequentes quos eiis et eorum cuilibet pro trina et canonica monicione et termino peremptorio aſſignamus et vos ſimiliter aſſignetis · apud dictam eccleſiam Moravienſem et in eadem juxta et ſecundum ſuarum fundationem atque naturam prebendarum perſonalem atque debitam reſidentiam principient faciant et continuent · ſub ſolucionis pena ſeptime partis prenotate · Et

presentes debite executas in valvis dicte ecclesie oculis omnium intuendas · ne ipsi aut ipsorum aliquis per ignoranciam imposterum se super premissis valeant seu valeat excusare · affigatis et easdem nobis quando requisiti fueritis presentandas · Datum apud sepedictam ecclesiam Moraviensem sub dicti Subdecani sigillo quarto die mensis Octobris anno Domini etc· lxxxviii°·

Executio sub hac sequitur forma ·

Ego Johannes Wynchestre ecclesie Moraviensis subdecanus monui omnes et singulos dicte ecclesie canonicos quosdam personaliter apprehensos · certos ad eorum stallos locaque habitationum suarum secundum tenorem presencium quarta die Octobris anno Domini millesimo quadringentesimo ·lxxxviii°· coram hiis testibus videlicet dominis Johanne Willelmi · Willelmo Top · Roberto Pynkene · Henrico Gairland prelibate ecclesie capellanis cum diversis aliis testibus · teste manu propria · Subdecanus Moraviensis manu propria ·

Terminis et monicionibus in prefatis litteris nostris habitis factis et contentis ac lapsis · nonnulli dicte ecclesie canonici prebendati videlicet prebendarius de Ryne · prebendarius de Botare · prebendarius de Innerkethnye · prebendarius de Croye · prebendarius de Pettyn succentor · prebendarius de Kynnoir · prebendarius de Kingusy · prebendarius de Duffous · prebendarius de Adwe · prebendarius de Moye premissis hactenus obtemperare minime curarunt · unde nos eosdem ut premittitur monitos legittime et peremptorie vocatos et non comparentes ad residenciam personalem secundum suarum prebendarum naturam et fundationem in dicta ecclesia Moraviensi faciendam et continuandam · sub pena prenotata canonicis residentibus et ipsorum communiis applicanda · [*dum*] minime residere curant sed contumaciter se absentant contumaces reputamus et causantibus premissis septimam partem predictorum fructuum suarum prebendarum predictarum predictis canonicis ad predictam ecclesiam residentibus et sue communie in hiis scriptis applicamus et eandem levandam fore debere et levari in hiis scriptis ordinamus · Donaldus Thome notarius publicus ·

210 IN CONVOCATIONE generali canonicorum cathedralis ecclesie Moraviensis · presidente reverendo in Cristo patre et domino domino Andrea Dei et apostolice sedis gratia episcopo Moraviensi · Nos Gavinus Dunbar

decanus · Adam Gordoun precentor · Alexander Stewart cancellarius prefate cathedralis ecclesie et capitulum ejusdem de et super nonnullis prefate ecclesie decorem · normam et ordinem · commodum et utilitatem ac ipsius canonicorum · capellanorum · vicariorum · stallariorum · choristarum in eadem ministrantium concernentibus · ultra priora illius statuta · ipsis in suis robore et effectu duraturis · in dicta ecclesia · choro et capitulo ejusdem de cetero gerendis et exercendis · aliqua de eisdem declarare nonnullaque eiis addere ordinare facere et constituere satagentia · octavo die mensis Maii anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono · statuta · constitutiones · declaraciones · ordinationes · conclusiones infrascripta et ad infrascriptas deinceps in dicta ecclesia choro et capitulo ejusdem ac per et in eisdem ministrantes observanda et observandas · de prelibati reverendi in Cristo patris ac nostri unanimi consensu et assensu · solenni ac diligenti tractatibus inter nos super illis prehabitis ac cum nostra deliberacione matura · vocatis vocandis · Declaramus · facimus · statuimus et ordinamus et super illis de cetero observandis concludimus et terminamus que et quas per publicum notarium in scriptis redigi et publicari fecimus modo et forma subsequente ·

De residentibus et officiis ·

Imprimis ordinamus quod quatuor dicte ecclesie excellenciores persone videlicet domini Decanus · Precentor · Cancellarius · et Thesaurarius apud dictam ecclesiam et in eadem ecclesia Moraviensi · sicuti in predicte ecclesie registro ubi de officiis agitur constituitur ordinatur et cavetur · resideant et eorum quilibet resideat ac sua officia in dicto registro conscripta debite in dicta ecclesia exerceant et exequantur · et ipsorum quilibet vice sua hujusmodi suum officium per se personaliter legittimo impedimento cessante exerceat et exequatur · alioquin qui in hoc negligens aut remissus fuerit repertus cum aliis canonicis in communia non participabit ·

De officio Cantorum ·

Item declaramus quod ad predicte ecclesie Moraviensis Precentoris officium pertinet et spectat cantores in tabula dicte ecclesie tociens quociens opus

fuerit ordinare · Et idem Precentor dimidietatem expenſarum eoſdem cantores in dicta tabula ſcribenti in pecunia ſolvere debet · Et ad eundem Precentorem pertinet puerorum in choro dicte eccleſie inſtructio in cantu et eorundem diſciplina · Etiam prefatus Precentor tenetur ſcolas cantuum infra dicte eccleſie collegium ordinare · et unum virum idoneum ad gubernandum et regendum eaſdem et ad eas venientes juvenes et alios docendum inſtruendum et in cantu et lectura informandum deputare et conſtituere · Et ideo ordinamus et ſtatuimus quod dictus Precentor de cetero hujuſmodi cantores in dicta tabula prout opus fuerit ordinet · et dimidietatem expenſarum eoſdem in eadem ſcribenti in pecunia perſolvat · pueros chori in cantu inſtruat et diſciplinet eoſdem · ac ſcolas cantuum infra dictum collegium ordinet · ac unum ydoneum virum ad ipſas gubernandum et regendum ac venientes ut premittitur ad illas docendum inſtruendum et in cantu et lectura informandum deputet et ordinet inque eodem conſtituat cum effectu .

Item ſtatuimus et ordinamus quod predicte eccleſie Moravienſis canonici prebendati ebdomadarii in omnibus feſtis duplicibus in prefata eccleſia per ſe perſonaliter veſperas · matutinas · et magnam miſſam · legittimo impedimento ceſſante viciſſim celebrent · et eodem modo notentur in tabula · et quod canonici prebendati · ſacerdotes · diaconi et ſubdiaconi ejuſdem ac omnes illi prenotati ſua debite officia in dicta eccleſia exerceant et exequantur · et eorum quilibet vice ſua per ſe perſonaliter (legittimo impedimento ut premittitur ceſſante) prout ſtatuitur et ordinatur in dicto regiſtro exerceat et exequatur · et qui in hoc negligens aut remiſſus fuerit repertus · communia cum aliis canonicis dicte eccleſie prenotata perimplentibus et ſervantibus non participabit ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod omnes canonici prebendati dicte eccleſie ad continuam reſidenciam fundati et ordinati in eadem ac in dicto regiſtro annotati ſive deſcripti apud eandem et in ea ſecundum modum et formam eiis in eodem datum et ordinatum et fundaciones eorundem reſidenciam faciant perſonalem ſub penis alias ſuper hoc ſtatutis et ordinatis ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod omnes et ſinguli canonici prebendati

predicte ecclesie Moraviensis apud eandem et in eadem juxta et secundum naturam et fundacionem suarum prebendarum dicto registro conscriptas debitam et personalem faciant et quilibet eorum faciat residenciam · sub pena solucionis et amissionis septime partis fructuum prebendarum suarum ad communiam canonicorum dicte ecclesie apud eandem debite residentium applicande et eisdem integre per ipsos canonicos non residentes persolvende sine quacunque remissione ·

Item statuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus predicte ecclesie Moraviensis tempore sue residencie apud eandem infra collegium ejusdem prandeat et dormiat · ac suum officium diurnum pariter et nocturnum secundum sue prebende naturam et fundacionem · ut dicte ecclesie statuta laudabilia in prefato registro conscripta super hoc edita a sancta sede apostolica alias confirmata [jubent] · in eadem per se personaliter · legittimo ut prefertur impedimento cessante · exerceat debite et exequatur · Qui super hoc negligens aut remissus fuerit repertus · cum aliis canonicis apud eandem residentibus et prenotata exercentibus et debite exequentibus in communia non participabit ·

Item statuimus et ordinamus quod leventur mulcta canonicorum non comparentium et disponantur in usibus ad hoc alias ordinatis ·

Item statuimus et ordinamus quod debent cappas sericas predicte ecclesie Moraviensi videlicet venerabiles viri domini et magistri Gavinus Dunbar decanus · Adam Gordoun precentor · Johannes Ireland succentor dicte ecclesie Moraviensis · Jacobus Allirdes archidiaconus Moraviensis · Adam Gordoun de Pettyn · Lanslotus de Botare · Alexander Cant de Innerkethny · Jacobus Lyndesay de Croye · Robertus Dalloquhy de Kynnoir · Andreas Lesly de Kynguse · Thomas Lesly de Moy · Robertus Keth de Duffous · Alexander Sutherland de Abirlour · predicte ecclesie Moraviensis canonici prebendati · ipsorum quilibet unam cappam sericam sufficientem vel ejus valorem secundum taxationem super hoc in dicto registro annotatam et ordinatam infra annum datam presentium immediate sequentem thesaurario dicte ecclesie Moraviensis quem collectorem premissorum ordinavimus deputavimus et constituimus · dabit · et quod ad hoc compellantur per censuram ecclesiasticam ·

De mansionibus faciendis ·

Item statuimus et ordinamus quod venerabiles viri magistri Jacobus Allirdes archidiaconus Moraviensis · Johannes Ireland Moraviensis ecclesie predicte succentor · Robertus Daloquhy de Kynnoir · Willelmus Mowatt de Dupill · Andreas Lesly de Kynguse · Jacobus Wellem de Adwee · Thomas Lesle de Moye · Alexander Sutherland de Abirlour · David Monypenne de Ryne · Alexander Kant de Innerkethny · Adam Gordoun de Pette · Lanslotus de Moravia de Botare · Jacobus Lyndesay de Croye · dicte ecclesie Moraviensis canonici prebendati suas mansiones ortorumque clausuras infra dictum collegium Moraviense situatas infra presentem ·xx^m^· diem mensis Maii instantis et festum Sancti Martini in hieme proxime futurum erigi construi edificari ac debite reformari facere principient et usque erectionis constructionis et edificationis earundem debitum complementum continuent et quilibet eorum principiet et continuet cum effectu ad visum dominorum Decani et capituli · sub pena quinque mercarum usualis monete regni Scocie · qua non obstante pena quod prenotata compleri faciant et quilibet eorum faciat infra unum annum Sancti Mertini festum prefatum proxime futurum immediate sequentem sub pena decem mercarum monete usualis prefate · et similiter penam hujusmodi singulis annis duplicando donec et quousque omnia et singula prenotata suos debite sortiantur effectus · et quod dicta pena sine remissione quacunque levetur · et super erectionibus structuris edificationibus et clausuris mansionum et ortorum prefatorum per visum dominorum Decani et capituli exponatur · Et quod omnes alii canonici prebendati predicte ecclesie mansiones clausuras infra dictum collegium defectuosas habentes similiter infra prenotatos terminos easdem reformare principient et continuent et quilibet eorum principiet et continuet sub penis prenotatis · Et quod ad solucionem prefatarum penarum per sequestrationem fructuum suarum prebendarum quas in dicta ecclesia Moraviensi obtinent in hac parte negligentes procedatur effectuose · et quod procurator capituli hujusmodi penas recipiat et per visum Decani et capituli super premissis easdem exponat · super et de quibus compotum calculum et rationem dictus dominus Decanus et prefatus procurator singulis annis reddat cum effectu ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus prefate eccleſie in ſua abſencia canonicum prebendatum ejuſdem ſuum procuratorem et non alium ad actus capitulares conſtitutum habeat · qui procurator habeat reſpondere ſtalla ob ejuſdem pro de ſuis feodis et habitu ad ſuum officium requiſitis et ſingulis expenſis ordinariis et aliis contingentibus et emergentibus [ ] dominorum Decani et capituli per cenſuram eccleſiaſticam · Et quod canonicus ſic conſtitutus procurator ſcribatur in libro actorum decani et capituli cum mandato conſtituentis expenſis ejuſdem ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus dicte eccleſie non reſidens qui infra quadraginta dies poſt legittimam premunicionem eidem ſuper hoc ex parte dominorum Decani et capituli factam hujuſmodi procuratorem ut premittitur non fecerit conſtituerit creaverit et in forma debita ordinaverit reſidentem dicte eccleſie canonicum et onus procuratoris in ſe acceptantem · dum venerit non admittatur in choro et capitulo dicte eccleſie ut ad diſtribuciones in eadem contingentes niſi prius per dominos Decanum et capitulum ſit reconſiliatus · Et ſi infra tres menſes dictos ·xl· dies et prefatam premunicionem proxime et immediate ſequentes hujuſmodi non fecerit procuratorem · perdat ipſo facto tertiam partem omnium et ſingulorum fructuum ſue prebende in quibuſcunque rebus aut bonis exiſtentium illius anni · que tertia fructuum hujuſmodi pro media parte utilitati capituli uſibus ejuſdem neceſſariis applicanda et exponenda et alia media ad communiam canonicorum dicte eccleſie debite apud eandem reſidentium dabuntur · Et ſi per annum unum poſt lapſum dictorum ·xl^ta^· dierum et trium menſium ac premunicionem prenotatam in conſtitucione hujuſmodi procuratoris ut premiſſum eſt diſtulerit ille canonicus ſic remiſſus et negligens ipſo facto ſine aliquo proceſſu fructibus ſue prebende ſit privatus donec et quouſque hujuſmodi procuratorem conſtituat · qui fructus applicabuntur ut ſupra eſt notatum ·

De Canonicorum introitu ad reſidentiam ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus Moravienſis tempore ſui introitus ad reſidenciam in dicta eccleſia Moravienſi faciendam teneatur ſe preſentare domino Decano Moravienſi vel ejus

vices gerenti et in eorum abſentiis majori canonico reſidenti et capitulo · vel generali procuratori dominorum Decani et capituli pro tempore exiſtenti · et ſuum nomen ad diem introitus ſui ad predictam reſidenciam in libro predicti procuratoris propria manu ipſius reſidentiam inchoantis · et ſimiliter diem receſſus ſui et ſuum nomen ac etiam diem ſui iterum introitus ad eandem ſcribat · que ſcriptura ſufficiat pro ſua reſidencia probanda nec aliqua alia probacio pro ipſius reſidencia admittatur ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod dicte eccleſie canonici prebendati in eadem debitam ac perſonalem ſecundum ſuarum prebendarum fundationes et naturas facere reſidenciam peroptantes infra primum diem menſis Auguſti et feſtum Sancti Michaelis dictum primum diem Auguſti proxime et immediate ſequens ſuam hujuſmodi reſidenciam in eadem incipiant · et ſuam reſidenciam hujuſmodi debite in eadem ſecundum ſuarum prebendarum fundaciones et naturas dicto regiſtro annotatam compleant · alias ad perceptionem partium communie illius anni quantumcunque poſtea et reſideant non admittantur ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod quilibet canonicus prebendatus Moravienſis tempore ſue reſidencie in dicta eccleſia faciende ſingulis diebus ferialibus ſit in una hora · in duplicibus vero feſtis duabus horis ad minus in choro dicte eccleſie in divinis in decenti habitu · Canonicis enim

Item ſtatuimus et ordinamus quod omnes et ſinguli canonici dicte eccleſie prebendati reſidentes apud eandem ſine aliqua vocatione omni ſabato in capitulari loco ſolito predicte eccleſie tempore precioſis pro negotiis dicte eccleſie tractandis compareant · et non comparentes ac legittimam excuſationem ſive licenciam ſuper hoc non habentes dominis Decano et canonicis ibidem comparentibus duodecim denarios uſualis monete regni Scocie perſolvant et quilibet eorum perſolvat illorum uſibus convertendos ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod in feſtivitatibus Natalis Domini · Epiphanie · Purificationis beatiſſime virginis Marie · Aſcenſionis · Penthecoſtes · Sancte Trinitatis · Corporis Criſti · omnium aliarum feſtivitatum

beatiſſime virginis Marie · dedicationis dicte eccleſie Moravienſis · reliquorum Omnium Sanctorum et Sancti Andree apoſtoli · quilibet prebendatus dicte eccleſie unum denarium uſualis monete regni Scocie et quilibet capellanus ejuſdem unum obolum dicte monete apud ſummum altare ejuſdem infra miſſarum ſolempnia tempore ad hoc ſtatuto offerant ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod reformetur porta lapidea orientalis dicti collegii in forma debita expenſis ſeptime partis non reſidentium · Et quod prope manſum de Botare erigatur porta lapidea cum lapideo muro ad hujuſmodi portam neceſſario prefatis expenſis · Et porta que ducit ad oppidum reformetur ut alias fuerat concluſum · Et deputentur et ordinentur ydonei earundem cuſtodes per dictos Decanum et capitulum · Et quod porticule poſteriores manſionum earundem infra hinc et primum Auguſti debite reformentur et claudantur · et ipſi canonici ſuper hoc litteratorie moneantur · ſub pena decem ſolidorum uſualis monete regni Scotie reformatoribus earundem applicandorum ·

Officium Theſaurarii ·

Item declaramus prout alias declaravimus · ad officium Theſaurarii dicte eccleſie cathedralis Moravienſis ſpectat et pertinet horelegium dicte eccleſie cuſtodire et regere et prout oportet reficere · Et ſtatuimus et ordinamus quod ipſe theſaurarius dictum horelegium dicte eccleſie ſic cuſtodiat regat et reficiat · ſeu cuſtodiri regi et refici faciat quod horas diurnas pariter et nocturnas dividat et denunciat cum effectu ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod dicti domini · Cancellarius decem ſuo ſtallario · Archidiaconus decem ſuo ſtallario · Theſaurarius decem ſuo ſtallario · prebendarius de Duffous decem ſuo ſtallario · prebendarius de Croy vel reſideat vel decem ſuo ſtallario · Subdecanus decem ſuo ſtallario · prebendarius de Dupill octo ſuo ſtallario · Succentor duodecim ſuo ſtallario · prebendarius de Petty ſeptem ſuo ſtallario · prebendarius de Innerkethny ſeptem ſuo ſtallario · prebendarius de Abirlour ·vii· ſuo ſtallario · prebendarius de Kynguſy ſeptem ſuo ſtallario · ſacriſta de Kynnor quinque mercas · prebendarius de Spyne quinque ſuo ſtallario · preben-

darius de Ryne quinque ſuo ſtallario · prebendarius de Moii quinque ſuo ſtallario · prebendarius de Dutholl quinque ſuo ſtallario · prebendarius de Adwe quinque ſuo ſtallario · prebendarius de Botare dicte eccleſie quinque · mercas uſualis monete regni Scocie ad terminos in prefata eccleſia conſuetos et uſitatos · pro eorundem vicariorum ſtallariorum et choriſtarum in eadem ipſorum ex parte adminiſtrantium faciendis perſolvant cum effectu ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod pro quolibet documento autentico communi dicte eccleſie ſigillo de cetero ſigillando pars illud procurans ſigillari dabit et ſolvet capitulo decem ſolidos uſualis monete regni Scotie inter canonicos reſidentes diſtribuendos · alioquin non ſigilletur ·

Item ordinamus quod dicte eccleſie cimiterium infra hinc et dominicam proximam per venerabiles viros dominos Subdecanum et prebendarium de Dupill debite linietur · et quod ipſi liniatores cuilibet canonico partem ſuam ejuſdem denuncient et inſinuent · quam quilibet canonicus infra hinc et Sancti Michaelis proxime futurum debite reformari faciat ſub pena viginti ſolidorum uſualis monete regni Scotie reformationi hujuſmodi applicandorum ·

Item decernimus et declaramus quod ſecundum canones ſanctiones et ſtatuta ac laudabiles dicte eccleſie conſuetudines tenta et uſitata tentas et uſitatas nullus canonicus dicte eccleſie qui non recepit ordinem ad ſuam prebendam requiſitum participare debet in communia cum canonicis aliis hoc habentibus · et illud deinceps in dicta eccleſia ordinamus obſervari cum effectu ·

Item ſtatuimus et ordinamus quod cedentibus vel decedentibus capellanis modernis dicte eccleſie Moravienſis · futuris temporibus dicte eccleſie capellani et eorum quilibet de una capellania in dicta eccleſia cum parte ſua communie et uno ſtallo ſint et ſit contentus · quia eiis competenter proviſum eſt in conſtitutionibus et ordinationibus ſuperius annotatis ubi pro ſtallariis providetur et cavetur de eiiſdem ·

Pro Cancellario · de fcola generali ·

Item generalis fcola erigatur et edificetur per illos qui eam erigere et edificare deberent apud oppidum de Elgin in loco ad hoc alias affignato · et quod per dictum Cancellarium dicte ecclefie unus vir ydoneus deputetur et ordinetur cum effectu ad regendum et gubernandum eandem et ad eam venientes docendum inftruendum et in grammatica informandum · Et citetur Rector de Kyncardin ecclefie · qui eandem regere et gubernare deberet · ad docendum quo jure dictam rectoriam poffidet et tenet ·

Item ftatuimus et ordinamus quod deinceps omnes et finguli capellani · vicarii · ftallarii et chorifte cathedralis ecclefie predicte obfequiis priva-
* tis in choro ejufdem tociens quociens ill celebrari deberent in
* eadem fimul dicant et celebrent fub pena amiffionis tocius hore principalis temporis ·

Item ftatuimus et ordinamus quod nullus canonicus prebendatus dicte ecclefie fuam manfionem aut fuum croftum alicui affedare aut locare prefumat nifi tantum canonico apud dictam ecclefiam refidenti · Quiquidem canonicus non affedabit vel locabit hujufmodi manfionem et croftum cum pertinentiis cuicunque perfone nifi ipfa perfona prius per Decanum et capitulum examinetur · et fi reperietur ydonea ad commorandum infra collegium et de illorum licencia petita et obtenta ac per eofdem ad prenotata cum pertinentiis admittatur pro uno anno tantum · prius preftito juramento Decano et capitulo quod erit fidelis et obediens Decano et capitulo quamdiu ibidem commoratur · Si fecus factum fuerit hujufmodi affedatio non valebit fed Decanus et capitulum pro premifforum gubernatione debite providebunt ·

Item ftatuimus et ordinamus quod fingulis annis per Decanum et capitulum dicte ecclefie eligatur unus procurator five collector generalis de canonicis · qui habeat omnes et fingulos fructus omnium ecclefiarum communium ad fuam communiam fpectantes et pertinentes pecuniarumque fummas fibi pro eiifdem debite levare percipere ac colligere de

manibus quorumcunque · et prenotata confervare · et quod per eundem procuratorem five collectorem fiat equalis diftributio de eiifdem canonicis refidentibus · et quod femel in anno prefatus procurator five collector plenum compotum calculum et rationem de fua adminiftratione premiſſorum dominis Decano et capitulo five canonicis ad hoc per eofdem deputandis et ordinandis integre reddat cum effectu ·

Item ftatuimus et ordinamus prefentes et confentientes fuper quibufdam literis communi figillo dicti capituli fuper quibufdam contractibus caufis declarationibus materiis aut negociis de cetero figillandis illi teneantur ante earundem figillationem fe fuis fubfcripcionibus manualibus fubfcribere · et quod nulli canonici pro tunc abfentes debeant fe fubfcribere in eiifdem nifi qui prefentes fuerunt confenferunt et concluferunt in capitulo fuper eiifdem figillandis · et quod femper hujufmodi confenfus et conclufio fiant coram notario publico et teftibus fidedignis ·

Item ftatuimus et ordinamus quod nullus capellanus · ftallarius aut chorifta predicte ecclefie libros quofcunque de choro predicte ecclefie ad cameram fuam habeat five portat fub pena unius libre cere albe fine remiffione quacunque predicte ecclefie folvende ·

De campanis majoribus ·

Quo die decretum per prefidentem et capitulum extat quod majores campane de cetero nullo pacto pulfentur nifi duntaxat in folemnizationibus confuetis ecclefie · et in obfequiis et fundationibus ejufdem pro nobilibus et aliis fepulturam infra ecclefiam eligentibus feu fundacionem ad obfequia offerentibus · et in tempore [ ] fupremi domini noftri Regis · principis · gubernatoris aut ordinarii · et non alias aliter neque alio modo nifi decretum capituli ad hoc providit in miffis folempnibus et aliis actibus honorem ecclefie concernentibus ·

Decretum infuper quod in gravibus caufis veluti locationibus terrarum et ecclefiarum communium ecclefie et aliis in quibus verifimiliter prejudicium ecclefie poterit generari de cetero et in futurum dictus reverendus pater

tanquam Epiſcopus et canonicus ad hujuſmodi actus et decreta debet per bidellum canonicum aut capellanum premuniri ipſo preſente in dioceſe ſub pena nullitatis talis acti ſeu decreti in hujuſmodi gravibus cauſis lati ·

Decretum inſuper quod ſigillum commune cum regiſtris eccleſie ponantur ſub firma cuſtodia in cuſtodia ſerata canonicorum videlicet Cancellarii et Theſaurarii ſecundum formam ſtatutorum capituli ·

Robertus cancellarius · Willelmus Wyncheſtre ſubdecanus prothonotarius · Alexander Sutherland de Duffous · Johannes Hay prebendarius de Dutholl rector de Kynnoir · Ancelmus canonicus commiſſarius ·

Decretum eſt inſuper quod ſinguli canonici conſtruant et reparent cimiterium eccleſie cuilibet pro parte deputata et antiquitus aſſignata · et quod ad hoc compellantur et aſtringantur · et ſimiliter faciat reverendus dominus Epiſcopus in domibus communibus utilitatem eccleſie et uſus publicos concernentibus ex parte occidentali dicti cimiterii ad orientem ·

Fundatio capellanie Caſtri de Duffus ·

211 Bricius Dei gratia epiſcopus Moravienſis univerſis ſancte matris eccleſie filiis eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra nos conceſſiſſe et hac carta noſtra confirmaſſe Hugoni de Moravia domino de Duffus et heredibus ſuis ut habeant liberam capellam ſuam in caſtello ſuo de Duffus · et ad ſuſtentationem capellani in eadem capella deſervientis · per voluntatem et conſenſum ejuſdem Hugonis et Andree filii ſui et perſone de Duffus . aſſignamus eidem capelle omnes decimas garbarum de terra que dicitur Aldetoun que eſt inter veterem eccleſiam de Kyntra ſcilicet a Langaphage per ſicum qui vadit ex aquilonali parte de le Brinhill uſque ad mareſium quod eſt inter veterem eccleſiam et le Aldeton et ſicut mareſium illud vadit uſque ad Blynd Wollis et ita uſque ad novum foſſatum et per novum foſſatum uſque ad viam que vadit de veteri eccleſia de Kyntra uſque ad caſtellum · Aſſignamus ſimiliter eidem capelle per voluntatem et conſenſum eorundem omnes decimas garbarum de tota terra que eſt inter predictam viam et diviſas de Kyntraye ex parte auſtrali ſtrati auſtralis quod vadit de caſtello de Duffus ad ſalinas auſtrales · cum omnibus oblationibus in eadem capella factis · Volumus etiam et concedimus ut predictus Hugo et heredes ſui imperpetuum cuicunque voluerint predictam capellam con-

cedendi et de eadem tanquam de libera capella ſua diſponendi liberam habeant facultatem · Concedimus etiam et preſenti carta confirmamus predicte capelle libertatem et immunitatem perpetuam ab omni exactione et ſervicio et conſuetudine tam in epiſcopalibus quam in omnibus aliis ad nos vel ad ſucceſſores noſtros pertinentibus · Volumus igitur et concedimus quod prenominata capella omnes predictas decimas garbales et oblationes cum libertatibus et immunitatibus omnibus ſupradictis habeat et poſſideat perpetuo adeo libere · quiete · plenarie et honorifice ſicut aliqua libera capella aliquas decimas et oblationes liberius · quietius · plenius et honorificentius tenet et poſſidet · Quicunque etiam capellanus predicte capelle deſerviet et faciet ſervitium pro fundatoribus capiendo unam ſpecialem collectam videlicet *Deus qui vivorum dominatur simul et mortuorum* · Teſtibus magiſtro Gilberto de Moravia archidiacono Moravienſi · Joanne de Moravia fratre ejus · Archibaldo de Douglas · Alexandro et Henrico canonicis de Spyny fratribus noſtris · magiſtro Henrico · Thoma capellano noſtro · Roberto clerico noſtro · Michaele pincerna · Stephano de Hedinhaym · Archibaldo de Moravia et Willelmo fratre ejus ·

Carta de Vicaria de Duffus ·

212 Omnibus ſancte matris eccleſie filiis hoc ſcriptum viſuris vel audituris Andreas permiſſione divina Moravienſis epiſcopus eternam in Domino ſalutem · Noveritis univerſi [nos] ad inſtantiam et preſentationem Hugonis de Duffus et canonici Sancte Trinitatis de Elgyn admiſiſſe magiſtrum Henricum ad vicariam Sancti Petri de Duffus · et eundem in eadem inſtituiſſe · Quare volumus et concedimus ut predictus magiſter Henricus predictam vicariam habeat in puram elemoſinam cum omnibus ad alteragium pertinentibus · ſalvis predicto Hugoni et perſone et canonico omnibus decimis bladi provenientibus infra parochiam predicte eccleſie beati Petri de Duffhus · predictus vero magiſter Henricus reſpondebit de epiſcopalibus · et inveniet ydoneum vicarium ſacerdotem · qui pro predicto Hugone perſona de Duffus et canonico Sancte Trinitatis de Elgyn in eccleſia cathedrali honeſte miniſtrabit et competenter juxta ejuſdem eccleſie ſtatuta et conſuetudines · Teſtibus domino Simone decano Moravienſis eccleſie · magiſtro

Willelmo precentore · W· cancellario · R· thesaurario · Waltero subdecano · Archebaldo · Johanne · Bernardo et magistro Johanne Berwych canonicis Moraviensibus · Bartholomeo · Waltero capellanis · Willelmo clerico · W· camerario et aliis · Actum anno gratie millesimo ·cc°·xxxviii· mense Mayo ·

Pro capellano Sancti Petri de Duffus ·

213 Walterus de Moravia filius Hugonis de Moravia omnibus amicis et hominibus suis salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse et hac carta mea confirmasse Petro capellano celebranti pro anima patris mei et matris mee et parentum meorum et fidelium defunctorum in ecclesia Sancti Petri apud Duffus · et successoribus suis presbiteris constituendis ad celebrandum ibidem pro defunctis · ad suam sustentationem · in puram et perpetuam elemosinam · unum croftum et toftum per illas diuisas per quas feci illa deambulari et mensurari per Johannem de ogiston tunc senescallum meum · presente Andrea episcopo Moraviensi et aliis · Quare volo et concedo ut predictus Petrus presbiter et successores ejus omnes et singuli ad predictum seruicium deputati · quam diu illud personaliter et honeste facient in predicta ecclesia · habeant in puram et perpetuam elemosinam predictam terram totam sine aliquo retenemento ad suam sustentationem · cum communi pastura ad unum equum et quatuor vaccas · predicti etiam sacerdotes omnes et singuli quieti erunt ab omni consuetudine exactione et demanda ad me vel heredes meos ratione predicte terre pertinente · Testibus domino Andrea episcopo Moraviensi · Bartholomeo et Eduuardo capellanis meis · Ada capellano rectore de carnedal · Archebaldo capellano Episcopi Moraviensis · Magistro Waltero de Crawforde · Johanne de Oguston · Martino dispensatore · Ricardo de Welles · et aliis · Acta anno gratie millesimo · cc°xl°· xiij kalendas Octobris ·

Fundatio vicariarum de Inuernys et de Aberkerdoore ·

214 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Symon miferatione divina epifcopus Moravienfis eternam in Domino falutem · Noveritis univerfi hanc effe ordinationem factam a nobis de vicariis ecclefiarum de Inuernys et de Aberkerdor auctoritate noftra et de confenfu et voluntate capituli noftri et virorum venerabilium domini Abbatis et conventus Sancti Thome martiris de Aberbrothoc · videlicet quod quicunque pro tempore vicarius erit ecclefie de Inuernys eandem vicariam habeat et teneat in vita fua cum omnibus ad eandem vicariam pertinentibus · refervatis predictis Abbati et conventui de Aberbrothoc tota decima garbarum bladi et molendinorum et allecium et tribus marcis annuis de decimis confeffionum quadragefimalium · et falvis eifdem terris omnibus ad ecclefiam de Inuernys pertinentibus · Quilibet etiam vicarius juxta ecclefiam habitationem habebit quam modo habebat vicarius · ubi nos et noftros et predictos Abbatem et fuos ibidem adventantes honefte recipiet · et ecclefie predicte de Inuernys et capellis fuis honefte faciat defervire · et de omnibus epifcopalibus refpondebit · Quicunque vero vicarius erit predicte ecclefie de Aberkerdor vicariam predicte ecclefie habebit et tenebit pro vita fua integre plenarie et honorifice cum terra predicte ecclefie et oblationibus et omnibus aliis rectitudinibus ecclefiafticis ad eandem vicariam jufte pertinentibus · falvis predictis domino Abbati et conventui decimis omnibus garbarum integre tam omnis terre ecclefie quam totius parochie de Aberkerdor · et falvis centum folidis eifdem annuatim perfolvendis de dicta terra ecclefie de Aberkerdor in terminis ab eis faciendis · et falvis eifdem placitis et querelis de dicta terra · Quicunque vero vicarius erit ecclefie de Aberkerdor refpondebit de epifcopalibus omnibus · et nos et officiales noftros et predictos Abbatem et fuos ibidem adventantes honefte recipiet · et predicte ecclefie de Aberkerdor in omnibus ad cultum divinum fpectantibus honefte faciet defervire · In cujus rei teftimonium prefenti fcripto una cum figillo noftro appofitum eft figillum capituli cum fubfcriptionibus canonicorum noftrorum · Hiis teftibus Radulpho rectore de Elechis · Thoma capellano · Willelmo de Inuernaren clerico · Johanne Beleramb · domino Thoma Wyfeman vicecomite de Elgyn · Richardo Marfcallo · Hugone de Braytoftis ·

Roberto Nigro · Hugone Heroc burgenſi de Elgyn et aliis · Actum anno gratie milleſimo ·ccc^{mo}·xl^{mo}·viii· [·m·cc·xlviii·] pridie nonas Februarii · Ego Symon epiſcopus ſubſcribo · Ego Archibaldus decanus Moravienſis ſubſcribo · Ego Willelmus archidiaconus Moravienſis ſubſcribo · Ego Johannes precentor Moravienſis ſubſcribo · Ego Andreas cancellarius Moravienſis ſubſcribo · Ego Robertus theſaurarius Moravienſis ſubſcribo · Ego Willelmus ſubdecanus Moravienſis ſubſcribo · Ego Johannes ſuccentor Moravienſis ſubſcribo · Ego Willelmus de Dun canonicus ſubſcribo · Ego Willelmus de Dychton canonicus ſubſcribo ·

Fundatio capellaniarum ſuper terra de Clon ·

215 Omnibus Chriſti fidelibus preſens ſcriptum viſuris vel audituris Fergus de Ardroſſen miles ſalutem in Domino · Noveritis univerſi me pro ſalute anime mee et ſpecialiter pro ſalute anime quondam Friſkini de Moravia domini mei domini de Duffus · et pro ſalute omnium anteceſſorum et ſucceſſorum meorum dediſſe et conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe in puram et perpetuam elemoſinam Deo et eccleſie Moravienſi et Archebaldo epiſcopo et omnibus epiſcopis Moravienſibus ſibi ſucceſſuris totam terram meam de Ros ſcilicet duas dauatas de Clon quam tenui de dicto Friſkino ad ſuſtentationem duorum capellanorum in eccleſia cathedrali de Elgyn pro animabus omnium fidelium defunctorum perpetuo miniſtraturorum · juxta diſpoſitionem et ordinationem dicti Epiſcopi et ſucceſſorum ſuorum tenendam et habendam ſibi et eccleſie ſue in perpetuum ad ſuſtentationem dicte elemoſine per rectas diviſas et cum omnibus pertinentiis ſuis in boſco · in plano · in pratis · in paſcuis · in moris et maraſiis · in ſtangnis · aquis · molendinis et piſcariis · in feris et avibus et omnibus aliis rectitudinibus ayſiamentis et libertatibus ad dictam terram pertinentibus adeo libere · quiete · plenarie et honorifice ſicut carta dicti Friſkini domini mei mihi ſuper hoc collata plenius teſtatur · ſalvo forinſeco ſervitio domini Regis quantum ad dictam terram pertinet · ſalva etiam tenura domine Euſamie matris dicti Friſkini in tota vita ſua · et hoc excepto quod ego et heredes mei non teneamur dictam terram dicte eccleſie warantizare · Teſtibus domino Archebaldo archidiacono · magiſtro Rogero ſuccentore Moravienſi · domino Wal-

tero Surays · Willelmo capellano epifcopi Moravienfis · Colino filio Auguftini et aliis · Datum apud Perth anno gratie ·m°·cc°· fexagefimo fecundo · feptimo decimo Kalendas Aprilis ·

Confirmatio Eufemie domine de Duffus ·

216 Omnibus has literas vifuris vel audituris domina Eufemia quondam fponfa domini Walteri de Moravia domini de Duffus falutem in Domino · Noveritis univerfi me divine caritatis intuitu dediffe et omnino quietam clamaffe Deo et ecclefie Moravienfi · Archebaldo epifcopo Moravienfi et omnibus epifcopis Moravienfibus fibi fucceffuris totam terram meam quam habui in Ros nomine dotis mee fcilicet tertiam partem totius terre de Clonys juxta Dyngvall · que quidem terra fuit domini Walteri quondam domini mei · quare volo ut predicta ecclefia et epifcopi predictam terram meam libere habeant et poffideant in perpetuum · ad fuftentationem capellanorum in ecclefia cathedrali de Elgyn pro vivis et defunctis celebraturorum · fecundum formam carte domini Fergus de Ardroffan de eadem terra dicte ecclefie Moravienfi collate · In hujus rei teftimonium huic fcripto figillum meum feci apponi · Teftibus magiftro Rogero fuccentore Moravienfi · Willelmo et Alano capellano dicti Epifcopi · David Durnemanyg et Alano clericis dicti Epifcopi · Michaele de Mygyll et aliis · Datum apud Kenedor anno gratie ·M°·CC°·lx°· tertio · menfe Februario ·

Confirmatio Willelmi comitis de Ros ·

217 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Willelmus comes de Ros falutem · Noveritis univerfi me conceffiffe et hac prefenti carta mea confirmaffe Deo et ecclefie Moravienfi · Archebaldo epifcopo et omnibus epifcopis Moravienfibus fibi fucceffuris donationem illam quam fecit eifdem quondam Frefkinus de Moravia dominus de Duffus de duobus dauachis terre de Clon in Ros cum omnibus pertinentiis fuis · ad fuftentationem duorum capellanorum in predicta ecclefia pro fidelibus defunctis perpetuo miniftraturorum · in puram et perpetuam elemofinam fecundum

quod carta predicti Fryſkini inde confecta plenius teſtatur · Conceſſi etiam eidem eccleſie et epiſcopis Moravienſibus et divine caritatis intuitu dedi et quietam clamavi de me et heredibus meis in poſterum annuum [redditum] unius libre piperis michi et heredibus meis de predicta terra debitum · Ego vero et heredes mei ſervitium domini Regis forinſecum quantum ad predictam terram de Clon pertinet pro predictis eccleſia et epiſcopis plenarie et integre in poſterum faciemus et predictam eccleſiam et epiſcopos de omnibus exactionibus ſervicii conſuetudinibus auxiliis et demandis ſecularibus predictam terram de Clon contingentibus ego et heredes mei omnes in perpetuum immunes quietos conſervabimus et indempnes · Et ſi contingat me vel heredes meos contra hanc conceſſionem donationem et confirmationem meam aliquo tempore quod abſit venire ſubicio me et heredes meos juriſdictioni epiſcopi Moravienſis qui pro tempore fuerit · quod poſſit me et heredes meos omni cenſura eccleſiaſtica ſine ſtrepitu ad obſervationem omnium premiſſorum diſtrictius compellere et cohartare · Datum apud Invirnaryn die veneris proximo poſt feſtum Sancte Scolaſtice Virginis anno gratie milleſimo ducenteſimo ſexageſimo octavo · Teſtibus Willelmo de Dun decano Moravienſi · Willelmo de Bathev priore de Hurchard · Archebaldo Heroch archidiacono Moravienſi · Willelmo comite Suthirland · domino Willelmo de Monte alto · domino Alexandro de Moravia · domino Johanne Prath · Willelmo Wyſman · Galfrido Surays · et aliis multis · In hujus rei teſtimonium preſenti ſcripto ſigillum meum appoſui ·

Fundatio unius capellani ſuper ripam de Dowern de quatuor marcis ·

218 Omnibus ſancte matris eccleſie filiis hoc ſcriptum viſuris vel audituris Symon thanus de Aberkerdor ſalutem eternam in Domino · Noveritis univerſi me pro ſalute anime Alexandri bone memorie illuſtris Regis Scocie et ipſius heredum ac anime patris mei et mee nec non omnium Chriſtianorum dediſſe conceſſiſſe et hac preſenti carta mea confirmaſſe Deo et beate Marie Virgini et domino Criſtino capellano capelle Sancti Menimii confeſſoris ſuper ripam de Duffhern ſite ſervienti et perpetuo capellano qui pro tempore fuerit ibidem ſerviturus quatuor marcas argenti de molendino de Carnouſſexth ſingulis annis percipiendas · et le haylch

integre que vocatur Dolbrech per ſuas rectas diviſas · per illas ſcilicet ſicut ſica parvula ex parte occidentali ſe extendit uſque ad unam foſſam in capite dicte Dolbrech et ſicut alia ſica ex parte orientali uſque ad altam viam ſe deſcendit · cum omnibus edificiis ad predictam capellam infra cymiterium edificatis et edificandis · tenendas et habendas eidem Criſtino in tota vita ſua de me et heredibus meis in puram et perpetuam elemoſinam libere quiete plenarie et honorifice ab omni opere ſervili exactione et demanda ſeculari adeo libere quiete plenarie et honorifice ſicut aliqua elemoſina infra regnum Scocie liberius quietius plenius et honorificentius tenetur vel poſſidetur · Volo etiam ut quicunque capellanus qui pro tempore predicte capelle fuerit ſerviturus ad electionem et ordinationem meam et heredum meorum per conſilium domini epiſcopi Moravienſis qui pro tempore fuerit ibidem inſtituatur · Si vero contingat quod abſit quod ego vel heredes mei contra hanc conceſſionem et donationem in aliquo venerimus volo et concedo quod dominus Epiſcopus Moravienſis qui pro tempore fuerit me et heredes meos ad prefatas conceſſionem et donationem per cenſuram eccleſiaſticam fideliter et integre obſervandas compellat · Volo etiam ut prenominatus communem paſturam cum animalibus meis et heredum meorum ad duodecem vaccas et unum thaurum habeat · et ut animalia ſua rationabilem introitum habeant ad caulam ſuam in terra dicte capelle et exitum ad ſuam paſturam · Et ut hec mea donatio perpetuum robur obtineat preſens ſcriptum ſigilli appoſitione roboravi mei proprii · Hiis teſtibus venerabili patre ·A· epiſcopo Moravienſi · Willelmo de Dun decano Moravienſi · magiſtro Waltero Surays officiali · Malcolmo de Ferrendrath · Johanne de Ferrendrath · Willelmo de Aberkerdouer fratre meo · Duncano filio Duncani M^c^gartned · Criſtino M^c^kennayth et aliis ·

Confirmatio vicariarum de Invernis et Aberkerdor per ſedem Apoſtolicam ·

219 Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Abbati et conventui monaſterii de Abirbrothoc ordinis Sancti Benedicti Sancti Andree dyoceſis ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Cum a nobis petitur quod juſtum eſt et honeſtum tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum · Exhibita ſiquidem nobis veſtra petitio continebat quod venerabilis frater noſter Mora-

vienſis epiſcopus de Inuernys et Aberkerdor et quibuſdam aliis eccleſiis Moravienſis dyoceſis in quibus habetis jus patronatus et quas auctoritate ſedis apoſtolice in uſus proprios detinetis · penſatis ipſarum facultatibus diligenter · ſui capituli accedente conſenſu · taxavit perpetuas vicarias prout in literis ipſius Epiſcopi confectis exinde dicitur plenius contineri · veſtris igitur et dicti Epiſcopi ſupplicationibus inclinati quod ſuper hoc ab eodem Epiſcopo provide factum eſt ratum et gratum habentes id auctoritate apoſtolica confirmamus et preſentis ſcripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem Dei et beatorum Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Lugduni ·iii· nonas Maii · pontificatus noſtri anno primo ·

Donatio de Catepoll ad ſuſtentationem fratrum minorum ·

220 Omnibus Chriſti fidelibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Willelmus comes de Ros ſalutem in Domino · Noverit univerſitas veſtra me pro ſalute anime mee · uxoris mee · liberorum meorum · et omnium anteceſſorum meorum et ſucceſſorum meorum · et in compenſationem dampnorum · injuriarum ac leſionum in eccleſias de Petyn et de Brachuli michi et meis a venerabili patre Archebaldo epiſcopo Moravienſi impoſitam · dediſſe conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Deo et Sancte Trinitati de Elgyn et Archebaldo epiſcopo et omnibus epiſcopis Moravienſibus ſibi ſucceſſuris ac capitulo ejuſdem loci in puram et perpetuam elemoſinam duas dauatas terre in Ros que vocantur Kattepoll · et unum quarterium terre qui vocatur Petkenny · per rectas diviſas ſuas et cum omnibus pertinentiis ſuis ad victum et ſuſtentationem fratrum minorum qui pro tempore apud Elgyn in domo eorundem prope eccleſiam cathedralem habitaverint vel in poſterum habitaturi fuerint · ita videlicet quod epiſcopus Moravienſis qui pro tempore fuerit de conſilio capituli ſui conſtituet et deputabit aliquem virum diſcretum et fidelem diſtributorem qui ſingulis annis in terminis ſuis omnimodam firmam dictarum terrarum plenius recipiet · et eandem in exhibitionem et uſus neceſſarios dictorum fratrum ſalubriter

prout melius viderit expedire diſtribuet · Quod ſi dicti fratres minores ibidem non fuerint vel manere noluerint · firma dictarum terrarum per conſilium dicti Epiſcopi et ſucceſſorum ſuorum ac capituli Moravienſis in ſuſtentationem duorum capellanorum in eccleſia cathedrali de Elgyn pro animabus omnium fidelium defunctorum in perpetuum miniſtraturorum penitus convertetur · manente penes dictum Epiſcopum et ejus ſucceſſores inſtitutione et deſtitutione dictorum capellanorum · Quare volo et concedo ut dictus Epiſcopus et ſucceſſuri ſui omnes epiſcopi Moravienſes dictas terras per rectas diviſas ſuas et cum omnibus pertinentiis ſuis in boſco · in plano · in pratis · in paſcuis · in moris · in mareſiis · in ſtagnis · in molendinis · in aquis · in piſcariis · in viis · in ſemitis · in feris · in avibus · in domeſticis et ſilvagiis et omnibus pertinentiis ayſiamentis et libertatibus ſuis in puram et perpetuam elemoſinam habeant teneant et poſſideant in poſterum ad ſuſtentationem alterutrius elemoſine ſupranominate adeo libere quiete plenarie et honorifice ſicut aliqua elemoſina in toto regno Scotie liberius quietius plenius et honorificentius habetur tenetur et poſſidetur · Ego et heredes mei omnes pro ſervitiis quibuſcunque et auxiliis que de predictis terris ab aliquo in poſterum exigi poterunt plenius reſpondebimus · Quas etiam terras omnes cum ſuis pertinentiis · libertatibus eidem Epiſcopo et ſuis ſucceſſoribus omnibus ad ſuſtentationem dicte elemoſine in perpetuum ego et heredes mei contra omnes homines et feminas warandizabimus · Quod ſi ego vel quiſquam heredum meorum contra ſupradicta vel aliquod eorum aliquo tempore venire preſumpſerimus ſubjeci me et heredes meos omnes juriſdictioni epiſcopi Moravienſis qui pro tempore fuerit et ſede vacante decano et capitulo ejuſdem loci · ut liceat eis tam me quam heredes meos ad obſervantiam omnium predictorum et ſingulorum ſine ſtrepitu quolibet per cenſuram eccleſiaſticam diſtrictius compellere · In cujus rei teſtimonium huic preſenti ſcripto ſigillum meum appoſui · hiis teſtibus domino Roberto Dei gratia epiſcopo Roſſenſi · dompno Colino abbate de Nova Ferina · magiſtro Ada de Derlingtun precentore Roſſenſi · domino Matheo ſuccentore Roſſenſi . magiſtro Rogero ſuccentore eccleſie Moravienſis · domino Willelmo de Monte alto · domino Johanne de Cambrun · domino de Dundemor militibus · et aliis multis ·

Dotatio capellaniarum Sanĉti Nicolai et Sanĉte Crucis ·

221 Omnibus Chrifti fidelibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Hugo Herock burgenfis de Elgin falutem in Domino · Noverit univerfitas veftra me in bona profperitate conftitutum · de confenfu et voluntate Margarete uxoris mee · divine caritatis intuitu · et pro falute anime mee et anime dicte Margarite · et pro falute animarum parentum et liberorum noftrorum · necnon et fpecialiter pro falute anime Alexandri tertii illuftris Regis Scotie · et pro falute venerabilis patris domini Archebaldi Dei gratia Moravienfis epifcopi et omnium fucceflorum fuorum epifcoporum Moravienfium · dediffe · conceffiffe et hac prefenti carta mea confirmaffe in puram et perpetuam elemofinam de me et heredibus meis Deo et beate Marie et Omnibus Sanctis necnon et ecclefie Sancte Trinitatis de Elgin et predicto Archebaldo epifcopo Moravienfi fibi fuccefluris et Decano et capitulo ecclefie Sancte Trinitatis · totam terram meam de Daldeleyt per rectas divifas fuas et cum omnibus pertinentiis fuis in bofco et plano · in pratis et pafcuis · in moris et marefiis · in aquis pifcariis et molendinis · omnibus aliis rectitudinibus · juribus et ayfiamentis ad dictam terram pertinentibus vel de jure in pofterum pertinere valentibus · ad fuftentationem duorum capellanorum perpetuo pro animabus noftris et pro animabus omnium fidelium defunctorum divina celebraturorum · Ita fcilicet ut unus teneatur perpetuo divina celebrare ad altare Sancti Nicholai in ecclefia Sanĉte Trinitatis de Elgyn · et alter ad altare Sanĉte Crucis in ecclefia parochiali de Elgin · ille vero capellanus qui pro tempore celebraturus eft divina ad altare Sanĉti Nicholai erit in omnibus et fingulis obediens Decano et capitulo ficut et ceteri capellani qui in capellis dicte ecclefie Sanĉte Trinitatis celebrantes dicto Decano et capitulo tenentur obedire et adquiefcere · Quibus duobus capellanis volo et concedo ut de firma predicte terre per epifcopum Moravienfem qui pro tempore fuerit et decanum et capitulum ecclefie cathedralis fingulis annis ad duos terminos Pentecoftes videlicet et Sanĉti Martini in hyeme pro falariis eorundem capellanorum et fuftentatione duodecim marce fterlingorum miniftrentur · fex videlicet uni · et fex alteri · Si vero contingat quod firma dicte terre predictam fummam duodecim marcarum excedat volo ut quantum excefferit de eadem in ufum dictorum altarium quo ad

ornamenta eorundem et neceſſaria plenius cedat et convertatur · Quare volo et concedo quod predicta eccleſia Sancte Trinitatis de Elgyn · prefatus Archebaldus Moravienſis epiſcopus et omnes ſucceſſores ſui Morevienſes epiſcopi et Decanus et capitulum Moravienſis eccleſie totam terram prenominatam de Daldeleyt cum omnibus pertinentiis ſuis · libertatibus et aliis ayſiamentis ad predictam terram ſpectantibus in puram et perpetuam elemoſinam ad ſuſtentationem dictorum capellanorum · ut ſuperius expreſſum eſt adeo libere · quiete · plenarie et honorifice habeant · teneant et poſſideant in perpetuum ſicut aliqua elemoſina in regno Scotie ab aliquo liberius · quietius et honorificentius tenetur et poſſidetur · Salvo domino Regi forinſeco ſervitio quantum ad dictam terram pertinet · Et ut hec mea donacio · conceſſio et carte mea confirmacio rata ſtabilis et inconcuſſa permaneat preſenti ſcripto ſigillum meum una cum ſigillo dicte Margarete ſponſe mee eſt appenſum · Hiis teſtibus domino Andrea abbate de Kynlos · domino Simone priore de Pluſcardy · domino Willelmo priore de Urcharde · domino Willelmo de Doleys milite · Willelmo Wyſman · Willelmo de Brenneth dicto Tatenel Ada filio Stephani burgenſi de Elgyn · magiſtro Rogero de Innernarryn · domino Roberto vicario de Dufhus · domino Nicholao capellano vicario de Dundurkhus · et multis aliis · Datum apud Elgyn die Dominica in feſto Nativitatis beate Virginis anno Domini ·m°·cc^mo^· octogeſimo ſexto ·

Conceſſio terre de Logyſenach capellano de Logy ·

222 Omnibus has literas viſuris vel audituris Archebaldus Dei gratia Moravienſis epiſcopus ſalutem in Domino ſempiternam · Noveritis univerſi nos de voluntate et conſenſu Decani et capituli noſtri conceſſiſſe · dediſſe et hac preſenti carta noſtra confirmaſſe Johanni archidiacono Moravienſi totam terram eccleſie beati Johannis Baptiſte de Logynſythenach cum omnibus juribus · aſſiamentis et commoditatibus ad eandem pertinentibus et in poſterum pertinere valentibus · tenendam ſibi et habendam in tota vita ſua in puram et perpetuam elemoſinam · ſecundum tenorem carte quondam Alexandri perilluſtris Regis Scottorum · qui prefatam terram bone memorie quondam Andree epiſcopo Moravienſi et ſuis ſucceſſoribus

et ecclesie Moraviensi dedit et concessit · ita videlicet quod prefatus Johannes quendam inveniet capellanum pro animabus predicti Regis et antecessorum et successorum suorum et prefati Andree episcopi et successorum suorum et omnium Christi fidelium missam in predicta ecclesia celebraturum · Ad cujus capellani sustentationem percipiet idem Johannes unam marcam annuam de vicario de Dyke qui pro tempore fuerit · medietatem scilicet ad festum Sancti Martyni in hyeme et aliam medietatem ad festum Pentecostes proximo sequens · et sic deinceps singulis annis · Nos vero et successores nostri predictam terram cum omnibus juribus assiamentis et commoditatibus ut predictum est eidem Johanni · sive statum suum mutaverit sive non · contra omnes homines in suo perpetuo warrantizabimus et defendemus · In cujus rei testimonium una cum sigillo nostro sigillum commune capituli Moraviensis presenti scripto est appositum · Datum apud canoniam de Elgyn die Martis proximo post festum Sancti Matthie apostoli · anno Domini millesimo ducentesimo octuagesimo septimo ·

Presentatio capellani castri de Duffous ·

223 Venerabili in Christo patri et amico suo karissimo domino Archibaldo Dei gratia episcopo Moraviensi suus ·R· le Chen eandem quam cordi suo proprio salutem · cum omni obsequio · reverentia et honore · Cum capella de castro nostro de Duffus per mortem domini Hugonis capellani defuncti vacat de jure et de facto · dominum Robertum capellanum nostrum una cum consensu Marie sponse nostre ad dictam capellam vobis presentamus · vestram reverendam paternitatem omni affectu rogantes quatenus ipsum ad hoc caritatis intuitu admittere dignemini · tantum si placet facientes ut a Deo condignam mereamini percipere mercedem et a nobis gratias et honores uberiores · In cujus rei testimonium presentibus literis sigilla nostra apposuimus · Datum apud Doffus die Jovis proxima ante festum Purificationis beate Marie anno Domini ·m°·cc°· nonogesimo sexto ·

Fundatio quinque capellanorum in capella beati Thome martyris ·

224 Univerfis fancte matris ecclefie filiis prefentes literas infpecturis Thomas Ranulphi comes Moravie dominus Vallis Annandie et Mannie falutem in Domino fempiternam · Noverit univerfitas veftra quod cum nos pie devotionis affectu et provide deliberationis voto difpofuerimus unam capellam nobilem ad decorem ecclefie cathedralis Moravienfis in cimiterio ejufdem ecclefie ex parte auftrali in honore beati Thome epifcopi et martyris fumptibus noftris conftruere et edificare · accedente ad hoc confenfu et ordinatione ac licentia epifcopali venerabilis in Chrifto patris domini Johannis Dei gratia epifcopi Moravienfis et dominorum Decani et capituli ejufdem · nos ad honorem Dei et divini cultus ampliationem quinque capellanos perpetuos · pro falute anime magnifici principis et domini noftri domini Roberti Dei gratia Regis Scottorum illuftris avunculi noftri · heredum et fucceflorum fuorum · et pro falute anime noftre · et animarum progenitorum noftrorum · heredum · affinium et amicorum celebraturos · in eadem fundare volumus et promittimus · ad quorum quinque capellanorum fuftentationem damus concedimus et affignamus et prefenti carta noftra confirmamus pro nobis heredibus et fucceflforibus noftris viginti tres libras trefdecem folidos et quatuor denarios efterlingorum annui redditus perpetuis temporibus percipiendas et folvendas eifdem capellanis per manus ballivi noftri de Elgyn qui pro tempore fuerit de firmis noftris vicecomitatus ejufdem ad duos anni terminos · medietatem videlicet ad feftum Pentecoftes et aliam medietatem ad feftum Sancti Martini in hieme · Et fi contingat · quod abfit · aliquo cafu contingente firmas noftras dicti vicecomitatus de Elgyn ad folutionem dictarum viginti trium librarum trefdecem folidorum et quatuor denariorum in toto vel in parte non fufficere · volumus concedimus et precipimus pro nobis heredibus et fucceflforibus noftris quod plenaria fiat folutio prefatis capellanis de firmis et redditibus noftris vicecomitatus de Forays et de Inuernys per manus ballivorum noftrorum dictorum trium vicecomitatuum qui pro tempore fuerint · undecunque citius levari poterunt et expedicius terminis · fuprafcriptis abfque alio mandato requirendo · Et ne contingat · quod abfit · ob defectum folutionis hujufmodi divinum officium aliquatenus aut impediri vel differri · volumus et ordina-

mus pro nobis heredibus et fuccefforibus noftris quod quotienfcunque ballivi noftri antedicti in folutione hujufmodi in toto vel in parte per quindecim dies ultra aliquem predictorum terminorum conjunctim vel divifim ceffaverint · extunc fingulis diebus quibus fuerat in folutione ceffatum cuilibet capellanorum predictorum fex denarios efterlingorum folvere teneantur nomine pene · ad quam penam folvendam liceat epifcopo Moravienfi qui pro tempore fuerit vel ejus vices in fpiritualibus gerenti · five fede vacante decano et capitulo · ipfos ballivos per omnimodam cenfuram ecclefiafticam cohercere · et fi fententiam fufpenfionis ab ingreffu ecclefie ex caufa predicta in ipfos fulminari contigerit · eam quum per octo dies fuftinuerint · volumus et precipimus pro nobis heredibus et fuccefforibus noftris quod ab eifdem exigatur noftra plenaria foriffactura ufibus dictorum capellanorum applicanda · abfque fpe alicujus remiffionis antequam abfolvantur · principali folutione nichilominus integraliter facienda · Nos etiam de fpeciali confenfu et ordinatione dictorum domini Epifcopi et capituli Moravienfis volumus et ordinamus pro nobis heredibus et fuccefforibus noftris quod predicti quinque capellani in officiis divinis hunc modum perpetuis obfervent et cogantur obfervare · ut videlicet habitum honeftum confuetum portent fumptibus propriis ipforum capellanorum · et teneantur officiando intereffe in choro ecclefie cathedralis matutinis · prime · majori miffe · et utrifque vefperis · ficut aliarum capellaniarum capellani · correctioni decani et capituli fubjiciendo · et quod fingulis diebus tam ferialibus quam feftivis omnes quinque capellani predicti miffas in predicta capella cotidie celebrent in modum qui fequitur · videlicet quod quilibet in ordine vicis fue miffam principalem de Sancto Thoma epifcopo et martyre cum nota · unam etiam de die · aliam de beata Maria Virgine · quartam pro defunctis · et quintam miffam de Sancto Johanne Baptifta privatim quolibet die · legitimo impedimento ceffante · celebrare teneantur · Quotienfcunque etiam aliquis predictorum capellanorum quinque in fata deceſſerit vel alias loco fuo cedere voluerit vel de jure feu per fententiam jufte privatus fuerit · facta nobis denunciatione per epifcopum vel ejus vices gerentem · vel per decanum et capitulum fede vacante · alterius loco ipfius fubrogandi infra tempus a jure ftatutum prefentationem nobis et heredibus noftris in prefenti fundatione refervamus · Et ne contingat · quod abfit · nos heredes noftros vel fucceffores huic noftre pie donationi et conceffioni in aliquo opponere contradicere vel contravenire · volumus et concedimus pro nobis heredibus et

ſucceſſoribus noſtris quod epiſcopus Moravienſis qui pro tempore fuerit ·
vel ſede vacante decanus et capitulum . quorum juriſdictioni et cohercioni
quoad hoc nos ſpecialiter et expreſſe ſubmittimus per preſentes · nos here-
des noſtros et ſucceſſores per omnem cenſuram eccleſiaſticam · tam in per-
ſonis quam in terris libere compellat et diſtringat ad obſervantiam omnium
predictorum · Obligamus inſuper per preſentes nos heredes noſtros et
ſucceſſores ad predictam capellam conſtruendam manutenendam et con-
ſervandam temporibus perpetuis · et ad inveniendum libros · calices · veſti-
menta · vinum · ceram et cetera ornamenta ſufficientia in predicta capella
ſumptibus noſtris prout ſupra premittitur · Volumus etiam et ordinamus
quod unus predictorum capellanorum qui per nos heredes noſtros et
ſucceſſores ad hoc ſpecialiter preſentatus fuerit de predictis viginti tribus
libris treſdecem ſolidis et quatuor denariis percipiat centum ſolidos · qui
dicte capelle conſervande curam librorumque · omnium ornamentorum ·
veſtimentorum · vini et cere ac omnium aliorum ad dictam capellam per-
tinentium diligentem cuſtodiam gerat et habeat · reſervatis obventionibus
monibus et ſingulis ejuſdem capelle eccleſie cathedrali de Elgyn predicte
cui in nullo volumus per prefatam capellam noſtram prejudicium generari ·
Singuli vero reliquorum capellanorum percipient ſeptem marcas · Preterea
preſenti ordinationi noſtre adjicimus ut predicti quinque capellani ſui
preſentiam faciant apud Elgyn et reſidentiam perſonalem incipientes in
inſtanti feſto Sancti Martini anno Domini millesimo ·ccc^{mo}· viceſimo
octavo ibidem in capella beate Marie Virginis miſſam dicendam cum
nota celebraturi · alias vero miſſas ibidem vel in aliis capellis pro or-
dinatione Decani et capituli dicturi · quouſque predicta capella ad per-
fectam et felicem deducatur conſummationem · Et ut hec noſtra pia ordi-
natio et devota conceſſio perpetuum robur habeat firmitatis promittimus
bona fide nos ſuper hoc regiam confirmationem impetrare ſpecialem · In
cujus rei teſtimonium parti hujus ſcripture duplicate penes capitulum in
eccleſia Moravienſi reſidenti ſigillum noſtrum · parti vero reſidenti penes
nos ſigillum predicti domini Epiſcopi autenticum una cum ſigillo com-
muni capituli Moravienſis ſunt appenſa · Actum et datum apud Elgyn
·xvi· die menſis Mayy anno et ciclo ſupradictis ·

Preceptum de inveſtitura capellanorum in eccleſia de Lochalveth ·

225 Johannes permiſſione divina Moravienſis eccleſie miniſter humilis dilecto ſibi in Chriſto domino Criſtino perpetuo vicario de Lochalveth ſalutem · Vobis in virtute obedientie firmiter precipiendo mandamus quatinus plenam inveſtituram et corporalem poſſeſſionem eccleſie de Lochalveth predicte · vacantis per reſignationem domini Aymeri de Wenton dudum rectoris eccleſie ejuſdem · domino Johanni de Dichton procuratori capellanorum capellaniarum eccleſie noſtre cathedralis de Elgyn predicte cum omnibus ſuis juribus et pertinentiis fideliter tradatis · vice et auctoritate noſtra quas vobis ſpecialiter committimus per preſentes · In cujus rei teſtimonium has litteras noſtras ſigillo noſtro ſignatas vobis mittimus patentes · Datum apud Fyndlargis die Lune in craſtino beati Marci evangeliſte anno Domini ·m°·ccc°· triceſimo tertio ·

Donatio unius petre cere annuatim ad luminare altaris beate Marie ·

226 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Adam de Berewyco filius Willelmi de Berewyco quondam burgenſis de Elgyn eternam in Domino ſalutem · Noveritis univerſi me conceſſiſſe et ad feodam firmam demiſiſſe Johanni filio Nicholai burgenſi de Elgyn unam botham debilem et ruinoſam quam propter impotentiam et impoſſibilitatem meam et frequentem abſentiam meam de partibus manutenere nec reparare potui · jacentem in medio ville de Elgyn inter terram Ricardi de Cotis ex parte orientali et forum ex occidentali · tenendam et habendam prefato Johanni heredibus ſuis vel aſſignatis libere · quiete · pacifice et honorifice in perpetuum · reddendo inde annuatim ad luminare beate Marie in capella infra eccleſiam beati Egidii unam petram cere ad terminos conſuetos · mihi vero et heredibus meis annuatim nomine feodi tres denarios boni argenti ad feſtum Sancti Egidii abſque omni alio onere exactione petitione ſive demanda ſeculari · Ego vero et heredes mei predictam botham cum omnibus et ſingulis pertinentiis ſuis libertatibus commoditatibus et ayſiamentis ejuſdem prefato Johanni heredibus ſuis vel aſſignatis pro firma ſupradicta contra omnes ho-

mines et feminas warrantizabimus et in perpetuum defendemus · Et ſi contingat me heredes meos vel aliquem nomine noſtro contra preſentem conceſſionem meam aliqualiter in futurum revenire ſeu reclamare · quod abſit · obligo me et quemcunque contravenientem fide mea ſuper hoc preſtita corporali · tactis ſacroſanctis evangeliis · magno juramento ad ſolvendum fabrice eccleſie fratrum predicatorum de Elgyn nomine pene centum ſolidos bonorum ſterlingorum ante omnem litis ingreſſum · nihilominus preſenti ſcripto in robore ſuo ſine fine duraturo · ſubiciendo me et heredes meos ſeu quemcunque nomine noſtro contravenientem juriſdictioni et cohercioni domini officialis curie Moravienſis qui pro tempore fuerit ut liceat ei tam me quam heredes meos ac quemcunque contravenientem ut ſuperius eſt expreſſum ad omnia et ſingula predicta fideliter obſervanda per cenſuram eccleſiaſticam monitionibus tantummodo premiſſis diſtrictius compellere et cohercere · In quorum omnium [teſtimonium] ſigillum meum preſenti ſcripto appoſui et ad majorem ſecuritatem ſigilla officialatus curie Moravienſis · Walteri filii Radulphi tunc prepoſiti · Willelmi Ydil et Willelmi Vitrearii tunc temporis ballivorum burgi de Elgyn una cum ſigillo communi ejuſdem preſentibus apponi procuravi apud Elgyn in feſto Sancti Gregorii · anno gratie M° · CCC · quadrageſimo tertio · Teſtibus Johanne Fercardi · Willelmo de Strabroch · Johanne Peny · Voſualdo de Aberkerdor · Rogero de Strevelyn · Symone Yong burgenſibus de Elgin · et multis aliis ·

Confirmatio eccleſiarum ·xvii· capellanis reſidentibus ·

227 Clemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam · Sedis apoſtolice providentia circumſpecta in hiis que eccleſiaſticarum perſonarum illarum preſertim que continuum exhibent Domino famulatum commoditatem reſpiciunt libenter conſuevit apoſtolici favoris preſidium impertiri · Petitio ſiquidem venerabilis fratris noſtri Johannis epiſcopi Moravienſis nuper nobis exhibita continebat quod cum in eccleſia Moravienſi ſint decem et ſeptem capellani perpetui continue reſidentes divinaque officia ibidem celebrantes capellanias perpetuas obtinentes in ipſa qui de redditibus eis aſſignatis honeſte ſuſtentari non poterant · quondam Thomas Ranulphi

comes Moravie jus patronatus et advocationem parochialis ecclesie de Lochalveth Moraviensis dyocesеos que ad ipsum Comitem mero jure pertinebat capellanis prefatis in puram et perpetuam elemosinam concessit et donavit · idemque Episcopus · habito super hiis cum dilectis filiis Decano et capitulo ejusdem ecclesie Moraviensis frequenti diligenti et solempni tractatu · parochialem ecclesiam predictam · cujus fructus et proventus viginti · (necnon de Bruneth et de Altre prefate Moraviensis dyocesеos parochiales ecclesias · quarum collatio ad ipsum Episcopum jure ordinario pertinet · quarumque decime et annui redditus universi quadraginta) librarum Turonensium parvarum hiis diebus deductis oneribus ordinariis earundem valorem annuum non excedunt · dictis decem et septem capellanis in augmentum reddituum eorundem contulit et donavit per ipsos capellanos perpetuo possidendas · specialiter statuendo quod in predictis ecclesiis per vicarios perpetuos instituendos in eisdem · qui de fructibus et redditibus earundem ecclesiarum congruam recipiant portionem ex qua jura episcopalia solvere et alia eis incumbentia onera valerent supportare · deserviretur laudabiliter in divinis · prout premissa et alia in patentibus literis Episcopi et Comitis predictorum eorum sigillis sigillatis · quarum tenores de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus · plenius continetur · Quare pro parte dicti Episcopi nobis extitit humiliter supplicatum ut donationes et concessiones ecclesiarum predictarum sicut premittitur eisdem capellanis factas confirmare ex certa scientia dignaremur · Nos igitur ipsius Episcopi in hac parte supplicationibus inclinati donationes et concessiones et statuta predicta rata et grata habentes illa ex certa scientia auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus · supplentes omnem defectum si quis forsan in premissis intervenerit apostolice plenitudine potestatis · Tenores vero dictarum literarum tales sunt ·

Venerabili in Christo patri domino Johanni Dei gratia episcopo Moraviensi Thomas Ranulphy comes Moravie dominus vallis Anandie et Mannie salutem · Attendentes continuos labores et officia quos et que tam nostrarum quam alii capellaniarum capellani ecclesie vestre Moraviensis sustinere debent et sustinent diebus ac noctibus in divinis officiis exequendis in eadem divine caritatis intuitu · jus patronatus sive advocationem ecclesie parochialis de Lochalveth Moraviensis dyocesеos quod vel que ad nos mero jure dinoscitur pertinere dictis capellanis tam nostris quam aliis capellania-

rum capellanis in puram et perpetuam elemosinam concedimus et donamus per presentes · paternitati vestre reverende supplicantes cum instantia quatenus in augmentum salariorum capellanorum predictorum tam nostrorum quam aliorum dictam ecclesiam de Lochalveth in proprios usus conferre velitis eisdem in perpetuum et pontificali auctoritate confirmare · In cujus rei testimonium has literas nostras magno sigillo nostro signatas vobis mittimus patentes · Datum apud canoniam de Elgyn decimo octavo die mensis Octobris anno Domini ·m°·ccc°· trigesimo primo ·

Universis sancte matris ecclesie filiis ad quos presentes litere pervenerint Johannes permissione divina Moraviensis ecclesie minister humilis salutem in Domino sempiternam · Cum secundum Apostolum qui altari servit vivere debeat de altari · nos pia meditatione pensantes continuos labores et servitia quibus perpetui capellani capellaniarum ecclesie nostre Moraviensis predicte diebus et noctibus in divinis exequendis officiis astringuntur in ipsa · et quod portiones eorundem et salaria ad ipsorum sustentationem sufficientem et honestam non sufficiunt hiis diebus · habito super hoc frequenti diligenti solempnique tractatu cum Decano et capitulo nostro · de unanimi assensu et consensu eorundem · ad laudem et honorem sancte et individue Trinitatis · beate Marie Virginis et Omnium Sanctorum Dei · damus · concedimus et tenore presentium confirmamus in perpetuum capellanis capellaniarum antedictis · tam videlicet capellanis nobilis viri domini Thome Ranulphi comitis Moravie et domini vallis Anandie et Mannie quos fundavit vel fundabit in eadem · quam aliis capellaniarum capellanis · ecclesiam parochialem de Lochalveth Moraviensis dyoceseos · cum omnibus suis juribus et pertinentis · cujus ecclesie jus patronatus sive advocationem dominus Comes antedictus verus patronus ejusdem capellanis capellaniarum antedictis tam suis quam aliis dedit et concessit in puram et perpetuam elemosinam · interveniente ad hoc consensu et auctoritate nostra speciali · Nos etiam · eodem interveniente consensu et assensu decani et capituli nostri · damus et concedimus ac per presentes confirmamus in perpetuum capellanis capellaniarum antedictis tam prefati domini Comitis quam aliis · ecclesias parochiales de Bruneth et de Altre Moraviensis diocefeos · quarum collationem ad nos pleno jure dinoscitur pertinere · quasquidem ecclesias de Lochalueth · de Bruneth et de Altre cum omnibus suis juribus et pertinentiis ad divini cultus am-

pliationem damus et concedimus et pontificali auctoritate confirmamus in usus proprios et pleno jure capellanis capellaniarum antedictis in augmentum portionum et salariorum suorum · fructibus ipsarum equaliter annuatim inter eosdem dividendis · salvis portionibus vicariorum in predictis ecclesiis deservientium · et nobis et successoribus nostris episcopalibus · et archidiaconis archidiaconalibus consuetis · Nos etiam · eodem interveniente consensu Decani et capituli nostri · consentientibus etiam capellaniarum capellanis antedictis · volumus statuimus et ordinamus quod singuli aliarum capellaniarum capellani jam fundati sive in posterum fundandi semel in septimana quilibet videlicet unam missam pro defunctis · que dicitur requiem · exnunc celebrent et celebret pro anima nobilissimi principis bone memorie domini Roberti Regis Scotie · et pro salute dicti domini Comitis · ac etiam pro anima sua cum ab hac luce migraverit · nec non pro animabus antecessorum et successorum suorum et omnium fidelium defunctorum · Nos etiam volumus statuimus et ordinamus quod quilibet capellaniarum capellanus tam dicti domini Comitis quam aliarum specialem faciat commemorationem et memoriam singulis diebus in missis suis et suffragiis pro anima bone memorie dicti Roberti Regis Scotie · et pro salute et anima dicti domini Comitis · ac etiam pro anima nostra et pro animabus patris et matris cum ab hac luce migraverimus · nec non pro animabus predecessorum et successorum nostrorum episcoporum Moraviensium et omnium fidelium defunctorum · ad que omnia et singula tenenda firmiter et facienda fideliter juxta ordinationem nostram antedictam quilibet dictarum capellaniarum capellanus in prima sua receptione speciali juramento sit astrictus · fundatione capellaniarum dicti domini Comitis juxta ordinationem prius factam de eadem in omnibus ceteris remansura · In quorum omnium testimonium utrique parti hujusmodi scripture in modum cirograffi confecte sigillum nostrum autenticum una cum sigillo capituli nostri est appensum · Actum et datum in capitulo nostro supradicto decimo octavo die mensis Octobris · anno Domini ·m°·ccc°· tricesimo primo ·

Nulli ergo omnino liceat hominum hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus se noverit incursurum · Datum Avinion · ii · Idus Junii pontificatus nostri anno nono ·

Carta fundationis de uno capellano ſuper firma terre de Mayn ·

228 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Alexander de Menerys dominus de Lambrid eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra quod cum dilectus et ſpecialis amicus meus magiſter Johannes de Inuernys cancellarius eccleſie Moravienſis volens in eadem eccleſia unum capellanum fundare · pro anima ſua · anima mea et anima Alianore matris mee perpetuo celebraturum · tradidiſſet mihi in pecunia numerata centum et viginti marcas ſterlingorum ad comparandum ſibi et aſſignatis ſuis in perpetuum annuum redditum octo marcarum ſterlingorum · Ego in recompenſationem dicti annui redditus octo marcarum per me comparandi do et concedo ac preſenti ſcripto meo confirmo predicto magiſtro Johanni et aſſignatis ſuis in perpetuum annuum redditum octo marcarum ſterlingorum percipiendum ſingulis annis de firma terre mee de Mayn libere ſine omni onere · contributione · exactione vel demanda quibuſcunque nunc contingentibus vel in futurum contingere qualitercunque valentibus · quas quidem octo marcas ſterlingorum obligo me et heredes meos et nobis quocunque titulo ſucceſſuros fide media et juramento preſtito corporali ſolvere apud canoniam de Elgyn eidem magiſtro Johanni et aſſignatis ſuis ſingulis annis in perpetuum ad duos anni terminos · medietatem ad feſtum Penthecoſtes et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martyni in yeme · ſub pena unius petre cere eccleſie Moravienſi ſupradicte per me heredes meos et nobis ſucceſſuros ſolvende quotiens poſt quindecim dies alicujus terminorum ſupradictorum in ſolutione dictarum octo marcarum in toto vel in parte fuerit ceſſatum · termino prime ſolutionis incipiente ad feſtum Sancti Martyni proxime futurum · Et ſi contingat aliquo caſu dictas octo marcas de firma terre de Mayn ſupradicte non poſſe levari · volo et concedo pro me heredibus meis et nobis ſucceſſuris quod tota baronia mea de Lambride · accedente ad hoc voluntate conſenſu et confirmatione Margarete et Alicie ſororum viduarum dominarum de Kynnermond et Sandfurd ac Galfridi filii et heredis Elene tertie ſororis earundem · ſuperiorum dominorum dicte baronie · ad ſolutionem dictarum octo marcarum obligata ſit et ſpecialiter aſtricta · nullo proponendo obſtante · Inſuper ſi contingat · quod abſit · me heredes meos vel nobis ſucceſſuros contra hanc donationem meam in aliquo venire

vel eidem contradicere feu fuper ea litem movere · obligo me et eos in centum libris fterlingorum fabrice ecclefie cathedralis fupradicte nomine pene folvendis ante omnem litis ingreffum · prefente donatione mea nichilominus in fuo robore perhenniter duratura · et volo quod totiens pena fupradicta committatur quotiens prefenti donationi mee fuerit contradictum cum effectu · fubjiciens etiam me heredes meos et nobis fucceffuros jurifdictioni domini Epifcopi Moravienfis qui pro tempore fuerit aut vices ejus gerentis ac capituli fui fede vacante ut liceat eis et eorum cuilibet me heredes meos et nobis fucceffuros ad omnia premiffa et quodlibet premifforum inviolabiliter obfervanda ac terrarum mearum fupradictarum incolas et firmarum receptores ad folutionem prenominatarum octo marcarum per omnimodam cenfuram ecclefiafticam · et fi opus fuerit per namationem captionem et diftrictionem bonorum tam meorum heredum et fucceíforum quam incolarum eorundem et firmarum receptorum · arcius cohercere · In cujus rei teftimonium figillum meum una cum figillis Margarete · Alicie et Galfridi prenominatorum prefenti fcripto eft appenfum · Datum apud Elgyn ultimo die Augufti anno Domini ·m°·ccc°· quinquagesimo ·

Teftificatio de emptione de Aberbrandely ·

229 Univerfis fancte matris ecclefie filiis ad quos prefentes litere pervenerint Willelmus decanus et capitulum ecclefie Moravienfis falutem in Domino · Noverit univerfitas veftra quod nos per prefentes teftificamur quod nobilis domina domina Yfabella Ranulphi comitiffa Moravie cum fua propria pecunia emit medietatem terrarum de Aberbrandely cum omnibus juribus et pertinentiis ad eandem fpectantibus feu in pofterum fpectare valentibus a nobili viro domino Comite de Fyf . et hoc omnibus quorum intereft tenore prefentium fignificamus · In cujus rei teftimonium figillum commune capituli fupradicti prefentibus eft appenfum apud capitulum noftrum fupradictum in fefto Purificationis beate Marie Virginis anno gratie ·m°·ccc°· quinquagesimo ·

Fundatio capellani ſuper terris de Ardtrilly et de Croy ·

230 Univerſis hoc ſcriptum viſuris vel audituris Johannes de Moravia panetarius Scotie eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra quod cum dilectus et ſpecialis amicus meus magiſter Johannes de Inuernys cancellarius eccleſie Moravienſis volens in eadem eccleſia unum capellanum fundare pro anima ſua et anima bone memorie domini Andree de Moravia patris mei perpetuo celebraturum tradidiſſet mihi in pecunia numerata centum marcas ſterlingorum ad comparandum ſibi et aſſignatis ſuis in perpetuum annuum redditum octo marcarum ſterlingorum · Ego Johannes de Moravia antedictus in recompenſationem dicti annui redditus octo marcarum ſterlingorum per me comparandi do et concedo ac preſenti ſcripto meo confirmo predicto magiſtro Johanni et aſſignatis ſuis in perpetuum annuum redditum octo marcarum ſterlingorum percipiendum ſingulis annis de firma terrarum mearum de Artrelly et de Croy libere et ſine omni onere contributione exactione vel demanda quibuſcunque nunc contingentibus vel in futurum contingere qualitercunque valentibus · Quas quidem octo marcas ſterlingorum obligo me heredes meos et nobis quocunque titulo ſucceſſuros ſolvere apud canoniam de Elgyn eidem magiſtro Johanni et aſſignatis ſuis ſingulis annis in perpetuum ad duos anni terminos · medietatem ad feſtum Penthecoſtes et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in yeme ſub pena unius petre cere eccleſie Moravienſi ſupradicte per me heredes meos et nobis ſucceſſuros ſolvende quotiens poſt quindecim dies alicujus terminorum ſupradictorum in ſolutione dictarum octo marcarum in toto vel in parte fuerit ceſſatum · termino prime ſolutionis incipiente ad feſtum Penthecoſtes proximo futurum · Et ſi contingat aliquo caſu dictas octo marcas de firma dictarum terrarum de Artrelly et de Croy non poſſe levari · volo et concedo pro me heredibus meis et nobis ſucceſſuris quod omnes terre quas hereditarie teneo de Epiſcopo et eccleſia Moravienſi · accedente ad hoc voluntate et conſenſu venerabilis patris domini Johannis Dei gratia epiſcopi Moravienſis et capituli ſui · ad ſolutionem dictarum octo marcarum obligate et ſpecialiter aſtricte [ſint] nullo proponendo obſtante · Inſuper ſi contingat · quod abſit · me heredes meos vel nobis ſucceſſuros contra hanc donationem meam in aliquo venire vel eidem contradicere vel ſupra

eam litem movere · obligo me et eos in centum libris sterlingorum fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn nomine pene solvendis ante omnem litis ingressum · presenti donatione mea nihilominus in suo robore perhenniter duratura · Et volo quod totiens pena supradicta committatur quotiens presenti donationi mee fuerit contradictum cum effectu · subiciens etiam me heredes meos et nobis successuros jurisdictioni domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit aut ejus vices gerentis ac capituli sui sede vacante ut liceat eis et eorum cuilibet me heredes meos et nobis successuros ad omnia premissa et quodlibet premissorum inviolabiliter observanda · ac terrarum mearum supradictarum incolas et firmarum receptores ad solutionem prenominatarum octo marcarum per omnimodam censuram ecclesiasticam et si opus fuerit per namationem captionem et districtionem bonorum tam meorum heredum et successorum quam incolarum earundem et firmarum receptorum arcius cohercere · In cujus rei testimonium sigillum meum una cum sigillis domini Episcopi ac capituli sui presenti scripto est appensum · Datum apud Elgyn duodecimo die Aprilis anno Domini ·m°·ccc°· quinquagesimo primo ·

Ordinatio Johannis de Inuernys de distributione ·viii· marcarum ·

231 Universis presentes literas inspecturis Johannes de Inuernes cancellarius ecclesie Moraviensis salutem in Domino sempiternam · Noverit universitas vestra quod cum dominus meus Johannes de Moravia panetarius Scotie et heredes sui teneantur obligati solvere apud Elgyn singulis annis in perpetuum mihi et assignatis meis octo marcas sterlingorum · prout in carta sua super hoc confecta plenius continetur · ego Johannes prenominatus de supradictis octo marcis ordino et assigno sex marcas singulis annis in perpetuum solvendas ad duos anni terminos · scilicet medietatem infra quindecem dies post festum Penthecostes et aliam medietatem infra quindecem dies post festum Sancti Martini in yeme · uni capellano perpetuo celebranti pro anima mea · animabus patris mei et matris mee · anima bone memorie domini Andree de Moravia patris Johannis supradicti · et animabus omnium fidelium defunctorum · ad altare sancte crucis in ecclesia Sancte Trinitatis

de Elgyn · qui quidem capellanus habitum portabit in ecclefia et omnibus horis divinis tam nocturnis quam diurnis ficut capellani in ecclefia primo fundati tenebitur intereffe · Item ordino et affigno duos folidos et octo denarios annui redditus thefaurarie fingulis annis folvendos pro pane vino et cera prefato capellano miniftrandis · Et volo quod predicto capellano cedente vel decedente alius capellanus per capitulum quanto celerius fieri poteft loco ejus fubrogetur · ne anime fupradicte diu careant debitis orationum fuffragiis · Item ordino et affigno decem folidos annui redditus una cum aliis decem folidis alibi affignatis diftribuendos fingulis annis die anniverfarii mei ficut fit diftributio in anniverfario magiftri Johannis de Spaldyng · Item ordino et affigno decem folidos annui reditus diftribuendos fingulis annis die anniverfarii domini Andree de Moravia inter capellanos et vicarios qui officiis exequiarum fuarum cum nota celebrandis perfonaliter interfuerint · abfentibus et non tempeftive venientibus totaliter exclufis · Item ordino ad luminare Sancte Crucis duos folidos · et ad luminare beate Marie Virginis duos folidos fterlingorum fingulis annis in perpetuum folvendos · ita quod ecclefia et dictorum luminarium cuftodes teneantur fingulis annis die anniverfarii predicti domini Andree quando officia exequiarum fuarum celebrantur quatuor cereos ardentes circa tumulum fuum miniftrare · confervatores autem prefentis ordinationis mee omnipotentis Dei gratia vifitet et protegat · violatores vero jufticia divina percellat · Amen · In cujus rei teftimonium figillum meum una cum figillo communi capituli prefentibus eft appenfum · Datum apud canoniam de Elgyn anno Domini ·m·ccc · quinquagefimo primo vicefimo die menfis Aprilis ·

Fundatio unius capellani fuper terris de Aberbrandali ·

232 Univerfis fancte matris ecclefie filijs ad quos prefentes litere pervenerint Yfabella Ranulphi comitiffa Moravie falutem in Domino fempiternam · Noverit univerfitas veftra nos pie devotionis affectu et voto provide deliberationis ad honorem Dei et divini cultus ampliationem · de confenfu et affenfu reverendi in Chrifto patris ac domini domini Johannis Dei gratia epifcopi Moravienfis · decani et capituli ejufdem · fundaffe unum capellanum

perpetuum pro falute anime magnifici viri domini Thome Ranulphi quondam comitis Moravie mariti noftri et pro falute anime noftre et animarum progenitorum noftrorum heredum affinium et amicorum celebraturum in ecclefia Moravienfi · Ad cujus capellani fuftentationem damus concedimus et affignamus centum folidos fterlingorum annui redditus perpetuis temporibus percipiendos · videlicet feptem marcas de firmis et commoditatibus medietatis totius terre ecclefie de Abirbrandely quam habemus ex venditione nobilis viri domini Duncani comitis de Fyffe nobis facta · quam terram dictus Comes in feodo et hereditate tenuit ab epifcopis et ecclefia Moravienfi · confenfu et affenfu predictorum venerabilis in Chrifto Patris ac domini domini Johannis Dei gratia epifcopi Moravienfis ac dominorum decani et capituli ejufdem ad hoc accedentibus fpecialiter hac de caufa · pro quadam fumma pecunie quam eidem domino Comiti ad redemptionem vite fue de manibus Anglicorum uno die perfolvimus · dimidiam vero marcam refiduam de quodam annuo redditu unius marce in quo David de Neucob' · heredes fui vel affignati in perpetuum nobis tenentur obligati pro duabus perticatis burgagii jacentibus ex parte boreali burgi de Elgyn inter terram quondam Johannis Dryng ex parte orientali et terram Bricii cifforis ex parte occidentali cum croftis earundem fe ad aquam de Loffy extendentibus · una cum octo acris in prepofitura de Elgyne eifdem annexis · Qui quidem capellanus in ecclefia Moravienfi ficut alii capellani ab antiquo fundati habitum portabit · et omnibus horis canonicis intereffe tenebitur · et ad altare beati Thome Martyris miffam fuam continue celebrare · excepto quod volumus et ordinamus quod idem capellanus in qualibet feptimana bis in capella beate Marie Virginis in caftro ad altare beati Johannis Baptifte celebret annuatim · et quod recipiat dimidiam marcam de annuo redditu marce fupradicte refiduam videlicet tres folidos et quatuor denarios ad inveniendum ceram · panem et vinum pro altari beati Johannis Baptifte fupradicto · et tres folidos et quatuor denarios pro ceteris ornamentis ejufdem altaris · Preterea damus et concedimus per prefentes omnibus canonicis ecclefie Moravienfis · vicarijs · capellanis et aliis de choro ejufdem prefentibus pro anniverfario noftro fingulis annis folempniter celebrando · et ad inveniendum panem ceram et vinum et cetera ornamenta ad ufum capellani noftri fupradicti ad fupradictum altare beati Thome ·

quicquid in perpetuum levari poterit de medietate ſupradicte terre de Aberbrandalys ultra ſeptem marcas predicto capellano aſſignatas equali portione dividendum · Et ſi contingat quod de dicta medietate terre ultra ſalarium predicti capellani nichil levari poterit · volumus quod predictus capellanus licet nichil ultra reſtet ſalarium ſuum integrum habeat et recipiat · Inſuper damus et in perpetuum concedimus ad inveniendum ceram · panem · vinum · et cetera ornamenta altaris beati Thome ſupradicti tam capellanis domini noſtri ſupradicti quam capellano noſtro proprio · novem ſolidos annui redditus annuatim percipiendos de quodam burgagio quod de nobis tenet hereditarie ad feodofirmam Adam filius Robineti ad terminos uſuales · Quotienſcunque vero predictus capellanus in fata deceſſerit vel aliter loco ſuo cedere voluerit vel de jure per ſententiam privatus fuerit volumus · accedente ad hoc conſenſu et aſſenſu dicti domini Epiſcopi · quod poſt mortem noſtram ſupradicti decanus et capitulum loco ſui alium virum ydoneum provideant et inſtituant. qui eidem capellano de ſuo ſalario predicto faciant reſponderi et perſolvi de terris de Abirbrandaly ſupradictis · quas cum omnibus commoditatibus et pertinentiis in ordinatione et diſpoſitione dictorum decani et capituli in perpetuum committimus per preſentes · In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum una cum ſigillis venerabilium dominorum ſupradictorum Epiſcopi Decani et capituli preſentibus eſt appenſum · Datum apud canoniam de Elgyn ſexto decimo die menſis Julij anno gratie · millesimo ·ccc· quinquagesimo primo ·

Confirmatio Thome de Moravia de capellania octo marcarum ·

233 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Thomas de Moravia panetarius Scotie eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra cartam bone memorie Johannis de Moravia fratris mei ſenioris conceſſam magiſtro Johanni de Inuernys cancellario eccleſie Moravienſis de annuo redditu octo marcarum ſterlingorum ſolvendo eidem magiſtro Johanni et aſſignatis ſuis in perpetuum apud canoniam de Elgyn ſingulis annis ad duos anni terminos · medietatem videlicet infra quindecem dies poſt feſtum Penthecoſtes et aliam medietatem infra quindecem dies poſt feſtum Sancti Martini in yeme · obliga-

tis ad hoc omnibus terris quas idem Johannes et progenitores fui tenuerunt hereditarie de epifcopo et ecclefia Moravienfi et etiam ego nunc hereditarie teneo · non abolitam non cancellatam nec in aliqua fui parte vitiatam · [me] vidiffe et diligenter infpexiffe · que carta cum omnibus et fingulis punctis in ea contentis voluntarie et fcienter approbo ratifico et per prefentes confirmo pro me heredibus meis et nobis quocunque titulo fucceffuris · Et quia predictus magifter Johannes ordinavit et affignavit de prefatis octo marcis fex marcas fingulis annis folvendas uni capellano celebranti perpetuo ad altare Sancte Crucis in ecclefia Sancte Trinitatis de Elgyn pro anima fua et anima bone memorie domini Andree de Moravia patris mei · et decem folidos annui redditus diftribuendos fingulis annis die anniverfarii predicti domini Andree inter capellanos et vicarios qui officiis exequiarum cum nota celebrandis perfonaliter interfuerint · et quatuor cereos illo tempore circa tumulum ejus ardentes etiam ordinavit · Summe defidero ut annuus redditus octo marcarum fupradictarum firmiter et perpetuo duret et nullo unquam tempore deficiat · Quare volo et concedo pro me heredibus meis et nobis quocunque titulo fucceffuris ut fi contingat aliquo cafu dictas octo marcas de fupradictis terris obligatis non poffe levari · quod ad eorum folutionem terminis et loco fupradictis faciendam omnes terre mee de Petyn obligate fint et firmiter aftricte · nullo proponendo obftante · carta nihilominus fupradicta cum omnibus in ea contentis in fuo robore perhenniter duratura · In cujus rei teftimonium figillum meum prefenti fcripto eft appenfum · Datum apud Elgyn octavo die menfis Maij · anno Domini · millefimo ccc · quinquagefimo tertio ·

Dotatio capellanie de Inuernys ·

234 David Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Noverit univerfitas veftra · de procuratione et fupplicatione fpeciali dilecti et fpecialis burgenfis noftri de Inuernys Johannis dicti Scot · convocata prius ad hoc communitatis dicti burgi majori parte et faniori · in prefentia noftra confentientis · die Martis proxime poft feftum affumptionis beate Marie Virginis · in cimiterio capelle beate

Marie Virginis de Inuernys · anno Domini · millesimo ccc· quinquagesimo nono · intuitu caritatis et pro salute anime nostre · antecessorum et successorum nostrorum quorumcunque · ad laudem et honorem Dei · beate Marie Virginis · et omnium sanctorum sanctarumque · nos dedisse concessisse et hac presenti carta nostra confirmasse Deo et capelle beate Virginis Marie de Inuernys · ad sustentationem unius capellani ibidem divina celebrantis · unam peciam terre de le *Cras* cum pertinentijs continentem duodecim acras terre jacentem juxta terram beate Marie Virginis parochialis ecclesie ejusdem burgi de Inuernys ad austrum ex parte una · capitantem super le *Scathegate* ad orientem · extendentemque se in longitudine equipollenti cum terra beate Marie supradicte · et inter le *Cras* ad boream ex parte altera · tenendam et habendam dictam peciam terre cum pertinentijs suis in puram et perpetuam elemosinam dicte capelle in perpetuum adeo libere et quiete plenarie integre et honorifice bene et in pace sicut aliqua terra elemosinaria alicui ecclesie infra regnum nostrum a nobis seu a predecessoribus nostris liberius dari poterit vel concedi teneri seu haberi · In cujus rei testimonium presentem cartam sigilli nostri munimine fecimus roborari · Testibus venerabilibus in Christo patribus Willelmo episcopo Sancti Andree · Patricio episcopo Brechynensi cancellario nostro · et Alexandro episcopo Rossensi · Roberto senescallo Scotie comite de Stratheryn nepote nostro · Willelmo comite de Ross · magistro Waltero de Wardlaw archidiacono Laudonie · magistro Alexandro Bur archidiacono Moraviensi · Waltero de Halyburton et Johanne Herys militibus · Apud Sconam in pleno parliamento nostro ibidem tento vicesimo sexto die Octobris anno Domini supradicto et regni nostri trigesimo ·

Resignatio pecie terre a communitate burgi de Inuernys ·

235 Omnibus has literas visuris vel audituris burgenses et communitas burgi de Inuernys salutem in Domino sempiternam · Noverit universitas vestra quod cum pie devotionis sinceritas affectum animi serenissimi principis domini nostri domini David Dei gratia Regis Scotorum illustris dudum induceret ut ad sustentationem cujusdam capellani divina celebrantis apud ca-

pellam beate Marie burgi predicti possessiones ejusdem capelle de aliquali redditu ampliaret · nos ad reverentiam excellentie regie et ad Johannis dicti Scot comburgensis nostri instantiam specialem · die Martis proximo post festum assumptionis beate Marie Virginis · in cimiterio capelle predicte · anno Domini millesimo ·ccc°· quinquagesimo nono · de unanimi consensu et assensu omnium nostrum · per fustum et baculum sursum reddidimus ac pro nobis et successoribus nostris sive heredibus pure et simpliciter in perpetuum resignavimus domino nostro Regi predicto omne jus et clameum que habuimus seu habere potuimus aut que heredes seu successores nostri aliquo tempore in posterum habere poterunt quoquo titulo in quadam pecia terre de le *Cras* cum pertinentijs continente octodecim acras terre · jacente juxta terram beate Marie parochialis ecclesie dicti burgi ad austrum ex parte una · capitante super le Scathgate ad orientem · extendentemque se in longitudine eque protensa cum terra beate Marie supradicte · et inter le *Cras* ad boream ex parte altera · in qua quidem pecia terre cum pertinentijs dominus noster Rex predictus predictam capellam in puram et perpetuam elemosinam per suam cartam infeodavit ut in eadem carta clarius continetur · renunciando pro nobis heredibus et successoribus nostris in perpetuum ibidem et etiam per presentes omni juri clameo et actioni que et quam nos habuimus habemus vel habere poterimus ac que et quam heredes seu successores nostri habebunt vel habere poterunt in peciam terre supradictam · Et in casu quo contigerit nos heredes seu successores nostros contra premissa vel aliquod premissorum quicquam facere vel attemptare · obligamus nos et ipsos heredes ac successores nostros strictius quo possumus per presentes in centum libris sterlingorum solvendis fabrice cathedralis ecclesie Moraviensis nomine pene totiens quotiens casus contigerit · quod absit · in futurum · predicta carta regia et presentibus literis in suo robore nichilominus duraturis · supponentes nos et ipsos cohercioni domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit et ministrorum suorum sine cujuscunque alterius judicis vel potestatis licentia et absque allegatione vel pretextu alicujus juris vel privilegij in hoc casu · In cujus rei testimonium sigillum commune burgi nostri predicti presentibus apposuimus · Actum et datum apud Inuernys quarto die mensis Marcii anno predicto ·

Carta Johannis epiſcopi quatuor capellanis conceſſa ·

236 Univerſis ſancte matris eccleſie filijs ad quorum notitiam preſens ſcriptum pervenerit Johannes Dei gratia Moravie epiſcopus eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra quod nos cum conſenſu et conſilio Decani et capituli noſtri · pro ſalute anime noſtre . nec non parentum noſtrorum · damus concedimus aſſignamus et tenore preſentium confirmamus quatuor capellanis perpetuis eccleſie noſtre predicte et ſucceſſoribus ſuis in perpetuum . videlicet dominis Waltero de Branach capellano domini noſtri Regis · Johanni del Ard · fundatis per dominam de Duffuſs· Ade Gorays et Patricio de Aluays . capellanis fundatis de terris de Roſſia · unam peciam terre continentem in fronte tres rodas et dimidiam · jacentem ex occidentali parte muri petrini canonie noſtre inter duas vias communes · tentam de fratribus Sancti Lazari juxta muros Jeruſalem · dividendam inter eos proportionaliter · ad edificandum in ea manſiones ſuas ſucceſſoribus eorum perpetuo permanſuras · non obſtante quacunque conceſſione facta quibuſcunque alijs jam ex cauſa remotis · Quam quidem terram bone memorie dominus Alanus de Muthays nobis vendidit pro viginti et quatuor merchis ſterlingorum · Et ut iſta donatio noſtra ratum robur obtineat in perpetuum ſigillum noſtrum autenticum una cum ſigillo communi capituli noſtri ſupradicti preſentibus fecimus apponi · Apud Elgyn in feſto Sancti Nycaſij ſociorumque ejus anno gratie millesimo tricenteſimo ſexageſimo ·

De ſalario capellani beate Marie de Inuernys ·

237 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Johannes permiſſione divina Moravienſis eccleſie miniſter humilis eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra nos de communi conſenſu Decani et capituli noſtri nec non magiſtri Euſtacij tunc temporis perpetui vicarij de Inuernys conceſſiſſe et ad firmam dimiſiſſe Johanni Scot burgenſi de Invernys omnes terras et poſſeſſiones inferius nominatas ſpectantes ad capellam beate Marie de Inuer-

nys · scilicet unam peciam terre de le *Craffe* cum pertinentijs · ex dono magnifici principis domini David Regis Scotorum illuſtris · continentem octodecim acras terre jacentes juxta terram beate Marie Virginis parochialis eccleſie de Inuernys ad auſtrum ex parte una · capitantem ſuper le *Scathgate* ad orientem · extendentemque ſe in longitudine equipollenter cum terra beate Marie ſupradicte · et inter le *Craffe* ad boream ex parte altera · Item quatuor acras terre ex dono Alani Freſkyni · quarum due acre cum tribus perticatis jacent in le *Schipflat* inter terram Alani Vayrement ad boream ex parte una · et terram Willelmi Walkere ad auſtrum ex altera in latitudine · in longitudine inter viam que dicitur *Scathgat* et aquam de Nyss · una vero perticata jacet in eodem campo inter terram fratris Johannis de Inuernys ad auſtrum ex parte una · et terram Walteri dicti Man ad boream ex altera in latitudine · in longitudine preſcripta · quarta vero acra jacet ſuper Markhynch in le Churryflat · extendens ſe verſus aquam de Nyss in longitudine · in latitudine vero inter terram Andree Scot ad austrum ex parte una · et terram Andree Sankys ad boream ex altera · Item ſex acras terre ex dono Suſanne et Ede ſororum et heredum veteris caſtri · quarum tres acre jacent in le *halc* extendentes ſe in longitudine ad viam que dicitur Scatiſgat verſus Knokyntynole ad boream ex parte una · et verſus molendinum ad auſtrum ex altera · due acre jacentes in campo veteris caſtri extendentes ſe in longitudine verſus viam per quam itur ad molendinum Regis ad auſtrum ex parte una · et verſus Brumybauc ad boream ex altera · ſexta vero acra jacet in eodem campo verſus orientem extendens ſe ſicut due acre precedentes in longitudine inter auſtrum et boream · Item unam perticatam terre ex dono Marjorie dicte Dyll jacentem ex occidentali parte aque de Nyſs infra le *croftys* inter terram domini Thome dicti Weyt capellani ad boream ex parte una · et terram dicti Coki ad auſtrum ex altera in latitudine · in longitudine vero extendentem ab aqua de Nyſs verſus orientem uſque terram de Kynmyly verſus occidentem · Item unam perticatam terre ex dono Stephani Skynnar jacentem in eodem campo inter terram dicti Johannis Roſſach ad auſtrum ex parte una · et terram heredis Johannis Qhwelwrycht ad boream ex altera · Item unam perticatam terre ex dono Alexandri Irynpurs jacentem in eodem campo inter terram quam Johan-

nes filius Hugonis de Criſtino de Ard tenuit ad auſtrum ex parte una · et terram Willelmi Pylche ad boream ex altera · Item duas acras terre cum dimidia ex dono Willelmi Tauernere jacentes ſimul in le Damyſdale inter terram domini Abbatis de Kynloſs ad orientem ex parte una · et terram Johannis dicti Pedoc ad occidentem ex altera in latitudine · in longitudine vero extendentes ſe a via regia ſub rupe verſus auſtrum uſque ad terram capitalem ad boream · Item quatuor marcas annui redditus ex dono nobilis viri Willelmi comitis de Roſs percipiendas annuatim de terra de Culclochy · Item unam perticatam terre ex dono Matilde dicte Deſe jacentem ex orientali parte capelle ſupradicte inter cimiterium ejuſdem ad occidentem ex parte una · et terram beate Katerine Virginis ad orientem ex altera · Et unam perticatam terre que appellatur terra Sancte Katerine ſupradicte jacentem ex parte orientali capelle ſupradicte juxta terram Abbatis de Aberbrothok · pro qua perticata idem Johannes et heredes ſui ſingulis annis ad feſtum Sancti Martini in hyeme duodecim denarios ſterlingorum ad luminare beate Katerine ſupradicte in eccleſia parochiali vicario de Inuernys qui pro tempore fuerit perſolvent · Tenendas et habendas ſibi et heredibus ſuis in perpetuum de nobis et ſucceſſoribus noſtris libere quiete et honorifice cum omnibus pertinentijs ſuis in puram et perpetuam elemoſinam · Reddendo ipſe heredes ſui ſingulis annis uni capellano in dicta capella perpetuo celebranti centum ſolidos ſterlingorum ad duos anni terminos · medietatem ſcilicet ad feſtum Penthecoſtes et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in yeme · Si vero contingat · quod abſit · dictum Johannem Scotum vel heredes ſuos in ſolutione dicte [pecunie] infra viginti dies poſt lapſum alicujus terminorum ſupraſcriptorum deficere · dabit et dabunt pro qualibet ſeptimana in qua ceſſaverint in ſolutione dicte pecunie duos ſolidos ſterlingorum nomine pene ad luminare Sancte Crucis cathedralis eccleſie Sancte Trinitatis de Elgyn convertendos · Et ad premiſſa omnia et ſingula fideliter obſervanda predictus Johannes obligavit ſe heredes ſuos et omnes terras et poſſeſſiones ſuas quas infra burgum de Inuernys et extra habent vel habere poterunt in futurum · Et ſi contingat · quod abſit · ipſum Johannem vel aliquem heredum ſuorum contra dictam conventionem in aliquo venire dabunt nomine pene fabrice eccleſie cathedralis de Elgyn ante omnem litis ingreſſum centum libras ſterlingorum · preſente

nichilominus conventione in ſuo robore perhenniter duratura · et ſe ſubjecerunt jurifdictioni epiſcopi Moravienſis et officialis ſui qui pro tempore [fuerint] ut liceat eis vel eorum alteri eos ad obſervationem omnium premiſſorum per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam diſtrictius cohercere · Nos vero de gratia noſtra ſpeciali predicto Johanni et heredibus ſuis conceſſimus pro nobis et ſucceſſoribus noſtris ut quotienſcunque predictam capellam vacare contigerit ydoneum capellanum ad dictam capellam nobis et ſucceſſoribus noſtris valeant preſentare · In quorum omnium teſtimonium ſigillum noſtrum autenticum una cum ſigillo communi capituli ſupradicti ac magiſtri Euſtacij perpetui vicarij de Inuernyſs prenotati preſentibus apponi fecimus · apud Spyni die Mercurij proximo poſt feſtum beati Petri ad vincula · Anno gratie · milleſimo · tricenteſimo · sexageſimo primo ·

Fundatio capelle ac etiam capellanie beate Marie Virginis de Inuernys ·

238 Omnibus has literas viſuris vel audituris Johannes Scot burgenſis de Inuernys ſalutem in Domino · Noverit univerſitas veſtra me teneri et fide media firmius obligari domino Ade de Narryn capellano et ſucceſſoribus ſuis capellanis qui pro tempore fuerint in capella beate Marie Virginis de Inuernys divina in perpetuum celebrantibus in centum ſolidis ſterlingorum annuatim percipiendis a me et heredibus meis in perpetuum ad duos anni terminos · medietatem ſcilicet ad feſtum Pentecoſtes et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in yeme · Fateor me etiam et heredes meos teneri ad conſtruendum dicto domino Ade et ſucceſſoribis ſuis capellanis in perpetuum · infra primum annum introitus dicti domini Ade · edificia competentia ſuper duas perticatas terre jacentes contigue prope murum cimiterij capelle antedicte ex parte orientali ejuſdem · quarum unam contulit Matildis Deeſe predicte capelle · alteram vero ego et heredes mei tenemus de vicario de Inuernys qui pro tempore fuerit · nec non ad faciendum competentem clauſuram circa dicta edificia et ortum pertinentem eiſdem · termino introitus dicti domini Ade incipiente ad feſtum apoſtolorum Philippi et Jacobi anni Domini milleſimi tricenteſimi ſexageſimi ſecundi tenendas et habendas predictas duas perticatas terre cum edificijs orto

et pertinentijs suis quibuscunque dicto domino Ade et successoribus suis capellanis in perpetuum de me et heredibus meis libere quiete bene et in pace · Quas vero duas perticatas terre cum edificijs orto et pertinentijs suis ut prescriptum est ego et heredes mei prefato domino Ade et successoribus suis capellanis contra omnes mortales warandizabimus et in perpetuum defendemus · Et si contingat me vel heredes meos · quod absit · in solutione dicte pecunie infra viginti dies post lapsum alicujus terminorum supradictorum deficere vel ab aliquo predictorum in gravamen predicti domini Ade vel successorum suorum quomodolibet resilire · dabo et dabunt pro qualibet septimana in qua cessavero vel cessaverint a solutione dicte pecunie duos solidos sterlingorum nomine pene ad luminaria Sancte Crucis cathedralis ecclesie de Elgyn convertendos · Ego vero Johannes Scot antedictus et heredes mei speciali affectione ducti dabo et dabunt singulis annis dicto domino Ade pro toto tempore vite sue tantum unam robam competentem et honestam cum furrura ad festum Sancti Andree in hyeme per ipsum percipiendam · Concessi etiam pro me et heredibus meis eidem domino Ade pro tempore vite sue tantum unam acram terre mee jacentem in le *Shypflat* inter terram Willelmi dicti Walkere ad austrum ex parte una et terram meam propriam ex parte altera in latitudine · in longitudine vero inter viam que dicitur *Scahathgat* et aquam de Nys · Et ad premissa omnia et singula fideliter observanda obligo me et heredes meos ac omnes terras et possessiones quas infra burgum de Inuernys et extra habemus vel habere poterimus in futurum · Et si contingat . quod absit · me vel aliquem heredum meorum contra premissa vel aliqua premissorum venire aut contradicere in aliquo dabimus nomine pene fabrice ecclesie cathedralis de Elgyne ante omnem litis ingressum centum libras sterlingorum · presente nichilominus obligatione in suo robore perpetualiter duratura · Et subicimus nos jurisdictioni episcopi Moraviensis et officialis sui qui pro tempore fuerint ut liceat eis vel eorum alteri nos ad observationem omnium premissorum per omnimodam censuram ecclesiasticam districtius cohercere · In quorum omnium testimonium sigillum meum presentibus est appensum et ad securitatem majorem sigillum venerabilis in Christo patris domini Johannis Dei gratia Moraviensis Episcopi una cum sigillo discreti viri magistri Eustachij tunc vicarij de Inuernys presentibus apponi procuravi · Datum apud Inuernys octavo die

menſis Auguſti anno ab incarnatione Domini · millefimo · tricenteſimo · sexageſimo primo ·

Fundatio unius capellani · ſuper terras de Brythmond et Kynſtary ·

239 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Robertus de Lawedir dominus de Quarelwod ſalutem in Domino ſempiternam · Noverit univerſitas veſtra me pia ductum devotione fundaſſe unum capellanum in eccleſia cathedrali Moravienſi ad altare beati Petri · pro anima mea · et pro animabus progenitorum et ſucceſſorum meorum · et ſpecialiter pro anima nobilis viri domini mei domini Hugonis dudum comitis de Roſſe · et pro animabus omnium fidelium defunctorum perpetuo celebraturum · Qui quidem capellanus in habitu decenti ſicut ceteri capellani eccleſie deſerviet · et recipiet apud canoniam de Elgyn annuatim ad terminos Penthecoſtes et Sancti Martini in yeme proportionaliter centum ſolidos ſterlingorum de firmis terrarum mearum de Brythmond et Kynſtary · ac etiam de firmis molendini mei et bracine de Aldheryn · quas ad hoc ſpecialiter et motu proprio pro me heredibus meis et nobis ſucceſſuris in perpetuum obligo per preſentes · de voluntate et conſenſu et ratificatione nobilis viri domini mei Willelmi comitis de Roſſe ſuperioris domini terrarum earundem · Et fiet hec ſolutio ſumme predicte per me heredes meos et aſſignatos ſeu quoſcunque alios nobis ſucceſſuros ſive ballivos vel quoscunque firmarum dictarum terrarum receptores ſeu firmarios earundem quos ad hoc volo ſpecialiter obligari · termino prime ſolutionis incipiente ad feſtum Penthecoſtes proximo futurum · Et ſi contingat · quod abſit · me heredes meos aut nobis ſucceſſuros quoſcunque in ſolutione dicte pecunie infra viginti dies et unam poſt aliquem terminorum predictorum in toto vel in parte deficere obligo dictas terras de Brythmond et Kynſtary una cum molendino et bracina ſupradictis ac omnia bona mobilia in eiſdem inventa pro voluntate domini epiſcopi Moravienſis qui pro tempore fuerit aut vices ejus gerentis ac capituli ſui ſede vacante abſque licentia quorumcunque miniſtrorum ſecularium fore capienda abducenda et diſtringenda quouſque capellano predicto de dicte pecunie ſolutione in ipſis terris ut premiſſum

eſt facienda ac etiam de dampnis expenſis et intereſſe ſi que vel quas ex non ſolutione hujuſmodi incurrerit plenarie fuerit ſatisfactum · Et ſi contingat quod abſit me vel heredes meos contra dictam fundationem meam venire vel eidem contradicere ſeu ſuper ea litem movere obligo me et eos in centum libris ſterlingorum fabrice eccleſie cathedralis ſupradicte nomine pene ſolvendis ante omnem litis ingreſſum · preſenti fundatione mea nihilominus in ſuo robore perhenniter duratura · Et volo quod totiens pena ſupradicta committatur et levetur quotiens fundationi mee preſenti fuerit contradictum cum effectu · Subiciens me heredes meos et nobis ſucceſſuros ac dictarum terrarum mearum incolas quo ad ſolutionem pene prenominate ac etiam ad ſolutionem prenominatorum centum ſolidorum per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam arcius coarcere · renuncians in hoc facto pro me heredibus meis et aſſignatis exceptioni leſionis · deceptionis · doli vel fraudis · et omni alij exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premiſſa vel aliquod premiſſorum poſſemus nos quomodolibet defendere vel tueri · jurique dicenti generalem renunciationem non valere . In cujus rei teſtimonium ſigillum meum una cum ſigillo dicti domini mei Comitis terrarum ſupradictarum domini ſuperioris preſentibus eſt appenſum · Data apud Dumfermelyn primo die menſis Maij anno domini ·millesimo ·ccc· sexageſimo ſecundo ·

Augmentationes facte ad altare beate Marie Virginis in eccleſia parochiali de Elygn ·

240 Omnibus hanc cartam viſuris vel audituris Willelmus de Soreys burgenſis de Elgyn ſalutem in Domino ſempiternam · Quia notum eſt omnibus quod omnis caro vertetur in cinerem et nihil poſt mortem niſi ille qui eſt vera ſalus et qui humanum genus in cruce redemit miſericorditer reperitur · hinc eſt quod omnibus notum facio per preſentes me dediſſe conceſſiſſe et hac preſenti carta confirmaſſe pro ſalute anime mee et animarum anteceſſorum et ſucceſſorum meorum ac omnium fidelium defunctorum · quinque ſolidos annui redditus quos mihi annuatim ſolvere tenetur Henricus filius Roberti et heredes ſui vel aſſignati pro quadam perticata burgagij

jacente ex parte auſtrali burgi de Elgyn · inter terram Alexandri Bur ex parte orientali · et terram prediĉti Henrici filij Roberti ex parte occidentali · cum area ejuſdem ſe extendente ad quandam viam retro gardinas predicti burgi · ad augmentationem cultus divini faciendam in perpetuum ad altare glorioſe Virginis Marie Dei genetricis in eccleſia Sanĉti Egidij de Elgyn . Tenendos et habendos prediĉto altari Sancte Marie ad augmentationem perpetuam ibidem faciendam a me heredibus meis et aſſignatis libere quiete plenarie et honorifice · ſecundum quod aliquis dominus infra regnum Scotie dedit vel dare poterit univerſas · ſingulares · vel particulares terras ad augmentationem eccleſie vel capelle vel alterius cujuſcunque omni jure poſſibili canonico vel civili · Ego vero antediĉtus Willelmus heredes mei ſucceſſores et aſſignati quicunque diĉtum annuum redditum quinque ſolidorum prefato altari beate Virginis ad ſubſidium ſalarij unius capellani ibidem celebraturi warantizabimus acquietabimus et in perpetuum defendemus · Et ſi contingat me · heredes meos · ſucceſſores ſeu aſſignatos quoſcunque contra hanc piam donationem et conceſſionem meam contravenire · quod abſit · volo et concedo · obligo quoque per preſentes perſonam meam · perſonas heredum meorum · ſucceſſorum meorum et aſſignatorum quorumcunque · terraſque meas · heredum · ſucceſſorum et aſſignatorum meorum in perpetuum in quantum de jure potero omni modo excommunicari · interdici · et per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam diſtringi per epiſcopum Moravienſem et ipſius capitulum qui pro tempore fuerint · ſub pena quadraginta librarum ſterlingorum bonorum ad fabricam eccleſie cathedralis Moravienſis ſolvendarum ante omnis litis ingreſſum ſine quacunque remiſſione applicandarum · nihilominus preſenti carta mea in ſuo robore perpetuo duratura · In cujus rei teſtimonium ſigillum meum preſentibus appoſui et ſigilla reverendi in Chriſto patris domini Alexandri Dei gratia Moravienſis epiſcopi una cum ſigillo communi eccleſie ſupradiĉte ac communi ſigillo burgi de Elgyn apponi preſentibus procuravi · Datum apud Elgyn ·xx· die Octobris anno gratie ·m°· trecenteſimo ſexageſimo tertio ·

Alia augmentatio ad dictum altare beate Marie ·

241 Noverint universi quod ego Willelmus Pop filius et heres Willelmi Pop burgensis de Elgyn pia devotione ad hoc inductus · pro salute anime mee antecessorum et successorum meorum ac omnium fidelium defunctorum · dedi et concessi · do · concedo · et hac presenti carta mea confirmo unam perticatam terre cum crofto jacentem ex parte australi ville de Elgyn inter terram Henrici Scyphard ex parte occidentali · et terram Osberti fabri ex parte orientali se extendentem in longum ad marresium petarum · et tres rodas terre jacentes in prepositura de Elgyn infra la *Bisaptung* · et dimidiam acram terre jacentem infra le Blaremore · et quinque solidos sterlingorum annui redditus quos mihi annuatim solvere tenetur Willelmus de Haya et heredes sui de quadam perticata terre cum crofto jacente ex parte australi ville de Elgyn inter terram Andree Wythewyde ex parte occidentali et terram Rogerij filij Ade ex parte orientali · et sex solidos annui redditus quos mihi tenetur solvere Johannes Blayk et heredes sui de una perticata terre cum crofto jacente ex parte boreali ville de Elgyn inter terram dicti Johannis Blayk ex parte orientali et communem vicum quo pergitur ad fratres predicatores · Deo et gloriose Virgini Marie matri sue · ad sustentationem et sustentationis partem capellani in perpetuum celebraturi ad altare ejusdem Virginis gloriose in ecclesia Sancti Egidij confessoris de Elgyn · recognoscens ipsam refugium singulare fidelium et cunctorum perpetuam adjutricem · in matre filium et in filio matrem reverenter cupiens honorare · tenendos et habendos predicto altari Sancte Marie de me et heredibus meis adeo libere et quiete secundum quod aliquis burgensis dare potest aliquos redditus ad augmentationem cultus divini alicui ecclesie vel altari · Et promitto pro me heredibus meis et alijs mihi successuris quocunque nomine censeantur firma et rata perpetuo habere et observare premissa omnia et non contra venire vel facere per me vel alium aliqua causa vel ingenio de jure vel de facto sub pena quadraginta librarum sterlingorum · stipulatione etiam in singula capitula hujus pie mee donationis et concessionis in solidum promissa · que totiens committetur et exigi possit ante litis ingressum in singulis capitulis quotiens contrafactum fuerit · fabrice cathedralis ecclesie Moraviensis applicandarum sine remissione totius vel

partis · qua etiam pena ſoluta vel non ſoluta rata maneant omnia et ſingula ſupraſcripta · Ego vero Willelmus antedictus heredes mei et ſucceſſores premiſſa omnia prefato altari beate Marie contra quoſcunque warantizabimus et in perpetuum defendemus · et ſubicio me et ipſos cohercioni domini epiſcopi Moravienſis et archidiaconi qui pro tempore fuernint et ipſorum cujuſlibet · ut per cenſuram eccleſiaſticam et cohercionem ſecularem me et ipſos poſſint compellere ad obſervanda iſta premiſſa omnia et quodlibet ſingulorum · Et ut hujusmodi tam facte mee donationis quam tradite poſſeſſionis argumentum et ſignum evidens habeatur modicum terre de perticatis ipſis aſſumpte ſub teſtimonio videntium et audientium infraſcriptorum teſtium manibus proprijs humiliter offero et depono ſuper predictum altare Virginis glorioſe · In premiſſorum vero teſtimonium firmum et indubitabile ſigillum meum una cum ſigillo communi dicte ville de Elgyn et ſigillo officialis curie Moravienſis preſentibus eſt appenſum · Datum et actum in eccleſia beati Egidij de Elgyn coram altari ejuſdem Virginis glorioſe·xii°· die Novembris anno Domini ·M·°CCC· ſexageſimo tertio · preſentibus venerabilibus et diſcretis viris dominis et magiſtris Johanne de Duſhws ſuccentore · Malcolmo de M^caſwyn et Willelmo de Spyny canonicis eccleſie Moravenſis · Malcolmo de Alues decano Cathanenſi · Ricardo nato Johannis · Willelmo Ydyl · et Thoma Vitruarij burgenſibus de Elgyn teſtibus ad premiſſa ſpecialiter requiſitis ·

Fundatio capellani ad altare Sancte Marie in eccleſia Sancti Egidij de Elgyn ·

242 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Ricardus filius Johannis burgenſis de Elgyn ſalutem in domino ſempiternam · Noverit univerſitas veſtra me pia ductum devotione · cum conſenſu aſſenſu et mera voluntate reverendi in Chriſto patris ac domini domini Alexandri Dei gratia Moravienſis epiſcopi et capituli · fundaſſe unum capellanum ad altare beate Marie Virginis in eccleſia Sancti Egidij de Elgyn perpetuo celebraturum pro anima mea · Elizote ſponſe mee · pro animabus Johannis et Emme patris et matris mee · et animabus omnium fidelium defunctorum · Qui quidem capel-

lanus qui pro tempore fuerit decenter et honefte deferviet · et recipiet annuatim ad terminos Penthecoftes et Sancti Martini proportionaliter centum folidos fterlingorum de firmis fex botharum fitarum et jam de novo edificatarum in foro inter botham quondam magiftri Henrici de Sorebroun ex parte occidentali et ftratam communem ex parte orientali · de feptem bothis quas concedente Domino infra breve faciam edificari · videlicet tres bothas fuper terram que jacet inter forum commune ex parte occidentali et botham fupradictam predicti magiftri Henrici ex parte orientali · et quatuor bothas fuper terram que jacet juxta crucem ligneam inter terram Alexandri Femayfter ex parte occidentali et commune forum ex parte orientali · ac etiam de omnibus et fingulis redditibus quos annuatim jam percipio vel in futurum percipere potero qualitercunque · et de quibufcunque burgagiis infra burgum de Elgyn · nec non de firmis viginti croftorum jacentium inter croftos de Elgyn ex parte auftrali ejufdem ufque ad marifiam petarum fe extendentium · De quorum reddituum et croftorum cognitione liquide patet ubi jacent et debentur conftat et conftabat per quandam indenturam inter me et dominum capellanum conficiendam per me heredes meos vel affignatos feu quofcunque nobis fucceffuros · quos et quas terras et redditus prefcriptos ad folutionem predictorum centum folidorum ad terminos fupradictos predicto capellano faciendam infra viginti dies poft quemlibet terminum fub pena unius libre cere nomine pene · ad luminare predicti altaris fingulis diebus poft viginti dies fupradictos quibus in folutione fuerit ceffatum applicande · diftrictius obligo per prefentes · Preterea do concedo et per prefentes confirmo dicto capellano qui pro tempore fuerit et omnibus capellanis fibi fucceffuris unum burgagium edificatum cum area jacens inter terram Thome Stul ex parte occidentali et terram quondam Symonis Burr ex parte orientali pro habitaculo fuo tenendum et unum croftum ipfi habitaculo affignatum annexum et unitum jacentem inter croftos de Elgyn ex parte auftrali inter terram Johannis Blac ex parte orientali et terram Anne Brun ex parte occidentali ad ufum fuum proprium et difpofitionem convertendum in perpetuum a me et heredibus meis · nichil inde folvendo preter quinque denarios domino Regi · Hoc infuper adjecto quod capellanus fupradictus et fucceffores fui tenebuntur fingulis annis in perpetuum poft deceffum meum anniverfarium meum et Elizote Myfer uxoris

mee ſupradicte die obitus mei ſumptibus ſuis in eccleſia Sancti Egidij ſupradicta cum nota ſolempniter prout moris eſt recolere et celebrare · termino vero ſolutionis ſalarij capellani ſupradicti incipiente ad feſtum Penthecoſtes proximo futurum · et introitu ejuſdem in predictum burgagium et croftum · Cujus quidem preſentatio capellani quotienſcunque de jure vel de facto vacaverit mihi et heredibus meis per quindenam a tempore vacationis pertinebit · de conſenſu et voluntate expreſſa dominorum Epiſcopi et capituli ſupradictorum · ſaltem omnibus modis ſi reperiatur unus ſemper capellanus ydoneus preſentetur per me et heredes meos ut premiſſum eſt in perpetuum domino meo epiſcopo ſupradicto vel capitulo ſede vacante · Et ſi contingat · quod abſit · me vel heredes meos contra dictam fundationem meam in aliquo venire vel eidem in aliquo contradicere ſeu ſuper ea litem movere obligo me et eos in quadraginta libris ſterlingorum fabrice eccleſie cathedralis de Elgyn nomine pene ſolvendis ante omnem litis ingreſſum · preſente fundatione mea nichilominus in ſuo robore perhenniter duratura · Et volo quod totiens pena ſupradicta committatur et levetur quotiens preſenti fundationi mee fuerit contradictum cum effectu · Subiciens me heredes meos et nobis ſucceſſuros juriſdictioni domini epiſcopi Moravienſis qui pro tempore fuerit aut vices ejus gerentis aut capituli ſui ſede vacante · ut liceat eis et eorum cuilibet me heredes meos et nobis ſucceſſuros ad omnia premiſſa et quodlibet premiſſorum inviolabiliter obſervanda ad ſolutionem prenominatorum centum ſolidorum per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam arcius compellere diſtringere vel cohercere · renuncians in hoc facto pro me heredibus meis et aſſignatis ſeu nobis ſucceſſuris exceptioni leſionis · deceptionis · doli vel fraudis · et omni alij exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premiſſa vel aliquid premiſſorum poſſemus nos quomodolibet defendere vel tueri · jurique dicenti generalem renunciatonem non valere · In cujus rei teſtimonium ſigillum meum preſenti fundationi et carte mee eſt appenſum et ſigilla prefati domini Epiſcopi et reverendorum virorum capituli ejuſdem una cum ſigillo communi burgi de Elgyn in teſtimonium premiſſorum preſentibus apponi cum inſtantia procuravi · Datum apud Elgyn die Jovis in feſto Sancti Gregorij pape · Anno gratie · milleſimo tricenteſimo ſexageſimo quinto ·

Carta Alexandri epifcopi ·

243 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Alexander permiffione divina Moravienfis ecclefie minifter humilis eternam in domino falutem · Noverit univerfitas veftra nos bone memorie predeceffloris noftri in hac parte veftigijs inherentes et paris fimilitudine rationis inductos · habito fuper hoc prius pluries diligenti et folempni tractatu · de communi confenfu Decani et capituli noftri · nec non magiftri Euftacij tunc temporis perpetuo vicarij de Inuernys · conceffiffe et ad firmam dimififfe Johanni Scot burgenfi de Inuernys · confiderata maxime pia devotione Johannis impetrantis infrafcripta et concedentis · ac majoris ecclefie utilitate et honeftate nec non ampliori divini cultus augmento penfatis · ceterifque circumftantijs debitis et neceffarijs ponderatis et diligenter examinatis · omnes terras et poffeffiones inferius nominatas fpectantes ad capellam beate Marie Virginis de Inuernyfs · quas quidem terras et poffeffiones idem Johannes pia motus devotione fumptibus et expenfis proprijs emit et induftria propria acquifivit · fcilicet peciam unam terre de le *Craffe* cum pertinentijs ex dono magnifici principis domini David Regis Scotorum illuftris continentem octodecem acras terre jacentem juxta terram beate Marie Virginis parochialis ecclefie de Inuernyfs ad auftrum ex parte una · capitantem fuper le *Scathgat* ad orientem · extendentemque fe in longitudine equipollenter cum terra beate Marie fupradicte et inter le *Carfs* ad boream ex parte altera · Item quatuor acras terre ex dono Alani filij Frefkini · quarum due acre cum tribus perticatis jacent in le *Schipflat* inter terram Alani Wayrement ad boream ex parte una · et terram Willelmi Walkere ad auftrum ex altera in latitudine · in longitudine inter viam que dicitur *Scathgat* et aquam de Nyfs · una vero perticata jacet in eodem campo inter terram fratris Johannis de Inuernys ad auftrum ex parte una · et terram Walteri dicti Man ad boream ex altera in latitudine et longitudine prefcripta · quarta vero acra jacet fupra Markhynch in le *Surrflat* extendens fe verfus aquam de Nyfs in longitudine · in latitudine vero inter terram Andree Scot ad auftrum ex parte una et terram Andree Sankys ad boream ex altera · Item fex acras terre ex dono Sufanne et Ede fororum et heredum veteris caftri · quarum tres acre jacent

in le *Halc* · extendentes fe longitudine ad viam que dicitur *Scotifgat* verfus Knokyntinol ad boream ex parte una · et verfus molendinum ad auftrum ex altera · due acre jacent in campo veteris caftri extendentes fe in longitudine ufque viam per quam itur ad molendinum Regis ad auftrum ex parte una · et verfus Brumynbauc ad boream ex altera · fexta vero acra jacet in eodem campo verfus orientem extendens fe ficut due acre precedentes in longitudine inter auftrum et boream · Item unam perticatam terre ex dono Marjorie dicte Dill jacentem ex occidentali parte aque de Nyfs infra *Croftis* inter terram domini Thome dicti Weyt capellani ad boream ex parte una · et terram Thome dicti Coki ad auftrum ex altera in latitudine · in longitudine vero extendentem ab aqua de Nyfs verfus orientem ufque ad terram de Kynmyly verfus occidentem · Item unam perticatam terre ex dono Stephani Skynner jacentem in eodem campo inter terram Johannis dicti Roffach ad auftrum ex parte una · et terram heredis Johannis Chwelwricth ad boream ex altera · Item unam perticatam terre ex dono Alexandri Irynpurs jacentem in eodem campo inter terram quam Johannes Hugonis filius de Criftino de Ard tenuit ad auftrum ex parte una · et terram Willelmi Pylche ad boream ex altera · Item duas acras terre cum dimidia ex dono [Willelmi] Tauerner jacentes fimul in le *Damyfdale* inter terram domini Abbatis de Kinlofs ad orientem ex parte una · et terram Johannis dicti Pedoc ad occidentem ex altera in latitudine · in longitudine vero extendentes fe a via regia fub rupe verfus auftrum ufque ad terram capitalem ad boream · Item quatuor marcas annui redditus ex dono nobilis viri Willelmi comitis de Rofs percipiendas annuatim de terra de Culclochy · Item unam perticatam terre ex dono Matilde dicte Defe jacentem ex orientali parte capelle fupradicte inter cimiterium ejufdem ad occidentem ex parte una · et terram beate Katerine Virginis ad orientem ex altera · Et unam perticatam terre que appellatur terra Sancte Katerine fupradicte jacentem ex parte orientali capelle fupradicte juxta terram Abbatis de Aberbrothok · pro qua perticata idem Johannes et heredes fui fingulis annis ad feftum Sancti Martini in yeme duodecem denarios fterlingorum ad luminare beate Katerine fupradicte in ecclefia parochiali vicario de Inuernys qui pro tempore fuerit perfolvent · Tenendas et habendas fibi et heredibus fuis in perpetuum de nobis et fuccefforibus noftris libere quiete

et honorifice cum omnibus pertinentijs ſuis in puram et perpetuam elemoſinam · Reddendo ipſe heredes ſui ſingulis annis uni capellano in dicta capella perpetuo celebranti centum ſolidos ſterlingorum ad duos annui terminos · medietatem scilicet ad feſtum Penthecoſtes et aliam medietatem ad feſtum Sancti Martini in yeme · Si vero contingat · quod abſit · dictum Johannem Scot vel heredes ſuos in ſolutione dicte pecunie infra viginti dies poſt lapſum alicujus terminorum ſupraſcriptorum deficere dabit et dabunt pro qualibet ſeptimana in qua ceſſaverint in ſolutione dicte pecunie duos ſolidos ſterlingorum nomine pene ad luminare Sancte Crucis cathedralis eccleſie Sancte Trinitatis de Elgyn · et duodecem denarios capellano in ipſa capella celebranti omni ebdomada quamdiu a principali ſolutione ceſſaverint in ejus utilitatem convertendos · ac unam petram cere nomine firme ſeu cenſus annui in feſto Sancti Andree apoſtoli ſingulis annis eccleſie Moravienſi prefate pro quatuor candelabris angelicis que idem Johannes ipſi eccleſie predonaverat ſuſtentandis · Et ad premiſſa omnia et ſingula fideliter obſervanda predictus Johannes obligavit ſe heredes ſuos et omnes terras et poſſeſſiones ſuas quas infra burgum de Inuernys et extra habent vel habere poterunt in futurum · Et ſi contingat · quod abſit · ipſum Johannem vel aliquem heredum ſuorum contra dictam conventionem in aliquo venire dabunt nomine pene fabrice eccleſie cathedralis de Elgyn ante omnem litis ingreſſum quadraginta libras ſterlingorum · preſente nihilominus conventione in ſuo robore perhenniter duratura · et ſubjecit ſe et heredes ſuos juriſdictioni epiſcopi Moravienſis et officialis ſui qui pro tempore fuerint · ut liceat eis vel eorum alteri eos ad obſervationem omnium premiſſorum per omnimodam cenſuram eccleſiaſticam diſtrictius cohercere · Nos vero de gratia noſtra ſpeciali predicto Johanni et heredibus ſuis conceſſimus pro nobis et ſucceſſoribus noſtris ut quotienſcunque predictam capellam vacare contigerit infra quindenam a tempore vacationis ydoneum capellanum ad dictam capellam nobis et ſucceſſoribus noſtris valeant preſentare · et ſi infra dictos quindecem dies dictum capellanum neglexerint aut diſtulerint preſentare ipſius preſentatio et omnimoda diſpoſitio ad nos et ſucceſſores noſtros ea vice devolvetur · In quorum omnium teſtimonium ſigillum noſtrum autenticum una cum ſigillo communi capituli ſupradicti et ſubſcriptionibus canonicorum tunc reſidentium et preſentium necnon magiſtri Euſtacij

perpetui vicarij de Inuernys prenominati presentibus apponi fecimus · in capitulo cathedralis ecclesie nostre supradicte die Veneris vicesimo die mensis Februarij · anno Domini · millessimo · ccc.^{mo} sexagesimo quinto ·

Confirmatio Regis David super cartam Roberti de Lawedre ·

243 David Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre sue salutem · Sciatis nos approbasse ratificasse et hac presenti carta nostra confirmasse donationem illam et concessionem quam Robertus de Lawedre miles fecit et concessit cuidam capellanie fundate in ecclesia cathedrali Moraviensi de centum solidis sterlingorum percipiendis de firmis terrarum de Brythmond et de Kynstary · bracina et molendino de Aldheryn cum pertinentjis infra vicecomitatum de Narn · Tenendis et habendis eidem capellanie in ecclesia Moraviensi predicta fundate cum omnibus et singulis libertatibus commoditatibus aysiamentis et justis pertinentijs suis quibuscunque adeo libere et quiete plenarie integre et honorifice in omnibus et per omnia sicut carta dicti Roberti de Lawedre inde confecta in se plenius juste continet et proportat · In cujus rei testimonium presenti carte nostre confirmationis sigillum nostrum precepimus apponi · Testibus venerabilibus in Christo patribus Willelmo episcopo Sancti Andree · et Patricio episcopo Brechynensi cancellario nostro · Roberto senescallo Scocie comite de Stratherne nepote [nostro] · Patricio comite Marchie et Moravie · Roberto de Erskyn · et Hugone de Eglyngton militibus · apud Elgyne decimo die mensis Maij anno regni tricesimo octavo ·

Inquisitio super fundatione capellanie Sancti Meninii ·

244 In inquisitione facta per dominum Alexandrum Dei gratia episcopum Moraviensem super fundatione istius capellani · Anno Domini m·ccc·lx· nono compertum est per juratos quod modus introducendi istam fundationem fuit quod contigit quod iste Symon thanus predictus fuit thanus utriusque thanagij scilicet de Conwauth et de Aberkerdor · et deliquerit contra Regem

ita quod Rex faifiverat utrumque thanagium · et Thanus videns quod non potuit recuperare a Rege conceffit fex dauatas de Conwauth Comiti Buchanie · ut poffet recuperare aliud thanagium de Aberkerdor · et quod fundaret illam capellam de quatuor marcis et terra pertinente ad capellam pro uno capellano celebraturo pro animabus omnium Regum Scocie · et obligavit Natirdul pro ·xiii· folidis ·iv· denariis que jam eft in manibus Jacobi Mautaland · et Petyndrek pro ·xiii· folidis ·iv· denariis · que eft in manibus Walteri Bifet ratione warde · et duas Carnulfy pro ·xxvi· folidis et ·viii· denariis · que funt in manibus Jacobi Frafer domini de Fertendrach ·

Fundatio unius capellani in capella de Kyncragy ·

245 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Johannes de Haya dominus de Tulybothvyle falutem in Domino fempiternam · Noveritis me pia ductum devotione · cum confenfu et voluntate nobilis viri et domini mei quondam Willelmi comitis de Rofs ac Johannis de Haya filij mei et heredis habitis et conceffis · fundaffe unum capellanum in capella beate Marie Virginis apud Kyncragy · pro anima mea · animabus progenitorum et fucceflorum meorum · et animabus omnium fidelium defunctorum · divina perpetuo in eadem capella celebraturum et ibidem refidentiam facturum · Qui vero capellanus in eadem capella et nullo alio loco nifi de licentia mea et heredum meorum miniftrabit decenter et deferviet · et annuatim quatuor libras ufualis monete recipiet de firmis terrarum mearum de Lochlwy ·xl· videlicet folidos ad feftum Pentechoftes et alios ·xl· folidos ad feftum Sancti Martini in yeme · cum duabus acris terre et manfione fua in villa de Wefter Rate per me fibi nunc affignatis · et cum paftura in eadem villa pro ·xii· vaccis cum tauro · fexaginta ovibus · et duobus equis in communi paftura et locis decentibus · Et fi contingat quod dicta annualis penfio de predictis terris meis de Lochloy aliquo termino levari non poterit volo et concedo pro me et heredibus meis et nobis fucceffuris quod omnes firme quarumcunque terrarum mearum infra baroniam de Narn ad eandem folutionem in perpetuum obligentur · Et fi contingat · quod abfit · me heredes meos aut nobis fucceffores quofcunque contra hanc fundationem meam in aliquo venire vel contra-

dicere feu fuper ea litem movere · obligo me et eos in ·xx· libris fterlingorum fabrice ecclefie cathedralis de Elgyn nomine pene folvendis ante omnem litis ingreffum · prefenti fundatione nichilominus in fuo robore perhenniter duratura · et volo quod totiens pena fupradicta committatur et levetur quotiens prefenti fundationi mee fuerit contradictum cum effectu · Subiciens etiam me et heredes meos et nobis fucceffuros jurifdictioni venerabilis in Chrifto patris ac domini domini epifcopi Moravienfis qui pro tempore fuerit aut ejus vices gerentis ac capituli fui fede vacante ut liceat eis et eorum cuilibet me heredes meos et nobis fucceffuros ad omnia premiffa et quodlibet premifforum inviolabiliter obfervandum per omnem cenfuram ecclefiafticam arcius cohercere · renuncians in hoc facto pro me heredibus meis et affignatis exceptioni lefionis · deceptionis · doli vel fraudis · et omni alij exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premiffa vel aliquod premifforum poffemus nos quomodolibet defendere vel tueri · jurique dicenti generalem renunciationem non valere · In cujus rei teftimonium figillum meum prefentibus appofui et ad majorem evidentiam premifforum figillum venerabilis patris in Chrifto ac domini domini Alexandri Dei gratia epifcopi Moravienfis huic fcripto apponi procuravi · Datum apud Rate tertio die menfis Maij · Anno gratie ·m°· ccc° · feptuagefimo quarto ·

Fundatio capellanie de Geth per Johannem le Haya patrem ·

246 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Johannes de Haya dominus de Tulybothuyl falutem in Domino fempiternam · Noveritis me ductum devotione · cum confenfu Johannis de Haya filii mei et heredis · fundaffe unum capellanum apud le Geth in honorem Dei et beate Marie Virginis ac Omnium Sanctorum · pro anima mea · animabus progenitorum et fucceforum meorum · et pro animabus omnium fidelium defunctorum · ibidem divina perpetuo celebraturum et in eodem loco continuam refidentiam facturum · hac mea fundatione ecclefie matrici prejudicante nullatenus quove modo · qui quidem capellanus in dicta capella de le Geth decenter deferviet · et quatuor libras ufualis monete de firmis terre de Awyn annuatim

percipiet ad festa Pentecostes et Sancti Martini in hyeme per equales portiones · cum mansione sua · et quatuor acris terre apud Ladardach sibi nunc assignatis · ac pastura ibidem pro duodecim vaccis cum tauro ac sexaginta ovibus cum nutrimentis ex eis provenientibus videlicet vitulis et agnis pro quatuor annis de anno in annum in eadem pastura sustentandis · et duobus equis · quorum unus hakneius capellani in prato cum equis meis propriis pasturam habeat specialem · Et fiet hec solutio annua firme predicte per me et heredes meos seu quoscunque alios nobis successuros sive ballivos seu quoscunque dictarum firmarum receptores quos ad hoc volo firmiter obligari · et si contingat · quod absit · me vel heredes meos seu quoscunque nobis successuros contra hanc nostram fundationem in aliquo venire vel eidem contradicere aut super eam litem movere obligo me et eos in viginti libris · · · · · · · · · · · · · fabrice ecclesie cathedralis de Elgyn nomine pene solvendis ante omnem litis ingressum · presenti fundatione mea in suo robore perhenniter duratura · et volo quod totiens dicta pena committatur et levetur quotiens presenti fundationi mee fuerit contradictum cum effectu · subiciens etiam me et heredes meos et nobis successuros jurisdictioni domini episcopi Moraviensis qui pro tempore fuerit et ejus vices gerentis et capituli sui sede vacante ut liceat eis vel eorum cuilibet me heredes meos et nobis successuros ac dictarum terrarum firmarios · · · · · · · · · · · · ad omnia premissa et quodlibet premissorum inviolabiliter observanda per omnimodam censuram ecclesiasticam · hoc facto pro me et heredibus meis et nobis successuris exceptioni lesionis · deceptionis · doli vel fraudis et omni alii exceptioni juris vel facti canonici vel civilis per quam contra premissa vel aliquid premissorum possumus nos quomodolibet defendere vel tueri · In cujus rei testimonium sigillum meum · · · · · · · · · · · ·

Provisio ·W· de Camera de terra de Gresioco pro exhibitione sua in scholis Parisiensibus.

247 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis dilecto nostro Willelmo de Camera filio salutem · Tibi de genere Moraviensium exisstenti cupientique in civitate Parisiensi in facultate artium studiis inherere · ut de terra nostra de Gresioco disponere fructusque et proventus ejusdem in usus tuos ex

caufis predictis et non aliter convertere valeas licentiam et poteftatem noftram plenius impartimur · dummodo reparationes loci predicti plene et perfecte fieri facias et conferves pro conceffo tibi tempore plenius et perfectius reparatum · In cujus rei teftimonium prefentibus literis · poft biennium a data earundem continue numeratum minime valituris · figillum noftrum autenticum fecimus apponi apud caftrum noftrum de Spyni in Moravia fexto die menfis Februarii anno m°·ccc°·lxxx^{mo}·iij·

Inftrumentum fuper collatione perpetue vicarie de Dyk ·

248 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis pateat evidenter quod anno ab incarnatione Domini millefimo ccc°· octogefimo fexto menfis Decembris die quarta · indictione ·ix^{a}· pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini domini Clementis Pape .vij^{mi}· anno ·viii^{vo}· in ecclefia parochiali de Dyk · hora quafi tertia · in mei notarij publici et teftium fubfcriptorum prefentia conftitutis reverendo in Chrifto patre ac domino domino Alexandro Dei gratia epifcopo Moravienfi ex parte una et Thoma Brothi et Johanne Brothy filio fuo feniori ex altera · habito prius tractatu de promotione Alexandri de Brothy filii junioris ipfius Thome tunc abfentis · et accepta cautione ipforum Thome et Johannis per fidei dationem quod dictus Alexander de Brothi rata et firma haberet omnia et fingula que per eofdem in hoc tractatu fiebant · facta etiam fpontanea refignatione perpetue vicarie de Dyk per dominum Johannem filium Colini ultimi vicarij [*ultimum vicarium?*] ejufdem tunc prefentialiter in manus domini Epifcopi antedicti · prefatus dominus Epifcopus dictam vicariam contulit predicto Alexandro Brothi abfenti tanquam prefenti in perfona difcreti viri domini Alexandri de Urchard canonici ecclefie Moravienfis · refervatis fpecialiter eidem domino Epifcopo duabus marcis annuis pro procurationibus · et duabus marcis pro penfione · fibi et ecclefie fue cathedrali de eadem vicaria ex antiquo debitis et confuetis · Quibus fic geftis predictus Johannes de Brothi ad petitionem dicti domini Epifcopi promifit quod reftitueret fibi fideliter et fine contradictione aliqua literam ipfius domini Epifcopi per quam ut afferuit idem dominus Epifcopus concefferat predicto Alexandro

procurationem et penſionem predictas · De quibus omnibus et ſingulis partes predicte per me notarium publicum ſibi petierunt publicum fieri inſtrumentum · Acta ſunt iſta anno · menſe · die · indictione · pontificatu et loco ſupradictis · preſentibus diſcretis viris Domino Roberto filio Symonis capellano de Abirbrandeli · domino Adam capellano de Dyk · Willelmo Feltun clerico et Johanne clerico ejuſdem eccleſie et alijs teſtibus ad premiſſa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Johannes dictus de Oxon clericus Lincolnienſis dioceſis publicus apoſtolica auctoritate notarius dum omnia et ſingula ſic ut premittitur agerentur et fierent una cum prenominatis teſtibus preſens interfui eaque ſic fieri vidi et audivi et in hanc publicam formam redegi manuque mea propria ſcripſi ac ſigno meo ſolito et conſueto ſignavi in teſtimonium omnium premiſſorum ·

Permutatio vicarie de Elgyn·

249 Alexander Dei gratia epiſcopus Moravienſis dilecto nobis in Chriſto domino Johanni de Ard ſuccentori eccleſie noſtre Moravienſis ſalutem cum benedictione divina · Quia capellanias Sancti Michaelis in eccleſia noſtra cathedrali et de le Inche quas dudum dominus Johannes de Aberkerdor optinebat reſignatas per ipſum in manibus noſtris cauſa permutationis fiende cum domino Willelmo de Lonkfordy pro canonicatu et prebenda Sancti Egidij in eccleſia noſtra cum vicaria eccleſie de Elgyn annexa · ac per ipſum dominum Willelmum cauſa dicte permutationis faciende in manibus noſtris reſignatis · eidem domino Willelmo contulimus et tenore preſentium conferimus ipſumque per annulum noſtrum inveſtivimus de capellanijs eiſdem · adminiſtrationem earundem cum ſuis pertinentijs ſibi ſpecialiter committendo · vobis mandamus quatenus ipſum dominum Willelmum vel procuratorem ſuum pro ipſo in corporalem et realem poſſeſſionem dictarum capellaniarum inducatis et inſtituatis inductumque et inſtitutum auctoritate noſtra defendatis · contradictores et rebelles ſi qui fuerint per cenſuram eccleſiaſticam arcius compeſcendo · et in ſignum hujus inſtitutionis traditeque poſſeſſionis ſigillum veſtrum preſentibus penes dictum dominum Willelmum

remanſuris in ſecunda cauda ponatis · Datum ſub ſigillo noſtro autentico in domo capitulari eccleſie noſtre Moravienſis ·xix· die menſis Maij · Anno Domini ·m°·ccc°· nonageſimo ·

Inquiſitio de capellaniis de Daldeleth et beate Marie ·

250 Inquiſitio facta apud eccleſiam parochialem de Elgyn de mandato reverendi patris ac domini domini Willelmi miſeratione divina epiſcopi Moravienſis die Martis in feſto ſanctorum martirum Abdon' et Sennen' anno Domini milleſimo ccc°. nonageſimo octavo · In qua repertum fuit per ſubſcriptos videlicet Johannem de Rath · Johannem de Kelour · Johannem filium Willelmi · Thomam Rolland · Michaelem Schapman · Willelmum Vaus · Willelmum filium Michaelis · Richardum filium Walteri et Henricum Portar · magno juramento juratos · quod capellanus de Daldeleth fundatus per Hugonem Herok quondam burgensem de Elgyn ad altare Sancte Crucis in eccleſia parochiali de Elgin tenetur celebrare ad ipſum altare · et intereſſe horis diebus dominicis et feſtivis · Et quod dictus capellanus recipiet annuatim de una roda terre Thome de Dalton · jacente ex auſtrali parte ville de Elgin inter terram Matilde Dycke ex parte orientali et terram Thome filii Mackyſon ex parte occidentali · duos ſolidos et ſex denarios · et de duobus croftis cum dimidio in manibus Michaelis Shapman nunc exiſtentibus duos ſolidos et ſex denarios per annum · item de tenemento Johannis fullonis duos ſolidos per annum · et de quatuor croftis quas tenet nunc Johannes de Rathe quatuor ſolidos per annum · item de tenemento in quo Johannes Bully manet duo-
* decim denarios per annum ex parte boreali et de una roda jacenti ex parte boreali inter terram Jacobi ſutoris ex parte occidentali et terram Walteri Thorald ex parte orientali duos ſolidos · item de tenemento Johannis filii Stephani duodecim denarios · et dimidium dominij de Daldeleth quod ſpectat ad dictum ſervitium · et nihil ulterius ſciverunt ·

Item de capellano fundato per Richardum filium Johannis quondam burgenſem de Elgyn ad altare beate Marie in eccleſia predicta · dicunt quod quicunque fuerit ibi capellanus tenetur quolibet die quotiens honeſte poterit miſſam pro animabus dicti Richardi et Elizote ſponſe ſue et omnium fidelium

celebrare · et manſionem habet in villa de Elgyn · ut patet in carta fundationis ſue · Item dicunt quod annui redditus fundationis dicte capellanie valuerunt decem libras tempore mortis dicti Richardi filii Johannis · et modo valent ſex marcas et plus · preter duas rodas terre jacentes ex parte auſtrali ville de Elgyn inter terram Johannis de Moravia ex parte orientali et terram Gilcriſti de Camera ex parte occidentali · que valent modo novem ſolidos · et rodam Henrici fabri que ſolvit quatuor ſolidos per annum · et preter unam rodam Johannis filii Stephani que ſolvit duodecim denarios per annum · que quatuor rode non fuerunt ex conqueſtu dicti Richardi nec pertinent ad heredes ipſius Richardi · ſed fuerunt et ſunt ex donatione antiquorum · Item quod Andreas filius Sythach debet duodecim denarios aut unam libram cere per annum · et quod quedam botha jam combuſta ſolebat ſolvere unam petram cere dicto altari per annum ·

Reſponſio Willelmi epiſcopi Moravienſis cuidam preſentato ad vicariam de Duffus ·

251 Willelmus miſeratione divina epiſcopus Moravienſis circumſpectis viris domino Alexandro Barbas capellano ſalutem in Domino · Quia a tempore de cujus initio memoria hominum non exiſtit venerabiles patres et bone memorie predeceſſores noſtri Archebaldus · David · Johannes et Alexander epiſcopi Moravienſes ſucceſſive perpetuam vicariam eccleſie de Duffus quando et quotiens vacavit in ſuis temporibus contulerunt diverſis · de quibus eſt adhuc recens memoria · ſcilicet dominis bone memorie Roberto Noche · Johanni Hudſon · Thome Boner · Johanni de Duffus · Thome Bur et Johanni de Arde · jure ſuo et eccleſie Moravienſis · ſoli et in ſolidum · abſque requiſitione cujuſcunque ſingularis perſone · collegij · vel preſentatione patroni eccleſiaſtici vel ſecularis · et preſertim dominorum baronie de Duffus · ipſique omnes et ſinguli per epiſcopos Moravienſes ſic proviſi poſſeſſionem pacificam dicte vicarie cum pertinentiis adepti fuerunt et poſſederunt pacifice et quiete uſque ad tempus et tempore mortis ſue et ipſorum cujuſlibet · ſeque pro vicarijs dicte eccleſie reputarunt nominarunt et geſſerunt et pro talibus fuerunt ab alijs reputati nominati et habiti abſque interruptione aliqua ·

et ecclesia Moraviensis et Episcopus sunt in possessione conferendi · et ultimo contulerunt · Unde presentationem factam de vobis ad ipsam vicariam per nobilem virum Johannem de Keth dominum de Innerugy et tertie partis baronie de Duffus duximus refutandam et refutamus · non intuitu persone vestre · sed quia nullum jus competit presentanti · et istud vobis tradimus pro responso nostro finali · In hujus refutationis nostre testimonium sigillum nostrum presentibus fecimus apponi · Datum in ecclesia Moraviensi primo die mensis Augusti anno Domini millesimo ccc°· nonagesimo octavo.

Collatio vicarie de Duffus ·

252 Willelmus etc · domino Johanni Hugonis decano christianitatis de Elgyne salutem · Quia perpetuam vicariam parochialis ecclesie de Duffus de jure et de facto vacantem per mortem quondam domini Johannis de Arde ultimo vicarij ejusdem venerabili viro magistro Johanni de Innes canonico Moraviensi et prebendario de Duffus · non ad presentationem cujuscunque patroni ecclesiastici vel secularis · sed ex mero jure ecclesie nostre et nostro · caritatis intuitu · et quia pro ecclesia nostra in prosecutione electionis nostre instructor ejusdem nobiscum ad Romanam curiam personaliter laboravit · contulimus et tenore presentium conferimus cum suis juribus et pertinentiis universis · ipsumque per annulum nostrum investivimus presentialiter de eadem · curam et administrationem ipsius sibi specialiter committendo · Vobis committimus et mandamus quatenus ipsum magistrum Johannem in corporalem et realem possessionem ipsius vicarie cum pertinentiis inducatis et instituatis · inductumque et institutum auctoritate nostra defendatis · contradictores et rebelles si qui sint per censuram ecclesiasticam arcius compescendo · et in signum institutionis traditeque sibi possessionis sigillum vestrum presentibus penes institutum remansuris in secunda cauda ponatis · Datum sub sigillo nostro in ecclesia Moraviensi primo die mensis Augusti anno Domini ·m°·ccc°· nonagesimo octavo ·

Sententia commiſſariorum ſuper decimis ortorum de Elgyn ·

253 Cum inter reverendum in Chriſto patrem dominum Willelmum Dei gratia epiſcopum Moravienſem ex parte una · et diſcretum virum dominum Johannem de Abirkerdor vicarium de Elgyn ex altera · ſuper decimis ortorum tam novorum quam antiquorum lis et queſtio moveretur · idem reverendus pater cum cauſa illa ipſum tangeret nolens in ipſa procedere · cognitionem ipſius et determinationem pro ſuo duntaxat tempore · nobis Willelmo de Cheſhelm theſaurario et Johanni de Inneys prebendario de Duffous cum emergentibus incidentibus dependentibus et connexis commiſit · Nos vero Willelmus et Johannes predicti · auditis viſis et intellectis ſtatutis provincialibus regni Scotie et rationibus utriuſque partis · Chriſti nomine invocato · ſedentes pro tribunali et habentes pre oculis ſolum Deum · de peritorum conſilio · per hanc noſtram diffinitivam ſententiam quam in hiis ſcriptis proferimus pronunciamus decernimus et declaramus quod ubi conſtat evidenter de clauſuris ortorum antiquorum ſecundum prolixitatem ortorum clauſorum nunc exiſtentium quod decime illorum ortorum ad vicarium pertineant et non ad Epiſcopum · Declaramus tamen quod ſi aliqui burgenſes vel alii infra burgum prope ortos antiquos fecerint ortos novos ultra metas antiquorum ortorum · quod decime illorum ad Epiſcopum pertineant · linum vero porrei vel caules ad vicarium pertineant ubicunque fuerint ſeminate · Et ſi contingat aliqua dubia ſuper hiis emergere in futurum interpretationem et declarationem eorundem nobis ſpecialiter reſervamus · Lecta lata et in ſcriptis pronunciata fuit hec noſtra diffinitiva ſententia coram ambabus partibus preſentibus in eccleſia Moravienſi penultimo die menſis Maij anno Domini ·mº·cccº· nonogeſimo nono in domo capitulari ·

Conceffio five carta Regis David facta monachis de Urchard ·

254 David Rex Scottorum epifcopis · abbatibus · baronibus · jufticiariis · vicecomitibus et omnibus hominibus totius terre fue Francis Anglicis et Scotis falutem · Sciant tam pofteri quam prefentes me ad domus Dei dilatationem et ad fancte religionis propagationem dediffe et conceffiffe Deo et ecclefie Sancte Trinitatis de Urqwhard et hac mea carta Priori et fratribus ibidem Deo fervientibus confirmaffe Urqwhard per fuas rectas divifas · et duas Finfans per fuas rectas divifas · et Fochober per fuas rectas divifas · et communionem pafcuum animalibus · et unam pifcariam in Spe · et in firma burgi de Elgyn ·xx· folidos · et de dominiis hominibus eorum qui funt in Fochober rectitudinem pifcis que ad thaynum pertinet · et decimam cani de Ergaithel · de Muref · et placitorum · et totius lucri ejufdem Ergaithel · Preterea concedo et hac mea carta confirmo donationem Abbatis et totius conventus de Dunfermeline fcilicet Pethnec juxta Erin per fuas rectas divifas · et fcalingas de Fathenechten · et omnes rectitudines quas monachi de Dunfermelyne in Murrefe habere folebant · quas tali conditione ecclefie de Urqwharde et fratribus ibidem Deo fervientibus liberas et quietas ab omni exactione mea conceffione et confirmatione concedunt · ut obeunte perfona alia de electione fratrum et de confilio Abbatis de

Dunfermelyne et affenfu Regis fi ydoneus ibi inveniatur fubrogetur · fin autem de ecclefia de Dunfermelyne accipiatur · Hec perfonarum fubrogatio inviolabiliter inperpetuum inter eos ficut predictnm eft confervetur · Volo etiam et precipio quod ecclefia predicta et prior et fratres ejufdem loci habeant et teneant res predictas ita libere et quiete ficut aliqua ecclefia in terra mea habet et tenet quietius et liberius · Teftibus Andrea epifcopo et multis aliis ·

Carta Malcolmi Regis conceffa Matheo epifcopo Aberdonenfi ·

255 Malcolmus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Sciant prefentes et futuri me dediffe et hac carta mea confirmaffe Deo et beate Marie et beato Machorio et Matheo epifcopo Aberdonenfi totam villam de Veteri Aberdon cum ecclefia de Kyrkton et pertinentiis · dimidiam aquam de Done · Slaty · Goule · Murcroft · Kynmunedy · Malmenach · Tuligirg · fchiram de Clat cum pertinentiis et ecclefiam · fchiram de Tulyneftil cum pertinentiis et ecclefiam · fchiram de Rane cum pertinentiis et ecclefiam · fchiram de Davyoth cum pertinentiis et ecclefiam · ecclefiam de Fethirnere cum terra ejufdem et pertinentiis · ecclefiam Sancti Nicholai de Aberden cum pertinentiis · terras de Elon cum pertinentiis · ecclefiam de Octirlys cum terra et pertinentiis · ecclefiam de Owyn cum terra et pertinentiis · ecclefiam de Inuercrudan cum terra et pertinentiis · ecclefiam de Banchrydeueny cum terra et pertinentiis · ecclefiam de Balheluy cum terra et pertinentiis · decimam canum navium que veniunt apud Aberden · decimam annone in eodem loco · decimam meam de redditibus meis et omnium efcaetarum me contingentium inter duas aquas que ·Dee· et ·Spee· dicuntur · decimam thanagiorum meorum et efcaetarum me contingentium infra vicecomitatus de Aberden et de Banf · Tenendas et habendas dicto epifcopo Matheo et ejus fucceſforibus in puram et liberam elemofinam ficut aliqua elemofina in regno meo liberius tenetur feu poffidetur · Tefte meipfo · et Edwardo cancellario · Johanne camerario · apud Strivelyn vicefimo die Augufti anno regni mei undecimo ·

Proteɛtio Apoſtolica fratribus Vallis Caulium conceſſa ·

256 Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dileɛtis filiis Priori et fratribus Vallis Caulium ſalutem et apoſtolicam benediɛtionem · Solet annuere ſedes apoſtolica piis votis et honeſtis petentium [precibus] favorem benevolum impertiri · Ex literis ſane venerabilis fratris noſtri ·G· eleɛti Remenſis accepimus quod dum tranſiret per dioceſim Lingonenſem vos invenit in Valle Caulium novellam inſtitutionem ordinis aſſumpſiſſe · de cujus meritis diligenter inquirens nil in eo niſi religioſum comperit et honeſtum · Invenit ſiquidem prout eedem litere continebant quod inter vos unus monachorum quem vos filii monachi eligetis debeat eſſe Prior · cui omnes monachi videlicet et converſi quorum ſocietas viceſimum numerum non tranſcendet tanquam ſpirituali patri reverentiam et obedientiam curabitis exhibere · Nullus veſtrum proprium poſſidebit · In conventu ſingulis diebus miſſa et hore canonice cantabuntur · Privatas quoque miſſas qui voluerint celebrabunt · Capitulum tenebitis · omni die faɛturi ·xii· leɛtiones temporibus conſtitutis · Simul laborabitis · Et ſimul in refeɛtorio comedetis carnibus et ſagimine non utentes · Prior vobiſcum in eodem refeɛtorio comedet ſimili cibo et veſte contentus · A feſto reſurreɛtionis Dominice uſque ad exaltationem Sanɛte Crucis bis comedetis in die · reſiduum temporis ſub jejuniorum abſtinentia tranſcurſuri · pane et aqua et uno pulmento contenti ·vj^{a}· feria exiſtentes · In die nativitatis Dominice non jejunabitis · nec ·vj^{a}· feria in eſtate ubi feſtum intervenerit ·xii· leɛtionum · Vivetis de redditibus · ſilentium ſervaturi · Femine interiores terminos non intrabunt · nec vos exteriores excepto Priore niſi cauſa ordinis tranſcendens · Prior tamen ſi occupatus fuerit vel egrotans et urgens neceſſitas vel evidens utilitas poſtularit poterit unum quem voluerit deſtinare · Cilicia induetis ad carnem · eos qui ferre non poterunt non cogentes · Lineas et canabinas veſtes nullatenus induetis · groſſe lane veſtes non tinɛtas et pelliceas habituri · Cum tunicis cingulo et caligis omnes jacebitis · et preter hec vos filii monachi cum cuculla · nuſquam et nunquam ſuper culcitris quieſcentes · Erunt novicii veſtri in probatione per annum · Et vos filii monachi a matutinis uſque ad horam laboris et a veſperis uſque ad occaſum ſolis leɛtioni orationi et contemplationi vacabitis · exceptis quos Prioris diſcretio pro aliqua certa et neceſſaria cauſa duxerit retrahendos · Nos autem veſtris juſtis poſtulationibus annuentes

perſonas veſtras et locum in quo divino obſequio eſtis mancipati cum omnibus que in preſentiarum rationabiliter poſſidetis aut in futurum conceſſione pontificum · largitione regum vel principum · oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino [poteritis] adipiſci ſub beati Petri et noſtra protectione ſuſcipimus · Specialiter autem ordinem ipſum provida deliberatione de aſſenſu dioceſani ſtatutum auctoritate apoſtolica confirmamus et preſentis ſcripti patrocinio communimus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre protectionis et confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire · Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei et beati Petri et Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum · Datum Rome apud Sanctum Petrum [incarnationis Dominice anno ·MCCV·] ·iiij· Idus Februarii · pontificatus noſtri anno ·vij·

Littera de conſilio provinciali celebrando in Scotia ſingulis annis ·

257 Honorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei univerſis epiſcopis regni Scotie ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Quidam veſtrum noſtris nuper auribus intimaverunt quod cum non habeatis archiepiſcopum cujus auctoritate poſſitis provinciale concilium celebrare contigit in regno Scotie quod eſt a ſede apoſtolica tam remotum ſtatuta negligi concilii generalis · enormia plurima committi que remanent impunita · Cum autem provincialia conſilia omitti non debent · in quibus de corrigendis exceſſibus et moribus informandis diligens eſt habendus cum Dei timore tractatus · ac canonice relegende ſunt regule ac ſervande · maxime que in eodem concilio generali ſunt ſtatute · per apoſtolica vobis ſcripta mandamus quatinus cum metropolitanum noſcamini non habere · auctoritate noſtra provinciale concilium celebretis · Datum Tyber' ·xiiii· Kalendas Junii · pontificatus noſtri anno nono ·

Compoſitio inter Epiſcopum Roſſenſem et Johannem Byſeth ·

258 Sciant preſentes et poſteri controverſiam que vertebatur inter dominum Robertum Roſſenſem epiſcopum et Johannem Byſeth ſuper jure patronatus

ecclesie de Kyntalargy sopitam esse sub hac forma · scilicet quod predictus Episcopus · consensu et assensu capituli de Rosmarkyn et aliorum clericorum suorum de Ros · quietum clamavit quicquid juris habuerunt ipse vel antecessores sui in jam dicto jure patronatus illi Johanni et heredibus suis · habendum et tenendum de eo et successoribus suis jure perpetuo pro homagio et servitio suo et heredum suorum sibi et successoribus suis · Dictus vero Johannes Biseth et heredes sui quietum clamaverunt quicquid juris vel exactionis ipse vel antecessores sui unquam aliquo tempore habuerunt vel de consuetudine aliqua habere consueverunt in terra supradicte ecclesie · Contulit autem idem Johannes pro hac pace reformanda et pro redemptione peccatorum suorum quindecim marcas argenti ad fabricam ecclesie Sancti Petri de Rosmarkyn · et unam petram cere annuatim de se et heredibus suis ad lumen ejusdem ecclesie altaris · Dictus autem Episcopus et ipsius ecclesie Decanus et canonici susceperunt sepedictum Johannem et heredes suos in omnium orationum suffragiis que ibidem ad laudem Domini tempore perpetuo impendentur · Ut autem hec amicabilis compositio futuris temporibus illesa conservetur eam utriusque sigillorum appositione et sigillo capituli de Rosmarkyn duxerunt roborandam · Hiis testibus ·H· decano et canonicis de Rosmarkyn · R· archidiacono de Ros · Hugone persona de Burdin · Willelmo Noreys vic' de Inuernys · Willelmo filio Horim · Hugone Corbeth · F· comite de Ros · Petro Biseth · Anselmo Biseth · Willelmo Biseth persona · Nicholao clerico · Petro burgensi de Inuernys · Radulpho clochere · Jocelino · Bartholomeo · Willelmo Sureys · Rogero filio Eustachii · Patricio janitore · Roberto capellano de Bracholy · Johanne capellano domini Episcopi qui hoc cyrographum scripsit · et multis aliis ·

Carta ·F· comitis de Ross concessa Waltero de Moravia ·

259 Ferkar comes de Ross' omnibus amicis suis et hominibus salutem · Sciant presentes et futuri me dedisse concessisse et hac carta mea confirmasse Waltero de Moravia filio quondam Hugonis de Moravia duas davatas terre in Ros · scilicet Clon per rectas divisas suas et cum omnibus justis pertinentiis · tenendas sibi et heredibus suis de me et heredibus meis in feodo et hereditate · Quare volo et concedo ut predictus Walterus et heredes sui predictam terram habeant teneant et possideant de me et

heredibus meis in bosco et plano · in pratis et pascuis · in moris et maresiis · stangnis et aquis · in molendinis et piscariis · in viis et semitis · adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliquis ex dono alicujus comitis in regno Scotie aliquam terram liberius · quietius · plenius et honorificentius habet tenet et possidet · Reddendo inde singulis annis mihi et heredibus meis pro omni servitio et demanda ad nos pertinentibus unam libram piperis ad festum Sancti Martini · et faciendo forinsecum servitium domino Regi quod ad predictam terram pertinet · Testibus Andrea episcopo Moraviensi · magistro Willelmo precentore · Willelmo cancellario · Andrea · Johanne canonicis Moraviensis ecclesie · Willelmo filio meo et herede · et Duncano serviente suo · Gilmakali judice Catanie · Lulach MacIman'tokell · Colano M^c^gilcungill ·

Mandatum Innocentii pape de gravaminibus ecclesie Scoticane emendandis ·

260 Innocentius episcopus etc · venerabilibus fratribus Lyncolniensi · Wygorniensi et Lycchefeldensi episcopis salutem et apostolicam benedictionem · Clamat in auribus nostris ecclesia Scoticana et adversus eos qui fidelem Scocie videntur regere populum et heredem illius Christianissimi Regis adhuc impuberem optinere sue potestati subjectum · multiplicem se habere proponit materiam questionis · Et caritativa quidam in illos primum querela dirigitur pro Rege puero et pro regno · quod videlicet eidem Regi pupillo bene non consulunt dum thronum ejus novi aulici ascendentes · amotis sanitatis consiliis quibus providus eum suffulserat vivens adhuc patrius affectus · justitia et judicio non conformant nec in sua regnum ipsum integritate conservant · dum iidem novi aulici novis consiliorum machinis ecclesiasticam impetunt libertatem · quam profecto qui violant principum robur quo fides viget catholica et regia dirigitur celsitudo confringunt · Inter cetera que in derogationem ecclesiastice potestatis in partibus illis ministri regni et locorum domini post obitum clare memorie Regis Scottorum quem fides et libertas ecclesie Christianissimum habuit defensorem sub Rege tenere indolis attemptare dicuntur nemini videri non debet absonum et absurdum ac divini et humani judicii animadversione plectendum quod cum ecclesiarum prelati excommunicationis vel interdicti seu

ſuſpenſionis ſententias ob contumaciam ſeu offenſam proferunt in ſubjectos · ad eos ut hujuſmodi ſententias revocent litteratoria ſub nomine Regis juſſa manant · qui niſi preceptioni paruerint ad id per bonorum ſuorum confiſcationem ſacrilegam compelluntur · ſicut aliquibus ejuſdem regni epiſcopis dicitur contigiſſe · Et ſuper poſſeſſionibus quoque ſeu rebus quas in jus divinum pia contulit largitas devotorum · clerici per regia trahuntur edicta contra cleri privilegium ad judicium ſeculare nec audiuntur jus pupplicum allegantes · ſicque per judicis incompetentis injuriam non nunquam eccleſie ſuis poſſeſſionibus ſpoliantur · Et preterea cum aliquibus poſſeſſionibus eccleſiis in elemoſinam a laycis perpetuam donatis in quibus nihil ſibi preter exercitum ad defenſionem regni et commune auxilium retinent donatores · iidem miniſtri et alii layci eorum favore ſuffulti per adjectionem hujuſmodi predictas poſſeſſiones laicantes fore cenſentes eas in omnibus paris conditionis efficiunt cum poſſeſſionibus laycorum · et in divini juris diſpendium interpretatione perverſa donatorum munificentiam reſtringentes layce ſubiciunt ſervituti · Non attendentes quoque quod laycis quantumlibet religioſis de rebus eccleſiaſticis nulla eſt poſſibilitas diſtribuendi attributa · eccleſiaſtica predia invitis et contradicentibus dominis limitare propria temeritate · et de ipſorum finibus in quorum poſſeſſione pacifica eccleſie fuiſſe noſcuntur per tempora longiora · ſequentes interdum perjuria laycorum qui clericis opido ſunt infeſti · proferunt pro laycis contra clericos iniqua judicia · que tandem per ſpoliationis violentiam exſequuntur · Porro de jure patronatus quod ſit ſpiritualibus cauſis annexum nemo fere non novit · ſed licet per hoc quod explorati ſit juris illud ad judicium eccleſiaſtici examinis pertinere de generali et juri conſentanea regni predicti conſuetudine ſit optentum · id tamen ibidem novis conviciis uſurpatur a laycis · et ut ſuper hoc cum de illo agendum fuerit ad forinſecum recurratur judicium jam ex parte Regia eſt puplice proclamatum · Fidei vero ac juriſjurandi judicium quis abnuat inter ſpiritualia negotia niſi quis de fide ſcincera non ſenſerit computandum · et cum carne ſe in hac parte ſpiritui contumaciter preferente ceperunt in partibus veſtris Regia ſcripta diſcurrere per que in Regis notam [*noxam?*] regnique jacturam ne quis ad obſervationem juramenti vel fidei per cenſuram eccleſiaſticam cogatur inhibetur ·

Sane licet ſit de antiqua ejuſdem regni conſuetudine introductum et velut humane diſcipline conſonum pacifice uſque ad hoc tempus obſervatum ut

prelati quandam penam infligant pecuniariam pro delictis que ad censuram ecclesiasticam noscuntur pertinere cum delinquentes non prospexerint spirituali gladio quo non est pena severior feriendos · Jam regni predicti magnates et alii temporali prediti potestate consuetudinem immutare volentes laudabilem subditis suis ne hujusmodi pene pareant interdicunt · Ad ea insuper que ab humani jure dominii divine potestatis auctoritas abdicavit ministrorum sui cultus usibus profutura · presumptuosa nimis atque dampnabilis eorundem magnatum prorogatur audacia · de feno · molendinis · pascuis decimas solvi ecclesiis interdicens · Si qui vero super hiis prestandis in judicium coram ecclesiasticis judicibus evocantur · actores prosequi jus divinum aut judices super eo justitiam exhibere poscentibus missa sub nomine Regis edicta prohibitoria non permittunt · quin potius hoc sub gravis pene interminatione proposita iidem judices coguntur jam rite prolatas nuper sententias revocare · Clerici vero uxorati ejusdem regni qui clericalem deferentes tonsuram clericali gaudere solent privilegio et cum bonis suis sub ecclesiastice protectionis manere presidio ab antiquo · solite immunitatis beneficiis exuuntur et sub nova rediguntur onera servitutis · Verum ne parum illis esset per hoc in Scoticanam ecclesiam deliquisse peccatum adjecerunt non satis veniale in Romanam · dum plenitudinem potestatis qua Deus sedem apostolicam predidit quantum in ipsis est vacuare conantes clericos literarum nostrarum impetratores et judices delegatos a nobis ab agendo vel cognoscendo commissa tractare negotia prolatis Regiis prohibitionibus et interminationibus non permittunt · in ejusdem sedis intolerabilem injuriam et contemptum · Verum quum pastorum interest precipue pro salute gregis et pro decore libertatis ecclesie se obicere ascendentibus ex adverso · nonnulli de clero ut concussis columpnis edificium corruat adversus pontifices suos impias ut dicitur inter se colligationes et conspirationes innectunt in periculum ecclesiastici status et ordinis et suarum perniciem animarum · Gravia sunt hec nec sine culpa possunt incorrecta relinqui vel dissimulatione aliqua preteriri · que quidem · ex eo precipue quod in quibusdam religiosis et clericis cooperationis habere dicuntur favorem a quibus in laycos quos salutaribus remediis a tantorum peste morborum curare debuerant corruptela producitur · zelum excitant salutifere ultionis et tempestivum suadent medicine antidotum preparari · ne in Regis dispendium · quem etatis infirmitas ut dicitur ista non capiens

excufare quodammodo videtur a culpa et in actores ejus retorquere delictum · necnon in detrimentum regni · lapfum fidei et ruinam catholice libertatis · premiffa malorum initia per morofam tolerantiam in illis Chriftiane fcinceritatis ipfis invalefcant · Cum enim qui talia nequiter agunt vel agenda fuadent non fit incerta dampnatio et promptum in eos apud Deum dure animadverfionis judicium non dormitet · paftoralis follicitudinis zelus tunc in eis miferetur et commodat cum in plectendis culpis eorum feverius excandefcit · Quare fraternitati veftre per apoftolica fcripta diftricte precipiendo mandamus quatinus confiliarios · officiales · miniftros Regis regnique ejufdem magnates et alios tam religiofos et clericos quam laycos hec et hiis fimilia prefumentes eorumque fautores qui necligenter cum poffent perturbare perverfos fovere videntur . et [*ut?*] prefumptiones predictas in ftatum debitum fine more difpendio ftudeant revocare et a confimilibus prorfus abftineant in futurum · non impedientes ullo modo per fe vel alios vel impediri quantum in eis fit permittentes ecclefiarum rectores et clericos fuper premiffis et aliis uti pacifice jurifdictionibus libertatibus et immunitatibus in temporalibus fuis bonis juxta conftitutiones canonicas et civiles ac confuetudines approbatas · per excommunicationem in perfonas et interdictum in terris fi layci fuerint quacunque etiam dignitatis vel poteftatis eminentia prefulgentes · fi vero clerici cujufcunque dignitatis gradus vel ordinis per privationem vel fufpenfionem perpetuam a prelationibus dignitatibus et beneficiis ecclefiafticis · auctoritate noftra fublato cujuflibet appellationis obftaculo · de plano et abfque judiciorum ftrepitu quotiens expedierit vel oportuerit et fuper hoc requifiti fueritis · compellatis · Prelatos nichilominus et clericos fepefati regni quos laycorum ad opprimendam totaliter ecclefiafticam libertatem et clerum quandocunque nunc vel in pofterum contra folempnitatem judiciariam conftiterint intentores · nifi hoc celeriter emendare curaverint moniti competenter cum literis noftris caufam ipforum contingentibus perfonaliter infra peremptorium terminum eis prefigendum a vobis ad fedem apoftolicam ab officiis beneficiifque fufpenfos venire cogatis · prout egerint recepturos · Subditos quoque quos contra prelatos confpirationis facinus deprehenderitis admififfe pena canonica punientes · non obftante fi aliquibus eorum forfitan fub quacunque forma uberiori generaliter vel fpecialiter a fede apoftolica fit indultum quod excommunicari vel fufpendi non poffunt vel ipforum terre fub-

ici ecclesiastico interdicto · seu quavis alia dicte sedis indulgentia per quam commisse vobis jurisdictionis executio impediri valeat vel deferri · et de qua plenam et expressam in literis nostris fieri mentionem oporteat · seu constitutione de duabus dietis edita in concilio generali · sive quod Scotis dicimur concessisse ut extra regnum Scotie nequeant per literas apostolicas ad judicium evocari · Et si non omnes hiis exsequendis potueritis interesse duo vestrum nichilominus ea exsequantur · Datum Jan' pridie Kalendas Junii · pontificatus nostri anno octavo · Deo gratias ·

Litera pro confirmatione Episcopi Sancti Andree ·

261 Sanctissimo patri in Christo et domino reverendo divina providencia sacrosancte Romane ecclesie ac universalis ecclesie summo pontifici sui devoti Prior et capitulum Sancti Andree in Scocia pedum oscula beatorum · Ecclesia nostra per obitum bone memorie domini ·G· quondam episcopi nostri pastorali solacio destituta · et corpore ipsius eccliastice tradito sepulture · nos Prior et capitulum volentes providere de pastore ipsi ecclesie nostre viduate · petito juxta regni consuetudinem super hoc domini Regis assensu et optento · diem statuimus scilicet diem Mercurii in crastino sanctorum martirum Marcellini et Petri anno ab incarnacione Domini ·m°·cc°·lxx°· primo · in ecclesia nostra cathedrali ad eligendum seu providendum dicte ecclesie nostre viduate de pastore · ad quem diem vocatis omnibus et presentibus qui de jure debebant volebant et poterant interesse · invocata spiritus sancti gratia · placuit omnibus nobis per formam compromissi ipsi ecclesie de pastore providere · et sic nos omnes et singuli unanimiter et concorditer in sex canonicos nostros scilicet ·N· et septimum Archidiaconum Laudanie compromisimus · quibus septem dedimus liberam potestatem eligendi aliquam personam ydoneam ipsius ecclesie nostre episcopum et pastorem · promittendo nos recipere illum in episcopum quem preducerent eligendum · Qui secedentes in partem · consideratis diligenter statu ecclesie nostre et omnibus aliis que erant circa hujusmodi negotium attendenda · Deum habendo pre oculis · omnes unanimiter consenserunt in magistrum ·W· archidiaconum ecclesie nostre · domini Pape capellanum · virum in temporalibus providum et spiritualibus circumspectum · valentem et scientem ecclesie nostre jura tueri · eligendum in ejusdem ecclesie episcopum et pas-

torem · quem Prior predictus vice sua et vice et mandato dictorum compromissariorum et vice tocius capituli in dicte ecclesie nostre Sancti Andree episcopum elegit in hunc modum · Ego Johannes prior Sancti Andree vice mea et vice et mandato sex compromissariorum meorum et vice tocius capituli magistrum ·W· Wischard archidiaconum Sancti Andree capellanum domini Pape eligo in ipsius ecclesie nostre episcopum et pastorem · Que quidem electio fuit a nobis omnibus et singulis acceptata · et postmodum incontinenti fuit per eundem Priorem solempniter publicata · Cui electioni dictus Archidiaconus sic electus ad magnam ipsarum parcium instanciam licet cum magna difficultate consensit · Quare sanctitati vestre humiliter supplicamus et devote quatinus de benignitate sedis apostolice dictam electionem tam concorditer et de persona ydonea celebratam auctoritate apostolica dignemini confirmare · Ad cujus electionis confirmacionem petendam mittimus ad pedes sanctitatis vestre ·N· quos procuratores constituimus · In cujus rei testimonium etc·

Instrumentum super electione Episcopi Waradiensis ·

262 In nomine Domini amen · Pateat omnibus evidenter quod hoc est exemplum quarundam literarum felicis recordacionis domini Martini pape ·iiii· repertarum in registro ipsius secundi anni pontificatus ejusdem · quarum tenor talis est · Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Colocensi · et Batiensi ac Sumenensi [*Sezemensi?*] et Chonadiensi episcopis · Sicut dilectus filius Thomas electus et capitulum Waradiense nobis significare curarunt · vacante dudum Waradiensi ecclesia per translationem venerabilis fratris nostri Lodomerij archiepiscopi Strygouenensis tunc Wardenensis episcopi ad ecclesiam Strygouenensem · iidem dictum Thomam tunc prepositum ecclesie Sancti Mychaelis de Castro Ferreo Jauriensis diocesis in eorum episcopum canonice et concorditer elegerunt et tibi frater Archiepiscope tunc Colocensi electo et ······· loci metropolitano electione hujusmodi presentata illam confirmari petiverunt cum instantia · sed venerabilis frater noster Philippus episcopus Firmanus in illis partibus apostolice sedis legatus asserens quod idem Thomas preposituram ipsius ecclesie de Castro Ferreo post generale concilium Lugdonense fuerat assecutus · et juxta tenorem constitutionis in ipso concilio edite per felicis recordationis Gregorium papam ·x· predecessorem

noſtrum ordinem preſbiteratus non receperat infra annum · propter quod erat inhabilis ad hujuſmodi confirmationis beneficium optinendum · inhibuiſſe tibi dicitur ne dictam electionem aliquatenus confirmares · Sicque pretextu inhibitionis hujuſmodi dicta Waradienſis eccleſia vacationis incommoda compellitur experiri · Cum itaque ut aſſeritur dicta eccleſia de Caſtro Ferreo non parochialis ſed collegiata exiſtat · ita quod ad prepoſituram ipſam ſe dicta conſtitutio que tantum de parochialibus eccleſiis et aſſumptis ad regimen animarum loquitur non extendit · pro parte dictorum electi et capituli fuit nobis humiliter ſupplicatum ut provide ſuper hoc de benignitate ſedis apoſtolice curaremus · Nos autem predicte Waradienſi eccleſie ne ulteriori vacationi ſubjaceat paterna volentes beatitudine providere · fraternitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus quatinus · veris exiſtentibus ſupradictis · tu frater predicte Archiepiſcope cum eorum altero · ſi omnes hiis exſequendis nequiveritis intereſſe · inquiſita de modo electionis ſtudiis eligentium ac electi meritis diligentius veritate · ſi dictam electionem inveneritis alias de perſona ydonea canonice celebratam · auctoritate noſtra confirmetis eandem · facientes a ſuis ſubditis eidem electo reverenciam et obedienciam debitam exhiberi · Ac nihilominus prefate Archiepiſcope · adjunctis tibi duobus vel tribus epiſcopis gratiam et communionem ſedis apoſtolice optinentibus · predicto electo munus conſecrationis impendas · Alioquin eadem electione rite caſſata · extunc celebranda electio predicte Wardanenſis eccleſie ad eos ad quos de jure pertinet devolvatur · Datum apud Urbem veterem ·xiiii· Kalendas Julii · anno ſecundo ·

Ego Paulus de Reate apoſtolica auctoritate et nunc camere domini Pape notarius predictas literas prout in prefato regiſtro domini Martini pape quod in archivo ejuſdem camere conſervatur inveni de verbo ad verbum tranſcribi feci · et tranſcriptas cum ipſo regiſtro et literatis viris magiſtro Reinaldo canonico Setenenſi et magiſtro Gregorio de Arapino diligenter et fideliter auſcultavi · et in teſtimonium auſcultationis meum ſigillum appoſui · et ad majorem certitudinem diſcretus vir magiſter Guydo de Nova villa canonicus Lemovicenſis domini Pape capellanus et literarum ipſius ſupradictarum auditor ſigillum audiencie contradictarum huic ſcripto mandavit apponi · Actum Tyburne · ſub anno Domini ·mº·ccº·lxxxv· indictione ·xii· menſe Auguſti · quinto die intrante · pontificatus domini Honorii pape ·iiij· anno primo ·

Conventio inter portionarios de Duffus ·

263 Noverint univerſi preſens ſcriptum viſuri vel audituri quod anno Domini millesimo ·ccº· octogeſimo ſexto · die Dominica proxima ante Annunciationem beate Marie Virginis · in eccleſia cathedrali de Elgyn · talis queſtio facta fuit inter Willelmum de Fedreth portionarium de Duffhus et Criſtianam ſponſam ſuam ex una parte · et nobilem virum dominum Reginaldum le Chene filium militem ex altera · videlicet quod prefatus ·W· et ·C· dederunt et conceſſerunt et preſenti ſcripto confirmaverunt prefato domino ·R· quatuor davatas terre quas nunc habent in Strathnavyr · ac etiam omnes alias terras quas quocunque titulo vel ex quacunque conceſſione habere poterunt in futuro in tenemento de Strathnavyr · tenendas et habendas a predictis ·W· et ·C· et heredibus ſuis eidem domino Reginaldo et heredibus ſuis inperpetuum cum omnibus juribus · libertatibus · rectitudinibus · ayſiamentis et pertinentiis ad dictas terras pertinentibus ſeu in poſterum de jure pertinere valentibus adeo libere · quiete · plenarie et honorifice ſicut carta originalis dicte terre de Strathnavyr confecta in ſe plenius proportat · Predictus dominus ·R· et heredes ſui pro prefatis ·W· et ·C· et heredibus eorum facient tertiam partem liberi ſervitij unius militis pro tenemento quod prefati ·W· et ·C· et heredes eorum nunc habent in baronia de Duffhus et in baronia de Strathbrok vel etiam quocunque titulo ſeu ſucceſſione in dictis baroniis de Duffhus et de Strathbrok habere poterunt in futuro · Faciet etiam dictus ·R· et heredes ſui ſectam ad curiam domini Regis juſticiarii et vicecomitis quantum ſpectat ad partem ipſos ·W· et ·C· et heredes ſuos in tenemento de Duffhus et de Strathbrok nunc contingentem vel in poſterum contingere valentem · ita videlicet quod homines dictorum ·W· et ·C· et heredum ſuorum venient ad prefatas curias et intererunt et teſtimonium de dicta ſecta pro tertia parte ipſos contingente in tenemento de Duffhus et de Strathrok perhibebunt · Hoc etiam adjecto quod homines et tenentes dictorum ·W· et ·C· et heredum ſuorum facient Scoticanum ſervitium quotienſcunque hujuſmodi ſervitium contigerit exigi vel preſtari · Salvis etiam prefatis ·W· et ·C· et eorum heredibus omnibus juribus et libertatibus ad dictas duas baronias de Duffhus et de Strathbrok pertinentibus pro parte ipſos nunc contingente ſeu quocunque modo ipſos in poſterum contingere valente · Et ut omnia et ſingula predicta firma ma-

neant et inconcuſſa predicte partes in preſentia venerabilis patris ·A· Dei gratia epiſcopi et capituli Moravienſis et aliorum multorum fidedignorum fide media corporale preſtiterunt ſacramentum · pena nihilominus centum ſolidorum contra partem a predicta conventione reſilire volentem fabrice Moravienſis eccleſie convertenda et plenius perſolvenda · et principali conventione in ſuo robore etiam duratura · Nos vero dicti ·W· et ·C· et heredes noſtri dictas quatuor davatas terre de Strathnavyr cum pertinentiis dicto domino ·R· et heredibus ſuis contra omnes homines et feminas warandizabimus · acquietabimus pro predicto ſervitio faciendo et inperpetuum defendemus · In cujus rei teſtimonium huic ſcripto ſigilla noſtra una cum ſigillis venerabilis patris domini ·A· Dei gratia tunc epiſcopi Moravienſis et domini ·J· archidiaconi ejuſdem loci ad inſtantiam noſtram ſunt appoſita ·

Carta Roberti Regis de comitatu Moravie ·

264 Robertus Dei gratia Rex Scotorum omnibus probis hominibus tocius terre ſue ſalutem · Sciatis nos dediſſe conceſſiſſe et hac preſenti carta noſtra confirmaſſe Thome Ranulphy militi dilecto nepoti noſtro pro homagio et ſervicio ſuo omnes terras noſtras in Moravia ſicut fuerunt in manu domini Alexandri Regis Scocie predeceſſoris noſtri ultimo defuncti · una cum omnibus alijs terris adjacentibus infra metas et diviſas ſubſcriptas contentis · Incipiendo videlicet ad aquam de Spee ſicut cadit in mare · et ſic aſcendendo per eandem aquam · includendo terras de Fouchabre · Rothenayk · Rothays · et Bocharme · per ſuas rectas metas et diviſas cum ſuis pertinencijs · et ſic aſcendendo per dictam aquam de Spee uſque ad marchias de Badenach · et ſic includendo omnes terras de Badenach et Kyncardyn et de Glencarni cum pertinentijs per ſuas rectas metas et diviſas · et ſic ſequendo marchiam de Badenach uſque marchiam de Louchabre · et ſic includendo terras de Louchabre · de Maymer · del Logharkech · de Glengarech · et de Glennelg cum pertinencijs per ſuas rectas metas et diviſas · et ſic ſequendo marchiam de Glennelg uſque ad mare verſus occidentem · et ſic per mare uſque ad marchias borealis Ergadie que eſt Comitis de Ros · et ſic per marchias illas uſque ad marchias Roſſie · et ſic per marchias Roſſie quouſque perveniatur ad aquam de Forne · et ſic per aquam de Forne quouſque pervenia-

tur ad mare orientale · Tenendas et habendas dicto Thome et heredibus suis masculis de corpore suo legitime procreatis seu procreandis de nobis et heredibus nostris in feodo et hereditate in libero comitatu ac in libera regalitate · cum quatuor querelis ad coronam nostram Regiam spectantibus · et cum omnibus placitis et querelis tam in communibus indictamentis quam in brevibus placitabilibus · et cum omnibus alijs loquelis quibuscunque ad liberam regalitatem pertinentibus vel aliquo modo pertinere valentibus · adeo libere · quiete · plenarie et honorifice sicut aliqua terra infra regnum nostrum in regalitate liberius · plenius · quiecius aut honorificencius dari poterit aut teneri · una cum magna custuma nostra burgi de Inuernis et coketo ejusdem et libertatibus suis in omnibus · excepta tantummodo parva custuma dicti burgi · cum plenaria potestate atthachiandi accusandi et in omnibus ministrandi ac judicandi omnes illos dicti vicecomitatus injurias dampna seu prejudicia facientes indebite custume predicte adeo libere in omnibus sicut nos vel aliquis ministrorum nostrorum ipsos attachiare accusare ministrare seu judicare poterimus seu poterit in premissis · Et quod dictus Comes et heredes sui amerciamenta excaetas et forisfacturas inde contingentes adeo libere et quiete habeant et possideant in futurum sicut nos seu aliquis predecessorum nostrorum dicta amerciamenta excaetas seu forisfacturas aliquo tempore habuimus · Quare Vicecomiti nostro de Inuernifs et ballivis suis ac prepositio et ballivis dicti burgi qui pro tempore fuerint ac ceteris quorum interest firmiter precipimus et mandamus quatinus prefato Comiti et heredibus suis predictis ac suis ministris in premissis sint intendentes et respondentes consulentes et auxiliantes super hoc si necesse fuerit nostra regali potentia invocata sine aliquo alio mandato nostro speciali interveniente · Volumusque et concedimus quod dictus Thomas et heredes sui predicti habeant teneant et possideant dictum comitatum cum manerio de Elgyn · quod pro capitali mansione comitatus Moravie de cetero teneri volumus et vocari · et cum omnibus alijs manerijs · burgis · villis · thanagijs et omnibus terris nostris dominicis firmis et exitibus infra predictas metas contentis · cum advocationibus ecclesiarum · cum feodis et forisfacturis · cum silvis et forestis · moris et maresiis · cum vijs et semitis · cum aquis · stangnis · lacubus · vivarijs et molendinis · cum piscationibus tam maris quam aque dulcis · cum venationibus · aucupationibus et avium aeriis · cum omnibus alijs libertatibus · commoditatibus · aysiamentis et justis pertinentijs suis in omnibus et per omnia tam non nominatis quam nomi-

natis · Quibus heredibus dicti Thome masculis deficientibus · quod absit · volumus quod dictus comitatus ad nos et heredes nostros libere et integre ac sine aliqua contradictione revertatur · Volumus etiam [et] concedimus pro nobis et heredibus nostris quod omnes barones et libere tenentes dicti comitatus qui de nobis et predecessoribus nostris in capite tenuerunt et eorum heredes dicto Thome et heredibus suis predictis homagia · fidelitates · sectas curie et omnia alia servitia faciant · et baronias et tenementa sua de ipso et heredibus suis predictis de cetero teneant · salvis tamen baronibus et libere tenentibus predictis ac eorum heredibus juribus et libertatibus curiarum suarum hactenus juste usitatis · Volumus insuper et concedimus quod burgi et burgenses sui de Elgyn · de Fores · et de Inwirnarne easdem libertates habeant et exerceant quas tempore domini Alexandri Regis Scocie predicti et nostro habuerunt · hoc solum salvo quod de nobis tenebant sine medio et nunc de eodem Comite tenent cum eisdem libertatibus · Salvo etiam nobis et heredibus nostris in hac donatione nostra burgo nostro de Inwirnes cum loco castelli et terris ad dictum burgum pertinentibus cum piscatione aque de Niss et cum molendinis burgi ejusdem cum sequela dicti burgi et terrarum ad ipsum burgum tantummodo pertinentium · et salvis nobis et heredibus nostris fidelitatibus episcoporum · abbatum · priorum et aliorum prelatorum ecclesie Moraviensis · et advocatione seu jure patronatus ecclesiarum earundem · et eorum statu in omnibus quem habuerunt tempore Regis Alexandri predicti et aliorum predecessorum nostrorum Regum Scotie · excepto quod homines eorundem citati per nos ad defensionem regni nostri intendant vexillo et sequi teneantur vexillum dicti Thome comitis et heredum suorum predictorum una cum alijs qui vexillum Moravie sequi solebant antiquitus · Faciendo nobis et heredibus nostris dictus Thomas et heredes sui predicti pro dicto comitatu servicium octo militum in exercitu nostro · et Scoticanum servitium et auxilium de singulis davatis debitum et consuetum tantummodo · sine secta curie ad quamcunque curiam nostram facienda · In cujus rei testimonium presenti carte nostre sigillum nostrum precepimus apponi · Testibus venerabilibus patribus Willelmo Sancti Andree · Willelmo Dunkeldenensi · Henrico Aberdenensi Dei gratia episcopis · Bernardo abbate de Abirbrotthocc cancellario nostro · Malcolmo comite Levenax · Gilberto de Haya · Roberto de Keth marescallo Scocie · Alexandro Meygners · et Henrico de Sancto Claro militibus ·

Copia bulle papalis de anno jubileo celebrando de quinquagefimo in quinquagefimum annum et de ejus indulgentia · quam putat Willelmus epifcopus Moravienfis effe apocryfam et in taberna fabricatam · quia continet multa inconveniencia · et caret certo auctore · data · et bulla plumbea ·

265 Clemens epifcopus fervus fervorum Dei etc· Noveritis filii humillimi quod venerunt ad civitatem Avinionenfem ubi nos tenemus curiam Romanam dilecti et fpeciales filii noftri Innocencius · Bruto · Salvos · Jacobus de Columpna etc· omnes ifti cives nobiliffimi civitatis Romane et judices tocius fenatus ejufdem · referentes nobis plurima verba cujus feriei narracio eft prolixa · Et nos mandavimus in craftino confiftorium fieri · et fratres noftros Cardinales vocari · et nocte precedente confiftorium nobis apparuit beatus Petrus in vifione in manu fua duas claves gerens · qui nobis fequentia dirigebat · Aperi os tuum et ignem emitte ex eo quo calefiat et illuminari valeat totus mundus · Et in craftino celebravimus unam miffam de Sancta Trinitate · ut fi vifio vera effet et a Deo iterum nobis appareret · fi autem fantafma effet evanefceret · Premiffa autem oratione fecunda nocte confimilem vidimus vifionem · Quare nos vocavimus fratres noftros Cardinales · Archiepifcopos et totum clerum in noftro palacio coram nobis ad refpondendum predictis filiis noftris Romanis · quibus genibus denudatis et manibus cancellatis verfus celum aperuimus fanctum propofitum noftrum et peccatoribus paradifum referavimus in hunc modum · Clemens etc· Per affenfum fratrum fuorum Cardinalium fecum gerens claves regni celeftis univerfis et fingulis pro prima vice qua hoc audiant vel legant largitur ·xl· annos indulgencie et concedit quando vita hominum ad ftatum magne fenectutis perveniet et hac ratione ob gravem fragilitatem qua inceffanter vexantur de centum in centum annos funt indulgencie veriffime peccatorum pauci funt quibus ad predictam etatem decrepitam liceat pervenire propter quod a defiderio predicte indulgencie quamplurimum remeant fruftra · auctoritate fancta et poteftate apoftolorum Petri et Pauli quibus nos fungimur · ex parte Dei omnipotentis · omnibus Chriftianis venientibus ad fanctam patriarchalem fedem five civitatem · numerando a die qua alie indulgencie · et ab ipfo die completis ·xl· novem annis totum illum indulgencie et remiffionem peccatorum damus et ut fequitur impertimur in perpetuum · Quicunque

Non constat de quo Clemente.

Nota verbum *et concedit.*

Nota verbum *damus.*

igitur peregrinandi caufa ad fanctam civitatem antedictam accedere propofuerit illa die qua de hofpicio fuo iter arripere propofuerit eligere confefforem in via et in locis aliis quibufcunque · quibus quidem confefforibus auctoritate premiffa concedimus plenam poteftatem noftram abfolvendi in omnibus cafibus Pape refervatis ac fi noftra perfona perfonaliter ibi foret · Item concedimus quod fi vere confeffus vi preveniatur quod ab omnibus peccatis fuis immunis fit et penitus abfolutus · et nichilominus mandamus angelis paradifi quod animam illius a purgatorio prius abfolutam paradifi gaudiis introducant · Item volumus et ordinamus quod omnes archiepifcopi · epifcopi et abbates abfque hoc quod a nobis vel fuis fenioribus licenciam eos petere oportet fuas provincias exire poffunt cum ad predictam voluerint accedere civitatem · Item concedimus de gratia fpeciali omnibus rectoribus · curatis · exequtoribus animarum dictam defiderantibus itinerationem ad predictam civitatem patriarchalem quod poffunt ecclefias fuas vel beneficia per annum integrum arrendare · et fi contingat eos in via ab hac luce migrare volumus quod talis arrendatio roboris habeat firmitatem · et quod nullus impetrans noftre generalis gratie vel fpecialis impedimentum aliquod inferre audeat fub impetracione maledictionis eterne · et nichilominus ex nunc prout ex tunc fuam gratiam annullamus · Item fancto ordini monachorum nigrorum et alborum concedimus privilegium fpeciale quod devocionis affectu volentes vifitare fedem noftram prefatam indulgenciam confequantur · et fi eorum abbas nollet eos ad hoc licenciare monachus ejufdem coram tribus antiquioribus monachis poffet eum requirere et petere ab eodem quatenus ad dictam indulgenciam fanctamque fedem vifitandam licenciam conferat veniendi · necnon et pretium fui victus et veftitus et calciamentorum ratione acceffus fui et receffus ratione totius anni habeat fibi dare · et fi hujus contemptor inveniatur · predictum ratione voluntaria impedientem maledictionem apoftolorum Petri et Pauli impertimur eidem et eundem ab omni officio et beneficio deponimus et perpetuo privamus · Item moniales fi tamen de hiis que precedunt eis provifum fuerit eundi licentiam habeant antedictam · fi autem rectores earundem ex eis aliquam judicaverint remanere ratione aliqua · unum pfalterium qualibet feptimana dicant ut Deus eos qui predictam acquifierint graciam dignetur fua providencia confervare · volentes quod hujufmodi moniales indulgenciam habeant antedictam · Item qui decrepitati funt fenectute · vel aliqua infirmitate incurabili in cubiculo funt gra-

vati · et pro itinerantibus ad dictam ſanctam indulgentiam millesies *Pater noſter* qualibet ſeptimana dixerint · predictam indulgenciam habeant pari modo · Si autem aliquis fur vel fures · quod abſit · veſpilio vel veſpiliones · itineris vel cujuſcunque alterius rei cuſtos vel cuſtodes vel etiam quicunque euntibus ad ſanctam civitatem vel repatriantibus ab eadem impedimentum vel quodcunque gravamen directe vel indirecte juvando vel auxiliando auſus vel auſi fuerint inferre propter quod obedientie filii in eundo vel redeundo moleſtarentur · maledictionem apoſtolorum Petri et Pauli quam imprecamur ſe noverit incurriſſe · Et nichilominus ne facultas venie incentivum tribuat delinquendi · volumus ut qui hujuſmodi ordinationis fractor fuerit vel violator · niſi ad nos ſeu Penitentiarium noſtrum cardinalem recurſum habuerit et niſi mortis periculo premiſſo duntaxat dampni illati debita ſatiſfactione abſolutione non gaudeat quoquomodo · Volumus inſuper et ordinamus ut Romipede patrie Romane · Campanie · Tuſſie · Apulie · Calabrie principatus Laboris et Italie ad pedem montis in predictam civitatem per unum menſem frequentem reſidenciam faciant qualibet die videlicet viſitando Sanctum Petrum · Sanctum Laurencium extra muros · Sanctum Johannem de Laterano · Sanctam Mariam vocatam *le major* · Sanctam Crucem in Jeruſalem · Sanctum Sebaſtianum qui fuit dictus in cronica Romana Scriptus · In iſto loco eſt divina promiſſio · peccatorum remiſſio · claritas perpetua meritis beati Petri · Sebaſtiani martyris · et propter ſanctas cathecumbas apoſtolorum Petri et Pauli · et ratione cimiterii Sancti Calixti quod eſt ibi · et ratione ſeptuaginta martyrum qui ibi ſepulti ſunt · et ſeptuaginta pontificibus qui pro Dei amore martirium pertulerunt · Viſitent inſuper apoſtolum qui veritatis extitit luciſſimus predicator · Provinciales vero et Gallici · Arragones et Caſtellani · Navarri · Anglici · Vaſcones · Hungari · Scoti et cetere naciones per ·xv· dies in dicta civitate continue reſideant predictas eccleſias viſitantes · Cum autem fidelem iſtam predictam devotionem compleverint oſtendetur eis ſudarium domini noſtri Jeſu Chriſti ex mandato noſtro · quo viſo ab omnibus peccatis ſuis ſint abſoluti et indulgenciam habeant antedictam ab eiſdem · noſque ex parte domini noſtri Jeſu Chriſti cujus ſumus vicarius in terris reducimus omnes illos ad ſtatum illum in quo erant illo die quo ſacrum baptiſma receperunt de gracia ſpeciali · Confirmamus inſuper et virtutis robore ſolidamus omnes gracias et indulgencias quaſcunque ducentorum ſummorum pontificum qui

Scotia ponitur ultima.

fuerunt ab apoſtolo Petro ab eiſdem civitati patriarchali hactenus erogati · que gracie ſeu indulgencie ſunt prout nobis conſtat innumerabiles per autenticas ſcripturas et earum originalia approbata · Volumus inde per conſenſum etiam fratrum noſtrorum cardinalium quod ſi aliqua perſona de dicta indulgencia rediens inſtigante diabolo peccato conſentiret et in peccato perſeverans contigerit eum mori · ratione peccatorum que ante commiſerat et ſibi virtute quinquageſimalis anni fuerint abſoluta et indulta quod ſibi pena infernalis aliquatenus auferatur · niſi ratione peccatorum que poſt ſuum adventum fuerunt perpetrata · Iſtam indulgenciam auctoritate Dei et apoſtolorum Petri et Pauli de quinquaginta in quinquagintos annos prefate concedimus civitati · Iſtud eſt jocale mirabile et preciofum ac omnibus fidelibus deſiderandum · quod nos per manus omnium legatorum prefate civitatis miſericorditer deſtinamus · Et ſi quis temeritatis arrogantia auſus fuerit infringere predicta vel contra ea aliquid imprecari · excommunicationis ſententiam et eternam maledictionem ſe noverit incurſurum ·

Litera Apoſtolica de caritativo ſubſidio pro eccleſia combuſta ·

266 Clemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri epiſcopo Sancti Andree et dilectis filiis capitulo eccleſie Sancti Andree in Scotia ordinis Sancti Auguſtini ſalutem et apoſtolicam benedictionem · Sincere devotionis affectus quem ad nos et Romanam eccleſiam geritis promeretur ut vos et eccleſiam veſtram paterna benevolentia proſequentes illa vobis favore concedimus que vobis et eidem eccleſie fore conſpicimus opportuna · Sane petitio pro parte veſtra nobis exhibita continebat quod eccleſia veſtra caſu fortuito combuſta et quaſi funditus deſtructa exiſtit · quodque ad reedificationem ejuſdem eccleſie veſtre non ſuppetunt facultates · quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum ut vobis pro reedificatione hujuſmodi ipſius eccleſie de alicujus ſubventionis auxilio providere de benignitate apoſtolica dignaremur · Nos itaque de hujuſmodi ſupplicationibus inclinati fructus redditus et proventus primi vel ſecundi anni · illius videlicet ex hujuſmodi primo et ſecundo anno quem duxeritis eligendum · quorumcunque beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura [vel] ſine cura que uſque ad de-

cem annos a data prefentium computandos in civitate et dyocefi Sancti Andree vacabunt · etiam fi dignitates prelatus vel officia fuerint et etiam fi per refignationes ex caufa permutationis de ipfis faciende vacaverint · dummodo fructus redditus et proventus camere apoftolice minime debeantur · per illos quos ad hoc duxeritis deputandos nomine fabrice dicte ecclefie recipiendos et etiam exigendos et in reedificationem dicte ecclefie ac alios ufus dicte fabrice fideliter et integre convertendos · fervata tamen de ipfis fructibus redditibus et proventibus pro beneficiorum ipforum fervitoribus et aliis debitis oneribus fupportandis congrua portione · non obftantibus fi forfan fructus redditus et proventus pro hujufmodi primo anno perfonis defunctis que beneficia ipfa dum viverent optinebant alias deberentur · ac quibufcunque ftatutis et confuetudinibus veftre ac aliarum ecclefiarum in quibus hujufmodi beneficia forfan fuerint · et ordinis Sancti Auguftini · contrariis juramento confirmatione apoftolica vel quacunque firmitate alia roboratis · necnon privilegiis · indulgentiis · exemptionibus apoftolicis et aliis generalibus et fpecialibus quorumcunque tenorum exiftant per que prefentibus non expreffa vel totaliter non inferta noftra impediri poffet conceffio · et de quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum effet prefentibus mentio facienda · eidem fabrice auctoritate apoftolica tenore prefentium concedimus de gratia fpeciali · Volumus autem quod fi fructus redditus et proventus predicti perfonis ipfis defunctis pro primo anno hujufmodi alias debeantur · et fructus redditus et proventus primi anni hujufmodi elegeritis · fructus redditus et proventus fecundi anni eo modo fecundo anno relinquantur eifdem quo ipfis redditus fructus et proventus dicti primi anni fi hujufmodi non obftaret conceffio debebantur · Quod fi idem beneficium pluries infra unum annum vacare contigerit · non propterea fructus redditus et proventus ipfius pro pluribus annis pro dicta fabrica recipi valeant · fed pro omnibus vacationibus hujufmodi que infra unum annum occurrerint fructus redditus et proventus ejufdem pro uno anno duntaxat per vos ut premittitur eligendo pro dicta fabrica exigantur · et quod illi quos ad recipiendum fructus redditus et proventus predictos et eos in reedificationem et ufus hujufmodi convertendum per vos deputari contigerit vobis de receptis et adminiftratis per eos fideliter rationem et computum annis fingulis reddere teneantur · Nulli ergo etc· Datum apud Ponte · · · · Avinionenfis diocefis decimo quinto Kalendas Junii pontificatus noftri anno tertio etc·

Appellatio contra Epiſcopum Moravienſem de collatione prioratus de Urchard ·

267 In Dei nomine amen · Cum oppreſſorum ſeu veriſimiliter opprimi metuentium ſit appellationis remedium ſalubriter introductum · Et vos reverende in Chriſto pater ac domine mi domine Alexander Dei gratia epiſcope Moravienſis nuper prioratum de Urchard veſtre dioceſis non vacantem · qui eſt dignitas electiva cujus electio ad ejuſdem prioratus conventum et capitulum cum vacare contigerit ſolum ſpectat · cuidam monacho de Dumferlyn domino Johanni dicto Maſon · non electo nec poſtulato per ipſos ad quos electio ſeu ejuſdem poſtulatio de jure ſpectat · auctoritate propria contuliſtis · ipſumque per annuli veſtri traditionem inveſtiſtis · ymmo potius ut ſperatur intruſiſtis in eodem · Unde reverende pater et domine mi ego Willelmus de Buſbi predicti prioratus de Urchard monachus licet minimus hujuſmodi collationem et inveſtituram ſi collatio aut inveſtitura dici debeat per vos factam minus juſte · [in] venerabilis patris domini Ade de Hadyngton prioris ejuſdem prejudicium necnon in enervationem electionis ipſi conventui de Urchard debite ad quem electio ſpectaret · ſi vacaret · ac etiam in prejudicium Abbatis de Dumferlyn ac conventus monaſterii de Dumferlyn redundare conſiderans · tanquam unus et principalis ad quem electio ſpectaret · jam ſi vacaret · ſentiens predictum dominum Adam priorem meum · me · et ejus conventum · ac etiam predictos Abbatem et conventum de Dumferlyn ad hujuſmodi collationem et inveſtituram pregravari · ad reverendum in Chriſto patrem ac dominum meum dominum Walterum Dei gratia epiſcopum Sancti Andree privilegiorum et jurium eccleſie Scoticane conſervatorem · nomine predicti Prioris et conventus ejuſdem · ac etiam aliorum omnium quorum intereſt · in hiis ſcriptis provoco et appello et apoſtolos peto inſtanter inſtancius et inſtantiſſime · quos ſi mihi denegaveritis iterum ut prius provoco et appello · eo quod tempore collationis veſtre prefato monacho facte undecimo die menſis Julii anno Domini ·m^{o}·ccc^{o}·lxxx^{mo}·viii^{vo}· de vacatione dicti prioratus lucide non conſtabat · nec adhuc conſtare poterit per documenta aliqua fidedigna · Lecta et publicata fuit hec mea appellatio in eccleſia cathedrali Moravienſi · anno Domini milleſimo ·ccc^{o}·lxxx^{mo}·viii^{vo}· indictione ·xi· decima octava die

mensis Julii · pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini nostri domini Clementis divina providentia pape ·vii· anno decimo · presentibus reverendis viris magistris et dominis Willelmo de Spyni decano Aberdonensi et precentore Moraviensi · Willelmo de Lonkfordy canonico · Johanne de Aberkerdor · Ricardo filio Willelmi · Thoma de Bruneth capellanis ecclesie Moraviensis · Patricio de Craufurd · Willelmo de Malavilla et Willelmo de Pilmur ad premissa vocatis et specialiter rogatis ·

Et ego Willelmus Gerland clericus Moraviensis diocesis publicus imperiali auctoritate notarius predicte publicationi seu appellationi presens interfui eaque omnia sic fieri vidi et audivi ipsamque appellationem manu mea scriptam in hanc formam publicam redegi signoque meo consueto signavi rogatus et requisitus in testimonium premissorum ·

Apostoli Episcopi ·

268 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis dilecto nobis in Christo religioso viro fratri Willelmo de Busbi monacho salutem · Appellationi vestre cui hii nostri apostoli annectuntur ob reverentiam Domini nostri quem invocastis · si et in quantum modo forma titulo et jure quibus ad ipsum appellatis ad ipsum pertineat hujus cause appellationis cognitio deferimus reverenter · et hoc responsum nostrum loco apostolorum dimissoriorum vobis damus · Datum sub sigillo nostro autentico apud manerium nostrum de Spyni Moraviensis diocesis decima sexta die mensis Augusti anno Domini ·m°·ccc°·lxxx°·viii°·

Litera indiscreta in defectu notarii sicut patet per literam Regis proximo inde sequentem ·

269 Robertus Dei gratia Rex Scotorum venerabili in Christo patri domino Alexandro Dei gratia episcopo Moraviensi salutem · Ex gravi querimonia dilecti capellani nostri domini Willelmi de Busby prioris de Urchard ad nostram accedentis presentiam concepimus non est diu quod ex intrusione

et fuggeftione domini Ade de Hadyngton prefentati ad prioratum de Urchard de voluntate veftra minus jufte fuftinet angarias et injurias multiformes · ac fupplantatio ejufdem Ade in ipfum prioratum dicto domino Willelmo prejudicium generat atque dampnum non modicum et gravamen · unde vobis in fide et fidelitate quibus nobis tenemini precipimus et mandamus · et vobis preces porrigimus fpeciales · quatenus amoveatis dictum dominum Adam a dicto prioratu et omni mora in domum ipfius prioratus de Urchard contrahenda · citantes ipfum vifis prefentibus indilate per omnimodam cenfuram ecclefiafticam · quod infra diocefem veftram nullam amplius contrahat refidenciam · dummodo primitus fuerit ad monafterium de Dunfermlyn coram venerabili patre Johanne abbate fuo ejufdem ad faciendam fibi obedienciam · et ad recipiendum ab eodem et confratribus fuis in capitulo ejufdem monafterii de Dunfermlyn plenam determinationem et decretum de omni jure quod fibi vendicat competere in prioratu de Urchard · dictum Willelmum priorem in ipfius prioratu canonice defendatis · neminem fibi in fua poffeffione ejufdem prioratus injuriari permittentes quatenus ad vos pertinet five fpectat · in quo nobis facietis complacentiam fpecialem · Datum fub figillo noftro fecreto apud Edynburgh ·xxiii· die menfis Januarii anno regni noftri primo ·

Contraria litera contra literam Regis fuperius fcriptam · juxta canonem *Si* · De prebendis ·

270 Robertus Dei gratia Rex Scotorum Vicecomiti de Elgyn et miniftris fuis falutem · Quia fumus informati per clerum noftrum in ifto parliamento congregatum quod frater Adam de Hadyngton de jure debet reftitui ad prioratum fuum de Urchard in Moravia · et frater Willelmus de Bufby ab eo removeri · venerabili patri Epifcopo Moravienfi dedimus in mandatis quod ipfe dominum fratrem Adam reftituat et prefatum Willelmum ammoveat ab eodem · Unde vobis et veftrum cuilibet in fide et fidelitate quibus nobis tenemini et fub pena que competit precipimus et mandamus quatenus · quocunque mandato noftro vobis directo in contrarium non obftante · dictum fratrem Adam reftitutum in poffeffione pacifica dicti prioratus contra dictum fratrem Willelmum et quofcunque alios clericos religiofos vel

laicos auctoritate noftra Regia defendatis · et ipfum fratrem Willelmum · fi monitis Epifcopi parere noluerit · vos per Epifcopum requifiti in fubfidium jufticie parere compellatis · et ea que de bonis ipfius prioratus per ipfum fratrem Willelmum alienata inveneritis poft reftitutionem primam ipfius Ade per Epifcopum illis ad quos bona ipfa pertinuerint · etiamfi ipfi fratri Willelmo pro ipfis fatiffecerint · reftituere compellatis fi mandatis et monitionibus Epifcopi non curaverint obedire · Datum in parliamento noftro apud Sconam menfis Marcii die ·xii· anno regni noftri primo ·

Sententia ordinariorum de Comitiffa de Rofs reftituenda marito fuo ·

271 Chrifti nomine invocato · Nos Alexander et Alexander Dei gratia Moravienfis et Roffenfis ecclefiarum epifcopi · dyocefani partium fubfcriptarum judicefque ordinarii · fedentes pro tribunali et habentes pre oculis folum Deum · de peritorum confilio quibus hec omnia communicavimus · auditis et intellectis que utraque pars contra aliam proponere voluit · et attento modo agendi · pronunciamus difcernimus et declaramus in hiis fcriptis dominam Eufamiam comitiffam Roffie reftituendam effe domino Alexandro Senefcalli comiti Buchanie et domino de Rofs tanquam viro fuo et marito · una cum poffeffionibus fuis · et quantum de jure poffumus reftituimus · tractandam maritali affectione honefte in lecto et in menfa · in victu et veftitu et aliis univerfis fecundum decentiam fui ftatus · Mariotamque filiam Athyn amovendam fore · et quantum de jure poffumus amovemus · et quod ipfe eam de cetero non dimittat · [Et quia] predicta domina Eufamia comitiffa allegat timorem mortis et · · · · · · · · · · · · · · · hominum fuorum nativorum nobilium et aliorum · [dictus Comes manucapiet] nobis et fecuritatem fidejufforiam magnarum et notabilium perfonarum et fub pena ducentarum librarum nobis inveniet quod ipfam tractabit in omnibus honefte ut fupra dicitur · et fine periculo mortis · et homines fuos nativos nobiles et alios contra jus commune in aliquo non artabit · In quorum teftimonium figilla noftra prefentibus funt appenfa · Lecta lata et in hiis fcriptis pronunciata fuit hec noftra fententia in ecclefia fratrum predicatorum de Inuernys fecundo die menfis Novembris anno Domini ·m°·ccc°·lxxx·ix^{no}· prefentibus

magnifico viro Roberto comite Suthirland · et religiosis viris Ada abbate de Kynloss · magistris Willelmo de Spyni et Willelmo de Dyngwale Aberdonensis et Rossensis ecclesiarum decanis · Willelmo de Chesholme tezaurario Moraviensi · Mauricio de Stratheryn archidiacono Dumblanensi · Johanne de Sancto Claro armigero et multis aliis testibus ad premissa specialiter vocatis · Qui quidem dominus Alexander ibidem personaliter constitutus promisit et manucepit fideliter premissa omnia et singula per nos sibi injuncta facere et adimplere sub pena predicta · et ad hec dedit nobis fidejussores dictum dominum Comitem Suthirland · Alexandrum de Moravia dominum de Culbyn · et Thomam de Chesholme ibidem presentes et consentientes de solvendo nobis penam predictam quando et quociens si quod absit venerit vel fecerit contra premissa vel aliquid eorundem · Datum et actum ut supra et coram testibus prenominatis ·

Conventio inter Comitem Moravie et Alexandrum de Insulis ·

272 Presens indentura testatur quod anno Domini ·m°·ccc°· nonagesimo quarto vicesima quinta die mensis Septembris apud Caldor infra vicecomitatum de Narn concordatum est modis et formis quibus sequitur inter nobiles viros et potentes dominos videlicet dominum Thomam de Dunbar comitem Moravie ex parte una et Alexandrum de Insulis dominum de Lochabre ex parte altera · videlicet quod idem Alexander de Insulis habebit in custodia defensione et tuitione omnes terras et possessiones regalitatis Moravie et omnes terras ecclesiasticas · et adherebit dicto domino Comiti et cum eo stabit contra quoscunque · domino nostro Rege · Comite de Fyffe · Domino Insularum exceptis · pro termino septem annorum a die confectionis presentium immediate sequentium plenarie complendorum · exceptis terris Hugonis Fraser · Thome de Chesholme · et domini Willelmi de Fodrynham · de quibus est certa conventio inter ipsos · Et idem dominus Comes pro termino septem annorum dabit eidem Alexandro annuatim octoginta marcatas terrarum · videlicet le Bonacht pro ·xx· libris · terras de Essy pro ·xx· libris · et ·xx^ti^· marcas solvendas decem marcas ad festum Pentecostes proximo futurum et alias decem marcas ad festum Sancti Martini proximo inde sequens · et sic singulis annis donec declaratum fuerit cum consilio domini Comitis de

Fyfe de terris ·xx[ti]· marcarum quas habuit Malcolmus le Grant ad Comitem Moravie pertinere · Et hoc deliberato idem Alexander recipiet secundum antiquam taxationem · quas octoginta marcatas una cum baronia de Abertarffe · et ·x· marcatas terre quas habet de Willelmo de Fodrygham libere habebit cum omnibus commoditatibus curiis et exitibus quamdiu dicta terra in custodia domini Alexandri fuerit · Et idem dominus Comes stabit et adherebit eidem Alexandro in suis agendis contra quoscunque · domino nostro Rege · Comite de Fyffe · Malcolmo de Dromonde domino de Mar · Alexandro de Lesly herede Rossie exceptis · nec unus eorum recipiet homines alterius quocunque modo · Et si contingat quod absit quod veniet aliqua controversia casu fortuito inter homines ipsorum · remediabitur inter ipsos juxta consilium ipsorum · Et si per inimicitiam aut feloniam perpetretur aliquod maleficium seu homicidium inter homines ipsorum · facientes exulabunt · Termino introitus dicti Alexandri ad festum Sancti Martini proximo futurum · Item idem Alexander non permittet quoquomodo homines suos nec alios kethranos pro posse suo cujuscunque status fuerint mendicare per terras Moravie · nec eas comedere seu destruere · Etiam concordatum est quod in fine dictorum septem annorum restituet dictas terras in manibus dicti domini Comitis si ulterius non possunt concordare sine displicentia aliquali magis quam pro tempore conventionis existebat · Pro qua quidem conventione bene et fideliter tenenda utraque pars fidem dedit corporalem · In quorum testimonium sigillum domini Comitis parti remanenti cum dicto Alexandro est affixum · et e converso sigillum dicti Alexandri parti remanenti cum dicto domino Comite modo consimili est affixum · Datum anno die et loco supradictis ·

Renunciatio prioratus de Pluscardyn ·

273 Reverendo in Christo patri domino Willelmo Dei gratia episcopo Moraviensi suus humilis et devotus Thomas prior prioratus vallis Sancti Andree de Pluscardyn ordinis Wallis Caulium reverenciam in omnibus et honorem · Licet dictum prioratum multis annis et duris temporibus ut melius potui gubernaverim · jam tamen gravi egritudine laborans et confractus senio sentiensque me insufficientem oneri regiminis ipsius prioratus · non vi co-

actus nec dolo inductus ſed ex mea mera et ſpontanea voluntate et quia hoc ipſi prioratui utile reputo · ipſum prioratum in manibus veſtris pure libere et ſimpliciter per preſentes renuncio et dimitto · paternitati veſtre reverende ſupplicando quatenus iſtam renunciationem meam velitis recipere · et mihi de proviſione aliqua competenti pro tempore vite mee in prioratu ipſo de bonis ipſius de conſilio et conſenſu conventus ſecundum facultates loci et juxta mea merita dignemini providere · In premiſſorum teſtimonium ſigillum prioratus predicti preſentibus appoſui · Datum in prioratu predicto de Pluſcardyn ſeptimo die menſis Auguſti · anno Domini ·mº·cccº· nonageſimo octavo ·

Decretum electionis prioratus de ·P·

274 Reverendo in Chriſto patri domino Willelmo Dei gratia epiſcopo Moravienſi ſui humiles et devoti Thomas Fullonis ſenior monachus prioratus de ·P· et ejuſdem loci conventus obedienciam · reverenciam et honorem · Vacante prioratu noſtro predicto per renunciationem Prioris ultimi in manibus veſtris factam et admiſſam · nos certa die ad hoc aſſignata infra tempus juris ad electionem futuri prioris per viam ſcrutinii proceſſimus · et eo publicato invenimus fratrem Alexandrum de Pluſcardyne monachum noſtrum ab omnibus fuiſſe concorditer nominatum et electum · virum utique providum et diſcretum in ſpiritualibus et temporalibus circumſpectum · regulam ordinis noſtri expreſſe profeſſum · in ſacerdotio et etate legitima conſtitutum · de thoro legitimo procreatum · ſcientem et potentem jura et poſſeſſiones prioratus noſtri predicti jam exiles et tenues defendere et meliorare · et ruinas eccleſie et habitationum reparare · quem ſervatis ſervandis ſenior noſtrum vice et de mandato omnium noſtrum elegit in hunc modum · Ego Thomas Fullonis ſenior monachus hujus conventus de Pluſcardyn vice mea et totius conventus ac de mandato et poteſtate per conventum mihi traditis fratrem Alexandrum de ·P· monachum hujus conventus nomino et eligo in Priorem de ·P· Quam electionem nos omnes approbamus · et ſtatim cantando *Te Deum laudamus* electum noſtrum deduximus ad magnum altare · et electionem factam de ipſo fecimus publicari · ac ipſi electo ad preſtandum conſenſum ſuum preſentari · qui per

nos requifitus dicte electioni confenfit nolens divine refiftere voluntati · quem nos paternitati veftre reverende cum reverentia debita prefentamus · fupplicantes devote ut electionem fic per nos de ipfo concorditer celebratam dignemini de veftro pontificali officio et auctoritate ordinaria ex certa fcientia confirmare · Ut autem fciatis nos ipfum concorditer elegiffe figillum commune conventus noftri huic decreto fue electionis fecimus apponi · Datum in domo noftra capitulari ·xiii· die menfis Augufti anno etc· nonagefimo octavo ·

Mandatum de proclamatione electionis ·

275 Willelmus miferatione divina epifcopus Moravienfis domino ·M· de ·D· capellano falutem · Ne celeritate confirmationis electionis · licet in concordia celebrata exiftat · de domino Alexandro monacho de ·P· in priorem prioratus ejufdem contra doctrinam Apoftoli fcribentis ad Tymotheum · *Nemini cito manus imponas* · facere videamur · vobis committimus et mandamus quatinus etfi nullus coelectus vel oppofitor apparet generaliter in ecclefia prioratus de ·P· in qua electio de ipfo facta eft intra miffarum follempnia publice proclametis in ifto fefto Affumptionis beate Marie Virginis et moneatis ut fi qui fint quorum intereft qui fe volunt opponere fue electioni compareant coram nobis in ecclefia noftra cathedrali Moravienfi die Mercurii ·xxi· die hujus menfis Augufti · quem eis pro termino peremptorio affignamus · ea que opponere voluerint legitime probaturi · intimantes eifdem quod fi in dicto termino non venerint ipfos poft lapfum illius termini ab audientia excludemus · In hujus mandati noftri teftimonium figillum noftrum prefentibus fecimus apponi · et vos in fignum executionis per vos facte figillum veftrum prefentibus apponatis · nobis dictis die et loco prefentantes eafdem · Datum fub figillo noftro apud ·A· in vigilia Affumptionis beate Marie anno etc· nonagefimo octavo ·

Confirmatio electionis ·

276 Univerfis prefentes literas infpecturis Willelmus miferatione divina epifcopus Moravienfis eternam in Domino falutem · In veftrum omnium dedu-

cimus notitiam quod nos · examinato electionis decreto celebrate de religioſo viro fratre Alexandro monacho de ·P· in priorem prioratus ejuſdem ut decuit · factaque proclamatione in eccleſia in qua electio exſtitit celebrata ſi eſſet aliquis qui ſe vellet opponere huic electioni vel electo quod compareret hodie coram nobis in eccleſia Moravienſi oppoſiturus que vellet opponere contra electionem vel electum · et quia nullus contra ipſum comparuit · nos electionem ipſam auctoritate ordinaria et epiſcopali confirmamus · ac curam et adminiſtrationem bonorum dicti prioratus ipſi committimus et ipſum per annulum noſtrum inveſtivimus de eiſdem · reſervantes nobis et ſucceſſoribus noſtris viſitationem annuam et correctionem in ipſo prioratu · et omnia alia devoria et jura predeceſſoribus noſtris preſtita et nobis debita de conſuetudine et de jure · In premiſſorum teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus fecimus apponi · Datum in eccleſia noſtra Moravienſi ·xxi· die menſis Auguſti anno etc· nonageſimo octavo ·

Epifcoporum Moravienfium nomina ·

277 Anno Domini ·m°·c°·lxxi°· tempore Willelmi Regis Scotorum Symon de Toeny monachus de Melros abbas de Coggefton electus eft in epifcopum Moravienfem · qui obiit anno Domini ·m°·c°· octuagefimo quarto · Cui fucceffit Richardus clericus dicti domini Willelmi Regis Scotie in epifcopatu Moravienfi anno Domini ·m°·c°· octuagefimo feptimo · obiit autem Richardus epifcopus Moravienfis anno Domini ·m°·cc°·iii· Cui fucceffit Bricius · qui obiit anno Domini ·m°·cc°·xxii°· Bricio fucceffit Andreas epifcopus · qui obiit anno Domini ·m°·cc°·xlii°· Cui fucceffit Symon epifcopus · qui obiit anno Domini ·m°·cc°·li°· Cui fucceffit Archibaldus confecratus in epifcopum anno Domini ·m°·cc°·liii· qui obiit ·v· Idus Decembris anno Domini ·m°·cc°· nonogefimo octavo · Cui fucceffit David de Moravia confecratus in epifcopum apud Agnaniam tempore domini Bonifacii pape octavi in vigilia apoftolorum Petri et Pauli anno Domini ·m°·cc°· nonogefimo nono · qui obiit ·v°· Idus Januarii circa galli cantum anno Domini ·m°·ccc°·xxv°· Cui fucceffit dominus Johannes de Pylmore electus Roffenfis per provifionem domini Johannis pape ·xxii· per quem confecratus eft

in epiſcopum Moravienſem Avinione tertio Kalendas Aprilis anno Domini ·m^{o}·ccc^{o}·xxvi^{o}· qui obiit in caſtro de Spyny in vigilia beati Michaelis archangeli anno Domini ·m^{o}·ccc^{o}·lxii^{o}· Cui ſucceſſit dominus Alexander Bur doctor decretorum et licenciatus in legibus conſecratus in epiſcopum Avinione per dominum Urbanum papam ·v· ſabbato ·iiii^{or}· temporum ante natale Domini anno Domini ·m^{o}·ccc^{o}·lxii^{o}· antedicto · qui obiit in caſtro de Spyny ·xv^{o}· die menſis Maii · anno Domini ·m^{o}·ccc^{o}· nonogeſimo ſeptimo · Cui ſucceſſit Willelmus de Spyny doctor decretorum et magiſter in artibus conſecratus in epiſcopum Avinione per dominum Benedictum papam ·xiii· die ·xvi^{o}· menſis Septembris eodem anno · [qui obiit in canonia de Elgyn ſecundo die menſis Auguſti anno Domini milleſimo ·cccc^{o}· ſexto · Cui ſucceſſit Johannes de Innes bacallarius in utroque et magiſter in artibus conſecratus in epiſcopum Avinione per dominum Benedictum predictum papam ·xiii· die ·xxiii· menſis Januarii anno ut ſupra videlicet ·vi^{o}· qui obiit in canonia de Elgyn in feſto Sancti Marci ewangeliſte · ſcilicet ·xxv^{o}· die menſis Aprilis · anno Domini ·m^{o}·cccc^{o}·xiiii· Cui ſucceſſit Henricus de Lychton legum doctor et bachalarius in decretis conſecratus in epiſcopum in civitate Valentin' Tarraconenſis provincie per dominum Benedictum papam ·xiii· antedictum octavo die menſis Marcii anno Domini etc· xiiij^{to}· Cui ſucceſſit Columba de Dunbar magiſter in artibus · qui obiit in caſtro de Spyneto anno ·m^{mo}·cccc^{o}· trigeſimo quinto · Cui ſucceſſit Johannes Vinſeſter clericus domini Regis Jacobi baccalarius in decretis conſecratus in epiſcopum in feſto Aſcenſionis Chriſti in monaſterio de Cambuſkyneth anno Domini ·m^{o}·cccc^{mo}· triceſimo ſeptimo ſed pronunciatus in curia Romana in ebdomada ante Paſcha in anno Domini etc· triceſimo ſexto · et inter pronunciationem et conſecrationem annus et quantum inter ebdomada ante Paſcha anni etc· xxxvi^{ti}· et feſtum aſcenſionis anni etc· xxxvii^{mi}·]

278 Canonici ecclesie Moraviensis ex parte Decani ·

Decanus ·
Subdecanus · [ebdomadarius·]
Croy . [ebdomadarius·]
Episcopus · de terra de Fothirves ·
Dosws · [ebdomadarius·]
Cancellarius · [ebdomadarius·]

Diaconi ·

Petyn ·
Innerkethny ·

Subdiaconi ·

Moy ·
Advy ·
Buterry ·
Canonicus centum solidorum sive Sancti Egidii ·

Capellani

Capellanus Sancte Katarine ·
Capellanus de Petyn et de Brachly ·
Capellanus domini Regis ·
Capellanus de Daldeleth ·
Una capellania de Ross ·
Unus capellanus de Balmethnach ·
Capellanus de Dosws ·
Alia capellania de Ross ·
Prior Sancti Thome Martiris ·
Alia capellania ejusdem ·
Capellanus de Lanbride et de Mayne ·
Unus capellanus de Aberbrandly ·

[Capellania Drany ·]

Canonici ex parte Cantoris · Ebdomadarij ·

Cantor ·
Archidiaconus ·
Succentor ·
Dupyl ·
Tezaurarius ·

Diaconi ·

Aberlowyr ·
Kyngusy ·

Subdiaconi ·

Spyny ·
Dethol ·
Ryny · et
Sacrista de Kynnor ·

Capellani ·

Alia capellania de Balmethnach ·
Alia capellania Sancti Thome Martiris ·
Capellania de Brychmont et Kynstary ·
Capellania de Leys ·
Capellania de Urchard sive Rethis de Spee ·
Alia capellania Sancti Thome Martiris ·
Alia capellania de Ross ·
Alia capellania de Dosws ·
Alia capellania de Ross ·
Quinta capellania Sancti Thome Martiris ·
Alia capellania de Aberbrandly ·
[Capellania domini Alexandri Dunbar et Elizabet Suthyrland ·]

279 Taxaciones beneficiorum epifcopatus Moravienfis ·

Decanatus de Elgyne ·

Prebenda precentoris	·lx· marc·
Prebenda thefaurarii	···· marc·
Prebenda archidiaconi	·xx· marc·
Prebenda fubdecani	·xxx· marc·
Prebenda fuccentoris	·xxxvi· marc·
Prebenda de Dupill	·xxxvi· marc·
Prebenda de Spyni ·xxiiii· marc· cum vicaria·	
Prebenda de Moy	·x· marc·
Prebenda de Duffus	·lx· marc·
Capella ejufdem	·v· marc·
Vicaria ejufdem	·x· marc·
Vicaria de Dyke	·iiii· marc·
Ecclefia de Altre	·v· marc·
Ecclefia de Brynnath	·xi· marc·
Ecclefia de Urchard	·lx· marc·
Cum terra	·cxx· marc·
Rothes cum capella	·xii· marc·
Dundurkus cum vicaria	·xxiiii· marc·

Summa ·ccc·xxxviii· lib· xvi· fol·
Decima inde ·xxxiii· lib· xvi· fol·

Decanatus de Inuernys ·

Prebenda decani	·cxx· marc·
Croy	·xxviii· marc·
Prebenda de Petyne	·xxxviii· marc·
Vicaria ejufdem	·iiij· marc·
Vicaria de Bracheli	·iiij· marc·
Ecclefia de Abertarf	·iiij· marc·
Vicaria ejufdem	·vi· marc·
Ecclefia de Londechty	·xv· marc·
Deveth	·x· marc·
Abirbryacht	·ii· marc·
Dalcors	·xviii· marc·
Vicaria ejufdem	·ii· marc·
Vicaria de Wardlaw	·iii· marc·
Kyntallirgy	·iii· marc·
Ecclefia de Inuernys	·xl· marc·
Vicaria ejufdem	·xx· marc·
Ecclefia de Even	·xiiij· marc·
Vicaria ejufdem	·iiij· marc·
Dolerwfy	·ii· marc·
Ferneway	·iij· marc·
Ecclefia de Durrys	·xxiiij· marc·
Vicaria ejufdem	·viii· marc·
Ecclefia de Coneway	·xxiiij· marc·
Vicaria ejufdem	·iiij· marc·

Summa ·cc·lxxiii· lib· deinde decima ·xxvii· lib· vi· fol· iiij· d·

Decanatus de Stratfpee ·

Prebenda cancellarii	·lxx· marc·
Adway ·xxiiij· marc· cum vicaria·	
Prebenda de Kyngucy	·xxx· marc·
Dothol	·xxx· marc·
Inneravane	·xii· marc·
Abyrnethy	·xii· marc·
Kyncardyn	·viii· marc·

Rathmorcus	·iii· marc·
Logykeny	·xii· marc·
Alveth cum vicaria	·xxiiij· marc·

Summa ·cl· lib· Decime inde ·xiiij· lib· xix· fol· viii· d·

Decanatus de Strathbolgy ·

Ryny cum vicaria	·xviii· marc·
Dunbanan	·xxx· marc·
Vicaria ejufdem et de Kynnor	·iiij· marc·
Innerketheny	·xxxvi· marc·
Abyrlour	·xxx· marc·
Vicaria ejufdem	·iii· marc·
Vicaria de Botrochyn	·iii· marc·
Botary	·xl· marc·
Effy	·vi· marc·
Abyrkerdor cum vicaria	·xl· marc·
Glas	.xiiij· marc·

Artyldole ·v· marc· cum capella de Bocharme

Summa ·c·lxvi· lib· Decima inde ·xvi· lib· et ·xii· fol·

280 Procuraciones debite epifcopo Moravienfi ·

Decanatus de Elgyne ·

Ecclefia de Alderyn	·xl· f·
Dyk · Moy · et Altre	·xl· f·
Ecclefia de Foras	·xl· f·
Ecclefia de Rathed'	·xl· f·
Ecclefia de Dolafmychel	·xl· f·
Ecclefia de Alues	·xl· f·
Ecclefia de Duffus	·xl· f·
Elgyne · Spyni · Bryneth	·xl· f·
Ecclefia de Urchard	·xl· f·
Ecclefia de Rothes	·xl· f·
Ecclefia de Kynnedor	·xl· f·
Dundurkus	·xl· f·

Summa ·xxiiij· lib· preter monafteria de Urchard et de Plufcardy ·

Procurationes decanatus de Stratbolgy ·

Ecclefia de Botrochyne · Artyldol · et Aberlour	·xl· f·
Ecclefia de Glas	·xl· f·
Ryny et Effy	·xl· f·
Botary et Elchy	·xl· f·
Ecclefia de Rowen	·xl· f·
Kynnor et Dunbanen	·xl· f·
Ecclefia de Aberkyrdor	·xl· f·
Ecclefia de Innerketheny	·xl· f·
Ecclefia de Rothymay	·xl· f·

Summa ·xv· lib·

Procurationes decanatus de Inuernys ·

Eccleſia de Inuernys	·xl· ſ·
Eccleſia de Durrys	·xl· ſ·
Eccleſia de Londechty	·xl· ſ·
Eccleſia de Abyrtarff	·xl· ſ·
Eccleſia de Dalcres	·xl· ſ·
Eccleſia de Croy	·xl· ſ·
Eccleſia de Urchard · cancellarii ·	·xl· ſ·
Eccleſia de Coneway	·xl· ſ·
Ferneway et Aberbryach	·xl· ſ·
Petyne et Brachely	·xl· ſ·
Kyntallirgy et Wardlaw	·xl· ſ·
Deweth et Dolerweſy	·xl· ſ·
Eccleſia de Ewan	·xl· ſ·

Summa ·xxv· libre·

Procuraciones decanatus de Stratſpee ·

Logykeny	·xl· ſ·
Kynguſy et Inche	·xl· ſ·
Alueth	·xl· ſ·
Ratmurchus	·xx· ſ·
Kyncardyn	·xx· ſ·
Detholl	·xl· ſ·
Inneralyan de communi ·	·xl· ſ·
Abyrnethy	·xl· ſ·
Cromdoll et Adwy	·xl· ſ·

Summa · · · · · ·

Summa totalis procuracionum · · · · · · · · ·

281 Synodatica epiſcopatus Moravienſis ·

Decanatus de Elgyn ·

Vicarius de Dyk	·ii· ſ·
Vicarius de Moy	·xii· d·
Vicarius de Duffus	·ii· ſ·
Vicarius de Altre	·ii· ſ·
Perſona de Fothyrves	·ii· ſ·
Perſona de Dolas	·ii· ſ·
Vicarius de Ogyſton	·xii· d·
Prior de Urcharde	·ii· ſ·
Vicarius de Dundurcus	·ii· ſ·
Perſona de Rothes	·ii· ſ·
Vicarius de Elchy	·ii· ſ·
Vicarius de Vrynneth	·ii· ſ·
Vicarius de Elgyn	·ii· ſ·

Summa ·xxiiij· ſ·

Decanatus de Strathbolgy ·

Vicarius de Ryny	·ii· ſ·
Perſona de Effy	·ii· ſ·
Vicarius de Innerkethny	·ii· ſ·
Vicarius de Bottarry	·ii· ſ·
Vicarius de Kynnor	·ii· ſ·

Vicarius de Aberkerdor ·ii· f·
Vicarius de Rothymay ·ii· f·
Perfona de Glafe ·ii· f·
Vicarius de Botrwchyn ·ii· f·
Vicarius de Aberlour ·ii· f·
Vicarius de Artyldole ·ii· f·
Vicarius de Dumbanan ·xii· d·
[Vicarius de Grantuly ·ii· f·
et Drumdalgy ·ii· f·]

Summa ·xxiij· f·

Prior de Urchard pro Dalcors ·ii· f·
Vicarius de Deueth ·ii· f·
Vicarius de Dullerfy ·ii· f·
Rector de Croy ·ii· f·
Vicarius de Petyne et de Brachely ·iiij· f·
[Vicarius de Ewan ·ii· f·]

Summa ·xxxi· f·

Decanatus de Inuernys ·

Vicarius de Inuernys ·ii· f·
Vicarius de Vardlaw ·ii· f·
Conway ·ii· f·
Farneway ·ii· f·
Aberbreachy ·ii· f·
Kyntallirgy ·ii· f·
Lundechty ·ii· f·
Abertarff et Bullefkyn ·iii· f·
Durrys ·ii· f·

Decanatus de Stratfpee ·

Vicarius de Logycheny ·ii· f·
Vicarius de Kyngucy cum ecclefia de le Inche ·iiij· f·
[Vicarius de Alwetht ·ii· f·
Kyncardyn et Rathmurkus ·ii· f·
Abernethy et Inneralyane ·ii· f·
Cromdole et Adwy ·iiij· f·
Dethole ·ii· f·
Innerown · Lekeny · et Aberbrandely communiter ·iiij· f·]

282 Procurationes Moravienfes recentioris evi ·

Procurationes decanatus de Elgyn ·

Ecclefia de Aldheryn ·xl· f·
Dyk · Moy et Altre concurrentes ·xl· f·
Ecclefia de Fores ·xl· f·
Ecclefia de Rathat ·xl· f·
Ecclefia de Dolefs Michael ·xl· f·
Ecclefia de Aluays ·xl· f·
Ecclefia de Duffhus ·xl· f·
Ecclefie de Elgyn · Spyni et Bruneth concurrentes ·xl· f·
Ecclefia de Urchard monachorum .xl· f·
Ecclefia de Effyl [·xx· f·]
Ecclefia de Dundurcus ·xl· f·

Ecclesia de Rothes ·xl· s·
Ecclesia de Kenedor ·xl· s·

Summa ·xxv· libre preter monasteria de Urchard et Pluskardyn ·

Procurationes decanatus de Inuernys ·

Ecclesia de Inuernys ·xl· s·
Ecclesia de Durrys ·xl· s·
Ecclesia de Lundechti ·xl· s·
Ecclesia de Abertarff ·xl· s·
Ecclesia de Dalcors ·xl· s·
Ecclesia de Croy ·xl· s·
Ecclesia de Urchard cancellarii ·xl· s·
Fernway et Aberbreachy concurrentes ·xl· s·
Ecclesie de Petyn et Brachly concurrentes ·xl· s·
Ecclesie de Kyntallirgy et Wardlaw ·xl· s·
Deveth et Delerusy concurrentes ·xl· s·
Ecclesia de Ewan ·xl· s·
Conyway ·xl· s·

Summa ·xxv· libre ·

Procurationes decanatus de Strathbolgy ·

Ecclesie de Bottrochyn · Artildol · et Aberlour concurrentes ·xl· s·
Ecclesia de Glass ·xl· s·
Ecclesie de Ryni et Essy concurrentes ·xl· s·
Ecclesie de Bottarry et Elchyn concurrentes ·xx· s·
Ecclesia de Ruthwen ·xl· s·
Ecclesie de Kynnor · Dunbanan concurrentes ·xl· s·
Ecclesia de Aberkerdor ·xl· s·
Ecclesia de Innerkethni ·xl· s·
Ecclesia de Rothimay ·xl· s·
Ecclesia de Garntuly, Ecclesia de Drumdalgy — simul ·liij· s· ·iiii· d·
Ecclesia de Keyth ·xliii· s·

Summa ·xxi· lib· ·xiii· s· ·iiii· d·

Procurationes decanatus de Strathspee ·

Logykeny ·xl· s·
Kyngusy et Inche ·xl· s·
Alvecht ·xl· s·
Ratmurchus ·xx· s·
Kyncardyn ·xx· s·
Dothol ·xl· s·
Inveralmay · de communi · ·xx· s·
Abernethy ·xx· s·
Cromdol et Adwy ·xl· s·

Summa ·xiiii· lib·

Collationes ad fabricam ·

283 Collatio ecclefie de Inueraliane ad fabricam ecclefie Moravienfis ·
Conceffio Bricii epifcopi de ecclefia de Deveth ad fabricam ·
Conceffio Andree epifcopi de ecclefia de Rathmorkofe ad luminare ·
Confirmatio donationis facte collegio canonicorum de ecclefia de Arthildule ·
Collatio ecclefie de Dullerfuly ad luminare ·
Donatio ecclefie de Farnway in le Ard ad communam ·
Collatio Andree epifcopi de ecclefia de Logykenych ad communam canonicorum ·
Collatio ecclefie de Abernethy eifdem ·
Collatio ecclefie de Evan eifdem · exceptis terris infra parochiam ejufdem ·

284 Hec funt utenfilia dimittenda a predeceffore fuo fucceffori in ecclefia Moravienfi rite et canonice intranti et omnibus beneficiatis per eandem dyofefim ·
Imprimis in aula debet dimittere unam menfam fufficientem cum triftellis · unam pelvem cum lotorio · et unam mappam cum manutergio ·
Item in coquina unam ollam eream · unam patellam fufficientem · unam tripodem vel cathenam que dicitur *ketylcrok* · unum mortarium cum peftello ·
In brafina unum plumbum cum cuppa quod dicitur *maffe fatte* · et algeam wlgariter *le trowch* ·i· fattum · et ·i· fa · et ·i· barell ·
Et fciendum eft quod dicta utenfilia funt apprecianda fecundum valorem beneficii ·

Homagium ·W· de Fenton domini de Bewfourd ·

285 Anno Domini millefimo ·ccc°· quinquagefimo nono · die martis ·xiii· die menfis Augufti in capitulo cathedralis ecclefie Moravienfis · nobilis vir Willelmus de Fenton dominus de Bewfourd portionarius de le Ard fecit homagium domino Johanni de Pilmore epifcopo Moravienfi pro parte fua dimidie dauache terre de le Eff' et Kyntallirgy · quas tenet de ecclefia Moravienfi ·

presentibus reverendo patre domino Thoma de Fyngask episcopo Kathanensi · et magistris Alexandro Bur et Ingeramo de Ketenes archidiaconis Moraviensi et Dunkeldensi · magistro Andrea de Bosco · et domino Willelmo de Lonfordy ecclesie Moraviensis canonicis · et multis aliis clericis et laicis ·

Homagium Hugonis de Fraser domini de Loveth ·

286 Anno Domini ·m°·ccc°·lx· septimo · duodecimo die mensis Septembris · in capitulo ecclesie Moraviensis · Hugo Fraser dominus de Loveth portionarius terrarum de le Ard fecit homagium pro parte sua dimidie dauache terre de Kyntallirgy et de Esser et pro piscaria de Forn dicto domino Alexandro episcopo Moraviensi · presentibus domino Willelmo de Keth milite mariscallo Scotie · Thoma priore de Pluscardyn · Andrea Berclay domino de Garntoly · Johanne de Dolas · thano de Cromdol · Adam Pyngill burgensi de Aberden et multis aliis ·

Instrumentum super homagio domini Hugonis Fraser ·

287 In nomine Domini amen · Cunctis pateat evidenter presens publicum instrumentum visuris quod anno ejusdem millesimo ·ccc°·lx· septimo · duodecimo die mensis Decembris · indictione ·v^ta^· pontificatus sanctissimi in Christo patris ac domini domini Urbani divina clementia providente pape ·v^ti^· anno sexto · in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia vocatorum et rogatorum · nobilis vir Hugo Fraser dominus de Loweth partionarius terrarum de Ard in capitulo cathedralis ecclesie Moraviensis fecit et dedit homagium suum venerabili in Christo patri domino Alexandro Dei gratia episcopo Moraviensi pro parte sua dimidie dauache terre de Kyltarllyrgy et de Esse cum piscaria fluminis de Forn ad eandem terram de Esse spectante · quas idem Hugo tenet in feodo et hereditate de ecclesia Moraviensi · Super quo quidem homagio sic facto et juramento inde idem dominus Episcopus per me notarium publicum sibi fieri publicum petiit instrumentum · presentibus nobili viro et potente domino Willelmo de Keth milite mariscallo Scocie et tunc locum tenente domini Comitis Moravie ·

religiofo viro domino Priore de Plufcardyn · Andrea de Berclay domino de Grantoly et Birkynhill · Johanne de Dolas · domino de Cromdol · Adam Pyngil burgenfi de Aberden · et multis aliis clericis et laicis teftibus ad premiffa vocatis et rogatis in teftimonium veritatis · Acta funt hec anno · indictione · die · menfe et loco et pontificatu predictis ·

Et ego Willelmus Boyuil clericus Glafguenfis dyocefis publicus auctoritate apoftolica notarius predicte homagii factioni dum dictis die et loco per Hugonem fieret prefens una cum dictis teftibus interfui prefens inftrumentum publicum ad mandatum dicti domini Epifcopi per manum alterius fcriptum in hanc publicam formam redegi fignoque meo folito fignavi rogatus in teftimonium premifforum ·

Homagium Alexandri de Chefolme ·

288 Anno Domini ·mº·cccº·lx· octavo · in fefto beate Trinitatis · in camera domini Alexandri Dei gratia epifcopi Moravienfis apud Spyny · prefente tota multitudine canonicorum et capellanorum et aliorum ad prandium ibi invitatorum · Alexander de Chefolme comportionarius dicti Willelmi de Fenton fecit dicto domino Alexandro Dei gratia epifcopo Moravienfi homagium junctis manibus et difcooperto capite pro eifdem terris de le Eff' et de Kyntallirgy ·

Arrefta navicule in aqua de Loffy per dominum Epifcopum ·

289 Memorandum quod die Dominico fcilicet menfis Junii die feptima · dum dominus Alexander epifcopus Moravienfis tranfitum faceret de caftro fuo de Kynnedor verfus ecclefiam de Urchard per aquam fuam de Loffy per vadum qui vocatur *Krannokysford* · invenit quamdam naviculam puta *farcost* jacentem in aqua fua predicta prope mare · ad quam accedens petiit a quodam qui vocabatur qui folus inventus erat in navi · cujus effet illa navis · et de cujus licenfia intravit illam aquam · qui refpondit quod navicula id eft *farcost* erat Johannis de Lany · et quod per

burgenfes de Elgyn illuc intraverat · ad quem dixit Epifcopus quod nec burgenfes nec aliquis alius auctoritatem vel licenfiam preftare potuerunt · cum aqua illa prout tunc alveum fuum tenebat ecclefie fue Moravienfis et fua erat et nullius alterius · et propter hoc petiit ab illo fibi dari unum namum nomine arrefte predicte navicule · qui porrexit in manu predicti domini Epifcopi unam parvam fecurim · quam nomine magiftri fui fibi dari petiit ad plegium · quod conceffit predictus Epifcopus · reftituendum fibi cum peteretur ab eo ·

Arrefta quorundam purprefturantium terram ecclefiafticam ·

290 Item eodem die · anno etc· octogefimo tertio · die et menfe quibus fupra · redeunte Epifcopo predicto per eandem viam · reperiit apud naviculam predictam quofdam burgenfes de Elgyn fcilicet Philippum Byfet et Henricum Portere extrahentes de navicula quofdam barellos de berre et quofdam faccos adipis et farine filiginis una cum equis et fleddys ibidem ftantes fuper terram fuam de Kynnedwart · quos tanquam indebite purprefturantes terram fuam eccliafticam predictam · una cum navi et ancoris ejufdem · manu propria arreftavit · et eofdem predicto Philippo hoc cum inftancia petenti nomine communitatis burgi fui ad plegium dedit · remittendum predicto Epifcopo apud ecclefiam fuam cathedralem fub premonitione octo dierum ad recipiendum ibidem finem et exitum quos jura concedere confueverunt · Et ifta acta funt die loco et anno fupradictis · prefentibus magiftro navicule predicte · Henrico Porterre · et fimiliter · · · ·

Memorandum de recognitione tenementi de Finroffy ·

291 Memorandum quod Johannes Flathfon marus generalis Epifcopi in feodo recognovit tenementum noftrum de Finroffy in manus domini noftri Epifcopi Alexandri die fabati immediate ante feftum Sancti Michaelis archangeli anno etc· nonagefimo quinto · et prefentes fuerunt tanquam teftes Reginaldus de Innerlochy tenens ejufdem · Johannes de Doles frater domini ejufdem · Mechael Broun · et David de Innerlocti · et predictus marus detulit in manu fua de predicto tenemento terram lapides et ligna quas repofuit in manu Epifcopi eodem die in fignum recognitionis ·

Obedientia domini Decani pro se et ceteris canonicis ·

292 In Dei nomine amen · Per hoc presens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno incarnationis Dominice millesimo quingentesimo vicesimo quinto · mensis vero Octobris die vicesima nona · indictione decima quarta · pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Clementis divina providencia pape septimi anno secundo · in mei notarii publici et testium subscriptorum presentia personaliter constitutus venerabilis et egregius vir magister Alexander Dunbar decanus ecclesie cathedralis Moraviensis · per reverendum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Robertum miseratione divina Moraviensem episcopum debite requisitus · ad presentiam ejusdem in loco capitulari ecclesie cathedralis predicte sedentis personaliter accessit et ibidem fidelitatem et obedientiam pro se et reliquis canonicis ejusdem ecclesie dicto reverendo patri ea qua decuit reverentia promisit juramentumque desuper tactis sacrosanctis Dei evangeliis prestitit solempne subsequentium verborum serie vel saltem similibus verbis in effectu · Ego Alexander Dunbar decanus ecclesie cathedralis Moraviensis pro me et reliquis canonicis ejusdem ecclesie ero vobis reverendo in Christo patri et domino Roberto Dei et apostolice sedis gratia Moraviensi episcopo et vestris successoribus Moraviensibus episcopis canonice intrantibus fidelis et obediens · sic me Deus adjuvet et per hec sacra Dei ewangelia · Quam obedientiam et fidelitatem sic ut premittitur per prefatum dominum Decanum sub forma juramenti prenotati factam idem reverendus pater ut decuit recepit sine obstaculo seu impedimento quocunque · Super quibus omnibus et singulis dictus dominus Decanus a me notario publico subscripto sibi unum vel plura publicum seu publica instrumentum seu instrumenta fieri petiit · Acta erant hec in loco capitulari Moraviensi predicto horam circa decimam ante meridiem sub anno · die · mense · indictione et pontificatu quibus supra · presentibus ibidem venerabilibus et discretis viris dominis et magistris Roberto Rede subdecano Moraviensi · Alexandro Sutherland · Beroaldo Lesly canonicis ecclesie cathedralis predicte · magistris Georgeo Froster · Thoma Gaderar notariis publicis · dompno Roberto Mortoun monacho de Passleto · magistro Patricio Hwme et Willelmo Dunbar armigero · testibus ad premissa vocatis pariter et rogatis ·

Et ego Andreas Scheves prefbyter Aberdonenfis diocefis in artibus magifter facra et apoftolica autoritate notarius publicus quia requifitioni et obedientie preftitioni predicte ac receptioni ejufdem ceterifque premiffis omnibus et fingulis dum fic ut premittitur agerentur dicerentur ac fierent una cum prenotatis teftibus prefens interfui eaque omnia et fingula fic fieri dici vidi fcivi et audivi ac in notam cepi quia hoc prefens publicum inftrumentum manu mea propria fideliter fcriptum confeci et in hanc publicam formam redegi fignoque nomine et cognomine et fubfcriptione meis folitis et confuetis fignavi et fubfcripfi in fidem et teftimonium omnium et fingulorum premifforum rogatus ac requifitus ·

Obedientia domini Subdecani · prebendariorum et canonicorum ·

293 In Dei nomine amen · Per hoc prefens publicum inftrumentum cunctis pateat evidenter quod anno incarnacionis Dominice millefimo quingentefimo vigefimo fexto · menfis vero Octobris die octavo · indictione decima quarta · pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Clementis divina favente clementia pape feptimi anno tertio · in mei notarii publici et teftium fubfcriptorum prefentia perfonaliter conftituti venerabiles et egregii viri magiftri et domini fubfcripti celebris ecclefie cathedralis Moravienfis canonici · Robertus Rede fubdecanus · Alexander Sutherland de Duffous · Johannes Lokart de Innerkethny · Johannes Hay de Dutholl · Gavinus Lefly de Kyngufy et Bareldus Lefly de Elgin · prebendarii et canonici Moravienfes · in prefentia venerabilis et egregii viri magiftri Alexandri Dunbar decani prefate ecclefie · prefiiterunt reverendo in Chrifto patri Roberto Moravienfi epifcopo obedientiam canonicam et juratoriam magno facramento interveniente · primitus factis proteftationibus de falvando juramento ad obfervanda ftatuta alias preftito · et falvis privilegiis capituli · Super quibus omnibus et fingulis dictus Reverendus et dominus Decanus a me notario publico fubfcripto unum five plura inftrumentum feu inftrumenta publicum feu publica petierunt five quilibet eorum petiit · Acta erant hec in loco capitulari hora decima ante meridiem aut circiter · prefentibus magiftris Thoma Gaderar · Willelmo Gordoun · Thoma Haye · Johanne Robertfoun et domino David Fothringhame notariis publicis in premiffis ·

Et ego Andreas Scheves Aberdonenſis dioceſis capellanus artium magiſter ſacra et apoſtolica autoritate notarius publicus quia requiſitioni et obedientie preſtitioni predicte ac receptioni ejuſdem ceteriſque premiſſis omnibus et ſingulis dum ſic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenotatis teſtibus preſens perſonaliter interfui eaque omnia et ſingula ſic fieri dici vidi ſcivi et audivi ac in notam cepi ideoque hoc preſens publicum inſtrumentum manu mea propria fideliter ſcriptum ipſe confeci et in hanc publicam formam redegi ſignoque nomine cognomine et ſubſcriptione meis ſolitis et conſuetis ſignavi ſubſcripſi in fidem et teſtimonium omnium et ſingulorum premiſſorum rogatus et requiſitus ·

Obedientia domini Decani pro ſe et ceteris Canonicis ·

294 In Dei nomine amen · Per hoc preſens publicum inſtrumentum cunctis pateat evidenter quod anno incarnationis Dominice millеſimo quingenteſimo trigeſimo ſecundo · menſis vero Aprilis die decimo ſexto · indictione quinta · pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri domini Clementis divina favente clementia pape ſeptimi anno octavo · in mei notarii publici et teſtium ſubſcriptorum preſentia perſonaliter venerabilis et egregius vir magiſter Alexander Dunbar decanus cathedralis eccleſie Moravienſis per reverendum in Chriſto patrem et dominum noſtrum Alexandrum miſeratione divina epiſcopum Moravienſem debite requiſitus · ad preſentiam ejuſdem in loco capitulari prefate eccleſie cathedralis ſedentis perſonaliter acceſſit et ibidem fidelitatem et obedientiam pro ſe et reliquis canonicis ejuſdem eccleſie dicto reverendo patri ea qua decuit reverentia promiſit juramentumque deſuper tactis ſacroſanctis Dei ewangeliis preſtitit ſolempne ſubſequentium verborum ſerie vel ſaltem ſimilibus verbis in effectu · Ego Alexander Dunbar decanus eccleſie cathedralis Moravienſis pro me et reliquis canonicis ejuſdem eccleſie ero vobis reverendo in Chriſto patri et domino Alexandro Dei et apoſtolice ſedis gratia Moravienſi epiſcopo et veſtris ſucceſſoribus Moravienſibus epiſcopis canonice intrantibus fidelis et obediens · ſic me Deus adjuvet et per hec ſacra Dei ewangelia · Quam obedienciam et fidelitatem ſic ut premittitur per prefatum dominum Decanum ſub forma juramenti prenotati factam idem reverendus pater ut decuit recepit ſine obſtaculo ſeu impedimento quocunque · Super

quibus omnibus et ſingulis prefatus dominus Decanus a me notario publico ſubſcripto ſibi unum vel plura inſtrumentum ſeu inſtrumenta publicum ſeu publica fieri petiit · Acta erant hec in loco capitulari Moravienſi ſolito et conſueto horam circiter decimam ante meridiem ſub anno · menſe · die · indictione et pontificatu quibus ſupra · preſentibus ibidem reverendo patre Roberto permiſſione divina abbate de Kynloſs · venerabilibus egregiiſque viris magiſtris Patricio Dunbar ſuccentore Moravienſi · Alexandro Sutherland de Duffous · Hectore Boecio ſacre theologie profeſſore · Thoma Piott et Thoma Hay capellanis ac notariis publicis teſtibus ad premiſſa rogatis et requiſitis ·

Et ego Andreas Scheves artium magiſter Aberdonenſis dioceſis capellanus ſacra et apoſtolica auctoritate notarius publicus quia prefati domini Decani fidelitatis et obedientie pro ſe et ceteris canonicis preſtitioni omnibus ac aliis ſingulis dum ſic ut premittitur agerentur dicerentur et fierent una cum prenotatis teſtibus preſens perſonaliter interfui eaque omnia et ſingula ſic fieri vidi ſcivi et audivi ac in notam cepi ideoque hoc preſens publicum inſtrumentum exinde confeci et meis ſigno nomine et cognomine et ſubſcriptione ſolitis et conſuetis ſignavi in fidem et teſtimonium veritatis premiſſorum rogatus et requiſitus ·

Litera Confervatoris de concilio provinciali congregando ·

295 Reverendo in Chrifto patri etc· domino etc· *talis* epifcopus Moravienfis ac confervator confilii Scoticani falutem · Tot onera per eos qui poteftatem habere videntur hodie imponuntur ecclefiis in partibus noftris quod facerdotes et poffeffiones eorum in luto et latere ferviunt et tot affliguntur anguftiis quod de amaritudinis calice omnes bibunt · Cupientes igitur ecclefiam ad folitam et priftinam libertatem reducere et reduci · provinciale confilium celebrandum apud Perth in domo fratrum predicatorum die Mercurii proximo poft feftum beati Luce evangelifte cum continuatione dierum auctoritate confervatoria prefigimus · eadem auctoritate veftram reverendam paternitatem requirentes et in Domino attentius exhortantes quatenus ibidem dicto [die] cum continuatione dierum cum prelatis veftre diocefis et capitulorum collegiorum et conventuum procuratoribus ydoneis in habitu decenti interfitis ad tractandum fuper reformatione ftatus ecclefie et aliis que funt contraria ecclefiaftice libertati · nec dubitamus quin etiam modernis temporibus in ecclefia Scoticana jam oppreffa preciofas aliquas fibi Dominus confervaverit margaritas qui diebus Helie feptem millia hominum refervavit qui ante Baal genua non curvarant ·

Litera excusationis · et procuratoria pro concilio ·

296 Universis presentes literas inspecturis ·A· etc· salutem in omnium Salvatore · Noveritis universi quod nos senio et corporis valetudine depressi precipue et etiam propter turbationem patrie et terrarum et hominum ecclesie distructionem impediti quominus ad istud concilium domini nostri Regis assignatum apud ·E· *tali* die accedere personaliter valeamus · *tales* · et eorum quemlibet in solidum facimus nostros procuratores et attornatos ad excusandum absentiam nostram et ad comparendum nomine nostro ad audiendum proponenda et super propositis tractandum cum aliis dominis prelatis ibidem congregandis et deliberandum cum eisdem super tractatis et ad ostendendum domino nostro Regi et concilio statum nostrum et ecclesie et ad implorandum humiliter remedium et ad faciendum omnia que nos facere possemus si presentes personaliter interessemus · ecclesie libertate in omnibus semper salva · et promittimus nos habere ratum et firmum quicquid prefati fecerint in premissis ·

Responsum Episcopi ad appellationem frivolam ·

297 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis venerabili patri domino Ade eadem gratia abbati de ·K· Moraviensis dyocesis salutem · Appellationi pro parte vestra a nobis ut dicitur interposite tanquam frivole ex minus veris et non probabilibus causis emisse deferendum non duximus nec deferimus per presentes · et hoc responsum nostrum loco apostolorum refutatoriorum vobis damus · In cujus rei testimonium presentibus sigillum nostrum fecimus apponi in ecclesia nostra cathedrali Moraviensi in vigilia beati Mathei · anno etc· lxxviii°· secundum cursum ecclesie Scoticane ·

Litera citationis canonicorum pro reedificatione ecclesie combuste ·

298 Alexander Dei gratia episcopus Moraviensis venerabili viro magistro ·W· subdecano ecclesie nostre Moraviensis salutem cum benedictione divina ·

Arbitrantes ſumme nobis et eccleſie noſtre canonicis neceſſarium et utile ipſius reedificationi totis viribus intendere · ad quod canonicatio eorundem ad certum diem et locum creditur oportuna · Idcirco vobis de cujus diligentia confidimus in virtute ſancte obedientie committimus et mandamus quatenus adhibitis vobiſcum teſtibus fidedignis citetis publice et ſolempniter hora magne miſſe in eccleſia Moravienſi omnes et ſingulos dicte eccleſie canonicos tam in dignitate conſtitutos quam alios quemlibet nominatim quod compareant coram nobis in ipſa eccleſia tali die cum continuatione dierum ad tractandum deliberandum una nobiſcum ſuper reedificatione ipſius et ſubſidio conferendo · et habendum conſilium cum expertis et peritis artificibus qualiter ſit in ſtructura et fabrica lapidea et lignea procedendum · et quod hoc non omittatis · ſub pena areſte omnium fructuum beneficiorum ſuorum ad fabricam antedictam · et iſtam citationem ita publice faciatis et ſepius quod ad citatorum notitiam poſſit veriſimiliter pervenire · et in ſignum executionis preſentium ſigillum veſtrum preſentibus affigatis · nobis dictis die et loco preſentetis eaſdem · Datum *talibus* die et loco ·

Qualiter Vaſſallus jurare debet fidelitatem ·

299 Juro ego *talis* ad hec ſancta Dei evangelia quod amodo inantea ero fidelis huic *tali* ſicut debet eſſe vaſſallus domino · nec id quod mihi ſub nomine fidelitatis commiſit pandam alicui me ſciente ad iſtius detrimentum · et quod ipſum exaltabo in quantum potero · et nuncquam vitam aut membrum neque honorem quem habet mea voluntate aut conſilio aut exhortatione perdet · ſed in hiis omnibus adjutor ejus ero ſecundum meum poſſe ·

Alia forma fidelitatis ·

300 Ego *talis* juro ſuper hec ſancta Dei evangelia quod ab hac hora inantea uſque ad ultimum diem vite mee ero tibi fidelis *tali* domino meo contra omnem hominem · excepto Rege · Juro quod nuncquam ſcienter ero in conſilio vel in prelio vel in facto vel auxilio quod tu amittas vitam vel tu recipias in perſonam aliquam leſionem vel injuriam vel contumeliam · vel quod

amittas aliquem honorem quem nunc habes vel inantea habebis · et ſi ſcivero vel audivero de aliquo qui velit aliquod iſtorum contra te facere pro poſſe meo ut non fiat impedimentum preſtabo · et ſi impedimentum preſtare nequivero quando potero tibi nunciabo · et contra eum prout potero tibi meum preſtabo auxilium · et ſi contingat te rem aliquam quam habes vel habebis injuſte vel fortuito caſu amittere eam recuperare juvabo et recuperatam omni tempore retinere · et ſi ſcivero te velle juſte offendere aliquem et inde ſpecialiter vel generaliter fuero requiſitus meum tibi ſicut potero preſtabo auxilium · et ſi aliquid mihi in ſecreto manifeſtaveris illud ſine tua licencia nemini pandam vel per quod pandetur faciam · et ſi conſilium mihi ſuper aliquo facto poſtulaveris tibi dabo conſilium quod mihi videbitur magis expedire tibi · et nunquam ex mea perſona aliquid faciam ſcienter quod pertineat ad tuam injuriam vel contumeliam ·

Quibus modis feodum amittatur ·

301 Si vaſſallus per annum et diem ſteterit doloſe domino ſuo mortuo et ad inveſtituram petendam heredem domini non adierit · Et e contra ſi domino ſuperſtite vaſſallus deceſſerit et tanto tempore ſteterit ejus heres non petendo inveſtituram · Si dominus tribus vicibus conveniente tempore interpoſito ad curiam ſuper hoc proclamaverit et vaſallus tribus vicibus citatus jurare noluerit · ſi tamen beneficium tale ſit unde juſjurandum fieri debeat · nam ſunt quedam feoda ita data ut fidelitas pro hiis non ſit preſtanda · Item qui dominum ſuum cum quo ivit ad prelium dimiſit in campo non mortuum neque captum · Item ſi vaſallus preſciverit quemlibet contra dominum ſuum aſſultum · mortem · captionem aut grandem patrimonii jacturam molientem debet ſuper hoc citius quantum poterit dominum cerciorare · Rurſus ſi domini aut domine filie aut nurui vel ſorori adhuc in domo manenti que in capillo dicitur ſe immiſcuerit · Porro ſi dominum aſſaliaverit · vel locum in quo eſt per vim aggreſſus fuerit · vel impias manus in perſonam domini injecerit · vel aliter graves et inhoneſtas injurias intulerit · vel morti ejus veneno vel gladio vel aliter inſidiatus fuerit · Item qui domino ſuo juſticiam facere non vult · Et nec eſt alia juſtior cauſa beneficium amittendi quam ſi id pro quo datum eſt facere recuſat · Aliud eſt ſi forte non ſervierit quia non poterit feodum non amittit · Sed

qui delator domini ſui extitit et dominus grave diſpendium ſuſtinuit · et ſi cognovit dominum incluſum et non liberavit ·

302 Quidam heredes eorum in quos alienatio terrarum eccleſiaſticarum fiebat mortuis patribus petunt ſibi literas capelle Epiſcopi de inquiſitione fieri · et ſic ad illas terras ſe admitti · an audiendi ſint · vel qualiter ſit eis reſiſtendum in caſu quo ad cancellariam domini noſtri Regis venerint · Non detur inquiſitio per Epiſcopum et indorſetur breve Regis · ſic non detur ſaiſina quia dictus Epiſcopus clamat ſe in dicta terra veſtitum et ſeſitum ut de dote eccleſie et in puram elemoſinam · et ſecundum ſtatuta Regis Roberti ultimi nullus debet eici de aliqua terra de qua clamat ſe veſtitum et ſeſitum ſine brevi placitabili ·

Falſificans judicium debet invenire plegium in manu Vicecomitis vel Mari ſui · et in manu Juſticiarii ad quem appellatur vel miniſtri ſui · et debet dicere · judicium eſt malum et falſum datum contra me in tali loco et de tali cauſa ·

Contra judicium poteſt dici · quod ille qui tenuit curiam et ſedit pro tribunali non habuit ſufficientem jurisdictionem de qua conſtet quia alias fuit revocatus et alius in locum ſuum ſubrogatus · vel fuit tunc majori excommunicatione innodatus · et aliter ipſe non fuit capax juriſdictionis ·
Item quod ille qui protulit ſeu recitavit ſententiam non eſt homo integri ſtatus quia convictus vel confeſſus de furto · redemptus vel aliter famoſus · nullam habens poteſtatem ad tales ſententias recitandas ·
Item quod membra curie non erant ſufficientia ad terminandum talem cauſam ·
Item quod dominus Epiſcopus non fuit citatus legitime ad procedendum in cauſa nec ad audiendum ſententiam illo die ·
Item ſententia non fuit lata in ſcriptis ·

Videtur mihi quod cum de ordinatione arbitrorum partes debuiſſent ſcripſiſſe communiter domino noſtro Regi pro judicibus ſub certa forma obtinendis infra certum tempus · et alterutra pars voluntarie abſens altera neſciente et preter ipſius aſſenſum longe prefixum terminum ab arbitris

prenominatis tacito de forma ordinationis et extra formam ipſam cauſam optinuerit etiam judicibus ex partium conſenſu aſſumptis committi · quum ope exceptionis proceſſus fiendus valeat impediri in c· *Ceterum* · in fine · et c· *Ex parte Decani* · in principio · DE RESCRIPTIS · et per c· *Perſonas* · *Sepe* · *Oblate* · *Ex inſinuatione* · DE APPELLATIONIBUS · et facit c· *Examinata* · DE CONFIRMATIONIBUS · ibi contra formam juris et compromiſſi · Et puto quod fide hiis excipiatur et quod talis litera obreptitia non dat juriſdictionem cognoſcendi de cauſa principali ſecundum affirmationem deprecantis · quia in narratione facti aliquid eſt omiſſum · et hoc confirmetur per inventionem plegii · quod dati judices de alio quam de precum qualitate non cognoſcent · quia preces veritate non nituntur · c· *Si contra jus* · et c· l· *Prescriptione* · licet quidam velint dicere quod a datis judicibus juxta rigorem juris ſit in negotio procedendum · quia delegans expreſſa ſibi veritate literas ſuas nichilominus conceſſiſſet et idcirco delegati ſue cognitionis officium non negabunt juxta c· *Super literis* · DE RESCRIPTIS ·

Utrum autem exceptio talis taciturnitatis poſſit opponi in vim dilatorie · puto quod non niſi reſpiciat proceſſum judicii ſive litis non negotium principale ut in c· *Exceptionis* · DE LITIS CONTESTATIONE · li· vj· dilatoria enim juriſdictionis in modum dilatorie · · · · · · habet proponi · ut ſi dicamus quem non eſſe judicem contractus vel delicti quia ſub eo non contraxi nec deliqui · hic vero contractus vel delictum ſunt cauſa intrinſeca ſine qua non eſt judex ipſo jure contra aliquem alterius juriſdictionis · ſed quantumcunque menſiendo quis fuerit impetratus ipſe judex partium ipſo jure nec tenetur impetrans menſionem facere de exceptione adverſarii ſui in reſcripto · taciturnitas vel ſuppreſſio eſt cauſa extrinſeca et non impedit juriſdictionem · Et ita judicio meo litera jam impetrata dabit juriſdictionem judicibus cognoſcendi ſaltem de precum qualitate non de cauſa principali ut ſuperius eſt dictum ·

Johannes Ananienſis in novella in c· *Insuper* · DE TESTIBUS · dicit quod ſi communitates et ville que diſputant de paſcuis et nemoribus in quibus beſtie ſingulorum depaſcunt et ſinguli lingna incidunt inducant homines de villa ipſa in teſtes · quod ipſorum teſtimonium non eſt ydoneum · et hoc tenent ſecundum ipſum Jacobus de Arena · Petrus de Bella pertica et Cynus in l· *Parentes* · c· DE TESTIBUS · et quamplures alii antiqui et moderni ·

Quedam memorabilia ·

303 Ad perpetuam rei memoriam · Sciendum eſt quod anno Domini Milleſimo ·ccc^{mo}· nonogeſimo de menſe Aprilis obiit Robertus Seneſcalli Rex Scocie apud Dundonald et ſepultus eſt apud Sconam · Cui ſucceſſit in regnum filius ejus ſenior Comes de Carryke vocatus Robertus coronatus in regem apud Sconam dominica in vigilia Aſſumpcionis beate Marie ſequenti · et in craſtino coronata eſt in reginam domina Anabilla uxor ſua per dominum Walterum Trayle epiſcopum Sancti Andree ·

Iſto anno ante dictam coronacionem gentes domini Alexandri Seneſcalli filii Regis defuncti in fine menſis Maii combuſſerunt villam de Fores et chorum eccleſie Sancti Laurencii et manerium Archidiaconi ſubtus villam · et de menſe Junii ſequentis in feſto beati Botulphi abbatis · preſente eodem domino Alexandro · combuſſerunt totam villam de Elgyn et eccleſiam Sancti Egidii in ipſa · Domum Dei juxta Elgyn · decem et octo manſiones nobiles et pulcras canonicorum et capellanorum · et quod amarius eſt dolendum nobilem et decoram eccleſiam Moravienſem ſpeculum patrie et decus regni · cum omnibus libris cartis et bonis aliis patrie in ea reconditis ·

Et poſt hec idem dominus Alexander Seneſcalli ex ſpeciali commiſſione domini Alexandri Burr epiſcopi fuit abſolutus per dominum Walterum Trayle epiſcopum Sancti Andree in preſencia domini Regis · Comitis de

Fyfe · dominorum Willelmi de Keth · Macolmi de Dromond domini de Marre · et domini Thome de Erſkyn et multorum aliorum · apud Perth ante fores eccleſie fratrum predicatorum et poſtea ante magnum altare a ſentencia excommunicacionis · ſub conditione quod ſatiſfaceret indilate eccleſie Moravienſi et quod mitteret ad Papam pro abſolucione obtinenda · aliter reincideret priſtinam excommunicacionis ſentenciam ipſo facto ·

Memorandum quod anno Domini millefimo ·ccc^mo^· nonogeſimo ſexto · ·xxviii· die menſis Septembris · apud Perth · coram domino Roberto Rege Scocie et regni proceribus propter hoc ibidem congregatis · quia firma pax reformari non poterat inter duas parentelas ſcilicet de Clanhay et Clanqwhwle ſed homicidia depredaciones hinc inde committebantur cotidie · triginta ex qualibet parte ſine armaturis de ferro · cum arcubus tamen ſecuribus gladiis et cultellis ex condicto convenerunt ut una pars alteram tolleret et deleret · et inierunt conflictum · et tota pars de Clanhay ſuccubuit et mortua eſt in campo preter unum · et de alia parte decem ſuperſtites remanſerunt ·

Item memorandum quod anno Domini milleſimo ·ccc^mo^· nonogeſimo octavo · Dominica ·xxviii· die menſis Aprilis · prefatus dominus Robertus Rex Scocie in eccleſia monaſterii Sancti Michaelis de Scona creavit et erexit dominum David filium ſuum primogenitum tunc comitem de Carryke in Ducem de Rothiſſay · et dominum Robertum fratrem ipſius domini Regis tunc comitem de Fyfe in Ducem Albanie · et decoravit eos et veſtivit mantellis et pilleis furratis ſolempniter et aliis inſigniis ſolis ducibus competentibus et tradi conſuetis · intra miſſarum ſolempnia domino Waltero Trayle tunc epiſcopo Sancti Andree miſſam ſolempniter celebrante ·

In diebus illis non erat lex in Scocia ſed quilibet potencior minorem oppreſſit et totum regnum fuit unum latrocinium · homicidia depredaciones et incendia et cetera maleficia remanſerunt inpunita et juſticia utlegata extra regni terminos exulavit ·

Memorandum quod cum Alexander de Inſulis filius tercio genitus Domini de Inſulis cum ſuis capitaneis intraſſet violenter canoniam de Elgyn · tercio die menſis Julii anno Domini ·m^o^·cccc^mo^· ſecundo · et ipſam depre-

daſſet totaliter de omnibus bonis repertis in ea et villam de Elgyn pro magna parte combuſſiſſet et ad propria cum ſpoliis rediiſſet · tandem de menſe Octobris ſequentis ſexto die ejuſdem menſis ad canoniam de Elgyn cum grandi exercitu rediit · et informatus quod illa canonia immunitate et privilegio refugii gaudebat ab antiquo · et quod ipſe et ſui propter effractionem et violacionem immunitatis excommunicacionis ſentenciam incurriſſent · ipſe et ſui ad cor redeuntes pecierunt humiliter abſolvi · Quos primo ante fores eccleſie reverendus in Chriſto dominus Willelmus de Spyny epiſcopus Moravienſis et poſtea ante magnum altare pontificaliter indutus abſolvit · Et ipſe Alexander cum infixo auro magnum torticium obtulit · et conſequenter ceteri capitanei ſigillatim · et precepit crucem erigi cum campana ubi incipit immunitas verſus villam ·

Degradacio ſeu depoſicio Richardi Regis Anglie anno Domini milleſimo ·ccc^{mo}· nonogeſimo nono ·

304 In Dei nomine amen · Ego Richardus Rex Anglie et Francie et dominus Ybernie omnes dictorum regnorum et dominiorum archiepiſcopos epiſcopos et alios quoſcunque eccleſiarum ſecularium vel regularium prelatos cujuſcunque dignitatis gradus ſtatus ſeu condicionis exiſtant · duces marchiones comites et barones · milites vaſſallos et valvaſſores · et legios homines meos quoſcunque eccleſiaſticos vel ſeculares quocunque nomine cenſeantur · a juramentis fidelitatis et homagii et aliis quibuſcunque mihi factis · ab omni vinculo legiancie et regalie et dominii quibus mihi obligati fuerant vel ſunt vel quomodolibet aſtricti abſolvo · et eos et eorum heredes inperpetuum ab eiſdem obligacionibus et juramentis et aliis quibuſcunque relaxo libero et quieto et liberos ſolutos et quietos et immunes quantum ad perſonam meammet dimitto ad omnem juris affectum qui ex premiſſis ſequi poterit ſeu aliquo premiſſorum · Omnique regie dignitati majeſtati et corone necnon dominio et poteſtati dictorum regnorum et dominii · hiiſque dominiis et poſſeſſionibus meis ſeu mihi quomodolibet competentibus quibuſcunque quocunque nomine cenſeantur infra regna et dominia predicta vel ubilibet conſtitutis · omnique juri et colori juris ac titulo poſſeſſioni et dominio que unquam habeo habui vel habere potero quomodolibet in eiſdem ſeu

eorum aliquo vel ad ea cum ſuis juribus et pertinentiis univerſis ſeu dependenciis qualitercunque ab eiſdem ſeu eorum aliquo · Necnon regimini gubernacioni et adminiſtracioni regnorum et dominiorum hujuſmodi omnibus que et omnimodis mero et mixto imperio ac juriſdictioni in eiſdem regnis et dominiis mihi competentibus ſeu competituris · nomini et honori ac regalie et celſitudini Regiis pure ſponte ſimpliciter et abſolute meliori modo forma et via quibus potero in hiis ſcriptis renuncio et ea in totum reſigno dimitto et eiſdem cedo ac ab eis recedo inperpetuum · Salvis ſucceſſoribus meis Regibus Anglie in regnis et dominiis et ceteris omnibus premiſſis inperpetuum juribus in eiſdem ſeu eorum aliquo competentibus et competituris quibuſcunque · meque ad regimen et gubernacionem dictorum regnorum et dominiorum cum ſuis pertinentiis univerſis fateor recognoſco et reputo et veraciter ex certa ſciencia judico fuiſſe et eſſe inſufficientem penitus et inutilem ac propter mea demerita notoria non immerito deponendum · Ac juro ad hec ſancta Dei evangelia per me corporaliter tacta quod nunquam premiſſis renunciacioni dimiſſioni reſignacioni et ceſſioni contraveniam ſeu eas quomodolibet impugnabo facto vel verbo per me vel per alium ſeu alios ſeu contravenire ſeu impugnari permittam quantum in me eſt publice vel occulte · ſed eaſdem renunciacionem reſignacionem dimiſſionem et ceſſionem inperpetuum ratas gratas et firmiter tenebo et obſervabo in toto ut in omni ſui parte ſicut me Deus adjuvet et hec ſancta Dei evangelia · preſentibus Henrico duce Loncaſtrie · Henrico de Percyaco comite Northumbrie · Henrico de Perciaco filio · etc·

Rex Henricus genuflectendo ante thronum ·

In the name of the Fadir the Son and the Haly Gaſte I Henry of Loncaſtre chalangis this realme and the croune with all the membrys and apportenance as I that am deſcendit be richt lyne of the blude cummyn fra the gude Kyng Henry the thryd · and throch that richt that Goddys grace has ſend me with help of my frendys tyl recovir it · the qwhilk realme was in poynt to be tynt and undone be faute of guvernance and for undoyng of the gude lawys ·

Rex Henricus ſedens in throno ·

Syrrys I thank God and al yhw ſpirituales and temporales and the eſtatis of the land · and I do yhw to wyt it is nocht my wyl that ony man think that be way of conqueſt I wald diſheryt ony man of hys heritage franchyſe or othir rychtes that he aw to haſe · no put hym oute of it that he has and has had be the gude lawys and cuſtomys of the realme · exceptis yhon perſonis that has bene agayne the gude purpoſe and commong profyte of the realme ·

Poſt hec iſte Rex Henricus prefatum Richardum Regem depoſitum longa fame in carcere maceratum et mortuum extrahi fecit et populo publice oſtentari ut ſcirent univerſi ipſum veraciter eſſe defunctum ·

Copia littere Henrici Regis Anglie miſſe Regi Scocie ·

305 Henricus Dei gracia Rex Anglie et Francie dominus Hybernie Regi Scotorum ſalutem ut debite faciatis que hortamur · Quomodo anteceſſores et progenitores noſtri Reges Anglie jure ſuperioris et directi dominii ab antiquiſſimis retroactis temporibus videlicet a tempore Locrini filii Brutij citra Scocie et ipſius Regibus in temporalibus et annexis eiſdem prefuerunt · et ab ipſis Regibus pro regno Scocie et ejuſdem regni proceribus a quibus habere volebant legium homagium et fidelitatis juramentum receperunt · vos latere nullatenus dubitamus · et ex quo hiidem anteceſſores et progenitores noſtri a dictis temporibus citra in poſſeſſione juris et dominii predictorum vel quaſi fuerunt · Nos eorundem juris et dominii poſſeſſionem continuantes · nichil novi innovantes · ſed jura et prerogativas corone noſtre conſervare volentes illeſa prout ad id ex virtute per nos preſtiti juramenti ſumus obligati · idcirco vos tenore preſencium requirimus monemus et hortamur quatenus conſideratis Chriſtiani ſanguinis effuſione aliiſque periculis et dampnis que ex premiſſis ſi non fierent poſſent veriſimiliter evenire · nobis homagium et fidelitatem predictam · prout predeceſſores juſti et legitimi Reges Scotorum · et preſertim Willelmus qui Henrico ſecundo et Johanni filio ſuo · et Alexander qui Henrico tercio

attavo et Edwardo tritavo noſtris · et Johannes de Balliolo qui eidem Edwardo · [ac Edwardus filius dicti Johannis de Balliolo qui Edwardo] tercio avo noſtro regibus Anglie hiis quaſi noviſſimis temporibus fecerunt · die lune ·xxiii· die preſentis menſis Auguſti apud Edynburg · ubi tunc ob hanc cauſam et etiam propter pacem et tranquillitatem regnorum Anglie et Scocie eſſe intendimus · futuro veniatis · Ac vos omnes prelatos et proceres regni Scocie ad eoſdem diem locum et actum venire faciatis · Certificantes vos et ipſos quod non ex preſumpcione ſeu elacione cordis noſtri ſed ut vos ad debitum quo nobis aſtricti eſtis inducamus requiſicionem hujuſmodi facimus et vos ortamur · etiam affectantes quod citius et libencius cauſa et vigore iſtius noſtre requiſicionis homagium et fidelitatem nobis debita faceretis quam contraverſia et rebellione id cauſantibus ad extendendum brachium potencie noſtre provocaremur · In clemencia ſummi judicis qui tribuit unicuique quod eſt ſuum confidentes ſperamus quod ipſe · veſtris rebellione et obſtinacia perſeverantibus · ad conſervacionem juris noſtri et confuſionem emulorum et rebellium veſtorum in proſperitate diriget actus noſtros · In cujus rei teſtimonium has literas noſtras fieri fecimus patentes apud villam de Novo Caſtro ſuper Tyne die ·vi· menſis Auguſti anno regni noſtri primo et anno Domini ·m°·cccc°·

Alia copia litere ejuſdem Henrici ·

306 Henricus Dei gracia Rex Anglie etc· univerſis ducibus comitibus aliiſque regni Scocie proceribus ſalutem ut debite faciatis que ortamur etc· Eapropter nos Regem Scotorum per noſtras literas certi tenoris requiſivimus monuimus et ortabamur quatenus conſideratis Chriſtiani ſanguinis effuſione aliiſque periculis et dampnis que ex premiſſis ſi non fierent veriſimiliter poſſent evenire · nobis homagium et fidelitatem predictam · prout predeceſſores ſui juſti et legittimi reges Scotorum regibus Anglie progenitoribus noſtris a retroactis temporibus conſueverunt facere · die lune ·xxiii°· die menſis Auguſti apud Edinburg · ubi tunc ob hanc cauſam et etiam propter pacem et tranquillitatem regnorum tam Anglie quam Scocie intendimus eſſe · futuro veniat · prout in literis noſtris inde confectis plenius continetur · cum igitur in actis inter reges Anglie et Scocie qui fuerunt habitis inter cetera reperimus quod [illi] ex vobis a quibus Rex An-

glie voluerit ſibi legium homagium et fidelitatis juramentum facient et preſtabunt · idcirco vos omnes et ſingulos tenore preſencium requirimus quatenus prefatum Regem Scocie ad faciendum premiſſa inducatis · et ſi ipſe veſtris monicionibus noluerit conſentire vos nichilominus dictis die et loco coram nobis compareatis · legium homagium et fidelitatis juramentum nobis facturi · ceteraque acturi que qualitas facti exigerit et de jure fuerint facienda · alioquin juſticiam noſtram proſequi intendimus prout de jure melius poſſumus et divine placuerit majeſtati · In cujus rei teſtimonium etc·

APPENDIX.

CARTARUM RECENTIORUM
ABBREVIATIO.

307 TRANSUMPTUM compromiffi et decreti arbitrorum fuper merchiis inter terras Epifcopi, de Achorteis, et terras Willelmi Balye de Arnely; quo fententia ipfa arbitrorum, Alexandri Ogilvy de eodem et Johannis Grant de Fruychquhy ineft in his verbis—that the new biggit feyt be Wilyam Balye be diftrowit and ly waift in tyme to cum and at he haf na richt to manur nor appropir the famyn be na way of propirte; and decernis the landis of Auchquortheis to haue ficlik wyfs and poffeffion of paftoring, faill and dowate cafting, gethis making, wattir dracht, our all quhar fra the well of Tobirquablach lynaly difcendand down to the heid of the meyr burn as the tenends of the landis of Auchquhortheis had afor the feld of Flowdone; cum fubfcriptionibus, Alexander Ogilby of that ilk, Johne the Grant of Fruchquhy with my hand of the pen. At Auchindowne and Cromdell, 18 Dec. 1519.

308 Carta feodifirmæ terrarum de Adweye, Tulchan, Calledure, Royrore, Advoky in baronia de Strathfpey infra vicecomitatum de Elgin et Fores ab Epifcopo conceffa Johanni Grant de Ballindallacht qui eafdem prius inhabitabat, et heredibus ejus mafculis, quibus deficientibus Jacobo Grant de Fruchy et heredibus ejus mafculis. Reddendo 32 mercas, 3 martas, 10 bollas avenarum annuatim. Preftando tres fectas curie ad tria placita capitalia Epifcopi apud Spyne. Teftibus Jacobo Leirmonth de Darfy magiftro hofpitii Regis, David Wode de Crag rotulatore Regis, Willelmo Suthirland de Duffous, Johanne Tenent, magiftro Johanne Douglas, Andrea Moncur, Thoma Dudingftoun de [ ], magiftro Willelmo Grant, magiftro Jacobo Wifchard, Alexandro Mure. Apud Elgin, 1539.

309 Obleiffment be ane honorable man Johne Graunt of Balnadallacht fewair of the lands of Adwye, Calatar, Rurory, Advoky and Tullichane, to be lele trew and faithfull to the Bifchop of Murraye and his Cheptour, and to ferve the Bifchop in the Kingis weris be him or his fubtenentis of the faid landis ; and to grant convenient place and roume to reffaif the teinds for keping and fauffing of the famyn. Teftibus, magiftro Alexandro Makbrek, magiftro Willelmo Wyfman, domino Malcolmo Ramfaye, Georgio Ogilvy de Miltown, Jacobo Dunbar de Terbaitt. 7 Nov. 1540.

310 Inftrumentum fuper ratificatione ab Epifcopo, infeodationis Johannis Grant in terris ecclefiafticis de Adwey, Tullichane, Calatar, Advoky et Rurore ; et Patricii Grant ejus fratris germani in terris ecclefiafticis de Dalwey ; qui quidem fe fubmiferunt Epifcopi arbitrio in caufis motis circa revocationem fuarum cartarum feodifirmæ, ut confectarum per metum et compulfionem quondam Regis ; et quia Epifcopus nullum proficuum de terris eifdem recipit ; et propter affertam deftructionem duorum molendinorum de Litil Innerlochte fpectantium Epifcopo ; et ob diverfos alios articulos in citationibus Regine contentos. Teftibus, Hugone Rofs de Kilrawok, Johanne Ogilvy capitaneo Regis Francorum, Alexandro Rofs de Holme, Alexandro Grant de Cardellis, magiftris Willelmo Grant et Davide Douglas notario. Apud Elgin, 20 Maii 1546.

311 Carta feodifirmæ terrarum de Adwey, Calladar, Tullychane, Advoky et Rurore, facta ab Epifcopo Barbaræ Gordoun confanguineæ fuæ, relictæ Willelmi Hay de Lorny, in vitali redditu, et heredibus mafculis inter ipfam et Johannem Grant de Ballindallacht legitime procreatis et procreandis ; q.d. heredibus in cartis prioribus fpecificatis : refignatarum ab eodem Johanne in favorem dictæ Barbaræ intuitu matrimonii inter ipfos contrahendi. Teftibus ut fupra (310) una cum Patricio Hepburne, Hugone Crage, Willelmo Wyfman. 20 Maii 1546.

312 Preceptum fafine earundem. Ballivis, Johanne Ogilvy capitaneo Regis Francorum, magiftro Willelmo Grant, Alexandro Grant ; Teftibus ut fupra (311). 20 Maii 1546.

313 Carta feodifirmæ ab Epifcopo facta Thomæ Cumyng de Alter de villa ecclefiaftica de Alter infra baroniam de Raffert,—refignata in ipfius favorem ab Elizabeth Cumyng filia quondam Thomæ Cumyng nunc fponfa Hugonis Ros in Logyardovy pro perimpletione contractus inter eofdem 2 Mar. 1564 apud Alter. Reddendo 10 libras ; Preftando fectam et perfonalem prefentiam ad tres curias capitales apud Spyne et in quolibet itinere jufticiarii regalitatis de Spyne ; Faciendo fervitia ad guerras fub Epifcopo, fecundum confuetudinem patrie et ftatuta regni. Teftibus, magiftro Jacobo Strauthauchin rectore de Balhelvye, Archibaldo Lyndfay rectore de Kingufie, Willelmo Strauthauchin rectore de Botarie, Andrea Moncrefe, Johanne Annand burgenfi de Elgin notario. Apud Spyne, ult. Apr. 1567.

314 Preceptum fafinæ ejufdem. Ballivo, Jacobo Innes de Dranye; Teftibus ut fupra (313). ult. Apr. 1567.

315 Carta feodifirmæ a Jacobo Thornetoun precentore Moravienfi cum confenfu Epifcopi facta Hieronymo Spens de Over Monbenis et Katherinæ Mefoun ejus fponfæ, de terris ecclefiafticis et gleba parochialis ecclefiæ de Alves cum nemore vulgo *lie* Cuthill: Reddendo L.5. 2. 6.; Preftando tres fectas ad tria placita capitalia regalitatis de Spyne annuatim. In fine continetur preceptum fafinæ. Teftibus domino Jacobo Spens vicario de Alves, Michaele Furd, Johanne Chalmer, fervitoribus dicti Precentoris, domino Jacobo Jonftoun notario, domino Nycholao Tullocht vicario de Ruthven; Ballivo ut fupra (314). Apud Elgin, 16 Aug. 1567.

316 Carta feodifirmæ ab Epifcopo facta Jacobo Innes de Drany et Katerinæ Gordoun ejus fponfæ (pro fumma feptingentarum marcarum perfoluta) de terris de Ardewait, Muirtoun et Quhyteley, in baronia de Kynnedour; et terris vocatis *the Pannis* in baronia de Spyne, juxta ecclefiam cathedralem de Elgin. Reddendo L.42. 2. 3. 1¾ martam, 7 multones, 7 agnos, 6 aucas, 7 duodenas caponum, 7 bollas avenarum cum pabulo, annuatim. Preftando fectas ad tria placita capitalia regalitatis, et in aliis curiis Epifcopi et ejus ballivi, et in itinere jufticiariæ Epifcopi. Faciendo fervitia confueta in guerris feu exercitibus regiis fub Epifcopo, propriis expenfis. Refervata in terris de *le Pannis* domo competente ad itinera jufticiariæ et alias quafcunque curias Epifcopi et ejus Ballivi. In fine continetur preceptum fafinæ earundem. Teftibus m. Roberto Strathauchin rectore de Balhelvy, Henrico Abircromy priore de Scona, Andrea Moncreiffe, Wilhelmo Hepburn. Apud Sconam et Elgin, 12 et 26 Sept. 1566.

317 Carta feodifirmæ a domino Jacobo Spens capellano Sanctæ Crucis infra ecclefiam cathedralem, cum confenfu Epifcopi, facta Donaldo Williamfone McIntoifche in Cullerny, de pifcaria falmonum dictæ capellaniæ fpectante et infra mare falfum exiftente circa *le Ness* de Artillie, cum poteftate trahendi retia fuper *le Stanneris* terrarum dicti capellani de Artirlie. Reddendo 40 f. Sine warantizatione contra jus Petri Wincheftre prius faifiti in terris de Artirlie fuper cartam ejufdem capellani. Preceptum fafinæ in fine continetur. Teftibus Waltero Kynnaird de Cuben, Jacobo Innes de Drany, Johanne Ogilwy, Jacobo Dunbar de Kyntefach, Andrea Moncreiffe, Jacobo Jhonftoun notario. Apud Elgin, 2 Julii 1569.

318 Carta affedationis ab Epifcopo facta Johanni McGilleis alias McKaye et Katherinæ dominæ Carrycht ejus fponfæ, de terris de Auchmonye, cum brafina ejufdem vocata Kilmichaell, infra baroniam de Kilmylies, pro 19 annis. Reddendo annuatim L.3. 3. 4. et duos hædos, cum fervitiis et devoriis confuetis. Teftibus Joanne Gordoun vicario de Kincardin et Rothemurchus, domino Jacobo Douglas, domino Alexandro Douglas capellanis, Jacobo Innes de Drany, Alexandro Gordoun in Achortes, m. Hugone Cragye, Thoma Seres, ac domino Joanne Gibfoun notariis. Apud Elgin, ult. Martii 1554.

319 Carta feodifirmæ ab Epifcopo facta Johanni McGilleis McKaye et Katherinæ dominæ Carrycht in vitali redditu et Duncano McGilleis filio dicti Johannis et heredibus mafculis ejufdem, de terris de Auchmonye cum brafina earundem nuncupata Kilmichaell. Reddendo L.5. 7. 10. cum duobis hædis annuatim. Preftando fectas ad tria placita capitalia apud Spyne et in quolibet itinere jufticiariæ regalitatis et faciendo confueta fervitia in exercitu Regis fub Epifcopo. Teftibus m. Johanne Gordoun vicario de Kyncardin et Rothemurchus, Jacobo Innes de Dranye, Andrea Moncreiff juniore, Alexandro Innes de Plaiddis et domino Joanne Gibfoun notario. Apud Elgin, 6 Maii 1557.

320 Preceptum fafinæ fuper cartam predictam. Apud Elgin, 6 Maii 1557.

321 Carta feodifirmæ ab Epifcopo facta Georgio Ogilvy de Miltoun, de terris de Auchquhennany, Litill Cantuly, una cum brafina de Keyth et crofta ejufdem alias vocata Cragdufcroft, jacentibus in baronia de Keyth et vicecomitatu de Banff. Reddendo annuatim L.27. 4. 11. Preftando fectam in tribus curiis capitalibus de Spyne et in quolibet itinere jufticiariæ regalitatis, cum privilegio unicæ fafinæ capiendæ non obftante quod non jacent invicem contiguæ. Teftibus m. Henrico Lumifdaill rectore de Kynkell, Jacobo Ogiluy de Cullard, Willelmo Ogiluy, Hugone Cragy, Willelmo Wyfman, Joanne Gibfoun, notariis. Apud Elgin, 11 Aprilis 1545.

322 Carta feodifirmæ ab Epifcopo facta Johanni Ros in Ballevait et Marjoriæ Dunbar ejus fponfæ, de terris de Ballevait cum filva ejufdem nuncupata Kyillinglare, Torlocht, Auchingoure cum virgultis et pifcaria ejufdem fuper Findorne, Ardclauch cum pifcaria fuper Findorne et filva nuncupata Daldeuynnyng, et molendino et brafina de Ardclauch, Crofta heremitæ, et Daldareth, jacentibus infra baroniam de Ardclauch et vicecomitatum de Narne. Reddendo L.26. 8. 8. annuatim. Teftibus Jacobo Innes de Drany, Patricio Hepburne, dominis Florentino Hwme, Andrea Pettindrech, Roberto Urquhard vicario de Clynne, capellanis, domino Johanne Gibfoune capellano, magiftris Willelmo Wyfman et Davide Dowglas, prefbyteris. Apud Elgin, 5 Maii 1545.

323 Carta confirmationis ab Epifcopo conceffa, cartæ alienationis a Johanne Ros de Ballevat factæ Johanni Ros filio ejus et heredi apparenti, de terris de Ballevat cum filva nuncupata Killinglaer, Torlocht, Auchingour cum virgultis et pifcaria ejufdem fuper Findorne, Ardclauch cum pifcaria fuper Findorne et filva nuncupata Daldeuening et molendino et brafina de Ardclauch, Crofta heremitæ, et Daldaraeth. Refervato vitali redditu Marjoriæ Dunbar matri concedentis, et tertia parte Janetæ Urquhart quando contigerit. Reddendo Epifcopo L.26. 8. 8. Coram teftibus Petro Wyncheftre de Artirlie, Joanne Wyncheftre ejus filio et herede apparente, Joanne Young miniftro de Narne, Joanne Annan burgenfi de Elgin notario. Apud Narne, 12 Oct. 1566. Teftibus ad confirmationem Jacobo Innes de Drany, Joanne Ogiluye, Andrea

Moncreiff, dominis Joanne Gibſoune rectore de Unthank, Jacobo Terras ſuccentore Moravienſi, et Joanne Annan notariis. Apud Spyne, 13 Martii 1569.

324 Carta feodifirmæ villæ et terrarum vocatarum *the Biſchopis mylne* cum molendino granorum ejuſdem, terrarum vocatarum *the acris* cum quatuor domibus vocatis *the foure cotthouſſis* in eadem villa, terrarum de Pettincark, in baronia de Spyne; molendini granorum de Kynnedor conſtruendi; ab Epiſcopo facta Jacobo Innes de Drany et Catarinæ Gordone in vitali redditu, ac Roberto Innes eorum filio et Elenæ Roſs ejus futuræ ſponſæ in feodo. Sine licentia effodiendi ceſpides ſeu glebas in mora vocata *the laverok moſs*, alias *the Biſchopis moſs;* Reſervato quoque Epiſcopo et omnibus itinerantibus itinere ſolito quo itur a palatio de Spyne ad Elgin, ac etiam alio itinere quo itur per terras cultas et moram verſus Biſchoppis mylne prope collem vocatam *Cuthilbyrnye hill.* Reddendo annuatim L.23. 12d.; $\frac{3}{4}$ martæ, 3 mutones, $8\frac{1}{2}$ dudenas caponum, 3 agnos, 4 aucas, 2 apros paſtos, 12 pultreas. In fine continetur preceptum ſaſinæ. Ballivo Alexandro Gordone in Auchorteis. Teſtibus domino Henrico Abircrommye priore monaſterii de Scona, Joanne Bonche, Davide Cummyng, Andrea Bowy notario, Alexandro Trompet, et magiſtro Jacobo de Balheluy. Apud Sconam et Elgin, 15 et Januarii 1566.

325 Confirmatio ab Epiſcopo data, cartæ venditionis præſcriptarum terrarum (324) a Roberto Innes cum conſenſu patris et matris factæ Jacobo comiti Moraviæ regni Regenti et dominæ Agneti Keth ejus ſponſæ; Tenend: ſub eiſdem conditionibus quibus ipſe Robertus prius eaſdem tenuerat, apud Aberdene, 13 Julii 1569, coram teſtibus magiſtris Jacobo McGill de Rankelour nether clerico regiſtri, Nicholao Elpheſtoun de Newgrange, Johanne Wiſheart de Pittarrow equite aurato, Petro Haye de Megynche, Joanne Gibſone rectore de Unthank. Teſtibus confirmationis Joanne Ogilvye, Davide Cumyng, Andrea Moncreiff, Jacobo Sandeſoune ſervitoribus Epiſcopi, et Joanne Gibſone rectore de Unthank notario. Apud Spyne, 15 Julii 1569.

326 Carta feodifirmæ terrarum de Birkinburne et Auchindeth, in baronia de Keyth, regalitate de Spyne, vic. de Banff, ab Epiſcopo facta magiſtro Adamo Gordoune et Criſtinæ etiam Gordoune ejus ſponſæ eorumque heredibus maſculis. Reddendo annuatim L.10. 13. 4. Cum privilegio de unica ſaſina. Teſtibus magiſtro Johanne Gordoun vicario de Keyth, Alexandro Dunbar in Blare, Jacobo Innes de Drany, Willelmo Innes in Newtoun, Theophilo Jhounſoun, domino Johanne Portar, domino Johanne Haggis, magiſtris Hugone Cragy, Willelmo Wyſman, Johanne Gibſoune. Apud Elgin, 23 Junii 1547.

327 Preceptum ſaſinæ earundem. Teſtibus ut ſupra (326). Apud Elgin, 23 Junii 1547.

328 Preceptum de clare conſtat ab Epiſcopo datum ad infeofandum Joannem comitem Sutherlandiæ in terris predictis (326) ſicut heredem magiſtri Adami Gordone patrui. Teſtibus Jacobo Innes

de Dranye, Johanne Innes in Knochillis, domino Jacobo Sibbald et domino Johanne Gibſoun notariis, dicto Jacobo Innes Ballivo. Apud Spyne, 14 Dec. 1555.

329 Confirmatio ab Epiſcopo cartæ venditionis earundem terrarum a Johanne comite Sutherlandiæ factæ magiſtro Johanni Campbell commendatario de Ardchattane: Tenend: ſub eiſdem conditionibus quibus ipſe Comes prius eaſdem tenuit, apud Fores, 21 Sep. 1556. Teſtibus Roberto Dunbar de Durris, Archibaldo Brown burgenſi de Fores, Jacobo Freſer ſervitore Comitis, domino Joanne Gibſoune. Teſtibus ad confirmationem, Andrea Moncreiff juniore, Willelmo Moncreiff, Georgio Ogilwye de Awquennane, magiſtro David Trumbill, domino Joanne Gibſoun. Apud Spyne, 24 Sep. 1556.

330 Cartæ feodifirmæ ab Epiſcopo facta earundem terrarum Alexandro Gordoun de Perſlie, reſignatarum a dicto Commendatario in favorem ipſius Alexandri, pretio 1100 mercis ab Alexandro ſoluto. Tenend: ſub conditionibus cartæ Adami Gordoun (326). Teſtibus domino Valtero Ogilwye de Boynd milite, Georgio Barclaye de eodem, Georgio Ogiluye de Auquennane, magiſtro Willelmo Gordoune de Tarparſie, Johanne Gordoune de Ardacht, Andrea Moncreiff juniore et domino Johanne Gibſoun notario. Apud Elgin, 12 Feb. 1556.

331 Preceptum de clare conſtat ab Epiſcopo datum ad infeofandam Jonetam Gordone relictam quondam Alexandri predicti in ſua tertia parte terrarum predictarum (330). Ballivis, Jacobo Innes de Dranye et Roberto Innes ejus filio et herede apparente. Teſtibus Davide Cumming, Alexandro Hepburne, Joanne Hepburne, Willelmo Lermond ſervitoribus Epiſcopi et domino Joanne Gibſoun rectore de Unthank, notario. Apud Spyne, 24 Maii 1570.

332 Carta affedationis pro 19 annis a Decano cum conſenſu Epiſcopi et capituli conceſſa Thomæ Chiſholme, de terris de Bothill cum molendino et quarta parte terrarum de Litilpenyk. Reddendo annuatim L.4. 6. 8. 3 bollas avenarum, quartam partem martæ pro Littil-pennyk, et martam in vice ſua reſpective ad reliquas terras Decanatui annexas pro Bothill, 12 capones, cum cariagiis et ſerviciis. Teſtibus magiſtris et dominis Thoma Gaderar vicario de Narne, Willelmo Gordone, Johanne Roberti vicario de Artilduil, David Fothringame vicario de Rothemay, notariis. Apud Elgin, 2 Sep. 1527.

333 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo conceſſa terrarum de Litill Budweit in baronia de Arclauch, vic. de Narne, Johanni Mongumry, qui eaſdem prius occupabat, pro ſumma L.100 ab ipſo ſoluta. Reddendo annuatim L.2. 17. 4. unam bollam avenarum, duas quartas martæ. Preceptum ſaſinæ in fine continetur. Teſtibus Jacobo Innes de Dranye (ballivo), Jacobo Cokburne, domino Jacobo Sibbald, domino Henrico Abircrommye priore de Scona. Apud Sconam et Elgin, 4 et 10 Jan. 1566.

334 Confirmatio ab Epifcopo cartæ venditionis earundem terrarum a Johanne Mungumrie factæ magiftro Alexandro Campbell de Flenes. Tenend: de Epifcopo fub eifdem conditionibus quibus ipfe Johannes ufus eft. Preceptum fafinæ in fine continetur. Ballivo Hectore Monroo in Delny. Apud Mekle Geddes, 18 Julii 1568, coram teftibus, Johanne Ferguffone burgenfi de Edinburcht, Joanne Makgregour, Joanne Or, Donaldo Lethe, Jacobo Chriftiefone, domino Davide Cuninghame, et magiftro Martino Logy notariis. Teftibus ad confirmationem magiftro Archibaldo Lyndfay rectore de Kingufie, Jacobo Innes de Drany, Andrea Moncreiff, Davide Cuming et domino Johanne Gibfoun rectore de Unthank notario. Apud Spyne, 15 Dec. 1569.

335 Preceptum de clare conftat ab Epifcopo datum ad infeofandum Duncanum Campbell de Boyth in terris predictis (333) ficut heredem dicti Alexandri Campbell defuncti, fratris. Teftibus Patricio Hepburne de Wauchtoun, Johanne Hepburne ejus filio, dominis Johanne Gibfoun rectore de Unthank et Jacobo Tarres notariis. Ballivis Jacobo Innes de Drany (tefte) et Roberto Innes ejus filio et herede apparente. Apud Spyne, 4 Julii 1570.

336 Carta feodifirmæ terrarum de Carrane in baronia de Strathfpey et vic. de Banff ab Epifcopo conceffa Johanni Grant de Culcabok in vitali redditu, et Johanni Grant Roy ejus filio et heredibus mafculis de corpore; q.d. Alexandro Grant fratri germano dicti Johannis Grant Roy et heredibus mafculis de corpore ; q.d. Jacobo Grant filio dicti Johannis Grant de Culcabok et heredibus mafculis de corpore ; q.d. Jacobo Grant de Fruyche et heredibus mafculis de corpore ; q.d. heredibus mafculis dicti Jacobi Grant de Fruyche quibufcunque cognomen et arma de Grant gerentibus. Cum poteftate pifcandi fuper aquam de Spey in fingulis limitibus terrarum cum retibus et cimbis, *lie wathfperis* et *currokis*. Reddendo annuatim L.9. 3. 4. Apud Elgin, 7 Maii 1541.

337 Confirmatio ab Epifcopo, cartæ venditionis a Johanne Grant Roy factæ, de terris de Carrane et Roymoir, Elizabethæ Maxwell relictæ quondam Johannis Reid de Straloch in vitali redditu. Apud civitatem Dunkeldenfem, 1 Oct. 1568. Ballivo Donaldo Monro ; coram teftibus Alexandro Flemyng cive Dunkeldenfi, Alexandro Gordoun, Alexandro Rattraye, magiftro Vilhelmo Fairfull et domino Duncano McNair notariis. Teftibus ad confirmationem domino Johanne Gibfoun rectore de Unthank, Johanne Annand prepofito burgi de Elgin, Andrea Moncreiff, Davide Cumming, domino Jacobo Sibbald, fervitoribus Epifcopi. Apud Spyne, 26 April 1571.

338 Affedatioun of the teynde fchaeffis of Culbyn, Meretoun and Laek fet be the Bifchop for nynten yeris to Walter Kynnard of Culbyn and Elizabeth Innes his fpoufe, for L.12. 6. 8. yerly. Witneffes, Androw Moncreiff, David Cuming, Sir James Sandefoun the Bifchopis fervitouris, Robert Innes broder to James Innes of Drany, James Gibfoun burgefs of Elgin, and Sir

Johne Gibſoun perſon of Unthank notar. At Spyne and Elgin the 21 and 22 dayis of Julii 1571.

339 Inſtrumentum ſuper poſſeſſione portus de Coiffe a Roberto Innes de Innermarky; in quo, rogante Epiſcopo—Lard of Innermarky quhom of have ye and your fiſcharis of Plewlands the wſe of the port and hewyn of the Coiffe lyand within the regalite of Spyne and barony of Kynnedor,—dictus Robertus Innes acceptavit uſum dicti portus et invectionem cymbarum precario et ex mera tolerantia Epiſcopi. Teſtibus Alexandro Suthirland decano Cathenenſi canonico officialique Moravienſi, aliiſque canonicis. Apud Elgin in inſula divæ Virginis Mariæ infra eccleſiam cathedralem, 19 Maii 1549.

340 Carta feodifirmæ terrarum Epiſcopi de Croy, in baronia de Ardclauch et vic: de Innerneſs ab Epiſcopo facta Alexandro Dolles de Cantray; cum deſcriptione limitum—Begynnand at the Northeſt nuyk of the vicaris manſs of Croy to the ſtripe that cummis of the fuyrd at the kirkſtill, and the landis of Kilrawok on the Sowth ſyde of the ſtrype and the landis of Croy at the North ſyde of the ſtrype; and the forſaid ſtrype to be haldynne ever for ane marche betwix the landis of Croy and Kilrawok ſafare as Croy hes bundis and lyis on the ſaid ſtryp, or the partenens of the ſamyne;—Reddendo L.9. 18. 8. Apud Elgin, 5 Maii 1545.

341 Confirmatio ab Epiſcopo cartæ dictarum terrarum de Croye factæ ab Henrico Dolles nepote et herede quondam Alexandri Dolles predicti, honorabili domicellæ Elſpetæ Ros (filiæ quondam Joannis Ros de Ballivat et Mariotæ Dunbar ejuſdem relictæ), in vitali redditu, pro perimpletione contractus matrimonialis inter ipſos 9 Maii 1567. Apud Elgin, 9 Maii 1567; coram teſtibus Johanne Narne de Cromdall, Johanne Roſs de Ballewate, Joanne Annand burgenſi de Elgin, Alexandro Dolles de Buddiuet. Teſtibus ad confirmationem, Jacobo Strathauchin rectore de Balhelvye, Andrea Moncreffe, Jacobo Moncreffe, ac Davide Cummyng ſervitoribus Epiſcopi. Apud Elgin, 20 Maii 1567.

342 Preceptum de clare conſtat ab Epiſcopo datum ad infeofandum in dictis terris de Croye, limitatis ut ſupra (340), Johannem Dolles ſicut heredem dicti Henrici Dolles defuncti, fratris germani, reſervato vitali redditu predictæ Elſpetæ Ros. Teſtibus Andrea Moncreiff, Davide Cuming, dominis Jacobo Sandeſon, Jacobo Sibbald. Apud Spyne, penult. Julii 1571.

343 Carta feodifirmæ terrarum Epiſcopi de Dalwey cum molendino ejuſdem ac aſtrictis multuris et *le ſuckin* terrarum Epiſcopi de Auchnahandet, Mukkirrauth, Neddir Fynlark, Over Fynlark, Kynchirdy, Culnekyle, Ardinche cum crofta ejuſdem et Lagane, ad idem molendinum pertinentibus; in baronia de Strathſpey et vic: de Elgin, Fores et Invernes; conceſſa ab Epiſcopo Patricio Grant fratri germano Johannis Grant de Ballindalloch et heredibus maſculis de cor-

pore ; q.d. dicto Johanni et heredibus mafculis fuis quibufcunque ; q.d. Jacobo Grant de Freuchy et heredibus mafculis fuis quibufcunque. Reddendo 30 mercas, unam martam, 2 bollas avenarum. Teftibus ut fupra (308). Apud Elgin, 1539.

344 Ane obleiffment be Patrik Graunt of Dalwey fewar of the famyn, to be lele, trew and faithfull to the Bifcop of Murraye and his cheptoure, and to mantene and defend the famyn ; and to ferve the Bifchop in the Kingis weeris be him or his fubtenentis of the faid landis ; and to grant competent place and rowme for refaifing, keping and fauffing the teynd fchavis of the famyn. Teftibus domino Johanne Bourt rectore de Moye, Johanne Grant de Ballindallach, et magiftro Willelmo Grant. 8 Nov. 1540.

345 Ane affedatioun of the teynde fchaves of the manis of Darnwaye liand within the paroche of Dik, fet be the Bifchop to Dame Annas Keitht comptas of Murray for nyntene yeris, for L.4. 6. 8. yerly. Witneffes, David Cuming, Sir James Sandefon, Thomas Law, and Sir James Sibbald. At Spyne and Elgin, 20 Feb. 1569.

346 Carta feodifirmæ terrarum de Dollefbrachty, Clunerny, Logygown et Ardorie, cum pifcariis aquæ de Fyndorne terris de Logygown et Ardorie adjacentibus, in parochiis de Edinkelye et Ardclach, vic. de Elgin et Forres, ab Epifcopo conceffa Jacobo Dunbar de Cunye, qui L.100 Epifcopo præ manibus folvit ad fabricam ecclefiæ. Reddendo annuatim pro terris L.27. pro pifcariis 15 f. Teftibus, Willelmo Suthirland de Duffofs, Georgio Schaw de Knockhill, Jacobo Innes filio et apparente herede Roberti Innes de Rothmakenzie, dominis Tiberio Wincheftyr, Willelmo Murray capellanis ecclefiæ Moravienfis, domino David Fothryngame vicario de Arthildull, et magiftro Thoma Gadderar, notariis. Apud Elgin, 24 Mar. 1525.

347 Affedatio terrarum de Drany majore infra baroniam de Kynnedor, vic. de Elgin et Fores pro 19 annis, facta ab Alexandro epifcopo, familiari fervitori fuo Jacobo Innes, Elizabethæ Gordoune ejus fponfæ, Jacobo Innes eorum filio legitimo, et eorum fubtenentibus. Solvendo annuatim L.8. 13. 4., 1 martam, 1 mutonem, 4 duodenas caponum, 4 bollas avenarum, in cuftumis, cum 6 bollis victualium in arida multura. Apud Elgine, 4 Jan. 1534.

348 Carta feodifirmæ villæ et terrarum de Mekill Drany ab epifcopo Patricio facta eidem Jacobo Innes ; (dimidiedate earundem, defcendendo a terris de Litill Drany nuncupatis *the Salterhill* per communem viam quæ ducit ad portum de Mekill Drany, et exinde afcendendo per communem viam quæ ducit ad terras Epifcopi de Etlis, et hoc ex parte orientali dictæ villæ, conceffa Katerinæ Gordoun ejus fponfæ in vitali redditu.) Reddendo L.8. 13. 4. tanquam firmam antiquam, 1 martam, 1 mutonem, 4 duodenas caponum, 4 bollas avenarum ; et pro 6 bollis aridæ multuræ L.2. et pro greffuma annuatim L.2. 17. 9. et in augmentationem ren-

talis L.4. 6. 8. in toto L.17. 17. 9. Preſtando ſectam ad tres curias capitales apud Spyne et in quolibet itinere juſticiariæ regalitatis de Spyne. Proviſo etiam quod feodifirmarius fidelis erit Epiſcopo et ei grata ſervitia faciet; necnon in ejus ſervitiis eundo ſeu equitando, expenſis Epiſcopi ſervire paratus erit. Cum pactione de annullanda infeodatione ſi feodifirmarius literas ſervitii aut obligationes *ly bandis de manrent* nuncupatas aut mutuæ amicitiæ, *quhilk is callit ane band of frendſchip* cuicunque perſonæ aut perſonis ſine Epiſcopi conſenſu fecerit ſeu dederit. Teſtibus magiſtro Johanne Gordoune penſionario de Keyth, dominis Florentino Hwyme, Alexandro Sinclare, Johanne Vatſoun, Jacobo Dowglas, capellanis cathedralis eccleſiæ; Alexandro Innes in Pethnik, Willelmo Dunbrek de Wrcanne, Roberto Innes de Monady, Johanne Sandeſoune, magiſtro Hugone Cragy, Willelmo Wyſman, domino Johanne Gibſoune, notariis. Apud Elgine, 16 Maii 1545.

349 Carta feodifirmæ earundem terrarum ab Epiſcopo data dictis Jacobo Innes et Katherinæ Gordoun in conjuncta infeodatione, eo quod dicta Katherina renunciaverat ſuæ conjunctæ infeodationi terrarum de Newtoun et Newtoun landis ac portus de Coſſe nuncupat: Ernehill in eadem baronia, in favorem Helenæ Ros filiæ Hugonis Ros de Kilrawok, intuitu matrimonii contrahendi inter illam et Robertum Innes filium dictorum Jacobi et Katherinæ. Tenend: ſub eiſdem conditionibus quibus antea tenebantur. In fine continetur preceptum ſaſinæ. Ballivo Jacobo Moncreiffe; Teſtibus magiſtro Jacobo Strauthauchin rectore de Balhelvye, Andrea Moncreiffe, David Cumyng, Donaldo Ard, Willelmo Goldy, ſervitoribus Epiſcopi. Apud Elgine, 20 Maii 1567.

350 Affedatioun be the Biſchop, to Johne Gordoun of Carrinborow and Elizabeth Gordoun his ſpous, for nynetene yeris, of the teind ſchaves of the paroche of Drumdalgye within the diocie of Murray and ſheriffdome of Aberdene, for L.33. 6. 8. yerely. Witneſſes, Androw Moncreiff, David Cumyng, Robert Hepburne, Sir James Sandeſon and Sir John Gibſon perſon of Unthank. At Spyne and Elgin, 20 Auguſti 1569.

351 Carta feodifirmæ terrarum de Drumreocht infra parochiam de Dyik et vic: de Elgyne et Forres, reſignatarum per quondam Alexandrum Murraye de Culbardie, ab Epiſcopo conceſſa Roberto Innes de Innermerkie. Reddendo L.2. annuatim. Teſtibus Georgio Schaw de Knokhill, Alexandro Schaw filio et apparente herede Jacobi Schaw de Sawchy militis, Jacobo Innes ballivo ac conſtabulario caſtri Epiſcopi de Spyneto, Alexandro Innes ejus germano, dominis David Fothringame vicario de Rothymay, Thomas Hay et Johanne Roberti vicario de Arthildulle, notariis. Apud Elgyne, 5 Nov. 1527.

352 Confirmatio ab Epiſcopo, cartæ venditionis earundem terrarum a dicto Roberto Innes factæ Alexandro Urquhart mercatori burgenſi de Forres et Margaretæ Falconar ejus ſponſæ Apud Plewlands, 6 Maii 1570, coram teſtibus, Johanne Innes fratre germano concedentis, Jacobo

Innes in Etlis, Petro Duffous fervitore dicti Alexandri Urquhard; ballivo Jacobo Urquhard burgenfi de Forres. Teftibus ad confirmationem fervitoribus Epifcopi. Apud Spyne, 8 Maii 1570.

353 Collatio Alexandri Sutherland in canonicatum et prebendam de Duffous, vacantes morte magiftri Roberti Keith, data ab Andrea epifcopo Moravienfi, commendatario perpetuo monafteriorum de Driburgh, Pettinweme, et Cottinghame in Anglia, fuper prefentationem Willelmi Sutherland domini tertiæ partis dominii de Duffous, patroni hac vice. Teftibus Roberto Innes de Rotmakenze, Andrea Baird magiftro de Mafondew prope Elgin, magiftro Roberto Schand vicario de Potary, Johanne Innes, Jacobo Currour notario. Apud Edinburgh in refectorio Obfervantium, 24 Augufti 1512.

354 Inftrumentum fuper inftitutione ejufdem, cum affignatione ftalli in choro et loci in capitulo; prefentato ad pacis et fraternitatis ofculum affumpto ut moris eft, receptoque ab eodem juramento de obfervandis ftatutis et confuetudinibus ecclefiæ Moravienfis. Teftibus Roberto Innes de Rotmakenze, Roberto Innes in Drany, et Johanne Innes armigeris, Tiberio Wyncheftre, Willelmo Brabiner, et Patricio Thomæ capellanis; Andrea Smyth et Andrea Johannis notariis, Donaldo Thomæ notario. Apud Elgin, 29 Augufti 1512.

355 Collatio per Epifcopum Alexandri Sutherland rectoris de Duffous in capellaniam perpetuam beatæ Mariæ Virginis cauftri de Duffous, vacantis per mortem Donaldi Thomæ, fuper prefentationem Willelmi Sutherland dominum de Duffous patronum; annulo Epifcopi digito dicti prefentati impofito. Teftibus Roberto Innes de Rotmakenze, Andrea Sinclair vicario de Lagane, Magno Vaufs vicario de Dalcorfs, commiffario de Invernes, et magiftro Thoma Gaderar notario. Apud palatium de Spyneto, 19 Aprilis 1524.

356 Inftrumentum fuper inftitutionem ejufdem per affignationem, calicis, libri miffalis et veftimentorum traditionem, cum poffeffione manfi dictæ capellaniæ ex aquilonali meffuagii feu loci principalis de Duffous. Teftibus dominis Arthuro Perk et David Wardlaw fratribus ordinis de Obfervantia, Willelmo Anderfoun burgenfi de Edinburgh, David Gordoun, Gilberto Hay, Waltero Fethy, et Willelmo Clerk, domino Jacobo Gowry prefbytero dante inftitutionem, Thoma Crag notario. In capella principali maneriei cauftri de Duffous, 20 Aprilis 1524.

357 Carta venditionis per Thomam Young burgenfem de Elgin facta magiftro Alexandro Sutherland decano Cathanenfi, de columbario lapideo ex parte auftrali burgi de Elgin cum fpatio duorum pedum circumcirca. In fine continetur inftrumentum fafinæ fub figillo ballivi et notarii fubfcriptione. Apud Elgin, 10 Augufti 1538.

358 Carta Alexandri Sutherland decani Cathanenfis, canonici Moravienfis, prebendarii de Duffous, de dicto columbario apud locum fratrum minorum, dato in fundationem duorum anniverfariorum in choro ecclefiæ cathedralis celebrandorum pro falute animarum Willelmi Sutherland de Duffous et Jonetæ Innes ejus fponfæ, fundatoris parentum, et Willelmi Sutherland de Duffous fratris fundatoris, necnon piæ memoriæ magiftri Adæ Gordoun decani Cathanenfis et canonici Moravienfis, et pro anima fundatoris. Teftibus Georgio Sinclair comite Cathaniæ, Gavino Lefly prebendario de Kyngufy ac commiffario generali Moravienfi pro tempore, Thoma Gaderar rectore de Murthlak canonico Moravienfi, Tiberio Wyncheftre, Thoma Brabiner, Archibaldo Covintre et Hugone Cragy notario publico, capellanis ecclefiæ cathedralis, ac magiftro David Douglas prefbytero et notario publico. Apud burgum de Elgin, 14 Augufti 1538.

359 Inftrumentum fafinæ fuper eandem cartam, datæ per Johannem Thomfoun ballivum de Elgin, in cujus manus prius refignatum fuit dictum columbarium per fuftem et baculum a dicto Decano. Teftibus magiftro Johanne Sutherland, Willelmo Sutherland et Willelmo Catour fergando. Eodem die.

360 Carta feodifirmæ terrarum de Kirklands de Duffus cum duabus acris nuncupatis *lie brewin acris* et quatuor acris vicario fpectantibus juxta ecclefiam parochialem ejufdem, per dominum Willelmum Liell vicarium perpetuum de Duffus, cum confenfu capituli, data Johanni Sutherland alias Bayn et heredibus mafculis de corpore ejufdem, q.d. Alexandro Sutherland domino de Duffus et ejus her: mafc: q.d. Richardo Sutherland domino de Forfs et her: mafc: q.d. heredibus mafculis dicti Johannis Sutherland quibufcunque cognomen et arma de Sutherland gerentibus. Reddendo 8 marcas 15 folidos annuatim. Teftibus domino Thoma Sutherland prebendario de Ellen, Jacobo Ogilwy de Cardell, Hugone Rofs de Kilrawok, Alexandro Rofs de Holm, Johanne Rofs de Balleuait, Alexandro Dolles de Cantray, magiftro Johanne Sutherland capitaneo de Skelbo, magiftro Hugone Cragy fcriba capitulari notario, Willelmo Wyfman, Davide Douglas, domino Johanne Gibfoun, notariis. Apud ecclefiam cathedralem Moravienfem, 5 Maii 1545.

361 Carta feodifirmæ terrarum ecclefiafticarum de Duldawacht, infra baroniam de Arclauch, regalitatem de Spyne et vicecomitatum de Invernefs, per Epifcopum cum confenfu capituli facta Alexandro Ros de Holme et Jonetæ Dunbar ejus fponfæ et heredibus mafculis dicti Alexandri ; q.d. her: mafc: Hugonis Ros baronis de Kilrawok. Reddendo L.10. 13. 8. annuatim ; Preftando fectam et prefentiam in quolibet itinere jufticiariæ regalitatis de Spyne ; et faciendo fervitia ad guerras cum Epifcopo vel ejus ballivo, fumptibus propriis, in armis, indumentis, rebus bellicis et aliis neceffariis ad hoc congruentibus fufficienter et honefte, ut decet, ficut alii viri honefti vicini preparari debent fecundum confuetudinem patriæ et decreta parliamenti et ftatuta Regni. Teftibus Jacobo Dunbar de Conzie, Jacobo Innes de Drany, Alexandro Innes in Pethnik, Johanne Thomfoune burgenfi de Elgin. Apud ecclefiam cathedralem in loco capitulari ejufdem ult. Maii 1546.

362 Carta feodifirmæ terrarum ecclefiafticarum de lie *Kirktoun* de Duppill infra vic: de Elgin et Forres, per Epifcopum cum confenfu capituli conceffa Jacobo Innes de Tolquheis, qui eafdem prius occupaverat. Reddendo L.6. 11. 5½. una cum 2 quarteriis merte, 1 mutone, 2 duodenis caponum, 2 bollis avenarum, annuatim ; Preftando prefentiam ad tria placita capitalia apud Spyne ac in quolibet itinere jufticiariæ Epifcopi. Teftibus magiftro Johanne Dowglas, Alexandro Blair camerario Sconæ, Andrea Moncreff, Jacobo Moncreff, Jacobo Hepburn. Apud Sconam et Elgin refpective 26 Septembris et [ ] Octobris 1561.

363 Preceptum fafinæ ejufdem, Jacobo Innes de Drany ballivo. Eodem die et loco.

364 Carta feodifirmæ acrarum de Dyk, acræ vulgariter nuncupatæ *the ftabil akir* ibidem, brafinæ de Dyk cum acra ejufdem, et croftæ manfi de Dyk, cum manfo et horto, per Epifcopum cum confenfu capituli conceffa Alexandro Brodye de eodem et Marjoriæ Dunbar ejus fponfæ et her: mafc: dicti Alexandri. Pretio foluto 80 mercarum. Reddendo L.4. 9. 4. annuatim. Preftando prefentiam ad tria placita capitalia apud Bifchopmill, Spyne feu alibi, ac in aliis curiis Epifcopi, nec non prefentiam in quolibet itinere jufticiariæ Epifcopi apud Spyne pannis feu alibi. Refervato horto et horreo pro collectione et confervatione garbarum decimalium parochiæ de Dyk. In fine continetur preceptum fafinæ. Teftibus domino Henrico Abircromye priore de Scona, magiftro Johanne Dowglas, Andrea Moncrefe, Johanne Bounche, David Cumming, Jacobo Moncreiffe, Jacobo Hepburne burgenfi de Perth, Willelmo Lermonth, magiftro Henrico Schaw et domino Willelmo Douglas notario. Apud Sconam et Elgin ultimo Octobris et 19 Novembris 1566.

365 Confirmatio ab Epifcopo data cartæ vitalis redditus earundem terrarum, ab Alexandro Brody de eodem conceffæ Margaretæ Hay filiæ Joannis Hay de Loychloy, intuitu matrimonii inter ipfos contrahendi. Tenend: de Epifcopo fub eifdem conditionibus quibus ipfe Alexander ufus eft ; datæ apud Elgin, 15 Martii 1569, coram teftibus, magiftro Alexandro Douglas commiffario Moravienfi ; Willelmo Gaderar, Willelmo Hay burgenfibus de Elgin, David Hay fratre germano dicti Johannis Hay, et domino Willelmo Douglas notario. Teftibus ad confirmationem magiftro Joanne Douglas vicario de Gaftoun, Andrea Moncreiff, magiftro Archibaldo Lindfay camerario de Spyne ac rectore de Kyngufie, Patricio Kynnard de Lark, et magiftro Willelmo Wyfman vicario de Dundurcus et notario. Apud palatium de Spyne, 18 Martii 1569.

366 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli data Duncano Grant et her: mafc: de corpore fuo, q.d. Jacobo Grant de Fruychie et ejus her: mafc: quibufcunque, terrarum de Efter Elloquhy in baronia de Strathfpey et vic: de Elgin et Forres ; Reddendo L.11. 5. 4. In loco capitulari ecclefiæ Moravienfis, 7 Maii 1541.

367 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli facta Johanni Grant de Culcabok et Elizabethæ Innes ejus fponfæ in vitali redditu, et Jacobo Grant filio naturali dicti Johanis in feodo; q.d. Alexandro Grant etiam filio naturali dicti Johannis; q.d. Joanni Grant etiam filio naturali ejufdem; et heredibus mafculis de corpore uniufcujufque refpective; q. o. d. her: mafc: Jacobi Grant de Fruychie; terrarum de Wefter Elloquhy, lie *Portar croft* et cymba lie *ferrie cobill* fuper aquam de Spaye, et terrarum de Kincardye; in baronia de Strathfpey, vic: de Elgin et Forres; Reddendo L.16. 9. In loco capitulari ecclefiæ Moravienfis, 7 Maii 1541.

368 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli facta Alexandro Innes de eodem et her: mafc: de corpore; q.d. Willelmo Innes ejus filio et apparenti heredi et her: mafc: de corpore; terrarum de Efkill et Sanctandrois Kirkhill in baroniis de Birneth et Spyne; Reddendo L.14. 9. 4. Teftibus Hugone Crage capellano, Roberto Innes de Innermarky, domino Johanne Gibfoune notario, Patricio Hepburne. Apud Elgyne, 6 Februarii 1543.

369 Carta feodifirmæ terrarum de Etlis una cum pifcaria vocata *the Coiffey* in baronia de Kynneddor, ab Epifcopo cum confenfu capituli data Thomæ Innes de Pethnik et Elizabet Nori ejus fponfæ; quas ipfe Thomas ejufque pater Alexander Innes prius occupaverant: Reddendo annuatim L.5. 5. 7. cum quarterio mertæ, 1 muttone, 2 duodenis caponum, 2 bollis avenarum et 20 folidis pro 3 bollis ordei aridæ multuræ. Refervatis pifcibus captabilibus lye *Tak fifche*, computando 20 lie *Haddokis* feu *Quhytings* et aliorum pifcium minorum pro denario; pro uno *kylling* 2 denarios; pro uno lie *fkait* 2 denarios; pro uno lie *lyng* 2 denarios; pro uno lie *turwait* 4 denarios; pro uno lie *feleich* 4 folidos. Teftibus magiftro Willelmo Hepburne decano Cathanenfi, magiftro Johanne Rettray, Andrea Moncref, Waltero Ramfay notario: Apud Elgin et Sconam, 8 et 18 Maii 1561.

370 Inftrumentum fafinæ earundem terrarum fuper preceptum, in inftrumento copiatum, eifdem diebus locis et teftibus qui in carta; Alexandro Sutherland de Duffous ballivo; Teftibus fafinæ Jacobo Innes de Drany, Katerina Gordoun ejus fponfa, Georgio Innes, Alexandro Wyfman feniore in Kynnedor commorante, Thoma Innes filio quondam Roberti Innes, Johanne Hay, Alexandro Kempe in Duffous, Alexandro Twedie, Johanne Blair, Willelmo Wyfman notario. 19 Maii 1561.

371 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli data Alexandro Ros de Holme et Jonetæ Dunbar ejus fponfæ, terrarum ecclefiafticarum de Ewanne et Dalquharne, in baronia de Arclauch vic: de Narne; Reddendo annuatim L.9. 11. 4. Teftibus Jacobo Innes de Drany, Patricio Hepburne, dominis Florentino Huyme, Andrea Pettindrech, Roberto Urquhard vicario de Clynne, capellanis, domino Johanne Gibfoune capellano, magiftris Willelmo Wyfman et Davide Douglas notariis. Apud Elgyne in loco capitulari ecclefiæ Moravienfis, 5 Maii 1541.

372 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa magiftro Johanni Wod [de Tullydeveis], terrarum de Ferrenes et Ethnoc cum pifcaria in Fyndorne, in baronia de Arclach, vic: de Narne; prefoluta fumma 500 mercarum; Reddendo L.9 annuatim. In fine continetur preceptum fafinæ. Apud Sconam et Elgin, 10 et penultimo Maii 1564.

373 Carta venditionis a magiftro Johanne Wod facta Hugoni Ros de Kilrawak et Katherinæ Falconar ejus fponfæ, terrarum de Ferrenes et Ethynoc cum pifcaria in Fyndorne in baronia de Arclauch vic: de Narne: Tenend: de Epifcopo in feodifirma, Reddendo L.9 annuatim et preftando fectas et fervitia quibus ipfe Johannes prius tenebatur. In fine continetur preceptum fafinæ. Teftibus David Dunbar de Grangehill apparente, Georgio Dunbar ejus fratre, Thoma Ros in Daltuly, magiftris Roberto Flefhor et Johanne Kene. Apud Edinburc, 21 Aprilis 1567.

374 Carta confirmationis ab Epifcopo earundem terrarum. Teftibus magiftro Jacobo Strathauchin rectore de Balhelvye, Andrea Moncrefe, Jacobo Moncrefe, Davide Cumyng. Apud Spyne, 1 Junii 1567.

375 A notarial inftrument upoun the obligacioun of Huchoun Ros baroun of Kilrawok feuar and heretour of the town and lands of Ferrenis and Ethenoc to grant paftour to twentie-foure kye and ane bull with thaire followars pertening to the bifchop, for the tyme of the faid reverend faderis lyftyme, upone the beft and maift commodious girfs within the faid bounds. Witneffes Maifter James Strathauchin parfon of Balhelvye, Archibald Lyndefay parfon of Kyngufye, Androw Moncreffe, Sir Nicolas Tulloch, David Cumyng and Sir James Sibbald. William Wyfman notar. At the palace of Spyne, 1 April [?] 1567.

376 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Willelmo Grant filio Jacobi Grant de Fruychie, et her: mafc: de corpore q.d. dicto Jacobo et her: mafc: ejufdem, terrarum de Uvir Finlarg alias Mukroth, Mid Finlarg, et Nedder Finlarg, in baronia de Strathfpey, vic: de Elgin et Forres. Reddendo L.22. 16. annuatim. Apud Elgin in loco capitulari, 7 Maii 1541.

377 Preceptum fafinæ ejufdem eodem die et loco.

378 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Jacobo Innes de Rotmaginze et Katerinæ Gordoun ejus fponfæ, terrarum de Fynraffy quas Elizabeth Troup relicta quondam Duncani Sutherland nunc inhabitat, in baronia de Spyne vic: de Elgin. Reddendo annuatim 15 marcas, 1 martam, 1 mutonem, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, et

40 ſolidos pro 6 bollis aridæ multuræ. Teſtibus magiſtris Johanne Dowglas vicario de Galſtoun, Hugone Crage capellano Moravienſis eccleſiæ, et domino Thoma Hay vicario de Duffous. Apud eccleſiam cathedralem, 6 Novembris 1540.

379 Preceptum ſaſinæ eorundem.

380 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo conceſſa Jacobo Innes de Cromy et Margaretæ Innes nunc ejus ſponſæ, earundem terrarum, ab eodem Jacobo ad hoc reſignatarum. Teſtibus Patricio Hepburne, magiſtro Johanne Innes, Patricio Kynnaird, Georgio Kirk, magiſtro Andrea Browne, magiſtris Hugone Cragy, et Willelmo Wyſman notariis. Apud eccleſiam cathedralem, 7 Aprilis 1545.

381 Carta confirmationis ab Epiſcopo cartæ venditionis ab Alexandro Innes de Cromye, cum conſenſu Elizabethæ Forbes ejus uxoris, datæ Georgio Sinclar filio Georgii comitis Cathaniæ, terrarum de Fynraſſie in baronia de Spyne; tenend: de Epiſcopo; Reddendo 15 marcas, 1 mertam, 1 mutonem, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo et pro 6 bollis aridæ multuræ 40 ſolidos. Reſervata Epiſcopo petaria epiſcopali lie *Biſchopis moſs* alias *Laverok moſs;* coram teſtibus Joanne Kynnard de Salinhill, Willelmo Haye ſervo dicti Alexandri, magiſtro Thoma Brydie et domino Joanne Gibſoune notariis; apud Elgin, 26 Maii 1569. Teſtibus ad confirmationem Andrea Moncreiff, Davide Cumyng, Joanne Ogilvye, domino Jacobo Sandeſone et domino Joanne Gibſoune rectore de Unthank notario. Apud palatium de Spyne, 26 Maii 1569.

382 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo cum conſenſu capituli conceſſa Johanni Campbell de Caldour militi et Alexandro Campbell ejus filio, et her: maſc: dicti Alexandri, terrarum eccleſiaſticarum de Flenes moir in baronia de Arclach, vic: de Narne. Reddendo annuatim L.17. 3. 9½. Teſtibus domino Florentino Huyme, domino Alexandro Sinclar, capellanis, domino Thoma Brabanere preſbytero, Jacobo Innes, Patricio Kynnard et Waltero Mongumry. In loco capitulari, 25 Junii 1545.

383 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo data dominæ Katherinæ Campbell comitiſſæ Crawfurdiæ viduæ quondam Davidis comitis Crawfurdiæ, terrarum eccleſiaſticarum de Flenes moir in baronia de Arclach vic: de Narne, reſignatarum in ejus favorem a magiſtro Alexandro Campbell, ſub regreſſu. Reddendo annuatim L.17. 3. 9½. Teſtibus magiſtro Henrico Schaw, Davide Cummyng, domino Jacobo Sandeſone, Andreo Moncreiff, ſervitoribus Epiſcopi, magiſtro Johanne Perie penſionario de Fettircarne et domino Joanne Gibſone rectore de Unthank notariis. Apud palatium de Spyne, 12 Auguſti 1567.

384 A letter be the Bifchop confirming the letter of reverfioun be the faid countes to Maifter Alexander Campbell, upon which the refignation in her favour had been granted be him. At the palice of Spyne, 12 Auguft 1567.

385 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Willelmo Fraifer de Over Calladour et her: mafc: de corpore, q:d: Hugoni Fraifere fratri germano ejufdem et her: mafc: de corpore, q:d: domino Hugoni Fraifere domino Lovet et her: mafc: de corpore, q: o: d: her: mafc: quibufcunque dicti Willelmi, terrarum de Foyar et Bollefkyne in baronia de Kilmyles vic: de Invernefs; Reddendo L.8. 14. 8. Apud Elgin in loco capitulari, 12 Decembris 1541.

386 Preceptum Epifcopi de clare conftat ad infeoffandum Willelmum Frafer filium legitimum et propinquiorem heredem quondam Hugonis Frafer, in terris de Foyare et Bollefkane, in baronia de Kilmyles vic: de Invernes. Ballivis Jacobo Innes de Drany et Joanne Robertfoun. Teftibus magiftris Jacobo Strathauchin rectore de Balhelvye, Archibaldo Lyndefay rectore de Kyngufye, Willelmo Strathauchin rectore de Botarye. Apud palatium de Spyne, 22 Aprilis 1567.

387 Literæ affedationis ab Epifcopo cum confenfu capituli datæ Georgio Barclaye de eodem et Margaretæ Ogilvye ejus fponfæ, decimarum garbalium parochiarum de Grantuly et Drumdalgye, pro 19 annis, folvendo inde annuatim 290 mercas. Teftibus domino Waltero Ogilvye de Boynd milite, Jacobo Dunbar de Tarbart, Georgio Ogilvye de Auquhannanye, Andrea Moncreiff juniore, dominis Jacobo Sibbald et Alexandro Robertfone fervitoribus Epifcopi. Apud ecclefiam cathedralem, 24 Octobris 1556.

388 Affedatioun of the teynd fchevis of the paroche of Gartelie, fet be the Bifchop with confent of the cheptour, to Walter Barclay of Newtoun, for nynteyn yeiris. Payand thairfoir 240 merks yeirlie. Witnes Johnne Douglas prebendar of Ruffill, Walter Barclay of Drumdelgie, David Cumyng, Johnne Inglis, fervitouris to the Bifchop. At Spynye and Elgin, 8 Auguft 1580.

389 Sententia lata ab Ancelmo Roberti fuccentore Roffenfi, canonico et commiffario generali Moravienfi, in caufa quæ vertebatur inter dominum David Fothringame capellanum capellæ infularis de Spineto vulgariter nuncupatæ *our Ladys chapell inch*, actorem, et Willelmum Clerk reum, de poffeffione tenendriæ hufbandalis dictæ capellæ,—Capellanum ejufque predeceffores veros poffeffores effe tenendriæ de ly *Infch* ac in ufu pafcendi eorum animalia a loco vulgariter dicto ly *thornye bray* ufque locum vulgariter dictum ly *taill of the medow*, et procedendo a fine prati ufque aquam de Loffe, defcendendo per dictam aquam et ex latere ejufdem capellæ ufque fubtus capellam ex aquilonari parte ejufdem, tanquam in propria paftura dictæ capellæ annexa; —excommunicando dictum reum et eum condemnando in damnis, intereffe et expenfis litis

poftea liquidandis et modificandis. Prefentibus magiftris et dominis Thoma Gadderar, Willelmo Brabnar, Matheo Tailyour, Thoma Hay, notariis, Thoma Eldar et Johanne Roberti, burgenfibus de Elgine. In loco confiftoriali Moravienfi folito, 23 Julii 1522.

390 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffà Alexandro Anderfoune in Wefter Alves et Alexandro Anderfoune burgenfi de Elgine ejus filio et Beffetæ Gordoune dicti filii conjugi, villæ et terrarum de Inchebrok in baronia de Spyne vic: de Elgin et Forres, quæ prius a dicto Alexandro patre occupatæ fuerunt; prefoluta fumma 200 mercarum. Reddendo annuatim L.3. 17. 10. cum quarta parte martæ, 1 mutone, 1 agno, 1 auca, 1 duodena caponum, 1 bolla avenarum cum pabulo, et 13 folidis 4 denariis pro 2 bollis aridæ multuræ. Teftibus Jacobo Innes de Dranye, Andrea Moncreffe, et magiftro Joanne Dowglas notariis. Apud Edinburgh et Elgine, 16 Februarii et [ ] 1562.

391 Preceptum fafinæ eorundem. Eifdem locis et teftibus, 17 Februarii et [ ] 1562.

392 Carta confirmationis ab Epifcopo, cartæ venditionis earundem terrarum ab Alexandro Anderfoune burgenfi de Elgine conceffæ Georgio Dunbar in Wefter Alves et Margaretæ Anderfoune ejus fponfæ. Tenend: de Epifcopo fub eifdem conditionibus quibus ipfe Alexander eas tenuerat (*imperfecta*).

393 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Johanni Grant de Ballandallacht et nobili mulieri Barbaræ Gordoun ejus fponfæ et her: mafc: dicti Johanis; q: d: Jacobo Grant de Fruychy et her: mafc:; terrarum de Kirktoune de Inverawn in vic: de Banff; Reddendo inde annuatim 4 marcas. Teftibus Alexandro Gordoune de Strathown, Arthuro Stewart de Kynimachlo, Patricio Grant de Dalwey, Jacobo Grant de Defk, Willelmo Gordoune. Apud Drummyn, 16 Julii 1545.

394 Preceptum fafinæ eorundem. Teftibus ut fupra, una cum Willelmo Hey. Apud Drummyn, 21 Julii 1545.

395 Carta affedationis in vitali redditu, ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Davidi Hepburne et Thomæ Hepburne, terrarum de Mekle Innerlochtie et Auldrochtie, in baroniis de Birnet et Spyne refpective, vic: de Elgin et Forres. Reddendo annuatim pro Mekle Innerlochtie L.13. 6. 8.; 1 mertam vel 4 marcas; 4 mutones vel 8 folidos pro quocunque; 8 agnos vel 2 folidos pro quocunque; 8 aucas vel 16 denarios pro qualibet; 8 duodenas caponum vel pro quolibet capone 12 denarios; 9 bollas avenarum cum pabulo vel pro qualibet bolla 6 folidos 8 denarios; 12 bollas aridæ multuræ vel pro quaque bolla 6 folidos 8 denarios; de quibus fol-

vantur 15 ſolidi pro 2 bollis et una firlota dictæ aridæ multuræ, per capellanum de Innerlochtie et ſuos tenentes. Reddendo pro molendino de Innerlochtie 13 ſolidos 4 denarios, 1 aprum paſtum ; pro Auldrochtie L.4. 13. 4. ; 2 quarteria mertæ vel 26 ſolidos 8 denarios ; 2 mutones, 2 agnos, 2 aucas, 1 duodenam caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, vel pro eiſdem pretia prius ſpecificata ; 20 ſolidos pro 3 bollis aridæ multuræ. Teſtibus magiſtro Johanne Gordoun vicario de Kincardin et Rothemurcus, Jacobo Innes de Dranye, magiſtris Hugone Cragie, Thoma Seres ac domino Joanne Gibſone notariis ; apud Elgin, ultimo Martii 1554.

396 Preceptum ſaſinæ eorundem ſuper præfatam cartam aſſedationis. Eodem die et loco.

397 Aſſedatioun be the Biſchope with conſent of the cheptour, made to Androw Moncreiff his ſervitour, of the tendeſchaeffis of Litill Innerlochtie in the baronie of Birnet, ſhereffdome of Elgine and Forres, for nyneteen yeiris. Payand thairfoir yeirlie 28 bollis teynd victuall but cheritie, twa part bear and thrid part aitt meall, be the common mett and meſour of the burcht of Elgin, or ten ſchillings for ilk boll of the ſaid victuall. Witnes Sir James Sandeſone, James Crommy, James Smyth and Sir Johne Gibſoun perſon of Unthank notar. At Spyne and Elgin, 22 and 23 April 1571.

398 Aſſedatioun be Maiſter Alexander Dunbar dene of Moray with conſent of the Biſchope and the cheptour, to Johne Hay of Louchloy and Park, of the teindſchaeffis of Inſcheocht, Lowchloy, Park, Knokcowdie, Newtoun of Hunterboig and Knoknagillie, within the parochin of Alderne and ſheriffdom of Narne, for nyntene yeris. For ſoumes of money pait throuch hands, convertit to the reparation of the queris of the Denis kirks of Aldern and Narn and the mans of his denry ſituat beſyde the cathedral kirk, and for payment yeirlie of L.3. 6. 8. and 2 wedders for Inſchocht ; L.6 and 2 wedders for Lowchloy ; L.5 and 2 wedders for Knokagilze ; 40 bolls victuall with the cherraty, ſufficient ſtuff, half meil of aittis, half beir for Park with the pendicles, viz. Knokcowdie and Newtoun of the Hunterboig. Witnes Johne Ros of Ballevat, Sir William Douglas, William Hay, notars, Andro Moncreiff, Sir James Sandeſon ſervitours to the Biſchope and Sir Johne Gibſone perſon of Unthank notar. At Elgin and Spine, penult and laſt days of April 1571.

399 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo cum conſenſu capituli conceſſa Wilhelmo Farquharſone, terrarum de Eſter et Weſter Kelles et de Corcoponoch vocat: *lie Free* in vic: de Elgin et Forres. Reddendo inde annuatim L.16. 6. 2½., necnon ſolvendo 1 martam, 2 mutones, 4 agnos vel hædos, 2 aucas, 2 duodenas pultrearum, 2 bollas avenarum, cum 40 ſolidis pro 6 bollis ordei aridæ multuræ, pro Eſter Kelles ; 1 martam, 2 mutones, 2 aucas, 2 duodenas pultrearum, 2 bollas avenarum, cum 30 ſolidis pro 4 bollis 2 firlotis ordei aridæ multuræ, pro Weſter Kelles. Reſervata paſtura de Corcoponoch feodifirmariis et tenentibus baroniæ de Birneth. Apud Sconam et Elgin, 26 Auguſti et 2 Septembris 1562.

400 Preceptum de clare conſtat ab Epiſcopo datum ad infeoffandum Wilhelmum Cuming alias Farquharſone propinquiorem heredem patris Wilhelmi Farquharſone in dictis terris de Eſter et Vaſter Kelleſis et de Corcoponoche. Teſtibus Joanne Douglas prebendario de Duffill, Franciſco Savoy, Davide Cuming, Jacobo Crommie, ſervitoribus Epiſcopi, et Gulielmo Gibſone burgenſi de Elgin notario. Apud Spynie, 15 Januarii 1584.

401 Litera aſſedationis ab Epiſcopo cum conſenſu capituli conceſſa Willelmo domino de Abirnethy, Rothemaye et Saltoun et Alexandro magiſtro Saltoun ejus filio, decimarum rectoriæ et vicariæ eccleſiæ de Keth, pertinentis menſæ Epiſcopali, pro 19 annis. Reddendo 50 marcas annuatim. Teſtibus Georgio comite de Huntlie, magiſtro Georgio Gordoun conſtabulario de Badyenocht, dominis et magiſtris Magno Vauſe rectore de Y, Johanne Gordoun vicario de Keth, Hugone Cragy, Willelmo Wyſman notariis, et domino Thoma Wallaſs vicario de Spyne. Apud eccleſiam cathedralem, 16 Aprilis 1540.

402 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo cum conſenſu capituli conceſſa Hugoni Ros baroni de Kilravok, terrarum de Kildrymmie cum piſcaria ſuper aqua de Narne ; Kilmony et Daltuly cum piſcariis ſuper Findorne, in baronia de Arclauch, vic: de Narne. Reddendo annuatim L.33. 1. 1½. Teſtibus magiſtro Henrico Lumiſdaill rectore de Kynkell, Jacobo Ogilvy de Cardell, Hugone Kennaty de Garvanne Manis, Jacobo Innes de Drany, Alexandro Urquhard de Burrowyardis, Georgio Strauchin de Cullodynne, magiſtris Hugone Cragy, Willelmo Wyſman et Johanne Gibſoun notariis. Apud Elgyn, 5 Maii 1545.

403 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo cum conſenſu capituli facta Hugoni Fraſere domino Lovet, terrarum de Eſtir Kilmyles, Weſtir Kilmyles, Balnafare, Eſtir Abreoquhy, Weſtir Abreoquhy, Kilquhynnane, una cum molendino de Bucht et piſcaria de Neſs vocata Freſchot, in baronia de Kilmyles, regalitate de Spyne, vic: de Invernes: Reddendo annuatim L.78. 17. 3½. Preſtando ſectam et ſervitia ſicut alii feodifirmarii terrarum Epiſcopi. Teſtibus magiſtris Hugone Crage, Thoma Hay, domino Johanne Gibſone, notariis, dominis Willelmo Clark, Davide Willelmi, Johanne More, Jacobo Fraſere et Andrea Wallace preſbytero. Apud Elgin in loco capitulari, 13 Maii 1544.

404 Preceptum ſaſinæ ejuſdem. Eodem die et loco.

405 Inſtrumentum ſuper procuratorio reſignationis terrarum de Eſtir Kilmyles alias *the Brigend* ex parte occidentali aquæ de Neſs, a Hugone Simſoune de Erchyde in manibus Epiſcopi, in favorem Alexandri domini Freſer de Lowet: Hugone Cragye, Joanne Gibſoune, Joanne Freſer, et Willelmo Dow, capellanis, procuratoribus ; Jacobo Duff vicario de Durris, Joanne Freſer, Thoma McGrowder, Thoma McConeill McAne, Joanne Makorkill, et Alexandro McGillereocht, teſtibus, Martino Logye notario. Acta infra locum de Lowet, 9 Auguſti 1550.

406 Inftrumentum fuper procuratorio ad refignandum dictas terras nec non ad tradendam fafinam earundem dicto domino, ab eodem Hugone facta. Eodem die et loco.

407 Prefentatio domini Jacobi Douglas prefbyteri, ftallarii thefaurariæ, et facriftæ majoris in ecclefia cathedrali, in vicariam de Kynnedor annexatam et incorporatam thefaurariæ in vicariam praeftimonialem a thefaurario Jacobo Hepburne facta. Apud civitatem Dunkeldenfem, 17 Maii 1554.

408 Collatio ejufdem vicariæ ab Epifcopo data eidem Jacobo Douglas, in perfona Johannis Narne procuratoris ejus, per impofitionem annuli Epifcopi in illius digito. Teftibus, magiftro Jacobo Hepburne decano Dunkeldenfi, thefaurario Moravienfi, Michaele Walker canonico Dunkeldenfi, David Trumbull, capellano, et Roberto Nayfmyt, Andrea Strang notario. Apud Sconam, 10 Octobris 1554.

409 Affedatio ab Epifcopo cum confenfu capituli facta Georgio comiti de Huntley cancellario Scotiæ et Elizabethæ Keyth ejus fponfæ, terrarum de Kynnoir in baronia de Keyth, vic: de Banff, pro 19 annis. Reddendo annuatim L.13. 5. 8. Teftibus Georgio Gordoun de Gycht, magiftro Adamo Gordoun et magiftro Willelmo Wyfman notario. Apud Elgin in loco capitulari, 8 Junii 1547.

In fine additur, Epifcopum confenfiffe ad edificationem molendini in dictis terris a Comite qui multuris frueretur pro tempore affedationis. Teftibus magiftro Alexandro Hepburne rectore de Ryne, Thoma Wallace prebendario de Unthank, Andrea Moncrefe et magiftro Willelmo Wyfman. Apud Palatium de Spyne, eodem die.

410 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Jacobo Grant de Fruychie et Johanni Grant ejus filio et heredi apparenti, terrarum de Lagane, Ardinche, Auchnahandet, in vic: de Invernes ; Cowilnakile, Auchehangane, Wefter Daltuly, Efter Daltuly et croftæ de Cardell, in vic: de Elgin et Forres ; et Ardaly et Alloquhy in vic: de Banff ; una cum pifcationibus de Ardinche fuper lacum ejufdem et fuper aquam de Spey, de Efter Daltuly et Wefter Daltuly, Alloquhy et Ardaly, Dalwey, Adwy, Tullecquhene, Adwoke et Calatar fuper eandem aquam de Spey ; in baronia de Strathfpey et regalitate de Spyne. Reddendo annuatim L.66. 18. 4. Apud Elgin in loco capitulari Moravienfi, 7 Maii 1541.

411 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Thomæ Cuming de Alter et Margaretæ Gordoun ejus fponfæ, terrarum de Logygowne, Ardory, Dolefbrachty, Clunerny, cum pifcaria in aqua de Findorne, in vic: de Elgin et Forres. Reddendo inde annuatim L.28. Teftibus Jacobo Innes de Drany, Archibaldo Broun burgenfi de Fores, magiftro Joanne Douglas vicario de Galftoun, magiftro Andrea Strang, Valtero Ramfay, notario, Willelmo Tuicht, Roberto Forbefs, Dauide Cumyng. Apud Sconam et Elgin, [ ] et [ ] Julii 1561.

412 Preceptum fafinæ eorundem, eifdem locis et teftibus.

413 Confirmatio ab Epifcopo, cartæ venditionis a Thoma Cuming de Alter et Margareta Gordoun ejus fponfa factæ Hugoni Ros filio quandam Johannis Ros de Balliuat et Elfpetæ Cuming ejus fponfæ, terrarum de Logie et Ardorie cum pifcaria falmonum fuper aquam de Findorne. Reddendo inde annuatim Epifcopo L.14. 10. 6. Coram teftibus, prepofito de Elgin Johanne Annan, Archibaldo Urquhart in Clunnye et Reno Cuming fervo concedentis; apud Alter, 7 Aprilis 1567. Teftibus ad confirmationem Andrea Moncreiff, Joanne Ogiluye, fervitoribus Epifcopi, Andrea Douglas burgenfi de Edinburcht, Jacobo Sandefone, et domino Joanne Gibfon rectore de Unthank. Apud palatium de Spyne ultimo Junii 1569.

414 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Archibaldo Broun burgenfi de Fores et Margaretæ Lefly ejus fponfæ, terrarum de Mercuffy cum molendino in vic: de Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.6. Teftibus Alexandro Blair camerario Sconæ, Andrea Moncreff, magiftro Joanne Dowglafs vicario de Galfton, Valtero Ramfay notario. Apud Sconam et Elgin, 16 et [ ] Augufti 1561.

415 Preceptum fafinæ eorundem, eifdem diebus locis et teftibus.

416 Inftrumentum fafinæ fuper idem preceptum. Teftibus [ ], 27 Augufti 1561.

417 Tack fet be the Bifchop with confent of the Cheptour to his lovit fervand Androw Moncreiff for his guid and thankful fervice be the fpace of thir twentie fax yeiris bygane, of the teynd fchaeiffis of Nedder Monbeinis and Haucht of Monbeinis within the paroche of Elgin. Payand thairfoir 16 bollis of teynd victual, twa part bear but cheritie and thride part fufficient ait meal. At Spyne and Elgin, 2 and 20 dais of Aprile 1571.

418 Tack of the teyndfchaeiffs of Moftowie, Haucht and Overbernet Hills, fet be the Bifchop with confent of the Channonis to James Innes of Dranye and Katharine Gordon his fpoufe and Patrik Innes thair fone, for nyntene yeiris. Payand for Moftowie 14 bollis victual and for Haucht and Overbarnet hills 14 bollis, twa part bear but cheritie, and thride part fufficient ait meal. At Spynie and Elgin, 2 Junii and [ ] 1572.

419 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Paulo Dunbar filio quondam Patricii Dunbar de Moy et Margaretæ Nicholfone ejus fponfæ, terrarum eclefiafticarum de Moy, per Margaretam Thomfone matrem ipfius Pauli de prefenti occupatarum, in vic: de

Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.1. 13. 4. Apud Sconam et Elgin, 22 et 28 Aprilis 1562.

420 Preceptum fafinæ eorundem, refervato vitali redditu Margaretæ Thomfone. Eifdem diebus et locis.

421 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Willelmo Makyntofche de Dunnachthanne Capitaneo de Clanquhattane, terrarum de Moymore, Moybeg, Altnaflanach, Tulloch Clowre, Sleauch, Tullowch Makcarre, Rowan et Innerin in baroniis de Moymore et Arclauch et vic: de Invernes. Reddendo annuatim L.20. 15. 4½. Cum privilegio de unica fafina capienda apud Moymore. Teftibus magiftro Henrico Lumifdaill rectore de Kynkell, domino Jacobo Douglas capellano, Donaldo Willelmi, Johanne McGillegew, magiftris Hugone Cragy, Willelmo Wyfman, et domino Johanne Gibfon. Apud Elgin in loco capitulari, 27 Aprilis 1545.

422 Preceptum Regium per fignaturam manualem Gubernatoris regni fubfcriptum, Epifcopo directum, ad recipiendum Alexandrum dominum Gordon tenentem earundem terrarum, quæ devenerunt in manibus Reginæ ratione foriffacturæ Willelmi Makyntofche de Dunnachtane pro certis criminibus traditionis. Datum fub magno figillo. Apud Innernys, 8 Augufti 1552.

423 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Alexandro domino Gordon, earundem terrarum, fuper dictum preceptum regium. Reddendo L.20. 15. 4½. Apud Elgin in loco capitulari, 28 Novembris 1552.

424 Carta confirmationis ab Epifcopo facta, cartæ alienationis a Jacobo Innes de Dranye et Katharina Gordon ejus fponfa conceffæ Alexandro Innes filio eorum feptimo genito, terrarum de Muirtoun in baronia de Kynedward, refervato eorum vitali redditu. Reddendo Epifcopo L.9. 14. 9. Coram teftibus Andrea Moncreiff, Davide Cuming, Antonio Stranoc, et domino Johanne Gibfon. Apud Spynie, 13 Maij 1570. Teftibus ad confirmationem [ ] Apud Spynie [ ] 1570.

425 Tack be the Bifchop with confent of the Cheptour, fet to Robert Dunbar of Duris and Chriftiane Leirmond his fpous, of the teynd fchaeffis of Muirtoun and Grangehill in the paroche of Dyk and fheriffdom of Elgin and Forres for nynetene yeirs, payand thairfoir yeirlie L.4. 6. 8. At Elgin and Spyne the 20 day of Februar 1571.

426 Carta confirmationis ab Epifcopo conceffa cartæ venditionis ab Alexandro Innes de Crommye

cum confenfu Ifabellæ Forbes ejus fponfæ datæ Johanni Annand prepofito burgi de Elgin et Jonnetæ Cuming ejus fponfæ, terrarum de Murraftoun quæ jacent inter terras de Uchter Spynie nunc vocatas Scherefe Myln ab occidente et terras de Francoklaw ab oriente ex boreali parte de Loffin, in baronia de Spynie, cum pecia terræ vocata Burrowbriggis ex auftrali parte de Loffin. (Refervand to me and my airs ye haill hill callit the hill of Murraftoun as ye merche ftanis falbe fett in at ye end of the lang riggis difcendand Nort and Sowt, except the quarrall thairof and ftanis to be win yairin quhilk I will to ftand in commountie to ye faid Jhone Annand and his airs.) Reddendo annuatim Epifcopo 16 folidos, et L.4. dicto Alexandro Innes. Coram teftibus Jacobo Johnfton miniftro de Birnet, Thoma Robertfoune capellano, et Johanne Davidfon brafiatore. Apud Elgin, 10 Septembris 1569. Teftibus ad confirmationem, domino Johanne Gibfon rectore de Unthank, domino Jacobo Sibauld capellano, Adamo Hepburn filio Patricii Hepburn de Wauchtoun, et Davide Cuming fervitoribus Epifcopi. Apud Palatium de Spynie, 21 Martii 1570.

427 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Jacobo Innes de Drany et Katerinæ Gordoune ejus fponfæ, terrarum de Newtoun cum pifcaria vocata *the Newtoun havin* alias *the Ernhill* in baronia de Kynneddoir et vic: de Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.9. 9. $1\frac{1}{2}$. Teftibus magiftro Willelmo Hepburne decano Cathanenfi, magiftro Joanne Rattray, Andrea Moncrefe, Valtero Ramfay notario. Apud Elgin et Sconam, 8 et 18 Maii 1561.

428 Inftrumentum fafinæ eorundem, fuper preceptum in inftrumento copiatum datum eifdem locis et diebus qui in carta. Ballivis Willelmo Wauch et Alexandro Sutherland de Duffous. Teftibus Thoma Innes de Etlis ac Elizabet Nory ejus fponfa, Georgio Innes fratre germano dicti Jacobi Innes de Dranye, Alexandro Wyfman feniore in Kynnedor, Thoma Innes famulo dicti Jacobi Innes, Alexandro Kempe in Duffous, Johanne Blair famulo dicti Thomæ Innes de Etlis, Alexandro Twedie et Johanne Twedie pifcatoribus. 19 Maii 1561.

429 Affedatioun of the teynd fchavis of Mekill Pennik within the barony of Farrayne, regality of Urquhart and fheriffdom of Nairn, fet be Maifter Alexander Dunbar dene of Murray with confent of the Bifchop and Cheptour, to Archibald Dunbar of Penwick, for nyneteen years. Payand thairfoir threttie twa bollis of victuall, half meill half beir, togidder with four wedders yeirlie. Witnes Alexander Dunbar of Conze, James Dunbar of Tarbatt, Maifter Alexander Douglas commiffar of Murray, Androw Moncreiff, David Cumming, Sir James Sandefon, fervitours to the Bifchop, Sir John Gibfon perfon of Unthank. At the palice of Spyne and Elgin, 2 and 3 Julij 1571.

430 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Johanni Gordoune de Longar et heredibus mafculis de corpore legitimis, q. d. Willelmo Gordoun et Georgio Gordoun filiis naturalibus inter ipfum et Jonetam Maitland procreatis et eorum her: mafc: de corpore refpec-

tive, q.o.d. her: mafc: dicti Johannis quibufcunque, terrarum de Petlurge, Ovir Auchquhorteis, Nethir Auchquhorteis, cum crofta de Petruchany in baronia de Keth, vie: de Banf. Reddendo inde annuatim L.22. 6. 8. cum privilegio de unica fafina capienda apud Petlurge. Teftibus Willelmo domino Saltoun, Thoma Ogilvy, Patricio Kynnarde, magiftro Johanne Gordoun, burgenfi de Aberden, Andrea Ogilvy, Johanne Oliphant, domino Willelmo Abercrummy canonico, magiftris Johanne Douglas vicario de Galftoun, et Andrea Strang notariis. Apud Ecclefiam Cathedralem, [ ] 1539.

431 Obligement be Johane Gordoun of Lungar to be lele, trew and faithfull to the Bifchop and the Cheptour and to manteine and defend the famyn, and to ferve the Bifchop in the Kingis weeris ; and to grant convenient rowme for refaving, keping and fauffing the teyndis of the Bifchop, dene or cheptour, his awn teynd being exceppit. Witnes Mafter Thomas Gaderar perfon of Murthlik, Johnne Gordoun vicair of Keyth, Sir Johnne Maetland chaplain, Thomas Bard, Robert Innes and David Bogy. Maifter Williame Wyfman notar. At Petlurge, 11 day of Maii 1540.

Johannes Gordoun antedictus ex ejus propria confeffione voluntarie monitus eft ad obfervandam et perimplendam præfatam obligationem in omnibus fuis punctis et articulis et non contraveniendum eidem in futurum fub pæna excommunicationis majoris, a Thoma Gaderar commiffario Moravienfi. 8 Novembris 1540.

432 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli facta Alexandro Cummyn domino juniori de Ernifhed et Egidiæ Blacater ejus fponfæ, terrarum de Mekill Phorpe infra baroniam de Raffort, vic: de Elgin et Forres. Reddendo annuatim L.10. 5. 6½. Teftibus dominis Jacobo Dowglace, Willelmo Clark, Johanne Leflie, Willelmo Cummyng, magiftris Alexandro Cummyng, Johanne Guthere, Hugone Cragy et Willelmo Wyfman, notariis. Apud Elgin, 20 Junii 1547.

433 Preceptum fafinæ ejufdem, eodem die et loco eifdemque teftibus.

434 Inftrumentum fuper refignatione vitalis redditus terrarum de Queralwod et Lidget a Joneta Innes relicta quondam Willelmi Sutherland de Duffous facta in manibus magiftri Alexandri Dunbar decani et vicarii generalis, epifcopali fede vacante, in favorem filii fui primogeniti Willelmi Sutherland. Teftibus dominis Thoma, Johanne Lokart, canonicis prebendariis de Aberlour et Innerkethny et domino Thoma Hay fcriba curiæ confiftorialis. Andrea de Sancto Claro notario. Apud Elgin, 1 Junii 1529.

435 Inftrumentum fafinæ Willelmi Sutherland de Duffous in terris de Queralwod et Grefchip infra dominium de Murray et Ballivatum de Elgin et Forres, fuper preceptum Regium poft inquifi-

tionem datum apud Hadinton, 7 Junii anno regni 16to. Willelmo Gaderar uno ballivorum de Elgin ballivo, Andrea Gaderar attornato; Teftibus Alexandro Sutherland decano Cathanenfi, Joanne Scherer vicario de Ardclat, Thoma Fethy clerico, Alexandro Gaderer juniore, Andrea Couk et Patricio Frafer. 12 Junii 1529.

436 Carta venditionis a Willelmo Sutherland de Duffous concefſà Gawino Epifcopo Aberdonenfi, annui redditus 50 mercarum percipiendi de terris de Queralwod et Lidgat. Provifo quod fi contingat monetam regni Scotiæ vel cujufvis alterius regni in Scotia curfum habentem ad altius pretium levari quam ut nunc in folutione capiunt, unde Epifcopus pauperioris aut deterioris conditionis efficietur, in eo cafu folvetur pro qualibet merca et 32 denariis una uncia puri argenti quod erit ad minus *alewyne penny fyne* vel ejus verus valor in ufuali moneta regni Scotiæ. Teftibus, magiftro Andrea de Sancto Claro, canonico Roffenfi, magiftro Thoma Gaderar vicario de Narne, domino Joanne Scherer vicario de Ardclat, Nicholao Sudirland de Grefchip, Andrea Sudirland ejus fratre et Alexandro Winchiftre notario. Apud Queralwod, 5 Augufti 1529.

437 Preceptum ad infeoffandum dictum Epifcopum in dicto annuo redditu per denarii traditionem, die, loco et teftibus eifdem.

438 Inftrumentum fafinæ fuper idem preceptum. Teftibus Willelmo Thomæ burgenfi de Elgin, Andrea Stewart, domino Jacobo Kar capellano, Jacobo Wat, et aliis qui in carta. 9 Augufti 1529.

439 Confirmatio fub magno figillo regio precitatæ cartæ annui redditus. Teftibus Gawino archiepifcopo Glafguenfi, cancellario Scotiæ, Georgio epifcopo Dunkeldenfi, Henrico epifcopo Candidæ cafæ, Colino comite de Ergile, magiftro Hofpitii, Hugone comite de Eglinton, Georgio comite de Rothes, Malcolmo domino Flemyng, magno camerario, Patricio priore ecclefiæ metropolitanæ Sancti Andreæ, David abbate monafterii de Abirbrothok, fecreti figilli cuftode, Roberto Berton de Ovirbertoun thefaurario et computorum rotulatore, magiftro Thoma Erfkin de Haltone fecretario, et Jacobo Colvile de Uchiltre cancellariæ directore. Apud Striveling, 6 Augufti 1529.

440 Difcharge and acquitance be Williame Suthirland of Duffus til Gawin bifchop of Abirden, of fevin hundreth thretty thre pundis fex fchillingis and aucht pennies, extending to alevin hundreth merkis in guid gold havand curs of the realme for the tyme, refavit fra the Bifchop in payment of fifty merkis land of Querelwod and Lidget alienate to him. Vitnes Martin Bacafky burges of Edinburgh, Sir Jhone Scherer, Androw Stewart, Andro Veche and Maifter Vilyame Hay notar. At Edinburgh, 23 Auguft 1529.

441 Carta Gavini Epifcopi Aberdonenfis qua (cum confenfu et admortizatione Regis) fundat duas capellanias in ecclefia cathedrali Moravienfi et duos capellanos dotat 50 marcis annui redditus e terris de Querelwod et Lidget, in honorem Sanctæ Trinitatis et fanctorum Columbæ et Thomæ martyris, et pro falute animarum Regis ejufque predecefforum et fucceflorum, Alexandri Dunbar de Veftfeld militis et dominæ Elizabethæ Suthirland ejus fponfæ, Epifcopi parentum, domini Roberti Vellis quondam archidiaconi Sancti Andreæ, Gawini Wach quondam decani Moravienfis, magiftrorum Jacobi Lindefay et Jacobi Brown archidiaconi et decani Abirdonenfis, necnon pro falute animæ Epifcopi fundatoris, aliorumque Chrifti fidelium : His ftatutis fervatis ; Quod dicti duo capellani fint bonæ et honeftæ converfationis abfque concubinis aut focariis, in cantu Gregariano experti et difcantu mediocriter inftructi et docti ; et quod indies cum difpofiti fuerint celebrabunt ; primus in infula fancti Columbe pro anima Epifcopi et aliis predictis animabus, qui et cognomento intitulabitur decani capellanus ; fecundus vero ad altare Sancti Thomæ in cruce ecclefiæ, qui capellanus domini Alexandri Dunbar vocabitur, pro cujus anima et dictæ Elizabeth fponfæ fuæ, parentum Epifcopi, orabit. Tenebuntur etiam ambo capellani predicti quotidie in choro cum choriftis dictæ ecclefiæ cathedralis Moravienfis divina fervitia canere, in omnibus horis intereffe preterquam horis minutis, fcilicet prima, tertia, fexta et nona ; intererit etiam indies capellanus Sancti Thomæ in celebratione miffæ celebratæ cantu Gregoriano ad dictum altare Sancti Thomæ marthiris. Preterea dictus primus capellanus, decani intitulatus, annuatim anniverfarium unum cum miffa de *requie*, *placebo* et *dirige* pro anima Epifcopi in die obitus ejus per canonicos et capellanos chori cantu Gregoriano celebrari faciet, quo die canonicis et capellanis in dicto fervitio prefentibus viginti quatuor folidos inter eos dividendos, et pauperibus triginta folidos, de illis viginti quinque marcis per eum percipiendis de annuo redditu predicto, perfolvet. Secundus vero capellanus, domini Alexandri Dunbar vocatus, fimili modo aliud anniverfarium cum miffa de *requie*, *placebo* et *dirige* pro animabus dictorum domini Alexandri et Elizabeth Sudirland fponfæ fuæ, genitorum Epifcopi, per eofdem canonicos et capellanos chori die decimo menfis Marcii celebrari caufabit, quibus fimiliter viginti quatuor folidos, et pauperibus eodem die triginta folidos de viginti quinque marcis per eum recipiendis dicti principalis annui redditus, annuatim perfolvet, et hoc femel in anno duntaxat, de quo annuo redditu principali quinquaginta marcarum equaliter inter dictos capellanos dividendarum alter eorum viginti marcas ad fuos proprios ufus pro feodo five falario fuo retinebit ; et quod fupereft de principali fumma præter folutionem pro anniverfariis et pauperibus faciendam extendens ad viginti quinque folidos et quatuor denarios, pro pane, vino, cera, et ornamentis altarium inter ipfos capellanos duos difponendum equaliter dividetur. Et ubi dictos capellanos fervitiis communibus chori dictæ ecclefiæ Moravienfis et miffæ Sancti Thomæ intereffe et fervire ordinatum eft, dicti capellani cum ceteris chori capellanis communium diftribucionum fint participes et illarum fuam partem habeant. Et de decem marcis pro dictis anniverfariis, pauperibus, pane, vino, cera et altarium ornamentis difponendis dicti capellani annuatim compotum et rationem decano et capitulo ecclefiæ Moravienfis reddant. Provifo quod dicti duo capellani fint immediate fubjecti et obedientes Decano et capitulo ficut alii capellani et choriftæ dictæ ecclefiæ ; et tenebuntur ad continuam refidenciam, nec abhinc difcedent fine licentia decani et capituli, et hoc per fpacium viginti quatuor dierum in anno ; viventque honefte abfque concubinis feu focariis ut prius dictum eft, cum quibus fi deprehenfi vel notati fuerint et per decanum et capitulum moniti ad defiftendum ipfafque concubinas feu focarias amovendum, et mandatis monitionibufque hujufmodi infra quindecim

dies non paruerint, a ſuis capellaniis per decanum et capitulum amovebuntur, quibus decano et capitulo in locis illorum ſic amotorum, alios ydoneos imponere licebit et inſtituere. Proviſo quoque quod dictæ capellaniæ ſint incompatibiles cum quibuſcunque aliis beneficiis ſeu officiis, exceptis communibus diſtributionibus chori cum ceteris capellanis pro eorum reſidentia et ſerviciis. Jure patronatus Epiſcopo fundatori reſervato et poſt ejus deceſſum decano Moravienſi dato, quo deficiente, capitulo; capitulo etiam non preſentante, ad Epiſcopum devoluturo. Teſtibus Georgio priore de Pluſcardin, domino Hectore Forman monacho de Pluſcardin, magiſtro Willelmo Gibſone decano de Reſtalrig, domino Jacobo Carmichael, capellanis, magiſtro Johanne Chapman, magiſtro Johanne Cheſholme. Apud Edinburgh, 2 Septembris 1529.

442 Preceptum a dicto Epiſcopo datum ad infeoffandos magiſtrum Hugonem Cragi et dominum Willelmum Liell capellanos predictos in annuo redditu 50 mercarum de terris de Queralwod et Lidget; loco die et teſtibus eiſdem.

443 Carta regia ſub magno ſigillo, approbans et ad manum mortuam confirmans prædictam cartam fundationis. Teſtibus Gavino archiepiſcopo Glaſguenſi, cancellario, Georgio epiſcopo Dunkeldenſi, Henrico epiſcopo Candidæ caſæ, Colino comite de Argile, magiſtro hoſpitii, Hugone comite de Eglintone, Georgio comite de Rothes, Malcolmo domino Flemyng, magno camerario, Patricio priore Sancti Andreæ, David abbate de Abberbrothok ſecreti ſigilli cuſtode, Roberto Bartoune de Overberntoun theſaurario ac computorum rotulatore, magiſtro Thoma Erſkine de Haltoun ſecretario, et Jacobo Colvile de Uchiltre directore cancellariæ. Apud Edinburgh, 4 Septembris 1529.

444 Inſtrumentum notarium ſuper conſtitutionem magiſtri Alexandri Dunbar decani Moravienſis et Johannis Hay canonici et rectoris de Duthol, procuratorum Gavini epiſcopi Aberdonenſis ad inſtituendum magiſtrum Hugonem Craugy et dominum Willelmum Liell capellanos ad dictas duas capellanias ab Epiſcopo fundatas in eccleſia cathedrali. Teſtibus magiſtro Gavino Dunbar theſaurario Roſſenſi, dominis Thoma Merton archidiacono Aberdonenſi, Jacobo Carmechel capellano, Willelmo Hay notario. In loco reſidentiæ dicti Epiſcopi infra civitatem Sancti Andreæ, 10 Septembris 1529.

445 Carta feodifirmæ ab Epiſcopo cum conſenſu capituli conceſſa Alexandro Dunbar de Conze, Terrarum de Raffart, Barcariſbank, Brachot, Netherblarie, Overblarie, Granroquhie, in baronia de Raffart et infra vic: de Elgin et Fores. Reddendo inde annuatim L.55. 7. 7½. In fine continetur preceptum ſaſinæ, Jacobo Innes de Dranye, Roberto Innes ejus filio, Roberto Tullocht, ballivis. Teſtibus Davide Cuming, Andrea Moncreiff, Andrea Boyn notario, dominis Jacobo Tarres, Jacobo Johnſtone et Joanne Annan, notariis. Apud palatium de Spyne et Elgin, 20 Maii 1567.

446 Renovatio affedationis decimarum garbalium ecclefiæ commenfalis de Rothemaye ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Willelmo domino de Abirnethy, Rothemay et Saltoun et Alexandro magiftro Saltoun ejus filio, pro 19 annis. Solvendo annuatim L.40, et dictam ecclefiam reparando et fupportando. Teftibus Georgio comite de Huntlie, magiftro Georgio Gordoun conftabulario de Baidyenocht, dominis et magiftris Magno Vaufe rectore de Jy, Johanne Gordoun vicario de Keth, Hugone Cragy, Willelmo Wyifman notariis et domino Thoma Wallace vicario de Spyne. Apud ecclefiam cathedralem, 16 Aprilis 1540.

447 Tack of the perfonage of Rothemay and of the perfonage and vicarage of Keth fet be the Bifchop with confent of the cheptour to Alexander Lord Saltoun for nyneten yeris. Payand thairfor yeirlie 460 merkis to the Bifchop at twa termis Sanct Serfis day and All hallowmefs, and to the vicar penfionar of Keitht his yeirlie penfioun, and that in confideratioun of the inlaik of corps prefents, pafche fynes, umaift claithis and utheris profeittis of the faid vicarage of Keitht deducit be the trubill of the kirk laitlie maid, quhilk was the maift part of the profeit of the faid vicarage ; and the faid Lord to uphald, beit and mend during the forfaidis yeirs the queir of Rothemay in theking and utheris neceffaris reparatioun concerning the perfonage thereof upoun his awin coftis. At Spyne and Elgin, 28 Maii 1570.

448 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli facta Alexandro Keyr Makyntofy, terrarum ecclefiafticarum de Rothymurchus in vic: de Innernes ; Reddendo 24 mercas annuatim donec et quoufque dictus Alexander vel ejus heredes infeodaverint Epifcopum et capitulum de decem libratis terrarum de Rege tenendarum, in loco competenti in aquis de Spey et Nys, inter *le glen* de Rothes et mare, vel inter baroniam de Lethyn et mare, vel faltem in dicta baronia et non altius jacentium ; quo facto, dictus Alexander habebit dictas terras de Rothymurchus in verum excambium pro dictis decem libratis terræ, Reddendo unum germen abiegnum fi petatur. Apud Elgin, 4 Septembris 1464.

449 Confirmatio ab Epifcopo data cartæ venditionis ab Alano Keyr McKyntofy de Rathamurcous conceffæ magiftro Georgio Gordoun conftabulario de Ruthven de Baidyenoch, earundem terrarum de Rathamurcous cum lacu et manerie feu fortalicio, tenendarum de Epifcopo fub eifdem conditionibus et cum eadem poteftate excambii quæ in carta Alexandri continentur ; libero tenemento refervato pro tempore vitæ dicti Alani. Coram teftibus, Georgio comite de Huntlye, Johanne Lefly de Syde, Johanne Gordoun filio et apparente herede Johannis Gordoun de Lungar, Jacobo Murray juniore domino de Coubardy, Alexandro Bailzee conftabulario de Innernes, Patricio Trwip et Andrea Boyn, apud Innernes, 26 Novembris 1539. Teftibus ad confirmationem, magiftris Jacobo Strathauchin rectore de Fettircairn, Johanne Hepburn rectore de Dalry, Johanne Douglas vicario de Galftoun, Alexandro McBrek burgenfi de Perth, Thoma Ogiluy, Patricio Kynnard, dominis Roberto Davifoun, Patricio Rofs et Thoma Walcare, capellanis. Apud Elgin, 3 Januarii 1539.

450 Ane obleifment be Maifter George Gordoun baron of Rothymurchus to content and paye to the Bifchope twentye foure markis yeirlie, under payn of tynfaill of the feu of the barony of Rothymurchus; Notwithftanding that the frank tenement of the faid barony is referuit till Alane Kere for all the dayis of his livetyme; and attour to deliuer yeirlye to the Bifchop aucht fkoir fyr fparris fufficient to be geftis, or at the left fa mony fparris as the rentale of the Bifchop proportis, or as Alane Kere or his predeceffouris ufit to deliuer, upon water fyde of Spey beneth the kyrk of Rothymurchous on ane competent rowm quhair thai may be eifelye caflin in the faid water of Spey in flott or utherwayis as falbe thocht fpeidfull. Befoir witnefs, Mafter James Strathauchin perfon of Balhelvie, Maifter Gavyn Leflye perfon of Kyngufy, Maifter Johan Innes vicare of Elgin, Maifter Johan Guthery notar. At the cathedrall kirk of Murraye, 3 Januar 1539.

451 Confirmatio ab Epifcopo facta cartæ venditionis a Georgio domino de Gordoun ac domino terrarum de Rothymurchus conceffæ confanguineo fuo Alexandro Gordoun filio et heredi apparenti magiftri Georgii Gordoun de Baldornye, terrarum ecclefiafticarum de Rothymurchus cum lacu, manerie feu fortalicio; Tenendarum de Epifcopo; Reddendo 24 mercas annuatim. Sine poteftate excambii; cum privilegio de unica fafina capienda. Apud Elgin, 4 Novembris 1560, coram teftibus, Georgio comite de Huntly, Alexandro Gordoun de Strapoun, magiftro Johanne Lefly rectore de Une, Thoma Cuming de Altre, Georgio Dunbar rectore de Kilmowir, Jacobo Gordoun de Thuly angus et domino Johanne Gibfone rectore de Unthank. Teftibus ad confirmationem, magiftro Georgio Hepburn rectore de Dalry, Alexandro Blair camerario Sconæ, Jacobo Henderfoun officiario ejufdem, Jacobo Hepburn canonico Sconæ, domino Waltero Ramfay, et magiftro Andrea Strang, notariis. Apud Sconam, 28 Martii 1561.

452 Confirmatio ab Epifcopo facta cartæ venditionis a Georgio comite de Huntlie conceffæ Johanni Grant de Fruychqwhy, earundem terrarum; tenendarum de Epifcopo; Reddendo 24 mercas annuatim. In fine continetur fafinæ preceptum; coram teftibus, Johanne epifcopo Roffenfi, Alexandro epifcopo Candidæ cafæ, magiftro Alexandro Gordoun, magiftro Alexandro Leflie et Patricio Grant de Dalway; apud Huntlie, 14 Julii 1567. Teftibus ad confirmationem, in qua providetur de poteftate excambii ut in fuperiore carta (448), magiftro Jacobo Strathauchin rectore de Balhelvye, magiftro Johanne Dowglas vicario de Galftoun, Jacobo Innes de Dranye, Patricio Grant de Dalway, Duncano Grant in Garthin, Davide Cuming, Jacobo Moncreiff, magiftris Thoma Gordoun et Vilhelmo Wyfman notariis. Apud Elgin, 17 Julii 1567.

453 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli data Jacobo Innes de Drany et Katherinæ Gordoun ejus fponfæ, terrarum de *Roufiis croft*, *Baxter croft*, apud Elgin in baronia de Spyne; brafinæ fuperioris et brafinæ inferioris de Kynnedor, cum 2 acris terræ; et croftæ de Edindeath in baronia de Keyth et vic: de Aberdene. Reddendo annuatim L.9. 6. 8., 6 duodenas caponum, 6 aucas, cum aftrictis multuris molendino de *Bifchope mill* et molendino de Keith. In fine

continetur preceptum fafinæ ; Alexandro Slorath, Alexandro Wyfman ballivis ; Apud Edinburgum et Elgin, 28 Decembris et 4 Januarii 1562.

454 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli data Patricio Kynnard et Elizabeth Gordoun ejus fponfæ, terrarum de Salterhill, alias litil Drany, infra baroniam de Kynnedor, vic: de Elgin et Forres. Reddendo annuatim L.10. 16. 8. cum 1 marta, 2 mutonibus, 2 agnis, 2 duodenis caponum, 2 aucis, 2 bollis avenarum cuftumalium. Teftibus Willelmo Innes filio et apparente herede Alexandri Innes de eodem, Jacobo Innes de Drany, Jacobo Runfiman, Johanne Dail, Johanne Annand, Andrea Ramfay, domino Jacobo Sibbald, Hugone Cragye, magiftro Willelmo Wifman, notariis. Apud Elgin, 24 Januarii 1547.

455 Preceptum de clare conftat, ab Epifcopo datum, ad infeoffandum Willelmum magiftrum Marefcalli heredem Willelmi Keith olim de Inverugie militis, atavi, in tertia parte molendini de Owther Spyne alias Sheriffmylne prope Elgin cum tertia parte terrarum, multurarum et fequelarum molendinariarum, ratione ejus tertiæ partis terrarum dominii de Duffous. Ballivo Jacobo Innes de Drany ; Teftibus Andrea Moncreiff, David Cumyng, Jacobo Moncreiff, et domino Joanne Gibfoune, notario. Apud palatium de Spyne, 6 Aprilis 1570.

456 Affedatioun be the Bifchop with confent of the cheptour, made to Johne Drummond fone to Alexander Drummond of Medhope, of the twa part of the teynd falmond fifching of the cobillis of the water of Innerfpaye within the fheriffdom of Elgin and Forres, for nynetene yeris. He contenting and paying to the Bifchop twa hundret merkis at the feift of Lammes callit *Petri ad vincula* yerlie. Witneffes Androw Moncreiff, Dauid Cumyng, Sir James Sandefone, the Bifchopis fervitouris, Maifter Johne Duff of Conage, Johne Hamiltoune, Androw Reifhill alias Barroun fervitour to the faid Alexander Drummond, and Sir Johne Gibfoune perfone of Unthank, notar. At Elgin and Spyne, the firft and fecund dayis of Aprile 1571.

457 Carta feodifirmæ ab Epifcopo cum confenfu capituli conceffa Patricio Kynnard et Elizabeth Gordoun ejus fponfæ, terrarum de Middil Tullebardin, Gedloch, Glenlatroquhy et Blairnahay in baronia de Birneth vic: de Elgin et Forres ; Reddendo annuatim pro Middil Tullebardin L.5. 6. 8. 1 martam, 4 mutones, 2 agnos vel hædos, 2 aucas, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 6 bollas aridæ multuræ ; pro Gedloch L.3. 6. 8. 1 quartam martæ, 1 mutonem, 1 hædum, 1 duodenam caponum, 1 aucam, 1 bollam avenarum, 3 bollas aridæ multuræ ; pro Glenlatroquhy L.2. 6. 8. 2 quartas martæ, 1 mutonem, 2 hædos, 2 aucas, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 3 bollas ordei in arida multura. Teftibus ut fupra, No. 454 ; Apud Elgin in loco capitulari, 24 Januarii 1547.

458 Carta feodifirmæ ab Epifcopo, fuper prefentatione Regia, data Johanni Campbell de Caldour militi, quinque mercatarum terrarum de Litill Urquhany in baronia de Arclauch, vic: de Narne, quæ fuerunt quondam magiftri Johannis Caldure precentoris Roffenfis, baftardi, et in manus Regis devenerunt per ejus deceffum abfque legitimo herede de corpore fuo, ratione baftardiæ: Tenend: de Epifcopo; Reddendo unam marcam annuatim nomine feodifirmæ: Teftibus, Rectore de Murthlik, Magno Waus rectore de Y, magiftro Johanne Dowglas vicario de Gafton, Johanne Scot prebendario de Moragis, et Andrea Strang, notario; Apud ecclefiam cathedralem, 7 Maii 1540.

459 Tack of the teyndefchaves of Eftir Urquhard and Flechathe and the teyndis of the perfonage and vicarage of Dollater within the paroches of David and Talaracie in the fheriffdom of Invernefs, fet be the Bifchope with confent of the cheptour to his lovit frend Huchone Ros of Kilraok, for nynetene yeiris; Payand for Efter Urquhart and Flechate in the paroche of David L.6. 6. 8. and for Dullator and vicarage teynds of the famin, in the paroche of Tallarice L.6. 14. 8. Befoir thir witnes Androw Moncreiff, David Cuming, Sir James Sibbald, William Leirmont, James Crommy and Sir Johne Gibfoun perfone of Unthank. At Spyne and Elgin, 20 May 1560.

460 Affedatioun be the Bifchope with confent of the cheptour, of the teynd fchaeffis of the kirk and perfonage of David, fet, for divers caufis and chefely for inbringing the teynd filver furth of the pernicious parochinaris hands, to Johne Ros burges of Innernes and Margaret Vaus his fpoufe, (except the teynd fchaeffis of Eftir Urquhard and Flechatie ellis fet to Huchone Ros of Kilrawok) for nyntene yeiris; Payand thairfor L.32. 6. 8. yeirlie, defalking L.3. 6. 8. yeirlie for gratitude and fee of the inbringing of the remanent of the teynd filver of the faid perfonage and paroche extending to L.29. [ ] 1570.

461 Inftrumentum notarium fuper tranfumptas et publicatas literas quarum tenor infra fcribitur, Notariis Valtero Idill, Nichalao Tunnok et Thoma Hay, Apud fontes et in valvis eclefiæ cathedralis Moravienfis et in loco confiftoriali, ultimo Decembris et 18 Januarii 1531.

Univerfis et fingulis alme matris eclefie filiis has literas vifuris vel audituris Johannes Hay prebendarius de Dutholl ac canonicus et commiffarius generalis Moravienfis falutem in omnium falvatore. Literas, viz. annue penfionis viginti quatuor marcarum fterlingorum in pergamino fcriptas figillo reverendi in Chrifto patris et domini domini Gilberti miferatione divina olim Epifcopi Aberdonenfis judicis unici a fede apoftolica fpecialiter in dictis literis deputati figillatas, fanas et integras non vitiatas, non cancellatas nec in aliqua fui parte fufpectas fed omni prorfus vitio et fufpicione carentes nobis pro tribunali fedentibus in loco inferius defignato per circumfpectum virum magiftrum Michaelem Valker procuratorem venerabilis et egregii viri magiftri Jacobi Hepburne thefaurarii Moravienfis, de cujus procurationis mandato nobis fufficienter conftabat, coram notario publico et teftibus infrafcriptis legendas et tranffumendas fore ac tranffumi prefentatas, nos cum ea qua decuit reverentia noveritis recepiffe; Quarum quidem literarum tenor fequitur et eft talis;

Gilbertus permiffione divina Epifcopus Aberdonenfis judex unicus ad infrafcripta a fede apoftolica fpecialiter deputatus, univerfis et fingulis quorum intereft vel intererit et quos infrafcriptum tangit negotium feu tangere poterit quomodolibet in futurum, conjunctim et divifim cujufcunque ftatus, gradus, ordinis, conditionis aut preeminentie exiftant feu quocunque nomine cenfeantur ubilibet conftitutis ad quorum notitias prefentes feu contenta in eis pervenerint, falutem in Domino. Literas fanctiffimi in Chrifto patris et domini noftri domini Benedicti divina providencia pape tertii decimi, cum cordula canapis, vera bulla plumbea ipfius domini pape [more] Romanæ curie bullatas, fanas et integras non vitiatas, non cancellatas nec in aliqua fui parte fufpectas fed prorfus omni vitio et fufpicione carentes, nobis per venerabilem et difcretum virum dominum Willelmum Goldfmyth thefaurarium ecclefie Moravienfis, coram notariis et teftibus infrafcriptis prefentatas, nos cum ea qua decuit reverentia recepiffe noveritis, in hec verba: Benedictus Epifcopus fervus fervorum Dei venerabili fratri Epifcopo Aberdonenfi falutem et apoftolicam benedictionem. Apoftolice fedis circumfpecta benignitas ad ea libenter intendit que eclefiarum commoda refpicere dinofcantur. Exhibita fiqudem nobis pro parte venerabilis fratris noftri Epifcopi Moravienfis et dilectorum filiorum decani et capituli eclefie Moravienfis petitio continebat quod nuper, videlicet de anno Domini millefimo tricentefimo nonagefimo, per guerras in partibus illis tunc vigentes, eclefia ipfa ac major pars habitationum canonicorum et capellanorum ejufdem eclefie, apoftolice et autentice litere, inftrumenta publica, libri, carte et alie diverfe fcripture et monumenta in ea exiftentia, per que jura ipfius eclefie, et ad menfam epifcopalem Moravienfem, ad dictum decanum et capitulum fingularefque canonicos et capellanos ipfius eclefie, necnon ad de Urquhart et de Plufcardi prioratus Sancti Benedicti et Vallis caulium, ad Domum Dei juxta Elgin, ac Hofpitale pauperum juxta veterem pontem de Spey, Moravienfis diocefis, ac eorum privilegia et ftatuta ac fundaciones et jura alia ad eos pertinentia probari poterant, ipfius incendio combufta et confumpta fuerunt. Quare pro [parte] dictorum Epifcopi, Decani et capituli nobis fuit humiliter fupplicatum ut cum adhuc habeant multos teftes fide dignos, antiquos libros, rotulos, quaternos et fcripturas, per que contenta in literis, libris, cartis, inftrumentis, fcripturis et monumentis hujufmodi vel eorum majorem partem probare poffunt, providere eis fuper hoc de oportuno remedio dignaremur: Nos itaque hujufmodi fupplicationibus inclinati, fraternitati tue de qua in hiis et aliis fpecialem in Domino fiduciam obtinemus, per apoftolica fcripta committimus et mandamus quatenus, vocatis qui fuerint evocandi, teftes ydoneos, libros, rotulos, quaternos et fcripturas et alia adminicula que Epifcopus, decanus et capitulum coram te fuper hoc duxerint producenda, examines diligenter et eorundem teftium depofitiones, necnon libros, rotulos, quaternos, fcripturas et adminicula, per que privilegia, ftatuta, fundationes ac alia jura predicta probari poterint, redigi facias in publica inftrumenta, contradictores per cenfuram eclefiafticam appellatione poftpofita compefcendo, non obftante fi aliquibus conjunctim et divifim a fede apoftolica fit indultum quod interdici fufpendi vel excommunicari non poffint per literas apoftolicas non facientes plenam et expreffam ac de verbo ad verbum de indulto hujufmodi mentionem. Volumus autem et apoftolica auctoritate decernimus quod inftrumentis hujufmodi, poftquam in publicam formam redacta fuerint, plena fides adhibeatur in judicio five extra, ubicunque exhibita fuerint vel oftenfa. Datum Avinion: Kalendis Octobris pontificatus noftri anno primo.

Quibus quidem literis apoftolicis receptis, vifis et diligenter infpectis, dictus dominus Willelmus

quandam copiam compofitionis inter Priorem de Urquhart et fratres ejufdem prioratus ab una, ac Thefaurarium eclefie Moravienfis ab altera partibus initam, et in uno antiquo regiftro inter alia monumenta eclefie Moravienfis antedicte regiftratam exhibuit prefentavit et oftendit publice coram nobis ac notariis et teftibus infrafcriptis ; cujus quidem copie tenor fequitur et eft talis ;

Noverint omnes hoc fcriptum vifuri vel audituri quod cum a longinquis temporibus et hominum memoriam excedentibus ita eft optentum quod, eclefia de Urquhart habitantibus in terra de Meft, de Innes, Sallefcot, Byn et Garmach, divina et eclefiaftica facramenta omnia miniftrante, decimarum omnium infra limites predictarum terrarum provenientium divifio fuerit in quinque partes quandocunque effent recipiende, de quibus particionibus eclefia de Urquhart tres partes haberet, et eclefia de Efkill duas partes refiduas plenius optineret. Hiis igitur ad tempus prefens, non fine crebris contentionibus, rixis, et comoditatibus et gravibus defecultatibus optentis obfervatis, placuit utriufque eclefie rectoribus et Willelmo priori de Urquhart et fratribus ibidem Deo fervientibus ex una parte, et Roberto thefaurario eclefie Sancte Trinitatis apud Elgin ex altera, ad pacem, tranquhillitatem et commodum predictarum ecclefiarum et perfonarum confultius et magis honefte et provide fuper hoc ordinari, unde fuper hoc expediendo, facta eft a predictis partibus diligens et attenta fupplicatio Simoni decano et capitulo predicte ecclefie Sancte Trinitatis necnon et Andree epifcopo diocefis ; et eifdem partibus predictis fe ordinationi predictorum decani et capituli et diocefani fuper hoc committentibus, habito tractatu et deliberatione diligenti, ut omnes contentiones, rixe et incommoditates et defecultates evitentur in pofterum, ita eft a predictis ordinatoribus provifum et ordinatum, et quod eclefia et domus de Urquhart omnes decimas infra limites dictarum terrarum provenientes integre et abfque omni diminutione et divifione habebit et percipiet perpetuo, et in nullo de aliquibus decimis vel aliis eclefiafticis rectitudinibus quantum ad predictas terras pertinet vel poterit pertinere refpondebit eclefie de Efkill vel alicui ipfius rectori, vel thefaurario predicte eclefie Sancte Trinitatis ullo unquam tempore, fed eas omnes et totas quam pleniffime habebunt in perpetuum eclefia de Urquhart et domus et prior et fratres ibidem Deo fervientes et ferrituri ; ita tamen quod eclefia de Urquhart et domus et prior ejufdem loci et fratres qui pro tempore fuerint folvent fingulis annis inperpetuum eclefie de Efkill et fingulis ejus rectoribus, et illi qui pro tempore ejufdem eclefie Sancte Trinitatis thefaurarius extiterit, viginti quatuor marcas fterlingorum legalium, medietatem fcilicet ad Penthecoften et aliam dimidietatem ad feftum Sancti Martini in hyeme, termino hujus folutionis incipiente ad idem feftum Sancti Martini proximum poft hujus fcripture compofitionem. Ad premifforum autem firmam et fidelem obfervationem, utraque partium fe obligat tam pro fe quam pro fuis fucceffforibus, juramento corporali preftito, hoc addito quod quociens predicta pecunia ad terminos predictos non fuerit plenarie foluta, eclefia de Urquhart, prior et fratres ejufdem loci folvent Epifcopo Moravienfi nomine pene duodecim denarios fingulis diebus quibus mora folutionis extiterit. Ut autem hec omnia fupradicta rata fint et inconcuffa in omnibus et per omnia, illi parti hujus fcripture in modum cirographi confecte, que penes predictam eclefiam Sancte Trinitatis refidet, appenfa funt figilla Abbatis et conventus de Dunfermlyne ; item figillum Prioris et fratrum cum eorundem fubfcriptionibus, cum figillo diocefani Epifcopi : Alteri vero parti quam habent dicti Prior et fratres appofita funt figilla predictorum ordinatorum, videlicet Simonis decani et capituli, et Andree diocefani Epifcopi, cum eorum fubfcriptionibus. Actum anno gratie millefimo ducentefimo trigefimo feptimo, menfe Maio, apud Kynedor. Ego Willelmus prior de Urquhart fubfcribo. Ego frater Adam

ſubſcribo. Ego frater Willelmus ſubſcribo. Ego frater Andreas ſubſcribo. Et frater Henricus ſubſcribo.

Post cujus quidem copie preſentationem et receptionem fuimus per dictum dominum Willelmum theſaurarium ecleſie Moravienſis antedicte humiliter et cum inſtantia requiſiti ut ad executionem predictarum literarum apoſtolicarum et contentorum in eiſdem, in quantum ſe tanquam theſaurarium ipſius ecleſie concernebant, procedere, ac copie compoſitionis preſcripte ad perpetuam rei memoriam, noſtram autoritatem et decretum virtute dictarum literarum apoſtolicarum interponere curaremus, juxta traditam ſeu directam nobis a ſede apoſtolica formam. Nos igitur Gilbertus epiſcopus Abirdonenſis executor prefatus, viſa diligenter et inſpecta copia compoſitionis predicte, reputantes petitionem dicti domini Willelmi fore juſtam et rationi conſonam, ac volentes tanquam verus obedientie filius mandatum apoſtolicum ſupradictum nobis in hac parte directum reverenter exequi ut tenemur, autoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa, conſiderata forma dictarum literarum apoſtolicarum, de copia compoſitionis predicte, juxta ipſius continentiam et tenorem inquiſivimus diligenter; et quia per inquiſitionem hujuſmodi ex fidedignorum teſtimonio reperimus contenta in dicta copia compoſitionis veritate fulciri, ipſam copiam et contenta in ea, autoritate apoſtolica qua fungimur in hac parte approbavimus, ratificavimus et confirmavimus ac tenore preſentis approbamus, ratificamus et confirmamus. Volumus etiam et decernimus quod deinceps literis hujuſmodi tam in judicio quam extra, fides plena adhibeatur in omnibus et per omnia ut literis originalibus: quibus omnibus et ſingulis virtute dictarum literarum apoſtolicarum, noſtram auctoritatem interponimus et decretum. In quorum omnium et ſingulorum fidem et teſtimonium premiſſorum, preſens tranſcriptum exinde fieri et per notarios publicos infraſcriptos ſubſcribi et publicari mandavimus noſtrique ſigilli fecimus appenſione muniri. Datum et actum in ecleſia noſtra cathedrali Aberdonenſi ſub anno a nativitate Domini milleſimo quadringenteſimo quintodecimo, menſis vero Februarii die ſexto, indictione nona, pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris et domini noſtri domini Benedicti divina providentia pape tercii decimi antedicti anno viceſimo ſecundo; preſentibus venerabilibus viris et diſcretis dominis et magiſtris Thoma de Tynyngham archidiacono, Johanne Barbern canonico ecleſie Abirdonenſis antedicte, dominis Johanne de Tulach de Logi, Willelmo de Crawfurt de Durris, ecleſiarum parochialium dioceſis Aberdonenſis rectoribus, ac Willelmo de Meldrum domino ejuſdem, Alexandro de Rend, Willelmo Serel, Thoma Galuioc, Willelmo de Cadehow, armigeris, cum multis aliis teſtibus ad premiſſa vocatis pariter et rogatis.

---

462 Carta feodifirmæ et de Novo damus ab Epiſcopo Alexandro cum conſenſu capituli conceſſa Jacobo comiti Moravie, domino Abirnethie et Doun, (poſt actum parliamenti 9 Julii 1606, de ſtatu Epiſcoporum reſtituendo, et de novis infeofamentis terrarum ad epiſcopatus pertinentium, poſſeſſoribus earundem ab epiſcopis concedendis) terrarum, quarum ipſe comes et ejus predeceſſores antiqui et nativi tenentes, feudifirmarii, proprietarii et poſſeſſores fuerunt ſub Epiſcopis Moravienſibus, ultra hominum memoriam; viz. terrarum vulgo *Harparland;* reddendo inde annuatim L.1; 2 quarteria martæ; 12 capones; 2 bollas avenarum cum pabulo: Myrſyd;

reddendo L.8; 1 martam, 4 muttones, 4 agnos, 4 anferes, 4 duodenas caponum, 4 bollas avenarum cum pabulo, 8 bollas aridæ multuræ: Baxterland; reddendo L.1; 1 quarterium martæ, 12 capones, 2 bollas avenarum cum pabulo: Pifcariæ in aqua de Loffie; reddendo 1 barellum de lie *Grilfis* et 24 lie *dry truttis:* Terrarum de Auldrochtie infra baroniam de Spynie; reddendo L.4. 13. 4, 3 quarteria martæ, 2 muttones, 2 agnos, 2 anferes, 12 capones, 2 bollas avenarum cum pabulo, 3 bollas aridæ multuræ ordei; necnon L.1. 11. 1½ pro greffuma fecundum ratam cujuflibet triennalis locationis earundem: Terrarum villæ ecclefiafticæ de Kinnedor cum horto et palatio diruto, et cuniculario ac cum portu de Stotfauld cum lie *tak* pifcibus de Eirnhill et Coffie, terris de Newton et Ettlis incumbentibus; reddendo L.8; 10 celdras et 10 bollas ordei, 8 duodenas caponum, 8 anferes, 24 bollas aridæ multuræ; ac pro greffuma L.6. 13. 4. fecundum ratam cujuflibet triennalis locationis earundem: Prati de Kynnedor; reddendo 8 folidos; 6 capones: Terrarum de Aikinheid in baronia de Kynnedor; reddendo 6 celdras ordei; 2 duodenas caponum, 4 anferes, 6 bollas aridæ multuræ: Brafinæ de Aikin heid; reddendo L.1; 1 anferem: Terrarum de Hiltoun de Birneth; reddendo L.13. 6. 8; 1 martam, 4 muttones, 4 agnos aut hædos, 8 anferes, 4 bollas avenarum cum pabulo, 12 bollas aridæ multuræ; ac pro greffuma L.4. 8. 11: Brafinæ earundem; reddendo 13 folidos, 4 denarios; 4 capones, 1 anferem: Smidycroft earundem, reddendo 24 ferramenta equorum cum clavis: Terrarum de Nedder Birneth, reddendo L.13. 6. 8; 2 celdras ordei; ac pro greffuma L.4. 8. 11: Villæ ecclefiafticæ de Rothhous, reddendo L.2. 6. 6; 1 quarterium martæ, 1 muttonem, 1 agnum aut hædum, 12 capones, 1 bollam avenarum cum pabulo, 1½ bollam aridæ multuræ; ac pro greffuma 15 folidos et feptem denarios: Bruerii ejufdem; reddendo 8 folidos, 6 capones, 1 anferem: Molendini de Birneth cum aftrictis multuris baroniæ de Birneth et fervitiis tenentium; reddendo 13 folidos, 4 denarios, 1 verrem vel aprum faginatum: Terrarum de Mekle Inverlochtie; reddendo L.13. 6. 8: 1 martam, 4 muttones, 8 agnos, 8 anferes, 8 duodenas caponum, 9 bollas avenarum cum pabulo, 12 bollas ordei; ac pro greffuma L.4. 8. 11: Molendini ejufdem, abfque aftrictis multuris et lie *fuckin;* reddendo 13 folidos et 4 denarios, 1 verrem faginatum: Litill Inverlochtie; reddendo L.6. 13. 4. 1 martam, 2 muttones, 2 agnos, 3 duodenas caponum, 4 anferes, 6 bollas ordei, 2 bollas avenarum cum pabulo; ac pro greffuma L.2. 4. 5½: Molendini fullonum ejufdem, reddendo L.2. 13. 4: Terrarum de Quhytfield; reddendo L.6. 6. 8; 3 quarteria martæ, 2 muttones, 2 hædos feu agnos, 2 anferes, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 5 bollas aridæ multuræ; ac pro greffuma L.2. 4. 5½: Terrarum de Gedloche; reddendo L.3. 6. 8. 1 quarterium martæ, 1 muttonem, 1 agnum feu hædum, 12 capones, 1 anferem, 1 bollam avenarum cum pabulo, 3 bollas aridæ multuræ; ac pro greffuma L.2. 2. 9: Terrarum de Eftir Tulibardin, reddendo L.3. 6. 8: dimidiam partem martæ, 4 muttones, 2 agnos aut hædos, 2 anferes, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 6 bollas aridæ multuræ; ac pro greffuma, L.1. 15. 7: Terrarum de Middill Tulibardin; Glenlathrochie; reddendo L.1. 6. 8. dimidiam martam, 1 muttonem, 2 hædos, 2 anferes, 2 duodenas caponum, 2 bollas avenarum cum pabulo, 3 bollas aridæ multuræ; ac pro greffuma 17 folidos, 9 denarios, 1 obolum: Terrarum de Cunzeoche: Terrarum de Kirktown de Dolles: Terrarum de Blairnhall in baronia de Birneth; reddendo L.2; dimidiam martam, 1 muttonem, 1 hædum, 12 pultreas, ac pro greffuma 13 folidos, 4 denarios: Terrarum de Clony in baronia de Rauffert; reddendo L.5. 1 martam, 2 duodenas pultrearum, 2 bollas avenarum cum pabulo; ac pro greffuma L.1. 13. 4; Villæ ecclefiafticæ de

Kynnoir in baronia de Keyth ; reddendo L.10. 16. 4. Refervata pifcaria lie *tak* pifcium de Ernhill et Coffie et portu vulgariter vocato Stotfauld quandocunque Epifcopus refidentiam in palatio de Spynie fecerit. His pretiis pro convertendo quocunque genere cuftumæ conftitutis. Pro marta L.1. 4. Pro muttone 4s. Pro agno aut hædo 1s. 2d. Pro verre vel apro faginato 13s. 4d. Pro capone 6d. Pro pultrea 3d. Pro anfere 8d. Pro bolla avenarum cum pabulo 4s. Pro celdra ordei L.6. 13. 4. Pro barello de lie *grilfes* L.2. Pro trutta ficca 4d. Pro ferramento equi cum clavis 2s. In fine continetur preceptum fafinæ ; Johanne Innes de Leucharis, ballivo ; (*Imperfecta*).

463 A Deed by which Alexander Innes of Cottis renuncis, difchargis and overgives in favour of Jhone Bifchop of Moray, the office of Conftabularie of the fortalice and caftle of Spynie, yairdis orcheardis and all and fundrie utheris within the precinct of the faid place, which umquhil Alexander Lord of Spynie and Lord of the Regality thereof;—by his charter, of the dait at the Cannogait the 18 December 1599, confirmed by a charter under the great feal, 25 December 1599, and by a charter of umquhil Alexander Bifchop of Moray with confent of the deane and chapter, of the dait at Elgin [ ] day of Junii 1607,—granted to umquhil Jhone Innes of Lewchers in lyfrent and to the faid Alexander Innes in fee, together with ane fee of ane hundreth pounds yeirlie out of the fruits profits and dewties of the faid lordfhip and regalitie and of the lands, baronies, tounes and fifchingis perteining to the bifchoprick befor the act of annexatioun ; with the privilege of keiping of the wod, fchaw or forreft of Spynie, with 9 bollis victual for the fame ; with the keiping of the Loch of Spynie and power to take and flay fifches fwimming therein ; and with power to take peittes and uther feuall in the Laverock mofs and in the mures adjacent thereto ; and all uther fies, dewties, privileges, cafualities and immunities perteining to the faid office of Conftabularie. A procuratory of refignatioun is contained at the end. Witneffes Mr Jhone Kinneir and Mr Francis Hay writer to his Majefties fignet, William Moray of Dunern, and Androw Aytoun of Logie advocat. At Edinburgh, 20 November 1623.

464 Inftrument of refignation in the hands of Jhone Bifchop of Moray, the fuperior, *ad perpetuam remanentiam,* following upon the faid deed ; Jhone Rollok fervitour to Mr Andro Aytoun of Logie advocat procurator. Witneffes, William Murray of Duneme, Mr Andro Aytoun, Mr Jhone Guthrie fone lawfull to the faid Bifchop, and Jhone Pitcarne wreatter in Edinburgh. Mr Jhone Kinneir notar. At Edinburgh, 20 November 1623.

---

465 Decretum Epifcopi et capituli quod manfiones canonicorum infra collegium fituatæ reformentur, et quod incipiant hujufmodi reformationem infra hinc et primam diem menfis Martii proxime futuri fub pæna fequeftrationis fructuum fuorum beneficiorum. Infuper Epif-

copus caffavit et annullavit, de confenfu capituli, decretum fuum capitulare latum 16 die Aprilis 1540 fuper reformatione manfionum prefcriptarum fub pæna taxationis fummæ pecuniariæ, ex quo fortaffis per illam taxationem in vita hominis non reparabuntur. Demum Epifcopus de confenfu et affenfu omnium canonicorum, dempto domino Decano, decrevit quod canonici refidebunt fecundum tenorem fundationum fuorum beneficiorum, fub pæna feptimæ partis fructuum fuorum beneficiorum folvendæ canonicis refidentibus, juxta formam antiqui acti defuper confecti, et quod ad illum effectum canonici citentur per edictum publicum ad craftinum diem poft fynodum Moravienfem proxime futurum: De quo dicti canonici erant contenti, excepto Decano, qui dixit vulgariter *þat he fuld behald it.* Actum in loco capitulari 14 Novembris 1540.

466 Inftrumentum fuper poteftate a canonicis capitulum Moravienfe reprefentantibus data Jacobo Hepburne thefaurario Moravienfi ad preftandam obedientiam Epifcopo nomine ipforum; necnon fuper obedientia et fidelitate a dicto procuratore pro fe et canonicis Epifcopo, genibus flexis cum juramento preftita. Acta in loco capitulari 9 Maii 1541.

467 Inftrumentum alterum fuper eadem fidelitate ab eodem procuratore facta, verbis infrafcriptis; Ego Jacobus Hepburne thefaurarius prefidenfque capituli pro tempore Moravienfis ecclefiæ procuratorque et eo nomine canonicorum capitulum ejufdem reprefentantium, pro me et reliquis canonicis ejufdem, ero vobis reverendo in Chrifto patri et domino domino Patricio miferatione divina Moravienfi epifcopo commendatarioque de Scona et veftris fucceffòribus Moravienfibus epifcopis canonice intrantibus fidelis et obediens, fic me Deus adjuvet, et per hæc facra Dei evangelia. Eodem die et loco.

468 Inftrumentum de fidelitate a Cancellario facta Epifcopo, genibus flexis et tactis evangeliis, fub hac forma; Ego Jacobus Gordoun cancellarius ecclefiæ cathedralis Moravienfis ero vobis reverendo in Chrifto patri Patricio Moravienfi epifcopo et veftris fucceffòribus epifcopis Moravienfibus canonice intrantibus, femper obediens et fidelis, fic me Deus adjuvet, et per hæc facra Dei evangelia; Quam obedientiam et fidelitatem Epifcopus favorabiliter et gratanter prout de jure in fimilibus fine quocunque impedimento gratiofe acceptavit tenoreque prefentium acceptat. Teftibus Patricio Hepburne, Willelmo Sinclar, Jacobo Magno et domino Thoma Swenton capellano, Andrea Strang notario. Actum in cubiculo Epifcopi infra burgum de Perth, 14 Aprilis 1547.

469 Inftrumentum de obedientia et fidelitate a Decano pro fe et reliquis canonicis preftita, his verbis; Ego magifter David Dunbar decanus Moravienfis pro me et reliquis canonicis capituli ejufdem, ero vobis reverendo in Chrifto patri et domino Patricio miferatione divina Moravienfi epifcopo et veftris fucceffòribus Moravienfibus epifcopis canonice intrantibus fidelis et obediens, fic me Deus adjuvet, et per hæc facra Dei evangelia; Quam Epifcopus ut decuit recepit. Teft-

ibus Jacobo Innes de Dranye, Patricio Kynnard, Andrea Moncreiff feniore. Acta in loco capitulari ultimo Martii 1550.

470 Inftrumentum de fidelitate, reverentia et obedientia, a Decano pro feipfo perfonaliter tantum folemniter preftita his verbis: Ego magifter Dauid Dunbar decanus Moravienfis ero vobis reverendo patri Patricio Moravienfi epifcopo veftrifque fucceffõribus Moravienfibus epifcopis canonice intrantibus fidelis et obediens, fic me Deus adjuvet et per facra Dei evangelia: Quam Epifcopus ut decuit recepit. Teftibus Jacobo Innes de Dranye, Andrea Moncreiff feniore, Andrea Moncreiff juniore, et magiftro David Trumbill, Johanne Gibfone notario. Acta in loco capitulari 18 Januarii 1554.

471 Inftrumentum de obedientia et fidelitate a magiftro Archbaldo Dunbar archidiacono preftita Epifcopo, modo et verbis fimilibus. Teftibus Willelmo Moncreiff, Thoma Ogilvy in Lethindy, Andrea Moncreif feniore, magiftro Joanne Douglas vicario de Galftoun notario, et domino Thoma Wallace rectore de Unthank, Andrea Strang notario. Acta in cubiculo Epifcopi infra monafterium de Scona, 22 Maii 1556.

472 Inftrumentum fuper obedientia et fidelitate a magiftro Alexandro Dunbar fuccentore, preftita fimili verborum forma; proteftatione tamen facta quod obedientia per eum preftita non fit prejudicium fibi nec fuis fucceffõribus aut capitulo Moravienfi et ftatutis ejufdem. Teftibus Andrea Moncreiff juniore, Willelmo Moncreiff, domino Willelmo Douglas notario et Joanne Gibfone notario. Acta in horto feu viridario Epifcopi de Spyne, 6 Februarii 1556.

473 Inftrumentum de fidelitate et obedientia a magiftro Johanne Leflie titulario de Ryne necnon a domino Thoma Sutherland ufufructuario et poffeffore prebendæ de Ryne, Epifcopo preftita, fimili forma; Acta in choro ecclefiæ cathedralis tempore vocationis fynodalium fynodi Epifcopi, 4 Maii 1557.

---

474 Epifcopus cum confenfu Wilhelmi Sutherland domini de Duffus, patroni, creat capellaniam beatiffimæ Mariæ Virginis caftri de Duffus in prebendam nuncupandam prebendam de Unthank et canonicatum ecclefiæ cathedralis, cum manfo juxta caftrum de Duffus cum horto et croftis, et cum manfo anteriore prope manfum rectoris de Duffus edificato per magiftrum Alexandrum Sutherland rectorem de Duffus officialemque Moravienfem infra collegium, cum horto eidem adjacente lapideis muris undiquaque circumdato. Solvendo prebendarius canonicis et capellanis ecclefiæ cathedralis 10 folidos annuatim pro dimidia parte 20 folidorum

anniverfarii feu obitus magiftri Johannis Spalding bonæ memoriæ olim rectoris de Duffus Refervato jure patronatus dictæ prebendæ Willelmo Sutherland de Duffus et ejus heredibus dominis de Duffus.

Sequitur collatio domini Thomæ Wallace ad dictam prebendam, fuper prefentationem dicti patroni, et preceptum ab Epifcopo datum magiftro Alexandro Sutherland officiali fuo ad inducendum eundem in realem poffeffionem dicti canonicatus et prebendæ de Unthank, cum plenitudine juris canonici, cum ftallo in choro et loco in capitulo, cum ftallario fuo in dicta ecclefia cathedrali; faciendo refidentiam per quartam partem anni fucceffive vel interpaulatim, prout ceteri canonici faciunt. Teftibus Jacobo Innes de Drany, magiftris et dominis Thoma Haye vicario de Duffus, Hugone Cragy, Thoma Haye, Alexandro Douglas, David Douglas, notariis, Roberto Urquharte vicario de Clyne et Archibaldo Covyntre, capellanis. Data et acta in loco capitulari ecclefiæ cathedralis, 13 Septembris 1542.

175 Duodecim capellani ecclefiæ cathedralis pro fe et fuis fucceffforibus in et fuper fe acceptant ad celebrandum hebdomadatim tres miffas ad altare Sancti Jacobi pro magiftro Jacobo Stratawchin rectore de Botare, cum uno anniverfario, in modum fequentem. viz. unam miffam die Dominico, de Dominico feu fefto occurrente dicto die, cum collecto pro falute amici; alteram die Martis, de Spiritu Sancto, cum collecto pro falute amici; tertiam die Jovis, de Corpore Chrifti, cum collecto pro falute amici, quamdiu magifter Jacobus vivit, et ipfo defuncto, cum collecto pro amico defuncto; cum anniverfario annuatim pro quondam magiftro Gilberto Stratawchin ejufdem patruo, durante vita dicti magiftri Jacobi, die 26 menfis Martii; et ipfo magiftro Jacobo defuncto, eodem die pro dicto magiftro Jacobo: Necnon ad celebrandum aliud anniverfarium die 9 menfis Septembris annuatim pro animabus patris, matris, parentum et benefactorum dicti magiftri Jacobi: Ad diftribuendam quoque annuatim pauperibus fummam 20 folidorum, pro anima dicti magiftri, 10 folidos in die commemorationis animarum, et 10 folidos in die Parafceves. Ex altera parte vero dictus magifter Jacobus facit fundationem capellanis præfatæ ecclefiæ de fumma 26 folidorum annuatim, de domo quam nunc tenet Florentius Runfiman, et de novo ftabulo lapideo ad finem orientalem manfi de Botarie per ipfum edificato; et dat præfatis capellanis et magiftro Hugoni Cragye eorum nomine fummam 120 librarum ad emendum terras feu annuos redditus pro dictis fuffragiis fiendis et elemofina diftribuenda; pro qua fumma 120 librarum acquiritur annuus redditus 8 librarum et 3 folidorum præfatis capellanis applicandus. Licitumque erit capellanis præfatis cum velint fuas vices præfatorum fuffragiorum renunciare, dummodo non participabunt de commodo. Ad quæ premiffa obfervanda capellani fubfcripti fe aftringunt et obligant pro fe et fuis fucceſſoribus; Hugo Cragye, Tyberius Wincheftre, Johannes Gibfone, Alexander Douglas, Willelmus Douglas, Jacobus Serras, Joannes Ruffaill, Willelmus Skade, Joannes Gibfone nomine domini Joannis Annan, Jacobus Jonftoun, Willelmus Peterkin, Willelmus Hume. Actum in loco capitulari, 4 Maii 1555.

EPISCOPATUS MORAVIENSIS RENTALE.

MDLXV.

RENTALE EPISCOPATUS MORAVIENSIS TERMINORUM PENTECOSTES ET MARTINI IN ANNO DOMINI 1565 MAGISTRO ARCHIBALDO LYNDESAY CAMERARIO.

BARONIA DE SPYNE.

VILLA DE SPYNE ſolveñ in anno decem libras firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, ſex duodenas caponum, octo aucas, quatuor bollas avenarum cum pabulo et xii bollas ordei in arida multura, greſſuma tantum, cum ſerviciis.

Robertus Morese viii pars
Joannes Umfray viii pars
Johannes Mill viii pars
David Bonar viii pars
Alexander Wilſoun viii pars
Michaell Michelſoun viii pars
Elizabeth Innes quarta pars.

BRASINA EJUSDEM cum crofta ſolveñ in anno xl š. firme, duas duodenas caponum et duas aucas.

Johannes Rynd, ortulanus

HARPARLAND ibidem ſolveñ in anno xx š. firme, unam quartam marte, xii capones et duas bollas avenarum cum pabulo.

Elſpet Innes

MALTMANNIS CROFT ſolveñ in anno quinque bollas ordei tantum recipieñ per granatarium.

Joannes Mill.

BISCHOPE MILL ſolveñ in anno ſex libras firme, tres quarterias marte, tres mutones, quatuor duodenas caponum, tres agnos, tres aucas, tres bollas avenarum cum pabulo, novem bollas aride multure, greſſuma tantum, cum ſervicijs.

Thomas Mill quarta pars
Relicta Thome Kay quarta pars
Margareta Donaldſoun viii pars
Thomas Petirkyn viii pars
Johannes Paull viii pars
Jacobus Ros viii pars

ACRE IBIDEM ſolveñ in anno xxv š. firme, ſex capones, unam aucam et viii š. viii d. *mart ſilvere*

Criſtina Cryſtie

QUATUOR DOMUS IBIDEM ſolveñ in anno xii š. firme et xii capones.

Thomas Mill una domus
Jacobus Roſs
Johannes Paule una domus
Andreas Moncreif una domus

BRASINA EJUSDEM ſolveñ in anno xiii š. iiij d. firme, unam duodenam caponum et unam duodenam pultrearum.

Thomas Petirkin dimidia pars
Criſtina Criſte alia dimidia pars

MOLENDINUM EPISCOPI cum knaifſchipe et outſuckyne ſolveñ in anno iiij lib. firme, unam duodenam caponum, unum aprum paſtum, cum ſuſtentatione molendini in ſingulis.

Andreas Moncreif et Elizabeth Innes

PETTINCARK ſolveñ in anno x š. firme.

Andreas Moncrefe tres partes
Thomas Miln quarta pars

Hortus Episcopi ſeu Pomerium ſolveñ in anno iiij lib. firme, cum nonnullis fructibus hyemalibus ad proviſionem Domini.
Joannes Rynd ortulanus et Joannes Mill in Spyne

Myreside ſolveñ in anno viii lib. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, quatuor aucas, quatuor duodenas caponum, quatuor bollas avenarum cum pabulo, et octo bollas ordei in arida multura cum ſervicijs conſuetis.
Jacobus Stronoch quarta pars
Jacobus Stewin quarta pars
Joannes Perker quarta pars
Jacobus King viii pars
Jacobus Paule viii pars

Auldrochte ſolveñ in anno iiij lib. xiii s̃. iiii d. firme, tres quarterias marte, duos mutones, duos agnos, duas aucas, unam duodenam caponum, duas bollas avenarum cum pabulo, tres bollas aride multure.

Baxterland in Myreside. ſolveñ in anno xx s̃. unam quartam marte, unam duodenam caponum et duas firlotas avenarum cum pabulo.
Jacobus Stronoch

Pannis ſolveñ in anno xxiiij^{or} bollas ordei recipieñ per granatarium.
David Simſone

Inchebrok ſolveñ in anno liii s̃. iv d. firme, unam quartam marte, unum mutonem, unum agnum, unam aucam, unam duodenam caponum, unam bollam avenarum cum pabulo, duas bollas ordei in arida multura, greſſuma tantum, cum ſervicijs.

Piscaria de Lossy ſolveñ in anno unum barile *de lie grils* cum xxiiij^{or} trowtis duris, vel quadraginta ſolidos pro dicta piſcaria.
Andreas Moncreif et Elizabeth Innes

Saltcottis ſolveñ in anno xiii s̃. iiij d. firme.
Jacobus Innes de Dranye bina [pars]
Dominus de Duffous tertia pars

Annui redditus et feodifirme hujus baronie.

Finrasse ſolveñ in anno quindecem marcas monete, cum una marta, uno mutone, duabus duodenis caponum, duabus bollis avenarum cum pabulo, xl s̃. pro ſex bollis aride multure, et vii s̃. pro cariagijs.
Alexander Innes

VILLA ECCLESIASTICA Sancti Andree infra baroniam de Spyne, et villa de Eſkill infra baroniam de Birneth, cum braſina et crofta ejuſdem ville de Eſkill, ſolveñ in anno xiiij lib. ix s̃. iiij d. feodifirme.

Heredes domini de Innes

SHEREFMILL ſolveñ in anno xxx s̃. annui redditus, unam libram piperis, unam libram cucumeris, et hoc pro ſitu ejuſdem ſuper terras eccleſiaſticas.

Alexander Urquhard prepoſitus de Fores

VILLA SIVE TERRA DE SHEREFMILL ſolveñ in anno unam libram piperis, cum xii meſſoribus uno die in autumpno, tenetur in capite de eccleſia et epiſcopo Moravienſi in feodifirma prout in regiſtro.

Idem Alexander Urquhard et Alexander Nicoll ejus tenens.

MORAISTOUN ſolveñ in anno iiij lib. feodifirme.

Criſtina Forbes quarta pars

MASSOUNLAND infra burgum de Elgin ſolveñ in anno vi s̃. viii d. infeodatur per Epiſcopum et eccleſiam Moravienſem in burgagio et feodifirma.

TENEMENTUM Andree Moreis infra burgagium ſolveñ in anno x s̃. monete, infeodatur per eccleſiam et epiſcopum Moravienſem in feodifirma.

Thomas Wmfray

TENEMENTUM Domini Roberti Fleſſar infra burgum de Elgin ſolveñ in anno vi s̃. viii d. tentum de eccleſia et epiſcopo Moravienſi in burgagio et feodifirma.

Jacobus Gardin

TENEMENTUM Alexandri Hatmakker infra burgagium de Elgin ſolveñ in anno xiiij s̃. tentum de eccleſia et epiſcopo Moravienſi ſub burgagio et feodifirma.

Thomas Umfra.

BAXTERCROFT apud Elgin ſolveñ in anno xiii s̃. iiij d.

Jacobus Innes de Dranye feodatarius

Jacobus Wilſoun archicoquus

ROWSTIS CROFT ſolveñ in anno xxxiii s̃. iiij d. feodifirme.

Jacobus Innes feodatarius

Jacobus Wilſoun archicoquus tenens pro vitali redditu tantum

BARONIA DE KYNNEDOUR.

Villa de Kynnedour ſolveñ in anno decem celdras decem bollas ordei, octo duodenas caponum, xxiv bollas ordei in arida multura, et omni triennio xx lib. greſſume cum ſervicijs ſolitis et conſuetis, una cum octo aucis.

Andreas Anderſoun viii pars
Jacobus Wiſman xii pars
Thomas Sandeſoun xii pars
Relicta Alexandri Wiſman viii pars
Jaſparus Winchiſter viii pars
Henricus Wiſman xvi pars
Henricus Dik xii pars
Alexander Wiſman junior viii pars
Johannes Ruſſell xii pars
Richardus Wyſman xvi pars

Smiddecroft ſolveñ in anno xx s̃. firme.
Tenentes Kynnedour

Brasina ſuperior ſolveñ in anno xl s̃.

Pratum de Kynnedour in manibus Domini.

Brasina media in Kynnedour ſolveñ in anno octo ſolidos firme et unam aucam.
Relicta Alexandri Wyſman dimedia pars
Henricus Wiſman alia dimedia pars

Hortus Episcopi ſolveñ in anno octo ſolidos firme et ſex capones.
Richardus Wyſman

Ardewait ſolveñ in anno novem lib. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, quatuor aucas, quatuor duodenas caponum, quatuor bollas avenarum cum pabulo, xii bollas ordei in arida multura, et omni triennio novem lib. pecunie in greſſuma, cum ſervicijs.

Alexander Alues quarta pars
Relicta Jacobi Man quarta pars
Johannes Simſoun ſexta pars
Thomas Anderſoun ſexta pars
Alexander Anderſoun viii pars

Muretoun folveñ in anno v lib. vi s̃. viii d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, duos agnos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum cum pabulo et fex bollas ordei in arida multura, greffuma, cum fervicijs.

Androw Kempe viii pars
Patricius Winchefter viii pars
Robertus Cant viii pars
Alexander Rob viii pars
Henricus Trowpe viii pars
Georgius Ȝeman viii pars
Willelmus Innes quarta pars

Brasina ejusdem folveñ in anno viii s̃. firme, unam duodenam caponum et unam aucam.

Andreas Kempe viii pars
Patricius Winchefter viii pars
Robertus Cant viii pars
Alexander Rob viii pars
Henricus Trowpe viii pars
Willelmus Innes quarta pars
Georgius Ȝeman viii pars

Quhiteley folveñ in anno xl s̃. firme, unam quartam marte, unum mutonem, unum agnum, unam duodenam caponum, unam bollam avenarum cum pabulo, tres bollas ordei in arida multura, cum fervicijs.

Thomas Allan dimedia pars
Johannes Dik alia dimedia pars

Akinhede folveñ in anno tres celdras victualium in ordeo, duas duodenas caponum, quatuor aucas, vi bollas ordei in arida multura, cum fervicijs.

Jacobus Anderfoun viii pars
Robertus Baldon viii pars
Johannes Brabanere viii pars
Willelmus Hoffoke viii pars
Andreas Shereff viii et xvi partes
Johannes Stronoch viii et xvi partes
Matheus Allan viii pars

Brasina ejusdem folveñ in anno decem s̃. firme et unam aucam.

Robertus Fyndlay

Molendinum de Kynnedour ſolveñ in anno quatuor libras firme, unam duodenam caponum, unum aprum paſtum, cum ſuſtentatione molendini in ſingulis.
Andreas Moncrefe et Elizabeth Innes

Annui redditus et feodifirme hujus baronie.

Mekill Dranye ſolveñ in anno ſeptemdecem libras xvii š. et novem denarios monete, unacum una marta cuſtumali, uno mutone, quatuor duodenis caponum, quatuor bollis avenarum, cum ſervicijs conſuetis.
Jacobus Innes de Dranye

Litill Dranye alias Salterhill ſolveñ in anno decem libras xvi š. viii d. feodifirme, unam martam, duos mutones, duos agnos, duas duodenas caponum, duas aucas, duas bollas avenarum cuſtumalium, cum ſervicijs conſuetis.
Elizabeth Innes

Newtoun et Newtoun landis cum braſina ejuſdem ſolveñ in anno novem libras novem ſolidos v d. ob. et quadraginta ſolidos pro ſex bollis aride multure, tres quarterias marte, tres mutones, quatuor duodenas caponum, cum ſervicijs, iij bollas avenarum cum pabulo.
Jacobus Innes de Dranye

Etlis ſolveñ in anno v lib. v š. vii d. et xx š. pro tribus bollis aride multure, unam quarteriam marte, unum mutonem, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum, cum ſervicijs.
Thomas Innes

Brasina inferior, brasina superior et due acre infra villam de Kynnedour aſſedantur Jacobo Innes de Dranye in feodifirma, ſolveñ in anno, unacum crofta de Edindeath infra baroniam de Keyth, ſummam novem librarum ſex ſolidorum octo denariorum, unacum ſex duodenis caponum, ſex aucis domeſticis, unacum ſervicijs conſuetis.

BARONIA DE BIRNETH.

Hiltoun de Birneth ſolveñ in anno xiii lib. vi š. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos vel hedos, viii duodenas caponum, viii aucas, quatuor bollas avenarum cum pabulo, xii bollas ordei in arida multura, greſſuma tantum, cum ſervicijs.
Georgius Mortimar quarta pars

Jacobus Man fexta pars
Joannes Smyth fenior xvi pars
Relicta Mathei Rob xii pars
Thomas Man xii pars
Relicta Joannis Lumifden viii pars
Robertus Malies viii pars
Johannes Smyth junior xvi pars

Brasina ejusdem folveñ in anno xiii s̃. iiii d. firme, unam duodenam caponum et unam aucam.
Joannes Smyth fenior

Fabrile ejusdem folveñ in anno xxiiii ferramenta equorum cum clavis eorundem.
Joannes Smyth

Birneth inferior confuevit folvere in anno quinque celdras ordei et quatuor duodenas caponum.
Relicta Joannis Michell junioris quarta pars
Relicta Johannis Michell fenioris quarta pars
Alexander Dik quarta pars
Thomas Genot

Holme de Birneth folveñ xiii s̃. iiii d. firme.
Relicta Johannis Michell junioris quarta pars
Relicta Joannis Michell fenioris quarta pars
Alexander Dik quarta pars
Thomas Genot

Villa ecclesiastica de Rothes folveñ in anno xlvi s̃. viii d. firme, unam quartam marte, unum mutonem, unum agnum vel hedum, unam duodenam caponum, unam bollam avenarum cum pabulo. Et xiiij s̃. pro vi firlotis aride multure.
Georgius Innes

Brasina ejusdem folveñ in anno viii s̃. firme, fex capones et unam aucam cum cuftumis.
Idem Georgius Innes

Molendinum de Birneth folveñ in anno xiii s̃. iv d. firme, unum aprum paftum, cum fuftentatione molendini in fingulis.
Georgius Glaifwrycht

INNERLOCHTHE MAJOR ſolveñ in anno xiii lib. vi s̃. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, viii agnos, viii aucas, octo duodenas caponum, novem bollas avenarum cum pabulo, et xii bollas ordei in arida multura; de quibus ſolveñ per capellanum de Innerlochthe due bolle et una firlota; cum greſſuma, et ſervicijs conſuetis.

Jacobus Runſiman quarta pars et xxxii pars
Relicta Jacobi Trowpe viii pars
Joannes Junkin junior viii pars
Iſſobella Jowall xii pars
Willelmus Runſiman xii pars
Johannes Junkyn ſenior xii pars
Relicta Wilhelmi Hay viii pars
Willelmus Wyat xvi pars

MOLENDINUM EJUSDEM cum owtſukkin ſolveñ in anno xiii s̃. iiij d. firme et unum aprum paſtum cum ſuſtentatione molendini in ſingulis.

Jacobus Runſiman tres partes
Joannes Junkyn junior quarta pars

INNERLOCHTHE MINOR ſolveñ in anno vi lib. xiii s̃. iiij d. firme, unam martam, duos mutones, duos agnos, tres duodenas caponum, quatuor aucas, duas bollas avenarum, ſex bollas ordei in arida multura, greſſuma tantum, cum ſervicijs.

Egidius Scot viii pars
Willelmus Schiphird viii et xvi partes
Relicta Jacobi Mill viii pars. Johannes Junkyn junior ejus cautionarius
Johannes Junkyn junior xvi pars
Andreas Murdocht viii pars
Anthonius Nicoll viii pars
Jacobus Cant viii pars
Jacobus Schiphird viii pars

MOLENDINUM nuncupatum *the Walkmill* ſolveñ in anno liii s̃. iiij d. cum ſuſtentatione molendini in ſingulis.

ESTER TULLEBARDIN ſolveñ in anno iii lib. vi s̃. viii d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, duos hedos, duas duodenas caponum, duas aucas, duas bollas avenarum et tres bollas ordei in arida multura, greſſuma, cum ſervicijs. ii. plewis

Thomas Talyour tertia pars
Jacobus Talyour ſexta pars
Joannes Duncane quarta pars
Joannes Rob viii pars
Donaldus Gillemichaell viii pars

Middil Tullebardin solveñ in anno v lib. vi s̃. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, duos agnos aut hedos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum, sex bollas aride multure, gressuma, cum servitijs.

Willelmus Talyour quarta pars
Andreas Lesk sexta pars
Henricus Duncane viii pars
Joannes Cowe *yongar* viii pars
Thomas Cowe octava pars
Johannes Cowe senior viii pars
Thom Cowy junior xvi pars

i. plewcht Glenlatroquhy solveñ in anno xlvi s̃. viii d. firme, duas quarterias marte, unum mutonem, duos hedos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum cum pabulo, tres bollas ordei in arida multura, gressuma tantum, cum serviciis.

Walterus Meill dimedia pars
Willelmus Geddes tertia pars
Andreas Cowe sexta pars

vasta Conyeocht solveñ in anno xx s̃. firme et sex pultreas.

Kirktoun de Dolles solveñ in anno liii s̃. iiij d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, unum hedum, unam aucam, sex capones, duas bollas avenarum, tres bollas aride multure, gressuma tantum, cum servicijs.

Joannes Cummyng

Corcoponocht solveñ in anno xxv s̃. firme

ii. plewis Quhitefeld solveñ in anno v lib. vi s̃. viii d. firme, tres quarterias marte, duos mutones, duos hedos, duas aucas, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum cum pabulo, v bollas aride multure, gressuma, cum servicijs.

Gilbertus Adam viii pars
Willelmus Schiphird viii pars
Willelmus Fisher viii pars
Johannes Schiphird quarta
Egidius Scot xvi pars
Joannes Murdocht viii pars
Archibaldus Puggat viii pars
Jacobus Puggat xvi pars

i. plewcht Brairnahay solveñ in anno xl s̃. firme, ij quarterias marte, unum mutonem, unum

hedum, unam duodenam pultrearum, unam aucam, duas bollas avenarum cum pabulo et duas bollas aride multure, cum fervicijs.

Michaell Muldonycht

GEDLOCH folveñ in anno iij lib. vi s̃. viii d. firme, unam quartam marte, unum mutonem, unum hedum, unam duodenam caponum, unam aucam, unam bollam avenarum, tres bollas aride multure, cum fervicijs. i. plewcht

David Talyour tertia pars
Johannes Talyour moir tertia pars
Michaell Talyour tertia pars

ANNUI REDDITUS ET FEODIFIRME HUJUS BARONIE.

INNERLOCHTHE MAJOR folveñ annuatim per capellanum nomine albe firme duos denarios.

DUPPILL folveñ in anno fex lib. xi s̃. v d. ob. duas quarterias marte, unum mutonem, duas duodenas caponum, duas bollas avenarum cum pabulo.

Jacobus Innes de Towches.

WESTER KELLES folveñ in anno ex antiquo v lib. firme, unam martam, duos mutones, quatuor hedos, duas aucas, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum cum pabulo, quatuor bollas ordei in arida multura, greffuma tantum, cum fervicijs.

Jacobus Hay
Jacobus McCrawin
Johannes Downye

ESTER KELLES folveñ in anno ex antiquo v lib. vi s̃. viii d. firme, unam martam, duos mutones, quatuor agnos vel hedos, duas aucas, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum cum pabulo, fex bollas aride multure, greffuma tantum, cum fervicijs.

Willelmus Fyndlay
Andreas Cowe
Joannes Fyndlay Dow
Jacobus Cummyng
Thomfon Brabaner

Nota, that Efter Kelles, Wefter Kelles and Corcoponocht, by the cuftumis abone wrettin, extendis in moneye to the fowme of xix lib. vi s̃. ii d. ob.

BARONIA DE RAFFORT.

VILLA DE RAFFORT ſolveñ in anno iv lib. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, duas duodenas pultrearum, ii bollas avenarum, quatuor bollas aride multure, cum ſervitijs.

Jacobus Huchone
Robertus Huchone
Thomas Howſſald
Thomas Smyth
Thomas Henderſon
Maloc Hendry vidua

BRASINA EJUSDEM ſolveñ in anno xx s̃. firme et ſex pultreas.

Johannes Mylne

BARCARBANK ſolveñ in anno vi s̃. viii d. firme et ſex pultreas.

Robertus Huchoun

i. plewcht BRACOHT ſolveñ in anno xxvi s̃. viii d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, duos agnos vel hedos, unam duodenam pultrearum, unam bollam avenarum cum pabulo, tres bollas ordei in arida multura, greſſuma, cum ſervitijs.

Thomas Runſiman

iiii. plewis BLARE INFERIOR ſolveñ in anno v lib. vi s̃. viii d. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos vel hedos, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum cum pabulo, ſex bollas aride multure, greſſuma, cum ſervicijs.

Joannes Mylne ſenior quarta pars
Joannes Mill junior quarta pars
Johannes Forſyth quarta pars
Adam Fyndlay quarta pars

iiii. plewis BLARE SUPERIOR ſolveñ in anno vi lib. xiii s̃. iv d. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor hedos, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum, ſex bollas aride multure, greſſuma, cum ſervicijs.

SMIDDECROFT ſolveñ in anno xii ferramenta equorum cum clavis.

Johannes Smyth

Cluny ſolveñ in anno v lib. firme, duas bollas avenarum, unam martam, duas duodenas pultrearum, greſſuma tantum, cum ſervicijs.
Vicecomes Moravienſis

Acre de Dyke ſolveñ in anno xl s̃. firme.
Iſſobella Berwyke

Brasina de Dyke ſolveñ in anno xxiv s̃. firme et unam duodenam caponum.
Eadem Iſſobella

Stabill ackir alias Smiddie ackir ſolveñ in anno vi s̃. viii d. firme.
Eadem Iſſobella

Crofta mansi Domini ſolveñ in anno xii s̃. firme.
Eadem Iſobella

Granroquhy ſolveñ in anno iv lib. firme, unam martam, quatuor mutones, quatuor agnos, duas duodenas pultrearum, ij bollas avenarum cum pabulo, quatuor bollas aride multure, cum ſervitijs.
Nicolaus Barroun quarta pars
Willelmus Cowper viii pars
Joannes Down viii pars
Andreas Mawcie viii pars
Gilbertus Weland viii pars

Annui redditus hujus baronie ac feodifirme ejusdem.

Phorp major ſolveñ in anno x lib. v s̃. vi d. et unum obolum firme.
Alexander Cummyng de Erniſheide

Villa ecclesiastica de Alter ſolveñ in anno decem libras firme.
Thomas Cummyng de Alter

Drumreoch ſolveñ in anno xl s̃.
Andreas Hay

Cowbin ſolveñ in anno xii s̃. annui redditus.
Walterus Kynnard de Cowbin

Tenementum Domini Andree Wallace in Fores ſolveñ in anno xiiii d.

Burgye folveñ in anno iij s̃ iiij d.

Marcussy cum molendino de Raffort. folveñ fex libras feodifirme, duas quarterias marte, duos mutones, duas duodenas pultrearum, duas bollas avenarum, duos hedos five agnos et unum aprum paftum, cum fervicijs confuetis.
Archibaldus Brown

Mothnes folveñ in anno xiii lib. vi s̃. viii d. annui redditus.
Vicecomes Moravienfis

Terra ecclesiastica de Moye folveñ in anno xxxiii s̃. iv d. feodifirme.
Paulus Dunbar

Annui redditus de Brody folveñ in anno decem libras xiii s̃. iv d. firme.
Dominus de Brodye

BARONIA DE ARCLAUCH.

Budeweit folveñ in anno xl s̃. firme, ij quarterias marte, unam bollam avenarum.
Johannes Mongumre

Annui redditus et feodifirme hujus baronie.

Farrenes confuevit folvere per tenentes iij lib. vi s̃. viii d. firme, duas quarterias marte, duos mutones, duos hedos, unam duodenam pultrearum, duas bollas avenarum, quatuor bollas aride multure, greffuma tantum, cum fervicijs.

Crofta ibidem folveñ in anno xl s̃.

Piscaria ejusdem super Fyndorn folveñ in anno xx s̃. firme.

Ethenoch folveñ in anno xiii s̃. iv d. firme.

Farrenes cum dictis croftis et pifcarijs affedatur magiftro Johanni Woude in feodifirma folveñ in anno . . . .

Ewane folveñ in anno ix lib. xi s̃. iv d. feodifirme.
Alexander Rofs

Ballewait, Auchingour et pifcaria fuper Findorn, Arclach cum pifcarijs fuper

Findorn, una cum molendino et crofta molendini, brafina de Arclach cum crofta, et crofta heremite, folveñ in anno xxvi lib. viii s̃. viii d. feodifirme.

Relicta Johannis Rofs

FLENESMOIR folveñ in anno xvii lib. iii s̃. ix d. ob. feodifirme.

Magifter Alexander Campbell

KILDRYMMIE, KILMONY, DALTULIE, cum pifcarijs fuper Findorn folveñ in anno xxxiij lib. xiii d. ob. feodifirme.

Hugo Rofs de Kilrawok

CROY folveñ in anno ix lib. xviii s̃. viii d. feodifirme.

Heredes Alexandri Dolles de Cantray

DULDAWACH folveñ in anno x lib. xiii s̃. viii d. feodifirme.

Alexander Rofs

CLUNERNY
DOLLESBRACHTHE
LOGIGOWNE
ARDORY } folveñ in anno xxvii lib. xv s̃.

URCHNEBEG folveñ in anno xiii s̃. iv d.

Heredes Alexandri Campbell

DAVID folveñ in anno xxvi s̃. viii d. annui redditus.

ARTIRLIE folveñ in anno xxvi s̃. viii d. annui redditus.

Petrus Winchifter

DELNY folveñ in anno xvi s̃.

KYNNOWDE folveñ in anno ii s̃.

BOTH folveñ in anno iiij s̃.

LETHYNE folveñ in anno xxvi s̃. viii d.

Baro ejufdem

NARNE folveñ in anno xiiii d.

BARONIA DE KEYTH ASSEDATUR IN FEODIFIRMA.

Villa ecclesiastica de Keyth ſolveñ in anno vi lib. xvi s̃. viii d. feodifirme, duas quarterias marte, duos mutones, duas duodenas caponum, duos agnos, duas aucas, duas bollas avenarum, tres bollas aride multure, cum ſervicijs.
Magiſter Johannes Gordoun

Birkinburn et Auchindecht ſolveñ in anno x lib. xiii s̃. iiij d. feodifirme.
Alexander Gordoune

Auchquhennanye, Litili Cantulie et Brasina de Keyth, cum crofta, ſolveñ in anno xxvii lib. iv s̃. xi d. feodifirme.
Georgius Ogilvye

Petlurg, Auchquhorteis cum crofta Pethruithin, ſolveñ in anno xxii lib. vi s̃. viii d. feodifirme.
Joneta Ogilvye

Kynnoir ſolveñ in anno x lib. xvi s̃. iv d. pro precio xxvi bollarum victualium, et xl s̃. pro firma braſine ejuſdem, et novem s̃. pro tribus duodenis pultrearum, extendeñ in toto ad xiii lib. v s̃. iiij d.
Georgius Comes de Huntley

Crofta Edindeach conſuevit ſolvere xxvi s̃. viii d. firme. Nunc aſſedatur in feodifirma Jacobo Innes de Dranye, ſolveñ in anno . . . .
Jacobus Innes de Dranye

Feodifirme de Strathbolgy, viz. Dunbennand, Ryne, Drumdelgy, Rothwen, Botarie, ſolveñ in anno vii lib. vi s̃. viii d. monete.
Georgius Comes de Huntley

Feodifirme de Innerkeythne ſolveñ in anno iii lib. vi s̃. viii d.
Domina de Frendracht.

BARONIA DE KILMYLES ASSEDATUR IN FEODIFIRMA.

Awchmonye ſolveñ in anno v lib. vii s̃. x d. feodifirme, duos hedos.
Duncanus M'Gilleis

Ester Kilmyles, Wester Kilmyles, Balnafarie, Ester Abreoquhy, Wester Abreoquhy, Kilquhynnan, cum molendino de Both, piſcaria de Nes vocata Freſchot, ſolveñ in anno lxxviii lib. xvii s̃. iii d. ob. feodifirme.
Dominus Lowett

Bollescane et Foyar ſolveñ in anno viii libras xiii s̃. viii d. feodifirme.
Heredes Willielmi Fraſer

Moneak ſolveñ in anno iij lib. vi s̃. viii d.
Dominus Lovett

Kintallartie cum piſcaria de Eſs ſolveñ in anno xl s̃.
Dominus Lovett

Durris ſolveñ in anno vi s̃. viii d.

Tenementum Helene Flemyng infra burgum de Innernes ſolveñ in anno unam libram piperis.
Petrus Winchiſter

Tenementum Roberti Waus ibidem ſolveñ in anno unam libram piperis.
Jaſparus Waus

BARONIA DE STRATHSPEY.

L/gane, Ardinche cum crofta Auchnahandecht, Auchnahangane, Wester Daltulie, Ester Daltulie cum crofta de Cardell, Ardulie cum crofta ejuſdem, Alloquhy, Piſcationes de Ardinche, Daltulie eſter et weſter, Alloquhy, Dreky, Callador, ſolveñ in anno lxvi lib. xviii s̃. iv d.
Johannes Grant dominus de Grant

Esterelloquhy ſolveñ in anno xi lib. v s̃. iv d.
Idem Dominus Grant

Owirfinlarg alias Milracht, Midfindlarg, Nedderfinlarg, ſolveñ in anno xxii lib. xvi s̃. feodifirme.
Idem Joannes Grant de Fruychye

Carran ſolveñ in anno novem libras tres ſolidos quatuor denarios feodifirme.
Joannes Grant Roy

ADWY, CALLADOUR, TULLYCHANE, ADVOKIE, RURORE, folveñ in anno xxxii marcas monete cum decem bollis avenarum et tribus martis cuftumalibus.
Heredes Joannis Grant de Ballandallacht

DALWEY CUM MOLENDINO folveñ in anno xx lib. monete cum una marta et duabus bollis avenarum.
Patricius Grant

WESTER ELCHIE cum molendino et pifcaria ejufdem, *ferrie cobbill*, KINCARDIE cum pifcaria fuper aquam de Spey, folveñ in anno xvi lib. ix d.
Jacobus Grant

KINCARDIN folveñ in anno xxvi s̃. viii d.
Baro ejufdem

ROTHEMURCUS folveñ in anno xvi lib.
Magifter Georgius Gordoun

CROFTA DE KINGUSIE folveñ in anno xlvj s̃. viii d. monete.
Prior de Kingufye

BARONIA DE MOYMOIRE.

MOYMORE, MOYBEG, ALTNASLANACH, TULLOCHCLOWR, SLEACH, TULLOMACCARIE, cum molendino et brafina ejufdem, ROTHWEN et INNERIN infra Baroniam de Arclach, folveñ in anno xx lib. xv s̃. iiij d. et unum obolum.
Makintofche

RENTALE ECCLESIARUM EPISCOPATUS MORAVIENSIS.

Nonnulle decime garbales Ecclefie de Dyk affedate pro pecunia viz. MERITOUN et COWBIN folveñ in anno xvi lib.

MAINS DE DARNEWAY, folveñ in anno iii lib vi s̃. viii d.

GRANGEHILL, folveñ in anno iiij lib. iii s̃. iiij d.

ECCLESIA DE ROTHEMAY, folven in anno xl lib.

Ecclesia de Keyth, ſolveñ in anno iii^{c} xxxiii libras vi s̃. viii d. annuatim ad terminos ſanctorum Servani et Martini in hyeme; terminatim ii^{c} lxxx merks.
Dominus Saltoun

Ecclesia de Grantulie et Drumdelgie, ſolveñ in anno i^{c} lxxxxiij lib. vi s̃. viii d. ad terminos ſanctorum Servani et Martini in hyeme; terminatim lxxxxvj lib. xiii s̃. iv d.
Dominus de Grantulie

Ecclesia de Warlaw, ſolveñ in anno xl lib. ad terminos Inventionis ſancte crucis vocat. *Beltane* et ad vincula ſancti Petri vocat. *Lammes.*
Dominus Lowett

Ecclesia de Rathemurcus, ſolveñ in anno xiii lib. vi s̃. viii d. ad terminos Inventionis ſancte crucis et Petri ad vincula.
Magiſter Georgius Gordoun

Ecclesia de David, ſolveñ in anno xxxviii lib. xiii s̃. iv d. ad terminos Inventionis ſancte crucis et Petri ad vincula; terminatim xix lib. vi s̃. viii d.
Baro Kilrawok et Johannes Roſs

Ecclesia de Talarice, ſolveñ in anno xxx lib. ad terminos Inventionis ſancte crucis et Petri ad vincula.

Ecclesia de Innerellien ſolveñ in anno xxx lib. xiii s̃. iv d.
Johannes Grant de Fruchquhy

CARTE QUEDAM ORIGINALES.

Carta de Innes ·

1 Malcolmus Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue falutem · Sciatis me in feodo et hereditate dediffe Berowaldo flandrenfi in provincia de Elgin Ineef et etherurecard per rectas earum divifas Tenendas fibi et heredibus fuis de me et de heredibus meis hereditarie libere quiete in bofco in plano in campis pratis pafcuis in moris et aquis Faciendo michi inde feruicium vnius militis in caftello meo de Elgin · Preterea ei dono in burgo meo de Elgin vnum toftum plenarium tenendum fimul cum predicto feodo fuo ita libere et ita quiete ficut aliquis ex paribus fuis liberius et quiecius tenet toftum fuum · Teftibus Willelmo Moravienfi epifcopo fedis apoftolice legato · Merlefvano filio Colbani · Willelmo filio frifgin · apud pert in natali domini proximo poft concordiam Regis et fumerledi ·

Tenet hoc tranfumptum cum originali carta in prefentia Dominorum confilii pro tribunali fedentium producta lecta infpecta et diligenter examinata non cancellata fufpecta aut vitiata collationatum et concordans cum eadem et de mandato Dominorum in hanc publicam tranfumpti formam propter vetuftatem et fragilitatem originalis carte redactum et confectum · edicto publico ut moris eft rite et legitime primitus prehabito · ut talis et tanta

fides huic tranfumpto temporibus affuturis adhibeatur qualis adhibenda eft prelibate carte originali · Per me Gavinum epifcopum Abirdonenfem clericum rotulorum regiftri ac confilii fupremi domini noftri Regis fub meis figno et fubfcriptione manualibus ·

Gawinus Dunbar

Incipiunt carte ecclefie ac monafterij de Kinlos ex autographis pergamenis penes

Carta donationis Willelmi Regis totius terre de Burgin ·

2 W· Dei gratia Rex Scottorum · epifcopis · abbatibus · comitibus · baronibus · jufticijs · vicecomitibus · miniftris et omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Sciant prefentes et futuri me pro falute anime mee et animarum predeceſſorum et heredum meorum dediffe et conceffiffe et hac carta mea confirmaffe Deo et ecclefie de Kinlos et monachis ibidem Deo fervientibus totam terram illam de Burgin que eft ex aquilonali parte vie mee regie que vadit de Fores verfus Elgin · fcilicet a rivulo de Weft qui eft in exitu nemoris ficut via predicta vadit de Fores ufque ad Elgin ufque ad magnam filvam de Kelbuthac · et abinde de tranfverfo ufque ad divifas terre de Kinlos · Tenendam et poffidendam in liberam et perpetuam elemofinam ita bene et plenarie et honorifice et ita libere et quiete ab omni fervicio et exactione feculari ficut alias tenandrias et poffeffiones fuas ad eandem ecclefiam perpetualiter pertinentes liberius quietius plenius et honorificencius tenent · Teftibus Matheo epifcopo de Abredon · Andrea epifcopo de Catenes · David fratre meo · Waltero de Bidun cancellario · Comite Dunecano · Comite Gilberto · Comite Malcolmo · Ricardo de Morevil Conftabulario · Waltero filio Alani Dapifero · Waltero de Berkeley · W· filio Frefekin · Petro de Polloc · apud Elgin ·

Carta protectionis Ricardi epifcopi Moravienfis ·

3 Ricardus Dei gratia epifcopus Moravie univerfis Chrifti fidelibus epifcopatus Moravie tam clericis quam laicis falutem et divinam benedictionem ·

Cura paſtoralis nos ammonet et exortatur et ex ſuſcepte adminiſtrationis debito provocamur religioſorum votis intendere et eos contra malignantium inſultus quantum poſſumus communire · Illis autem ſpecialius majori quadam prerogativa providere debemus qui nobis majori tenentur affectione annexi · et qui frequentius pro Criſti nomine inter malivolas animas conſtituti tam in ſe quam in rebus ſuis vexationes ſuſtinent et injurias · quo minus in ordine ſuſcepto ea qua deceret devotione Deo poſſent impendere famulatum · Dilectis itaque filijs noſtris abbati et monachis de Kynlos cum omni devotione et dilectione in ſuis juſtis petitionibus volentes adeſſe · tam eos quam eorum poſſeſſiones univerſas ſub noſtra ſuſcipimus protectione · preſenti ſcripto ſtatuentes ut omnibus libertatibus et commoditatibus quibus a prima fundatione a bone memorie David quondam Rege et Malcolmo et Willelmo regibus Scotie ejuſdem David ſucceſſoribus · alijs quoque qui eis intuitu religionis aliquid contulerunt · eos donatos eſſe conſtiterit libere eis uti liceat et gaudere · Specialiter autem ex dono prenominati David Kynlos et Inuerlochethin per rectas diviſas ſuas · terram quoque quam ipſe Rex David eis perambulavit ſicut rivulus deſcendit in Maffat et ſicut mareſia deſcendit ad nemus · et terram ſuper quam Scottie molendinum ſtabat cum piſcarijs et omnibus alijs ad predictam terram pertinentibus · et terram Eth quam Tvethel tenuit per eaſdem diviſas per quas ipſe tenuit · et unum rete in aqua de Eren · et boſcum de Inche damin · Ex dono Malcolmi Regis unam ſedem molendini ſuper Maffat cum proxima landella duarum acrarum · et in landella de Burgin unam carucatam terre legitime menſuratam · et tria tofta unum in Elgin unum in Foreis unum in Innernis · Ex dono Regis Willelmi totam terram de Burgin que eſt ex aquilonali parte vie regie que vadit de Fores ad Elgin ſcilicet a rivulo verſus occidentem qui eſt in exitu nemoris uſque ad magnam ſilvam de Kelbuthach et abinde uſque ad diviſas terre de Kynlos · Et terram de Invereren quam Matheus epiſcopus de Aberdon et comes Dunecanus et Hugo clericus et W· filius Freſekin eis perambularunt · Et terram prepoſiture de Invereren ſicut W· filius Freſekin et Petrus de Polloc eis perambularunt · et unum toftum in Eren · Ex dono Willelmi epiſcopi et conceſſione ſucceſſorum ejus Felicis et Symonis epiſcoporum Moravie terram eccleſie de Burgin · Ex dono Alani Dapiferi quinque ſolidos de firma trium toftorum ſuorum ſcilicet de Elgin Fores et Invernis · Ex dono Petri de

Polloc tertiam partem de halech de Dundurcus et tertiam partem piſcarie ejuſdem halech in vita Petri et poſt deceſſum ejus totam halech et totam piſcariam · juxta tenorem cartarum a prenominatis fundatoribus eis conceſſarum · eis auctoritate epiſcopali confirmamus et preſentis ſcripti patrocinio communimus ut ab omni exactione conſtituantur immunes tam in decimis quam in alijs juxta Romanorum Pontificum privilegia · favore ordinis eis ſuper his univerſaliter indulto · Si quis hujus conceſſionis temerator extiterit indignationem Dei non immerito poterit formidare · Qui autem in libertatibus ſuis conſervandis eis preſtiterint patrocinium eternam in Chriſto remunerationem promittimus · Hujus conceſſionis et confirmationis teſtes ſunt hij ·T· Archidiaconus · Bricius W· Robertus decanus · Rogerus de Innernis · Symon clericus de Duffus · Lambertus perſona de Fores · Abraham de Lanemalbride · Walterus · Rogerus · capellani · Hugo clericus · W· filius Freſekin · Hugo filius ejus · Petrus de Polloc Michael de [Wemys ?]

Carta confirmationis Regis Alexandri II. terre de Burgyn ·

4 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciant preſentes et futuri me dediſſe et conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Deo et beate Marie et monachis de Kinlos ibidem Deo ſervientibus et ſervituris terram de Burgyn quam comes Malcolmus de Fif et Gillebertus archidiaconus Moravie et Andreas filius Willelmi Freſekin et Archibaldus de Dufhus et Alexander et Henricus fratres Bricij epiſcopi Moravienſis et alij probi homines mei eiſdem monachis per preceptum meum perambulaverunt et per eaſdem diviſas per quas eiſdem monachis terram illam tradiderunt · ſcilicet a magna quercu in Malevin quam predictus comes Malcolmus primo fecit cruce ſignari uſque ad Rune Pictorum et inde uſque ad Tubernacrumkel et inde per ſicum uſque ad Tubernafein et inde uſque ad Runetwethel et inde per rivulum qui currit per mareſiam uſque ad vadum quod dicitur Blakeford quod eſt inter Burgyn et Ulern · Tenendam in puram et perpetuam elemoſinam per predictas diviſas et cum omnibus juſtis pertinencijs ſuis ita libere quiete plenarie et honorifice ſicut alias terras ſuas tenent de dono anteceſſorum

meorum · Teſtibus Willelmo de Boſcho cancellario · Adam et Roberto capellanis · Waltero de Lindeſey · David Mariſcallo · Johanne Giffard · Thoma de Strivelin clerico · Johanne de Haya · Apud Edenburg ſeptimo die Decembris anno gratie milleſimo ducenteſimo viceſimo primo ·

Interpretatio nonnullorum terminorum preſentis carte de Burgye ex autographo pergameno aſſuto ·

Tubernacrumkel · ane well with ane thrawin mowth or ane caſſin well or ane crwik in it ·
Tubernafeyne of the grett or kemppis men callit ffenis is ane well ·
Rune Pictorum the carne of the Pethis or the Pechts feildis ·
Malith the brow of ane hill ·

Carta confirmationis Regis Alexandri II. donationum predeceſſorum et aliorum eccleſie de Kinlos et monachis factarum ·

5 Alexander Dei gratia Rex Scottorum epiſcopis abbatibus comitibus baronibus juſticiarijs vicecomitibus miniſtris et omnibus probis hominibus totius terre ſue clericis et laicis ſalutem · Sciant preſentes et futuri nos conceſſiſſe et hac carta noſtra confirmaſſe Deo et eccleſie Sancte Marie de Kinlos et monachis ibidem Deo ſervientibus et ſervituris omnes terras et tenementa et redditus eis a predeceſſoribus noſtris et alijs datoribus rationabiliter data et conceſſa · videlicet ex donatione pie recordationis Regis David Kinlos et Innerlochketin per rectas diviſas ſuas in boſco et plano in pratis et paſcuis in aquis et piſcarijs et omnibus alijs ad predictas terras juſte pertinentibus · et preterea terram quam ipſe Rex David perambulavit ſicut rivulus deſcendit in Maffath et ſicut mareſia deſcendit ad nemus · et terram ſuper quam ſtabat Scoticum molendinum cum piſcarijs et omnibus alijs pertinencijs ſuis · ex dono etiam ejuſdem terram Heth quam Twothel tenuit per eaſdem diviſas per quas ipſe tenuit in boſco et plano et aquis · et unum rete in aqua de Eren ſimul cum burgenſibus de Foreis · et boſcum de Inche damin per eaſdem diviſas per quas ipſe Rex David eis oſtendit coram epiſcopo Katanenſi et alijs probis hominibus ſuis ·

Preterea ex dono pie memorie Regis Malcolmi unam fedem molendini fuper Maffath cum proxima landella duarum acrarum · et in landella de Burgyn unam carucatam terre legittime menfuratam · et ex dono ejufdem tria tofta fcilicet unum in Innernis unum in Foreis et unum in Elgin · Et ex dono Alani filij Walteri Dapiferi illos quinque folidos quos ipfe de firma trium toftorum fuorum de Elgin Foreis et Innirnis eis dedit · Et ex dono Walteri Murdach et affenfu Murielis fponfe fue totam illam partem terre de Halech de Dundurcus quam proprijs manibus et fumptibus excoluerunt anno et die quo Petrus de Polloch fuit vivus et mortuus per eafdem divifas per quas tunc tenuerunt · Et de incremento illam particulam terre quam Johannes de Haftingis et dictus Walterus Murdach et alij probi homines eifdem monachis affignaverunt cum paftura in carta dicti Walteri Murdach fuper hoc confecta plenius expreffa · Et ex dono Roberti Corbeth tres bovatas terre inter ecclefiam de Gamerin et Trup juxta mare fcilicet Lethenoth per rectas divifas fuas cum communi paftura et omnibus alijs aifiamentis ad predictam terram jufte pertinentibus · Preterea ex donatione domini Willelmi Regis patris noftri totam terram illam in Burgin que eft ex aquilonali parte vie regie que vadit de Foreis verfus Elgin per divifas contentas in carta predicti domini Regis Willelmi · Et terram illam de Invereren quam Matheus Aberdonenfis epifcopus et comes Dunecanus de Fif et Hugo clericus predicti domini Regis et Willelmus filius Frefekin eis perambulaverunt per eafdem divifas per quas ipfi terram illam eis perambulaverunt · Et terram prepofiture de Invereren ficut Willelmus filius Frefekin et Petrus de Polloch illam eis perambulaverunt · its tamen quod retinemus ad opus noftrum pifcarias omnes illius terre et duas acras cum pifcarijs · Et preterea unum toftum in Eren · unum in Aberdon · unum in Banef · unum in Berewych · unum in Strivelin · unum in Perth · unum in Munros · ita ut homines eorum fuper ipfa tofta manentes liberi fint et quieti ab omnibus auxilijs fervicijs confuetudinibus et exactionibus fecularibus ad nos pertinentibus per fervicium quod eis facere debent · Et preterea ex dono ejufdem domini Regis Willelmi Strathilif per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinencijs fuis · Item ex dono David filij comitis Dunecani de Fif totam illam partem terre de Belach de qua inter ipfum David et monachos nominatos quondam fuit contraverfia per divifas in carta predicti David expreffas · Quare volumus ut prefati monachi omnia pre-

ſcripta in liberam et perpetuam elemoſinam teneant et poſſideant ita libere et quiete plenarie et honorifice ſicut aliqui viri religioſi Ciſtercienſis ordinis in tota terra noſtra elemoſinas ſuas liberius quietius plenius et honorificentius tenent et poſſident ſicut carte datorum teſtantur · ſalvo tamen ſervicio noſtro de terris de quibus ſervicium habere debemus · ſicut carte et confirmatio domini Regis Willelmi patris noſtri inde facte teſtantur et confirmant · Teſtibus Thoma de Strivelin cancellario domini Regis · Willelmo Cumyn comite de Buchan juſticiario Scotie · Rogero de Quinci · Henrico de Strivelin filio comitis David · Waltero Cumin · Willelmo de Brus · Alexandro de Seton · Michaele Scoto · apud Sconam duodecimo die Februarij anno regni noſtri duodecimo ·

Compoſitio inter Andream epiſcopum Moravienſem et Robertum Hod ·

6 Notum ſit omnibus ad quos preſens ſcriptum pervenerit quod cum inter Andream epiſcopum Moravienſem et capitulum Moravienſe ex parte una et Robertum Hode et Matildam ſponſam ejus ex altera controverſia verteretur ſuper manerio de Lamanbrid cum pertinentiis ſuis coram judicibus a domino Papa delegatis ſcilicet Abbate de Der · Decano et Archidiacono Aberdonenſi · illuſtri Rege Scotorum Alexandro prohibente et aſſerente predictum manerium ſuam eſſe baroniam et ideo de ipſo in curia Regia et non eccleſiaſtica debere litigari · tandem poſt multas altercationes · ipſo Rege mediante · predicta cauſa per tranſactionem hujuſmodi finaliter eſt ſopita · ſcilicet quod predictus Epiſcopus pro ſe et ſucceſſoribus ſuis et capitulum Moravienſe pro ſe et ſibi ſucceſſuris in poſterum liti predicte renunciaverunt in perpetuum et predicto ·R· et ·M· ſponſe ejus et heredibus ſuis quietum clamaverunt in perpetuum totum clameum ſuum et totum jus quod ſe dicebant habere in predicto manerio de Lamanbrid cum ſuis pertinentiis omnibus · excepta eccleſia ejuſdem manerii et una dauach terre ad eandem eccleſiam pertinente · Predictus vero ·R· Hod et ·M· ſponſa ejus pro hac quieta clamatione nomine tranſactionis dederunt epiſcopatui Moravienſi et menſe epiſcoporum Moravienſium et aſſignaverunt in puram et perpetuam elemoſinam unam dauach terre que appellatur Petnaſſare per ſuas rectas diviſas et cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis · cum tota terra que eſt inter rivulum qui appellatur Granuſke et aqua que deſcendit de

lacu Lochlyn ſicut predictus rivulus deſcendit in predictam aquam · et inde inter fabricam et manſos qui ſunt in terra eadem uſque ad aquam molendini et ſurſum per eandem aquam uſque ad predictum lacum · et inde per ſicum proximum uſque ad predictum rivulum · hanc igitur terram per diviſas prenominatas et predictam dauach ſcilicet Petinſare per ſuas rectas diviſas et cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis ex dono et conceſſione predictorum ·R· et ·M· ſponſe ſue nomine tranſactionis facta predictus epiſcopus et ſucceſſores ſui in perpetuum habebunt libere quiete et plenarie et honorifice in puram et perpetuam elemoſinam et quietam ab omni exactione et ſervitio cum communi paſtura et omnibus communibus ayſiamentis totius manerii predicti quantum pertinet ad tantam terram · ſalvis dicto ·R· et ·M· ſponſe ejus et heredibus ſuis molendino ſuo cum aqua ejuſdem molendini et fabrica predicta et bracina ſua que non eſt infra terminos prenominatos · Predictus etiam ·R· Hode et ·M· ſponſa ejus et heredes ſui warantizabunt perpetuo predictas terras per ſuas rectas diviſas cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis cum predictis paſtura et ayſiamentis libertatibus et immunitatibus predicto Epiſcopo et omnibus ſucceſſoribus ſuis · necnon et eaſdem terras acquietabunt perpetuo contra dominum Regem et omnes homines de omnibus exactionibus et ſervitiis · Idem autem ·R· et ·M· ſponſa ejus obligaverunt ſe et heredes ſuos ad ſupradicta omnia perpetualiter obſervanda · Et ſuper hiis firmiter et fideliter atque finaliter tenendis tam pro ſe quam pro heredibus ſuis corporale preſtiterunt juramentum · Predictus vero Epiſcopus pro ſe et ſucceſſoribus ſuis et capitulum Moravienſe pro ſe et ſibi ſucceſſuris in poſterum promiſerunt in verbo veritatis predicto ·R· et heredibus ſuis ſuper reſiduo predicti manerii de Lamanbride de nullo unquam tempore ab eis vel per illos queſtionem fore movendam · In premiſſorum autem firmum et indubitabile teſtimonium ei parti hujus ſcripture in modum cyrographi confecte que apud predictos ·R· et ·M· ſponſam ejus et heredes ſuos extitit appoſita ſunt ſigilla predicti Epiſcopi et capituli Moravie cum ſubſcriptionibus eorundem · Illi vero parti que eſt penes predictum Epiſcopum Moravienſem et capitulum ſigillum illuſtris Regis Scotorum Alexandri et predicti ·R· Hod appenduntur · Teſtibus Waltero Glaſguenſi epiſcopo · Gylberto Katanenſi epiſcopo · Alano de Gykelles Wyck' Conſt' · [Alano de Galweya Conſtabulario ?] Malcolmo comite de Fyf · Willelmo Cumyn de Bucham · Roberto comite de Straheryn · Waltero dapifero domini Regis · Henrico de Baylloyl

camerario domini Regis · Ingraham de Bayllol · Waltero Gyffard · Johanne de Macuſwel · Waltero Cumyn clerico domini Regis · et multis aliis · Actum anno gratie m°·cc°·xxv°·

Carta de Lamabride ·

7 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Malcolmus de Moravia miles eternam in Domino ſalutem · Noverit univerſitas veſtra me dediſſe conceſſiſſe et hac preſenti carta mea confirmaſſe Willelmo de Moravia filio meo totam terram meam de Lamabride pro homagio et ſeruicio ſuo cum omnibus juſtis pertinenciis ſuis · Tenendam et habendam ſibi et heredibus ſuis de me et heredibus meis in feodo et hereditate libere quiete plenarie et honorifice in boſco et plano in pratis et paſcuis in moris et mariſiis in ſtagnis et molendinis viis et ſemitis feris et avibus in aquis et piſcariis et in omnibus aliis aiſiamentis et libertatibus ad dictam terram pertinentibus vel aliquo tempore pertinere valentibus adeo libere et quiete ſicut ego dictam terram de domino Rege teneo vel poſſideo · Reddendo inde annuatim ipſe et heredes ſui mihi et heredibus meis vnum par cirothecarum albarum vel vnum denarium ad Pentecoſten pro omni ſeruicio ſeculari exactione et demanda · faciendo domino regi dimidium ſeruicium vnius militis et forinſecum Scoticanum quantum ad dictam terram pertinet. Volo etiam et concedo vt dictus ·W· et heredes ſui mihi et heredibus meis nomine relevie tres marcas argenti ſolvant cum caſus warde et relevie advenerit et ut ſint quieti ab omnibus wardis et releviis pro dictis tribus mercis · Volo etiam et concedo pro me et heredibus meis quod dictus ·W· aut heredes ſui nullam fectam curie faciant ad me vel ad heredes meos pertinentem extra tenementum de Lamabride · Ego vero et heredes mei dicto Willelmo et heredibus ſuis dictam terram contra omnes homines et feminas acquietabimus warantizabimus et defendemus imperpetuum · In cuius rei teſtimonium preſenti ſcripto ſigillum meum appoſui · Hiis teſtibus venerabili patri domino ·A· Dei gratia epiſcopo Moravienſi · domino ·W· priore de Hurchard · dominis Gilberto de Glencheruie · Willelmo de Haya de Lochorwill et Michaele de Wemys militibus · Eugenio Thano de Rothnoych · Willelmo de Doles · Willelmo Wyſman · Johanne de Pethindreich · et multis aliis ·

Carta de Culnacloych et de Ruthtrelen ·

8 Omnibus hoc ſcriptum viſuris vel audituris Johannes de Moravia filius domini Malcolmi de Moravia ſalutem eternam in Domino · Noverit univerſitas veſtra me dediſſe conceſſiſſe et hac preſenti carta mea confirmaſſe domino Willelmo de Moravia fratri meo pro homagio et ſeruicio ſuo totas terras meas de Culnacloyth et de Ruthtrelen in Strathbolgy quas teneo de domino Willelmo Comite Suthirlandie per rectas diviſas ſuas cum omnibus juſtis pertinenciis ſuis libertatibus et ayſiamentis ad dictas terras ſpectantibus vel aliquo tempore ſpectare valentibus · Tenendas et habendas dicto domino Willelmo de Moravia et heredibus ſuis de me et heredibus meis in feodo et hereditate · libere · quiete · pacifice et honorifice · in boſco et plano · in pratis et paſcuis · in viis et ſemitis · in moris et mareſiis · in aquis et piſcariis · in feris et avibus · in ſtangnis et molendinis · Reddendo inde ipſe et heredes ſui vel aſſignati mihi et heredibus meis vnum par cyrotecarum et vnum denarium ad paſcha et faciendo forinſecum ſeruicium Scoticanum domini Regis quantum pertinet ad dictas terras · Volo etiam et concedo ut dictus dominus Willelmus de Moravia et heredes ſui vel aſſignati quieti ſint ab omnimodis ſectis curiarum ad me et heredes meos pertinentibus · Et ſi aſſignati dicti domini Willelmi fratris mei non habeant ſaiſinam in dictas terras de Culnacloyth et Ruthtrelen ante mortem dicti domini Willelmi de Moravia volo quod non ſit prejudicium dictis aſſignatis qui habeant et teneant predictas terras de me et heredibus meis ſicut in plenariam ſaiſinam ante deceſſum dicti domini Willelmi prefuiſſent ſine aliqua contradictione vel impedimento mei vel heredum meorum · Ego vero Johannes et heredes mei omnes predictas terras ut preſcriptum eſt predicto domino Willelmo et heredibus ſuis vel aſſignatis contra omnes homines et feminas in perpetuum warandizabimus acquietabimus et defendemus · In cuius rei teſtimonium preſenti ſcripto ſigillum meum appoſui · Hiis teſtibus · domino Willelmo comite de Ros · domino Willelmo comite Suthirlandie · Johanne de Strivelyn et domino Willelmo de Dolays militibus · dompno Willelmo priore de Hurchard · domino Symone priore de Pluſchardy · Adam de Moravia Willelmo de Lectona · et multis aliis ·

Carta de Dundovan et Pethver ·

9 Omnibus ad quos littere iſte pervenerint Maliſius comes de Stratheryn ſalutem · Sciant tam preſentes quam futuri me dediſſe conceſſiſſe et hac carta mea confirmaſſe Willelmo de Moravia filio domini Malcolmi de Moravia totas terras meas de Dundovan et de Pethuer per omnes rectas diviſas ſuas cum omnibus juſtis pertinentiis ſuis in boſco et plano · in pratis et paſcuis · in moris et mareſiis · in ſtangnis et aquis · in piſcariis et molendinis · in petariis et omnibus aliis ayſiamentis ad predictas terras juſte pertinentibus · pro homagio et ſervicio ſuo · Tenendas ſibi et heredibus ſuis de me et heredibus meis in feodo et hereditate libere et quiete plenarie et honorifice ſicut liberius quietius plenarius honorificentius aliquis comes in toto regno Scotie dare vel concedere poteſt · Solvendo inde annuatim mihi et heredibus meis a ſe et heredibus ſuis quatuor marcas argenti ad duos anni terminos videlicet duas marcas ad pentecoſten et duas marcas ad feſtum Sancti Martini in hyempme pro omni exactione ſeculari · ſalvo forinſeco ſervicio domini Regis quantum ad dictas terras pertinet · et ſalva ſecta curie mee · Ego vero Maliſius comes de Stratheren et heredes mei dictas terras ut ſupraſcriptum eſt dicto Willelmo de Moravia et heredibus ſuis contra omnes homines et feminas warantizabimus acquietabimus et defendemus inperpetuum · In cujus rei teſtimonium ſigillum meum preſentibus litteris eſt appoſitum · Hiis teſtibus · domino Hugone priore de Inſula miſſarum · domino Nicholao rectore eccleſie de Cref · domino Eugenio rectore eccleſie de Kyndrumyn · Duncano filio Fergus · Malcolmo de Glendochred · et multis aliis ·

Carta de Tulichbardene ·

10 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre ſue ſalutem · Sciant preſentes et futuri nos conceſſiſſe et hac carta noſtra confirmaſſe donationem illam quam Robertus comes de Stradhern fecit Conghal filio Donecan filij Maliſii pro homagio et ſervicio ſuo de villa illa de Catherlauenach que dicitur Tulichbardene · Tenenda et habenda

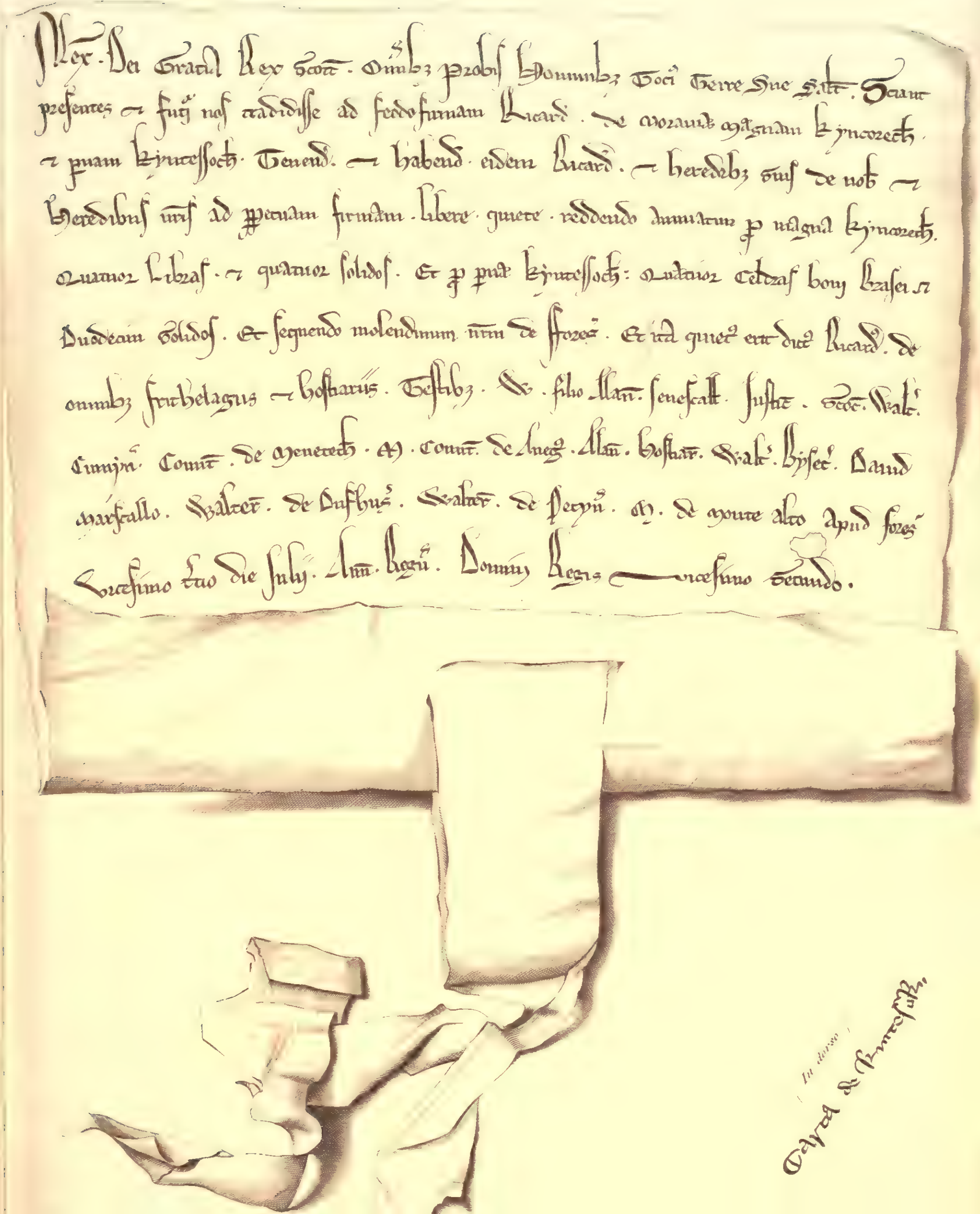
eidem Conghal et heredibus fuis quos de Ada filia Radulf fponfa fua habuerit de predicto ·R· comite et heredibus fuis in feodo et hereditate per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinentiis fuis ita libere quiete plenarie et honorifice ficut carta dicti ·R· comitis inde predicto Conghal plenius confecta jufte teftatur · falvo fervicio noftro · Teftibus W· epifcopo Glafcuenfi cancellario · A· Abbate de Melros · A· Abbate de Cupro · H· Abbate de Sancta Cruce · H· de Strivelin filio comitis David · Willelmo de Breyhyn · Eymer de Maccufwel · R· filio Glay · apud Schon tertio die Aprilis anno regni Domini Regis vicefimo ·

Carta de Kintefak ·

11 Alexander Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue falutem · Sciant prefentes et futuri nos tradidiffe ad feodofirmam Ricardo de Moravia magnam Kyncoreth et parvam Kynteffoch · Tenendas et habendas eidem Ricardo et heredibus fuis de nobis et heredibus noftris ad perpetuam firmam libere quiete · reddendo annuatim pro magna Kyncoreth quatuor libras et quatuor folidos · et pro parva Kynteffoch quatuor celdras boni brafei et duodecim folidos · et fequendo molendinum noftrum de Fores · Et ita quietus erit dictus Ricardus de omnibus frithelagiis et hoftiariis · Teftibus Waltero filio Alani fenefcallo Jufticiario Scocie · Waltero Cumyn comite de Meneteth · M· comite de Anegus · Alano Hoftiario · Waltero Byfet · David Marfcallo · Waltero de Dufhus · Waltero de Petyn · M· de monte alto · apud Fores vicefimo tertio die Julij anno regni Domini Regis vicefimo fecundo ·

Kyncardyn ·

12 Sciant omnes tam prefentes quam futuri quod Ego Malifius comes Strahern dedi conceffi et hac prefenti carta mea confirmaui Amabilie forori mee ad ipfam maritandam totam terram de Kynkardyn in Kather leuenas que eft juxta Hucterhardouer fine aliquo retinemento · In bofco · in plano · in pratis · in pafcuis · in moris et marifcis · In ftangnis et molendinis per

Alex. Dei Gratia Rex Scott. Omnib3 probis hominib3 toci terre sue salt. Sciant
presentes et futi nos tradidisse ad feodofirmam Ricardo de Morauia Magnam Kyncorth
et pvam Kyncessoch. Tenend. et habend. eidem Ricardo et heredib3 suis de nob. et
heredibus nris ad ppetuam firmam libere quiete reddendo annuatim p Magna Kyncorth
Quatuor Libras et quatuor solidos. Et p pva Kyncessoch: Quatuor celdras bonj brasei et
Duodecim solidos. Et sequendo molendinum nrm de fforeys. Et ita quiet erit dict Ricard. de
omnib3 forthelagiis et hostariis. Testib3. W. filio Alani senescall. Justic. Scoc. Walt.
Cumyn Comite de Meneteth. M. Comite de Aneg. Alano hostiar. Walt. Byset. David
marescallo. Walter de Dufhus. Walter de Peryn. M. de monte alto. Apud Forays
Vicesimo tcio die Julij. Anno regni Domini Regis vicesimo secundo.

omnes rectas diuisas suas et cum omnibus libertatibus aysiamentis et cum omnibus aliis justis pertinentiis ad dictam terram pertinentibus · tenendam et habendam dicte Amabilie et heredibus suis de corpore suo exeuntibus de me et heredibus meis inperpetuum ita libere et quiete plenarie et honorifice ab omni seculari actione et demanda sicut aliquod maritagium in toto rengno Scotie liberius quietius plenius et honorificencius ab aliquo comite uel barone tenetur et possidetur · Faciendo inde forinsecum seruicium domini Regis quantum pertinet ad illam terram · et Ego vero dictus Malisius comes Strahern et heredes mei dictam terram de Kyncardyn ut predictum est dicte Amabilie sorori mee et heredibus suis de corpore suo exeuntibus contra omnes homines et feminas warantizabimus acquietabimus et inperpetuum defendemus · Et ut hec mea donatio et concessio et presentis carte mee confirmatio rata et stabilis permaneat huic scripto sigillum meum apposui · Hiis Testibus · domino Alexandro Comyn comite de Buchan tunc Justiciario Scotie · domino Freskyno de Morauia · domino Johanne de Dundemor · domino Reginaldo le Chen · domino Roberto de Walhopp · domino Macolmo de Morauia · domino W· de Ramesey · domino Johanne de Wemes · militibus · Johanne de Kindeloch · Radulfo de [La]scles · et aliis ·

Carta de Tulibardyn ·

13 Omnibus Christi fidelibus hoc scriptum visuris vel audituris Muriella quondam filia Coneuall filii Duncani salutem eternam in domino · Sciant presentes et futuri me in libera viduitate mea die Jovis proxima ante festum apostolorum Symonis et Jude anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo quarto dedisse concessisse et hac presenti carta mea confirmasse domino Willelmo de Moravia militi filio domini Malcolmi de Moravia militis totam terram meam de Tulibardyn me et heredes meos quocunque jure in perpetuum contingentem · et Ade filie mee sponse dicti domini Willelmi de Moravia · per rectas divisas suas et cum omnibus justis pertinentiis suis · Tenendam et habendam predicto domino Willelmo de Moravia et prefate Ade sponse sue et heredibus dicte Ade de me et heredibus meis in feodo et hereditate per rectas divisas suas et cum justis pertinentiis suis · libere et quiete · pacifice et honorifice · plenarie et integre · in bosco et plano · in

terris et aquis · in pratis et pafcuis · in moris et marefiis · in viis et femitis · in ftagnis et molendinis · in pifcariis · feris et avibus · et cum omnibus aliis libertatibus et ayfiamentis ad dictam terram pertinentibus vel de jure aliquo tempore pertinere valentibus · Faciendo inde predicti dominus Willelmus et Ada fponfa fua et heredes dicte Ade forinfecum fervicium domino Comiti de Stradhern quantum ad dictam terram pertinet fcilicet fervicium Scoticanum * · Reddendo etiam annuatim domino comiti de Stradhern duodecim denarios argenti de predicta terra et michi et heredibus meis predicti dominus Willelmus et Ada fponfa fua filia mea et heredes dicte Ade unum denarium argenti annuatim ad Pentecoftem pro omni fervicio feculari · confuetudine · exactione et demanda · ita quod dicti dominus Willelmus de Moravia et Ada fponfa fua filia mea et heredes dicte Ade liberi erunt et quieti ab omnibus fectis curie et wardis et releviis et auxiliis que a me et heredibus meis exigi poterunt · pro dicto denario prefato termino perfolvendo · Ego vero Muriella et heredes mei totam predictam terram de Tulibardyn fepedicto domino Willelmo de Moravia et Ade fponfe fue filie mee et heredibus dicte Ade contra omnes homines et feminas warantizabimus · acquietabimus in perpetuum et defendemus · In cujus rei teftimonium prefenti fcripto figillum meum appenfum eft · Hiis teftibus · domino Malifio comite de Stradhern · dominis Patricio de Graham et Willelmo de Rotheuen militibus · domino Hugone Dei gratia abbate de Infula miffarum · domino Nicholao rectore ecclefie de Creff · domino Beda rectore ecclefie de Muyethe · Duncano de Buchfuder · Malcolmo de Glendochrad · Colino filio Gilleglas · et multis aliis ·

Confirmatio Henrici filii Malifii ·

14 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Henricus filius quondam domini Malifii fenefcalli de Stratheren eternam in Domino falutem · Noverit

* In altera carta ejufdem donatoris in ceteris omnibus huic carte fimili hic interponitur :— et fectam curie dicti domini Comitis · Et licebit predicto domino Willelmo de Moravia et prefate Ade fponfe fue et heredibus dicte Ade predictam terram ut prefcriptum eft de domino Comite de Strathern in capite tenere quando dicto domino Comiti et dicto Willelmo de Moravia et prefate Ade fponfe fue et heredibus dicte Ade placuerit fine aliqua contradictione vel impedimento mei vel heredum meorum. Reddendo, &c.

univerſitas veſtra me confirmaſſe pro me et heredibus meis illam donationem quam domina Muriella mater mea filia Connewall dedit et conceſſit domino Willelmo de Moravia filio domini Malcolmi de Moravia et Ade filie dicte domine Murielle ſorori mee terre de Tulibarden ſecundum tenorem carte quam dictus dominus Willelmus et Ada ſoror mea habent de predicta domina Muriella matre mea · Et ad majorem hujus rei ſecuritatem fideliter obſervandam pro me et heredibus meis ut hec mea confirmatio firma permaneat et ſtabilis inperpetuum huic ſcripto ſigillum meum appoſui et in plena curia domini Maliſii comitis de Stratheren tenta apud Dunfally die Martis in vigilia Omnium Sanctorum anno gratie milleſimo ducenteſimo octogeſimo quarto totum jus meum de dicta terra domino Willelmo de Moravia et Ade ſorori mee et heredibus ſuis inperpetuum quietum clamavi · Hiis teſtibus · dompno Hugone Dei gratia abbate de Inſula miſſarum · domino Ada de Blare milite · domino Nicholao rectore eccleſie de Cref · magiſtro Ricardo de Strivelyn · Roberto de Stratheren fratre comitis · Duncano de Buchſuder · Malcolmo de Glendochryth · Colino filio Gilleglaſſe · Maliſio mcDuf · Alano de Kynbuc · Monach mac Alpy · et multis aliis ·

Quieta clamatio Marie relicte Eugenii ·

15 Omnibus Chriſti fidelibus hoc ſcriptum viſuris [vel] audituris Maria relicta quondam Eugenij filij Coning eternam in Domino ſalutem · Cum per morſum conciencie mente et animo intellexerim me in legitima viduitate mea conſtitutam contra Deum et juſticiam graviter deliquiſſe injuſte vexando dominum Willelmum de Moravia militem filium domini Malcolmi de Moravia militis contra ſcripta et convenciones inter ipſum et me tempore dicti Eugenij mariti mei de aſſenſu et conſenſu meo ſuper medietate orientali tocius ville de Tulybardin confectas · volendo ratione dicti delicti mei predicto domino Willelmo et ſuis in parte ſatiſfacere · volo et concedo pro me et heredibus meis necnon et preſenti ſcripto meo confirmo in libera poteſtate viduitatis mee quod dictus dominus Willelmus de Moravia et heredes ſui ſeu aſſignati totam predictam medietatem orientalem terre de Tillibardyn imperpetuum ad feodifirmam teneant et poſſideant · Tenendam

et habendam eidem Willelmo et heredibus ſuis ſeu ſuis aſſignatis de me et heredibus meis ſeu aſſignatis adeo libere quiete plenarie et honorifice cum omnibus libertatibus pertinenciis et ayſiamentis tam nominatis quam non nominatis ſicut ego aliquo juris titulo predictam medietatem terre Tillibardyn liberius quiecius aut honorificencius tenui vel aliquo tempore tenere potui · Reddendo inde annuatim mihi et heredibus meis ſeu aſſignatis duodecem marcas bonorum et legalium ſterlingorum ad quatuor anni terminos videlicet tres marcas ad Pentecoſten et tres marcas ad feſtum Sancti Petri ad vincula et tres marcas ad feſtum Sancti Martini in yeme et tres marcas ad feſtum purificacionis beate Marie Virginis pro omni ſeruicio ſeculari exaccione et demanda que a me et heredibus meis aut aſſignatis imperpetuum de predicta terra exigi poterunt · Faciendo inde ſeruicium Scoticanum forinſecum de dicta terra legitime debitum et ſectam curie domini Comitis de Strathern · et reddendo dicto domino Comiti de Stratheren annuatim duodecem denarios bonorum et legalium ſterlingorum et abbathie de inſula miſſarum annuatim ſex ſolidos et octo denarios bonorum et legalium ſterlingorum · Volo etiam et concedo pro me et heredibus meis ſeu aſſignatis quod liceat dicto domino Willelmo et heredibus ſuis ſeu aſſignatis quandocunque voluerit ſeu voluerint et poterit ſeu poterint totam dictam medietatem terre de Tulybardyn cum pertinenciis ſine contradictione mei aut heredum meorum aut aſſignatorum de predicto domino Comite de Stratheren et heredibus ſuis imperpetuum in capite tenere et poſſidere · Volo inſuper et concedo pro me et heredibus meis ſeu aſſignatis quod ſi contingat predictum dominum Willelmum de Moravia ante dominam Adam ſponſam ſuam neptem meam in fata decedere quod totam dictam medietatem terre de Tulibardyn in omnibus et per omnia ſicut ſcriptum eſt ſuo perpetuo teneat et poſſideat · Ego vero predicta Maria et heredes mei totam dictam medietatem orientalem terre de Tulibardyn me jure hereditario contingentem dicto domino Willelmo et heredibus ſuis ſeu aſſignatis contra omnes homines et feminas imperpetuum warantizabimus acquietabimus et deffendemus · et ad hec omnia et ſingula premiſſa fideliter obſervanda fidem meam tactis ſacroſanctis ewangeliis preſtiti corporalem · In cuius rei teſtimonium ſigillum meum preſentibus appoſui · et quia ſigillum meum non ſatis eſt notum ſigillum officialitatis domini Willelmi Dei gratia epiſcopi Dunblanenſis unacum ſigillo Johannis filij Ricardi tunc temporis conſtabularij de Perth

prefenti fcripto apponi procuravi · Hiis teftibus · magiftro Symone Belle perpetuo vicario de Strivelyn · domino Douenaldo priore de Mothil · domino Clemente capellano decano Chriftianitatis de Strathern · dominis Nevino et Andrea capellanis · Rogero de Laffelis clerico · Malcolmo de Kynros · Haldano judice · Monach macAlpy · Hugone de Erthe · Randulpho Methfenne · Johanne filio prefbiteri burgenfi de Huchterardor · et multis aliis ·

Carta de Dalrewach ·

16 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Andreas de Dalrewach filius Yfaac mac elibarn falutem eternam in Domino · Sciant prefentes et futuri me dediffe conceffiffe et hoc prefenti fcripto confirmaffe domino Willelmo de Moravia militi filio domini Malcolmi de Moravia militis et heredibus fuis et affignatis totam terram de Dalrewach me quocunque jure vel quocunque tempore in perpetuum contingentem per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinenciis fuis · Tenendam et habendam dicto domino Willelmo de Moravia et heredibus fuis vel affignatis de me et heredibus meis in feodo et hereditate per rectas divifas fuas et cum omnibus juftis pertinenciis fuis libere et quiete · pacifice et honorifice · plenarie et integre · in bofco et plano · in terris et aquis · in pratis et pafcuis · in moris et marefiis · in viis et femitis · in ftagnis et molendinis · in pifcariis · in feris et avibus · et cum omnibus libertatibus et aliis ayfiamentis dictam terram pertinentibus vel aliquo tempore pertinere valentibus · Faciendo inde predictus dominus Willelmus et heredes fui vel affignati forinfecum feruicium domino Comiti de Stratheren quantum pertinet ad dictam terram fcilicet feruicium Scoticanum · Et licebit dicto domino Willelmo de Moravia et heredibus fuis feu affignatis predictam terram ut prefcriptum eft de domino Comite de Stratheren in capite tenere quando dicto domino Comiti et dicto domino Willelmo de Morauia et heredibus fuis feu affignatis placuerit fine aliqua contradictione vel impedimento mei five heredum meorum · Reddendo inde annuatim ipfe dominus Willelmus de Moravia et heredes fui vel affignati domino Comiti de Stratheren unum par fotularium laqueatorum ad pafca et mihi et heredibus meis unum denarium ad Pentecoften pro omni feculari feruicio exactione et demanda · ita quod predictus dominus Willelmus

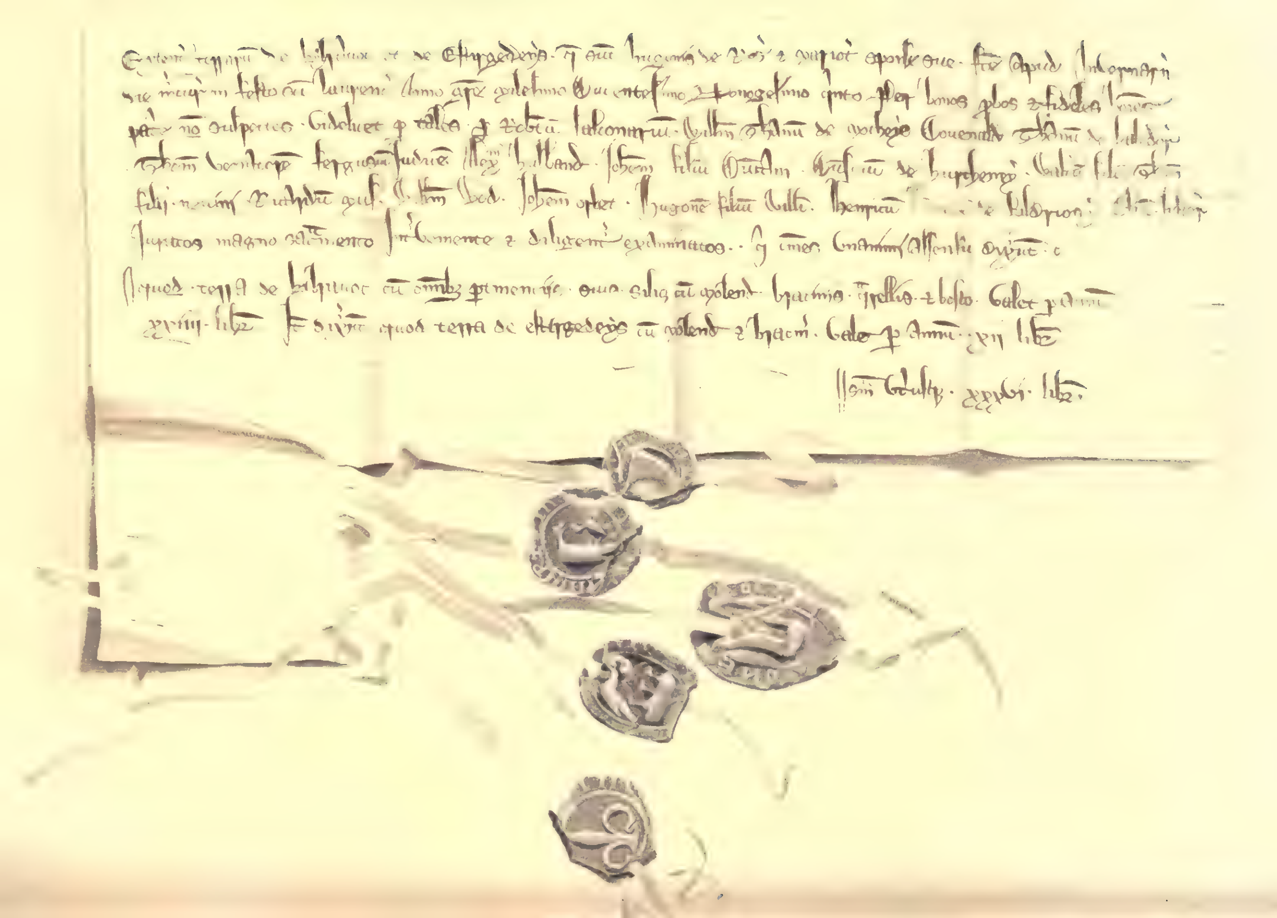
de Moravia et heredes sui vel affignati liberi fint ab omnibus fectis curie wardis et releviis et auxiliis que a me et heredibus meis aliquo tempore exigi poterunt pro predicto denario prefato termino annuatim perfolvendo · In cuius rei teftimonium prefenti fcripto figillum meum appofui · et quia figillum meum non eft fatis notum figillum venerabilis patris domini Willelmi Dei gratia Dunblanenfis epifcopi prefenti fcripto ad inftanciam meam apponi procuravi · Hiis teftibus · domino Hugone abbate de infula miffarum · domino Johanne abbate de Chambufkyneth · magiftro Thoma decano Dunblanenfi · domino Willelmo de Rothewan · domino David de Berkeley · militibus · Alano de Kynbuc · Colino filio Gylleglaffe · Monach macAlpy · domino Michaele capellano · Malcolmo de Wterardore clerico · et multis aliis ·

Quieta clamatio Comitis ·

17 Omnibus hoc fcriptum vifuris vel audituris Malefius comes de Stradhern eternam in Domino falutem · Noverit vniuerfitas veftra quod concedimus pro nobis et heredibus noftris quod non habeamus jus habendi neque pretendi aliquod feruicium de domino Willelmo de Moravia nifi forinfecum feruicium Scoticanum domini Regis in quo nobis tenetur de terris quas de nobis tenet · Et fecurfum ac auxilium quod nobis in defenfione regni per potenciam fuam armigerorum equorum et armorum fecit ex libera voluntate fua nobis ex mutuo conceffit · Quare volumus et concedimus per prefens fcriptum pro nobis et heredibus noftris quod illud auxilium non fit prejudicium dicto domino Willelmo de Moravia nec heredibus fuis in pofterum · In cuius rei teftimonium prefenti fcripto figillum noftrum appofuimus · Datum apud Mothyl die martis proxima poft octobas fefti purificationis beate Marie virginis anno gratie m°·cc°. nonagefimo feptimo ·

Carta de Tulibardyn data Willelmo filio Andree de Moravia ·

18 Omnibus hanc cartam vifuris vel audituris Malifius comes de Strathern falutem in Domino fempiternam · Sciatis nos dediffe conceffiffe et hac prefenti carta noftra confirmaffe Willelmo de Moravia filio Andree de Moravia

Anno gratie millesimo ducentesimo nonagesimo quarto
Summa totalis xxxvi libre

de Tulibardy totam terram de Tulibardy cum pertinenciis infra comitatum noſtrum de Strathern que fuit domine Ade de Moravia ſponſe quondam domini Willelmi de Moravia de Tulibardy militis et quam dicta domina Ada nuper nobis per fuſtum et baculum ſurſum reddidit et reſignavit et pro ſe et heredibus ſuis omnino quietam clamauit imperpetuum · Tenendam et habendam prefato Willelmo et heredibus ſuis de nobis et heredibus noſtris in feodo et hereditate per omnes rectas metas et diviſas ſuas adeo libere quiete plenarie et honorifice cum omnibus libertatibus commoditatibus aiſiamentis et juſtis pertinenciis ſuis ſicut prefata domina Ada dictam terram de Tulibardy cum pertinenciis liberius quiecius plenius et honorificencius aliquo tempore tenuit et poſſedit · Faciendo inde prefatus Willelmus et heredes ſui forinſecum ſeruicium regium et nobis et heredibus noſtris ſeruicia debita et conſueta quantum ad eandem terram pertinet · ita tamen quod nec nos aut heredes noſtri predictam terram de Tulibardy cum pertinenciis vlterius teneamur warantizare vel cujuſcunque alterius actionem rectum vel clameum defendere niſi tantum pro clameo noſtro et heredum noſtrorum · In cuius rei teſtimonium preſenti carte noſtre ſigillum noſtrum fecimus apponi · Hiis teſtibus · venerabili in Chriſto patre domino Mauricio Dei gratia epiſcopo Dunblanenſi · domino Willelmo de Monte fixo tunc juſticiario ex parte boreali aque de Forth · domino Johanne de Moravia de Dromſergarth · domino Johanne de Inchemartyn · domino Waltero de Meneteth · militibus · Malcolmo de D · · · · nych · Willelmo de Crambyth · Johanne de Innerpeffry · et multis aliis ·

Extentus de Kylravoc ·

19 Extentus terrarum de Kylrauoc et de Eſtirgedeys que ſunt Hugonis de Ros et Mariote ſponſe ſue · factus apud Invernarn die mercurii in feſto Sancti Laurencii anno gratie mileſimo ducenteſimo nonogeſimo quinto · Per bonos probos et fideles homines patrie non ſuſpectos · videlicet per tales · per Robertum falconarium · Willelmum Thanum de Motheys · Douenald Thanum de Kaledor · Thomam venatorem · Ferguſium Judicem · Alexandrum Huſband · Johannem filium Duncani · Duncanum de Hurcheney · Walterum filium Thome filii Neuini · Ricardum Moul · Willelmum

Wod · Johannem orlet · Hugonem filium Willelmi · Henricum · · · · de Kildrummy · Eliam Jufter · Juratos magno facramento Interveniente et diligenter examinatos · qui omnes vnanimi affenfu dixerunt · ·
quod · terra de Kilrauoc cum omnibus pertinenciis · fuis · fcilicet cum molendino bracinis · quarellis et bofco · valet per annum xxiiii· libras ·
Item dixerunt quod terra de Eftirgedeys · cum molendino et bracina · valet per annum · xii· libras ·
Summa vtriufque · xxxvi· libre ·

Thanagium de Caldor ·

20 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue falutem · Sciatis nos dediffe conceffiffe et ad feodifirmam dimififfe Willelmo Thano de Caldor totum thanagium de Caldor cum pertinenciis infra vicecomitatum de Invernarn pro duodecem · · · · · · · ngorum annuatim in Cameram foluendis · prout confuetum fuit tempore bone memorie domini Alexandri Regis Scottorum predeceſſoris noftri vltimo defuncti · Ita tamen quod terra quam Fergufius dictus Demfter tenet ibidem refpondeat eidem Willelmo de firma quam reddere confuevit tempore dicti domini Regis Alexandri · Tenendam et habendam eidem Willelmo et heredibus fuis de nobis et heredibus noftris hereditarie ad feodifirmam libere et quiete plenarie et honorifice cum omnibus libertatibus ayfiamentis et juftis pertinentiis · · · · ut predictum eft · et faciendo inde nobis feruicium noftrum debitum et confuetum tempore dicti domini Regis Alexandri · In cuius rei teftimonium prefenti carte noftre figillum noftrum precepimus apponi · Teftibus domino Bernardo cancellario noftro · Malcolmo comite de Leuenax · Johanne de Meneteth et Nigello Cambel militibus · apud Lochbren feptimo die Augufti anno regni noftri quarto ·

Carta de Badenach ·

21 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue falutem · Sciatis nos dediffe conceffiffe et hac prefenti carta noftra con-

firmaffe cariffimo filio noftro Alexandro Senefcalli militi pro homagio et feruicio fuo omnes et fingulas terras noftras de Badenach videlicet fexaginta dauatas terre de Badenach cum pertinenciis vna cum caftro de Lochyndorbe et terris ac foreftis noftris eidem caftro noftro annexis cum pertinenciis infra vicecomitatum de Innernyfs · Tenendas et habendas eidem Alexandro heredibus fuis et fuis affignatis de nobis et heredibus noftris in feodo et hereditate in liberam regaliam cum feodis et forisfacturis tam de pace quam de guerra · cum tenandriis et ferviciis libere tenentium ac aduocationibus ecclefiarum necnon cum omnimodis aliis et fingulis libertatibus commoditatibus ayfiamentis et juftis pertinenciis quibufcunque ad dictas terras caftrum et foreftas cum pertinenciis fpectantibus feu jufte fpectare valentibus in futurum tam non nominatis quam nominatis tam fub terra quam fupra terram adeo libere et quiete in omnibus et per omnia ficut quondam Thomas Ranulphi comes Morauie vel quicunque alius dictas terras caftrum et foreftas cum pertinenciis aliquo tempore liberius quiecius plenius integrius et honorificencius jufte tenuit feu poffedit · Faciendo nobis et heredibus noftris dictus Alexander heredes fui et fui affignati feruicia de predictis terris caftris et foreftis debita et confueta · In cuius rei teftimonium prefenti carte figillum noftrum precepimus apponi · Teftibus venerabilibus in Chrifto patribus Willelmo Waltero et Patricio Sancti Andree Glafguenfis et Brechinenfis ecclefiarum epifcopis · Johanne primogenito noftro comite de Carryk' et fenefcallo Scotie · Thoma comite de Marre · Willelmo comite de Douglas confanguineis noftris · Roberto Senefcalli comite de Menteth filio noftro · Archebaldo de Douglas · Alexandro de Lyndefay · Roberto de Erfkyne · militibus confanguineis noftris · et Johanne de Caryk canonico Glafguenfi cancellario noftro · apud Sconam penultimo die menfis Marcij anno regni noftri primo ·

Carta Thome le Graunt ·

22 Robertus Dei gratia Rex Scottorum omnibus probis hominibus totius terre fue clericis et laicis falutem · Sciatis quia nos confiderato fideli et laudabili feruicio quondam Johannis le Graunt patris Thome le Graunt dilecti et fidelis noftri folicite et fideliter olim impenfo bone memorie Thome Ra-

nulphi comiti Morauie ac Thome et Johanni Ranulphi filiis fuis comitibus Morauie confanguineis noftris fucceffive necnon labores folicitos et fideles quos idem quondam Johannes le Graunt in defenfione regni tam in regno quam extra temporibus recolende memorie dominorum Roberti et Dauid aui et auunculi noftrorum regum Scocie illuftrium predecefforum noftrorum fuftinuit viriliter et ftrenue · Damus concedimus et hac prefenti carta noftra confirmamus prefato Thome le Graunt · pro fideli feruicio fuo et prefati quondam Johannis patris fui meritorum intuitu · totam terram de Dollynduff · et de Dovaly · ac officium foreftarie parci noftri et forefte noftre de Tarneway cum pertinenciis · cum vno crofto iacente ex parte boreali pomerij noftri de Tarneway · et cum vno alio crofto quod Willelmus Stodherd tenuit · et cum herbagio fiue paftura pro quadraginta octo vaccis et fex jumentis fertilibus cum fequacibus fuis infra dictum parcum noftrum · et cum cuftodia turris manerij noftri de Tarneway noftris propriis fumptibus facienda · ac etiam vnam celdram farine auenarum et vnam celdram brafei ordiacij percipiendas annuatim de firmis vicecomitatus de Forays · Que prius fuerunt dicti Thome le Graunt · et quas Ricardus Comyne ex conceffione prefati domini auunculi et predecefforis noftri ad tempus tenuit · et quas terras et cetera omnia fupradicta prefati Ricardus et Thomas poft aliquales difcordias aliquamdiu habitas inter ipfos fuper iure tam proprietatis quam poffeffionis eorundem · per compoficionem amicabilem finaliter concordati non vi aut metu ducti nec errore lapfi fed mera fpontanea concordi et vnanimi voluntate apud Perth in prefentia noftra et aliorum nobilium et procerum regni noftri propter hoc perfonaliter conftituti nobis per fuftum et baculum furfum reddiderunt et pure ac fimpliciter refignarunt · Tenendas et habendas eidem Thome le Graunt et heredibus fuis de nobis et heredibus noftris in feodo et hereditate per omnes rectas metas et divifas fuas in bofcis planis pratis pafcuis et pafturis moris marefiis viis femitis aquis ftagnis aucupacionibus pifcacionibus et venacionibus et cum omnibus aliis libertatibus commoditatibus aifiamentis feodis liberis confuetudinibus et juftis pertinenciis quibufcunque ad dictas terras et officia fpectantibus feu de iure vel de confuetudine fpectare valentibus in futurum libere quiete plenarie integre et honorifice bene et in pace · Reddendo nobis et heredibus noftris prefatus Thomas et heredes fui annuatim apud caftrum noftrum de Forays in fefto Penticoftis pro dicta

terra de Dollynduff vnum denarium argenti nomine albe firme et pro terra de Dovaly ac officio foreſtarie et cuſtodia manerij noſtri de Tarneway apud ipſum manerium de Tarneway in feſto beati Johannis Baptiſte ſex ſagittas latas nomine albe firme pro omni alio ſeruicio exactione conſuetudine ſeu demanda · In cuius rei teſtimonium preſenti carte noſtre noſtrum precepimus apponi ſigillum · Teſtibus venerabili patre Willelmo Dei gratia epiſcopo Sancti Andree · Johanne primogenito noſtro comite de Carrik ſeneſcallo Scocie · Roberto comite de Meneteth · Willelmo comite de Douglas · Georgio de Dunbar comite Marchie · Alexandro Seneſcalli filio noſtro kariſſimo · Johanne de Carrik cancellario noſtro · Alexandro de Lyndeſay · Roberto de Erſkyn et Hugone de Eglynton militibus · apud villam Sancti Johannis de Perth decimo die menſis Nouembris anno regni noſtri primo ·

Reſignation of Kerdale ·

23 Jhon truch the grace of Gode Byſchop of Roſſe · Dame Mary of the Ile lady of the Ylis and of Roſſe · Huchion Fraſer lorde of the Lovat · Jhon Makloyde lorde of Glenelge · Angus Gothraſon of the ylis · Scher Willȝame fayrhar dene of Roſſe · Walter of Dowglaſe ſcheravaff of Elgyn · Walter of Innes lorde of that ilke · Jhon of Vrcharde lorde of Crommothy · Donalde of Kaldor thayne of that ilke · Jhon Syncler lorde of Deſkforde · Jhon the Roſe lorde of Kilravache · Jhon of Narn lorde of Ardmurthach · with mony ovthyr · Til al and ſyndry to the knawlage of the qwhilkis thir preſent lettris ſal to cum gretyng in Gode ay leſtande · Syn it is medeful and meritabil to ber lele witneſe to Suthfaſtneſe · to yhur vniuerſite we make knawyn truche thir preſent lettris that on Fryday the ſextende day of the moneth of Auguſt the yher of our Lorde a thowſande fowr hundreth and twenty yher in to the kyrke yharde of the chanounry off Roſmarkyng comperit Willȝame the Grame the ſone and the hayr vmquhil of Henry the Grame in preſence of vs be for a nobil lorde and a michty Thomas Erle of Mureff his ovyr lorde of his landis of the barony of Kerdale reſyngnande of his awyn fre wil purly and ſymply be ſuſt and baſton in til handis of the ſayde lorde the Erle the ſayde al his landis with

the pertinentis of the ſayde barony of Kerdale within the ſcheradome of Inuerneſ and al ovthyr landis that he haſe or may have rycht to in tyme to cum haldyn or to be haldyn of the ſayde Erle or Erlys in ony tyme cummande · to be gyffyn to the ſayde Willȝame the Grame and til his hayris male lachfully gottyn or to be gottyn of his awyn body · and faylȝand thar of as Gode forbede it do · to Willȝame the Hay his gudfadyr lorde of Lochloy and til his hayris male lachfully gottyn or to be gottyn of his awyn body · and faylyeande thar of as Gode forbede it do · to ſayde Willȝame the Hayis aſſyngnaſe qwhateuer thai be · the qwhylk reſyngnacioun the ſayde lorde the Erle reſavit and frely gave agayne to the ſayde Willȝame the Grame and til his hayris male and falȝande thar of to Willȝame the Hay and til his hayris male and his aſſyngnaſe in al forme and maner as is befor wryttyn · Apon the quhylkis thyngis the ſayde Willȝame the Grame and Willȝame the Hay requirit vs in witneſyng be our lettris teſtimoniale and our ſelis · the qwhilke we grawntit in fullyng of ſuthfaſtnes · the place · day · moneth and yher beforſayde ·

INDEX NOMINUM.

INDEX NOMINUM,

IN

RENTALI EPISCOPATUS.

INDEX NOMINUM,

IN

CARTIS ORIGINALIBUS.

INDEX LOCORUM.

INDEX LOCORUM,

IN

RENTALI EPISCOPATUS.

INDEX LOCORUM,

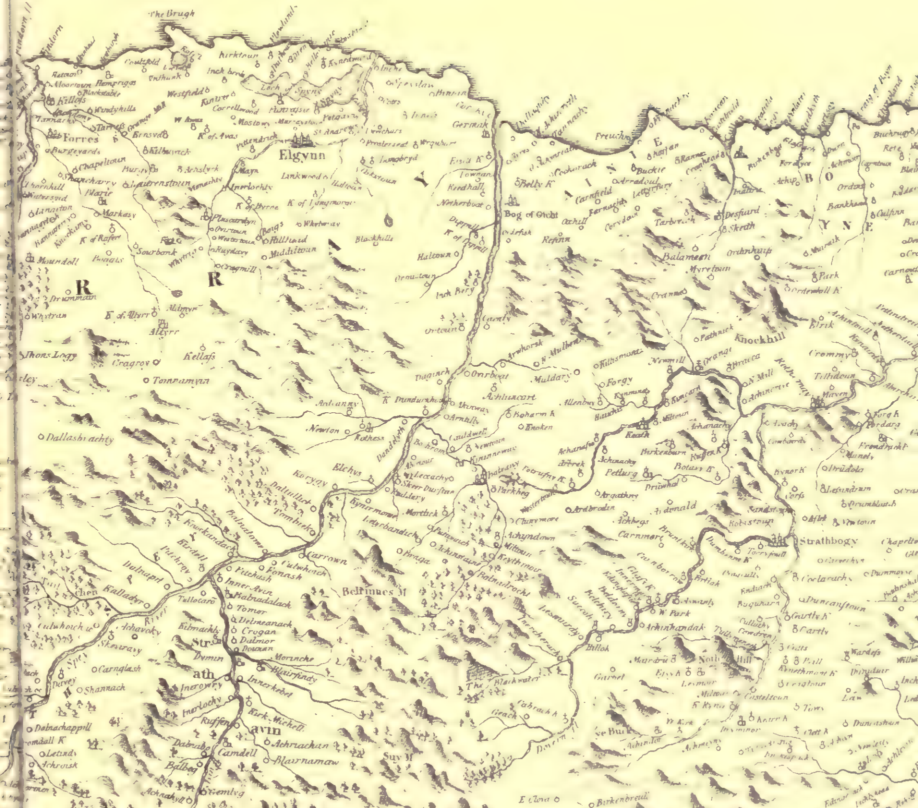
IN

CARTIS ORIGINALIBUS.

…mus a Strathloch describebat 1640

The Scale of Comm…

The Brugh
Kirktoun
Loch of Spyne
Forres
Burgeyards
Elgynn
Linkwood
Germak
Pluscardyn
Haltoun
Altyrr
Kellas
Cragroy
Tomnamyan
Freuchy
Buckie
Bog of Gicht
Desfurd
Balamean
Knockhill
Crommy
Tillidoun
Park
Keith
Newton
Rothess
Elchys
Tombreck
Carrown
Belrinnes M
Carnmore
Strathbogy
Inner-Avin
Blairnamaw
Camdell
Gemlyg
Dalvorar
Birkenbreul

PLATE I.

PLATE II